
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00368411 5

582 c

NYELVEMLÉKTÁR.

IX. – X

1888

NYELVEMLÉKTÁR.

RÉGI MAGYAR CODEXEK

ÉS

NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

IX. KÖTET. – X

BUDAPEST.

HORNYÁNSZKY VIKTOR AKADÉMIAI KÖNYVKERESKEDÉSE.

1888.

RÉGI
MAGYAR CODEXEK:

ÉRSEKÚJVÁRI CODEX.

ELSŐ FELE.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

HORNYÁNSZKY VIKTOR AKADÉMIAI KÖNYVKERESKEDÉSE.

1888.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár IX. és X. kötete azt a régi magyar kéziratot közli, melyet «vallásos epikánk megbecsülhetetlen drága gyöngye», alexandriai sz. Katalin verses legendája ékesít. E becses régi nyelvemlékünk, minthogy Érsekújváron a ferencziek kolostorában födözték föl, **Érsekújvári Codex** néven vált ismeretessé. Kiválik codexünk nagy terjedelménél fogva is, mely tekintetben csak az Érdy és Jordánszky Codexnek enged, s így nagyságra nézve régi kézirataink közt a harmadik helyet foglalja el. Eddig megjelent belőle: **1.** legértékesebb darabja, a Katalin-legenda kétszer, először kiadta Toldy Ferencz (Alexandriai szent Katalin verses legendája ugyanazon szentnek két kisebb prózai életével együtt. Pest, 1855.), másodszor Szilády Áron (Régi magyar költők tára I. köt. Budapest, 1877. XV. sz. a.), mindketten maira változtatott helyesírással és magyarázatokkal, Toldy az első sorok hasonmásával is; **2.** a Krisztus kínszenvedéséről szóló részek (Ydwezeytenknek zent kennyanak zent halalanak gondolattyanak haznaltoſſaga; Neminemw zepſegw thanwſaghok kyk mondathnak Cryſtwſnak kennyarol ees halalarol; A feǵwerőkről awagy allatokrol melyekel criſtuſt kenzottak; Siketh pentekre walo predykacyo; Passio domini noſtri ihu xpi ſecundum mattheum), kiadta Toldy Ferencz (Régi magyar passió rajzokkal. Adalékul a középkori magyar irodalom és rajzművészet ismeretéhez. Pest, 1856.), mai helyesírással, jegyzetekkel, a 19. lap kezdőbetűjének és a 77—103. lapok képeinek fametszetű másolatával; **3.** négy apró vers az eredetinek 140. (Oh en zenthſeeges wram), 144. (Iwy el wyghazthalo Zent lelek; Boczaſſad el wr yſthen az te zent lelkedeth) és 158. lapjáról (Iwel

Dyczőſeges zent leelek), kiadta Szilády Áron (id. h. XLV., XLVI., XLVIII. és LXIV. sz. a.), szintén mai helyesírással és jegyzetekkel; 4. utolsó darabja, szűz sz. Orsolya legendája, kiadta Szabóky Adolf (Viertes Programm der städtischen Ober-Realschule in Pest, für das Schul-Jahr 1857/8. Pest, 1858. 5—18. l.), eredeti és új helyesírással, a codex tartalmának rövid ismertetésével és nehány szónak értelmezésével. Toldy Ferencz az Orsolya-legendát maga által Legendatára I. kötetében kiadottnak említi (Az ó s középk. magy. nemz. irod. története 3. kiad. II. köt. Pest, 1862. 96. l.); a mondott kötet azonban, mint tudva van, nem jelent meg. Ugyancsak Toldy teljesen hallgatva az Orsolya-legendának 1858-ban valóban megjelent Szabóky-féle kiadásáról, említi (id. h.) még a következőt: «Régi szentbeszédek az Érsekújvári codexből, mai írásmóddal közli Szabóky Adolf Pest 1858»; de ilyen kiadás sehol föl nem födözhető, és így annál bizonyosabban tévedés, minthogy maga Szabóky sem czéloz rá, holott az Orsolya-legenda kiadásakor 1858. július végén kétségkívül tudhatott volna legalább annyit, ha vajjon azokat a «szentbeszédeket» ugyanabban az esztendőben ki akarta-e adni. A dolog úgy eshetett, hogy Toldy, maga is közölni akarván az Orsolya-legendát, Szabókynak inkább néhány prédikáczió kiadását ajánlotta és aztán bizonyosra véve, hogy ez követni fogja tanácsát, a kivántat teljesítettnek jegyezte be műve kézi példányába. Codexünkből tehát nem jelent meg több, mint a mennyit fentebb a négy pontban elősoroltam. Egészen és híven az eredeti szerint most jelenik meg először.

Az Érsekújvári Codex, mely az érsekújvári ferenczrendi kolostor ajándékából a magy. tud. Akadémia könyvtáráé, hol «M. Cod. ívrét 80. szám» alatt található, középszerű folió alakú, papirosra írott, képekkel és czifrázott initialékkal díszített, kerekbe, kis részben folyóba átmenő újgót betűjű könyv, melynek eredeti 292 leveléből még 290 van meg. Elveszett a 35. és 49. levél (69—70. és 97—98. lap); amaz egy levélnyi XVII. századbeli írással van pótolva, emennek a helye betöltetlen. Csak 3 lap (a 14., 446. és 578.) üres, a többi mind írásos, még pedig 57 (az 1—13., 15—25., 74., 265., 546—551. és 553—577.) osztatlan, 1 (a 26.) felében osztatlan

felében kéthasábos, a többi mind kéthasábos. Legnagyobb részének leírója és a képek festője *Sövényházi Márta* domonkosrendi apácza, a ki a Thewrewk-codexen is dolgozott; másik két leírója ismeretlen, de kétségkívül szintén domokosrendi apácza és Sövényházi Mártával egy kolostorból való. A három leíró 1530-ban és 1531-ben dolgozott a codexen egymást fölváltva. Az előbbi évszámot és Sövényházi Márta nevét a 310. lap végén így találjuk kitéve: «Ez yrafnak wege wagon vr fyw zyletethnek wtanna e z e r ő t h z a z H a r m y n c z e z t e n d e w b e n w y z k e r e z t o c t a w a y a n f e w e n h a z y f o r o r m a r t a keze myath ef dyczerteffek az wr iftennek az ew aldot zenth newe amen». A «wyz kerezt octawayan» szavak mutatják, hogy az írás kezdete 1530-nál szükségkép hátrább, legalább is 1529-re esik, mivel nem egészen két hét alatt (vízkereszt octavája január 13-ika) 310, vagy egy üreset leszámítva, 309 legnagyobbrészt kéthasábos folió lapot le se lehetett volna írni, nem hogy még számos képpel és kezdőbetűvel is díszíteni. Az 1531 évszámot 234 lappal későbben vagyis az 544. lapon szintén Sövényházi Márta írja meg e szavakban: «ez yrafnak weege wagyon wgyan azan ydőben mykoron wr fyw zyletetnek wtana e z e r ő t z a z h a r m y c z e g y e z e n d ő b e n yrnanak». Ebből is látható, hogy az írás kezdetét 1530-nál legalább is egy évvel hátrább kell tennünk, mert a mikor 234 díszítetlen lapra legalább is 352 nap kellett, akkor 309 oly lapra, mely számos képpel van ékesítve, kevés is a 365 nap.

Hogy Sövényházi Márta csakugyan apácza, azt mutatja a «fewenhazy» és «marta» közé tett «foror»; de hogy miféle szerzetbeli volt, azt nem mondja meg egyenesen. Toldy Ferencz szerint «hihetőleg sz. Ferenc rendi clarissza» (Alex. sz. Katalin verses legendája XX. l. és Régi magy. passió VIII. l.), de véleményének nem adja okát. Talán csak arra épített, hogy a codex utoljára ferenczrendi kolostorból került elő. Szilády Áron, kinek szavai szerint az Érsekújvári Codex «a ferencziekkel egy rendtartást követett Clarissa apáczáktól származott», Ráskai Leával együtt szintén clarissa apáczává teszi Sövényházi Mártát (Költészetünk I. Mátyás király idejében. A m. t. Akadémia Évkönyvei XVI. kötetének

I. darabja. Budapest, 1877. 54. l.), nézetét valószínűleg arra alapítva, hogy az Érsekújvári Codex ferenczrendi szerző, Temesvári Pelbárt után fordított prédikácziókat, legendákat stb. tartalmaz, mivel «az áhítatoskodásai gyakorlására szükséges szerkönyvek s vallásos tartalmú olvasmányok» előállítására «minden rend leginkább a saját köréből támadt írók műveit használta, másolta és terjesztette, mint arra példa a Ferenczrendi szerzetesek által Clarissák számára írt Tihanyi, Kazinczy-, Horvát- stb. codex melyek épen Pelbárt műveinek mondhatók» (Temesvári Pelbárt élete és munkái. Budapest, 1880. 42. l.). Hogy a ferenczrendi szerző műveiből merített tartalom mennyire nem teszi bizonyossá valamely codex ferenczrendi eredetét, azt nagyon világosan mutatja az Érdy Codex, mely mindnél többet merít Pelbártból, de azért mégsem ferenczrendi, hanem karthauzi szerzetes vagy hajdani elnevezés szerint néma barát irása. Toldy Ferencz és Szilády Áron véleményének határozottan ellene mond két adat. A 129. lapon a Sursum sonet laudis melos kezdetű egyházi énekről azt mondja Sövényházi Márta: «Ez zentſeghes Dyczeretet mongya Es enekly anya zent egyház Es mynden hyweknek gyulekezety kyt zerzeth az zent attya kapyztranos Janos»; a 262. lapon meg ezt írja: «Zent bona ventura azt monǵa». Clarissa apácza nem ily pusztán említette volna szent Ferencz rendének e két kitünőségét, hanem mind a kettőt okvetlenűl «atyánk» névvel tisztelte volna meg. Az 521. lapon «zenth bernald» is csak oly pusztán van megemlítve s így ennek szerzetére se lehet gondolni. Hogy Sövényházi Márta domonkosrendi volt arra egyik társa szolgáltat határozott adatokat. A codex nincs ugyan egyenlő téntával írva, a mit már az is magyaráz, hogy körülbelül három esztendeig készült, és hogy három kéz dolgozott rajta; de papirosa elejétől végig egyenlő, minden levél hosszában két bordával és közönként ugyanazokkal a víznyomatu jegyekkel. Már ez maga is valószínűnek mutatja a három író egy helyben tartózkodását; egészen bizonyossá teszi az, hogy a három kéz nem csak ugyanazon a lapon vagy levélen váltja föl egymást, mint a 445. és 544. lapon a harmadik az elsőt (Sövényházi Mártát) vagy az

552. lapon a második a megelőző lapon példáját be nem fejezett harmadikat, hanem hogy ugyanabban a szövegben mondat közben veszik át egymástól az írást, így a 428. lapon a második a harmadiktól, a 441. lapon pedig Sövényházi Márta a másodiktól. A három írónak tehát szükségképen együtt egy helyen kellett lenni, még pedig minthogy Sövényházi Márta sorornak mondja és így apáczának vallja magát, valamely nőkolostorban. A jelzett adatok, melyek Sövényházi Márta és két társa szerzetét nyilvánvalóvá teszik, a 363—430. lapon a harmadik kéz irásában találhatók. Előfordul itt háromszor is «zent ferencz» (363., 371. és 377. l.), de mint Sövényházi Mártánál mindannyiszor «atyānk» nélkül; hasonlóképen «zent bernald» (365. l.) és «zent benedek» (372. l.). Ellenben «zent damokos», valahányszor csak előfordul (365., 390., 391., 394., 395., 396., 398., 399., 406., 413., 419. és 430. l. összesen több mint húszszor), mindig az «atyank», «attyank», «atiank« jelzővel van említve. Ebből, azt a fentebb kimutatott körülményt is tekintetbe véve, hogy a codex mindhárom írójának együtt egy kolostorban kellett lakoznia, világosan következik, hogy nem csak a harmadik, hanem a másik kettő és így Sövényházi Márta is domonkosrendi apácza volt. Sövényházi Márta tehát ép oly kevéssé clarissa mint Ráskai Lea, és az Érsekújvári Codex ép oly kevéssé ferenczrendi eredetű mint a Cornides Codex, hanem mind együtt domonkosrendi (Ráskai Leáról és a Cornides Codexről l. Nyelvemléktár VIII. köt. VII—XIV. l. és VII. köt. XXXVI—XL. l.).

Sövényházi Márta írta a codex egész első felét a 310. lap végéig, továbbá a 441. lap elejétől az 544. lap második hasábja közepéig a «Wege wagyon amen» szavakig terjedő részt a 445. lap második hasábja kivételével, mely a harmadik kéz írása. Mind ebből az 527. laptól kezdve az írás folyóba átmenő, a többi barátgót fractura, a 14. és 446. lap üres, a 35. levél (69—70. lap) XVII. századbeli irással van pótolva, a 49. levél (97—98. lap) pedig egészen hiányzik. A második kéz írta a 311—316., 428., 431—440. és 552—577. lapot; a legutóbb megjelölt rész írása folyóba átmenő, a többi barátgót fractura. A harmadik kéz írta a 317—427. és 429—430. lapot barátgót fracturával, a 445. lap

második hasábját és az 544. lap második hasábja közepétől a «Kezdetnek ydweſſeeges peeldak» szavaktól az 551. lap végéig terjedő részt folyóba átmenő írással, az 579—584. lapot a codex végéig ismét barátgót fracturával. A legutóbb említett 6 lapnyi rész az Orsolya-legenda, melyről azt mondja Szabóky (id. h. 17. l.), hogy «a kéz. mely ezen legendát hihetőleg más, régiebbek után másolta, kétség kívül ugyanazon Sövényházi Márta apáczáé, ki a czímzett codexnek legnagyobb részét írta». Figyelmes összevetés mutatja, hogy e rész nem Sövényházi Márta írása, hanem a harmadik kézé. Az elősoroltak szerint a codex főírójának, úgy szólván szerkesztőjének Sövényházi Márta tekintendő, a ki egymaga körülbelül hét tizedrészét végezte a munkának, míg a második kéz írása alig egy tizedet, a harmadik kézé pedig két tizednél valamivel többet tesz ki, Sövényházi Márta 6, a harmadik kéz pedig 8 leveles terniókra osztja írását; annál a fűző szálon innen és túl 3—3, ennél 4—4 levél esik. A második kéznek egy három és egy hat leveles ternióját lehet fölismerni. Az 531. lapig, melytől fogva a terniók az utolsó bekötés óta többé meg nem határozhatók, van 44 ternió, melyek közül 33 (1—25., 36., 38—44) h a t, 1 (26.) ö t (3 + 2), 2 (27., 37.) h á r o m (1 + 2), 6 (28—33.) n y o l c z és 2 (34—35.) n é g y leveles. Az 1—25. (hat leveles), 26. (öt leveles), 37. (három leveles) és 38—44. (hat leveles) ternió Sövényházi Márta írása; a 27. (három leveles) és 36. (hat leveles) a második kézé: a 28—33. (nyolcz leveles) és 34—35. (négy leveles) a harmadiké. Az 530. lapon túl aztán még 14 lap Sövényházi Márta, 7 a harmadik, 26 a második kéz írása, 1 (az 578.) üres és 6 ismét a harmadik kézé. Sövényházi Márta és a harmadik kéz a ternió utolsó lapja alsó jobb sarkában a következő lap kezdetét mutató úgynevezett custost alkalmaz. E custosok a codex első felében igen sok helyt részben vagy egészen áldozatul estek az utolsó könyvkötő gyalujának. A 6. és 9. ternió csonka; amabból az 5., emebből az 1. (a 69—70. és 97—98. lapot tevő már ismételve említett 35. és 49.) levél hiányzik. A 35. (négy leveles) ternióból a 3. levél (a mostani 429—430. lap) a 36. (hat leveles) ternióba, ennek 1. és 2. levele (a mostani 428. és 431. lap) közé tévedt, úgy hogy az előbbi ternió három, az utóbbi pedig

hét levelesnek látszik. Ez áttévedés már régebben esett meg, mert a 424. lap alsó szélére XVII. századbeli kéz azt az utasítást írta, hogy «Fordécs két levelet», a 429. lap felső szélére meg azt, hogy «It keszd el.»

Mind a három író a tartalommutató sorokat, fejezetczímeket, néha a bevezetést pirossal írja, sőt Sövényházi Márta egy-egy latin czímet vagy idézetet zölddel vagy kékkel is. A lapot és második hasábot mindig kiczifrázott nagy betűvel kezdik (a harmadik kéz csak a 335. laptól fogva). Hogy ezeket, ha a többi nem is, legalább a harmadik kéz utólag szokta bele írni, azt mutatja a többi közt a 377. lap második hasábja, a hol az első betű (G) helye véletlenül üresen maradt. Ugyanígy jártak el, de itt már mind a hárman, a szakaszok kezdőbetűinél, melyek közül szintén többnek, pl. a 2—11. lapon, üresen felejtették a helyét. A szakaszok kezdőbetűi jóval nagyobbak és ékesebbek a lapok és hasábok első betűinél; rendesen piros, ritkábban zöld vagy kék színűek, némelyik tarka. Sövényházi Márta egynehánynak (pl. az 1., 15., 25., 77., lapon) megaranyozta a belsejét, de az aranyozás már régen lekopott ugyanő négybe képecskét festett: a 19. és 74. lap E-jébe egyforma vérző Krisztus-főt töviskoronával és az aranyozott háttérben díszítésül a kereszt három ágával (Toldynál Régi magy. passió 63. l.), a 265. lapnak szintén E-jébe és a 291. lap O-jába Krisztus mellképét hasonlóképen töviskoronával és teljesen vérrel borítva. Sövényházi Márta 14 kifestett tollrajzú képpel is díszítette a codexet, melyek közül azonban a 49. levéllel (97—98. lappal) kettő elveszett. Toldy Ferencz azt hiszi ugyan, hogy a képeket «nem» Sövényházi Márta «a másoló apácza, hanem valamely miniator készítette, mint az külföldön is szokásban volt» (Régi magyar passió XIV. l. jegyz.) és ez alapon «jámbor magyar barátnak» tulajdonítja; de kétségkívül téved, mert a színezés határozottan Sövényházi Márta írófestékeire vall, a rajzban pedig, a mi még fontosabb, lehetetlen ugyanannak téntájára, tollára, keze vonására rá nem ismerni. E képek a következők: 1. Krisztus bevonulása Jeruzsalembe (77. l. a második hasáb fejében; Toldynál Régi magy. passió 179. l.), 2. Krisztus kiűzi az árusokat a templomból (79. l.

a második hasáb közepén az «Ees mene Jeſws iſtennek templomaban» szavak előtt; Toldynál 184. l.), **3.** Krisztus találkozik anyjával (85. lap az első hasáb közepén a «Nagy Czeterteke*n* regel» szavak előtt; Toldynál 195. lap.), **4.** Krisztus végvacsorája (87. l. az első hasáb fejében; Toldinál 199. l.), **5.** Krisztus imádkozik az olajfák hegyén (89. l. a második hasáb fejében; Toldynál 207. l.), **6.** Krisztus Pilátus előtt (94. l. a második hasáb fejében; Toldynál 218. l.), **7.** Krisztus Heródes előtt (95. l. az első hasáb alsó felében a «Mykort azert erodeſhez wyttek wolna» szavak előtt; Toldynál 219. l.), **8.** Krisztust ostorozzák (96. l. az első hasáb felső felében a «MIkoron azert be wyttek wolna» szavak előtt; Toldynál 221. l.), **9.** Ecce homo (96. l., e l v e s z e t t, a szövegből ítélve az első hasáb fejében kellett lennie; Toldynál 224. l.), **10.** Krisztus viszi a keresztfát (97. l., e l v e s z e t t, a szöveg szintén az első hasáb fejében jelöli ki helyét; Toldynál 226. l.), **11.** Krisztus a keresztfán (99. l. az első hasáb fejében; Toldynál 229. l.), **12.** Krisztust koporsóba fektetik (102. l. az első hasáb alsó felében az «Es yoſeph az mel koporſoth maganak czynalthatot» szavak előtt; Toldynál 235. l.), **13.** Krisztus föltámadása (103. l. az első hasáb fejében; Toldynál 238. l.), **14.** Krisztus az utolsó itéleten (293. l. az első hasáb fejében, «Ite in ig*n*em eternum ꝛc» piros betűs aláírással; Toldynál nincs). Sövényházi Márta képei, noha mind rajz mind festés tekintetében annyira hibásak, hogy a legkevésbbé válogatós ízlést is bajosan elégíthetik ki, mégis nem megvetendő, csak kifejletlen és iskolázatlan tehetséget árulnak el. Hogy nem hivatásbeli miniator, hanem egyszerű gyakorlatlan apácza rajzolta és színezte, bizonyára nem csorbítja becsüket, melylyel már régiségüknél fogva mű- és művelődéstörténeti szempontból bírnak.

Még eddig egy codexünk sem bizonyult az eredeti író vagy fordító saját keze írásának. Így az Érsekújvári Codex is csak másolt darabokból van szerkesztve. Se Sövényházi Márta, se két apáczatársa nem szerzője vagy fordítója annak, a mi kezük után fenmaradt. Másolók gondot szoktak fordítani az írás külső díszére. Ez ellen vét, ha a sor vége vagy túl megy a határvonalon vagy egy kicsit innen marad rajta. Az előbbit úgy kerülik el régi máso-

lóink, hogy nem törődve a szótagolás szabályaival ott választják el a szót, a hol a határvonal követeli, s így megesik, hogy még az egytagú szókat is elválasztják, pl. m-eg vagy me-g, n-em vagy ne-m. E példáknak megfelelően bánnak szükség esetén a többtagú szók részeivel is. Az ilyen erőszakos elválasztást azonban láthatólag kerülik, mert ritkábban alkalmazzák, legalább a gyakorlottabbak, ügyesebbek. De így aztán sokszor a másik bajba esnek, hogy a sor vége nem ér el szorosan a határvonalig. Ezen némely codexünk írója úgy segít, hogy fölös betűvel tölti ki a hézagot. Így jár el a Festetics Codex írója (l. Nyelvemléktár XIII. köt. X—XI. l.) s így jár el az Érsekújvári Codexnek is mind a három írója. Sövényházi Mártának és két társának rendes szokása ilyenkor a magánhangzót kettőztetni. Például idézem, az álló vonással a codex sorának végét jelölve, mind a háromnak írásából a következőket: ee|zenkeppen (32. lap 1. hasáb 1. sor fölülről), haa|lalra (38. l. 2. h. 8. s. alulról), ee|róſſen (49. l. 2. h. 7. s. f.), tamaa|daſodnak (58. l. 2. h. 17. s. f.), waſarnaa|pon (167. l. 2. h. 17. s. f.), aaz | (276. l. 1. h. 1. és 10. s. al.); — emberneek | (311. l. 1. h. 5. s. f.), zolaſraa | (311. l. 1. h. 13. s. f.), paa|poknak (312. l. 1. h. 13. s. f.), aaz | (313. l. 1. h. 6. s. f.), elee|delet (314. l. 2. h. 10. s. al.), orozlannaak | (314. l. 2. h. 4. s. al.), atyamfyaay | (315. l. 1. h. 9. s. al.), farkawaal | (315. l. 2. h. 1. s. f.), eel | (315. l. 2. h. 13. s. al.), nekyeek | (315. l. 2. h. 4. s. al.); — maryaa | (317. l. 1. h. 2. s. f.), zeree|lem (317. l. 1. h. 11. s. f.), laſſwwk | (317. l. 1. h. 12. s. al.), eel | (317. l. 2. h. 1. s. f.), nee|m (317. l. 2. h. 3. s. f.), hwllaa|taſawal (317. l. 2. h. 20. s. f.), labaa|ym (319. l. 1. h. 3. s. al.). Némely sorvégi hangzó-kettőztetések nem szükségképen hézagtöltők, mint pl. kezdee | (kezde hely. 312. l. 1. h. 2. s. f.), wolnaal (313. l. 1. h. 1. s. f.), ŏttee | (ŏtte hely. 314. l. 2. h. 14. s. f.), tetthee | (314. l. 2. h. 12. s. al.), wernyee | (wernye hely. 315. l. 1. h. 15. s. al.), tŏbbwllee | (317. l. 2. h. 15. s. al.). Ilyenek sor belsejében is előfordulnak; pl. halalaa (114. l. 1. h. 4. s. f.), leethelee (133. l. 1. h. 7. s. al.), thŏree (thŏre hely. 143. l. 1. h. 10. s. f.), feelee (feele hely. 159. l. 1. h. 5—6. s. f.), kellenee (159. l. 1. h, 8. s. f.), wermee (304. l. 1. h. 6. s. al.), rekezee (304. l. 1. h. 3. s.

al.), dohaa (304. l. 2. h. 11. s. f.), zerzee (zerze hely. 309. l. 1. h. 14. s. f.), welee (314. l. 2. h. 2—1. s. al.). Mind ezeket igazolják az Érdy és Jordánszky Codex ilyfajta hosszú véghangzói. A hangzókettőztetésen kívül valamivel ritkább eszközük codexünk iróinak, hogy a következő sor elejére átviendő mássalhangzót megelőzőleg a nem egészen megtelt sorban is kiteszik hézagpótlóul. Szolgáljanak erre például mind a háromnak írásából a következők: leend|dwnk (215. l. 2. h. 12. s. al.), betegh|ghőt (271. l. 2. h. 13. s. f.), yd|dôyghlen (305. l. 2. h. 16. s. al.); — gewr|reg (311. l. 1. h. 11. s. f.), olw|wafta (312. l. 1. h. 4. s. f.), egyh|hazban (312. l. 1. h. 7. s. f.); — twzew|wel (317. l. 1. h. 19. s. f.), ym|madkozyk (323. l. 2. h. 5. s. f.), pok|kolbely (325. l. 1. h. 3. s. al.), kyn|nek (327. l. 2. h. 3. s. al.), zeer|renth (329. l. 2. h. 9. s. f.), weg|gezhetetlen (336. l. 1. h. 13. s. f.), az|zerth (337. l. 2. h. 7. s. f.). Van még egy harmadik módjuk is a sorvégi hézag kitöltésére. Ha ugyanis *g* vagy *t* jut a sor végére, akkor *h*-t vetnek utána. Erre számtalan eset van mind a háromnál. Más mássalhangzó után a *h* mint sortöltő igen ritka kivétel; a harmadik kéz írásában előfordul pl. wolh|na (319. l. 2. h. 17. s. al.). Mind ezekről a pótlékokról hosszasabban kellett szólnom, mivel e körülmény ismerete és tekintetbe vétele nélkül a nyelvész könnyen helytelen hangtani eredményekre juthat. Nevezetes, hogy afféle írásmód nem csak sor végén, hanem gyakran sor belsejében is előfordul. Példák mind a három kéz írásából: haalalanak (77. l. 2. h. 6. s. f.), haaraghra (113. l. 2. h. 7. s. al.), aakara (126. l. 1. h. 19. s. f.), wyaafkodaas (275. l. 2. h. 9. s. al.), tantoorodnak (291. l. 2. h. 16. s. al.); — czaak (313. l. 1. h. 2. s. f.), yeelenfeget (314. l. 2. h. 8. s. al.), kykneek (315. l. 1. h. 9. s. f.), mennyeneek (315. l. 1. h. 12. s. f.), wendegekneek (315. l. 2. h. 9. s. f.), eemberenek (315. l. 2. h. 15. s. al.), olaynaak (315. l. 2. h. 13. s. al.); — eez (323. l. 2. h. 19. s. f.), embbernek (373. l. 2. h. 6. s. f.). Ezek valamint az olyanok mint kehrlek (81. l. 1. h. 9. s. f.), tegnahp (88. l. 2. h. 16. s. f.), beh (114. l. 2. h. 4. s. al.) úgy magyarázandók, hogy az írók előtt magyar eredeti volt, melyben az ilyenek mind sor végére estek. Tehát már eredetijükben is kellett afféle sortöltőknek lenni. Bizo-

nyára másolás következménye az olyan orthographia is mint: ſerethő (36. l. 1. h. 2—1. s. al.), ſentſeges (46. l. 2. h. 7. s. f.), ſydalmat (47. l. 1. h. 4. s. al.), ſent (92. l. 2. h. 2. s. al.), ſcemet (72. l. 1. h. 6. s. al.), zerelőmnekwl (60. l. 2. h. 4. s. f.), accoron (23. l. 16. s. al.), bankodyc (23. l. 6. s. al.), gondolcodnak (24. l. 16. s. f.), pecdeſtetek (103. l. 2. h. 3. s. al.), zerethő, zentſeges, zydalmat, zent, zemet, ſerelőmnekwl, akkoron, bankodyk, gondolkodnak, pekdeſtetek helyett, mivel az *sz* és *z* hangot mind a három író rendesen z-vel, az *s* hangot ſ-sel (szóvégén s-sel), a *k* hangot pedig k-val jelöli. Hogy Sövényházi Márta és két apáczatársa csakugyan nem szerzők, hanem másolók, azt kiváltképen törléseik, igazításaik és íráshibáik mutatják. A 6. lapon (14. s. f.) a kitörült «ennekem» szó csak magyar eredetiből kerülhetett, mivel abból származik, hogy a szem a csak kevéssel előbb előfordult két «ennekem» közül valamelyikre, valószínűleg az utolsóra visszatévedt. Szintén a másoló szem hibájából jutottak a 213. lapon (1. h. 6—8. s. f.) «lelky» és «Iozaghoktwl» közé a kitörült «Iozagok nem lakhathnak az bynekel Merth mykeppen» szavak, melyek későbbre valók és a maguk helyén aztán meg is vannak. Itt tehát előretévedés van, melyet a «Iozaghoktwl» és «Iozagok» hasonlatossága okozott. Hasonlóképen kész magyar szövegben való előresietést és így másolást bizonyítanak a 290. lapon (1. h. 14—16. s. f.) kitörült «Annak wthanna az zent apoſtholokath» szavak. Mind ezek természetesen magának az író kéznek törlései. Az igazítások közül okvetetlenűl kész magyar szöveg helytelen olvasásából származnak: ezrezthe (erezthe hely. 78. l. 2. h. 2. s. f.), kezreſned (kereſned hely. 118. l. 2. h. 14. s. al.), by[r]zonyttya (139. l. 2. h. 9. s. al.), thanaczkozth[a]ok (83. l. 2. h. 7. s. f.), es [eſ]megh (262. l. 1. h. 1. s. al.). Az első kettő onnan van, hogy Sövényházi Márta, a kitől mind ezek erednek, az eredetijében levő *r*-t *z*-nek, a harmadik pedig onnan, hogy megfordítva a *z*-t *r*-nek nézte és eleinte e hibás olvasásnak megfelelően írta, de aztán tévedését észrevéve, a helytelen mellett kitette a helyeset is; a negyedikben az utolsó *o* helyett először *a*-t írt vagy azért, hogy eredetijében az *o*-t könnyen össze lehetett téveszteni az *a*-val, vagy pedig azért, hogy másolás

közben csak futó pillantást vetett a szóra és így hibázta el az olvasást; az ötödik onnan származik, hogy az eredetinek «es megh» vagy «eſ megh» szavait először helyesen két szónak olvasta, de az «es» leírása után ismét az eredetibe pillantva hirtelenében összeolvasta «eſmegh»-nek, végre pedig az értelemből megtudva tévedését az «eſ»-t kitörülte. A *z* és *r* összetévesztésén alapszanak még szintén Sövényházi Mártának következő észrevétlen íráshibái: azezth (azerth hely. 41. l. 1. h. 11. s. f.), czyſtwſnak (cryſtwſnak hely. 52. l. 2. h. 8. s. f.), zwth (rwth hely. 195. l. 2. h. 10. s. al.). A *h* és *y* összetévesztése rejlik ebben: yol (hol hely. 30. l. 1. h. 15. s. f.), kész magyar szövegnek figyelmetlen olvasása ezekben is: az hoz (azhoz: ahhoz hely. 59. l. 2. h. 14. s. f.), wannak (annak hely. 163. l. 2. h. 17. s. f.), ŏth (oth hely. 206. l. 1. h. 2. s. al.). A három apácza puszta másoló voltának legnevezetesebb bizonyítékát utoljára hagytam. Ez a *c*-nek *t*-vel és megfordítva a *t*-nek *c*-vel kivált szóvégén való összetévesztése. Ha minden egyéb hallgat, ez mindig biztosan elárulja a másolót. Erre az Érsekújvári Codexnek mind a három írója szolgáltat döntő adatokat. Sövényházi Márta azt írja: k y k (kyt hely.) ŏ lelke kywan (255. l. 2. h. 2. s. al.), Es adok kettŏt kelczen Es kettŏth el w e z t e t (weztec, weztek hely.) Es kettŏt el kŏltŏk (308. l. 1. h. 3. s. al.); a második kéz ezt írja: kynek az byro monda H a z w t h (Hazwch, Hazwcz hely.) mert cyceronyanws wagy nem kerezťen (311. l. 2. h. 9. s. f.); a harmadik kéz meg ilyeneket ír: wala keth ember napnal hetzeer f e n e ſ b e t h (feneſbec, feneſbech hely.) oly egyenlewk Es egh zemelwek hogh ewkezewtek ſemmy kwle'ſegh nem lattatneek (340. l. 1. h. 17. s. f.), mykort megh holt wolna ees ſetetſeghnek helyere w a l a z t a t o k (walaztatot) wolnaa annak wtanna hozatoth wolna keth angyaltwl az ygaz byro eleyben (345. l. 1. h. 6. s. al.), Es legottan nagy czodalatos kepen az angyaľoktwl hozattanak aranyas nyagba w e t e w t h (wetewc, wetewch hely.) Es gengeſek (349. l. 2. h. 8. s. al.). Ezek közül csak kyk: kyt és walaztatok: walaztatot kíván némi magyarázatot, mivel itt a *t* helyett nem *c*-t, hanem *k*-t találunk. Ez onnan van, hogy az írók eredetijük szóvégi *t*-jét *k* jelentő *c*-nek nézték, melyet ők attól eltérve

már mindig és így ez esetekben is *k*-nak írtak. Mindent összefoglalva tehát Sövényházi Márta és két apáczatársa az Érsekújvári Codexben foglaltaknak nem lehetnek se szerzői se fordítói, hanem csak is másolói. Az ennek kimutatására elősorolt adatokból az alapjukul szolgált magyar eredetinek nem egy palæographiai és orthographiai sajátságára lehet nagy valószínűséggel, sőt többször egész biztosan következtetnünk. Az Érsekújvári Codex tartalma világosan compilálva van. Hogy Sövényházi Mártáék már így együtt egy könyvben találták-e vagy ők hordták egybe, azt eldönteni nem lehet. A magyar eredetinek vagy eredetieknek, melyet vagy melyeket ők követtek, már szintén kész magyar szöveg szolgálhatott alapul s így codexük másolat másolata lehet, a mit több okból hajlandó is vagyok hinni. Alexandriai sz. Katalin verses legendáját kivéve oly darabra, melyről azt lehetne gondolni, hogy már eredetileg magyar nyelven volt írva, nem akadtam. Mind latinból való fordítás. Nem ereszkedhetem a források kutatásába, ezt más alkalomra tartom fenn magamnak, mikor majd összes codexeink forrásait fogom ismertetni. Ez úttal, csak annyit említek meg, hogy nem egy darabja más codexünkben is megvan; így a 363. lapon kezdődő «pelda egy artatlan gyermekrewl» a Példák könyvében (Nyelvemléktár VIII. köt. 105—107. l.), az 521. lapon kezdődő példa frater Jeromos sekrestyésről a Kazinczy Codexben (Nyelvemléktár VI. köt. 206—209. l.). A legnevezetesebb források itt Temesvári Pelbárt és a Gesta Romanorum; ez utóbbiból való a többi közt a 307. lapon kezdődő példa Titus császárról (Gesta Rom. 57. elbeszélés Oesterley kiadása szerint). A többi forrás kevésbé fontos.

Hogy a codex kik számára készült, azt számos megszólításból és elejtett megjegyzésből tudjuk meg. Sövényházi Márta néhányszor ugyancsak általánosan szólítja meg olvasóit (zerelmes attyamfyay 73. l., een zerethȫ attyamfyay 131. l., thyztelendó attyamfyay 195. l., een thyztelendó attyamfyay 209. l., en zerelmes edes attyamfyay 223. l.), gyakoriabbak azonban az ilyen határozott megszólításai: Thyzthelendö zyzek (175—176., 180., 181., 188., 206., 211. l.), Thyz-

telendô hwgaym (251. l.), O ty zenthſeges neneym (240. l.), Wr yſtennek zolghalo leany (200. l.), Cryſthwſnak zeep zerethew Iegyeſe (178. l.), Cryſthwſnak zeep Iegyôſy (192. l.), O Cryſtwſ Ieſwſnak zerethô yegyôſy (205. l.), O zepſeghw Ieſwſnak zerelmes yegyeſe (207. l.), Cryſtwſnak zerelmes Iegyôſy (211. l.), O Cryſtws Ieſwſnak zerelmes zeep yegôſy (234. l.), Cryſtwſnak ayttatos Zyzey (221. l.). Mind ezek csak apáczákhoz lehetnek intézve, kiknek codexeinkben szokott megszólításai. Semmi kétséget nem engednek e részben a következő intések és tanítások: Azerth thyztelendô attyamfyay thy dyczôſeghtek Es thy dyczerethtek myndenkoron legyen az eedes Ieſwſba Cryſtwſba a thy Menyey zeep zent zerethô yegyeſtheghben Amen (195. l.), Ne haborohathok megh thy feſleth zokaſthokal Az thôb yſtennek zolghalattyaban walo zyz leanyokath (200. l.), Cryſtwſth keſerthy az ky az Calaſtromba lakozwan maradekokrol zwgodyk Cryſtws ellen thezen ky thebet kewan az Calaſtromba honnem mynth kellene Cryſtwſban wethkezyk ky az monoſtorban ez feldy Es ez elmwlando morhakath kereſ (214. l.), ſemy nynczen eektelemb mynth zôrzeteſek kôzôth walo haborwſagh (222. l.), Es haborwſag lelettetyk ez Calaſtromba wallyon hat hol vagon Zôrzetôſſôknek wezteghletôſſegôk hol wagyon regwlanak zenthſeege hol zerzethnek wezteghſeege? Hol ez kalaſtromnak zôrzetôſſege? (222—223. l.), Hol oth Illyetenek leendnek byzonyawal nem tekelletes oth az zerzeth Laſſatok meg Azeerth Iol, en zerelmes edes attyamſyay hogy ez ſok Haborkodaſnak Es wetekôdeeſnek myatta el ne wezeſſeetek a ty Mwnkaytokath (223. l.), Merth ha ôteth megh nem ehnytytek zerzeteſek nem leeztek (223. l.), ghondolyatok meg honnat Iwttetek Es myeert Iwttetek Ez wylaghrol Iwttetek Es Iſtennek taboraban, az az ez Calaſtromba fwtottatok (224. l.), Nem Iwttetek ez kalaſtromba hogy ez wylaghy kazdaghſagothok legyen . . . Nem Iwttetek zerzethre hogy embereknek zemey elôth rwhatokban dyczekedwen teſſetek . . . Nem Iwttetek ez rekezbe hogy dragha rwhakba Dyczekegyetek (225. l.), Ha feyedelem azzontok awag meſter azontok ty Idweſſeghtekert meg feddend raytha meg ne haborogyatok (229. l.), Iob mynekwnk my zerzetônknek feyedelem azzonyanak keze myath egy keweſſee

meg werettethnwnk awagy oſtoroztathnwnk hogy nem mynt pokolba ... Nagy kenokath zenwednwnk (229. l.), Azeert Inthlek tyteketh hogy ez claſtromba mynden thy eeletteknek napyayban wegygh meg maragyatok (249. l.). Mind ezeket Sövényházi Márta kétségkívül nem magától mondja, hanem eredetijéből vette át; mind a mellett egész biztosan lehet belőlök következtetni. Más codexeink is csak másolatok, de azért mégis alkalmazkodnak megrendelőik állapotához; így pl. Kinizsi Pálné Magyar Benigna két imádságos könyvében, a Festetics és Czech Codexben semmi olyas nincs, a mi csak apáczára illenék, ellenben ott van a Festetics Codexben a «Paal wram betegſeegerewl zerzet Imaadſaag», mely egyenesen csak Kinizsi Pálnénak való. Sövényházi Márta is, ha nem apáczák számára másol, bizonyára mellőzte volna vagy az apáczákra szabott egész darabokat vagy legalább az idézett, szorosan apáczákon kívül másokra nem alkalmazható helyeket. Hogy ezeket talán észre ne vette volna, azt nagy gyakoriságuk teljesen hihetetlenné teszi. Az elősoroltakból könnyű kimutatni, hogy Sövényházi Márta nem általában apáczák, hanem saját szerzete- és kolostorabeli társai számára másolt. Hasonlót bizonyít a harmadik kézre nézve a következő hely: De maga yol lehet hogy ez zent damokos atyanknak harmad zerzety kyben wala zent kateryna azzon nem kewtelez zegenſegre Es engedelmeſſegre tellyeſſegwel mykepen mynket kyk berekeztwen lakozwnk de maga zent kateryna azzony mynden claſtromban lakozoknak felette targya wala az engedelmeſſegeth Es zegenſeget (399. l.). Az író itt is vele egy helyen levőnek tudja olvasóit, még pedig ugyan abban a domonkosrendi nőkolostorban. Hol keresendő ez a kolostor, arról semmi adatunk. Sövényházi Márta megmondta a nevét és az évet, de a helyről megfeledkezett. Két társa meg úgyis mindenről hallgat. Bejegyzései egyáltalában csak Sövényházi Mártának vannak, de a már idézetteken kívül a többi nem árul el semmit, majd valamennyiben arra kéri az olvasót, hogy ne törődjék az írással, hanem tekintse a tartalmat (Ne gondoly wele ha nem zepen yrtam de nezyed ydweſſeges haznalattyat ha ky olwaſſa es rola gondolkodyk 73. l., hasonlóképen 161. és 526. l.), az utolsó-

ban pedig azt mondja: «byzony igen ſyettem wele Wege wagyon amen» (544. l.). Vannak Sövényházi Mártának lapszéli jegyzetei is. Így a 3. lap utolsó előtti sora «Es az te menyey attyad ky megh lattya reytekben meg adya neked» szavait ezzel a magyarázattal egésziti ki: «ywtalmadat az az menyey bohhdogſag» (a többit elmetszette a könyvkötő gyaluja). A 86—89. lap alsó, felső és külső széleire pótlásokat vagy inkább bővítéseket jegyzett (kiadásunkban IX. köt. 73. l. 27—33. sor: «mynd ezeknek wtanna ... meg wygaztallak»; 74. l. 13—17. sor: «monda wrwnk yeſws ... erewke lezen», u. o. 22—29. sor: «elewtte le hayla ... a te zent labaydat», u. o. 34—36. sor: «ezt halwan ... wrwnk yeſwſnak»; 75. l. 13—22. sor: «ezeknek wtanna ... ertetek ymmar» és 22—31. sor: «ez lezen wy terweny ... haromzor tagacz meg»; 76. l. 25—34. sor: «Es monda wrwnk yeſws ... ha wezteg halgatnal», 76. l. 37. sor — 77. l. 2. sor: «Peter tebet nem mere ... ha meg ewlnekys»; 77. l. 13—14. sor: «ſymon alwzze ... meg halz mellettem»), melyeket máshonnan szedett, mit abból következtetni, hogy az alapszövegnek ezek nélkül is van teljes értelme és mivel az eredetiből, hogy bele illjenek, itt-ott törölve van. Mind ezeket, különösen a külső szélre irottakat a könyvkötő gyalúja több helyt megcsonkította; hogy e csapás adatokat is ért-é, nem tudni; de nem valószínű, mivel a codexben többször maradt nehány sornyi hely, pl. a 34. és 147. lap első hasábja végén, sőt egész hasábok és lapok is üresen vannak hagyva, a hová sokkal kényelmesebben fértek volna a följegyzések mint a lapszélekre. Az üres hasábok és lapok úgy látszik épen nem följegyzések, hanem máshonnan veendő pótlások számára voltak hagyva, a mint hogy Sövényházi Márta, a mit a feketébb ténta is bizonyít, csakugyan utólag pótolva írta a 13. lapra a két evangéliumi szakaszt. Egy nyelvbeli sajátság a Dunán túlra mutat. Codexünkön végig rendesen ilyen alakokkal találkozunk: hozyawk (kiad. IX. köt. 10. l. 30. s.), lampaſwkban (u. o. 14. l. 34. s.), ew bennwk (u. o. 17. l. 4. és 7. s.), ȏ zemuk elȏl (u. o. 105. l. 3. s.), ȏ elȏttwk (u. o. 105. l. 25. s.), kereſetyk (X. köt. 53. l. 1—2. s.), hayoywkath (u. o. 352. l. 27. s.). Ez ellen nem szól Szombathelynek Nagyszombattal való összetévesztése

(«az Sabarya newew waraſbol ky mondathyk nagy zombathnak» 343. l.), a dunántúliság nem jár szükségképen a Dunántúl geographiai ismeretével. Az *-uk*, *-ük* azért dunántúli sajátság. Ez azonban csak az író szülőföldjét és nem a kolostor helyét árulja el. Leginkább a margitszigeti, hajdani neve szerint a duna- vagy nyúlszigeti boldogasszony kolostorára lehetne gondolni, a hová a magyar királyleány, szent Margit példájára sok magyar főnemes származású nő menekült a világ elől és a hol ennélfogva mindig több volt a művelt, különösen az írni tudó. Ráskai Lea idejéből, ki 1510-ben írta a Példák könyve egy részét és 1522-ben a Horvát Codexet, hat margitszigeti domonkosrendi apácza írása maradt ránk (Cornides Codex, Bod Codex, Könyvecske a szent apostoloknak méltóságáról, Példák könyve, Sándor Codex. L. Nyelvemléktár VII. köt. Előszó XXXV—XXXIX. l.). E kolostor ellen azonban az 1530 és 1531 évszám szól. A margitszigeti domonkosrendi apáczák ugyanis mindjárt a mohácsi csata után még csak ideiglen, de 1529-ben már végkép elköltöztek a török elől s előbb Nagyváradra, az odavaló clarissákhoz, azután 1567 táján Nagyszombatba, a ker. szent Jánosról nevezett s akkor már csak négy elaggott szerzetes lakta domonkosrendi férfikolostorba menekültek, végre pedig 1615-ben Pozsonyba, a clarissák kolostorába telepedtek (l. Nyelvemléktár VIII. köt. Előszó XX. l.). A törökről van említés az Érsekújvári Codexben is az 571. lap eme szavaiban: «Ez yllyen nyomorwſagh leezen elewzer Iſmaeelnek fyay myat az az ez atkozot hytetlen tőrőkők myat kyk ez wylagon felewtte el hatalmaznak.» Ha Sövényházi Márta és társai margitszigeti apáczák voltak, akkor az Érsekújvári Codexet Nagyváradon, a clarissák kolostorában kellett írniok. A költözők aztán elvihették magukkal előbb Nagyszombatba, utóbb Pozsonyba, a clarissák kolostorába, a honnan végre, midőn II. József 1782-ben a clarissa apáczarendet eltörölte, örökségképen juthatott az érsekújvári ferenczesek könytárába.

A codex viszontagságai szintén ismeretlenek. Vannak a codexben több helyt idegen nyomok, bejegyzések, igazítások és firkálások, melyek azonban vajmi keveset árulnak el. A 65. lapon

(1. h. 4—5. s. f.) az «allatokrol» szóból az első négy betűt egy jóval későbbi kéz keresztültörölte és a belső margóra azt írta: «Eszközök». A 66. lapon (1. h. 6—7. s. f.) az «ydegőkel» szót ugyanaz a későbbi kéz egészen keresztültörölte és a külső margóra azt írta, hogy «széjakkal». A 68. lapon (1. h. 18—19 és 19—20. s. f.) a «nedweſſegnek yewny ky belőle» és «wrewk az kereztfan» szavakat egykorú kéz kivakarás helyére írta. Hogy a 69—70. lap XVII. századbeli írás, az már említve volt. Ez az egy levélnyi írás bizonyára úgy jutott a codexbe, hogy az eredeti levél rongyos volt és kiszakadt; azért lemásolták és az új levéllel pótolták. A 74. lapon (1. h. 10. s. f.), jelt téve eléje, a «boczatanak» szó irányában, a külső margóra későbbi nőkéz azt írta, hogy «menenek»; azt kellett volna írnia, hogy *küldének*. Már nem értette a *bocsátani* igét régibb mellékjelentése szerint, azért pótolta más szóval és értette félre. A jámbor a szentirásban sem lehetett nagyon jártas, mivel különben eszébe jutott volna, hogy Lázár megbetegedésekor hugai Jézushoz nem «menenek», hanem küldének (Ján. XI, 3: *Miserunt* ergo sorores ad eum dicentes Domine, ecce quem amas infirmatur). A 77. lap felső szélére még XVI. századbeli nőkéz sovárogva ezt írta: «emedes Istenem segec engemet erre az konre». A 162. és 163. lap aljára nagyon ügyetlen módon egy-egy madár van rajzolva tollal. A 163. lapon (1. h. 3—4. s. f.) a «hol ezt mongya» szavak irányában a belső margóra későbbi kéz ezt írta: «Iſtenis azt mondgya Hier. 48». A 362. lap külső és alsó szélén XVI. századbeli gyakorlatlan nőkéztől eredő legyalult és téntával keresztül húzott olvashatatlan firkálások vannak. Végre, mint már említve volt, a 424. lap aljára XVII. századbeli kéz azt írta, hogy «Fordécs két levelet» és a 429. lap felső szélére ugyanaz a kéz megfelelően azt, hogy «It keszd el». Ezeken kívül megmaradt még egy régi darab, most a codex első táblája belső borítékára ragasztott papiros, melyen több probatio pennæ et atramenti után ügyetlen nőkéztől alul ez van írva egy sorban: «Ez a kónuf Testeletes becóletes Conuetti Meliet egi apaca Irta», utána pedig ugyanattól a kéztől, habár valamivel későbben két sorban ez: «Mater Anna Franciska harmic Noci ezdedős koraban holt megh die 18 Juli Anno 16502»

(=1652). Mind ezekből csak annyit látni, hogy a XVI. és XVII. században folytonosan apáczák birták és használták a codexet; legfeljebb még annyit lehet sejteni, hogy a XVII. század közepén, mint az 1652. július 18-án elhúnyt apáczának kolostori «Anna Franciska» neve mutatja, többé nem domonkosrendi, hanem clarissa apáczák tulajdona volt. Alkalmasint a szerzetbeli külömbségre utal a «Meliet egi apaca Irta» is; a közelebbi meghatározás nyilván azért maradt el, mivel a codex-író apáczát a bejegyző más szerzetből valónak tudta. Ez úton mint végpontra ismét a margitszigeti domonkosrendi apáczáknak utolsó menedéket nyújtó pozsonyi clarissa kolostorba jutunk. Az érsekújvári ferenczrendi kolostor könyvtárában Czech János talált a codexre egy másikkal együtt, mely Kinizsi Pálné egyik imádságos könyve volt és most Czech Codex néven ismeretes. A fölfedező mind a két kéziratról kimerítő tudósítást is küldött a magyar tudós társaságnak, melyet Döbrentei Gábor titoknok 1833. október 16-án közölt a heti üléssel (A' magyar tudós társaság' évkönyvei. Második kötet. Budán, 1835. 8. l. A codex tartalma «elõleges ismertetésül adatik kivonatban» u. i. 11—12. l.). Czech «kimeritő tudósítását» hiába kerestem. A magy. tud. társ. évkönyvei II. kötetében még a következő adatot találjuk: «Czech János, lemásolta saját kezével Kinizsi Pálné' imádságos könyvét, észrevételeket írt külön annak betűiről, kiszedte belőle az elavult magyar szavakat, szószerkezeteket, 's úgy küldé bé másolatával együtt az eredetit, valamint a' hasonlóan Érsekujváratt talált egyházi beszédek' eredeti iratát a' társaság' kivánságára, 's ezek a Junius 30-dikán» (1834-ben) «volt héti ülésből a' levéltárba tétettek, mig az elõlülő ur azok' megvételét a' sz. Ferencz' szerzetétől talán eszközölhetné» (64. l.). Pesten másolta le a codexet 1835-ben Szalay László. E másolat, melynek hűsége betűszerinti ugyan, de az eredeti sorok és lapok számának megtartásáig nem terjed és Sövényházi Márta képecskéit teljesen mellőzi, a magy. tud. Akadémia könyvtáráé. A codex még 1836-ban is Pesten volt, mert Döbrentei ezt írta a másolatba: «Jegyzés. Szalay Lászlóval összeolvastam magam Oktober 15[d] 1836[b] ebből a' legelső ívet az eredeti irattal, úgy a' közepéből egy

ívet» stb. Döbrentei jegyzetéből az is kitünik, hogy a codex kiadására készült és hogy «az eredeti az érsekújvári ferencziekhez» visszamenendő volt. Végre állandóan Pestre a magy. tud. Akadémia könyvtárába jutott. Az érsekújvári ferenczrendiek könyvtáráé volt az Érsekújvári és Czech Codexen kívül a Thewrewk Codex is. Ennek első táblája belsején ezt az adatot találjuk: «Ezen ima-kéziratot (1531) az Érsekújvári sz. Ferencz-rendüek könyvtárából a' Magyar Academiának felajánlja és általadja f. t. Koppan Jenő, Provincialis, 1854. Piry Czirjék által». Úgy látszik ugyanez alkalommal adták át a Czech Codexszel egyetemben a mienket is. Nem a legjobb állapotban lehetett már, hogy újra kellett köttetni, a mi annál nagyobb baj volt, mivel a könyvkötő értelmetlensége sokat rontott, otromba gyalujával számos helyen érzékenyen megcsonkítva a lapszélekre irottakat. A régi kötésből némiek megmaradtak; nevezetesen a két tábla külső takarójának középső része, szépen sajtolt barna bőr; továbbá az első táblán mind a négy, a hátulsón a két baloldali sarokvédő, valamint mind a két táblán a köldök, mind gót stilusban csinosan bányolt sárgaréz; végre az alsó kapocs hátulsó erősítő sárgaréz lemezkéje. Új pótlás a két sárgaréz kapocs és a hátulsó tábla két jobboldali szintén sárgaréz sarokvédője, mind sima, diszítetlen. A levelek szélei, mint már említve volt, erősen meg vannak gyalulva, a gyalulás márványos festésű. Az új külső takaró világos barna bőr; a hátrész öt mezőre van osztva; az elsőre, harmadikra és ötödikre valamint a fűzőszál négy hurkájára fekete czifraság van nyomva; a második mezőn arany betűvel két sorban: «ÉRSEKUJVÁRI CODEX», a negyediken arany számokkal: «1530—1.», az ötödiken fekete czifraság alatt ismét arany betűvel: «M. ACAD.» Belül egy-egy világos barna védő levél, mely a két táblát is borítja; ezenfölül egy-egy tiszta levél elül is hátul is. Ez az újra kötés Pesten az ötvenes években esett, alkalmasint akkor, mikor a codex az akadémiai könyvtárba került. E kötés okozta káron kívül más csapás is érte a codexet. Többször volt már említve, hogy 49. levele (97—98. lapja) elveszett. Ez nem csak hogy akkor megvolt még, mikor Szalay László 1835-ben lemásolta a codexet, hanem megvolt még

akkor is, mikor Toldy Ferencz 1856-ban kiadta belőle a régi magyar passiót, közölve a 224. és 226. lapon szükségképen az eredetiből, mivel a másolatban egyáltalán nincs kép, két oly képet is, mely ma már a codexben nincs meg. Tehát e levél 1856 után veszett el. Minthogy az újra kötés nyilván 1854-re legkésőbb 1855-re, mindenesetre 1856-nál régebbre teendő, kétségtelen dolog, hogy nem a könyvkötő a hibás vagy bűnös, valamint az is világos, hogy a levél a nagyon erős újra kötés után nem véletlenűl veszhetett el, hanam erőszakkal kellett kapzsi barbár kéznek kitépnie. Csak az volt még hátra, hogy az oktalansághoz a gazság csatlakozzék régi nyelvemlékeink csonkítására, koppasztására.*)

A kiadásról elég annyit mondanom, hogy a Nyelvemléktár többi kötetében is szokásos eljárást követi. A mennyire nyomtatásban lehetséges, mindenképen híven közli az eredetit, még íráshibáit, törléseit és igazításait is megtartva. Könnyebb idézés végett a kiadás sorai meg vannak számozva, de hogy magára az eredetire is lehessen utalni, ennek lapjai elejét a lapszélre tett kövér szám, végét pedig a szövegbe iktatott || mutatja valamint | mindig az első hasáb végét jelöli. Továbbá ( ) szövegbeli hézagot jelent, (!) megerősítő jel, olvashatatlan vagy kétes olvasású szó után (?) jel áll; az olvasható törlések ki vannak szedve és szögletes rekesztékbe foglalva, az olvashatatlanokat [?], az üresen hagyott helyeket [ ] jelöli; a nyomtatásban nem követhető rövidítések kiegészítése, valamint a pótlások általában dőlt, az eredetiben színesen irottak pedig ritkított betűkkel vannak szedve. Az átírások közül az oͤ mind a három kéz írásában ǫ alakú, a vͤ csak Sövényházi Mártánál fordul elő és majd olyan mint a ỽ, a wͤ csak a második és harmadik kéz írásában fordúl elő, fölül vonáskával jelölt w alakjában. Megjegyzendő még, hogy az y mind a három írónál rendesen fölül két vonáskás vagy két pontos, ritkán egy vonáskás vagy egy pontos, még ritkábban puszta. A többi betűre nézve a kiadás és

*) A 445., 551. és 577. lap végén nincs csonkításból eredő hézag, a minthogy páratlan lapon, a levél inenső oldalán ilyen, mikor a levél ép, nem is lehet, hanem a hiányzót maguk az írók hagyták el.

az eredeti közt nincs eltérés. A lapszélre írottakat, a hol oda teendőknek jelölte maga az író, a szövegbe iktattam. Az evangeliomi részek elején megjelöltem a részt és verseket dőlt rekesztékbe tett dőlt számmal, hogy megkönnyítsem a Vulgata alapúl szolgált latin szövegével való összevetést. A szedés Szalay László másolata szerint folyt ugyan, de a correctura és revisió elejétől végig szigoruan az eredetiből történt valamint a kész nyomtatvány ellenőrzése is, kivéve az elveszett 49. levelet (97—98. lapot), a hol már csak a másolatra lehetett épiteni. Nem kételkedem, hogy ez egy levél szövege is oly hű, mintha az eredetivel volna összevetve, mivel Szalay László másolatát általában igen megbizhatónak találtam. Alexandriai sz. Katalin verses legendáját, habár Sövényházi Márta egyfolytában írta mint a prózát, versesen szedettem, annyiban térve el Szilády Árontól (Régi magy. költők tára I. köt. 31—159. l.), hogy a verssorok toldásait, a mikor a páros rím első tagja után esnek, az előbbi sor végére s nem a következőnek elejére helyeztem. Így az ilyen kétségtelen toldások jobban föltűnnek, mivel megzavarják a könnyen fölismerhető rímet; holott a következő sor elejére téve, nehezebben válnak ki. A rendes hosszúságú vagyis nyolcz szótagú soroknál mind hosszabb mind rövidebb sorok elejére csillagot, a rímtelen sorok végére pedig berekesztett fölkiáltó jelet tettem figyelmeztetőűl. Mind ez a szöveget nem érinti, a szövegkritikát meg, melyre a Katalin-legenda mint kiváló költői becsű régiség nagyon érdemes, mégis tetemesen megkönnyíti. Szándékom volt itt a bevezetésben az összes interpolatiókat, csonkításokat és egyéb változtatásokat, melyeket vallásos epikánk régi remeke Sövényházi Márta másolatában és alkalmasint már előbb is szenvedett, elősorolni és így a szövegnek, a mennyire egyetlen egy kéziratból és minden egyéb segítség nélkül lehet, eredeti valóságát kimutatni. De minthogy a jelen két kötet úgyis már régóta várakozik ez előszóra, minden késleltetőt mellőznöm kellett. Ugyanazért nem ereszkedtem annak a kérdésnek birálatába se, hogy régi költészetünk e drága gyöngye csakugyan Temesvári Pelbárttól származik-e, mint Szilády Áron néhány nyomós okra támaszkodva állítja (Költészetünk I. Mátyás

idejében. A m. t. Akadémia évkönyvei XVI. köt. 1. dar. 52—55. l. — Régi magy. költők tára I. köt. 308—311. l. — Temesvári Pelbárt élete és munkái. 41—50. l.). Csak annyit érintek itt, hogy a codex, mint láttuk, nem Pelbárt ferenczes rendjével testvér clarissa szerzetbeli, hanem domonkosrendi apáczák írása. Ez azonban legkevésbbé se ronthatja le Szilády többi okait, mivel codexeink tanúsága szerint minden szerzet merített Pelbártból, s így épen nem szükséges, hogy az, a mit Pelbártnak akarunk tulajdonítani, ferencziek vagy clarissák írásában maradt legyen ránk. Az itt mellőzött tárgynak egyébiránt külön dolgozatot akarok szentelni. Ezúttal meg kell elégednem ennyivel. Végűl mindjárt javítva közlöm a sajtóhibákat, az első (compact) számmal kiadásunk lapját, a másodikkal ennek sorát jelölve. A IX. kötetben: **14**, hasábczím, (13—16); **17**, 25 menneenek; **33**, 19 pótlandó az eredeti lapszám: 37; **105**, 13 harmad; **106**, 2 nyolczad; **164**, 32 Iſtennek; **170**, 30 Byn zerzӧ; **198**, 22 zomorwſagal; **228**, 3 aythtatos; **229**, 9 ſem*m*y; **258**, 38 yobbwlaſnak; **271**, 22 temettewnk. A X. kötetben: **31**, 19 leweleyben; **53**, 24 «kenyergeſeben nemelyeket hogy nemelyeket lataſokban» így rendezendő: hogy nemelyeket kenyergeſeben nemelyeket lataſokban; **74**, 8 elmene: **96**, 24 leianyanak; **149**, 20 amen |; **203**, 35 pótlandó a sorszám: 35; **227**, 16 meg; **252**, a kiadás lapszáma: 252; **288**, 1 mykent; **298**, 15 mondatyk; **301**, 37 yelentetyk; **309**, 8 ha[gya]nnya; **334**, 12 *AZ*; **348**, hasábczím, (577). Kérem az olvasót, hogy mind ezt a kiadásban is kijavítani szíveskedjék.

Budapest, 1888. január 7-én.

VOLF GYÖRGY.

ÉRSEKÚJVÁRI CODEX.

ELSŐ FELE.

Ianos Ewan*geliſ*ta

IN Principio erat verbum et verbum erat aput Deum et Deus erat verbum Hoc erat inprincipio aput Deum omnia per ipſum facta ſunt et ſine ipſo factum eſt nihil ꝛct

(I, 1—14) Kezdethben wala yghe es az yghe wala yſte*n*neel es yſten wala yghe ez kezdettwl foghwa vala yſtennel Myndenek hw myatta lettenek es hw nalanal kyl ſemy nem leth ky leth o̊ benne eelet wala Es az eelet wala embereknek Vylagoſſaga Es az wylagoſſagh ſetethben ees vilagoſoyth Es Az ſetethſeghek hwteth bee nem foglalhatak Boczattateek ember Iſtentwl kynek newe vala Ianos ez yewe tanwſagra hogy tanobyzonſagot tenne az vylagoſſaghrol hogy myndenek hyn*n*eek hw myatta Nem wala hw vylagoſſagh De hogy byzonſagoth tenne az wylagoſſaghrol Vala byzon vylagoſſagh ky meg wylagoſoyt mynden emberth yewen ez wylagra Ez wylagon vala Es ez wylagh o̊ myatta let Es ez wylagh ewtet megh nem yſmeree Twlaydon eńneeben yewe Es eeńney ewtet bee nem fogadaak Valameńnyen kedeg bee fogadak o̊tet ada ewnekyk hatalmath Iſtennek ffyaywa lenny azoknak kyk Hyznek ew neweeben kik nem thwlaydon verekbo̊l Sem teſthnek akarattyabol Sem ffyrffywnak akarattyabol De wr Iſtentwl zylettenek Es az yghe theſte leen Es lakozeek my bennwnk es latook ew neky Dyczo̊ſegheeth oly mynt atyanak eegyetleneenek tellyeſth malaztual Es yghaſſagghal ꝛct

Kezdethnek ewangeliomok kyk beytben naponked olwaſtatnak es yria zent mathe euan*geliſ*ta

(VI, 16—21) AZ Idewben monda Idwezyttenk yeſws az ew thanytwanynak Mykoron bo̊yto̊lto̊k ne akaryatok zomorwak lenny mykeppen az keepmwtalok mert meegh eztewerytyk az ew orcha-

yokat hogy emberek elȍt bȍytȍlȍknek lattaſſanak byzon mon||
2 Nektek Mert el wettek Az ew Iwtalmokat De magha the mykoron
bȍytȍlz kend meg az te feyedet Es moſd megh Az te orchadat
hogy ne lattaſſal embereknek bȍytȍlȍnek De az te atyadnak ky
reyteghben wagyon Es az te menyey attyad ky meg latya az rey-
teghben meg agya teneked Az te eerdemedeth Ne akaryatok ken-
czezny magatoknak keenczet fȍlden Holoth roſda ees moly meg
raghya Es holot orwok ky aſyak es el wrozyak de maga kenczezye-
tek magatoknak kenczet menyorzagba*n* hol ſem roſda Sem moly
meg nem ragya Es vrwok ky nem aſyak Es el nem vrozyak mert
holot wagyon az te kenczed oth Wagyon az the zywed Mert az
kazdag embernek gyakorlatoſſagal az ew kenczes ladayara fordwl
az ew ymadſaga Es az zeghennek Iſtennek ſebeyre.

Zent Mathe yria kenywenek nyolchad reezebe*n*

(5—13) *AZ* Idewben Mykoron Ieſws bee ment volna Ca-
pharnawmban Meene ew hozya centwryo keerwen ewteth Es
monda Wram en gyermekem fekzyk hazamban kezwenben
Es gonozwl gyetretyk Es mo*n*da neky Ieſws En el megyek
es meg wygaztom ewteth Es feleluen Centwryo monda Vram
nem wagyok melto Hogy een hazamba yey De czak paranczoly
the zent ygheeddel ees megh vyghazyk Az en gyermekem Merth
een ees wagyok feyedelem Es wallok wytheezeketh en Hatalmam
alat Es mykoron mondom eggyknek Eregyel ees el megyen Az
maſyknak yeyel Es el yew Es az een zolgamnak ted ezt Es azt
teezy De maga Halwan Ieſws czodalkozek Es ewteth keweteknek
monda Merth ez centwryo poghan wala Es romayaktwl wetteteth
wala galyleanak ȍryzetyre Es hallotta wala Idwezyttenknek czo-
dateetelyth Es tellyes zywel hyzy wala hogy az ew gyermekeeth
bezedenek myatta megh Wygazthatnaya Byzony Byzony mondom
thy nektek nem leltem ylyen hytet mynd Izrael fyay kezet De
magha mondom thy nektek hogy Sokak nap kelet felȍl Es nap
nywgot felewl el yȍnek Es le telepednek abrahammal Iſaakkal Es
Iacobbal De Magha az orzaghnak fyay Az Az ſydok kyknek attya
3 Mynde*n*hato iſte*n* || Igeerte wala Menyeknek orzagat De Maga Az
ew Hytethlenſegwknek myatta el wezteek Es pogan nepek fel

weewek Wettetnek az kewlſew ſetethſegre Az az pokolra Oth leezen ſyralom Es fogh czykorgatas Syralom leezen az nagy keennak myattha Es fogh czykorgatas az nagy hydegſegnek myatta kyt zenuednek Es monda Ieſws az centwryonak Ereġgyel ees mykeppen hyttel legyen teneked Es meg wygazeek az ew gyermeke azon horaban

Zent mathe yrya kenuenek ŏtŏd reezeben

(43—48) AZ Idewben monda Ieſws az ew thanytwanynak Hallottatok mert mondwan wagyon az regyeknek zereſſed az te rokonodat es az te rokon baratodat Es gywlo̊llyed az te ellenſeegedet, Ez paranczolatoth atta wala attya myndenhato Iſten o terwenben az goromba Sydonepeknek kyk nem eertyk wala Iſtennek ygaſſagat, De maga en mondom tw nekthek Zereſſetek az tw ellenſegteketh Es yot tegyetek Azoknak kyk tyteketh gywlo̊lnek Es ymagyatok az twteketh Haborgatokerth Es nyomorgatokerth hogy legyetek az tw atyatoknak fyay ky menyekben wagyon ky az ew napyat fel tamaztya yokra ees gonozokra Es eſſeth aad ygazakra Es hamyſſakra Merth ha czak azokat zeretythek kyk tyto̊keth zeretnek mynemo̊ ywtalmat ebbo̊l weztek nemde az nylwan walo byneſek ees ezt teezyke Es ha czak az tw attyatokfyaynak kezenendetek thowaba myth teeztek Nem de az poganokees azth tezyke azert tw legyetek tekelleteſek mykeppen az tw menyey atyatok ees thekellethes *(IV, 1—4)* Wegyetek eztekben Hogy az tw Igaſſagtokat nethegyetek embereknek elewtte Hogy lataſſatok o̊ to̊lwk Egyeb keeppen ywtalmath nem vallotok az tw attyatoknal ky menyeghben vagyon : Azeerth mykoron alamyſnat teez ne akaryad hyrdethny Mykeppen az keep mwtalok teeznek ſynagogakban Es wczakban hogy thyzteltetteſſenek emberektwl Byzony mondom nektek el wo̊tteek az ew Iwtalmokath De maga mykoron te alaſmyſnat teez ne twgya az te bal kezed myt teezen az te yob kezed Hogy leġen az te alamyſnad reytekben Es az te menyey attyad ky megh lattya reytekben meg adya neked

Zent mark yria keńuenek hatod reezeben: ||

4 *(47—56) A*Z Idewben Mykoron eſtwe*n* wolna Wala az Hayo az tengernek kezepyben Es Ieſws o̊ maga az fo̊ldo̊n Es latha az ew tanythwanyth az ewezeeſben mwnkalkodwan mert az zeel wala o̊ nekyek ellenkedew Es eyelnek neǵed reeze felee yewe hozyaywk yarwan az tengeren Es el akarya vala ewketh mwlathnya De maga azok mykoron meg latak o̊tet yarwan az tengeren alyttak keeſertethnek lenny Es kayaltanak Merth mynd latak ewteth Es megh feelelmeenek Es legotthan zola ewnekyk Es monda ew nekyk Byzyatok en wagyok ne akaryatok feelny Es beh meene Hozyawk az hayoban Es meg alla az zeel Es ew bennwk ynkab czodalkozanak Merth nem eertekeztek wala az kenyerekro̊l Hogy az o̊th ezer embereketh megh elegyttetthe Wala ees ezen eyeel lo̊n ez dologh Merth wala az ew zwwk megh wakwlwan Es mykoron altal ewveztek wolna Iwtanak genezaretnek fo̊ldeben Es ky zallanak Es mykoron az hayobol ky zallotthak wolna leghottan megh eſmereek o̊teth Es mynd az egeez tartomanth beeh yarwan az korokath kyk gonozwl gyethrethnek wala kezdeek nozolyabban eleyben hornya Holoth ewteth hallyak wala lenny Es walahowa bee megyen wala wchakra Es falwkra awagy waraſokra Vchakra wyzyk wala az korokath Es keeryk wala ewteth hogy Czak rwhayanak peremyth ylletthneyek Es walakyk ylletyk wala o̊teth mynd megh wyghaznak wala

Zent mathe yrya keńuenek negyed reezeben ɀct bo̊yth elo̊ waſarnapy ewanǵelyo*m*

*(1—11) A*Z Idewben wytetheek Ieſws leelektwl az pwztaban hoǵ keeſertethnek ewrdeghtwl (keerdes leezen yth hogy myczoda leelektwl wyteto̊th legyen Idwezyttenk az pwzthaban Rea felel zent gergely doctor ees ezth mongya Hogy azon zent lelektwl wyteteek az pwztaban ky myath wyteteek az yordannak wyze mellee Hogy oth megh kereztelkednek De maga akara Idwezyttenk keſertethny Hogy az my keeſertetwnketh meg gyo̊zne Mykeppen yet wala az my halalwnkath ew zenth Halalawal megh tho̊rny Azeerth my-

koron walaky keſeertetyk Pokolbeely o̊rdeghnek czalarthſaganak myattha legh ottan ezt kel o̊neky mondany Az ew gondolattyaban Ereggyel Pokolbely o̊rdegh ne keeſercz engemeth mert cryſtws meg gyo̊zo̊th teegedeth Es legotthan || Zegyenſegere el megyen) 5 Es Mykoron bo̊yto̊lth wolna negywen eyel Es negywen nappal annak wtanna megh eehezeek Es Iarwla az keeſerteth Es monda neky ha Iſtennek fya wagy mo*n*gad hogy ez kewek legyenek kenyeerre Es felelwen monda Irwan wagyo*n* Hogy nem czak kynyerrel eel ember De mynden bezeeddel ky zarmazik Iſtennek zayabol Thahat wywe ewteth pokolbeely o̊rdo̊gh az zenth waroſban, az az Ierwſalemben (Es mondatyk wala Ierwſalem zent waroſnak az Iſteny dyczeereteerth) Es allatta ewteth az egyhaznak tornaczyaban Es monda neky ha Iſtennek fya wagy boczaſſad alaa magadath Mert yrwan wagyon hogy az ew angyalynak paranczolth te rolad ees kezwkben foghnak tegedeth hogy megh ne ſeerczed az ko̊ben az te labadat legottan monda Ieſws ew neky Irwan wagyon Ne keeſerczed te wradath Iſtenedeth (Merth mykoron egy magas toromba fel menne ees onnath ala zo̊kelleneek ez gondolattal: megh latom ha Iſten megh Segeel Hogy meg ne ſerwgyem. ez mondatyk yſtent keeſertheny) Legh ottan wywe ewteth az pokolbely o̊rdo̊gh egy magas hegyre Es megh mwtataa neky mynd ez wylaghbely orzagokath Es az ew benne walo kazdaghſagokath Es monda neky Mynd ezeketh neked adom ha le eſwen Imadandaz engemet (Ith az ſatan nagyoth hazwda mert azt ew nem tehety wala kerdhetnee walaky hogy lehet ez hogy Idwezyttenketh az o̊rdo̊gh wyſelte leegyen Rea felel zent gergely doktor Hogy ez nem nag̓ Czoda hogy az o̊rdeghnek hagyta Idwezyttenk magat foghnya ha az wtan az ew tagytwl megh ees hatta magat fezeyteny) Tahat mo*n*da neeky Ieſws eregyel ſatan mert yrwan wagyon az te wradath Iſtenedeth ymagyad Es czak annak zolgaly Tahat el hagya ewteth az o̊rdegh Es yme angyalok yarwlanak Es zolgalnak wala ew neky

Zent mathe yria kenywenek o̊to̊d reezeben

(XXV, 31—46) AZ Idewben monda Ieſws az ew thanythwanynak Mykoron el yewend embernek fya az ew nagyſagaban Es mynd az ew angyaly ew wele Tahat wl az o̊ nagyſagahanak

zeekyn Es gywlekeznek ew eleyben mynden neepek Es el walogatya ewketh egymaſtwl Mykeppen az paztor el walogattya az yhokath az keczkeektwl Es allattya az yhokat ew yoghya felo̊l Es az keczkeeketh az ew bal keze felo̊l tahat mond az kyral azoknak kyk az ew yoghya felo̊l leeznek Iewetek el en attyamnak aldottay byriatok ez wylaghnak kezdetythwl fogwa nektek zerzeth orzagoth Merth ehezeem Es eetelt adatok en*n*eke*m* zomeehozam Es ytalth 6 adatok ennekem zarandok walek Es bee fogadatok engemet || Mezeytelen waleek Es Bee fődezetek engemeth Betegh valek ees meg lathogatatok engemeth fogſaghban waleek Es yewetek een hozyam Tahat felelnek neky az ygazak mondwan Vram mykoron lattwnk tegedeth eehen Es eetelth attwnk teneked zomehon ees ytalt attwnk teneked awagy mykoron lattwnk zarandokwl Es bee fogatto*n*k tegededeth Awagy mezyttelen ees bee fődőztwnk tegedeth awagy mykoron lattwnk beteghőn awagy foghſagban Es yettwnk te hozyad Es az kyraly felelwen mond ew nekyk myghlen az en attyamfyaynak mentwl kyſſebnek tetteetek ennekem tetteetek Tahat mond azoknak ees kyk az ew bal keze felo̊l leeznek tawozyatok el en twlem atkoztak az o̊ro̊k tyzre ky meg wagyon zerezwen o̊rdo̊ghnek Es az ew angyalynak mert ehezeem ees nem adatok ennekem ennem zomehozam ees nem adatok ennekem ynnom zarandok walek Es bee nem fogadathok [ennekem] engemeth Mezyttelen waleek Es bee nem fődőzetők Betegh walegh Es foghſagban ees megh nem latogatatok engemet Tahat felelnek azok ees mondwan Vram mykoron lattonk tegedet eehen auaǵ zomeehon awagy zarandokwl awagy mezyttelen awagy beteghőn awagy foghſagban Es nem zolghaltonk teneked Tahath felel azzoknak ees mondwan Byzony mondom twnektek myghlen me*n*tul kyſſebnek ezek kezzwl nem tetteetek ennekem ſem tetteetek Es el me*n*nek ezek az o̊ro̊k kenra Es az ygazak az erek eelethre

Z e n t m a t h e y r y a k e n y w e e n e k t y z e n k e t t ő d r e z e b e *n*

(38—50) *AZ* Idewben yarwlanak Idwezyttenkhez yras twdo ſydok ees zerzetes ſydok mondwan Meſter akarwnk te twled czodat lathny Czodath keernek oly mynt azok czodak nem woltak wolna

kyketh annak elette lattak wolna Es ezth keerdek az ſydok nem nem ōnnen tōlwnk Hanem ōrdōghnek yhleeſwkhnek myatta Hogi ha wala mykeppen megh twdhatta wolna hogy ha ez lee[ze]gyen elew yſtennek fya merth Ha byzonyal meg twdhatta wolna hogy [ha] ez leegyen elō yſtennek fya ſoha az hytetlen[i]ſydok[nak]at arra nem yntette wolna hogy ewteth meg fezyttetteek wolna Es embery nemzethnek walczaga meg bantatoth wolna Es Idwezyttenk felelwe*n* monda nekyk gonoz ees parazna nemzet czodath keerd Es czoda nem adatyk ōneky hanem czak Ionas p*ro*phetanak czodaya Merth mykeppen wolth yonas az chethalnak haſaaban harom napon es harom eyel Ezenkeppen leezen embernek fya az fōldnek gyekereeben harom napon Es harom eyel De maga nynywee beely fyrfyak fel || Kelnek yteelethben ez nemzettel Es Karhoztattyak ezt Merth 7 azok penytencyat tartottak Ionaſnak predycacyoyanak myattha: Es yme nagyob ez hogy nem mynt Ionas mert mykoron az myndenhato yſten Nynyweenek waroſaath el akarya wala ſyllyeztheny az ew byneeyert Ime az myndenhato yſten kezygben kylde Ionas profetath Es yſtennek akarattyat nekyk meg predycalla Es az waraſbelyek Ionaſnak predycacyoya zerent penytencyath tartanak az ew bynwkrōl Es Iſtennek haragyat rolwk el fordytak De magha az Myndenhato yſten az hytethlen ſydok kōzyben ōnnen zent fyath kyldee meegh ſem akaranak az ew kemeenſeges bynwkbōl ky teerny Azeerth monda Ime ez nagyob hogy nem mynt Ionas, Sabbabely kyralne azzony fel keel yteelethben ez nemzettel Es el karhoztattya ezt, az az ſydo nemzeteth mert el yet fōldnek weegerōl hallany ſalamo*n*nak bōlczeſeegeet Es yme ez nagyob hogy nem mynth ſalamon Mert Salamomnak az myndenhato Iſten atta wala az bōlczeſeegeth: De magha mykoron fōrtōzetōs leelek, az az Bwn ky menend az emberbōl yar zaraz helyen kereſween nywgolmath Es nem leel Akkoron yar zaraz helyen az byn Mykoron az yo hyw kereztyeneknek zywen yar kykben ez wylagy kewanſagok megh zarattanak Es az byn ylyen helyre nem mehet merth ewteth oda nem boczattyak azerth mondya Tahat mond meg teerek az en hazamba honnan ky iettem Es el yōwen leely hywolkodwan ſepprwkel meg tyztyttathwan Es megh ekeſwltetteth Megh tyztytattath gyonaſſal Es megh ekeſwltetteth penytencya tartaſſal De maga ez egy nyhan zamos nap el mwlwan Es az hwſwetnapya elō yōwen mynden penytencya tartaſarol el felethkezyk Es az bolond ke-

reztyen kylemb kylemb hytſagokra magat erezty azeerth mondya
Thahat el meeǵe*n* Es wezen ew weele egyeb heet lelkeketh
nalanal gonozbakath, az az heeth halalos bynth Es bee menwen
lakoznak ottogyan Es leeznek az embernek wtolſo byney gonozbak
az elſo̊neel az hala adathlanſagerth Ezenkeppen leezen ez gonoz
nemzetnek Meeghlen Idwezyttenk zolwan az ſeregeknek Ime az
ew annya Es attyaffyay kywwl aalnak wala akarwan zolny ew neky
De magha monda az neep kezzwl egy ew neky Ime az the ańnyad
es attyadfyay kywwl alnak kereſwen tegedet Es Ieſws monda neky
kyczoda az en annyam Es kyk az en attyamfyay ees terythwen
kezeeth az ew tanythwanyra monda Ime en anyam Es en attyam-
8 fyay Merth walaky teendy az een || Zent anyamnak akarattyath
Ky menyorzaghban wagyon ez en nekem attyamfya hwgom es
anyam

Zent mathe yria kenywenek tyzo̊n o̊to̊d rezeeben bo̊ythben maſod waſarnapy ewanǵelyom

(1—2 és 17—28) *A*Z Idewben ky menwen Ieſws, az az genaſeoknak fo̊ldebo̊l holoth az yraſtwdo Es zerzetes ſydok Idwezyttenket megh karomlaak ezbol Hogy az ew tanythwany megh zegneek Az weneknek zerzeeſeketh hogy moſdathlan keezzel enneeyek az kynyereth Es ezt alyttyak wala az zerzetes ſydok nagy bwnnek De maga Cryſtws monda nekyk moſdathlan keezzel enny meg nem fo̊rto̊zteth emberth Hanem az kyk embernek zywebo̊l ky yo̊nek ezek ferteztethnek megh emberth Merth embernek zywebo̊l yo̊nek gonoz ghondolathok ember o̊ldekleeſek teſty faytalanſagnak gondolaty orſaghok hamyſtanwſagok Es karomlaſok ezek kyk embert meg fo̊rto̊ztetnek Mene tyrws es ſydon newo̊ waraſoknak fo̊ldeben Es yme nemynemo̊ kananea azzonyallath az tartomanyokbol ky menwen kayalth wala mondwan ew neky, Ez kananeoſok walaanak nemynemew Poganok kyk lakoznak wala az ygeerethnek fo̊lden az Izraelnek fyaynak elo̊tte Es ez azzonyallat Wala azok nemzeteebo̊l kyk oth marattanak wala Es hallotta wala Idwezyttenknek czoda teethelyt Es byzonyawal hyzy wala hogy az ew leanyath meg zabadythatna az ewrdeghtwl Ime czodalatos dologh az kananeoſok az az poghanok kewetheek ydwezyttenketh

Es az ſydok kykhez boczatthatoth wala el thawoztathak, Irgalmaz ennekem Wram dawyd kyralnak fya az en leanyom o̊rdo̊ghtwl gonozwl gyetretyk Es Idwezyttenk nem zola ew neky Es yarwlwan az ew thanytwany keeryk wala ewteth mondwan erezdel ewteth mert wtannwnk kayalth De magha ydwezyttenk monda Nem wagyok boczattatoth hanem czak Az yhokhoz kyk el weztenek yſraelnek hazabol Es ez azzonyallath el yewe Es Imada ewteth mondwan Vram ſegely megh engemeth felelwen Idwezyttenk monda nem yo el wenny az fyaknak kynyereeth Es wethny az ebeknek Es az azzonyallath monda Vram wgi wagyon De nam az ko̊lkeczkeek ees eeznek az morſalekokbol kyk le eſnek az ew wroknak aztalarol (Wgy mynth azt mondana mykeppen az kelkeczkeek eeznek az morſalekbol kyk le eſnek az ew wroknak aztalarol Azonkeppen een pogan leewen awagy czak walamy keweſeth erdemlyek wenny az the zentſeeges malaztodbol Hogy ha eddygh woltam o̊rdo̊ghnek yha ynnen thowa leheſſek the yhod || Keerdhetnee walaky myre Hogy Idwezyttenk yllyen kemeenſeege- 9
keth mwthata ez azzonyallathoz Rea felel zent Ieronymos hogy Idwezyttenk nem azeerth teewe hogy ez azzonyallatoth meg alazna De magha Hogy ez azzonyallathnak hytyt meg byzonyttana Es hogy az ew alhatatoſſagath nekwnk peeldaban hagyna Merth nynczen maſtanſagal oly tekellethes Es zent eelethbeely Azzonyallath hogy Ha walamely feyedelemhez menne Es neky zolna Es az neeky nem zolna mykeppen attokbely embernek Es o̊rdo̊ghnek Ihanak mondana Es hogy nem wolna meltho kenyerre Es ennek felette ebnek mondana ky meg nem haborodnek rayta Es elo̊le el nem menne De maga ez azzonyallath mynd beekeſegel zenwedee mel beekeſeghnek myatta megh nyeree az ew leanyanak o̊rdo̊ghtwl walo megh zabadwlaſat) Tahath felelwen Ieſws monda eu neky Oh azzonyallat nagy az te hyted leegyen neked mykeppen akarod Es meg wygazeek az ew leanya azon oraba:

Zent lwkacz yrya kenywenek tyzon hatod reezeben

(19—31) AZ Idewben monda Iefws az ew tanytwanynak yllyen peelda bezeedeth nemynemw ember wala kazdag Es o̊ltȯzyk wala barfonban Es byborban Es lakozyk wala naponked nagy gyenyerwfeggel Es wala nemynemw kwldws lazar neww ky fekzyk wala az ew aytayan tellyes fekeelyekkel keewanwan meg eleegedny az morfalekokbol kyk .le efnek wala az kazdagnak aztalarol Es fenky ew neky nem agya wala De az ebek el ywnek vala Es megh nyalyak wala ew febeyt De magha lo̊n hogy megh halna az kwldws Es wytethneek az angyaloktwl abrahamnak kebeleebe Meg Hala az kazdagh Es el temetteteek pokolba De maga fel emelwen ew zemeyth mykoron az keenba wolna lata abrahamoth tawoly Es lazart ew kebeleeben Es ew kayaltwan monda Attyam abraham kenyerwly en raytam Es boczaffad el lazart hoǵ marcza ew wyanak wegeeth az wyzben Hogy hydegycze meg az en nyelwemeth merth gyetretem ez nagy kenban Ės monda neky abraham fyam emlekezyeel megh merth fok yokath wo̊tteel az te eeletedbe*n* Es az lazar azonkeppen gonozth De maga maftanfagal ez lazar wygaztaltatyk de te ot gyetreto̊l Es mynd ezo̊kben my ko̊zo̊ttwnk Es thw ko̊zo̊ttetek nagy Ko̊z wagyon meg ero̊ffwlwen hogy azok kyk akarnanak ynneth hozyatok menny nem mehetnek fem on-
10 neet || Ide nem yo̊hetnek Es Monda Keerlek azert teged attyam Abraham hogy Boczaffad ewtet az en attyamnak Hazahoz Hogy mongya meg nekyo̊k hogy ewk ne yo̊ienek ez kennak helyeere Es monda neeky abraham walyaak moyffeft Es az p*ro*phethakath Az az wagyon ew nalok moyfefnek Es p*ro*phetaknak yrafok kyk meg yrtaak myt kellyen tenny Es hynny, Halgaffak azokat Es az monda Nem attyam abraham De ha walaky menend halottak kezywl ew hozyawk penytencyath tartnak Es monda ew neky Ha moyfefth es az profetakath nem halgattyak tahat ha walaky halottaybol fel thamad fem hyzyk Ezth meg byzonyt[tya]taa Idwezyttenk Mykoron lazarth az zent marta azzony attyafyath halottaybol negyed nap fel tamaztaa mert az hytetlen fydok nem hyweek Hanem Idwezyttenkel akaryak wala ewtet megh o̊lny Azeert mykeppen zent gergely papa mondya Ez kazdagh nem egyebeth Hanem az fydo

neepet yegyzy ky az Iſtentwl weth tőrweennyel kewelſegel eel wala Es nem rokon barattyanak haznalattyara Mert pogan neepet az tőrwennek eſmeretyre ſenkyt nem boczath wala Es ez Lazar ky ſebekkel rakwa wala nem egyebeth yegyez hanem pogan neepet kyk mykoron Iſtenhez terwleenek az ew byneketh nem zeegye*n*lek meg gyonny Merth az ǵonaſba*n* az bynnek ew meerge egeeſſegeſen meg nyttatyk az gyonaſban ky dőghleletőſſeegel el wolth eneeztwen embernek zyweeben Keerdhetnee walaky Myre zőrzee Iſten pokloth Rea felelnek zent doktorok hogy menyorzagoth az yoknak kyk ez wylagh zerenth neky hywen zolgalnak De maga wannak ſokak ez wylagon kyk az ew zamtalan gonoſſagoknak myatta az myndenhato yſtenth ygen meg bantyak azeerth alkolmas lewn hogy az Igaſſagos Iſtennek temlewche wolna az az pokol ez gonozoknak gyetrelmeere keerdhetnee walaky holoth wagyon pokol feleltetyk hogy az főldnek alatta ez harom okaaerth előzer mert alkolmas leen hogy az gonozok ygen thawol leǵenek az yoktwl Es ez főld legyen ew kőzőttwk Maſodzor alkolmas lőn az helnek wtalatoſſagaeerth Hogy az wtalatos hel tawol leeǵe*n* az nemes Es kyeſſeeges heltwl azaz menyorzaghtwl Harmadzor az kewanatoſſagnak okaeert hogy yt ez wylag zerent ez főldyeket Iſtennek főlőtte tyztőlteek Es kereſteek őrőkee az főld ala rekezteſſenek ||

Zent lucacz yrya kenywenek tyzen őtőd reezeben 11

(11—32) AZ Idewben monda Ieſws ew tanytwanynak Ilyen pelda bezedet nemynemő embernek wala keet fya Es az yfyabyk ew kezzwlők monda attyanak atyam ad megh ennekem az marhaat ky engemet yllet Es meg ozta neky yozagat Es nem ſok nap el mwlwan myndeneket egyembe gyuyttwen Az kyſſebyk fya el mene mezze walo orzagban Es ot eel thekozla ew yozagat teſty faytalanſagban eelwen Es mykoron myndeneket el tekozloth wolna lőn nagy ehſeegh az orzaghban Es ew kezde zykeſkedny Es el menween alla egy polgarhoz az orzagba Es el kewldee ewtet az ew falwyaba dyzno őryzny Es kewanya wala Be tőlteny ew haſat az malatakbol kyket az dyznok eeznek wala de maga ſenky ew

neky nem adya wala Es ewnnen benne teerwen teerwen monda Mynee beereſek bewelkednek kenyeerrel en attyamnak hazaban Es en yt eehel halok meg Fől kelek Es el megyek en attyamhoz Es mondom neky Atya*m* Wethkeztem eeghben Es te zynednek előtte ymmar nem wagok melto te fyadnak hywattatny teegy engemeth mykeppen eggyeth az te bereſyd kőzzwl Es fel kőlwen yőwe az ew attyahoz De maga mykoron meeghlen tawoly wolna megh lata ewtet az eu atya Es megh kenyerwlwen eleyben mene Es megh őlelee Es meg czokola ewtet Es monda neky az ew fya Atyam wethkeztem eegben Es te zynednek előtte Immar nem wagyok melto te fyadnak hywattathny De teegy engemet mykeppen eggyet az te beereſyd kezzul Es monda az ew attya az ő zolgaynak Hamar hozyatok ky az yeleſb rwhat Es őlteztesseetek fől ewteth Es adyatok gywrwt az ew wyaban Es ſarwt az ew labaaban Es hozyatok be az kőweer twlkoth őlyeetek megh őgyőnk Es wygan lakozyonk merth ez en fyam meg holt wala Es megh elewenódeek el wezőth wala Es meg leletteteek Es kezdenek wygan lakozny De maga wala az ew nagyobyk fya Az mezőn Mykoron yőne Es haza kőzelgethne halla wygaſagot Es ſyp zot Es hywa eggyet az zolgaak kőzzwl es megh keerde hogy my dologh wolna Es az monda neky az te attyadfya meg yewwe Es az te attyad megh őlee az Kőwer **12** twlgoth merth egeſſeeghben || Weewe ewtet Meg Haragweek Es nem akar wala bee menny azerth az ew attya ky menwen kezdee keerny ewtet Es az felelwen monda az ew attyanak yme mynee eztendőtwl fogwa zolgalok teneked Es ſoha az te paranczolatodat megh nem zegte*m* Es ſoha nem adtal enneekem keczke kedeleeth ees hogy kyth een megh őttem wolna az een baratymmal De mynek wtanna ez te fyad meg yet ky az ew yozagath el kewltőtte az paraznakkal Meg ewlteth neky az kőweer twlkoth Es az ew attya monda ew neky Fyam the myndenkoron en welem wagy Es mynden Iozaagom tyeed De maga zykſeegh wala lakoznom Es wygadnom, merth ez te attyadfya megh holt wala Es megh elewenődek el wezőt wala Es megh leletteteek, Ez ewangelyom rewydeden eertetyk mynden bynes emberekről kyk az ew bwnwketh megh eſmerwen penytencyara teernek Es az myndenhato yſten ky mondatyk kegyes attyanak ewketh kegyelmeſſeegel hozya fogadya Es ez wylaghban malaztiat nekyk zolgaltattya Es az wtan fewl wyzy az őrők bodoghſaghra

(Lukács XI, 9—13) AZ Idewben monda Ieſws ew tanytwanynak keryeetek Es adatyk thynektek kereſyeetek Es megh lelytek czergeſſetek Es meg nyttatyk tynektek Merth mynden ky kereſy meg lely Es czergeto̊nek meg nyttatyk De ky ty kezzewletek atyatol kenyereth keer Nem de keweth adnak neky Awagy halat Nemde hal erth kegyoth adnak Awagy ha kerend tykmonyath nemde nyoyth annak ſcorpyoth Azert ha ty myerth gonozok legyetek eſmeryetek yo adomanyokath adny ty Fyatoknak my*n*tel yonkab az en menyey atyam aad yo lelkeketh magoknak kerewknek ||

(János V, 1—15) Az Idewben wala ſydoknak Innepek napya **13**
Es fel mene Ieſus Ierwſalebe de maga Ierwſalembe wagyon egy rekeztet to ky ſydo nyelwen betſaydanak neweztetyk kyn wagyon o̊th kapw ezeghben fekwznek wala betegewknek ſokaſaga wako̊k ſantak ees azw korſagbeelyek kyk waryak wala az wyznek yndwlattyat De maga wrnak angyala ydo̊ zerent le zaal uala az thoban Es meg Indwl wala az wyz Es walaky elo̊zo̊r le zalhat wala az wyznek Indwlaſa vtan meg wygazyk wala akar mynemo̊ korſagban wolt wolna ees De maga wala egy nemynemw ember oth kynek harmycz nyolcz eztendey wala az o̊ korſagaban Mykoron ezt meg latta woln Idwezyttenk Ieſws hogy ot fekwnnek Es meg eſmerte wolna hogy ſok ydeye wolna Monda neky akarz ee meg wygazny felele neky az koor wram emberem nynczen hogy mykoron az wyz meg Indwland boczatana engemet az toban myglen en oda megyek egyeb en elo̊ttem le zaal Monda Ieſws o̊ neky kely fel wed fel attenozolyadat es yary Es legottan meg wygazek az ember Es fel wewe o̊ nyozolyayat es yar wala Es ynnep wala az napon Azert mondanak neky az ky meg wygazot wala Innep wagyon nem yllyk neked agyadad fel wenned, felele nekyk az ky engemet meg wygazta az monda ennekem wed fel az te nozolyadat Es yary, Azert keerdeek o̊tet kyczoda az ember ky monda neked wed fel a te nozolyadat es yary De maga az ky meg wygazot wala nem twgya wala ky wolna Es Ieſws ky mene az neepek kezzwl kyk az helyen walanak Annak wtanna meg leele o̊tet Ieſws az templomba Es monda neky Immar meg wygaztal Azert towabba ne weetkez-

yel hogy ennel gonozb neked ne tőrtennyek, el mene az ember Es meg yelente az ſydoknak merth Ieſws wolt az ky őtet meg wygaztotta.

Ez toh̄ nem egyeb erthetyk hanem az ſydoſag ees az őth kapwn moyſeſnek őth kenywe kyben nagy ſok byneſek fekwznek wala ees az angyalnak le zallaaſa Idwezyttenknek yegyzy wala ez wylagra walo yőwetelyt kynek el yőwetelywel nem czak egynek de mynd ez wylagnak meg kel wala wygazny

(Máté XVII, 1—8) AZ Idewben fel weewe Ieſws Petert es Iacabot es Ianoſt az ew attyafyat Es wywe ewket egy magas hegyre Es zynet el waltoztata ő előttek Es fenlek az ő orchaya mykeppen az nap De maga az ő rwhay lwnek feyerek mykeppen az ho Es yme Ieleneenek ő nekyk moyſſes ees Illyes zolwan ő weele De maga felele peter Es monda Ieſwſnak Wram yoe mynekwnk yt lennwnk ha akarod zerezywnk yt harom haylakot neeked egyet moyſſeſnek egyet Es ylyeeſnek egyet meeglen peter zolwan Imee feenes kőd meg kernyekeze ewket Es yme zozat leen az kődből mondwan Ez az en zeretew fyam kyben ennekem kellemetes lewn az az embery nemzetnek waltſaga, ewtet halgaſſatok Es haluan az tanytwanyok archwl főldre le eſeenek Es ygen meg yedenek Es Iarwla Idwezyttenk es yllete ewket Es monda nekyk kellyetek fel ne akaryatok felny De maga fel emelwen ew zemeket Senkyt nem latanak ||

15 EZ Ewangelyomot Irthaȷ megh zent mathee ewangelyſtha Ewangyelyomy kenyweenek hwzon hathod reezeeben:

(XXV, 1—13) AZ Idewben monda Idwezytthenk Ieſws az ew thanythwanynak Illyen peelda bezeedet Haſonlathos mennyeknek orzagha thyz zyzekhez kyk weewen ew lampaſwkath ky meeneenek az wő leghennek Es meny azzonnak eleykben De magha őthőn ew kezzwlwk walanak bolondok Es őttőn bőlczek De az őth bolondok weewen ew lampaſwkath nem wynek olayth ew weelewk De maga az bőlczek weewenek olayth ew edenywkben lampaſwk-

kal egyetemben De magha mykoron Az wo̊ legheny megh keeſeth wolna el nywghowanak mynd Es el alwanak Es yme eeyh feelekoron zozath lo̊n Ime az wo̊ legeny el ywth menyethek ky eleyben Thahath fel keleenek az zyzek Es megh ekeſeytheek ew lampaſwkath De magha az bolondok mondanak az bo̊lczeknek adyathok nekwnk az thy olaythokban mert az my lampaſynk megh alwznak feleleenek Az bo̊lczek mondwan Neethalantan nem eleegh leezen mynd mynekwnk Es thw neekthek Azerth eregyetek el az aroſokhoz Es wegyetek maghatoknak de magha mykoron menyeenek wennye el Iewe az wo̊ legeny Es kyk keezen walanak beeh meenenek weele egyetembe az menyekzo̊ben Es beeh thetethek az kapw Wtholzor el Ieweenek az egyeb zyzek Es mondwan Wram Wram nyſſad megh myneekwnk Es az felelwen monda byzony mondom thy neektek ne*m* thwdlak thyteket Azert wygyazathok mert nem twǵatok az napoth ſem az orath : — Ez az bethw zerent || Walo eerthelme De 16 Magha az lelky ertelme ekeppen wagyon

Az Idewben, az az Mykoron Idwezytthenk harmyncz harom eztendey wala Ez ewangelywmnak elo̊tte Irya zenth Mathee Ewangelyſtha kenwenek hwzon negyed reezeben hogy ha az ghonoz zolgha azth mondangya az o̊ zyweben ne*m* Iw maſthan haza az en wram Es kezdend az o̊ zolgha tharſy kezeth werekednye Es kezdend enny Es Innya az rezgheſekkel el Iw az zolga[na]nak az ew wra az napon kyth nem weel Es az oraban kyth nem thwd ees megh ozthya o̊teth el walazthwan az lelketh az teſththwl az ew halalanak ydeyen Es az ew reezeeth wethy az keepmwtalokkal az az hamys kereztyenekkel el walazthwan ewtet az bodoghokthwl Es eggyeſythwen o̊teth az karhozthakkal oth leezen ſyralom Es fogh czykorghatas Ez wthan wagyon ez may zenth Ewangyelywm Haſonlatos menyeknek Orzagha thyz zyzekhez (Lyra) az az kerezthyen anya zenth egyhaz wgy mynth leelek zerenth walo elo̊kho̊z Thyz zyzekhez (Lyra az az Iſtennek Iawyro̊l ghondolokhoz mert az zyzeſſegh yegyzy Az yſtenro̊l walo ghondolkodoknak elethyth Mert mykeeppen az thyztaſagh fel emely embernek o̊ elmeeyeth ez wylaghyakrol Es zerzy o̊ eertelmeeth Igazſaghnak ghondolattyara Ezenkeppen aaz bwyaſaagh megh nyomoryttya embernek elmeeyeth Es thwdatlanna theezy ew ertelmeeth hogy ne ghondolhaſſa o̊ Idweſſeegeth Es ezenkeppen theezy wgy mynth baro*m*ma Azerth mongya wala az poghan bo̊lcz Ary-

ſthotyles Az gyenyerwſeeghes eeleth baromnak Elethynek hywatthathyk Kyk weewek ew lampaſwkat (Sorra) az lampaſnak weethely nem egyeb hanem Iomywelkedeteknek mwthataſa hogy legyenek egyebeknek yo peelda adok Es ky meenenek az wő leghennek eleyben, az az cryſtuſnak Es meny azzonnak, az az kerezthyen anya zenth egyhaznak De magha ew kezzwlők ötőn walanak bolondok Es ötőn bőlczek (Lyra) Merth az bőlcz zyzek nem egyebek hanem az yo kerezthyenek Awagy zerzetheſek kyk az ew yo mywelkedetyketh yo weeghre zerzyk thwdny mynth yeleſben Iſthennek Dyczeſeeghere Es thwlaydon Idweſſeegekre Es rokon barathywknak epwlethwkre Es az bolond zyzeknek mondathnak azok kyk thwlaydon Dyczőſeghwketh Es embereknek dyczerethyketh kereſyk aaz ő yo mywelkede-
17 thykben Azerth meltan mondatnak bolondoknaak || Merth az ew Io Mywelkedethyketh el wezthyk az Io ygyekezethnek fogyathkoſaeerth De az öth zyzek weewen ő lampaſwkat (Sora) az az yo mywelkedethyketh nem wynek olayth ő welwk Kyben Iegyzethyk yſteny zerethet Merth Mykeppen az olay mynden nedwes allathnak felywle aal Azonkeeppen az Iſtheny zerethet mynden Io mywelkedetheketh fölywl mwl De maga az bőlcz zyzek wynek olayt ő edenőkbe Az az Iſteny zerethethőth Lampaſwkal egyembe Az az Io Mywelkedetekkel wgy mynth azt mondana Iſteny zeretethből tetthek az ő Io mywelkedethyketh De maga az wő legeń keſedelmeth teewen el nywghowanak Es mynd el alwanak Ez keeſedelem mondathyk Idwezytthenknek menybe Menethythwl foghwa Itheeleth napyaygh Mely Idew az ő hozyw wolthaerth mondathyk keſedelemnek Es ez ydő folyaſaban mynden emberek megh halnak Iok Es ghonozok mely halal Iegyzetthethyk Ith az alwaaſon Merth az Ithelethre Iewő Cryſthwſthwl olyan kynyen halotthayből fel thamaztathnak mykeppen ember egy maſth almaabol fel ſerkentenee De maga eyhfeelekoron (Lyra) Ezen nem eerthethyk hogy az wtholſo ytheleth Eyel zolghaltathneek hanem nappal Mykeppen zenth pal apoſtol yrya: wrnah napya megh yelenty embereknek mywelkedethyth De magha az ythelethnek Ideye my thwlwnk el wagyon eneezthween azert yelenthethyk yth az eeyhfeelen Merth azok kyk eehfeelen leznek embereknel el wagyon eneezthween Kayaltas lwn (Lyra) az az Cryſtwſnak zawa awagy az angyaloknak kyk

hyyak az haalotthakat az Ithelethre Thahat fel keleenek mynd az zyzek (Lyra) Merth fel kelnek mynd yok Es mynd ghonozok hogy Ielen legyenek az Cryſthwſnak Ithelethyn Es meg ekeſyttek az ew lampaſwkath (Sorra) az az ew bennwk megh ghondolak az ew mywelkedethyketh kykeerth Iwthalmath warñak wala zenth ghergely ezt mongya megh ekeſyttheek Az ew lampaſwkath merth ew bennvk megh zamlalak az ew Mywelkedetheketh kykerth alyttyak wala hogy az erek bodoghſaaghoth wenneek De maga az bolond zyzek az bo̊lczeknek mondanak agyathok mynekwnk az thy || Olaythokban Mert az 18 my lampaſynk megh alwznak (Lyra) Ez heyaban walo keeres Es ez thaghado feleleth Iegyzyk hogy ſenky nem folyamhathyk ſegedſeegh keerny akar mel nagy Ighaz ees zenth emberhez ees Es ſemmynemw Ighaz Es zenth nem ſegelheth maaſth az wtholſo ytheleīhen hanem czak o̊n maghanak eleegh az ew Ighaſſagha Azerth mo*n*gya zenth Ieronymws Io̊wendo̊ben mynden ember az ew mywelkedety zerenth weezen ywthalmath Es egyebeknek Io mywelkedethy Megh nem ſegeythetyk maas embernek byneyth az wtholſo Itheelethben: azerth mongya Nethalantan nem eleeg mynekwnk Es thyneekthek De Inkab eregyetek el az aroſokhoz Es wegyethek maghathoknak Zenth Ambrus dokthor wgy mond Azok arwlyak az olayth kyk hyzelkedween az lelkeketh theewelgheſre boczatyak kyro̊l yra zenth dawyd az folthar kenyben De magha az byneſnek olaya megh nem kewerytthy az een feyemeth Es mykoron mennenek wennye el Iewe az wo̊ legeny (Lyra) az az Cryſtws yoknak eleegyththeeſeere Es kyk keezen lwnek Io mywelkedethykkel Kyketh Iſtheny zerettethben to̊ttenek Bee meeneeneek ew weele az menyekzo̊ben, az az Mennyey bodoghſaaghban Es bee teeteteek az kapw (Sorra) Irghalmaſſaghnak Wgy mond kapwya boczanathra Ky maſtan Myndeneknek megh nytthatyk Diczo̊ſeeghnek kapwya beeh menethre ky maſtan penythencya tharthoknak megh nyhtathyk Wtholzor Az az Ighen keeſeen El Ieweenek az egyeeb zyzek mondwan Vram Vram nyſſad meg myneku*n*k (Lyra) Holoth hyyak ewteth vrwknak ezen Ielenthethyk megh Hogy hyttek ew benne de myth Haznal hogy zaddal hywod ha mywelkedetheddel megh thagadod Es az feleluen monda byzony mondom neektek mert nem

t h w d l a k t h y t e k e t h (Lyra) Byzonytthaſnak eſmeerethywel kywel czak az zenthek eſmertethnek Iſthenthwl A z e r t h w y g y a z-y a t h o k (Sorra) Mynek elewtthe az wő legeny el Iwyen M e r t h n e m t w d y a t o k a z n a p o t h ſ e m a z o r a t h az az thy halalthoknak orayath Azert wygyazyathok hogy keezen thalalthaſſathok Amen Ame*n* ||

Ieſws marya Kezdetyk az mynemes ydwezeytenknek zent kennyanak zent halalanak go*n*dolyattyanak haznaltoſſaga es erdemes woltha hogy ky ayttatoſſagal es zeretettel rola meg emlekezyk Es zyweben hordozya ame*n*

Elſew Haznalyattya Wrwnk Criſtwſnak kennyanak halalanak gondolattyanak ez mert yge*n* kynnyen yſtenhez teryt embert Es bunel meg kemenywlt zywet To̊redelmeſſegre Es gyonaſra zerzy Ennek peldazattyara Ez zentſeeges kennak ydeien ko̊ zyklak meg repedo̊zenek fo̊ld meg yndwla es koporſok meg nylanak Az kw zyklanak repedo̊zeſen erczed az kemeny zynek To̊redelmeſſeget Az koporſonak meg nylaſan erczed ayttatos lelek az gyonaſra walo zanak meg yndwlaſat Es az fo̊ldnek meg yndwlaſan erczed Az Cryſtwſnak zent teſtenek vetelere walo yndwlaſt Es meltan walo hozya yarwlaſt · Maſod Haznalattya ez zentſeges ken*n*ak meg gondolattyanak ez mert bunes emberbo̊l tezen haznalatos yambort Es Az zent eletw embert el nem hagya eſnye kyt igen kel kewanny myndennek mert wgy mond meegh az pogan bo̊lczes hogy bodogh elet Az yamborſagos eelet Azert ha kewely wagye Es alazatoſſagot kewanze Tahat go*n*dolyad az artatlan Cryſtwſnak kennyat Es az ő nag Melſeges alazatoſſagat Es ebbo̊l walamyt yot keua*n*z neko̊d mynd meg adatyk Azert walaky azt akarya hogy Az byntwl megh zabadwlyon Es lelki iozagba*n* || 20 Kazdag legyen Tahat kel ez Ilyeteno̊knek az Criſtus kennyat gyakorta gondolnya ky nekwnk hozta az örök Eleto̊t eletnek bodogſagat Harmad haznalattya Es zentſeges gymo̊lcze ez zentſeges kennak gondolattyanak ez, Mert az örök bekeſego̊t kyt wrwnk ic xc zo̊rzet Az ő zent kennyanak halalanak myatta Embery nemzet ko̊zo̊t Es

az Mendenhato attya yſten kőzőt Es ha ezt ember meg tartya Haborwſagot gylőſegőth Es yregyſeget embernek zyweből ky wz Es az ő lelket meg zentely kyt meg byzonyth zent bonawenthwra Mondwan Semmy oly emberben kőzőnſeges meg zenteleſt nem mywelkődyk mynt Ez Cryſtws kennyanak gondolattya N e g y e d haznalattya ez zentſeges kennak gondolattya ez, mert embőrrel az haborwſaget kynnyen el zenwetthety mert ember walamenezőr meg zomorodyk Es emlekőzyk Cryſtwſnak kennyarol annezőr Cryſtuſtwl meg wygaztaltatyk kyt meg byzonyt őnőn magha Soltar kőnyben mondwan wele wagyok az haborwſaghban Es meg zabadyttom Es meg dyczőytőm őtet Azert Igen yeles haborwſagot zenwedő embőrnek Ez cryſtws kennyanak emlekőzety kyről wgy mond zent bernald doctor Nem lehet ol nagy haborwſagh emberbe hogy ky edeſſegre nem waltozyk Ha az ydwezyttőnek keſerwſeget zyweben geytendy Es rola yol meg emlekőzendyk Azerth ha zywedben zomorw wagye lelkődben el keſerőtthelee yzőtlen Es ayttatlan wagye gondolyad az nagy felſeges wrnak nagy zomorwſagat Es nagy keſerwſeget kyről őnnen maga wgy monda zomorw az en lelkem mynd En halalomygh Es oly igen nagy len az artatlan barannak zomorwſaga Es keſerwſege hogy mynd ez wylagban mene ember wolt Es moſtan wagyon Es mene lezőn mynd ezőknek zomorwſagat Es keſerwſegeth főlwl mwlya annera hogy wgyan werrel weryttőzek beleye Azert ha embőr ezt yol meg gondolya az
21 ew || Zomorwſaga Es keſeſerwſeghe mynd Semmy lezen ezőkhőz awagy awagy ehőzkepeſt ő t ő d haznalyattya Es gymőlcze e zentſeges kennak gondolattyanak ez : Merth ez zentſeges gondolatnak ol ygen nagy ereye wagyon hogy embernek az wr yſtennek zent akarattyat meg yelenty Es Embernek ad tehetſegőt hogy az yſtennek meg őſmert acarattyat be tellyeſytheſſe kyt ember en nekwl nem tehetne kyt vrwnk ṽnőn maga byzonyt mondwan en nalam nekul Czak ſemmyt tehettők H a t o d gymőlcze ez zentſeges ke*n*nak gondolattyanak ez : Mert az kegyes xpus ez ylyethen Embernek zywet lelket ayttatoſſagal meg kőwerytty Es bőlczeſegel meg ekőſytty wgy hogy ő magat Es mynd az ő Attyafyayt ydweſſeges yozagra tanytanya twgya Es en*n*ek főlőtte ymadſagat őrőmeſben Es hamarab meg halgattya Azert meltan es ygazan Dyczeryk my nekwnk mynden zent doctorok ez zentſeges kennak gondolattyat mert mynden yo kyt adot Es ad mynekwnk az felſeges vr yſthen

Mynd ennek myatta atta Es agya H e t e d gymo̊lcze ez zentſeges kennak gondolattyanak ez: mert az edes ic ez yllyeteno̊ket kyk az o̊ zent kennyaban gondolkodnak Es edeſkednek az o̊ zent teſtenek Harom rezeben yrta fel o̊ket Hogy o̊ro̊ke rolok el ne feletkezyek Meg yrta ez yllyeteneket az o̊ ket kezen azert hogy o̊ket mynden nyawalyaiogban meg ſegelye meg yrta az o̊ ket labannes annak yegyere hogy o̊ twlo̊k Soha el ne meheſſo̊n Negh yrtha az o̊ zywebe es arra Hogy o̊ket ſoha el ne feletheſſe Mynd ezzo̊ket meg byzonytta vno̊n maga Iſayas profetanak myatta mondwan Myno̊mde el felethetye az anya o̊ kys gyermo̊ket hogy ne ko̊nyo̊rwlne o̊ mehenek zylo̊tten Es ha az el felendendy en tego̊det el nem feledlek mert en kezeymben meg yrtalak tego̊det ńolchad gymo̊lcze ez zentſeges kennak gondolattyanak ez: mert ez Cryſtwſnak kennyanak ayttatos gondolattyanak myatta nagyob malaztot Es erdemet nyer yſtentwl Hogy nem ha mynd || Egez [kerezſ] 22 Kereztyenſeg ymadna ero̊tte okat wety Aran zayw zent yanos mondwan Semmynemo̊ allat egyeb nynczen hogy my embo̊ro̊knek ydwſſego̊t zo̊rzo̊t wolna ha nem czak ez Cryſtwſnak kennya Es Dragalatos zent halala k y l e n c z e d gymo̊lcze e zentſeges kennak gondolattyanak ez, mert fo̊lwl mwl ez zentſeges gondolat mynden egyeb teſt zerent walo yo dolgokat mert ſemmy yſtennek ennel kellemeteſb Es embernek ennel erdemeſb mynt ez Cryſtwſnak Kennyanak gondolattya kyt meg byzonyt nagy Albert doctor mondwan Cryſtwſnak kennyarol czak Egi yǵwſeggel walo meg emleko̊zet to̊bbet haznal Embernek hogy nem eztendegh walo wyz kynyr bo̊yt auaǵ ha mynden ma[g]pon magat oſtorozna mynd o̊ werenek ky ontaſayglan awagy ha mynden napon egy egez Soltart olwaſna T y z e d gymo̊lcze ez zentſeges kennak gondolattyanak ez, mert ez Cryſtwſnak kennyanak zo̊netlen walo ayttatos gondolattya ynkab ydweſſegeſb embernek hogy nem ha az bodogh zyz marya mynd a meńnyey zentekel Es Angyalokal edeſſegel eſedo̊znenek o̊ Ero̊tte Es ezt erczed az zentſeges kenhoz kepeſt Kynek haznalattya mynd o̊ro̊ke walo mert fw keppen az zenteknek ymadſagaban nem al Embernek ydweſſege De az Cryſtwſnak kennyaban kyro̊l wgy mond arań zayu zent yanos Embereknek mynden ydweſſege az Cryſtuſnak halalaban wagyon le tewen T y z e n e ǵ e d haznalattya ez zentſeges kennak gondolattyanak eź, mert ha walaky ez wylagban mwlatta wolna el ydeyet ygo̊n ſok hewſagban

Es terne az Cryſtws kennyanak gyakorta walo ayttatos gondo-
lattyara Ennek myatta ol nagy erdőmőt walhat mynt az oly
ember ky my*n*d ő gyermekſegetwl fogwa yſtennek zolgalt Es ő
ydweſſeget hywen kereſte De maga ez zentſeges kennak gondo-
23 lyattyara gyakorta Es aytthoſſaghal || Nem ygyekőzőt De myert
Ez wtol ywtot Ez zentſeges kenra ygyekőzyk Es gyakorta rola
ayttatoſſagal meg Emlekőzyk es haſonlatos lezen awagy főlywl
mwlya annak erdemet ky mynd ő gyermekſegetwl fogwa yſtennek
zolgalt De maga ez zentſeges kennak gondolattyara aytthatos
nem wolt Azert walaky ez wylagban ydeyet heaban Mwlatta el
Ez ylyeten ember az el hagyot lelky iozagot ygen hamar Es nagy
bewen meg lelhety Ez zentſeges ke*n*nak gondolattyaban kyről
ygy mond zent bernald doktor Twdom hogy az en erdemem nem
eleg ennekem De az my fogyatkozas ebbe wagyon ezt en magam-
nak ky wezőm en Vramnak Sebeyből Tyze*n* kettőd gymőlcze
ez zentſeges kennak gondolattyanak ez, mert az kegyes xpus ez
yllyeten embert ky gyakorta ayttatoſſagal az ő kennyarol halala-
larol meg emlekezyk az ő halalanak ydeyen meg wygaztallya Es
az őrők bodogſagrol őtet byzonyoſſa tewen Es Az ő halalanak
wtanna az őrők orzagot Es Dyczőſeget neky adwan Azert ez myn-
den embernek ygen nagy zűkſegh hogi Az xps embernek ő hala-
lanak ydeien oth legyen mert accoro*n* az halandő embert ygen
Sok keſertet haborgattya kytwl Az kegyes Cryſtws ygen hywőn
meg otalmazya ha ez Vylagban az v̇ kennyanak gondolattyanak
myatta vele ő meg őſmerkődőt Es wele baratſagot zőrzőt ame*n*

Thowaba kewetkezyk czak rewydedőn hogy
embernek elmeye yncab meg fokhaſſa mert
ayttatos lelek yge*n* keueſből ſokat erthet es
myből welhety ember ees mynemő yegyekből ha melto
legyen Cryſtwſnak teſte wetelere Awagy nem elſő Iegye azert
ez, hogy ha ember az el mult bynen bankodyc es az yőwendőtwl
akarya magat megh oltalmaznya maſod Iegye ez, ha kez wagy
yo mywelkődetre Es yſteny zolgalathra harmad Iegye ez, ha az
yſtennek ygeyet őrőmeſt Es zeretettel halggatod neged Iegye
ez, Ha az ellenőd vetkőzőnek ellene ſemmynemő gylőſegőt Es ha-
24 ragot nem tartaz őtőd yegye ez, Es || Ieleſb Ha az Cryſtws
kennyarol őrőmeſt Emlekezől Mert ez oly nagy felſeges yozagh
hogy czak ennek myatta ember Az Cryſtwſnak zent teſtet lelők-

zerent hozya wezy Mykoron ez zentſeges kenről ayttatoſſagal meg emlekezyk ky zentſeges Emleközetnek elſő haznalattya eez Mert embert yſtenhöz teryt Es byntwl el tawoztath Maſod haznalattya mert bynes emberből tezőn malaztos emberth harmad haznalattya mert az őrők bekeſegőth kyt zőrzőt xpus ez ő zent kennyanak myatta embőr kőzőt Es yſten kőzőt ezt emberben meg tartya negyed haznalattya mert emberrel az haborwſagot kynnyen el zenwettety őtőd haznalattya mert yſtennek zent akarattyat meg yelenty hatod haznalattya mert embernek zywet lelket zent malaztal meg kőwerytty Es bőlczeſegel meg ekőſytty hethed Haznalattya mert az xpus ez yllyetenőket kyk őrőmeſt gondolcodnak az ő keṅnarol az v̊ teſtenek harom rezeben fel yrta nyolchad Haznalattya mert ember ennek myatta myndőn yozagh tetelnel nagyob malaztot Es erdemet nyer yſtentwl kilenched haznalattya mert yſtennek Semmy ennel kellemeteſb Es embernek ennel erdemeſb Tized haznalattya Mert mynden yozag tetelt főlywl mwl tizen egied haznalattya mert az el hagyot yozagot kyt bynnek myatta el weztőt ennek myatta hamar meg lely tizenkettőd Haznalattya mert ennek myatta azt erdőmly hogy az xps halalanak ydeien őt yelőnnen lezőn v̊tet meg wyghaztalwan Es ellenſegtwl meg oltalmazwan Es v̊teth be wywen az őrők hazaaban kyt nekwnk kereſet az ew zentſeges kennyawal Es halalawal kyről agywnk nagy halat v̊ felſeghenek mynd őrőkwl őrőke amen

Kynek be thellyeſytteſere es megh tartaſara ſegőhőn mynket Attya Fyw es zenth Lelők eǵ őrők yſten ||

Atthyanak Es fywnak ees zenth leleknek thelľyes zent haromſagh wr yſtennek neweben Ez kőnynek elſew rezeben kőwetkőzynek neminemw zepſegw thanwſaghok kyk mondathnak Cryſtwſnak kennyarol ees halalarol hogy mynth ayttatos leleknek kel gondolkodny yſtennek zent kennyarol ees benne eedeſkedny napnak het oraya zerent 25

Dragalathos attyamfya gyakortha Kertheel engemeth Hogy a my wrwnk yeſwſnak Cryſtwſnak gyetrelmeeben walo ygyeke-

zethnek nemynemő zeryt napnak Heet oraya zerent nekőd megh mwtatnam awagy meg Ielentenem merth gyakortha mondotthad Hogy az ew kennyath halalat gyakortha zywedben hordozhatnad ky the Erőtthed ſokat zenwedeth byzony az ő zerelmeerth Es az ő ſeghedelmewel erőſyttőm Es elődben Adom Napnak Heeth oraya zerent mynth ew agya Ennekem malaztyat Es mynt yobban Es rewydben yelenthem theneked mellyet ygen aytthathoſon kerthel De nem Myndeneketh meg magyarazok De ſok okokat yelentek ky-ket tenekő[k]d meg Maǵaraznod Hagyok Es meg thőkellened Mert aythatos ygyekőző lelők ygen keweſekből ſokakat wehet mykent Ez ghoromba teſt awagy teſty erthelőm ygen ſokakbol keweſet wehet Twgyad azerth zerelmes baratom hoǵ Ha ez thwdomanban haznalnod akarandaz ky mynden twdomannak feletthe wagyon Azerth ygen naǵ zerelőmmel kel thennenmaghadath megh tartanod győnyőrkődetes etelthwl Es Mertekletlen [wene] wenerekthwl Es Myndenyketh czak teſtnek zukſegere wenned Es wgy kel hogy Sok bezetthwl Es Hywſakthwl ees ektelen wygaſaktwl magadat meg ogyad Merth az ky akarya az xpus Kennyaath Erzeny ő zy-
26 weben lelkeben Nem yllyk hiu bezedben || Feletthe walo Meweth-ſeghben Iatekokban Es hywſaghos őrőmben ekthelenwl ew maghat foghlalny Es hogy rőwydőn mongyam Ez wylagy zorgalmathoſ-ſagtwl Es teſty őrwendőzeſthwl awagy wyghaſakthwl el kel thawozthatny Merth nem kynnyen yw egybe teſtnek Wyghaſagha Es cryſtws kennyat erzeny awagy gondolny kellemethes azert en zerelmes attyamfya teneeked az the ygyekőzetődben mykoron Wagy Hogy ezeket Mykoron gondolod olyha az ydőben mykoron cryſtus kenzatthatek the eerőtthed ha yelen wolthal wolna Es wgy latnad awagy wallanad thennen maghadath bezedődben Es eeletődben olyha az te zemeyd előt wolna a thee yſtened zenwedwen az kenokat Es wgy mynth az ew győtrelmyt lathnad az the gondolatodban mykepen yelen wolthanak Es thahat wr ieſus yelen lezőn Mykenth lenny gondoltathek Es the aythatoſagodat wezy Es the mywelkődetydeth faghaagya amen

Elözör az my nemes ydwezyttenk Ieſws Cryſthwſnak kennyarol walo ygyeközeth awagy gondolat Compľetarol el kezdwen Completanak Mondatyk mert ő benne thellyedyk be Napnak folyaſa azonkepen az my nemes wrwnk yeſws cryſtwſnak predicacioianak

folyaſa mykoron be thellyeſődeth wolna Es az waczoratewen ew thanythwanywal ky waczorarol Es ew zenthſeghw teſtenek werenek ayandokarol Es theneked oth aadattakrol ygen nagy aytthathoſſaghal tartozyal megh emlekezned Es az dyczőſeges waczorara Mykepen zolgalt az te nemes therőmted hogy a tanythwanyoknak ő laabayt nagy alazathoſſagal meg | Moſta Es mykeppen őketh ő zent bezedewel byzonnyal tanyttottha Ezeknek wtanna wr yeſws criſtus ő tanytwanywal ky mene olywetymnek hegyere hol wala megh fogatando ees az ew baratytwl meg walaztatando mykoron wala be telleſődendő meľ mondatoth wala profetha myath Es en meg werem az paztorth Es el hymtethnek az czordanak yohy ezewn || Zerenth gondollyad En dragalatos baratom mykepen 27 wr yeſws mondoth ew thanytwanynak kellywnk fel Es mennywnk el ynnethen ees felely neky az the lelkedben Mondwan wram ieſus howa mennywnk el es ő felel theneked En zerethő fyam az en győtrelmemre mennyunk Es az en thőredelmemre Es az en megh walazthaſomra tytőlethek merth ymmar ez wylagh zerent Es teſth zerenth thy twlethek en el walom de walaky akar en wthannam ywny megh thagaggya őnnen magath Es fel wegye ő kereztfayath Es keweſſen enghőmet zeghenſeghben Es bekeſeghben Es te felely neky az te lelkődben en nemes vram yeſus een ees the weled megyek Es kőwetlek thegedet akar halalra akar elethre vram ic ne hagy el walnom a te zenth oldalattwl ennek wthanna gondollyad en zerethő barathom hogy azt mondotta wr ic xc wygyazyatok Es ymatkozyatok hogy keſertetben ne eſyethek aleelek walo byzony keez az teſt kedegh beteg Es te felely neky az the lelkedben mondwan wgy wagyon en edes wram ic xc mynth mondod de te vram ic xc ky nekwnk paranczolthal hogy wygyazywnk Es ymathkozywnk the agy annak thetheleere Es | Bee tellyeſyttheeſere Malaztot mert yol leheth hogy az leelek keez legyen de az teſt yghen betheg Es myndeneſtul

foghwa reſtſegel Es alommal ees eethellel ythallal thelles Es nem zenwetheth the weled ky czak egy kyny ydőthes hogy wygyazyo*n* thee weled Es ymatkozyek hogy keſertetben ne eſſek Ezőn kőzben ő maghat wr ieſwſt laſſad az the lelkődbeu Es az thanythwanyokat mykeppen alwan Es el faradwan fekwznek uala Es mykeppen wr yeſws az ymathſagnak zeryt meg yelenthe ew teſtenek le theryedeſeben Es kegyes bezede myath mwtatha Ezőknek wta*n*na megh gondollyad hogy ur xc ic az főldre le eſſek Es orchayawal az főldre borwlwan ymatkozek mondwan En zenth attyam ha lehetſeges mwllyek el en twlem ez kelyeh de magha walo byzoń en zent attyám ne wgi my*n*t en akarom de wgy legyen mykent the akarod Es ez wtan hogy ezt monda en zent attyam halgas meg engemet Es ne fordollyel en thwlem ygyekezyel en lelkemre een zentſeghes attyam byzony my*n*denek lehetſegeſek the neekőd Es lőt őt
28 hozyaban walo wyadalban ymathkozwan || Merth az keſerw Halalnak meg emlekezetyből az ő zentſeges zywe megh zomorodeek Es mynden tetemenek weley Es mynd Es ő teſtenek mynden ereyewel mynd meg remőlenek Es ő ygen feneſſeghw zemey ees ew artatlanſagw teſtenek mynden erey megh yndwlanak wgy hogy mynd az ew fogay Es tetemey czo*n*tyawal őzwe oly ygen erőſe*n* meg tőretenek wala [őzwe] hog az ő zentſeges teſtenek mynden thagyabol werős werő czepeg wala le oly ygen bewen hogy az ymatſagnak mynden helyeth meg wyzeſytőtthe wala Es ottogyan yſte*n*nek angyala yelenek menynyorzagbol bathorytwan őtet hyzem hogy ez wolt gabryel Es ezt mondwan Oh en nemes vra*m* ic xc Oh een edes theremtem emlekeziel meg mert arra wagy entulem meg Hyrdetetőt erre zylettettel az zeplőthelen zyzthwl Azert en nemes vra*m* ic xc legy erős az halal elle*n* mert az halal [halal] hammar el mwlyk Es embereknek ydweſſege meg leleetyk az the zent halaloddal Mynd ez ygeket en zerető attyamſya yge*n* fygyelmezed | Ees the ygyekezetedben elmedben forgaſſad hogy mykeppen ez my wrw*n*k ic xc ymatkozot Es tees ezenkeppe*n* tegy hogy the orchadal az főldre le eſſel nem hat meghe nezwen hogy azokath kyket kerz te előtted wallyad [wallyad] azaz the elmedben tarczad nem hat mege fordwlwan zadual mondwan ees Imatkozwan Es zyweddel egyebwt bwdoſwan Es attya yſtennek aakarattya myndenkoron az te kereſődet elől kellye az az czak az ő akarattya zerent walot keryed Es ne twnyawl de nagy mwnka-

wal Es nagy ſerőlőmmel ymatkozyal mynt őnnen maga tőth az my wrwnk ic xc Es nem kewes ydeyglen De hozya Es megh latod az the leelkedben hogy az angyal leeg ottan yelen lezen ky thegődet meg halgat Es meg erőſyth Es az te ymatſagodath wrnak wyzy Mert az angyal my peldiankert yelenty wr yeſwſt batorytwa*n* hogy byzonynyal twgywk hogy xc tőredelmeſ zyu embernek yelennen lezőn yſteni wygaztalaſal Negyedzőr ymatkozyal De gyakortakel ymatkozny mykenth wr || Ieſws ew ymatſaghanak 29 miatta meg mwtatha Es the ymatkozyal halottakert byneſőkert elewenőkerth Es te baratydert Es te ellenſegyderth Es mykor azerth latod az the lelkedben enne thőredelőmbe Es banathokba wr yeſwſt wyǵazattha Es ymathkozatta leǵ alazathos Es engedelmes ő neeky Es zolgaly ew neky Es ſokakat lelhecz kyt mondhacz ew neky az te aythatoſſagodbol Mynd azoknak ees kyk el faradwan aalwznak Twggyad azerth azth en zerethő barato*m* hogy az keſő waczora awagy az Keſő eetel ythal yghen meg ba*n*tya az the zent ghondolatydat Azerth Completanak wthan*n*a zenwedny kel eetheltwl Es ythaltwl hogy ky az yeſwſnak xcnak kennyarol halalarol aytthatoſſon gondolkodny Ennek wthanna meg latod az the lelkedben hogy az ygen kemenſeghw Es czodaalathos gywlekőzetőth ywny Es aaz yghen felette walo ghonoz tarſaſagot Merth ywnek az te wradra az aldoth yeſwſt meg fogny Es yme laſſad mykeppen ez aldoth yeſws megyen naǵ zilydſegel ezeknek eleyben Es aaz thanytwanyok felwen Es rezkethwen őteth kőwethwen de ő meg Bathoryttha őketh hogy ne fellyenek Es ywdaſnak | Monda Barathom myre yőthel laſſad az ew nagy kegyeſſeget mert ym az ő el arwloiat barattyanak hywa Es czokolaſra hayta zayat ő neky Oh en edes vra*m* ic nemes artatlan barany Mene zewrzetheſek wannak ez wylagh zerte kik lattatnak xcnak barattyanak lenny demagha nem wyſelyk az ő eletyth Es zolgaknak hywattatnak ezek, mykeppen kedegh mondoth wr ic az ő eletyt kőwethőknek ymmar uǵ mond En mondlak zolghaymnak Es baratymnak mert myndeneket melľeket hallottham az en zent attyamthwl meg yelentettem tyneknek mert hogy ez wylaghot megh wtalny ees teſteteketh meg enyhyttheny Es őrdőgőket mynd ő keſerthetywel meg győzny De yay merth ſokak fordwlnak hathmege az arwlo ywdaſſal Es az ő kewanſaghokath kereſyk ghondollyad azerth en zerető attya*m*fya mely ygen nagy zomoruſagh meg wtőtte wala az tha-

nytwanyoknak zyweketh Es mely ygen nagy ſerelmet erzettenek
mykoron az ő zerető meſterekthwl el kelleth wallanyok Oh mely
yghen nagy zomorwſagh meg ytőtthe wala az ő zywőketh O mel yge*n*
30 el zakattanak wala mynden wyghaſakthwl O mynemw || Syralma-
kath Es Ohaytaſokath keſerwſeghet theznek wala Oh mynemw fo-
hazkodaſokath Es kayalthaſokath Es ohaytwan nagy keſerwes ſyraſ-
ſal ywőltnek wala mykent ő zerető attyokthwl megh walt arwak
Es el menwen nag ywőltheſſel ezt mongyak wala Oh yo dragalathos
meſther o edeſſeghes attya Oh kegyelmeſ yeſws Mykeppen walaz-
thanak el az the thanythwanytthwl O wram ic xc howa me*nn*ywnk
Es yol kereſſwnk my Maghwnknak yly nywgolmath mellyeth maſt
thwlw*n*k el zakazthanak Ezőket mo*n*dhattyak wala Az thanyt-
wanyok Es azőkhőz haſonlahtoſokath ſokakath Oh menezőr
haathra thekyntwen Serelmeſ zywel ghondollyak wala hog My-
keppen az ő edes meſthereketh Az aldot yeſwſt erőſſen Kőthőzyc
wala Es mynden tyztheſſegnekwl vonatthatyk wala thethowa tha-
zygaltatyk vala mynd ezők megh gondolwan Oh Menezőr őnne*n*
maghokat az főldthez weryk wala Es menyben ywőltnek wala es
nagy ohaythaſokath nag Syraſokal theznek wala Ezeknek wthanna
ghondollyad en zerethő attyamfya hog ha az | Időben az zeplő-
thelen zyz marya Az ő edes zyleye oth wolth wolna ghondollyad
az the lelkedben myth thőth wolna Ezőketh lathwan Es mongyad
az the lelkedben Oh en nemeſ azzonyom zeplőthelen zyz marya
mykeppen nem ghondolat atthe fyadnak nyawalayat ne thalanthal
maſtan almadoz hogy az the edes zerethő fyaad megyen az fene-
ſegős orozlanok kőzőth Oh en Nemes azzonyo*m* zyz marya mely
yghen gonoz Es mely keſeru lezen theneked ez holnapy nap myden
hallod Es yelennen lathod ez kemenſeghw czodakath Oth en edes
vram ic xc ky wolna oly ige*n* keme*n* zyw ember ky ezeketh nagy ohay-
thaſnekwl es thőredelmeſſeghnekwl megh gondolhaſſa hogy Mykep-
pen az te benned byzoknak eggyetlen egy bathor Seghedelmek hog
the mynden baratydthwl yllyen kemenyen el walazthaſſal oh edeſſe-
ghes meſter nemes arthatlan barany megy wala az feneſeghw farka-
ſok kőzőth kyk ſyetnek wala megh zagghatny Es az ygen ghonoz
ebek megh marnyok Es nem ywőlthez wala Es ghondollyad en zere-
31 thő barathom hog az ew nyakaban egy nagy || Was retezth wetőt-
hetnek wala Es az ő zenth kezeyt erőſen hatthamőghe kőthőztheek
wala Es nagy hyrthelenſegel wyzyk wala mynth tholwayt Es az ő

fogokwal ero̊ſſen o̊ rea czykorgathwan Es az ew zent zayath ero̊ſſen weryk wala ees mynden nyomorwſagokwal mynden tyztheſſeghnekwl ko̊zo̊nſego̊ſt myndenektwl wonatthatyk wala thetowa rangatwan Walakyk kedegh ew zent teſteth yllethetyk wala awagy ew zent hayath awagy o̊ zent zakalath awagy rwhayanal foghwan myndenek hwzyak wala Nemellyek az ew labokal kanczalth wethnek wala Neemellyek labokkal rwgho̊dozyak wala Es gyakortha Az fo̊ldre eythyk wala Es kyk kegygh ewthet wyzyk wala yghen kegyethlenwl egyzerſmynd rea omolnak wala Es yghen kemenyen nyomodwan meg nyomoryttyak wala Es nagy ero̊ſe*n* weryk wala Az o̊ zenth mellyeth Es mynd az o̊ zent thaghayth bothokal Es o̊klo̊kkel Es yghen kemeny wezzo̊kel ero̊ſſen weryk wala Es ezenkepen mynd az o̊ Dragalathos thagy Annera megh farattak wala wgy Hogy Sem eggyk az m̃aſykath ne*m* ſegelhety uala | Merth myndeneſthul fogwa el fogyatkozthak wala Es mennel nagyob nyawalat az myth ghondolhathnak wala mynd raytha thezyk wala ees wgy vyzyk wala Es ez meg nyomodaſnak wthanna Naǵ kemenyen archwl czapyak wala Es ygen ero̊ſſen nyako*n* weryk wala Es ew zenth hayath ygen kemenyen thepyc wala ky hogy az o̊ zent feye bo̊re az hayakal o̊zwe le zakadoz wala Es hayanal foghwa fel rantyak wala Es az o̊ zent zakalanal foghwa megh ala rantyak wala Es az o̊ kegeſſeghw Es Draghalathos megh nylt zayath es o̊ zenth mellyeth bwdoſſegu hagyapocwal Es mynde*n* ferthezetho̊ſſeghel az gyomornak zayayghlan zayaban pekwen be tho̊ltyk wala Es o̊ neky tyzthelendew fenes yffywnak nyawalyaſſaaghos Es ondokſaghos hagyapaſokwal thyzthelenytthyk wala Es ez keppen nagy bozzwſaghokal mellyeketh embernek elmeye megh nem go*n*dolhath mely czodalathos zeǵenſeghel yllethek oth Es mel kemenyen o̊teth gyo̊tretthek Es mynden embery tho̊redelmo̊ſſeghenek fo̊rtho̊zethewel || Megh fo̊r- 32 thezthetek Es eezenkeppen ez feneſſeghnek tykere yllyetenekkel Es yllyethen halhathatlan zydalmaſſaghokkal az yraſthwdoghnak Es zewrzeteſeknek wchayok zerenth hordozthatyk wala kik yghen o̊rwlnek wala az ew bozzwſaghan Es az o̊ gyetrelmeeben bee ne*m* telhethnek wala Es Myndeneknek wra theremtheeye wytetheek Annaſnak eleyben Es oth eǵ gonoz zolgha az aldot yeſwſth Archwl ythe oly kemeñen hogh mynd orrarol thorkarol ky bwzogh wala az wer Es Annak wthanna Cayffaſhoz wywek mynd ezeknek wthanna ghondollyad en zeretho̊ atthyamfya az the lelkedben

mely yghen ghonozwl oth wthet foghadak Es Mykeppen tyzteſſeghnekyl Es nagy ekthelenewl o̊tet megh czwfolak Es ő elo̊tto̊k az fo̊ldre le yltetheek Es nag̋ Karomlaſſal yllethyk wala o̊teth kyro̊l thennen magad ghondolkoggyal az the lelkedben Completanak vthan*na* mynd ezekro̊l az the aytthathoſſaghodban˘ kyketh megh ghondolthal halath agy ew neky Tennen Magadat | Kedegh Es mynd az the lelky barathydat ő kegyeſſeges malaztya ala ayanlyad Es keryed ő thwle mynden byneydnek boczanattyath Es hogy yth the neko̊d agyo*n* malazthot Es myndenben dyczo̊ſegho̊th ky Attyawal Es zenth lelekkel legyen aldoth o̊rekwl o̊ro̊ke Ennek wthanna emlekezyel meg en zerethő attyamfya az te lelky ghondolathodba a my wrwnk yeſws Cryſthwſnak az maghas kereztfarol predycalloth heth ygheknek eggykro̊l mykort azt mo*n*da En zent attyam boczaſſad meg azoknak merth ne*m* thwggyak myth theznek kyknek erthelmeth yghen fygyelmezyed Es yghen aytthatos zywel ez yge wthan ez ymathſagoth mongyad

HAlat adok teneked en aldot wram ieſws xc mert te wagy en byzoṅ meg zabadyttom ky Ennekem Complethaanak ydeyen the zerelmedet megh mwthathad
33 mykor || En Ero̊ttem Meg remwlel Es the wero̊s wero̊deth o̊tthed thennen kedwed Es akaratod zerenth menel az helyre hol the ellenſeghyd Akarnak wala theged meg foghny Es megh ko̊tho̊zny Es te kegyeſſeges egywgywſeghedeth meg mwthathad azkoron Mykoro*n* the arwlodnak te edo̊ſſeghes zadath czokolaſra Meltoltatad le haytanod Es az Sydok kyknek the nagy zerelmedeth mwthattad wala theghedeth megh foghanak Es megh ko̊tho̊zenek Es el wynek mykenth wrwoth Es tolwayth The thanythwanyd kedyghlen kyk halalra mo*n*gyak wala mentheketh the weled Mydo̊n az ellenſegnek Seregeth lathak megh yedwen mynd el fwthanak Te kedegh En edeſſeghw vra*m* ic xc thennen magad maradal the ellenſegyd ko̊zo̊th Es nem wartal egy ſeghedelmet, ees [egy olthalmath ys kyk Iwttek wala tho̊ro̊kel Es rudakkal lampaſokkal Es faklyakkal kereſtetwen Sok bozzwſaghokkal Es yregyſego̊kel meg f[a]ogghatthatal Es | Megh Ko̊tho̊zthetel Es Sok gyo̊trelmo̊kel gyo̊threthel vas rethezekel nyako*n* kethethel Es elo̊zer Annaſnak adathal Es ő thegedet thanoſagodrol ees te tanythwanydrol kerde Merth te tanwſaghodrol Es thanythwa[wa]nydrol akar wala megh feddeny De te en edeſſeghes vram ic xc ő neky mynden eko̊ſ-

ſeghel felelel Es o̊ zolgaya ada theneked yghen nagy archwl Cza-
paſth Es the azt yghen alazathoſon foghadad O edeſſeghes vram
ic xc kerlek thegedet az the wero̊s wero̊dnek erdemeerth
foghſaghodnak Es az the gyetrelmydnek erdemeerth Es az the
ko̊teleydnek myatta engeggyed hogy mynden byneymnek Es Weth-
keymnek ko̊thelebeul the nagy Irgalmaſſagodert engem megh ogy
ky attyawal Es zent lelekel elz es orzaglaz mynd o̊ro̊kwl o̊ro̊ke
Emleko̊zyel meg en vra*m* ic xc merth mynd en ero̊ttem zen-
wetted Es en ydweſſegemre Es kerlek thegedet en vram ic xc
hogy agy ennekem Malaztot hoǵ || Mynd azokath kyketh en ero̊t- 34
tem Completanak ydeyen zenwettel hogy agy en*n*ekem melthan
hywo̊nek ayttathos zinek forroſſagawal meg emlekezheſſem ees
yghaz lelky ayttathos akarattal aythaſſam zenwedwen Es wgy benne
ygyekezheſſem hogy en zywembol ſaha kyne Thawozhaſſanak Es
azokrol teneked myndenkoro*n* halath yghazan athaſſak Es agyad
ennekem hogy my*n*den en ellenſegymnek my*n*den zywembo̊l meg
boczathaſſak Es erettek yghazan ymathaſſak mynt thene*n* Maghad
ennekem Az magas kereztfarol predycalwa*n* mwtatad Es wiǵ En-
gemeth ez kymenetnek wtanna az bodoghſagnak o̊ro̊meben hol
attyawal Es zent lelekel elz Es orzaglaz mynd o̊ro̊kwl o̊ro̊ke
Amen ꝛc |

Ennek wtanna weternykoron te almadbol feľ
ſerkeny es teľes legy ko̊nyhwlľataſokal es azok-
rol melľyeketh Compľetanak wtanna go*n*doltal megh emle-
kezyel Es a the lelkedben meg lathod mykeppen az the wrad aldot
ic xc Dragalatos teſtenek ſemmynemo̊ epet o̊ rayta nem yſme-
r[ed]z hogy mellyeket kylemb kylemb wereſego̊kel Es Czapaſokal
nem ylletthek wolna Es Dagadaſokkal meg ne*m* ſaggattak wolna
mynd ezo̊k feleth az ew dragalatos feneſegw zemeyt fo̊rto̊zeto̊s
rwhawal ygen ero̊ſſen be ko̊twen Es o̊ kyraly zent karyayt hatme-
ghe haythwan ygen kemenyen o̊zwe ko̊thwen wgy hogy az o̊ zenth
thagynak mynden yzy meg zakadoztak wala Es ezenkepen az ky-
lemb kylemb czodalathos Es halhatatlan ǵo̊trelmekbo̊l mynd az o̊
zenth thagyban megh remwlwe*n* weres fo̊wel ees weres o̊ndok
orchawal pokloſſal eǵe*n*lo̊nek lattatyk wala Cayffaſ || Elo̊th alwan 35
Es ſok hazwkſagokat mondnak wala ew ellene O az kegyetlenek
kedygh az o̊ kyraly zep orchayath mynden felo̊l o̊ ko̊rmo̊kel megh

zakaztyak wala es eſmegh ot wyonnan kylemb kylemb nyomorwſagokal yllethek nyak wereſo̊kek o̊ko̊llel Es bothokal Es ſok keppe*n* gyo̊trek Cayffas kedegh my*n*d azokal kyk oth yelen walanak meg karomla terdek le haytwan o̊teth megh kekolwan Es az o̊ tyzteztelendo̊ zenth feyeth oly ygen kemenyen weryk wala hogy az o̊ zent feyenek bo̊re az oſtorokhoz awagy az wezzo̊khoz raghadoz wala az wthan o̊teth mykent balgathagh emberth egy zegeletbol maſban wyzyk wala thazygalwan Es rangatwan hozya thewen wy bozzwſagokal Es gyo̊trelo̊mel mynd az eth althal zomorytwan gyetrik wala o̊teth menere tehetyk wala Es the lelkedben en zeretho̊ attyamfya megh laſſad Mykeppen az the yſtened Es az te ydwezytto̊d wl awaǵ al wala az o̊ ellenſegy ko̊zo̊th o̊nnen magha mynd o̊ tanytwanyttwl Es baratythwl megh hagyattathwan Es | Az ghonoz nepthwl megh ko̊rnyko̊ztetwen Es ez latwan zereto̊ attyamfya myt tennel awagy myt mywelnel mykor ezo̊ket lathwan byzony hyzem hogy le eſnel o̊ elo̊tte Es ezt mondanad O En edeſſeghes vram yo ic xc ez wylaghnak theremteye mykeppen wlz Es meg vtalwan tyztelenytwen hol wa*n*nak az te baratyd O en egyetlen egy wram nemes artatlan yeſws O en ygen edeſſeges egyetlen egy o̊ro̊mem Es en thanaczom myt thegyek myt thegyek hogy en teged ygyen lathlak allanod Es monǵad az te elmedben yanoſnak az o̊ barattyanak ky thala*n*tal az ydo̊ben yelen wala O yanos mykeppen al yt eze*n*keppen ez my edes meſterwnk ees kyralywnk Towaba gondollyad en zeretho̊ attyamfia mykeppen Peter Es yanos ezo̊keth latwan bankodnak wala Es mykeppen mondot wr Ieſws az ſydoknak ezo̊knek wegyed ertelmet byzoń byzony mondom tynekthek mathwl foghwa lattyatok embernek ffyath yſten tehetſegenek yoghya felo̊l wlny Tahath mynd az papok fe-
36 yedelme o̊ rwhayat megh || Zagatta mondwan Karo*m*lat Es mynd o̊ rea omlanak kyk my wrwnk ic xpuſth ko̊rnywl allyak wala neemellyek az o̊ feneſſegws orchayath thenyerekel weryk wala Nemellyek kedegh kezo̊k megh fordwlwan kezkwre o̊ edeſſeghws mellyeth weryk wala Nemellyek kedegh o̊ zentſeges zemelyere hagyapnak wala bwdo̊s nyalakal Nemellyek kedegh az o̊ zentſeges zakalat thepyc wala Nemellyek kedegh az o̊ zentſeges hayanal fogwa wonzyak wala Es mykenth alyttom az te aldoth wradat Ieſwſth le eythwen labok ala nyomogyak wala Ime azerth azerth mely ghonozul Es mely tyzteſſegnekwl az angyaloknak wrath Es

teremtheyeth ygy gyetryk wala Es ygen kemenſegwel Es yrgalmaſſaghnekwl walok walanak Mynde*n* gonoſſaghoth ꝛ egyeb zydalmaſſaghottees myt tehethnek wala Es walaky thőbeth tehet wala yob embernek mondatyk wala mert yghen feneſeges kegyetlenek walanak Azerth ſerethő attyamfya myt ten*n*el | Te ha ezeketh latnad ne*m*de nem hagytanad ee tennen magadath ő rea Es ezt mondwan Ne akaryathok ymmar enny ghonozt tennethek Ime ennekem thegyetek yme enghem weryethek Es engem győtteryetek Ne akaryatok een wramnak enny bozzwſaghot thenny Es hogy ayttathoſſagodban bewlthes theerdedre le terdepőlwen Es az the wradath Es az the yſthenedeth az aldot yeſwſth ymagyad hogy yghen őrőmeſt fogadnad az ő wereſegeth ha lehetſeghes wolna es ygy ghondollyad megh ezőketh oly ha aydőben yelen wolnal az ő győtrelmeben Es mynd ygy akarnal thenned az ő zenth malaztyanak Segedelmewel Es Mongyad ő neky az te ayttathoſſaghodban Oh en edes wram ic xc yo ees nemes meſteer kegyeſſeges attya my wagy hogy te ygy zenwecz meg wthalwan Es gyetrethwen nemde yſtennek fya wagye mykepen zenwedy azert ezt az the zentſeges attyad el myre nem tőry meg az őrdőgoknek || Fyayth Ime wram yo ic xc enys ylek the weled az főldre Es tarſyttom enmagamath the weled mert ne*m* lathom yth kyk thegedeth zerethnenek De yncab te elmetlen Es balgatagh ellenſegyddel Es lathom yth kyk thegedeth gylőlnek Ennek wthanna gondollyad En zerető attyamfya Mykeppen Pether yl wala kywől fytőzwen Es mondwa*n* en nem eſmerthem őtheth Es mykeppen vr yeſws az harmad megh thagadaſban thekynte Es latwan hogy őtet megh hallotta wolna Es őtet nezte wolna legh ottan a gonozok kőzzwl kyk kőzoth meg thagatta [wolna] wala kyt meegh maſtannes ſoka*n* theznek O mely bodoghok wram ic xc kyketh te zemeyd Ezenkeppen neznek myke*n*t Peter apaſtalt Es az megh hydegwlt zyweth atte zerelmedre keryeztőd Es megh Wylagoſyttod hogy ember az ő tewelgeſeth meg lathaſſa O mely ygen hamar az oſ ember bynet meg lagyttya Es ayttatoſſagnak es keſerwſegnek wyzebe fordyttya kerlek azerth wram yo yeſws xc | Kegyelmes attya hogy atte kegyelmeſſeghőderth engemeth gyakortha megh tekencz atthe kegyeſſegődnec zemeywel kykel peterth megh tekynted ennek wtanna gondollyad mykeppen peter ő wrayerth ſyr wala Es mykeppen az yot mellyeket wr yeſws ő wele tőth

wala megh gondollya wala Es mykeppen őttet megh tagattha wala Enneek wtanna y*m*mar megh faradwan Mynd az Sydo feyedelmek Es az Sydoknak zolgay Es az egyeb ſydok el menenek Es el alwanak Es atte wradath yeſwſth megh kőtőzwen megh hagyattathek az őryzőkel Es wallyo*n* Mynemő zwgholyaban tazyttatek ez aldoth xc Es ygen felette gyetretyk wala hydeghtwl Es a mw*n*kawal mellyeketh rayta tőttek wala merth akor thel wala Es az eey igen hozyw wala Te azerth hozya meny Es az ő labaynal wly awagy aly bankodwan Es ſyrwan Es tahat ygen ayttatoſſagal megh czokollyad kezeyth labayt Es az ő tyztele*n*dő orchayath ees az [ő] keme*n*ſegős kőtelekeht kykel őth meg kőtőztek wala Es ezt mon-
38 gyad O wra*m* yo yeſws xpuſ || Myth tegyek Es mőgyek Es atte zent feyedeth feyedeth hayczadle az en karomra nyugogyek megh merth tegedeth megh nem zabadythatlak Es tennen magadath Es tennen baratydat ygen ayttatoſſaghal ő neky ayanlyad Es ketſegnekwl hygyed hogy walamyt tőle kerendez myndeneſtwl fogwa megh agya teneked Es az te lelkedben mo*n*gyad ő neky hogy holnapon ő Meltoſagos Es Syralmas keſerwes annyanak az zyz Maryanak meg mondod ees ygy az ő bodogſagos labaynal Awagy az ő dyczőſeghes zenth mellyenel nemy kewes ydeyglen el ſenwegy Es megh nywgogyal De maga Az te ygyekőzeted az te theremtedre legyen Ennek wtanna emlekezyel meg en zerethő Attyamfya az the Igyekezetőtben az my uru*n*k ic xc mondotta het yghenek Maſykrol kyt nekwnk az magas Kereztfarol predycalloth ala mykoron azt monda ma en welem lez paradyczomba kynek ertelmeth ygen fygyelmezyed Es ez yge wtan ez ymaczagoth mongyad oly ha a kereztfa | Alat wolnal az te wrad ic xc előth le thedepelwen O ieſus meltoſaghos ꝛc

Halat adok teneked en aldot wra*m* ic xc mert te wag en Iſtenem es en byzony ydwezyttőm ky ennekem te zerelmedet weternyekoron megh mwtathad mydőn en erőttem Cayffaſnak hazahoz wytetel Es oth en ertem meg akaral karomlatnod hol az feyedelmek Es az nepeknek weny egybe gywlekeztek wala De halalnak meltan walo yegyet nem lelhetyk wala mert ő mynden tanwſagok ygen hamyſſak walanak Es mykor Cayffas kerdőth wolna hogy Ha elő yſtennek ſya wolnal Es then magad mondad elő yſte*n*nek fyanak mykoron wallothtad wolna maghadath ezt halalnak meltan walo yegyenek ythelek lenny Es

mynd the ellened ywolthenek mondwan melto haalalra Es mynd
te read omlanak te zent zakaladath ky tepek Es te tyztelendew
hayadath ky nyőwek Es tegedet kermekel zaggatanak te zepſeges
orchadath be kőteek Archul czabdoſanak || Es Nyakon Werenek 39
tegedeth Es ſok keppen egy mas wthan werenek Es Mondanak
hog te ő nekyk profetalnal hogy kyk tegedet czabdoſnanak Es
megh yelőntened kyk wolnanak Es te yghen zerelmes orczadath
kyre angyalok kewannak nezthőketh wndok Hagyapakual nem
wtalak meg ferteztetny Az te zent zemeydet napnal feneſbeketh
kyk myndeneket neznek fertezetes rwhawal Merezek nem altalko-
danak megh wakyttany O en edeſſeges wram yeſws cryſtws kerlek
tegedeth az te zemeydnek be kőteſeerth aarczwl czapaſydnak nya-
kon Wereſednek Archwl hagyapaſodnak Es mynd ez ydőben walo
gyetrelmődnek erdemenek myatta Kerlek tegedeth hogy mynden
byneymnek bozzwſagyth kyketh en zegeń Nyawalyas gyarlo ember
te zemelyednek előtte en gyermekſeghemthẃl fogwa tőthtem Es
mondhatatlan naǵ Irgalmaſſagoderth megh boczaſſad ky attyawal
Es zent lelekkel elz Es orzaglaz my*n*d őrőkwl őrőke Emlekezyel
Megh wram yo yeſws xc | Merth mynd ezeket en ydweſſegemerth
zenwetted Es kerlek tegedet en ydwezyttő*m* ic xc hogy agy
ennekem malaztoth hogy azokrol kyketh en erőttem Weternyenek
ydeyen zenwettel hogy melta*n* zynek aytthatos forroſagawal megh
emlekőzheſſem Es ygaz lelky ayttatos akarattal zenwedwen ayt-
haſſam Es wgy benne ygyekezheſſem hogy en zywemből ſoha ky
ne tawozhaſſanak Es azokrol Myndenkoron teneked halath ygazan
athaſſak Es agyad ennekem hogy yt ez wylaghban mynden byney-
meth ygaz thőredelmeſſegel meg ſyrathaſſam Es ygaz akaratwal
teneked megh wadolhaſſam Es azokrol te malaztodnak ſegedel-
mewel oly eleget teheſſek hogy e ky menetnek wtanna erdemlye*m*
kegyes yeſws te twled hallanom az zot kyt az maghas kereztfarol
predycallal mo*n*dwan Ma en welem lez paradyczomba amen.

Napnak elő oraia*n* ſyralmas es zomoru zy-
wel meg emlekezyel mykeppen az || Sydok holwal le- 40
wen ő thanaczokban egybe gylenek Es az my wrwnk ic xct oda
wywek az ő tanaczokban Es ygen kemenyen gyetrettetwen wy-
tetyk wala Mykor kedygh őtet akaryak wala az hazbol ky wynny

mo*n*dnak wala ő neky nagy ywőlteſſel kely fel te kely fel Myth gyaracz alwze awag̍ ebren wagy az papok feyedelme paranczol hogy tanaczban wyteſſel merth az neep el waar tegedeth Es akarnak tegedet pylatoſnak adny hog̍ ő megh őlyőn Tahath mynd ezőket en zerető attyamfya ha tennen maghadat ő wele lenny gondolod hogy ezeket lathod Es hallod awag̍ latod lenny mongyad az te lelkedben O en edeſſeges wra*m* ic xc O kegyeſſeges meſter iai Ennekem zegennek merth yme en latom hogy ymmar el akarnak wezetny tegedet Es halalra akarnak adny O wram kegyelmes yeſws mel̍ kemen es mely rettenethes Es mely Syralmas hyreket hallanak mynd az te baratyd Es mynd azok kyk thegedet zeretnek Ielennen kedegh az te edeſſeges zyled az En nemes azzonyom zyz | Marya mely ygen keſerw hyreket halnak mynd ők Es myndenek kyk tegedeth kőwetnek O en kegyelmes wram ic myth tegyek en zegeny nyawalyas En nemes wram eenys the weled megyek Awagy el megyek azonnyom maryanak atte bodogh annyadnak meg hyrdetem hogy ywyen te hozyad Ezeknek wtanna megh latod en zerethő attyamfya kőtőzwen Es gyetretwen be megyen Mykeppen neznek ő rea Es mondnak ő neky karomlwan O Ieſws yth wag̍e ha profeta woltal myre nem lathod wolth ezt megh hogy magadath megh ottad wolna yllyetenektwl Es ezekhez haſonlokath az athkoztak mondhatnak wala ő neky He kedegh wtath akarandaz tartany ő wele ygy gondollyad Mykor hallod mondany hog̍ yeſws az ſydokthwl tartatyk wala Es tahath yőwen mykoron őtet latandod nagy keſerwſeghwel kőtőzwen eſſel le ő előtte Syrwan es zepeghwen Es te zerelmednek yeg̍et zerezyed ő neky Ennek wta*n*na ot ő ellenne ſok hamyſſagokath hallas Es latz a papok feyedelmek ker-

41 dezwen es Mondwan ha te wagy xc || Elő Iſtennek fya Es thahath te ygen egyg̍wg̍w aldot wrad yeſwſt hallod felelwen Es mondwan Te mo*n*dad az ygeth mely felywl mondatoth Mathwl fogwa lattyatok embernek fyat wlette yſten tehetſegenek yogya felől Cryſtwſnak Ky feleleteth karomlaſnak alyttak laſſad azezth atte lelkedben mynt alytto*m* meg wgyan tenek mykenth tőttenek wala eeyel neky gondollyad ees mykenth őtet annak wtana nagy keſerwſegel ő kezeyth hatmege kőtőzek awagy előwe Es wytetek pylatwſhoz Es my*n*t felywl mondatek ő nyakaban was retezt wetőttenek wala mely was retezh Annak wtanna zarandokoknak yerwſalembe nagy tyzteſſegerth Es ayttatoſſagerth mwthatatyk wala meg

Es oth nyakokath bele ereztyk wala Azerth az ydőben kerezt́en
nep egybe gywl wrath dyczerny Es wallany Mert ő eleweneknek
Es holtaknak byraya kynek karhozattyara az ſydok napnak elő
ydeyen egybe gywltenek wala | Ennek wtanna Emlekezyel megh
atte ygyekezetetben az my wrwnk yeſws cryſtuſnak az Harmad
ygeyeről kyt mynekwnk predycalla az magas kereztfarol kywel ő
zent a[tt]nnyath ő tanytwanyanak ayanlotta wala ő tanytwańanak
ő zent annyat mondwa*n* Azzonyallath yme te fyad ez Es az tanyt-
wannak yme te annyad kynek ertelmeth yol eződben wegyed Es
ygen ayttatos zywel ez yge wtan Ez ymacczagoth mongyad

Alazatos ymaczag

En aldot wram ic xc hal'at adok teneked
mert te wagh en Iſtenem es en byzony meg zabadyttom ky
ennekem the zerelmedet napnak elő ydeien meg mwtatad mydőn
en Erőttem erődeſtwl Es ő ſeregektwl akaral megh karomlathtat-
nod merth mykor mynd eth altal wolnal megh karo*m*lattatoth
Cayffasnak hazaba Holwal lewen Pylathos newő feyedelemnek
wytetel Ky holwal lewen thegedeth galyleay embernek alytta len-
ned Es erezthe teghedeth Erődeſhez merth ollyathanok ythelethy ||
Ewtet yllety wala Es erodes őrwle rayta reme*n*wen walami Ielen- 42
ſeget ő twle latny Mert tegedeth alyt wala taltoſnak lenny az ſydo
nep kedegh erodeſ előt alwan tegődet wadolnak wala Es erodes
Sok bozzwſa- bezedődben kerdez wala tegedeth Te kedegh czak egy
yget ſem akaral neky felelned merth the ő zywenek gonoz zando-
kath meg yſmered Es ő tegedet mewettetre es bozzwſagra feyer
ruhaban őltőztete Es mynd Seregewel ḿynth balgatagh embert
megh karomla Es az meg karomlas wtan Erezte tegedeth Pylatoſ-
nak yteletyre Es ygy the ellenſegyd egymaſſal meg egyeſwlenek
mynd ezeketh en kegyeſſegw wram yeſws criſtus yghen nagy en-
ghedelmeſſeghel zenwetted nem the wetkezetyderth De en ferte-
zetes byneymmerth O en kegyelmeſſeges vra*m* ic xc kerem Es
onzollom te kegyeſſegw kegyelmeſſegedeth hog ez bozzwſagoknak
myatta Kyketh en erőttem napnak elő ydeyen zenwettel hogy
ennekem Mynden thőredelmeſſegben agy ygaz engődelmeſſegőt
hogy ez wylagban mynden neheſſegeketh Es bozzwſagokat te zenth

newedert wgy ze*n*nwethefek | The Zenth Malaztodnak myatta Es ſegedelmewel hoǵ te weled te orzagodban ŏrŏke erdemlyem lakoztomath hol attyawal Es zenthlelekel elz Es orzaglaz mynd ŏrŏkwl ŏrŏke Emlekezyel megh en edes ydwezyttom hogy my*n*d ezeket en erettem zenwetted Es kerlek tegedet en edes ydwezyttŏm aldoth wra*m* ic xc hogy agy ennekem malaztot hogy mynd azokrol kyket en erŏttem napnak elŏ ydeyen zenwettel meltan zynek ayttatos forroſaghawal megh emlekezheſſem Es ygaz lelky ayttatos akaratwal aythaſſam zenwedwen Es wgy benne ygyekezwen hogy en zywembŏl ſoha ky ne tawozyanak Es rola te neked ygazan halat adhaſſak Es agyad ennekem hoǵ yth ez wylagban the zent malaztodnak Seghedelmewel tegedeth wgy zeretheſſelek Es az te zenth paranczolatydath wgy ŏryzheſſe*m* Es te zent akaratodath wǵ Tellyeſytheſſem hogy the myattad melto leheſſek az magas kereztfan the zadbol predycalloth harmad yghewel atte zent an̄nadnak ||
43 Mynden Io Hywekel ŏzwe ayanlatnom hogy ŏ engemeth wallyon dragalathos fywŏl Annyay ayttatthal the twled ennekem nyeryen Mynden yoth Es en ŏtheth walhaſſam edeſſeges annyawl Myndenkoron zeretwe*n* Es Iſten wtan myndeneknek felette tyztelwen hogy mynden zykſegemben bathor lepetŏt walhaſſak ŏ hozya es Mynden ydweſſeges yozagot nyeryen the twled ky attyawal Es zent lelekel elz my*n*d ŏrŏkwl ŏrŏke amen

NApnak Harmad ydeyen ſyralmas es zomorw zywel gondollyad en zerethŏ Attyamfya Mykepe*n* ymmar Ierwſalemnek my*n*den wchayn megh hallatthathek hogy atte aldoth wrad Es atte nemes meſtered fogwa*n* tarthatyk Es mykeppen ŏtet Megh fezytteny akaryak Es mykeppen ezŏket az ŏ dyczŏſeges zent annya halwa*n* hogy az ŏ edeſſeghes fya wytetyk Alythatatlan Syralomba Es nagy gyalazathal az wenektwl Es az ŏ draghalatoſythwl kyketh ky hozot | Vala Egypthomnak orzagabol az nagy enſegbŏl Es ezenkeppen halalyak wala meg az ŏ yo teteth Es a zeplŏtelen keſerwes zyz marya holwal ywtha az ŏ zent fyat latny Es gyŏtrettetwen Es ygy megh hagyattatwan my*n*den wyghaſakthwl Es Segetſegektwl el tawoztatwan Es az ŏ zeretŏ tanytwanythwl megh Hagyattatwan Es atte Ayttatoſſagodnak bewſegeben gondolhatod en zeretŏ Attya*m*fya Mykeppen mennyel az te nagy

banatodwal Es zywednek nagy zomorwſaghawal keny hwllataſoknak bewſegewel az o̊ keſerwes Annyanak az zyz maryanak meg hyrdetwen Es o̊tet el hywan az kemenſeges czoda latny Es wgy gondollyad te*n*nen magad az te lelkedben hogy ha ot yelen wolnal Es yo̊wen o̊ zallaſſara Es ſyrwa*n* nagy keſerwſegel mondwan O Ennekem yth wagyone az en edes azonyom Az zeplo̊telen zyz marya En wram Ieſws cryſtwſnak zenth Annya Es o̊teth latwan az zeplo̊telen zyzeth nemde o̊ elo̊tte le eſnele awagy o̊ elo̊tte le borwlwan nagy keſeru ko̊ń || Hwllathaſal Es Mondwa*n* o̊ neky O en nemes azzońo*m* zyz marya 44 ma mynden keſerwſeghnek Annya Es keǵes remenſegem en edes tanaczom Oh mely ygen nagy keſerwſegre remytto̊ hyreketh hyrdethek byzony en edes remenſege*m* hoǵ en yllyeten keſerwſeget nem Akarnek theneked hyrdetnem De zykſegh engem kezeryth Es az en wramnak yeſws Cryſtwſnak zerelme Es thahat kedygh ezo̊k halwan o̊ megh yedwen mond teneked Myth wallaz awagy myt ſyrz en edes fyam mongyad meg enhnekem En dragalatoſom Es ſemmykeppen meg ne tarczad Es mondwan the o̊ neky O en edes azzonyom zeplo̊telen zyz marya oly yge*n* nagy ſerelem Es rettenethes Keſerwſegh mellyeth en teneked mondok Awagy hyrdetek Iywy hamar en wramhoz Es en meſteremhez atte edeſſeges fyadhoz kyth az kegyethlen ſydok maſtan fogwa thartnak Es nagy keſerwſegwel gyetryk Es awal gyo̊nyo̊rkettetyk hogy o̊tet meg o̊lyk Iywy hamar hogy o̊tet eried elewenen O ezeket halwa*n* az fo̊ldre eſek nagy keſeruſegel | Es Nagy Banatwal o̊ zyue meg ozlahtek mykenth meg holt ember Es nem zolhath wala czak az o̊ melyet wery wala Es az o̊ zemeyth megh nem nythattya wala hane*m* mykenth ezethwl el thawozoth nagy kent wal wala Es mynd kyk o̊ wele alnak wala O ha megh gondolhatnad embery allath mene ſerelem wolth olth Es mertekletlen banath Az ydo̊ben Tahath fel emeltethek ez zeplo̊telen zyz marya Es az o̊ zeretho̊ fyahoz wytethek Ierwſalemnek waroſa altal Es zynethlen nagy keſerwſegwel ſyrwan Es mondwan Oh Ennekem zegeny megh keſero̊do̊th zylenek hol wagyon az en ygen zeretendo̊ ſyam hol lelyelek megh tegedeth en eggyetlen egyem wallyon ky fogoth meg tegedet en dragalathos fyam myre wottenek el thegedeth en twlem O en kegyeſſeges fyam Myre zomoryttottanak megh engemet az the ellenſegyd Ezo̊keth mo*n*thattya wala Es ezekhez haſonlatoſokath Es nagyal ynkab keſerwſbeketh Ennek wthanna kedegh mydo̊n az o̊ zenth fyath

45 latha yǵ meg || Koͦtoͦzwen nagy Keſerwſegel Es ygen kemenyen gyetrettetwen Es Myndeneſthwl Megh wtaltatwan nem alhata laban De az ſoͦldre le eſek Es Ieſws kedygh latwan az oͦ zenth Annyath ſoͦldre le eſwe*n* Mykeppen meg Holtath Es az oͦ hwgayth oͦ wele Es egyebeketh kyk oͦ wele ywttenek wala Kerlek myth alyttaz en zeretoͦ Attyamfya hogy mynemoͦ keſerwſegh oth wolt holoth egy maſnak Kenokat lattak ha teheted gondollyad meg Ezeket ha kegyes lelked wagyon Enne keſerwſegeket Es mongyad az the lelkedben O en wram ic xc wraknak wra en edes meſterem ymarlato*m* hogy myndenwth Es my*n*de*n* helyen atte ſerelmed ſokaſwltatyk merth atte annyadnak Serelmed ynkab erzed wala hogy nem az tennenmaghadeth Az oͦ edes zyleye kedegh myt monthath wala az oͦ zerelmes fyanak Czak tene*n* magad gondolyad en draghalathos barathom ygen nagy Es hyozyo ayttatos leleknek megh gondolny Alyttom keedygh en lelkembe hogy ky latyak wala enny keſerwſeget | Zenwedny Mondnak wala oͦ neky O mely gonozwl wagyon ez azzonyallatnak maſtan oͦ dolga Nemde latthatok ee egyenloͦ ſerelmet ennek Serelmehez merth egyenloͦ ſerelmeth wal oͦ fyawal Ennek wtanna erodeſhez ereztethek Es lezen oͦtet koͦwetoͦ nepenek ſok gywlekezety O en nemes azzonyom zyz marya Mykeppen megy wala awagy keſerwl walae tegedeth walaky enne gyoͦtreloͦmbe menned byzony zereloͦmnek peldaya walal myndeneknek cryſtuſt zeretoͦknek Es kyk oͦtet latny akaryak wala oͦ rolla hyzem hogy te rollad keweſbet nem latnak wala te kedegh en Dragalatos barathom gondolyad mely oͦroͦmel oͦ hozya tarſyttanad magadath zomorw Es bws annyahoz Es ennek wthanna laſſad mykeppen Erodes oͦteth kerdezy wala Es oͦ nem akara neky zolny de oͦ eloͦtte megh koͦtoͦzwan aal wala mykenth egy yǵw barany az nywzonak eloͦtthe Es erodes mynd oͦ ſeregywel oͦzwe megh karomla oͦtet Es ez karamlas wthan pylatoſhoz erezte Ennek

46 wthan*n*a || Ghondollyad en zeretoͦ Attya*m*fya Mykeppen az oͦ zent labayt toͦry wala gyakorhelyen Es megh Serty wala merth naǵ hamaſagal wyzyk wala es Nagy hamarſagal hozyak wala meg Mert az oͦ labayban Sarwk nem walanak Merth ſem oͦnnen magha ſem az oͦ tanytwany nem elthenek Sarwkal Ennek wthanna gondollyad megh Mykeppen meg hozathek Pylatoſhoz Es ygy pylatoſnak zeky eloͦth oly mely ymmar ereytwl el thawozoth wala feye le haytwan yge*n* Sok hamyſſagokath Es hamyſtanwſagokath Halwan

kyth ő ellene mondnak wala Mykenth Engedelmes barany el engedy wala Es őth megh mezyttelenytwen mynden rwhayabol Kw ozlophoz kőtezwen nagy keme*n*ſegw wereſegőkel oly zernye*n* werek Es oly ygen erőſſen kőtőztethek hogy mynd az ew Kőrmeyből nagy bewſegel az wer le czepegh wala Es ez kepen ennek felette ygen nag keſerwen megh oſtorozak ug hogy talpatwl foghwa my*n*d teteyglen mynd elől Es my*n*d hatwl hogy az ő bwre aaz | Hwſſal Es az werrel őzue az oſtoroknak gombyayhoz ragadoznak wala Es az ő feneſſeges teſte az ő r[a]oſalo werewel mynd meg wereſwltetettek wala Ennek wta*n*na az ő ſentſeges feyeben thőwyſkből font koronath tenek Es oly igen erőſſen feyeben nyomak hogy az ő zent feye ezőr helyen lykada meg Es az ő dragalathos zent were ő kyraly orchayan ala hwl wala Ennek wtanna az Sydok nagy kemeny wereſegőkel Es Hagyapaſokal karomlaſokal Es egyeb gyetrelmekel nagy keſerwſeghel Es nagy kemenyen gyetretyk wala Mykeppen eleb Es oly ha maſtan kezdetnek neky gyetrelme Es őtet ez draghalatos yeſwſt gyetrethwen Mykeppen ygen felette bynes emberth Es ygen felette gonozwl tewőth Ennek wtanna meg kőrnykőzthetek wőrős barſon rwhaban awagy palaſtal Es adanak ő kezeben Nadath kyraly eſthap helyeth ő bozzwſaghara Es megh meweteſere Es yg pylathos ky hoza őtet Es megh yelenthe az ſydoknak kyk az ynneperth be nem || Menthenek wala Pylatoſnak 47
hazaban kyk kedeg latak yeſwſth oly igen gyetretwen őrwlnek wala az őrdőgnek fyay Wwőltwen pylathwſnak Es mondwan wegyed wegyed Es meg fezyhed őtet mend ezők tegedet en zerető Attyamfya thőredelmeſſegre rezeztnek Ha fygyelmetőſőn Es bewen Es gyakortha gondolandod Es te ees ywolcz atte lelkedben mondua*n* O en Wram ic xc en edes teremtem mykeppen mezyttelenyttettel meg te ky az mezytteleneket meg rwhazod Mykeppen kőtőztettel megh ky őrdőgőktwl meg kőtőz[t]eket Es betekſegőktwl megh tartottakath meg zabadyttaz Es yg mynden kent awagy mynden zerenth meg gondolyad Mykeppen terdet ő előtte haytnak wala őtet karo*m*wan Es az naddal ő feyeth weryk wala Mondwan Idwezlegy ſydoknak kyralia O wram zenth attya honnan zenwecz enny bozzwſagot Es enny ſydalmat lenny atte zerető fyadnak holoth myndeneknek yrgalmaſ wagy kyk te hozyad ayttatoſon | Kyaltnak awagy folyamnak De czak atte zerető fyadnak lattatol yly kemennek lenny myre nem erezted angyaloknak ſeregyt hogy ő

wrokath Segelleneyek my*nd* az kegyetlenektwl es o̊teth gyetro̊ktwl
O En nemes azzonyom zyz marya myt tez wala Es myt mywelz
wala te Mykoron ezeketh latod wala Kerlek en nemes Azzonyo*m*
zyz marya en egyetlen egy wyghaſagom hogy yelenczed meg az en
lelkemnek awagy erteſſed megh o̊ wele mert mykenth ayttom en
Azonkeppen nem erthetőm En lelkembe Azzonyom zyz marya
kerlek tegedeth te edeſſeges fyadnak zerelmeyerth hogy aggyad
ennekem meg ertenem mynd wegezetyk Pylatos kedyg ky ada az
Sentencyath Es az kemenſeges therwenth hogy meg fezyttenek
gondollyad mykeppen Ennek wtanna Emelek Cryſtwſnak o̊ Dra-
galatos wallara az kereztfath hogy el wynne az o̊ halalanak He-
lyere Es megh wgyan ottan az egye*m*be meno̊kel zanthalan ſok
48 bozzwſagokat zenwed uala || Es Az Kyk o̊tet az kereztnek neheſ-
ſegeyerth elo̊l nem kelhetyk wala o̊ elo̊tto̊k haytatyk wala Es o̊
labokal nagy ero̊ſſe*n* rwgodozyak wala Es o̊ rea eſnek wala o̊klo̊kel
rwdakal to̊ro̊kel Es botokal Es egyeb nemo̊ allatokal nagy wereſe-
ghekel nagy kemenyen meg ſagattyak wala o̊ zent tagyayth Az
gyermekek kedyg o̊ rea ko̊weket Es gho̊ro̊ngyogo̊keth Es Sarth
hagygalnak wala byzony Draghalatoſon tenned ha te wradath ez
aldot yeſwſt ſegellened Es mondanad o̊ nekyk kerlek hogy agya-
tok En wramnak kereztfayath es ym en el wyzo̊m hoǵ meg nywgo-
gyek az o̊ halalayglan O en nemes azzonyom zyz marya byzony
hyzem hoǵ ygen o̊ro̊meſt wo̊tted wolna Es el wytted wolna O mely
zomorwan Es mely keſeru banatokwal gyazban o̊lto̊zwen Oh mely
igen bankodwan es mel ywo̊ltwen Es Syrwan az zent azzonyala-
tokal meǵy wala Es az Azzonyallatok tartyak wala az zeplo̊telen
zyz maryath Merth o̊nnen magat nem byrhattya wala Mykenth
ereyethwl eel | Tawozoth Kykhez wr Ieſuſ megh fordwlwan monda
Ierwſalemnek leany ne akaryatak ſyrnotok en rayta*m* De tennen
magatokon Syryatok mert ywnek az napok kykben kezdo̊to̊k mon-
dany bodogok az meddwk kyk nem zwltenek Es aaz emlo̊k melyek
nem emtettenek Es tahath kezdytek mondany az hegyeknek eſſe-
tek my reyank es boryhatok el my*n*ket Es az wo̊lgyeknek fedez-
yetek be mynket mert ha az nyes faban az eko̊t tezyk az Azzyw-
ban thahat my leze*n* byzony yo ic xc ygaz wgyan Merth ha
te zent fa walwad gymo̊lczo̊zo̊ Es aldoth ennet zenwecz Es az
te agaydbol meg foztatol my leze*n* my rolwnk nyawalyaſokrol
kyk wagywwnk az io fa tyze ko̊zo̊th Ennek wtanna lo̊n mykor

mynd az gylekezeth az kopaztoth hegyen Ennek wtanna az te ygyekezetodban Es gondolatydban az my wrwnk ieſws cryſtwſnak mondotta het ygenek negyedykről kyt nekwnk az magas kereztfarol predycalla mert wgy monda En yſtene*m* En iſtene*m* || Myre hattal el engemeth kyt yol eződben erewkehǵel wenned 49 Es ez yge wtan ige*n* Ayttatos zywel ez ymaczagot mongyad oly mely ha az kereztfa alat wolnal az te wrad yeſws xpus előth le terdepelwen

HAlat adok teneked en aldot wram ic xc mert te wağ en yſtenem es en byzony ydwezyttőm ki ennekem The zerelmedeth napnak harmad ydeyen megh mwthatad mykor en erőttem akaral megh oſtoroztathnod Es megh koronaztatnod thewyſkel Es tegedeth mykent gonozwl tewőth erőſſen meg kőthőzenek wezzőkwel Es oſtorokwal ygen keſerwen Werenek hogy te teſtedben ſemy eep megh nem marada Es Az te dragalathos zent wered czepenetők zerent the belőled ky folya Coronath eeleſſegw thőwyſkből fonanak Es az te zenth feyedben kyraly korona helyet thewek Es thegedeth kyraly palaſterth őltőztethenek wőrős rwhaba Es nadath kyraly yſtapert | Adanak yob kezedben Es the előtted terdepelwen kőzőnnek wala tegedeth nyagyob karomlaſra hywnak wala Es thegedeth Sydok kyralyanak Es the tyztelendő feyedeth az naddal weryk wala eerőſſen Es ňyak czapaſokal es Archwl wereſőkel thegedeth kemenyen wernek wala Es ő hagyapaſokal te zent wered egybe egyelwlth wala Es wǵ ferteztettel wala megh Hogy lattatnal zernywnek lenny poklos O edeſſeges ic xc kerlek tegedet Es onzollak the kemenſegw oſtorozaſodnak Es the keſerwſeghw koronazaſodnak Es mynd egyeb gyethrelmydnek myatta hogy enghemeth zegeny nyawalyaſ byneſth yth ez wylaghban meltoly Es akary mynden en bynymről wgy meg oſthoroznod hogy az yőwendőben te haragodnak oſthorawal ne Erdemlyem werettetnem ſe pwrgatorywmnak keſerw oſtorath ne erezyem De mynden oſtorozas nekwl the malaztodnak ſegedelmewel Az őrők bodogſaghra ywſſak ky Attyawal Es zenth lelekel || Elz Es orzaglaz őrőkul őrőke Emlekezyel megh en wram 50 ic xc merth mynd ezőket en erőtthem Es en ydweſſegemert ze*n*wetted Es kerlek tegedet en edes ydwezyttőm aldot wram ieſus xc hogy agy ennekem malaztoth hogy mynd azokrol kiket En erőttem Napnak harmad ydeyen zenwette[d]l meltan zynek ayttatos-

ſagawal meg emlekezheſſem Es ygazlelky ayttatos akarattal zenwedne*m* ygyekezheſſem Es wgy benne ygyekezheſſem hogy en zywemből ſoha ky ne tawozzyathok Es rola teneked koronked halat ygazan athaſſak Es kerlek en kegyeſſeges wram yeſws criſtus hogy te nagy irgalmaſſaghoderth o̊ſſed ennekem the keǵeſſeges malaztodath hoǵ yth ez wylagban tegedeth wgy zeeretheſſelek Es theneked wgy zolgalhaſſak Hogy en mynden tho̊redelmemben te twled meg hagyattaſſam Es en neheſſegemben te hozyad azo*n* ygewel meltan kyulthaſſak kyt ennekem az magas kereztfarol predycallal mondwa*n* En yſtenem En yſtenem myre Hattal el engemeth Es te weled te zent gyetrelmydbe*n* | Wgy ygyekezheſſem Hoǵ ez ky menetnek wtanna the dyczo̊ſegedben the weled erdemlyem egyeſwltemet hol attyawal Es zent lelekel egybe elz es orzaglaz o̊ro̊kwl o̊ro̊ke

NApnak hatod ydeien bankodwan eſ zomorkodwa*n* meg emlekezyel Mynd ezo̊kro̊l mellyek ymmar meg mondathnak Mykoron az nep ywthoth wolna az kopaztotnak helyere Naǵ ywo̊lteſekwel Es nagy kayaltaſokwal Es kedyg mońdatyk kopaztotnak helye merth oth ſok feyek kopaztattak wala meg Es oth Myndeneknek lattara yeſwſth my wrwnkath o̊ rwhayatwl weg mezyttelenytek Es meg foztak ygen nagy ſerelo̊mmel merth az belo̊l walo rwha az oſtorozaſerth o̊ hozya Es az o̊ ſebeybo̊hn ragadoztak wala Es az ydo̊ben tahath az teſteben walo ſebo̊k meg nylanak Es az o̊ teſte yelennen mynd meg techek myndeneſtwl
51 meg wereſwltetnek Es az o̊ were mynd fo̊ldyg ala folwa*n* || Es ottogyan eſmeg ſok bozzuſagokal gyetretek mykenth kezdettwl fogwa gyetretet wala o̊klo̊kel wezzo̊kel Es egyeb allatokal ygen kemenyen werettetyk wala Archwl hagyaptatwan meg oli ygen kemeńe*n* fagattyak wala myg mynd meg nem faradnak wala Es bankodnak wala hogy egyebet nem twdnak wala tenny Oh Ieſwſnak annya mel nagy ſerelem wala teneked mykor my*n*d Ezeketh nezed wala Mynek wtanna azert Az kereztfa meg kezwlt wolna mondanak neky nagy bozzwſagal Es nag karomlaſſal Hakfel hakfel O meľ ygen o̊ro̊meſt fel hag wala embereknek ydweſſegeerth O meľ ygen nagy zerelo̊mmel Myerettwnk mynd ezeket ze*n*wedy wala O mel nagy engedelmeſſegel Es mel nagy kegyeſſegel

Engede az ő zent attyanak Oh Wram zent attya mel ygen őrwen-
dez wala az ő engedelmeſſegeben Es ygy mynd ez wylag fel Ma-
gaztatek az kerezthre Es meg hwzlaltatek Es az ő zent Annya mel
kezkenő ő feyen wala tellyes nagy keſerwſegel Es nagy kőny hwl-
lataſokal wethe ő rea Es be főde ő zemermenek helyet O mynemő
fohazkodaſokath Es zomorw ywőlteſőket őth az ő baratytwl halloth
es | Ielennen Az ő zomorw Annyatwl mykor ylien kemenyen fel
magaztatek Es meg hwzatthatek Es mynd ő zent teſteben meg
zaggatatek Es mykoron temerdekſegw was zegekel meg zegeztetőt
wolna leg ottan az wer ky kezde folny nag bewſegel es a kereztfan
mynd a főldyg ala folny Es az főldőn el terwlny Nezyed azert en
zerető attyamfya mykeppen fel Magaztatot es mykepen meg
mondatot wala kel embernek fyanak fel magaztatny Es mykeppen
moyſes fel magaztata az kyetlembe az erc kegyot Es kyk az ke-
gyokthwl meg marattanak wala őtet nezwen meg wygaztatnak
wala Wgyan őrdőgnek maraſa Es keſertety ellen nynczen yob wr-
woſſagh mynt az my ydwezyttenknek az kereztfan my erettwnk
győtretet kepet nezny es latny Es latod te wradat az Magas
kereztfan fygheny es meg gondolwan az ő faydalmyt Es thowaba
latod te wradat az maghas zekőn ylny Es ytelny yzrahelnek tyzen-
ket nemzeteth Es azerth keth embereket wethenek ő melleye
eggyket yob felől maſykat bal felől Es egyk ydwezwle maſyk kar-
hozek thowaba latod az aldoth || Ieſws Cryſtwſt ky yőwendő yoza- 52
goknak pyſpeke mykenth Keze el terytwen ayanla tyzta oſtyat my
ertwnk twdny merth ő dragalatos zent teſtet az Magas zent kerezt-
fanak oltharan latod az te meſtőrődet Mykeppen az magas kerezt-
farol le predycal het ygeket melyeket mondot az kereztfan fygwen
kyket rewydőn te magadnak Es atte lelkedben ygen fygyelmezyed
Es ygen ayttatoſon foglalyad elmedben előzer az fezyttőkert ymad-
wan En zent attyam boczaſſad megh ő nekyk merth nem thwgyak
myt teznek Igen yo ennekem Es ygen gonoz ew nekyk byzony wgyan
wagon Merth ky gonozt tezen nem twgya Es nem erty mene bynbe
magat eyty Es mely koronat maſnak kereſſen Es Monda az tol-
waynak Ma En welem lez paradyczomba es byzony ma ees myn-
den napon tőrtynnek merth ky ayttatoſſagal ő bynet meg gyonnya
legh ottan urral lezen paradyczomba az az nemynemő Nywgoda-
lomba Es ő conſyencyayanak batorſagaban Harmadzer az ő zomorw
annyat ky mynden wygaſagthwl meg foztatot wala zerelmeſ |

Thanytwanyanak Ayanla Es ő tanytwanyath az ő edes Annyanak Mondwan azzonyallath ymme te fyad Es az tanytwannak yme the Annyad Es zent ayanlaſba ertetyk lelők zerent nem czak yahnoſt de czyſtwſnak mynden zent egyhazat Es mynde*n* hy lelket ayanlottatnak hoǵ ő mynket wallana zeretendő fyawl Annyay ayttattal Es zerelőmmel nekwnk mynde*n* yot zorgalmazwan Es my őtet wallanok edeſſegw annyawl myndenkoron zeretendewnek Es yſten wtan myndeneknek felette tyztelendőnek merth Mykeppen ic cryſtwſnak győtrelme ydwezwleſre kellemetes my Segedelmy*n*kre Es my thanaczwnkra Es az zerent bator lepetőth walyw*n*k ő hozya mynde*n* neheſſegert Es kellemetőſſegert Negyedzőr monda En iſtene*m* yſtenem myre hattal el engemeth Azert hogy wr yeſws ő gyetrelmenek Es ken zenwedeſenek nagyſaghat mwtatwan mert ol' ygen nehezen Es oly nagy Serelőmel kenzatyk wala Es zomorodwan bankodyk wala oly ha yſtennek yngen fya ne*m* wolna De
53 ynkab ellenſegee || Es yeſws Cryſtwſnak zent teſte lattatyk meg hagyattotnak lenny hogy egy hyedelmet awagy egy ſegedelmet ſem lattatyk wala yőny Es mert őnnen maga akar wala nagy keſerw kent wallany hogy walaha my ezwnkbe ywtwa*n* meg ees ő peldayawal zenwednenk Es wgy egyeſwlnenk wr yeſwſſal az gyetrelembe hogy oztan Egyeſwlheſſwnk ew wele az dyczőſegben őtődzőr monda ygen zomywhozom Es Adanak ő neky ecetőt epewel elegytwen mykent Dawyd profeta myat meg mondatot wala en etkembe adanak epet Es en zomyohomba ytatanak engemet echettel Immar naǵ ebed ydő wala de az nagy munkaerth Es az nagy ſerelőmert nem kere egyebet hanem czak wenereketh Es bőtw zerenth alyttatyk wala hogy ighen zomywhozyk Es az őrdőgnek fyay etekerth adanak ő neky epeth Es wenerekerth echetőt Oh mynekwnk nyawalyaaſoknak myth hyzwnk my kyk egyeb kent akarwnk Ebelleny Es egyeb kent enny es ynnya es győnyorwſeget kylemben kereſu*n*k ez wylagh zerenth byzony Ha ezőr eztendeygh elne ember | Es mynden napon wyzzel kynyerel bőytőlne Es kylemben kylemben magat gyetreneye meges elegedes keppen az egy dragalatos ebedőt meg nem fyzethetne de walo byzony ky fokhattya ő elmeyeben fogya merth kymen ez bezed teſtyeknek Es azert ne*m* ertyk az az nem ertyk yghaz ertelőmmel Nem ertyk mellyek yſtene Es el weztyk az őrők wygaſagot Hàtodzor monda yeſws az kereztfan meg tőkelletek az az mynden mywelkődet me-

lyeth ez wylagban kellet tenny Megh wegeztetőt Es to̊kelleto̊t Es az ydo̊ kyben emberek ko̊zo̊th kellet lennem Attya yſtennek tyzteſſegere Hywo̊knek kellemeto̊ſſegere meg tho̊kelletho̊t Ennek wtanna en zeretho̊ attyamfya emleko̊zyel megh atte ygyeko̊zeto̊dben az my wrwnk ieſws Cryſtws mondotta het ygenek o̊to̊dykro̊l kyt nekwnk az magas kereztfarol ala predycalla mondwan zomywhozom kynek ertelmet ygen fygyelmezyed atte lelkedbe Es ez yge igen ayttatos zywel ez ymaczagot mongyad olyha az kereztfa alat wolnal atte urad ic xc elo̊th le therdepelwen ||

HAlatadok teneked en aldot wram ieſus criſtws mert te Wagy ennekem yſtenem es En byzoń ydwezyttem 51
ky ennekem the zerelmedet napnak Hatod ydeyen meg mwtatad mykort en ero̊ttem akaral Halalra yteltetned Es meg Fezyttedned Sok wadolaſok wtan pylatos o̊ kezeyt meg moſa Es tegedet az kereztnek akaztofayara fel akaztany ythele Es az kereztet el wynned te*n*nen walladra wetek Es te nagyob Bozzwſagodra thezyk wala ezt Tegedet az kereztre fel hwzlalanak Kezeydet labaydath waſzegekwel fel zegezek Ennek wtanna tegedet az kereztre ygen magaſſon fel emelenek Es kylemb kylemb karomlaſſokal Es Hahothakal Tegedeth mewetnek wala Wgyan en kegyeſſegw wram ic xc te ygen nagy Mondhatatlan Zerelmedet meg mwthatad mydo̊n o̊ ero̊ttek ko̊nyo̊rwleto̊ſt te Zent Attyadat ymadad Es ezeknekwl en aldot Wram ic xc ygen nagy gyethrelo̊mmel zenwedel mykoro*n* az the nagy bwnek myattha meg haborwlth Anyadath az Kereztfa alath nezed wala Es the nagyob bozzwſagodra ket | Tolwayth Hozanak Es thegedet azok ko̊zyben mynt o̊ tarſokat meg fezyttenek kyt egyknek nagy merteklen yrgalmaſſagodat mwtatad kynek o̊ wtolſo ydeien to̊redelmeſſego̊th ereztel Es paradyczomot ygered Oh en ygen edeſſegw Es kegyelmeſſegw wram ic xc kerlek thegedet Es ymadlak atte read adatot to̊rwennek Es mynd az egyeb teneko̊d to̊t gyo̊trelmednek myatta hogy engemet the nagy yrgalmaſſagoderth Abel Es abal felo̊l waloknak felelmes to̊rwenytwl meg zabadoh Es az yob felo̊l walo gywleko̊zeto̊dben wygi Hol attyawal Es zent lelo̊kel elz Es orzaglaz mynd o̊ro̊kwl o̊ro̊ke Emlekezyel meg en edeſſegw wram ic xc mynd ezo̊ket En ydweſſego̊merth zenwetted es kerlek tegedeth en aldot ydwezytthem hogy agy Ennekem malaztot hogy ennekem tho̊redelmes zywet Hogy en mynd ezo̊kro̊l meltan zynek ayttatos forro-

ſagawal meg emlekezheſſem mellyeket En ero̊ttem napnak Hatod ydeyen zenwettel meltan rola meg emleko̊zheſſem Es ygaz lelky akaratwal zenwedwen aythaſſam Es wgy benne gyo̊nyo̊rko̊theſſem hogy Soha en zywəmbo̊l ky ne thawozyanak Es azokrol teneked ||
55 Myndenkoron Halat athaſſak Es agyad ennekem en dycző wram felſeges yeſws cryſtws hoǵ yt ez wylagban te malazthodnak Segedelmewel myndennemw gyenyerwſegnek kewanſagath el tawoztathaſſam hogy the Hozyad azon zowal kyth Ennekem az magas kereztfarol predycallal mondwan zomywhozom Erdemlyem kayaltatonak te hozyad mykenth aytozyk az zarwas wyzeknek forraſara wgyan aytozyk en lelkem te hozyad yſten Zommehozot en lelkem yſtenhez eelewen forraſhoz mykor yo̊nek Es meg yelennek en yſtene*m*nek ő orchaya elo̊t ky el es orzaghol mynd o̊ro̊kwl o̊ro̊ke amen

NApnak kylenced ideyen ha kegyes lelket wallaz ſerelmes es ayttatos elmewel go*n*dolyad meg mykeppen te ygen zeretendő wrad yeſws xpus my*n*den halalatra melto ő halalahoz kezelytwen kezde meg foǵatkozny Es meg Sargwlny Es az ő feyet az ő edes annya fele haytany Olmely az ő zent zemelyeth adwan Es mondwa*n* Idwezlegy Idwezlegy mynden wygaſagtwl meg fozthatot keſerwſegnek annya oly mely azt mondana O nemes | Azzonyallath Lagy legy Syralomra lagy legy bankodaſra Te twdod en edes zylem Mert arra ywttem en ez wylaghra Es te twled teſtet wettem hogy ko̊ro̊ztnek akaztofaya myath embery nemzeto̊t ydwezyttenek azerth Mykeppen tellyeſednenek be yraſok mert te twdod wala en edes zylem hogy Ennekem embery nemzetnek ydweſſegeyerth zenwednem kel De twgyad en edes anyam hogy Harmad fel tamadok teneked Es az tanytwanyoknak nylwan meg yelenem zynnyel meg azert Syraſtwl En edes zylem marya weſſed le az ſerelmet merth megyek en attyamhooz Es attyay naǵſaghoz dycző̊ſegnek wetelere fel megyek ſo̊t en welem egye*m*be o̊rwendez en edez zylem marya Merth ymmar en tewo̊lgő yohymat meg lo̊ltem Kyketh Hozyw ydo̊twl fogwa el wezto̊ttem wala egy megh hal hogy abbol mynd ez wylag meg elego̊dyk egynek wezedelmeert el weztenek egyebec ko̊weto̊k Immar egynek erdemeyert myndenek ydwezwlnek a mely attya yſtennek kellemetes Myre en edes zylem marya hogy az kellethlen lenne teneked az kelyho̊t ||

Kyt Ennekem attyam adot nem akarod hogy megh ygyam azt O 56
Azzonyallat ne akary Syrnod ne akary kõnywezned En edeſſeges
anyam mert nem hadlak el tegedet the weled wagyok te weled
lezõk ez wylagnak mynden ydeyeben Ha teſt zerent halalnak pa-
ranczolattya ala engettettem en yſtenſegem zerenth myndenkor
vagyok woltam Es lezek halhatatlan Es gyôtôrhetetlen thowaba
Iol twdod en edes zeretõ anyam marya honnat en zarmaztam Es
yõttem Azert myre zomorodol ylyen nagy keſerwſegel Ha en oda
fel megyek honnat le zallottam Ideye ymmar en edes zylem marya
hogy en megh Ahoz fordwllyak ky erezteth engemeth Es az howa en
megyek ma te oda nem ywhech Iwz kedegh oztan ezeknek wtanna
Mellyeket ymmar az õ bezedewel czak alegh yelentheth wala ky az
nagy gyõtrelõmtwl Es az zamlalhatatlan ſerelõmtwl Es ennek
wtanna meg wegezwen az wtolſo heted yget Es megh wegeze mond-
wan En zentſeges attyam te kezedben aayanlom az en lelkemet Es
ez mondwan ky boczata az õ | Zent lelketh Byzony ygaz eleget ert-
hecz ezõkbõl mykor ezt meg mondwan õtet õ aldot zent annya lata
meg halny Es õn magat ez wylaghbol meg hagyatatny Es anne
ſerelõmmel Es bozzwſaghal az õ zent fyat ky mwlny Iwõlthe a zeplõ-
telen zyz mykent zolhat wala Es monda õ neky en zeretõ fyam ieſws
myt erdemlettel hogy yli keſerwſeges kent Es halalt zenwedel Ime
mynd te teſtõd kyt en anyay mehemben wyſelthem poztoban
takarwan yazolban ſekõtwen Egyptomba fwtottam Es neweltem
En zammal czokolgattam Mykeppen latlak tegedet az kereztfan
fygwen O yeſws ieſws en zerethõ fyam myre hogy atte aldoth
zywedeth kywel engemet oly ygen edeſdeden zerettel kywel enge-
met alazatos zolgalo leanyodda walaztottal O azerth mykeppen
latom ma kemeny lanczawal megh zegeztetny Es altal werettetny
Es hertelenſegel wert Es wyzet õ belõle ky folny Oh ieſws yeſws
en zemeymnek wylagoſſa myre hogy atte aldot zent zadath kyk
ennekem nag edes czokoltataſokat attanak es kyth en emlõmnek
teyewel yttattam en zammal edeſdedõn || Czokolgattam Mykep- 57
pen latom azert ma Somywſagal meg azotnak hogy az zomyw-
ſagerth ywõltez mondwan zomywhozom Es czak egy torok wyzeth
ſem nywthatok teneked O en zeretõ fyam yeſws myre hog atte
aldot zemeydet kyk myndeneket latnak kykel engemeth gyakorta
oly igen kegyeſen neztel Mykeppen latom azert azokath keſerwſe-
gel meg homalyoſodny Oh te fenes nap egybe zenwegy ma en

welem te wylagoſagodat ma meg wonwan Oh fo̊ld egybe zenwegy
ma en welem meg remwlwen Oh kw zyrtok egybe zenwegyetek
ma en welem meg repedo̊zwen Es megh haſadozwan O en edeſſe-
ges fyam egybe zenwegyenek ma my welwnk halottak fel kelwen
Es czák az nyawalyas bineſek nem akarnak my welu*n*k zenwedny
Oh ennekem nyawalyaſnak ky agya ennekem en edes fyam yeſws
hogy en teweled megh halyak Oh en zereto̊ fyam yeſws myt tezo̊n
atte nyawalyas Es zomorw annyad kynek hatz engemet nyawalyaſt
el ayanlattattath en edeſſeges fyam yeſws Emlekezyel meg en
rolam Es mynd az te Hazadbelyekro̊l kyt yſ zomorwſagban hatz
el Emleko̊zyel meg en edes fyam yeſws azokrol kyk mynket zol-
galnak | En edes fyam en nyawalyas te kedben Es te zent attyadnak
kezeben ayanlom en lelkemeth Es mynd te hazadbelyeth O myn-
denhato zent attya vr yſten te kezedben ayanlom en edes fyamat
fo̊t en wramath Es en teremtemeth mert en ymmar meg fogyat-
kozom Es ayttom te zemelyo̊dben en fyam elo̊t meg holtomath
Ilye*n* naǵ ywo̊lteſoket kyaltwan nem alhata az o̊ labayn De orcha-
yara hanyat homlok az fo̊ldre le eſek Oh en dragalatos baratom
nezyed Es gondolyad atte lelky zemeyddel mene ſerelo̊mmel Es
keſerwſegel mynd az ew baraty ſyrnak wala Mert azokes kyk latny
yo̊ttek wala ez czoda latwan oly igen bankodnak wala mynd az
chentwryo Es eǵebekes kyc o̊tet latny ywttek wala Mellyo̊ket wer-
wen hatra fordwlnak wala mondwan byzoń ez ember ygaz wala
Es byzony yſtennek fya wala Azert ez Heet zentſeges ygenek
myatta tehetwnk my yo̊lteſo̊ket Ma tartwan my wrwnk yeſws Cryſ-
twſnak felet az Sydok ellen ma wrwnkal egybe zenwegywnk ma
az o̊ annyaual Maryawal ma my magwnkon ko̊nyo̊rwlwen Es ez
megh mondoth egy mynden ygenek wegen melyeket xc az kerezt-
58 fan mondot tehetu*n*k ymatſagot || Ennek wtanna En Dragalatos
attyamfya atte ayttatos ygyeko̊zeto̊tben meg emleko̊zyel az my
wrwnk ic xc mondotta hatod ygeyero̊l kyt nekwnk az kereztfarol
predycallot mondwan meg tho̊kelletek Kynek ertelmet ygen fygyel-
mezyed Es yol ezedbe foglalyad Es ez wtan ygen ayttatos zywel
ez ymatſagot mo*n*gyad oly ha az kereztfa alat az te wrad yeſws
cryſtws elo̊t wolnal le terdepo̊lwen

HAlat adok teneked en aldot wram ieſus xc
mert te wagy en yſthenem Es en ydwezyttem ky ennekem
te zerelmedet napnak Kylenched ydeyen meg mwtatad mydo̊n en

ertem az kerezthnek akaztofayan meg halal es Igen yrgalmaſſagos Syralmas enekőt Syral mydőn mo*n*dad ely ely lamazabatany azaz En yſtenem En yſtenem Myre hagyal el engemet maga te yſtened ſoha el nem walt Te twled· Ennek wtanna edeſſeges wram ic xc mondal zomywhozom Es teneked adnak wala mereghel alkototh borth Echetel Es epewel elegyttethwen Es kylemb kylemb meuetefőkwel tegedet meg karomlanak Es mynden bozzwſagokat melyeket teheteenek thőnek Ennek wtanna En yghen | Zeretendő Wram ic xc mondal meg tőkelletőt Es a te zent lelkedet te zent attyadnak ayanlwan ky boczatad az te zent lelkedeth Tahath az te zent oldaladath lanczawal meg nythak kyből weer Es wyz my idweſſegwnknek wrwoſſagara ky folya Es Mynden terőmtőth allatok te weled zenwedny Es bankodny lattatnak wala Nap meg feketwle Hod Es Czyllagok ő wylagoſſagokat meg wonak főld meg yndwla kw zyklak meg haſadozanak Es koporſok meg nylanak Es Sok zenteknek teſtek te fel tamaadaſodnak wtanna egyembe fel kelenek Oh en ygen tyztelendő aldoth wram ic xc Kerlek tegedeth hogy atte keſerw halalodnak myatta Ennekem zegeny nyawalyas byneſnek te nagy yrgalmaſſagodert őſſed te kegyeſſegw malaztodat hogy en yt ez wylagban tegedeth wgy zeretheſſelek Es wgy zolgalhaſſalak Es te zent akaratodath wgy tellyeſytheſſem be hogy ez ky menetnek wta*n*na ywthaſſak az bodogognak dyczőſegeben hol attyawal Es zent lelőkel elz Es orzaglaz mynd őrőkwl őrőke Emlekezyel meg en wram ic xc mert mynd ezeket en ydweſſegemert zenwetted Es kerlek tegedeth en edes ydwezyttőm aldoth || Ieſws Cryſtws Hogy agy ennekem malaztot hogy mynd azocrol melye- 59
ket en erőttem zenwettel napnak kylenczed ydeyen meltan zynek ayttatos bwzgoſaghawal meg emlekezheſſem Es Igaz lelky ayttatos akarat*t*al zenwednem aytthaſſam Es ug benne ygyekőzheſſem hogy en zywemből ſoha ky ne tawozyanak Es rola myndenkor teneked ygazan halat athaſſak Oh en Bőczwlendő aldot wram ic xpus kerlek tegedet hogy agyad ennekem te zent malaztodat hoǵ yt ez wylagban En gondolatymat Mondaſymat akaratymath Es mynden mywelkődetymet atte zent ygednek emlekezetyben kyt ennekem az magas kereztfarol predycallal mondwa*n* meg tőkelleteek Teheſſem the zent newednek dyczeretyre ydweſſegőmre Es te zent egyhazadnak őregbwletyre Es te zent ſegedelmedel wgy thőkelheſſem meg hogy ez wylagbol ky menetnek wtanna te

zentydel őzwe melto legyek teged dyczernem te őrők orzagodban hol attyawal Es zent lelekel elz őrőkwl ⌜őrőkuel⌝ őrőke amen.

EZőknek wtanna weczernenek ideyen tőredelmes es ayttatos elmewel gondolyad mykeppen | Nemynemő nemes fyrfyw yoſeph newő ky wala xpuſnak tytkon walo tanytwanya naǵ byzodalomwal be mene pylatoſnak hazahoz xpuſnak teſtet kerwen Es halla pylatws Es neeky ygere Es hywa ő hozya yoſeph nemynemw bőlcz fyrfyat Es tőrwen twdot ez ees wala Cryſtwſnak tytkon walo tanytwanya Nykodemos newő Es yőwenek az helre hol wr yeſws xpus wala meg fezyttetőt Es hozanak ő welők az hoz walo zerth kykwel az waſzeket ky wonnak Es yeſwſt az kereztfarol le wennek Kyket mykoron az ő zent annya latot wolna olha halalbol kele fel Es egy keweſtenne ő lelke meg őrwende Es mynt tehety wala zolgal wala azoknak Es ſegetſeg wala ő nekyk Ioſeph kedeg egyk kezebol wonza wala az was zeget Maſykal az meg holt teſtőth tartya wala hogy le ne eſnek Marya kedygh al wala karyath magaſſan fel emelwen Es cryſtwſtwſnak le fyggő feyet nagy keſerwſegel Es ayttatoſſaghal ő kezeywel zomoruan ő melyere wonzya uala Es kyt mykor yllethetőt wolna ő őleletere Es Czokolaſara omla az ő zerethő fyara yol lehet a meg holtrol meg nem elegedhetyk wala Es mykor az teſt az kereztfarol az főldre wetetetőt
60 wolna || Az keſerwes Zyz Marya Kedeg omla az ő edes zylettenek zent teſtere Es az twrhetetlen ſerelőmert Es az mertekletlen Syralomert allapek mykent holt elewen Es al wala az ő edes fyanak meg holt Feyenel nagy keſerw kőnyhwllataſſal ő orczayat meg moſwan keńweywel kylemb kylemb Ohaytaſokal gyetretyk wala Es Menezőr ő feyet yllety wala Syrwan Es keſerőgwen Es mondwan Oh en Dragalathos fyam yeſws myre fezyttőttenek meg tegedet az kemenſeges ſydok Oh ennekem nyawalyaſnak mert yme tegedet en őlemben halwan latlak Es tartlak Oh ieſws ic en zemeymnek wylagoſſaga Iay ennekem en edes fyam ic hol wagyon Anne wygaſagh en welem mellyet walottam te zyleteſednek ydeyen Ezőnkezben homlokat es orchayat Es ő zayat gyakortha Czokolgattya wala Es kőny hwllataſoknak anne bewſeghe foly wala hogy az ő meg fyanak le weetetőt zent teſtet naǵ bewſegel meg őntőzy wala Es mely kwre tetetőt wala mondatyk ő kőnyhwllataſy megh maſtes meg

tetny Es ennek wtanna az keſerwes zyz marya ő meg holt fyanak myuelkedetyth Es az ő rayta lőt bozzwſagot ő elmeyebe forgattya | Wala Es ő gyermegdyd woltanak zemelyet ky wala awaǵ mynemő wala kyt zyzen fogadot wala Es zerelőmnekwl zylt wala ky ő neky wala my*n*den ő elmeyeben Es wgy mo*n*d wala mongyad en edes fyam ic mongyad en egyetlen egy zeretőm Es en lelkemnek eelethe en czwpa egy zerelme*m* Es en wygaztalom myre hacz el el engemeth ygyen bwſkodno*m* nagy keſerwſegel myre lőtthel en thwlem yl mezze En yſtenem en lelkőmeth meg wygaztalwan nezy Es tekencz en ream Es yrgalmazy ennekem Mykort kedegh Ioſeph Es nykodemws tennek az koporſoban xnak teſteth az keſerwes annya akarya wala ő wele magat el temettethny Es az ő zerető fyan yeſwſon czwgh wala őtet őlelgetwen Es zerelőmnek mynden edeſſegewel apolwan Es mondua*n* yrgalmazyatok yrgalmaziatok awagy ty czak enneke*m* en baratym hagy Hagyatok ennekem egy keweſſe ez meg holt teſtet hogy az győczőth el wonwan ő orchayat lathaſſam awagy igyekezheſſem ő ſerelmet gondolwan hoǵ ez latwan walamy keweſſe wygaztaltaſſam meg Es naǵ keſerwſegel mond wala az || Zyz Marya Ne Akaryatok en nemes wraym őtet 61 yl hamar az koporſonak adnotok de Inkab agyatok az ő zomorw annyanak hogy awagy őtet czak Meg halwan walyam auaǵ ha őtet az koporſoban tezythek Engemet ees nyawalyaſt ew Wele el temeſſetek mert gonozwl lezőn ennekem Azok kedeg xctuſt Az koporſoban tezyk wala a keſerwes zyz marya kedegh yeſwſt az ő egyetlen egy fyat wonzya wala Es őtet akarya wala meg tartany Azok kedegh Akaryak wala az koporſonak adny Es yǵ ez kegyes haborwſag wala ő kőzőttők Es ez Czodalatos Syralom Mert mynd ige*n* keſerwſegel Syrnak wala wgy hogy myndenyk czak egy zoth Sem zolhat wala Es Ennek wtanna Cryſtwſnak az ő Dragalatos zent teſtet Aromatyabely Ioſeph Es nykodemos thakarak tyzta gyolczba Es dragalatos kenetőkel meg kenwen meg kenek Es tewek nagy Ayttatoſſagal Nagy zeretettel Es naǵ kenyhwllataſſal Es az wy koporſoban melyet Ioſeph maganak faraktatot wala Es wgy Eletnek Es halalnak wrath adak az koporſonak wr yeſwſth el temetwen Marya kedegh az ő Annya mynd ő zywenek zerelmewel az koporſot őlelgeti | Wala Es mynt zolhat wala az ő egyetlen egy fyat yeſwſth megh algya wala az koporſoba*n* le zalwan Es ő kezeyth el teryeztwen főlwl meg apolya wala Es wr yeſwſt ygen

keſerw zokogaſſal Syrattya wala lepek kedeg ő hozya kynek wr ieſws őtet ayanlotta wala Es ő ees ygen Syrwan az Syro an*n*at fel emele mert nyőgeſekwel gyótretwen Es ſerelmekel meg ſaradwan Syraſokal meg foǵatkozwan az ő labayn nem alhat wala De magha mykent tehety wala Az zent azzonyallatoktwl ſegelletwen Menenek be Ierwſalőmbee nagy keſerweſs Syraſſal Ennek wtanna az zőrzetős ſydok Menenek Pylatoſhoz Es őryzőket kerenek az koporſo őryzetyre Es az koporſoth meg peczetlek Hogy walaky El ne wynne yeſwſnak teſteth Mynd ezőket en dragalatos Attyamſya ygen nagy ayttatoſſagal fygyelmezyed Es thőredelmes zywel ayttathoſſon the elmedben forgaſſad Es ygy iwi lelky ayttatoſſagnak lepeſewel az te lelkedben Es meg lathod the wradath yeſwſth az kereztſarol le wenny Ioſephel es nykodemoſſal Es ő zomorw zent annyawal az zyz maryawal Syratnod az ő dragala-
62 tos zent werewel meg hwllatot teſteth || Es Nagy keſerw Keny hullataſoknak bewſegewel megh moſſad Es tyzta gyoczba takaryad Es dragalatos kenetwel Megh kenyed yo nyayaſkodaſokal [m] Es yo tanwſagokal Es yo peldakal meg kennyed Es wegyed őtet ſerelőmmel Es ayttatos mywelkődetnek karyan karyan gyazolatthal Es Syraſokal az koporſoban Az az te tyzta Conſyencyadban ſerelőmnek Es ayttatoſſagodnak Pagymontomawal be főǵed Es kőwet hengericz ő rea az az yozagban walo uegygh alhatatoſſagot Es ot uli Te wradnak az kegyes yeſwſnak Koporſoya mellet zerezwen őryzetre negy erős wytezőketh Elő wytez legyen yldomoſſag Mywelkődetben hogy ildomos legy mynden yozaghos mywelkődetben Maſod erős Wytez legyen mertekletőſſeg etelben hogy merekletes legy Etődben es ytalodban Harmad erős wytez legyen Erőſſeg győződelmedben hogy erős leǵ te teſted ellen Es ez wylagh ellen Es ördők ellen őket meg győzwen Negyed erős wythez legyen ygaſſagh meg adaſba hogy myndenn*n*ek [az my őwe] az my őwe azt meg agyad Wr yſtennek bőczwletőt feled | Baratydnak Igaz Zeretetőth Es the magadnak meltan walo nyayaſſagot Ezőkel óryzyed Az koporſot az az atte lelkedeth Es xpuſt el nem wezted De pylatoſnak őryzőy ezőket ne*m* wallottak Es Cryſtwſt el weztettek Es őth peczetőkel az koporſot meg peczetőlyed Elő peczet legyen te zemednek thőredelmeſſege Es tekyntety hoǵ lataſokal meg ne czalatkoziek Maſod peczet legyen hallaſnak zomorwlattya hogy hú hallaſoknak myatta atte lőlked meg ne zomorogyek Harmad pe-

czet legyen nyeldökleſnek yozanſaga hogy cryſtwſt thorkoſſagnak myatta el ne wezeſſed Myndenkort yſteny felelem ayttatoſſag Es yghaz felelöm te etödet elöl kelye Negyed peczet legyen yllatozaſnak yo erkwlcze Es yo zokaſa hogy ő myatta walamy teſty gyenyerwſegnek kewanſagat ne ayczad Ötöd peczeth legyen ylleteſnek kemenſege hogy lagy öltözetnek myattha kyraly hazath ne kewańńu*n*k De Ianoſſal kemeny öltözetöt ayczwnk ky kemeny elethnek wtath wyſele Es ez peczetökh az koporſonak aytaiara ragaztaſſanak azaz a teſthy akaratra ky az lelök ele*n* Es az || Okoſſagh 63 ellen wy Hogy Az teſty akarat meg enyhytteſſeg mely es aytayanak mondathyk Mert azon aytatra wagyo*n* zwkövetyſe engedwen a gonozra Annak wtanna tewen De az peczetöket elöl ragazyad Es ygy xpuſt merth tarhatod te zywedben Awagy lelködben ky el Es orzagol mynd örökwl öröke Ennek wtanna en Dragalathos atta*m*fya te ayttatos ygyekezetedbe Emlekezyel meg az my wrw*n*k Ieſws xc mondotta wtolſo ygeröl kyt nekwnk az magas kereztfarol predycalla mondwan En zent attyam tekezedben ayanlom en lelkemet mely mondaſt yge*n* fygyelmezy Es ertelmet the elmedben forgaſſad Es az wta*n* Igen ayttatos zywel ez ymaczagoth mongyad oly mely az kereztfa alat te wrad ieſws elöt wolnal le terdepölwen ꝛc

HAlat adok teneked en aldot wram ic xc mert te wagy en yſtenem es en byzony idwezyttem ky ennekem weczernyenek ydeyen te zerelmedeth meg mwtatad Mydön ennekem alazatoſſagnak thökeleteſ peldayath Mwtatad mykor en edeſſegw wram ic xc te tanytwanydnak labokat meg moſad Es meg kened Es te arwlodnak laabayt meg moſad Es | Meg keńed nem wtalad kerlek tegedet en ygen edeſſegu aldot wram ic xc hogy atte felſeges alazatoſſagodnak myatta hogy en twlem mynden kewelſeget dagyalyoſſagot Es fel magaztataſt el tawozthas Es ös en zywembe ygaz thökelletes alazatoſſagot ky myat walhaſſam yth te zent malaztodat Es fel meheſſek te meńnyorzagodnak magaſſagaban Oh en ygen zeretö aldot wram ic xc Igen örömetöſt halalatot Mondanek awagy adnek teneked ha twdnek Es ha melto wolnek atte alythatatlan nağ zerelmedert mellyet en*n*ekem mwtatal atte nagy wendegſegödnek ydeyen Mykort Ennekem te zent teſtedet enneke*m* nyawalyaſnak etökbe adad Es te dragalatos zent werödet ennekem wenerekbe adad Ky yelenthety megh elegödetöſth az te nagy Monthatatlan nağ zeretetödeth ky halalhattya megh neked mel-

tan enny Ayandekodath Ha zazzer Ezerzer en teſtemeth halalra
adna*m* Ilyen nagy czodalatos ayandekert oly ha meghees ſem*m*yt
nem tennek Oh en ygen böczwlendö aldot wram ic xc Ezön we-
czernyenek ydeyen Maſod napon te hyw baratytwl azon zent teſt
64 kyth || Ennekem Etekben adal Az Magas kereztfarol le wetetek
Es nagy Syralmas ayttatoſſagal el temettetek ez te czodalatos
zerelmednek felelmes Es böczwlendö ayandekodnak Es te zent
el temeteſödnek myatta tegedet En ygen zeretendö felſeges aldot
wram ic xpus Kerlek Es ymadlak hogy te zentſeges teſted Es we-
röd En Eletemnek napyan Segöhö*n* ennekem hogy yt te weled
ygaz zerelmödben egyeſwlheſſek Es en halalomnak ydeie*n* bodogwl
te edes kegyes zent zyned eleyben wygyem hol Attyawal Es zent
lelekel elz Es orzaglaz mynd örökwl öröke Emlekezyel meg en
dyczö Aldot wram ic xc hogy mynd Ezöket en ydweſſegemert zör-
zed Es töd Es kerlek tegedeth en aldoth ydwezyttem hoǵ aǵ En-
nekem malaztot hogy mynd azokrol kyket en eröttem weczernye-
nek ydeyen zenwettel Es töttel Hogy meltan zynek ayttatos forro-
ſagawal meg emlekezheſſem Es Igaz lelky ayttatoſſaghal wallanom
aythaſſam Es wgy benne ygyekezheſſem hogy en zywemböl Soha
ky ne tawozyanak Es rola te neked myndenkorth halath | Igazan
athaſſak Es agyad ennekem en aldot ydwezyttem felſeges ihus
xpus hogy yt ez wylagban en gyermekſegemtwl fogwa walo wetke-
zetymet ygaz töredelmeſſegel meg Syrathaſſam Es ygaza*n* teneked
meg walhaſſam Es Rola te malaztodnak ſegedelmewel oly eleget
teheſſek ezön wylagban hogy en ky menetömnek ydeyen Azon te
töled predycalth zent ygewel kyt Ennekem az magas kerezthfarol
predycallal mondwan en zent attyam te kezedben ayanlom en lel-
kemet te zent yſtenſegednek ayanlanom Es te weled te dyczöſe-
gedben öröke lakoznom hol attyawal Es zent lelökel elz Es
orzaghlaz mynd örökwl öröke ame*n*

Wege wagon ez criſtws kennarol walo eſmel-
ködeſnek awagi gondoſatnak amen ||

It ymmar Kezdetnek Cryſtwſnak kennarol walo 65 twdaſok a feǵwero̊kro̊l awagy allatokrol melyekel criſtuſt kenzottak honnan wotanak azoknak eredety

Mykeppen az ſydo doctorok monǵak [hogy] elo̊zo̊r az ko̊telro̊l mely ko̊telet Ko̊ttenek xpwſnak nyakara elo̊zo̊r hogy elſo̊ Ko̊tel az walt az kywel az twlkot meg ko̊tyk wolth Az Salamonnak templomа elo̊t az Aldozaſra Es wolt az lonak zo̊rebo̊l czynalwa kyn abraham attyank wlt elo̊zer Es az Ko̊tel fekete wolt De hol Criſtwſnak nyakat yllete az ko̊tel megh feyeredet wolt mykent az tey Az ko̊tel kedeg hozyo wolth mynt egy fwtamas Es Az ko̊tel maſtan wagyo*n* armenyay kyralnal es az kryſtwſnak bozzwſagharol az kyt cryſtwſon to̊ttenek Meg yrtak Egy barannak bwrere ky wo̊ro̊s zo̊rw wolt Ez barant | Kedegh nywztak wolth meg az aldozaſra mykorth Salamon az templomoth meg kezytto̊te wolt az bara*n*t kedyg az ſydok tartottak wolt fel horom eztendeygh czak teyel Es annak wtanna adatot wolt ko̊z nepnek eleſegere Azert az o̊ bwre ygen nagy wolt Es zeles ez bwren kedeg meg yrtak az Cryſtwſon lo̊t bozzwſagokat Es Az Sydoknak peczeto̊k raytha wagyon feyer wyazbol Ez peczetnek kedyg egyk Cayffaſe Maſyk ko̊zo̊nſeges nepé harmadyk pylathoſé Negyedyk Erodeſé o̊to̊dyk mynd ko̊zo̊nſeges papoké Es az meg yrot bwr wagyo*n* az Armenyay kyralnal Es az ytelet napyan megh mwtatatyk mynd azoknak elleno̊k kyk azt gonozwl yrtak Es hamyſſan zo̊rzo̊ttek eſ, Cryſtwſnak feyer rwhayarol zolnak az doktorok, kyth ero̊des rea adot wolt Ez rwha feyer wolt Es Salamo*n*nak templomaban alloth, Es Selyembo̊l wolt alkotwan, Es tartyak wola (?) az aldozaſra walo Tyzteſſegre Mykent nalwnk aaz || Karpytot Azert fo̊lwl az rwha lykas 66 wolt, Es fel ko̊ttetyk wolt ko̊telekwel, ez rwhat kedyg Erodes tartya [wolt] wala Emleko̊zetre hogy ky wolt Salamone Es az yde-

gökel melyekel az rwha fel köttetyk wolt Azonokbol Czynaltanak
oſtorokat Criſtwſt oſtorozny Az Rwhaval kywel Cryſtwſnak zemeyt
be kötték wolt ez uólt Egy papy feyedelemnek ynge, Es az ky
be köttötte wolt Longynoſnak attyafya uolt, Annyarol de nem
attyarol Annak kedygh meg yelent Cryſtwſnak kennya Es ydwe-
zwlt, Cryſtwſnak oſtorozoy woltanak Hat yſyak Eggyknek Sem
wolt hwzonöt eztendeyenel töb, Elözör kettey mynd adig mygh
meg farattak Maſodzör meg kettey mynd addeg mygh el farattak
Harmadzor eſmeg Kettey kegyetlemben Es keſerweben mynd
addeg myg el farattanak, Wgy mond Iſaak newö Sydo docthor
hogy kötelet köttenek a latrok az ö fyrfywſagara Es Az hazban
tetowa wondoztak mynd eeth altal nağ zegyenſegel annya zylth |
Mezyttelen Mely ken*n*ak myatta xcnak teſte mynd meg Dagado-
zoth wolt azert mene nagy kent awal latot awagy walloth nem
yllyk nekwnk meg zamlalny De czak kegyeſen rola gondolkodny
thowaba Cryſtwſnak kereztfayarol zolnak hogy kyth az meſterek
meg akartanak czynalny iupiternek napyan Cryſtwſnak meg foga-
ſanak wtanna kezdenek kereſny fat kereztfanak mynd eth altal
awagy mynd eethzaka Es ywthanak egy allo tho melle haynal
fele Es latanak egy fat az thoban felygh ky teczwen ky Sok yde-
yglen az thoban allot wala Monda eggyk ezök közwl ez ecchaka
mynd fath kereztwnk fezyttheny Es nem leltwnk wegywk ky az
kyt lattwnk az toba*n* Mert yo lezen kereztfanak ky wewek azert
Es el hozak fezyttö fanak czynalnya Ez fa kedeg hozyw wala mynt
heet ſengh De maga ez löt dolgot kel twdnu*n*k kyc wgy mondnak
awagy yrnak hoğ löt legyen tyzenöt lab nyomdegh azert ez keppen
67 ez heet mondas nem ‖ Kylennöz mert Heet ſengh tezön [wal]
tyzenöt laab nyo*m*deköt Az althal fara kedygh kyre zegeztek xcnak
kezeyth az al wola (?) az Salamonnak Templomaban az oltar felet
althal kyre ragaztnak wolt harom gyortyat aldozas koron Ez ke-
dyg alma fa wala Es ezön wala egy nagy uas kyn allottanak a
harom györtyak, Ez waſat kedygh czynaltak wola(?) az nagy kóſböl
kywel Abraham attyank az ö fyat Iſaakot akarta wola (?) Meg ölny
yſtennek paranczolattya zerent. Es azon helyen hol Salamonnak
temploma wagyon czynalwa*n* Wgy mond yſaak newö ſydo doctor
hogy azon waſbol Czynaltanak wolt tyze*n* harom was zeget haar-
math nagyot Cryſtwſnak fezytteſere Negyet kedegh a kereztfanak
egybe zegezéſere Es Negyet az thökének zykſégére kyben az

kereztfa allot két zeget kedyg az olay fanak Es az olay fa tablanak Mely tablan meg yrthak wolt ez tytwloſt Ieſus nazarenus rex iudeorum Az altal fa kedeg ŏth Séngh wólt Azert Cryſtwſnak kereztfaya | Megh merwen Cryſtwſnak teſtenek hozywſaga zerenth Es ŏ karyanak hozywſagha zerent Pylatoſnak wchayan az kereztfat meg fwrák myndeneknek elŏtte mert a zegek ygen temerdŏkŏk walanak es Az kereztſanak mertekerŏl hogy meg fwrtak wolt oly ygen nehez wala hogy keth ember nehezen wytte wala el Azert Cryſtwſnak elſew keṅnyaerth oſtorozaſaerth Thŏwyſ koronazaſaert wére ky folyaſaerth affanak nehez woltaerth Es az thoban Sokayg allaſaerth Es wyzes woltaert [hogy] oſ ygen nehez wala hogy Semmykeppen ic el nem wyhete Azert wgy mond zent Nodyws kynek Cryſtws kennya meg yelent woht hogy Xc az kereztfat az ŏ nagy erŏtlen woltaert el nem wyhethe Azert kenzeryttek az ſymon Cireneust hogy [ky] Segellene neky [el] wynny Es wgy mond zent Nodius hogy az ydŏben ſyrth az edes yeſws Es ŏth keṅwet hwllatot. ketteyt az yob zemebŏl harmat az bal zemebŏl, Nézyed azert ayttatos lelŏk az te lelki zemeidel || Ky Syr nem 68
egyeb hanem Az felſeges yſtennek fya az te ydwezyttŏd Es az kŏny hwllataſok ol ygen meg ſertettek wolt az ŏ zemét hoǵ czak alegh latot wéle Es wgy mond zent Nodyws hogy az kŏny hwllataſok Az ŏ feyeben meg gywltek wolt Es az ŏ oldalat mykort Meg nytottak akoron foltanak ky belŏle, Merth wgy mondnak termezet tudo doctorok hogy zykſeg fel Fygheztŏt embernek hogy elŏzŏr kenywezyenek, mert ha kenywet nem hwllathnak tahat zykſegh nedweſſegnek yewny ky belŏle Demaga Xc wrewnk az kereztfan az ŏ oldalan ereztette ky az wyzet Az kwrŏl Kedygh kyben allot xcnak kereztfaya wgy mond Iſaac newŏ Sydo doctor hoǵ az kŏwet Czynaltak wolt Salamonnak lattara az kw myweſek az templomnak epwleſere Es wolt az Templombahn kereztheIyen Az aldozaſnak okaerth mellyen abraham attyank az ŏ fyat akarta aldozny Es ez kw wólt zynten feyer Es heeth zegw, hozywſagha | Kedygh ŏth ſéngh Es egy nagy harangh zabaſw magaſſagaual ala az fŏldyk Es az kwre tŏttek Salamonnak zazloyath kynek waſa erczbŏl wolt Czynalwan Es az kopya ŏt ſegu wolt Es az wegen wolt egy lewegŏ Es az kŏben allot Salamonak zazloya Az templomnak kezdetytwl fogwa mynd wegezetyglen Es az kopyan wolt egy kus was mynth egy cherna zal wasbol czynalt Es az meſterek awal meryk

wolt az templomnak hozywſagat Es zelőſſeget Es Magaſſagat Az zazlonak lobogoya kedygh ſelyemből wolt czynalwan Es égi zynw, kyből Bodogh Azzonnak Czynaltak wolt elſő palaſtot Mykort ky ment wolt az Templombol Es az templo*m*nak Emlekezetyert tartotta az palaſtot Es egy rézéwel főtte feyet be Maſod rezewel főldet az korona kedygh ky az zazlonak teteyeben wolt az Salamone wolt kywel kyralya lőth wolth Most az koronat Damaſcenos
69 kyral tartya Es az főlwl meg mondot kő kibe || *) Salamon zaſzlója állot volt; annak utanna az követ Pilátus atta volt az üldöklő helyre, mely hely heles volt, avagy tettetes, Embereknek haláláért, es tolvajoknak avagy gonoſz tévőknek gyötrelmökért: Azért, mykoron a' tolvajokat megh ölték, közönseghes Jerusalemnek zászlóját az kerben tették, és ott állot addig mig az latrokat meg verték, avagy egyéb gyötrelmeket tettek rajtok. De ſidóknak Innepek napján, az az Jupiternek napján, egy záſzló ſem állot a' kőben. De igaſságnak igaz zászlója állot a' kőben az az kin Ur Jesus Kristus fell függezteték: ezeket Isaák nevő Sidó Doctor beſzelli. De a' kereſztény Doctorok a' megh feſzétésrül avagy az megh feſzitésnek mogyáról külömben Szólnak és először ugy mondnak két tolvait feſzittettenek megh, egyiknek neve Gyizmás, kinek harmincz három eſztendeje volt, és kristust meg ismérvén üdvezült. A másiknak neve Gyézmás vólt ki|nek hatvan három eſztendeje volt, ez kristust karomlván el veſze. És kristus Urunkat mezittelen az kereſztfara feſzitvén nagy éktelenűl; először a' bal kezét meg Szegezék, melly ſzeget a' verővel kilencszer ütöttenek. Ugy mond Isaák nevő Sidó doctor, hogy az verő volt Salamonnak idejében, kivel a' ſült báránynak csontyát meg törik vala, és a' csontyából a' velőt ki szedik vala a' Sidó Papok. És mikoron Pappá löttek avval magokat megh kenik vala. Ez verő pedig régenten Moysesé volt, kivel a' Bálvánt, avagy az Tulkot le törte volt, mikoron az Táblát Ur Istentűl hozta volt. És a' verő egy felől hasitot volt, kivel a' vas Szegeket ki vonták. Annak utanna Üdvezittűnknek az job kezét a' furásra vonták, melly furás igen meſzſze volt a' másiktűl és meg kilenczer a' Szeget reá ütötték. Azután az ő fölseghes lábait-is megh Szegezték. És mivel hogy

*) XVII. századbeli írás.

meſzſze furták volt a' Szeg helyt, ismég ki vonták, és ismég ki-
lenczer a' Szeget reá ütötték. De a' job lábát a bal lábára tévén,
ugy mond Szent || Nodius, mivel hogy a' Szeg félen ment volt, 70
azért ismég a' Szeget a verővel ki vonták lábából, és az furásban
verték annak utanna. Azért néha a' verő a' Szegre, néha pedig
kristus Urunk labaira eset, az képpen azért igen nagy kint vallot
ő Fölsegbe. Ugy mondnak a' Doctorok, hogy az időbe kristus
Urunk nem ivöltöt, de az ő Szemeit Menyorſzághra emelte, és
imádkozot. Ekképpen nagy éktelenül föll feszétvén kristus Urun-
kat, a' kereſztet fell emelték dorongokkal, melly dorongok a mint
mongya Isaák névő Sidó Doctor magossak voltanak, és Salamon
Templomában álnak vala: mert Salamon csináltatot volt egy ſzép
termöt, és az teröm igen magos volt, melly csinálva volt elefant
tetémbűl, és aranyból. És áldozatkor | Salamon kiraly az teröm-
ben fell ment, es ott űlt mig az áldozást ell végezték hogy min-
denek látnák őtet. Mikoron pedig le Szállot a' terembűl, az termöt
bé födik vala, mint most nálunk az Orgonát, dorongokkal köllöt
pedig azt bé födni, melly dorongokkal emelték fel a' kristust, és a'
meg mondot fehér kőben ugy ereſztették. Azt mongya Szent No-
dius, hogy a' fell emelt kristus keserőséghel, Szidalmazáſsal, és
káromláſsal függöt a' kereszt fán, minden testében meg Sebesűlve.
Némellyek az Doctorok közzűl ugy mondnak, hogy Aſzſzonyunk
MARIA födte bé Urunk kristust. Némellyek pedig azt mongyák hogy
egy Szegény Özvegy Aſzſzony leánnya födte volna bé. Myképpen
olvastatik egy jeles codában || *) Czodaban Nemellyek azt mongyak 71
kedyg hogy mezyttelen fygo̊t az kereztfan azzert eben kylo̊no̊znek
az doctorok Myképpen ot fygo̊th De ezt kegyeſo̊n erczwk hoǵ ot
nagy zemero̊mſegel fygo̊t Es [ot] nagy Sérelo̊mwel megh fezyttetőt
Nemellyek kedeg wgy mondnak hogy Cypryai kyral tartya a ruhat
az kywel be ko̊ttek wolt xpnak zemermet Az newezetro̊l kedyg kyt
az olay fa tablara yrtak wolt wǵ Mondnak az doctorok hoǵ ez az
[ok] olay fabol wolt czynalwan melyet az galamb Noenak barkaya-
ban az wyz o̊zo̊nnek ydeyeben eſtwe fele hozot wolt Es az tabla
wolt Salamonnak templomaban es ezt hoztak wolt Pylatoſhoz
Ezo̊n kedygh az papok eſkwznek wolt walamyt meg tartany Azert

*) Ismét az előbbi írás.

akoron Azon eſkwttek meg xpuſt meltonak lenny halalra Ezt Az Ewangelyſtak nem yrtak meg mert ſokat el hattanak benne, Nemely Doctorok azzerth wgy | Mondnak hogy az zolga ky az tablat az kereztlıfahoz wytte, olwaſtatyk hoǵ tyzőr eſőt Es haromzor meg holt azert ez kepen ket zegel meg zegeztek az kareztfahoz Az echetőt kyt Cryſtwſnak hoztak wolt wőtthek wolt Ierwſalemnek elŏtte egy wen azonnak hazaban Nemellyek kedeg az latrok kŏzzwl mergóth boczattanak wolt bele mel merŏg wolt az twlŏknak Epeyebŏl czynalwan kyth aldoztanak ydegŏn emberekert Es yŏweweenyŏkert Az kopya kedyg kywel xcnak zywet meg ŏkleltek a wolt Salamonnak Templomaban Az templomnak zykſegere Es aky meg ŏklelte az longynos wolt Az gyermek ky az paztoroknak yzeneſt tŏt wolt Azerth mynden fegywerŏk wolthanak Salamonnak templomabol mert azokal zereznek wolt aldozaſt Azert towaba az hazrol keben Cryſtwſt oſtoroztak a wolt az haz
72 kyben az baranyokat nywzyak wolt aldozaſra Es || Werektwl meg tyztyttathnak wolt kykwel yſtennek elŏtte az templomba aldoznak wolt Azert azon hazba ez byzony barant ez Cryſtwſt wezŏknek myatta Es oſtoroknak myatta meg ńuzattatek Az kŏtelekwel Awagy az ydegŏkel kywel Cryſtwſt wertek wolt az koſnak belyből czynalwan ky ielent wolt abrahamnak Es wyſtennek zent teſte fŏlywl halagya wolt az latroknak feyeket hoǵ Myndenektwl ynkab lattatnek Cypriay kyralnal wagyon az feyer kŏ kyben az kereztfa allot Az aztales nala wagyon kyn criſtws az wegh waczoraath tette Az oſtoroknak ees egyk nala waǵon Armenyay kyralnal. waǵon az kŏtel az kyt Cryſthws nyakara kŏtŏttenek wolth Az rwha ees nala waǵon kywel ſcemet be kŏttŏttek wolt az fanak egyk ees nala wagyon kywel az kereztfat fel emeltek Armenyay feyedelŏmnel waǵon Az Cryſtwſnak zakalaban | Nyolcz zalak kyketh ky zaggattak wolt az gonoz ſydok kyk keweſſe lattatnak werhŏnyŏſnek lenny Armenyay kyralnal waǵon az pozto zeel kywel az ſpongyath meg kŏtŏttek wolt kyben echetŏt Es mergŏt fel nywttotak wolt Indiay kyralnal wagyon cryſtws labaynak zege ky negy wyal wolt hozyab az tŏbynel Cypryay yſpannal wagyon az zeek kyn cryſtws ult mykooron megh koronaztak bodogh azzony hazanal wagyon az kezkenŏ kywel xc altal kŏttŏtte wolt magat az weegh waczoran Az nagy egyhazban wagyon bodogh azzonnak ynge franczyay kyralnal wagyon az tywys korona Es az kereztfanak nagyob reze Es

az zegnek egyk Parozay czazarnal wagyon az chwcha melyet el wot ſranczyay kyraltwl Es még nala wago*n* az zegnek egyk Es nala [bo] wagyon bodogh azzon*n*ak egy fő fedele ky bodogh azzo*n*nak feyen wolt az kereztfa alat kyre hwllot cryſtwſnak || Zent were Es nala 73
wagyon az aztalnak nagob reze kyn Cryſtws waczoralt az apoſtolokal Az Cryſtwſnak oſtorozoy kőzzwl kettő karhozoth kyk karomlottak yſtent Es ő twle tawol eſtenek Es hyrtelen meg holtanak Egy karomlot kedyg az fold el nyelt Es az negye kedyg ydwezwlt Olwaſtatyk kedygh hogy kyk maryawal bankottanak Azok ydwezwltenek Ezőket azert zerelmes attya*m*fyay kegyeſőn hygyetek Es zywetőkben hordozyatok hogy meheſſetek az őrők őrőmben ahzokal kyk maryawal bankothtanak amen wege wago*n*

It ym*m*ar el wegeztettenek Criſtwſnak keńńarol walo fegyuereknek tanwſagy kykel xpoſt kenzottak es honna*n* tamattanak wolt azert olwaſd meg ſ meg latod amen: |

Ne gondoly wele ha nem zepe*n* [ytam] yrtam de nezyed ydweſſeges haznalattyat ha ky olwaſſa es rola gondolkodyk ||

(János XI) Eegy Nemynemő kor wala betanyaban lazar newő marya magdalenanak kaſtelyabol es marthanak az marya kedyg wala ez ky yeſwſnak labayt kenyhwllataſywal meg moſta wala es kenettel meg kente wala es az ő Hayawal meg zaraztotta wala ennek penek lazar attyafya wala boczatanak kedygh lazarnak Hwgay Ieſwſhoz mondwan Vram az kyt zeretz az lazar meg korwlt halwan ezt ydwezyttenk monda, Az betekſegh nynczen halalra De yſtennek dyczőſegeyert, hogy ez myat meg dyczőwlteſſek yſtennek fya. zerety wala peneg yeſws martat Es martanak hwgat Marya magdalenat Es lazart, hogy kedyg meg halla hogy meg betegwlt wolna lazar; meg marada az helyen ket napyglan nem hogy Nem twdnaya ezőket yeſws. De hogy az ő iſtenſegeth meg mwtatnaya Az ő fel tamadaſaban, Ennek wtanna Monda Az apoſtoloknak mennyőnk eſmegh Sydoſaghban Mondanak neky Az tanytwanyok meſter lam tudod hogy teged ym tegytlen ees meg akarnak wala kewezny oth az Sydok, myert megy iſmeg oda, felele Idwezyttenk Es monda, Nem de Tyzenket oraya wagyone az Napnak az az, ha akort Akartanak engem meg kewezny ymmar nem tezyk, Mert walaky vylagoſſagban Iar meg nem Serzyk, De walaky az Setetben yar magat meg ſerty Es monda ennek wtanna Az my baratwnk lazar alwzyk el megyek Es fel kőltőm vͤt.t, Mondanak az Tanytwanyok wramſ ha alwzyk fel kől Mongya wala kedyg Idwezyttenk azt a halalrol Az tanytwanyok kedyg alyttyak wala hogy az alwaſrol zolna Es tahat meg monda ő nekyk yeſws nylwan, Mo*n*da lazar az my baratwnk meg holt Es őrwlők raytha ||
75 Ty eröttetek hogy Hygyeetek hogy nem woltam ot. De me*n*nywnk el ő hozya, Monda kedyg tamas ky mondatyk ketſegeſnek az ő tanytwany tarſynak mennywnk el myes hallywnk meg vͤ wele el

mene kedygh ydwezyttenk, Es lele v̊tet hogy hat negyed napy
hal[a]ot Es el temetteek wtet, wala kedyg betanya Ierwſalemhez
tizen eth kegny felden, Sokak kedygh az Sydok kőzzwl yőttek wala
martahoz Es mary magdalenahoz hogy wigaztalnak v̊ket, Marta
kedygh hogy halla hogy ieſws Iwt uolna bethanyaban eleyben
mene. Marya kedyg ot hon yl uala Syrwan). Monda kedygh marta
Ieſwſnak, Vram ha yth woltal wolna az en Attyamfia meg nem
holt wolna De maga thwdom hogy walamyth kerz yſtentwl meg
agya theneked mert Megh ſem hyzy wala Marta tellyeſſegel
Iſtenſeget yeſwſnak, monda azert v̊ neky ieſws fel Tamad az the
Attyadfya, Monda neky marta Twdom hogy fel tamad az wtolſo
yteletben Monda neky Idwezyttenk Ieſws, En wagyok az fel tama-
dat Es az Elet az ky hyend en bennem ha meg holt wolnays eel,
Es Mynden ky hyzőn En | Bennem Meg nem hal őrőke monda
ydwezyttenk martanak, Marta hyzede ezth monda marta hyzem
wra*m* en hytthem mert te wagy az Cryſtws elew yſtennek zent fya,
Es mykoron ezt monta wolna Marta el mene Es monda Marya
magdalenanak weztekſegbe, marya az my meſterwnk yt wagyon
Es Teged hyw marya ezt halua*n* fel kele Es hamar Idwezyttenkhez
mene, mert meeg ne*m* Iwt wala Ieſws wrwnk az Caſtelybaa, De
megh wala wgyan azon helyen holloth marta eleyben ment wala
Az Sydok kedyg kyk mentek wala Maryahoz Es marthahoz, Hogy
wygaztalnak v̊ket az lazarnak halalanak keſerwſegeyert, hogy ezt
lattaak hogy marya magdalena nagy ſyetetőſſegwel ky ment wolna
kewetny kezdek v̊tet Mert azt alyttyak wala hogy az koporſohoz
me*n*ne Es magat Syrathnaya Marya kedygh mykort Iwtot wolna
oda az helyre holoth wala Idwezyttenk le eſſek az v̊ labay előt Es
monda Wram ha yt woltal wolna nem holt wolna meg az en
Attyamfya, Ieſws wrwnk || Kedyg hogy lata Maria magdalenat 76
ygen Syrny Es az Sydokatys kyk kenyerwlnek wala maryan Es
martan, fohazkodek ew lelkeben Es monda, hol temetteetők wtet
Mondanak neky wram Iuyel Es laſſad hol temettwk el v̊teth Es Syra
ydwezyttenk Es mo*n*danak [ydwezyttenk] az ſidok Ime meli ygen ze-
rety uolt wtet. Nemellyek kedygh mondnak wala, Nemtehette wolnae
meg eztys hogy ez Lazar meg ne holt wolna. ky Tegytlen az wakon
zyletőtnek zemet meg gyogyttha Ieſws kedygh eſmegh fohazkodek
v̊ bennette Es mene az koporſohoz, wala kedigh az koporſo egy
keu zalba Es nagy kw teetetőth wala az koporſonak aytayara. Es

monda yeſws wegetek el az kőwet az koporſonak aytayarol. Es monda marta ydwezyttenknek, Wram Immar bydős Mert neged Napy halot, monda neky Ieſws nemde mondame neked merth ha hyendőd meg latod yſtennek Dyczőſeget Es el wewek az kőwet az koporſonak aytayarol. Ieſws kedeg fel emelwen az ő zemeyth Es monda | En meńńei zent attyam halat adok en teneked mert meg halgatal engemet en kedyg yol twdom wala hoǵ meg halgatz engemeth myndenkoron De az nepert ky maſt kőrul al mondom ez[őket] ygeketh hogy hygyek mert te boczattal engemet, Es mykort ezt montha wolna nagy zowal monda; lazar ywy ky Es legottan ky wethe magat az koporſobol mynd keze laba be kőtőzwen az zem fődelbe, Es monda ydwezyttenk az kőrnywl alloknak, oldozyatok megh wtet Es hagyatok el menny Sokan kedygh az Sydok kőzzwl kyk mentek wala martahoz Es maryahoz hynek cryſtwſba Es nemelyek kedegh menenek Az yraſtwdo Sydokhoz Es megh mondak ez Czodat mellyet ten Idwezyttenk, tenek kedygh tanaczoth mynd az Sydo feyedelmek, Es mondnak wala myth thegywnk Mert ez ember nagy czodakat thezen, ha wtet megh nem elywk, ezkeppen mynd benne hyznek Es el Iwnek az romayak el wezyk az my eleynket Es tartomanynkath, egy kedygh ṽ kőzző-
77 lők Caifas || Newő Monda, mert Wala az eztendő bely feyedelem, Ty nem twdtok walamyt Sewth yngyen ſem gondoltok Mert yob tynektek hogy Egy meg halyon ez neperth hogy mynd el ne wezyenek, ezt kedegh ṽ Magatwl nem monda. De my[a]erth hoǵ az eztendőbely feyedőlem wala profetala, merth Idwezythtenk Ieſws meg halando wala az nepert, nem czak az nepert De hogy az kyk yſtennek fyay wolnanak egybe gwyteneye, Es az naptwl fogwa gondolak hogy ieſwſt meg őlneyek, Ieſws kedygh ymmar nylwan nem yar wala, De mene effreemnek waroſaban Es oth lakozyk wala az ṽ Tanytwanywal, Kőzel uala kedygh az hwſwetnak ṽ napya Es Sokan fel mennek wala yerwſalembőhn az Effremből, kerdezkednek wala kedygh az Sydo feyedelmek ydwezyttenkrewl, Mondwan wallyon myre nem ywth fel ez ynnep napra az Ieſws, Es paranczolanak az kőz nepnek az ſydo feyedelmek hogy ha walahol hallanayak őtet nekyk meg yelentheneyek

p a ſ ſ i o d*omini* n*oſ*t r i i h u x p i ſ*ecundu*m m a t t h e u*m* |

Ees ymmar mykoron el kezelgetne az my nemes ydwezyttenk ieſuſ Cryſtwſnak zent ken zenwedeſenek Es zent haalalanak ydeye Wyragh waſarnapra wyradwan hozya zerze magat hogy Ierwſalembe be menne Es az nepeknek predycalna Es ezt mykoron az zeplốtelen zyz marya ezeben wette wolna naǵ edes zowal kery wala ốtet hogy be ne menne Ierwſalembe Mert meg eertốtte wala ymmar az ố bezedebốl hogy kốzel wolna az ố zent halalanak ydeye, azerth: mongya wala Zerethew || Fyam Ieſws Howa akarz 78 menny yol twdod hogy az Sydo feyedelmek te read thartottak a thanaczot hogy meg fogyanak azert kerlek en edes fyam zeep yeſws hogy ne Menybe Ierwſalembe Magdalombely marya ees kery wala ốtet mondwan En edeſ wram Es En edes meſterem kerlek tegedet hogy ne mènbe Ierwſalembe merth nylwan read tartottak az thanaczot En edes yſtenem hogy el wezzeſſenek Az edes yeſws kedyg Az ố hyweynek ydweſſegeth zomywhozza wala Es ezt mongya wala En edes zyle*m* nem de thwdode hogy az myre az en zent Attyam enge*m* boczatot annak be kell tellieſedny Azert ne felyetek ma eſtwe eeſmegh hozyatok teerek Mykort ywtoth wolna azerth bethfageba el kylde keeth tanytwanyath Mondwan Mennyetek el be Ierwſalembe Es aaz zamart kyt leltek [meg kốtween hozyatok el ewteth Ez betfage kedygh wala egi falw hol tartyak wala aa papok mayorath az templo*m*ba zolgaloknak eletekre ez falw. kedegh fekzen wala az hegy oldalban eſ Ez olywety*m*nek' kedegh hegye ygyen neweztetyk wala mert oth | Sok olayfak teremnek wala Thahath ieſws ezrezthe ố thanytwanyt az zamarert mynt megh mondatek Ez zamart kedegh zốrzetthek wala ayttatos yamborok kốſſegh kốzet walo zegenyeknek zolgalattyokra wgy hoǵ walamely zegeny embernek barma nem wolna thahat ez zamart ố dolga meg theetelere wynne Es az wtan meg helyere wynne Azert kốz helyen al wala hol mynden ember hozya mehet wala Azerth monda ydwezite*n*k ogyatok el az meg kốtet zamart Es hozyatok ennekem En zolghalatomra Es ha walaky azokkezzwl kyk a zamart ốryzyk walamyt mondan*n*ak awagy thyteket kerdezendnek mongyatok Mert wrnak dolga

wagyon wele Es legottan el ereztyk Azerth Cryſtws mynd ee
mywelkedeteketh erre thewe ewangelyſtanak mondaſa zerent
hogy be tellyeſednek mely mondatoth profeta myat Es ez mon-
das yrathyk meg zakaryaſnak kenywenek [t i z e d] kylencyed
rezeben Mongyatok ſyon leyanyanak Ierwſalemnek awagy Ierw-
ſalembelyeknek Ieruſalem kedegh mondatyk ſyon leanyanak mert
79 az waar Syon hegye*n* alkohttatot || Wala kytwl Az waar oltal-
maztatyk wala Ime te kyralyod yw the hozyad eǵ Igyw kriſtws
kyralyoknak kyralya Es ydwezwlőknek peldayok Es thanwſagok
ylwen az anya zamaron Es azert mykoron az thanythwanyok el
hoztak wolna az nőſten zamarth Az mynde*n*hato iſtennek fya nagy
alazatoſſagal fel yle rea Es mykort eben hyr let wolna az kőz nep-
nek Eleyben menenek Es nekyk őkezzwlők Agakat zeghnek wala
nekik wyragot zednek wala Es az wthra terittyk wala Es nekik
rwhayokat az wthon leterittyk hoǵ a zamar ydwezyttenket kyn-
nyeben wyſelhetnee Es az ſydo gyermekek ezt eeneklyk wala
Dyczeret Dawyd kyralnak ſyanak aldot ky ywth wrnak newebe*n*
Ezen az ſydok megh remulwen Mykoron be yutoth wolna Ierwſa-
laembe meg remwle mynd az eghez waros mondwan kyczoda ez
de maga az nepek mondnak wala Ez az nazaretbeli yeſws profeta
Es mykoro*n* ydwezyttenk yeſws be men*n*e Az waroſban Syra az
waroſon merth yol twgya wala Iőwendőre Mene wezedelem | Iwne
Az Waroſra nezed azert ayttatos lelek atte lelky zemeyddel ky
ſyr nem eǵeb hanem az felſeges yſtennek zent fya az te ydwe-
zytthőd wthanna megyen wala kedegh az edes zyz marya mag-
dalenawal Es martawal Es az apoſtolokkal Es nagy zomorw-
ſagoth walwa*n* az zyz marya az ő zyweben Merth feelty wala az ő
edes fyath az alazatos yeſwſth

Ees be mene Ieſws iſtennek templomaban Es ky wzy uala
mynd az arwlokat Es wewőket az templombol Es az penz waltok-
80 nak azthalaath Es zekewket [ky] Es galambokat ky Wetee || Mert
az papy feyedelmek zewrzettek wala hogy mynde*n* nemő arwth
kyt az aldozathra kel wala wynny hoǵ oth arwlnak Es ezt theezyk
wala feſwenſegnek okaerth merth ebewl ő nekyk Iőwedelmek wala
Es mo*n*da thowaba őnekyk Irua*n* wagyon Az en hazam yma-
czaghnak hazanak hywattatyk De maga ty tőttetek őteth thol-
wayoknak barlangawa Es yarwlanak ő hozya wakok Es Santak az
themplomba Es megh wygazta ewketh De maga latwa*n* Az papy

feyedelmek Es yras thwdo ſydok az czodakat kyket thwn Es az gyermekeket enekelwe*n* Es mondwa*n* az themplomba Dyczereth dawyd kyralnak fyanak meg haraghwanak Es mondaanak ŏ neky hallode myth mo*n*dnak ezek De maga Ieſws mo*n*da nekyk yol hallom Soha nem olwaſtatoke mert yffiaknak Es gyermekeknek zaiabol thokelletet meg az dyczereth Es mynd nap eſtyk predycalla az hytetlen ſydoknak az edes yeſws Es yolleheth hogy bee meneſeben ŏtet tyzteltek De magha nem | leeletek ſenky hogy ky ŏ rayta keſerwlnyee eſ az edes yeſwſnak czak egy pohar wyzeth adna es Merth az nap eſtyg az ŏ zyleiewel Es thanythwanywal etelnekyl walanak Nezyed azert ayttatos lelek az edes teremtŏ yſtent az ŏ edes annyawal Es thanytwanywal mel nagy alaazatoſſagal megyen ky Ierwſalembŏl ky ennek elŏtte nagy tyzteſſegel wytetethet wala be Es ennek wtanna bethanyaban menenek zent marthahoz Es oth thanyttya wala ŏket Iſtennek orzagarol

NAgy heetfewn eſtwe mykoron az edes yeſws waczoralny kezdet wolna mynd az ŏ hozza tarthozokal az ŏ edes annyawal ees thanytwanywal Magdalena zolgalwan nekyk keere Magdalena Ieſwſth hogy az ŏ hahzanal Czynalna megh neky az weegh waczorat Es az edeſ ydwezyttŏ Ieſws Semmykeppen nem akara mert yol thwǵa wala myt wolna teendŏ Es ezth Ezeben wewe Magdalena Es el mene a zyz || Maryahoz Nagy Syrua*n* mondwan 81 O azzonyom marya en keerŏm wala az te ze*n*t fyadat hogy itten bethanyaban czynalnam megh neky az hwſwetŏth De mynt eſmerem edes azzonyom marya Semmykeppen nem akarya azert kehrlek edes azzonyom marya hogy keryed thees Es az wtan boczaſok be Ierwſalembe Es az waczora el weghezwen mene az edes yeſws az ŏ zent annyawal nemynemŏ tytok helyre Es kezdee az edes zyz marya keernye az ŏ edes fyat yeſwſt hogy ne menne be Ierwſalembe hanem ŏ welek lenne az hwſwetnek ynnepeen Monda az edeſſeges yeſws az ŏ edes zyleienek yol twdod En edes zylem hogy az en zent.attyamnak akarathtyath bee kel thellyeſyttene*m* Azert hygyed nem lehet en edes [Azzony] Annyam marya egyeb benne hanem Embery nemzetnek ymar megh kel waltatnya O hoǵ ezt halla az zyz marya go*n*dollyad mene keſerwſegh az ŏ zyweth be telee Es monda nagy keſerwſegel en zeretŏ fyam yeſws megh keſeredek az en zywem nagy keſeruſegel | Ezte mondaſodbol azert zerelmes fyam nem twdom myth mongyak mykort az te zent

atyadnak akarattyath thellyeſytteny akarod En nem akarok azert en edes fyam az te zent atiadnak ellen tennem De czak azon kerlek en zerető fya*m* yeſws hogy halazzad touab az te halalodot Es ne akary yllyen hamar zent fya*m* tulem el thawoznod O azert ayttatos lelek gondollyad meľ nagy keſerwſeges Syraſt thezen wala az edes zyz marya Es az marya magdalena Es gondolhatod hogy az edes yeſws Sem tyrhety wala magat ſyraſnelkyl Mykort az ő zent Annyat lattya uala ſyrnya yl nagy keſerwſegwel Es nagy edes zowal kenyergety wala az ő edees zyleeyet Mondwan en edes zylem ne akary ely nağ keſerwſegel ſyrnia yol twdod En edes zylem marya hoğ az fywnak Engedelmeſnek kel lenny az ő attyanak akarattyanak azert en zerető annyam ne akary ili keſerwen ſyrnya mert thwgyad hogy rewyd iden meg therek merth Harmadnapra fel thamadok es meg uigaztallak ||

82 NAgy Kedden kedyk mikort bee menth wolna eſmegh Ierwſalembe predykallanya Es kezde mynd nap eſtyk predycallany nağ Edeſſegel az Sydo feyedelmeknek Es mykorth ymar eſthweere Iwtoth wolna zalaſt neeky ſenky nem ada megh Czak egy pohar wyzethees Akoron kedyghlen az edes zyz marya bethanyaban nağ lelky edeſſegel warya wala Es mykort lathnaya hogy be eſtwelednek az ő zywe ygen megh keſerődek Es meg zomorodek Es kezdee gondolny hogy mek foktak wolna az ő edes fyath hogy ilye*n* ige*n* meg keeſőt wolna Es nagy keſeru Syraſt kezde tenny mondwan En edes fyam Ieſws howa lel hogy meg nem yuwel [awagy] Awagy en edes fyam tegedet megh foganak Es nem tyrhete az keſerwes zyz marya hane*m* el ky mene bethanyanak wegheere Es oth warya wala nağ ſyraſſal az edes Ieſwſt eſ az my edes ydwezytte*n*k yeſws lathwan hogy ſoholth neky zalaſt nem adnanak Haza there bethanyaban bethanya kedyg wala Ierwſalemhez keeth melyfelden Oh mel | Igen megh faradoth wala akoron az edes yeſws az eehſegnek Es faradſaghnak myatta hogy ſemmykeppen ne*m* mehet wala haza bethanyaban el kyldee azerth keeth tanytwanyath hogy neky eetelth zerzeneenek mygh ő haza ywthna Es az ő zyleyenek megh mondanak hoğ ne zomorkodnek Es ne keſergene merth yol twgya wala az ő keſerwſeget Mykort azerth az apaſtalok eel kőzelgettek wolna eleykben mene az zyz marya nagy Syraſſal mondwan Oh ennekem howa thetek az een edes fyamat Ieſwſth awagy őtet megh fokthak Mondanak az

thanytwanyok neky ne akary Syrnya My edes azzonywnk mert
yme hol yw az te edes fyad Ieſws Es az my edes meſterwnk De
edes zyz marya yghen megh faradoth Es el epedet az nagy ehſeg-
nek myatta Merth tyzteletes azzonynywnk ſenky neky Ierwſalem-
ben czak egy pohar vyzeth ſem adoth Oh ember gondolhatodee
mynemő keſerwſegeth az zyz marya walla Es nem tyrhete ha*n*-
nem el ky mene eleyben az || Edeſ yeſwſnak Es az ő zent fyanak 83
eſ meg lelwen őtet nağ keſerw Syraſſal meg ölele es meg czokola
ees keery wala zerető fyam ieſws kerlek tegedeth az annyay zere-
lemnek okaerth en edes yeſwsom hoğ ne menybee tőbe yerwſa-
lembe Es ne akary edes fyam nagyoba*n* keſerytteny mert fyam az
En zywem keſerwſegel bee tellyeſedek Es Mykoron latnaya az
edes Ieſws az ő zyleyeth ylyen ygen keſereghwen monda En edes
zylem marya ne akary ylien ygen ſyrnya ezt thezem en edes
zyle*m* hogy holnap nem megyek be Ierwſalembe hanem weled
maradok Mykoron azert haza mentek wolna etelt wenek hozayok

MAgy zerdara werradwan Iwdas be mene Ierwſalembe hogy
Ieſwſt el arwlnaya Oh edes azzonyo*m* marya nem thwdad wala
myre megyen az atkozoth Iwdas Merth nem arra hogy oth wala-
myt ſafarkodneek hane*m* hogy czak az te aldoth zent fyadath
az edes yeſwſt el aarwlna Mykoron azerth bee ment wolna Ierw-
ſale*m*be*n* el bee mene az yraſtwdo Sydokhoz mert ygen yol
twgya wala hogloth eğbe | gylekeztek wala Es ezt ys twgya wala
hogy az yeſwſnak halalarol thanaczkoznanak monda azert Iudas
nagy fel zowal ygen iol thwdom myczoda dologhrol thanaczkoz-
t[a]ok mert az yeſwſnak halalarol De maga myt akartok nekem
adnya Es een wteth nektek adom Mondanak az papy feyedelmek
hogy harmycz penzth adnanak neky O atkozoth Iwdas ygyenſem
keere thőbeth mert ha tőbet keer uala megees thőbet yghernek
wala Mykorth azerth az harmyncz penzt fel wethe wolna Ierwſa-
lemből haza there Es mykort Haza ywtot wolna lataa hogy az
edes ic az ő zent annyawal egyth ylneenek Es nagy edeſſen bezel-
leneenek kőzykben yle Es ezt gondolya wala az ő zyweeben hogy
rewyd ydőn egy maſtwl el walaztana Ezt latwan az edes yeſws
hanyatta eſſek merth az emberſegh Semmykeppen el nem tyrhete
mykorth megh eſmeere hogy őtet el arwlta wolna O az edes zyz
marya meli ygen el keſerődek mykort az ő zenth fyath latha hogy
el eſeek || Nagy Syrwan őtet fel emele Es bee mene az ew chel- 84

layaba Oh ky nagy keſerwſeges ſyraſſal kerdezy wala hogy my wolna az ő nagy banattyanak oka mondwan fyam en edes fia*m* Es en edes wram kerlek thegedet hogy mongyad megh az the zomorwſagodnak okat En edes fyam Ieſws Mykorth lathnaya azerth az edes Ieſws az ő zent zyleyet Ilien igen keſergeny Es ſirnya Monda en edes zyle*m* Es en edes anyam latom hoǵ nagy zeretettel Es lelky kewanſagal kewanod hallany az en nagy zomorwſagomat Es az en zomorwſagomnak okath megh thwdnya Azert en edes zőlem hogy ige*n* megh ne keſerőgyel mert ennek be kel tellyefedny azert En edes zylem merth imar Czak rokon kőzel wagyon az en halalomnak ydeye hogy nagy zőrnyw Halallal wagyok meg őletendew Embery nemzetnek waltſagaerth Oh ember gondolhatodee mynemw nagy keſerwſegel Ez zokath halla az zeplőtelen zyz marya wǵ hogy az főldre le eſek Es | Nagy ſok ydeyglen holt elewenen zamaaban lewen Es el nemykoron monda naǵ keſerwſegel fyam en edes fyam tekynczed az en keſerwſegemet Es az en nagy epeſeegemeth Es ne hagyad heyaban kereſemeth keſeryly megh en edes fyam yeſws eſ auaǵ czak ebben tegyed kereſemeth hogy edes fyam hallyak meg annak előtte mynek előtthe az kent zenwedny akarod Es Monda az edes yeſws een edes zile*m* zyz marya ez te keereſődeth nem yllyk hogy en megh halgaſſam merth ennek nagy ſok okay wannak elſe hogy ez nem alkolmas wolna hogy en az te lelkedeth lymboſra az nagy ſetetſegre boczatanam Maſod hogy nem ylleneek hogy te en welem ne keſereghnel ygyenlő keppen ky welem ygyenlew keppen wygattal, Es az en fel thamadaſomnak wtanna ees mykoron lezek az en zent atyamnak yoghyan ygyenlő keppen wallom weled en edes zylem az een zenth attyamnak dyczőſeegeth azerth zerető zylem nem dyczekőt-
85 hetnem En azzal az en zent attya*m*nak || Előtte hogy te een welem egyetembe zenwettel wolna Embery nemzethnek meg waltſagaban azert nem alkolmas zerető zylem Hogy mykorth az ſyw zenwed az anyays ne zenwedne Es hol az fyw wygad az nyais ne wygadna Azert zerethő zylem ne akary keſereghny Mert harmad napon yſmegh fel thamadok

NAgy Czeterteke*n* regel az edes ydwezyttő ieſws az ő zent annyanak előtte terdre eſeek nagy ſyraſſal Mondwan En zerelmes annyam marya ymmee En teneked halalom hogy engemet yſtennek fyath tyztaſagos mehedben uiſelel | Es zylel ez wylaghra Es

nagy zeretettel fel newelel Es en welem egyptomba fwtal azert
en edes annyam marya ygen yol thwdod myt mynd mondottak
en rolam az zent profetak Ieleſben az zent Symeon profeta myko-
ron en negiwen napy wolnek azerth edeſſeges zylem ym be
tôlth az ydő hogy el menyek Es az en zentſeges attyamnak aldoz-
yam embery nemzetſegherth maſt ymmar kewethleek Hogy een
gyermekſegemtwl fogwa ez orayglа*n* walamywel megh bantot-
thalak wolna ennekem meg beczaſſad Azert en edes zylem marya
kerlek thegedet hogy algy megh engemeth az the annyay zent
aldomaſoddal hogy meltan be thellyeſytheſſem az en zent attyam-
nak akarattyath O en nemes azzonyom ziz marya mynemő zokath
hallal az te edes fyadthwl O ayttatos embery allath gondolhatod
hogy nagy za*m*talanzor az zyz maryanak zywe megh haſadat
wolna mykort mykort az edes Ieſws megh nem tartotta wolna Es
az edes Keſerwes ziz || Marya ees terdre eſſek elötte es megh **86**
elele az ő edes fyat yeſwſth el epede myndeneſtwl foghwa wgy
hogy nagy ſokaygh nem zolhata az ew edeſ fyanak yeſwſnak Es el
nemykort monda nagy keſerw ſyraſſal Twdom wala en edes
fyam aldoth Ieſws hogy theneked megh kel myerettwnk halnod
De czak az orayat nem thwdom uala ym el ywth ymar az en
keſerwſegemnek ydeye ym bee tôlth az ydő kytwl reghtwl foghwa
feelek wala En Azert en edes fyam Es en edes zylettem zeep
yeſws hoǵ aldhatlak en meg thegedet Mykorth yly zernyw halalra
menendő wagy De maga ne wgy legyen en edes fyam mykeppen
Een keuanom De mykeppen az te zent attyadnak akarattya wgy
legyen azerth en edes fyam az the zent attyadnak aldomaſa
legyen te weled en edes Zylettem zeep yeſws mynd ezeknek
wtanna wrwnk yeſws mynd feyenked az zent azzonyoknak keze-
ket fogdoſa elewzer az ew edes anyat meg ewlelgetwen ez wtan
monda magdalenanak yo leaynyom magdalena ſohol ez en edes
anyamat ęl ne hagyad myndenben ſegyczed my yot wele teez
neked meg halalom es e bwdeert kyt wele twrz meg meg wygaz-
tallak Es naǵ ſyraſſal kery wala az zyz marya az edes yeſwſt
fyam Ieſws kerlek fyam hogy wygy el weled een edes fyam [hogy]
az weegh waczorara awagy fyam czak akorth legyek weled en edes
fyam | Ieſws Mykoron azert el eredeth walna ydwezyttenk yeſws
az zyz maria es marya magdalena Es zenth marta Es az apoſto-
lok kőwetyk wala ewtet Es nagy keſerw ſyraſt theeznek wala merth

lattyak wala hogy az ő edes meſterek ſyrna az ő zent annyawal
egyetembe De maga nem thwgyak wala meegh my wolna az nagy
ſyraſnak oka Mykorth kedygh ywtothtanak wolna Ierwſalembe az
zyz marya el wezte az ő zent fyath mert az naǵ zomorwſagnak
myatta azt alyttya wala hogy yeſwſſal walna Es ieſws melleth
Iarna Mert az felſeges yſtennek akarattya wala Mykort kedygh
lattha wolna hogy el maradoth volna az ő aldoth zent fyatwl
anal ynkab el keſerődek Es nagi keſerwſegel Es nagy ohaytaſſal
el haza theere bethanyaban az zent azzonyokal egyetembe Es
nagy ſiraſt kezde tenny Mondwan Oh en edes fyam yeſws Oh een
edes lelkemnek wygaſa Es mynd eeth zaka ezkeppen ſyrata ma-
87 gat || Ieſws azerth az weegh waczorat el kezdwen az ő tanyth-
wanywal monda wrwnk yeſws regtwl fogwa kewantam ez hwſwety
barant halalomnak elewtte weletek meg ennem ymmar többe we-
letek effelet nem ezem henem lelky eledelt zerzek e heleben zent
teſtemet es weremet kyt aky haza wezen mynd teſteben lelkeben
elety welem erewke lezen Es az huſwety barant meg ewen fel
kele Ieſws Es le wethe az ő rwhayath Es mykort weth wolna egy
kezkenőth altal ewedze magat Es annak wtanna boczata wyzet
az medencheben Es kezde monſny az ő thanytwanynak labokat
Es megh keny wala az kezkenőwel meſel althal ewedzeth wala
Iuta kedygh zent peterre elewtte le hayla ees terdere le eſſeek
hogy ezt latta zent peter azonnal ygen meg yede es ſohol nem
tyrhetee hanem ottan fel zegellek monda wrwnk yeſwſnak nagy
rettegwe wram te moſodee meg nekem labaymat kely fel elelem
kegyelmes [yſtenem] vram zehrelmes yſtenem ezt en nem enget-
hetem ez myt akarz tenny kely fel edes wram ne tegyed ezt kely
fel zerelmes yſtenem nekem yllyk hogy en moſſam meg a te zent
labaydat [Es monda neky pether Wvram te akarode meg moſny az
en labaymath] Monda neky Idwezyttenk peter te nem tudod een
maſtan myt tezek | De maga meg twdod yewendőre Monda azerth
peter ydwezyttenknek wram nem moſod megh te az en laba-
math ſoha Monda neky [pether] yeſws hamegh nem moſan-
dom peter az te labaydath ne*m* leezen neeked en welem rezed ezt
halwa*n* meg yede zegeny zent peter es otta*n* le ewle es labay ky
nywytwa*n* monda w wrwnk yeſwſnak [Monda neky peter] Wra*m*
nem czak labaymath De mynd feyemet Es kezemeth monda neky
idwezyttenk. Az ky meg moſſatatot azaz megh kereztelkedeth

egyzer nem zykſegh annak hogy feyet meg moſſak hanem czak
laabath Es myndeneſthwl fogwa meg tyzthwl Es ty ym mar
tyztak wattok de nem mynd Mert yol twgya wala ky arwlta wala
el ewtet Oh alazatos Ieſws mel nagy keſerwſeget wallaz wala
mykoron az te zent halalodat gondolod wala Es mynek wtanna
meg moſſa az ő labokat Monda nekyk twgyatok myt tettem wele-
tek Es thy hytok engemet meſterteknek Es wratoknak Es yol
mongyatok mert az wagyok annak okaeerth Ha en meſtertek Es
wratok leewen megh moſtam az ty labaytokat Ty ees meg moſ-
ſaatok || Egytek maſtoknak byzo*n* byzony mondom nektek ni*n*- 88
czen az zolga az wrnak felette Sem kedygh az apoſtolok ő meſte-
reknek feletthe ha kedygh ezt teyendythők Idwezwltek Merth een
thwdom kyket walaztothtam kőzzwletek ezeknek wtanna az
apoſtolok laſſa*n* hogy ennenek wrwnk yeſws weewe a kynyeret es
halat adwan meg alda es oztan megh zege nekyk oztogata mo*n*da
nekyk wegyetek es egetek ez az en teſtem ky addatyk ertetek
nagy kenos halalra erre nektek hatalmat adok hog kenyerbői en
emlekezetemre teſtem zentelyetek es halalom emlekezetyre hywek-
nekys ozzatok hogy waczaralt wolna a pohart ees fel wewe hala
adwan meg aldwan es ezt monda nekyk wegetek fel es egy maſ-
nak agyatok es belele zeretettel mynde*n*[k]tek ygyek mert ez az en
were*m* ky nagy bewen ky ontatyk ertetek ymmar ez lezen wy
terweny ydeyeben kywel mynden byneknek boczanat adatyk aztys
mondom tynektek zele termeſſeben ymmar tebet nem yzom myg
nem fel tamadok oztan ezem yzom weletek nektek meg yelenwen
ennek wtana monda nekyk ty ez eyel en bennem mynd meg tan-
torottok mykent yrwan wagyon meg werem a paſtort es el ozol-
nak az yohok de mykor fel tamadok elől wezlek tyteket galylea-
ban monda peter wram ha mynd meg tantorodnak ezek te benned
en oly ember wagyok hogy ſoha meg nem tantorodom monda yeſws
byzony mondom myg ketzer zol akakas haromzor tagacz meg Es
ezth mondwan megh zomorodek zywebe Es monda byzony byzony
mondom nektek Egy ty kezzwletek el arwl Oh mykorth [ezth
hallattak wolna Mondanak en wagyokee wram Monda Iwdaſys
Meſter nem de en wagyoke Monda neky Idwezyttenk te mondad
De maga ez zot az apoſtholok ezegben nem wehetek merth ha
ezőkben wehettek wolna oly igen zeretyk wala az aldoth yeſwſth
hogy ottan meg őlthek woln Inte azert zent pether zent Ianoſnak

hogy megh kerdeneie ky wolna merth zent Ianos közel wl wala Idwezyttenkhez Es mykort megh keerdötte wolna Mondda Idwezyttenk ő neky, az kynek ez martot kynyer zeletet adom az, Es mykort az kyńer zeletet megh | Megh martotta wolna ada Iwdaſnak Es ennek wtan*n*a bele bwwek ehrdegh Es mo*n*da neky Idwezyttenk Iwdas az myth akarz tenny ted hamar ezt kedygh ſenky az le telepöttek kezzwl meg ne*m* eerthe myre mondanaya ezt Idwezyttenk merth azth alyttyak wala myerth hoǵ ſafar wala hogy az ynnepre walot zörzene Es mykort el ment wolna Iwdas meene az ſydo feyedelmekhez Es monda nekyk hol twgyatok hogy een tegnahp nekthek arwltam wala azert kezullyetek fel Es en yngye*n* maydan kezetekben adom ezth halwan az Sydo feyedelmek hamar Seregöket zörzenek Es hozya kezwlenek Az edes ydwezyttö yeſws kedyg nagy edes zowal tanyttya wala az ő tanytwanyth predycalwan ő nekyk Es monda En zerelmes fyaim meegh egy kewes ydeygh weletek wagyok De yngyen mayd nem lattok engemet merth az howa En megyek ty oda ne*m* ywhettek Annak okaerth ym wy paranczolatoth adok ty nektek hogy mikeppen
89 een zerettelek tyteket azonkeppen thy ees zereſſetek || Egymaſt Es ebben eſmeryk meg hogy een thanytwany*m* wattok ha egy maſth zeretendytek Monda neky peter Wram howa megy felele ydwezyttenk Es monda az howa en megyek nem kewethecz maſth the engemeth köwech kedyg Iöwendöre Monda neky peter Wram myre köwethhetlek tegedet ha az en lelkemeth adom te erötted halalra ha zykſegh Es monda wrwnk yeſws ſymon peternek ſymon ym tyteket meg keert az ellenſek hogy meg roſtallyon keſertetnek myatta mykent a bwzat ebbewl ertywk hogy erdeg ſenkynek nem arthat myg yſten nem engedy mynd ezek wtan monda peternek de en te erewtted kertem zent attyamat hogy hyted el ne fogyyon hanem meg fordwlwan hytetlenſegedbel a hytben attyadfyayt te meg batoryczad monda peter keez wagyok wram mynd halalra mynd temleczre te weled ketſegnekyl mennem yay zegeny zent peter nem twdod mýt zolaz yob wolna ha wezteg halgatnal Es monda ydwezyttenk Pether byzony byzony mo*n*do*m* neked mig nem zol az tyk addyklan haromzor tagacz megh engemeth [monda peter wra*m* ha zykſegh hogy weled megh halyak ees teged ſoha megh nem thagadlak] Peter tebet nem mere

zolny de zywebe go*n*dollya wala byzony nem tagadlak ha meg ewlnekys

Ees ennek wtanna yewe Iefws ő welek a falwban kynek newe getfemany Es monda az ő tanytwanynak wlyetek yth myg el megyek ymatkozo*m* Es wywe el weele petert Es zebedeewfnak keth fyat Es kezde zomorw lenny Es banatos thahath monda nekyk yefws az En lelkem zomorw mynd en halalomygh zenwegyetek yth Es wygyaziatok en welem Es thowab leepek on*n*an Es | le efek ő orchayara ymadkozwan Es mondwan En zent attyam ha lehetfeges mwlylyek el en thwlem ez kee*n* De byzonyawal ne mykeppen En akarom hanem mykeppen the akarod Es ennek wtanna yewe ő thanytwanyhoz Es leele ewket el alwwan Es monda peternek fymon alwzze nam wgy kerkedel wala ez elet hogy meg halz mellettem Myre nem wygaztal en welem egy oraygh wygyazzatok Es ymatkozyatok hogy kefertetben neffetek byzony az en lelkem keez de maga az en teftem betegh || Az Ha- **90**
lalra Es efmegh mafzor el mene Es ymatkozek mondwan een mennei zent attyam ha ez keen el nem mwlhatyk czak zenwegyem ewtet ef leegen te zent akaratod Es efmeg el meene az tanytwanyokhoz Es leele őket el alwua*n* Merth walanak az ő zemek almasfok Es el hagia őket Es efmegh el meene Es harmadzor ymatkozek azon ymadfagot mondua*n* Thahat yewe efmegh ő tanytwanyhoz Es monda nekyk alwgyatok Immar Es nywgogyatok yme el kezelget az ydő Es embernek fya adatyk bynefneepnek kezeeben kelyetek fel yerewnkel mert yme el közelgeth az ky engemet el arwl Mykoron azert ezt bezelly wala El ywta ywdas nag feregel fegywerekkel Es rudakkal kyk walanak boczatatwan az papy feyedelmektwl Es ween nepektwl Es Iwdas ky ewtet el arwlta wala yelt ada nekyk mondwan az kyth een meg czokolandok az aaz cryftws Es legh ottan fogyatok őtet Es okoffo*n* czelekőgyetek mert ha akarya magat meg zabadytani | Magat meg zabadythathtya bee meene azerth ywdas az kerben Es monda az edes yefwfnak Idwezlegy barathom monda Iefws czokolafnak myatta arwlod ee el yftennek fyath az fydok kedygh ő rea rohan*n*wan Es agyon werween Es yftekenel fogwa az földre rantwan megh ketezek Es kezdek nagy őremmel wynny mykort kedygh zenth peter latta wolna az egyk fydonak malkos newőnek fyleth el waga mykort kedygh ydwezyttenk azth latta wolna monda

zent peeternek, Peter ted el az te tewrödeth merth walaky gonozzwl thörrel kereſy thör mya kel el wezny Nem de thwdode hogy een az en zent attyamthwl ſegetſegeth kerny akarnek thöbeth hogy nem mynth tyze*n*ket ſeregh angyalt kerhetnek kyk engemet ſegelleneenek Azert mykepen tellyeſednek bee az yraſok merth ennek wgy kol lenny Az ydöben monda ihus az ſydo ſeregeknek mykeppen tolwayra wgyan ream yuthtetek fegywerrel es rwdokkal engemeth megh fogny Mynden napon nalatok woltam wlwen az templo*m*ba Es thanytwan Es meg nem fogtatok engemet De ||
91 Magha ez lewn hogy iraſok tellyeſedneenek Es profetaknak mondaſy Thahat tanytwany ewtet el hagyak Es el ſwtanak Mykoron kedygh ywtottanak wolna az torrens new wyzre az edes yſtent nem az hydon de az wizbe kezdeek rangatny Es wgy ra*n*tak Egy kw zalra archwl hogy az ŏ zent fogay az ŏ zentſeges zayaban mynd meg yndwlanak Oh ember gondolhatod mynemw kent czak az kort az edeſſeges Ieſws walla Es mykort yuttottanak walna az warofhoz kŏzel Es az edes zyz maryanak zent fyat nem wyſelyk wala az wton hanem walahol nagyob tewyſkes wtat lelnek wala mynd azon wyſelyk wala Es bee therenek wele annaſ pyſpeknek hazahoz Es monda neky Annas pyſpek No Ieſws hol wannak az te thanythwanyd Es hol wagyon az te thwdomanyod kyre egyebeketh tanyttaz wala Ieſws az tanythwanyokrol ſemmyt nem zola merth ymmar mynd el fwtottak wala, Hanem monda ha een walamy gonozt zoltam awagy walakyth gonozra tanyttottam yme hol wannak az ſydo papok mongyak meg ŏnnen magok Azon kŏzbeh | Azonkezbe az zolgak kezzwl eggyk mond neky wǵ kelle zolnod az feyedelemnek Es mykeppen zenth yanos mongya wgy czapa archwl hogy az ŏ fogay ottan mynd megh yndwlanak Es az ŏ zayabol Es orrabol nagy bewſegel az weer ky bwzogh wala zent yanos azert ez latua*n* myerth hogy az pyſpeknek zolgaynak mykeppen az zent ewangelyſtak mongak yſmeretes wala Es be boczattak wala el ky yewen azert az hazbol zent petert ees be wywe Es zent yanos otta*n* ky mene hogy megh mondanaa az edes zyz maryanak Es zent peter myerth hogy hydegh wala az zeen mellet fytezyk wala mykorth azert egy zolgalo leany latta wolna myert hogy zomorw uala Monda byzony ez ember ees az Ieſwſnak thanytwany kezzwl walo Monda zent peter legh ottan Nem thwdom myth mondaz merth ſoha nem eſmerte*m* az em-

berth, ezt halwan eggyk az zolgak kezzwl kyh oth fyteznek
wala rokona annak kynek peter el waghta wala az kerben az
fyleth monda byzonyawal te ees || Az ő tanytwany kőzzul walo 92
wagy mert en lattalak ő wele az kezben hol meg fogok meegh
czak zodrol ees megh eſmerlek mert galyleabely wagy monda
pether nag eſkeſſel hogy ſonha nem eſ[merthe*m*lek]merte wolna
az Ieſwſt Es legh ottan az kakas zola Es meg emlekezue*n* peter az
edes Ieſwſnak bezederwl kyt mondot wala neky az weegh waczo-
ra*n* hog mynek előtte az kakas zolna adygh Haromzor megh
tagadnaya Es nagy ſyraſt kezde tenny Mykoro*n* azzerth az edes
Ieſwſt ylyen keſerwen az gonoz ſydo archwl czapta wolna monda
neky nagy kegyelmes zowal myerth werz engemet yli keſerwen
Ha ſemmy gonozt nem mondottam ha kedyghlen walamy gonozt
mondottam tegy byzonſagoth en rolam Es annak wtanna wywek
őtet Cayffaſhoz Es mykorth latta wolna Cayffas monda the wagye
az eelő yſtennek fya Es az edes ieſws ne*m* zola neky Monda
eſmegh Cayffas az elő yſtenre kerdlek tegedeth hogy mond meg
ha te wagy az elő iſten*n*ek fya Monda az aldoth | Ieſws the mon-
dad merth een wagyok Es lattyatok ylnye Embernek fyat attyanak
yogyarol Es mykorth ezt hallotta wolna az Cayffas pyſpek az ő
rwhayat meg zakazta Es monda karomlaſt then myth kereſttek
meghes thőb thanwth yol hallatok az karomlaſt Az edes yeſwſt
azert hayanal fogwa le rantak Es labbal kezdek rwgodoznya Es
archwl weryk wala Es my*n*d ethzaka nagy keſerwſeghes kenzaſt
thenek rayta Es annak wtanna egy ſetet hazba wethek Mykort
kedygh zent Ianos az zyz maryahoz ywtoth wolna monda az zyz
Marya latwan zent Ianoſt ygen Syrnya Ianos En zerethő fyam
myt ſyrz Es zenth yanos nem zolhath wala az nagy keſerwſegh-
nek myatta O az edes zyz maria mely igen megh keſerődek
Mykoron latha hogy zenth Ianos neky ſemmyth nem zolhatna
Es yſmeg monda az zyz marya fyam Ianos hol hagyad az en
edes fyamat awagy őtet meg fogak monda zent Ianos zerető
Azzonyom zyz marya Az my eedes meſterwnketh az te aldot ſent
fyadath az athkozot ſydok meg fogak Es en edes || Azzonyom 93
Marya őteth oly keſerwen werek Es annak wtanna meg kőtezeek Es
annaſnak hazahoz wywek Es azt: latam hogi oly keſerwen őtet
archwl werek hogy az ő aldot zent zayabol Es orrabol az wer
nagyon ky bwzogh wala Oh az zyz marya hog ezt halla az főldre

le eſek Es holt elewen keppen kezde ſekwnnye Mykorth kedygh az marya magdalena ezth latta wolna az zyz maryath ſel emele de maga ſe*m* az zyz marya ſem zenth Ianos Sem marya magdalena nem zolhatnak wala az nagy keſerwſegnek myatta El nemykoron monda az ziz marya Ieſws en edes fyam Ieſws en edes teremtem Ieſws en lelkemnek wygaſaga Es monda zent yanoſnak Es marya magdalenanak Es Marthanak kellywnk fel een zerető fyaym Es me*n*nywnk el ne thalantal meeg lelőkben erhettyek az en aldot zent fyamath yeſwſt Es el eredwen nagy keſerwſeges ſyraſſal az aldot zyz marya wgyan mezythlaab megen wala Mykeppen az ayttatos zent bernald mongya Es nagy ſokzor az tőwyſkek az ew aldot labayth megh | Thwdeſteek wala Es mykkort Ierwſalembe bee ywttanak wolna lampaſokat a zel megh fwa Es egy hazhoz wylag gywytany mykort be tertek wolna latak hoǵ hat eǵ alcz kereztfakat czynal Es farag Es mo*n*da az zyz marya magdalenanak en edes leano*m* kerlek hogy kerdmegh kynek czynalya az kereztfakat Es meg kerdwen monda hogy a ketteyth az keth tolwaynak Es az eggyket az nazaretbely Ieſwſnak kyt czak ez eiel foktak meg a ſydok O mykorth ezt hallotta wolna az zyz marya az kereztfara borwlwan ezt mongya wala fyam fya*m* en ǵengeſeges fia*m* fyam Ieſws honnat erde*m*leed ezt fyam na*m* ſenkynek ſemy gonozt fia*m* edes yeſus ne*m* tettel Es mykort lathnaya az alcz hogy ne*m* mywelhetne a zyz maryatwl ky tazygala őtet mert fel wala az ſydo feyedelmektwl O ember go*n*dolľad meg mykeppe*n* keſereg uala a ziz maria Es naǵ keſerwſegel onnat el yndwlua*n* menenek a*n*nasnak hazahoz a hol zent Ianos [hatta] el hatta wala Es őtet mykort ot ne*m* leltek uona alytta a zyz marya hoǵ meg őlteek wolna aunal nagyob keſerwſegben eſeek Es
94 monda zent yanoſnak En edes fia*m* || Ianos Na*m* azt mo*n*dad hoǵ fiamat yeſwſt yt hattad azert ymmar nylwa*n* hyze*m* hogy őtet meg őltek Es mykort ymar haynalfelee ywtottak wolna kayffas pyſpeknek hazahoz zolaſt halla[na]nak Es oda thartanak Es hath ymmar az edes Ieſwſt archwl hozyak az zyz maryara O hogy ezth lata az zyz marya az főldre le eſek hogy embery zemeľ nem wolna ő rayta merth az ő zent orchayat az nagy archwl wereſnek myattha az wer be tőlte wala wgy annera hogy embery zemeľ rayta nem yſmertetyk wala Es nagy ohaytaſſal azt mo*n*gya wala fyam fyam En edes fyam yeſws fyam en zemeymnek wylagoſſaga

Thekyncz ſyàm az te ſyralmas anyadra Es mykorth latak wolna az ſydo azzonyok Keſerwlnek wala ő raytaa mondwan Iay zegen zyz marya mely igen zernyen kenzottak az te edes ſyadath yeſwſth nemelyek kedygh mondnak wala Iay zegen Marya mely bodogtalan ydőre ywtottal hogy az the edes egietlen egy ſyatthwl ehl walaztaatal Es ekepen a l cdogh zyz marya nagy keſerwſeget ual uala |

Ees mykoron Iwtottak wolna pylatwſnak hazahoz be yelentek az edes yeſwst pylatwſnak mondwan Wram pylatws ez ember megh tyltotta hogy czazarnak adoth ne adyanak Es magat kyralya tőtte azerth melto hogy megh őleſſek Es mykort pylatus ezth hallotta wo*l*na bee uyteete az ő pytwaraaban Es monda neky te wagye az ſydoknak kyralya monda Ieſws the mondad merth en wagyok mykorth ezt halotta wolna pylatws monda ha kyral wagy hol wagon || Az te orzagod monda Idwezyttenk az en orzagom nynczen ez főldőn hogy ezt hallota wolna pylatws monda az ſydo feyedelmeknek En ez emberben ſemmy bynt halalra walot nem leelek mondanak az ſydok wram pylatws mynd galyleeatwl fogwan eddyglen el hytette az nepeket hamyſſagawal mykorth ezt hallotta wolna pylatws hogy galyleabely wolna kylde őtet erodeſnek ky akort az ynnepert be yut wala Irwſalembe

Mykort azert erodeſhez wyttek wolna latha erodeſ kyraly ydwezyttenket Es ygen meg őrule rayta mert ſok ydőtwl | fogwa kewannya wala latnya merth hallotta wala hoǵ nagy czodakath tenne Es kewnnnya wala hogy Ieſws czodat tenne ő előtte de ydwezyttenk nem akara tenny Mert ha walamy czodath teth wona ottan Erodes őtet az Sydoktwl megh zabadeyttotta wolna Es embery nemnek ydweſſege megh ba*n*tatoth wolna Es azert mykoron latta wolna erodes kyrali hogy ſemmyth nem zolna bolondnak alytta őtet Es az ő aldot zent ſeyet kerezthwl nyrete Es ſeyer rwhaban elteztete Es nagy karomlaſſal oth ő zent ſelſeget erodeſnel ylletek Es ezkeppen Erodes megh kylde pylathwſnak Az haraghbol kedygh Erodes megh bekeleek pylatwſſal kyk annak elette halalos keppe*n* gylőlyk wala eǵ maſt

Ees mykoron latta wolna pylathws hogy yſmeg megh hoznayak Idwezyttenketh Monda az ſydoknak ym ezt yol lattyatok hogy ez ember byntelen mert erodes ſem lelt ő benne halalra

walo bynt Azert kylte megh wyzza De magha azmynemő bynbe ty
96 wadollyatok Im een megh feddem ewteth Es towaba || Megh
zywnyk rola elbee kywlde azert pylatus yeſwſth hogy erőſſen meg
oſtoroznayak ewteth alythwan hogy az oſtorozaſſal ynkab megh
elegedneenek az ſydok

MIkoron azert be wyttek wolna annera oſtorozak hogy az ő teſteben teteytwl fogwa talpaygh ſemmy eep nem wala Es az ő draghalatos zent weere az pagymontomon nagy bewſeghel el foly wala O ayttatos leelek gondollyad mene kent my erettwnk az ydőben az edes ydwezyttő yeſws Cryſtws zenwede hogy mynd ez wylagon mene | Ember wagyon Es mene lezen ſem halalhatna megh Es ennek wtanna el meenenek Es thewyſkbol egy koronath czynalanak Es az ő dragalatos zent feyeben weryk wala Es az tewyſk bee megyen wala az agya weleyebennes Ez korona kedygh nem fay tőwyſk wala hanem thengery thőwyſk wala ky ſokkal hegyeſb az fay thőwyſkneel Es nagy faakkal weryk uala az ő zent feyeben hogy az ő dragalathos wrwoſlo zent were orchayan Es melyen ala foly wala Es az ő zent yob kezeben nadat adnak wala Es terdet haythwan ő előtte karomlyak wala ewteth mondwan Idwezlegy ſydoknak kyralya Es archwl pőknek wala ő rea Es az ő zent zemeyth bee kewtyk wala Es archwl weryk wala őteth mondwan Cryſtws profetaldmek k mynekwnk kyczoda az ky theged yte Pylatws azerth ez wereſeg wthan eel ky wywee az ſydoknak baahrſon rwhaban ewlteztethwen Es tewyſk koronawal megh koronazwan ky mwthatha Es ezth monda ||

97 Ecce homo Ime hol az ember Es az ſydok el zewrnylkedenek mynd rayta hogy latak hogy ili igen kenzottak wolna pylatws azert alyttya wala hogy ez kenzaſſal meg elegedneenek az ſydok Ezt latwan Az ſydok nagy kyaltaſſal ezt mongyak wala fezycz meg fezycz megh lathwan azert pylatws hogy meg nem otalmazhatnaya monda ő nekyk nam Semmy bynt nem leelek En ez emberben Mondanak az kegetlen ſydok azt mongya wala hogy Salamonnak templomat el tery Es harmad napon | Eſmegh fel epytty Azerth ha megh nem őletendewd ewteth pylatws Czazarnak nem leez barattya latwan azert pylathws hogy megh nem oltalmazhatnaya monda nekyk nam wgyannees zokaſtok hogy ez ynnepnek tyzteſſegeyerth Egy halalra walo emberth el boczattok azert mellyket boczaſſam el ez kettő kezzul Ez yeſwſth ee ky

mondathyk Cryſtwſnak awagy az barrabaſth ky akaron Ember ewleſeerth megh fogattatot wala Mondanak az Sydok borrobaſth boczaſſad el az Ieſwſth kedygh megh fezyczed pilatus lata hogy Semyt ne*m* haznalna de ynkab rezzegne az nep meg moſa kezet az neep elo̊t Es monda artatlan wago̊k en ez igaz Embernek were-twl ezt ti iol lattyatok mo*n*danak a ſydok az o̊ were my rea*n*k zallyon Es a my fyainkra pylatus azerth hogy eleget ten*n*e az o̊ kereſéknek le yle az ytelo̊ zeekben Es rea ada az ſentenciath hogy meg o̊lneiek az ieſuſt borrobaſt kedygh el boczata O ember gondollyad mely nagy keſerwſeget walla az zeplo̊telen keſerwes zyz marya mert az o̊ edes fyanak kennyat yol latthya wala ||

Mykoron azert hatara attak wolna az kereztfat Es az waroſ- 98
bol el ky wynneyek monda az zyz marya zent Ianoſnak fyam yanos yerel elo̊ſth ymez altal wthra nethalantal megh lathathtyok az en edes fyamat Ieſuſt Es mykort oda ywtottanak wolna az mely kapun ky wyzyk wala latha az edes Ieſws az o̊ zent annyat Es annera el keſeredek hogy az kereztfanak alatta ottan le eſeek merth latha mynemw nagy epeſeghben wala az zyz marya O ayttatos Ember gondollyad megh mynemo̊ nagy keſerwſeget | Wal wala az zyz marya mykoron latha hogy az o̊ zent fyat yly zernyen ke*n*zottak wgy annera el keſeredek az ziz marya hogy ottan le eſek latwan hogy a ſok archwl wereſſel Es pekdeſſeſſel embery zemely o̊ raita nem tetczyk wala Es monda az aldot Ieſws az Ierwſalembely azzonyallatoknak Ierwſalemnek leany ne akaryatok en rayta*m* ſyrnya De ſyriatok ty magatokon merth nagy wezedelem tyreatok lezen yewendo̊ Es mykoro*n* ymar az kopazto hegyere ywtottak wolna az edes yeſuſrol az o̊ rwhayat le ra*n*tak Es az ſebek rayta mynd megh wyulanak mert az o̊ ruhaya my*n*d az o̊ zenth teſtehez ragadoth wala a nag wernek myatta ezt hog lata a ziz m*ari*a hogi az o̊ zent fia meg mezyttelenylt uolna meg keſeredek Es az o̊ felyen walo ruhawal az o̊ fia teſtet altal ko̊te mert mykeppe*n* az eua*n*geliſtak iriak az imegh maſtes le zagattak uala rola Azo*n*keppe*n* le ra*n*tak az kereztfara Es a iob kezet le zegezek Es mykort a bal keze el ne*m* erne az fwratot ko̊telel megh ko̊tek Es annera uonak hogy az o̊ zent tetemy mind megh zamlaltathatyk wala aze*n*keppe az o̊ zentſeges labaiteſ ||

Ees Mykoron fel fezittettek wolna fel emelek Es mynd 99
kereztfaſthwl oli ygen zokanthak az werembe melyet aſtak wala

hogy az ő zent ſebey mynd meg yndwlanak Es az wer az ő ſebeyből nagy bewſegel ky foly wala Es az kyk kernywl aalnak wala karomlyak wala mondwan ha ő az elő iſten*n*ek fya zallyon le akereztfarol Es hyzwnk neky Es nemelliek azth mongyak wala waw ky el thered az templomot Es harmad napra yſmegh fel | Epytted Nemellyek kedyglen azt mongyak uala egyebeketh megh zabadythtot korſaghbol zabadycza meg maſt őnnenmagath az kereztfarol O mykoro*n* ezeket az zeplőtelen zyz marya hallya wala mel nağ keſerwſeget wal wala Es magat az főldhez yti wala Es holt elewen zamaban nagy ſok ydeygh oth fekzik wala Idwezyttenk ieſus azert ymagya wala az ő zent attyat mondwan en zentſeges attyam kerlek boczaſ meg nekyk merth nem thwgyak myth teznek Es az bal keze lefől walo tholway ees bozontya wala őteth mondwan ha az elő iſte*n*nek fya wagy zabadycz meg magadath Es mynkethes Monda az maſyk ky yob felől wala czodalok een te raytad hogy nem feled yſtenth merth ym yol lathod hogy my bynunk zerent zenwegyek ez kent De ez artatlan ember mynden bynńe neekwl zenwedy Es monda Idwezyttenknek wram mykorth ywtandaz az te zenth orzagodban Emlekezyel megh een rolam Monda Idwezittenk ő neky byzony byzoń mondom hogy
100 welem lez ma paradyczomba Es ezt || Hallanaya az zyz marya Monda fyam en edes fyam Ieſus nam az tholwaynak zolaz fyam Ieſus Myre hogy nekem ne*m* zolaz Monda Idwezyttenk ő neky Ime azzonyallath neked fyu Ianos Es legy annya Ianoſnak Oh az edes zyz marya ezt halua*n* az főldre le eſeek Es nağ keſerw ſyraſt kezde tenny Es monda thowaba az aldoth Ieſws zomywhozom Es mykorth ezt hallanaya az zyz marya nagyoban el keſerődek Es az ő gyengeſeges zyweth altal folya hoğ az ſydok azerth ezt hallottak wolna ſpongyaban merget Es echeteth czynalanak Es az ő zent zayahoz ywtatak Es nem akara be wennye De monda nagy kyalthaſal megh thekellettem En zentſeghes attyam ymmar mynd walamyth kel wala embery nemzetnek walczagaerth zenwednem Es monda iſmegh nagy kyaltaſſal e e l i e e l i l a m a z a b a n i Az az En iſtenem En iſtenem myre hattal el enyemeth ezt halwan az ſydok mondanak had ne banczok lade yllyeſth hiya laſok talam el yw Es | Megh Zabadyttya őteth Es monda Idwezythte*n*k nagy fel zowal Es kyaltaſſal p a t e r i n m a n u s t u a s c o m e n d o ſ p *i r i* t u m m e u m En zentſeges attyama te

zent markodba ayanlo*m* az en lelkemeth ez meg mo*n*dwan ky
boczata az ŏ zenth lelketh mykoron azerth ezth latta wolna a zyz
marya nagy ſyraſſal wgy mond wala Es nagy ohaythaſſal Oh en
edeſſeges fyam Ieſws howa hagyal edes fia*m* yeſws emgemet fiam
fia*m* En lelkemnek wygaſagha fyam nyncz Immar feyemeth howa
haytano*m* Oh attya myndenhato iſten myre hagod az te zent
fyadath yli zernyw halallal megh elnye O ghabryel angyal eze az
erem kyth ennekem menyorzaghbol hoztal wala Ezenkeppen
zenth Ianos Es marya magdalena Es mynd az tŏb azzonyallatok
nagy keſerw ſyraſth theznek wala mykorth lattyak wala az edes
zyz maryath az ŏ fia*n* yly igen keſergeny Es ezt mo*n*gyak wala
O nagy ken latoth azzonyallath ky yly zeepſeges fywtwl megh
walyk Es azon kezbe egy az ſydok kezzwl fordytta az ŏ kopyayath
Es az edes yeſwſnak || Az ŏ iob felŏl walo olldalath altal ŏklele Es 101
nagy bewſeghel az wer wyzzel elegy ky kezde folnya O hogy
ezt lata az zyz marya legh ottan az fŏldre le eſek Es monda
O ghonoz ſydo myth kenzaz meghys az en zegeny megh holt
fyamon Es nagy ſyralmas kenyweket hwllath wala Es ymar hogy
eſtwe fele wolna latha nekyketh ky ywnye Ierwſalembŏl Es azth
alyttya wala hogy azerth yunenek hogy az ŏ edes fyath Nagyo-
ban kenzanayak nag fel zowal Es ſyraſſal azth mongya wala Oh
ŏrŏk attya myndenhato yſten kerlek hogy ne hagyad ymar nagyo-
ban kenzany az te aldoth zent fyadat Es mykoro*n* zenth Ianos
latta wolna ŏketh megh yſmere hogy Ioſeph és nykodemws ywne
Es monda a zyz maryanak azzonyom zyz marya Ioſeph Es nyko-
demws azkyk yunek ne fely En zerelmes azzonyo*m* merth Ioſeph
Es nykodemos Iſtennek tytkon walo thanythwany walanak Es
Ioſeph megh kerthe wala pylathwſtwl yſtennek teſteth el teme-
teſre Es monda aziz marya zent yanoſnak fya*m* Ianos fws el oda
Es keried | Hogy ywyenek yde Es uegyek le az en edes fyamnak
ŏ teſtet zenth yanos azerth mykorth hozayok ywtoth wolna az
nagy ſyraſnak myatta ſem zenth yanos ſem zent Ioſeph ſem zent
nykodemus egymaſnak nem zolhatnak wala Es mykorth a zyz
maryahoz ywtottak wolna O a zyz marya mel nagy ſyraſth thezen
wala mondwan O ennekem keſerwes annyanak ky ily yo fywthwl
el walek Ioſeph azerth Es nykodemus laytoryath zerzenek Es az
aldot yeſwſnak zent teſtet le wewek Es az zyz maryanak ŏleebe*n*
adak Es az zyz marya yli keſerue*n* ſyrattya wala mo*n*dua*n* Oh en-

*n*eke*m* en zent fia*m* howa hagyad arua anyadat Iefus ihs en edes fyam ymar thwled el kel walno*m* ny*n*cz myt ten*n*e*m* fia*m* Iefus iefus en edes fia*m* megyek ymar ef howa legiek mert te walal az en wygafago*m* Es czak te walal elette*m* fia*m* ihs the walal az en lelkemnek edeffege Es az en zywemnek gyekere fya*m* iefus ne hag̋ el engemeth had halyak megh the weled fiam hogy ne uallyam el twled edeffeges iefus
102 Iay Ennekem en edes fia*m* || Mert ymmar thwled el kel walno*m* ma*ria* magdalena es eze*n*keppe*n* fyrattya uala wra*m* en edes mefter*em* Es en lelkemnek wyghafaga Es az azzonyallatok ees kyk az zyz maryath ayttatoffagal kenetik azok ees ne*m* t[e]irhetik wala hogy a zyz mariaual ne fyrnanak Es mo*n*da iofeph zent Ianofnak hog̋ kerneye a zyz mariat hogy hannaia el temetni mert ymar a nap el nywgot wala es mo*n*da ze*n*t ianos a ziz marianak azoño*m* m*ari*a had temeffwk el a mi edef megh waltonkakh teftet mert ezt yol latod hogy eftwe uagyon Es aziz marya nekik engedwen nagi zomorufagal

Es yofeph az mel koporfoth maganak czynalthatot | Wala aban thewek az edes yefwfnak zenth teftet O akoron az edes zyz marya mel nagy keferwfeghel be telek Es mely nagy fyraffal Ierwfalembe bee therenek Es monda Iofeph a zyz maryanak En edes azzonyom marya kerlek tegedet hogy yerel welem az en hazamhoz Es legy oth monda az zyz marya nem megiek merth yol thwdod hogy az en edes fyam azt monda hogy zent Ianos legyen nekem fyam kerǵed azerth wala howa megyen oda megyek Es be menenek az hazhoz holoth ydwezythtenk a weegh waczorath az apoftolokal tette wala Es az ziz m*ari*a meg kezene az azzonyallatoknak hog̋ ő neky tarfafagot tartottak wolna Es be menwen a hazban mynd eeth zaka nagyon fyratha magath mondua*n* O iefus iefus kit feld meny egh Es a tenger meg ne*m* foghat wala azt e napon a ku koporfo magaba rekezte Ohs ihs ihs kit a my*n*de*n*hato attia ur ifte*n* ada en*n*eke*m* Es en ada*m* ez uylagnak ez wylagh ada az kennak a ken ada a halalnak Es az ő halala ada mynekunk embereknek erek eletet Es mykort ywtottak wolna nag̋ zo*m*batra meg ielehnek az ő ze*n*t annyanak Es meg wygaztala ewteth amen ame*n* ||

Hwſwetnak zentſeges yneperől ualo p*re*dicacio **103**

BEnedictus dominus deus Rex ſanctorum abraham Iſaak et Iacob Ieſus Criſtus unitas progenies verbu*m* veru*m* et ſap*ient*ia dei p*at*ris om*nipotent*is ab et*er*no p*ro*creata Temp*or*alit*er* vero ex yllibate v*ir*ginis marie vtero De venerabili ſp*i*r*i*tuſſ*an*cti conſilio co*n*ceptus et natus Proſaluac*io*n*e* tocius generis humani ſub poncio pilato Anna Kayffa et herode ſ*ecundum* q*uomodo* de eo dicta era*nt* | p*oſ*t lapſum p*ro*thoplaſti ad t*em*pus iſtud per profetas Captus Illuſus conſputus et deriſus flagellatus coronatus et ad mortem crucis turpiſſima*m* condempnatus ſepultus tercia die glorioſe reſuſtitat*us* de qua eſt nu*n*c nobis ad proponitu*m*

Aldoth wr yſten Abraamnak Iſaaknak Es Iacob patryarkaknak Es mynd ze*n*teknek felſeges kyralya Atia myndenhato wr yſtennek eredettwl foghwa theremteteth egyethlen egy zylette byzony igeie Es bőlczeſſege Ieſws cryſtws De ydő zere*n*t zyzeſſeges zyz maryanak meeheben thyztelendő zent leleknek thanaczabol fogontathwan Es ez wylaghra zylethwen Thellyes embery nemnek ydweſſegeyerth Poncyoy pylatwſnak Annaſnak kayffaſnak Es herodeſnek ſydoſaghbely byraknak ydeyeghben Mykeppe*n* ő rola mondwan lenck zent profetaknak altalok Az elſő atyanknak el eſeeſe wthan mynd ez ydeyghlen Megh fogattatek Megh czwfoltathek Megh pecdeſtetek Es Megh mewettetek Az wta*n* meg oſtoroztatek meg koro- || Ees kemenſeges kerezthfanak zernyw- **104** ſeges halalara karhozthatek Az uta*n* el temetteteek Es harmad napon nagy dyczőſegel fel tamadwan kyrel lezen maſthan mynekwnk ygyekezethwnk Es bezedwnknek fondamenthoma kyre hywan wr yſtennek zent malazťat

CRiſtus reſurgens ex mortuis Iam non moritur mors illi vltra no*n* dominabitur quod enim mortuus eſt vbi n*ost*ra fides vita et reſurrectio roborata eſt vſq*ue* inſempiternu*m*

CRyſthws Ieſws ſel thamadwan hallottaybol Es Immar ſoha
megh nem hal Es ǒ rayta az halal thowaba nem wralkodyk
Merth ky ymar meg holt eczer az bynerth meg holt eczer De az
ky eel eel wr yſtenben holoth az my hytwnk eelethwnk Es fel
thamadaſwnk megh ereſſultetheek mynd erekwl ereke De magha
mynden megh halgaſſa Merth ez ygaſſagnak | Es ez Byzonſaghnak
awagy ez byzonſagos wallaſnak Sokak nem hynek Es Sokak
hywek Az ſydokkezzwl kyk kezeth wala wyzza wonas lathwan
hogy mynden teremtettek ǒ teremthǒyǒketh wallyak Es eeltethǒ
allatok byzonyttyak Es okos Embery allatok nylwan az ǒ wyokal
mwtattyak Vala thowaba wyzza wonas az feyedelmek kezeth Es
az papy melthoſagok kezeth Es az thyztelendǒ ween Sydo neepek
kezeth lathwan my*n*d az yegyeketh kyk leznek wala Ierwſalemnek
waraſaba*n* kyk Semmykeppen az ydwezwlǒ Ieſwſnak fel tama-
daſath nem hyhetyk wala Megh kereſwen azerth az ǒ zent teſteth
Es nem lelwen az koporſoban gondolak hogy az thanythwanyok
wrzothtak wolna el Es el wytthek wolna azth walwan Es hywen
hogy penzel hytettekel awagy el haytottak zeep bezedekkel az
ǒryzeketh Mykoron azerth yllyen dolghok tertenthenek wolna Es
yllie*n* hyrek thamattanak wolna Iewenek harom fyrſyak papy
105 melthoſaghal newezeteſek Egyk fines newǒ pap || Maſodyk adda
meſther harmadyk aggews newǒ fel pap Iewen galyleabol Ierw-
ſale*m*be Es mondanak az papy feyedelmeknek Es yraſthwdoknak
Es myndeneknek kezenſegel az ſynagoghaban ely bezedeketh
Merth Az yeſwſt kit megh fezyttetek lattok az ǒ thyzen egy tha-
nythwanyawal zolwan bezelwen Es thanytwan ǒketh Es ylwen ǒ
kǒzǒtthǒk olywetymnek hegye*n* Es Monda ǒ nekyk El menwe*n* Es
el ozolwan mynd ez wylagh zerenth predycallyathok myndenek-
nek Megh kereztelwen ewketh atyanak Es fywnak Es zenth
leleknek newebe Es ky hyendy Es megh kereztelkedendyk ez
yllyen ydwezwl Es ky nem hyendy karhozyk Es ez bezedeknek
wthanna lathok ǒtet Menyorzaghban mennye Ezth halwan az
ſydo feyedelmek nagyon megh remwlenek Es mondanak ǒ nekyk
Ha latthatok halath agyatok yzraelnek Iſteneenek Es kywe
kwldek ǒket az thartomanbol *P*Oſtea igitur congregati ſunt Iudei
om*ne*s et fecerunt lamentac*ionem* Ennek wthanna gywlekǒzeſth
twnek hogy ezewket | Hallak Mynd a kezenſeges ſydok Es nagy
ſyralmath Es ohaytaſt teenek Ierwſalemnek waraſaban De Annas

ſeyedelem Es kayphas pyſpek megh lelkezwen Es megh bathorythwan ŏketh mondanak Ne hyǵetek az wythezeknek kik azth mongyak hogy az angyal fordyttotta el az koporſorol az nagy keweth Es fel thamadoth Es hogy ghalyleaban menneenek holoth cryſtwſt megh thalalnak De ynkaban azt hygietek hogy penzen arwlthak el hogy maar fel thamadoth Ezth halwan Az thyztelende Nykodemus ky azkoron keztek wala fel kele Es monda Meg hygyethek thy Izraelnek fyay Merth ygaz ez fel thamadas mykeppen hallathok az harom fyrfyakthwl kyk hyzonſagot thenek myndenekrel wrnak thŏrwenyeben Mellyek azth mondaak hogy lattak az Ieſwſth zolwan az ŏ thanytwanywal olywetymnek hegie*n* Es kyk lattak az Ieſwſth Menyorzaghban fel menwen ez wtan zola nykodemus az ſydoknak Es || Monda Halghaſſathok **106** meg yzrael ſyay azen bezedemeth Boczaſſwnk fyrfiakath yzraelnek hegyeyre Nethalanthal wala mely leelek ragatta el Az Ieſuſt mykeppen elyas *p*r*op*h*e*thath paradyczo*m*ba Netalan megh thalalhatyok hwtet Es tharczwnk penytencyat Leen azert kellemetes Nykodemusnak thanacza mynden nepeknek Mykoron azert el yaartak wolna Izraelnek Es Ierwſalemnek mynden hegyeyth Es tharthomanyth De meg nem lelwen Az aldot Ieſuſt Thalalak megh Ioſephet az ŏ waraſaba*n* Aromatyaban kyth nagy penteken Az edes Ieſwſnak halalakoron An*n*as kayphas Es az kezenſeghes Sydok Az Cryſtwſnak vallaſaerth bee rekeztettek wala egy Seteth hazban Myg thanaczoth tharthananak hogy my halallal ez wylagbol ky weghezneek mynth Iobban meg hallatok Nagyon megh erwendeenek mynd az ſydok hogy ezth hallottak wolna Es nagy Dyczerettel Dyczŏytthek yſrahelnek yſtenet hoǵ meg thalalthak wolna Az ygaz Ioſephet kyt uk es akarnak wala wezteny ghondolak hogy kezyghben hyn*n*ayak Ierwſalemben es bizo*n*ſagot | Thenne ewnekyk Mynt let wolna dolga Es kyczoda zabadytthatta wolna kywe az ereus rekezbŏl eſ az ŏryzethbŏl aythok bee thewen Es mynden pechethek egezzen megh maradwan Iranak azert leweleth Es kezenetewth mynt yobban thwdak ez ygheek alath

Pax tecum dom*in*e Ioſeph et om*nibus* qui tecum ſunt dignare ergo venire ad p*at*res tuos et ad filios tuos q*uod* am*m*irati ſum*mus* omnes De aſſumpcione tua ꝛct

Bekeſegh the weled wrwnk Ioſeph Es myndeneknek kyk te ueled wannak Leegy meltho azert ywnye my hozyank te atyaid-

hoz Es mikeppen the atte fiaydhoz merth mynd nyayan czodalkozwnk theneked el wyteledro̊l mykeppen leth legyen Mert azt twgyok hogy ghonoz alnokſagos thanaczoth gondolthwnk wala the ellened Es az wr yſten kywe ween belo̊le Es azon wr yſten mykeppen meg zabadyttoth thegedeth az my alnokſaghos ghonoz thanaczu*n*k kezzwl Bekeſegh azerth theneeked wrunk Ioſeph mynden kezenſeges thyztelendo̊ nepekthwl Ezenkeppen kyk o̊neky baraty walanak Es az megh yrth leweleth neky wyweek Mykoron
107 megh thalalthak wolna Es az leweleth o̊ neky atthak || Volna Megh Apola o̊keth Es Ierwſalemben yndwlanak eſ Nagy thyztelettel Ioſephet fogadaak mynden neepek Es Nykodemus ky o̊neky yeleſſen baratya wala Es hazahoz wywe Mykoron maſod napra ywttanak wolna Annas kayphas Es nykodemus zolanak Ioſephnek yl zowal aǵ Agy byzonſagoth yzraelnak meſtere Es yelencz megh mynekwnk myndeneketh kyketh kerdendwnk merth nagy baanath foghlalth megh mynd ṅayan Azert hogy el themetted Az yeſwſnak teſteeth kyerth teghedeth bee rekezthenk Es meg nem thalalank kyn naǵon megh Czodalkozank Es megh felelmeenk mynd ez napygla*n* Megh felelee az ſydo feyedelmeknek az ygaz Ioſeph mondwan Mykoron engemeth beeh rekeztheetek az ſeteth hazba*n* nagy penteken eſthwe felee Es Mykoro*n* en alwan En ymaczagomnak helyen yme eefeli koron megh renghe Az haznak mynd neegy zeghelety Es latham Ieſwſth nagy feneſſegbe*n* Es en nagy felelmemnek myatta eſſeem az feldre Es o̊ Azo*n*nal en kezemeth fogha Es fel emele az feldro̊l Es mennyey Harmattal engemeth megh ente Es megh terelwen En orchamath megh czokolgata | Ees Monda Ennekem Ne akary felnye Ioſeph tekyncz en ream Es laas meg engemeth merth en waǵok Es fel thamattam Es en Reaya thekynthek es mo*n*dek En nemes wra*m* Es en edes meſterem zent yllyes Es monda Nem wagyok en yllyes De en waǵok az ieſus kynek o̊ teſteth el temethed Es en mondek o̊ neky vram mwtaſſad megh hol themetthelek el een thegedet Es azo*n*nal kezemnel fogwa vyn az helyre hol ewtet el themettem wala Megh muthata az gyolczot kywel o̊tet be thakartam wala Es legh ottan megh yſmerem merth Ieſws legyen Es fo̊ldre lewe eſwen ymada*m* ewtet Es ezth monda ew ennekem

Benedictus qui uenit in nomine domini et tene*n*s manu*m* meam dixit me in aromatyam in domu*m* meam et dixit michi

Pax tibi et uſq*ue* ad quadrageſimam diem non exeas de domo tua ego enim ambulabo ad diſcipulos meos ⁊ct

Bodogh ky iwth wrnak neweeben Es en keze[z]meth foghwan wyn engemeth aromathyaban az || En Hazamhoz Es mo*n*da ennekem **108** bekeſeegh hozyad Es tellyes negywen napiglan ky ne meny hazatthwl Merth en yarok az thanytwanyokhoz Ezt halwan az ſydok meg feelelmenek Es megh rettenenek Mondwan ez bezedewket My therwenywnkben wgy wagyon megh yrwan hogy Ket embernek awagy haromnak zayaban megh aal ynde*n* byzonſaagh De magha mit ketelkedwnk ez dologhba Na*m* zenth moyſſeſnek themeteſe nem leeletyk Nam zent enok el weetetőth ez feldrel wrnak ygeyeben Nam ze*n*t Illyes profethanak halala nem thalaltatyk De ez Ieſws arwltateek az poghan pylatwſnak megh werethek megh pekdeſtheteek thewyſkel koronaztateek Wyteznek lanczaya myath athal eklelteteek Es az maghas kereztfan megh fezeyteteek Megh hala Es el temettethek Es az ő teſteeth ym tyztelendő attyank Ioſeph ennen wy koporſoyaban el temethee Es megh walla hoǵ latta wolna eelwen ő thanythwanywal olywethymnek hegyen Es latta wolna fel meńnye meniorzagban | Ioſeph azerth Zola· Annaſnak Es kayffaſnak Byzonyawal ygazan Es yol czodalkoztok ez dolgon hogy fel thamadoth halottayből Es eelwen menyorzaghban fel menth De nagyob czoda hogi ő wele ſokakath fel thamaztot azerth hallyatok meg myth akarok mondanom Emlekezyetek megh az thyztelendő zenth ſymeonrol ky wala kezenſeges papoknak feyedelme ky az yeſwſth ő karyan templomba bee wywe Es megh aldaa mynd az ő zyleyewel ez Symeon papnak wala keth fya kyknek halaloko*n* Es el temetheſeken oth woltham Mennyetek el azerth Es yaryathok el ő nekyk koporſoyokat merth fel thamattak Es yme aromatyaban egyetembe zentelen walo ymaczaghban eelnek de ſenkyhez nem zolnak wannak mykeppen egy halottak de yertek hozyayok naǵ thyzteſſegel Es hozywk Ierwſalembe ewketh nethalanthal zoltathattywk ez fel tamadaſanak tythkon walo woltharol Halwan ez bezedeth mynd yowa hagyak keleenek fel Annas kayffas nykodemws Ioſeph Es gamalyel Az koporſoban őketh nem thalalak leelek megh || Aromathyaba*n* terden alua*n* Es ymathkozwan Nagy tyzteſſeghel **109** megh czokolgathwa*n* hwketh Es nagy yſteny feelelemmel hozak Ierwſalemben kezenſeges ſydoknak Synagogayokban

Es Thewek be az aythokath Es az therwe*n* kenyweth feyekre olwaſak zorythwan Es ketheleżwen őketh wrnak hatalmawal Es Az teremthe hatalmas yſtenre Es Izraelnek yſteneere ky therwen myath Es profetaknak althala zoloth bezelleth az regy zenth attyaknak Mondwan őnekyk Hyzitek ee azth yſtennek lennye ky thyteketh fel thamaztoth mongyathok megh myneku*n*k hogy hogy thamattathok fel Halwan ez erőlteteſth e ket Attyafy karynus Es Lencius Nagyon megh rezketenek theſtek zerent Es ő zywők[z]be*n* megh zomorodanak Nezwen mynd ketten az menyorzaghra Thenek azerth kerezteth wyokal az ő nyelwekre Es legh ottan zolanak monduan Agyathok mynekwnk yrozerzamoth Es megh yrywk thynektek mynd azokath kyket latthwnk Es hallottwnk Es lewe ylenek Azonnal Es yrnya el kezdeek ky mynd ő tehetſege zerenth ezen keppen |

Ieſu xpe domi*n*e mortuor*um* reſur*rect*io et uita p*er*mitte nobis loqui miſteria per mortem crucis tue quia perte co*m*morati ſumus ⁊ct

Oh aldoth wr yeſws cryſtus megh holthaknak fel thaamazthoya Es eelethe enghegyed mynekwnk ky yelentenwnk Es megh zolnwnk az thytkokath te zent kerezthſadon walo halalodeerth mert the reyad wagywnk ketheleztethwen The paranczolthad wr yſten az the zolgaydnak ſenkynek the melthoſaghos yſtthenſegednek thytkayth kyue nem yelentenye kyketh pokolnak temlecheben a zegeny foghlyokal zewrzel

Cum rex glorie Criſtus Infernum debellaturus intraret et chorus angelicus ante faciem eius portas principu*m* tolli precip*er*et ſanctorum pop*u*lus qui tenebatur in morte captiu*us* voce lacrimabili clamauer*unt* Adueniſti deſiderabilis quem expectabamus intenebris ⁊ct

Mykoron az nagy felſeghnek dyczőſeges kyralya az aldoth
110 cryſtws pokloth megh wynya Es meg ternie || Menne Es Mykoron az mennyey zent ſeregh angal wette wolna elők az ő zent zyneth zemelyeth paranczoluan el ternye pokolnak kapwyth Erőſſeghnek zawaryth Es kelenczyth Es pokolbely rekezeknek kwczayth Az zenteknek nepe Es gywlekezethe kyk zeghenyek tartathnak wala foghwan az halalnak kezette es halwan ez dolgoth fel zekdeſeenek mynd mennyen walanak Es Nagy fel zoual ſyralmas keyathaſſal keyatyak wala mondwan El yuttel ymmar keuanathos kyth

warwnk wala reeghthwl fogwan ez ſetethſegben nyomorogwan hogy kywe zabadytthanal ez eeyel megh fogattakath ez temleczből Thegedeth hynak wala' az my zuntelen walo fohazkodaſynk Thegedet warnak wala az my gyakorta walo ſyralmynk The lul az Kethſegheſeknēk remee*n*ſeghe nyomorwſagh belyeknek nagy wyghaztalaſok mynd ereke

Az keet ember zaua

MIkoron azerth my ees wonank egyetembeh mynd az regy ſok zent attyaynkal Az melyſeges homalyoſſaghnak ſetethſegheben Azonnal megh ythee nemynemo̊ arany zynw fenes | Nap Es Kyraly Meltoſagh zerent barſonyos wylaghoſſagh mynketh megh thyztoythwan Azònnal mynd kezenſeghes embery nemnek attya Adam mynd az patryarkakwal Ės profethakal o̊rwleenek mondwan

Lux iſta auctoris luminis ſempiterna eſt qui pro n*o*b*is* p*ro*miſit tranſmittere coeternu*m* lumen ſuu*m* et clamauit Iſaias et dixit hec lux eſt patris filius dei ſicut predixi cum eſſem in terris vniq*ue* terra zabulon et terra nepthalin tranſiordane*m* galilee gencium populus qui ambulabat intenebris vidit lucem magna*m* et qui ſunt inregione umbre mortis lux fulgebit ſuper eos ɂct

ſimeon exultans dixit omnibus Glorificate d*eu*m et xpm filiu*m* dei quia eu*m* ſuſcepi in manibus infante*m* natu*m* in templo dicens Nuc dimitis dom*in*e ɂc

Ez wylagoſſagh az theremthenek erekwl walo wylagoſſaga ky my megh waltſaghwnkerth ygherthe el boczatania o̊ erek wylagoſſaghath az || Vthan fel kayata Iſaias *proph*etha Es monda Ez 111 wylaghoſagh attya myndenhatho wr yſtennek zenth fya mykeppen megh mondam mykoro*n* waleek eelwen az főlden ezenkeppen zabwlomnak feldee Es Nepthalymnak felde ghalyleanak Iordan wyzeenek althala Nepeknek gywlekezethy Ky mykoron yaar wala nagy ſetethſeghben Latha naǵ wylagoſſagoth Es kyk wolnanak az ſeteth halalnak tharthomanyaban wylagoſſagh feenleneek hw reayok Azert ymaran ym el ywth Es wylaghoſoytoth Mynekw*n*k halalban ylo̊knek Es mykoron o̊rwlneenk myndnyaian az wylagoſſaghban ky my reank zaalloth wala Elo̊we yuee az my zylo̊

attyank ees Symeon Es nagy o̊rwendeeſſel Mondaa myndeneknek ez ygheeketh Dyczo̊wyczeetek az yſtenth Es Cryſtwſt yſte*n*nek fyath merth en weem hwteth kyſded gyermek koraban en kezeymre az templo*m*ban Es zent lelekthwl kezeryttethwen mondam hw rola ez wallaſth Maſtan boczatod el felſeghes wr yſten az te zolgadath az the bezeded zerenth bekeſeghbe Merth lathak az en zemeym az | The dyczeſegedeth Kyt zerzettel mynden nepeknek zemey elo̊th ky leen wylagoſſagh nepeknek megh yelentheeſere Es Izrael the nepednek dyczo̊ſegere Ezt halwa*n* mynd az kezenſeges zenteknek ſokaſagha nagyoban o̊rulee Ez wtan el ywe nemynemo̊ remethe Es megh kerdeek mynnyayan ky leegyen kiknek ezenkeppen felele mondwan En wagyok Ianos az felſeghnek *p*ro*ph*ethaya elſo̊ az ew el ywwetelynek elette zerezwen wtath ydweſſeges thanuſaghot adwan az o̊ nepenek byneknek megh boczanathtyara Es lathwan ewteth en hozyam ywnye kezereytetween az zent lelekthwl eſ hwteth walwan mondam ez ygeketh

Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi et baptizaui eum in flumine Iordanis et uidi ſp*iritu*m ſanctum deſcendente*m* ſup*er* eum in ſp*eci*e columbe et audiui uoce*m* de celo dicentem hic eſt filius me*us* dilectus inquo michi bene conplacui ips*u*m audite et nunc preini ante faciem eius et deſcendi nu*n*ctiare zct ||

112 Imee Hol Iſtennek Baranya yme hol ky el uezy ez wylaghnak byneeth Es megh kerezteleee*m* ewteth Iordannak wyzeeben Es lata*m* En az zent lelko̊th lewe zalwan o̊ rea ghalamnak zemelyeben Es hallek zozatot Mennyorzaghbol mondwa*n* Ez az en edes zerelmes fia*m* kyben ennekem kellemeteſſeghem leen hwteth halgaſſathok Es yme elo̊l wetthem az o̊ zyneeth yweſemmel Es lewe zallottam ez ſetethſeghben thy nekthek meg hyrdetnem Merth nem keſyk thyteketh meg lathogathny o̊ az fel tamado o̊ az iſtennek fya lewe yween az magaſſaghbol mykoron my ez ſetethſegben ylneenk Es ez halalnak Arnyekaban Ezeketh mykoro*n* hallotta uolna az elſew attyank adam hogy az Iordannak wyzeeben megh kereztelkedet wolna Nagy zowal kayatha az o̊ fyanak Sethnek mondwan Seth en zereto̊ fyam yelenczed meg az te fyaydnak Az *pa*triarchaknak Es *p*ro*ph*ethaknak mynd azokath kyketh Az zenth Myhal archangalthwl h[o]allottal mykoron boczattalak wala paradyczomnak kapuyara hogy kerneed | Az wr Iſtenth Hoǵ Kyldenee el az o̊ zent angyalat Es hogy adnaa az yrgalmaſſaghnak

fayanak olayaban kywel megh kenneed az en teſthemeth Mykoron en betegh wolnek, Seth azerth azonnal fel kele Es ezenkeppen megh monda az ő fyaynak Mykoron wgy mond een Attya*m*nak Adamnak kerthem wolna az yrgalmaſſaghnak fayanak olayaban az En athtyamnak egheſſeghere, zola Ennekem Es ezt monda Seth ne mwnkalkogyal the ſyraſoddal the ymaczagoddal Es wr yſtenhez walo kenyergheſeddel az olayerth Merth ſemmykeppen nem wehecz ő benne hanem Nagy regy ywendő ydőben mykoron beeh tellyeſedennek óth ezer Es egy hoyan keth zaz eztendők Akoron el yw ez feldnek zyneere Az hathalmas wr yſtennek zerelmeſſeges zenth fya Az aldoth Ieſus Cryſthws ky fel thamaztya Adam atyadnak teſteth Es ő wele mynden teſtheket fel thamazth Es mynden betegſegeketh megh gyogyth Es mykoron ő el ywend az yordannak wyzeeben megh kereztelkedyk Es mykoro*n* kywe zalland az Iordan*n*ak || Vyzeből Akoron Mynde*n*neketh az ő zent yrgalmaſ- 113 ſaganak olayawal megh ken kyk ő benne remenſegheketh wethyk Es lezen az ő yrgalmaſſagnak olaya mynden nemzethnek kyk wannak zylethendők vyzthwl Es zenth leelekthwl az erek eeletre amen Es Akoron lewe zalwan az erek wr yſtennek zerelmeſſeges zenth fya Az Cryſtws Es beeh hozya az te Attyadath Adamoth paradyczomba az Irghalmaſſagnak fayahoz Es Mykoron my*n*d ezeketh hallotthak wolna Setthwl az patriarkak Es p*r*op*he*thak Nagy wygaſagwal őrwleenek De mykoron yllyen nagy eremben wolnanak mynd az ſok zentek Ime az Satan luciper pokolnak feyedelme Es erek halalnak byroya zola az pokolnak Es monda zerezyed hozya thennen maghadath beleed foghadwan az yeſws cryſthwſth ky azzal dyczekedyk hogy iſtennek fya leegyen De czak ember felween az halalth monda zomorw az en lelkem mynd halalygh Sok Haborghaſokath teth ez feldnek zyneen az ő ghonoz teetemenyenek myatta Mert nagy ſok ſanthakath ſyketeketh wakokath neemaakath Es kylemb kylemb Korſaaghbelyeketh kyket En keſergettem | Ees Nyomorgattam Hw mynd megh gyogyttotta Es kyketh en maſtan theneked attam hw eelwen azokat thuled mynd megh wette felelee pokol az ſathan őrdeghnek ky leegyen az oly hatalmas ember hogy ő fellyen az halalthwl Mynden feldy hathalmaſok en alattam wannak vettetwen hatalmaſſago*m* zerenth kyketh te megh haytotthal Engednek ennekem De ha az Cryſtws oly hatalmas emberſeghe zerent hogy ellened cze-

lekedyk byzonyawal mondom theneked hogy myndenhato hw
yſtenſeghe zerenth Es ŏ hatalma ellen ſenky nem alhath Mynek-
okaerth wallya ŏ az halalth felnye azzal theghed akar megh
ffeghny De yay leezen theneked mynd erekkwl ereke felelwen
azert az ſathan feyedelem pokolnak mondwan myre ketelkedeel
Es myre feelelmeel megh ewteth thebeleed fogadnod ky mynd
ennekem mynd theneked ellenſeged En ewtet meg keſertettem Es
az ſydo neepeth ŏ ellene haaraghra kyzleltem Es ellene thamaz-
tottam chwczath eleſyttettem az ŏ wezedelmeere Meergeth Es
echeteth egyelythwen zerzettem ŏ neky ytallyara Es kereztfath
114 alkottam az ew || Megh fezyttheeſere hegyes was zegheketh althal
wereſre Azerth ymar hamar Wagyon ŏ neky halalaa Es beh
hozom ewteth wethwen ewteth theneked Es ennekem hatalmwnk
a'aa Felele pokol Es monda wgy mondal the ennekem merth ŏ
legyen az ember Cryſtws ky een thwlem erŏwel kywe wytte az
halotthakath Sokak woltanak eredetthwl foghwa ky en belŏlem
nem ew hatalmokkal halottakath zabadyttohtak De yſtenſeg-
ſeghnek hatalmawal De ez Cryſtws egy bezedewel auaǵ egy
ymaczaghawal az halotthakath en thwlem el ragatta Nethalanthal
az aki lazarth ees fel thamaztha egy paranczolattyawal Felele az
ſathan feyedelem Es monda wgyan azon az Ieſws Halwan ez
feleleteth az pokol monda Mynd az the hatalmydra Es en erŏſ-
ſegymre Kethlek thegedeth Ne hozyad azth en hozyam Merth
hogy hallottham vona az ŏ paranczolattyanak zawath mykoron
lazart ky hywa Azonnal megh retteneek Es mynden ereym en
welem ezwe meg haborodanak merth nem [nem] | Tharthatok
megh lazarth De mykeppen egyhamarya heryo azonnal fel zekel-
lek Es nagy hamarſaghal kywe meene Es Meegh az feld ees ky
az ew teſtheeth tarthya wala megh adaa Maſtan ees azonkeppen
leezen thwdom en Mert az ember ky azt tehette Erŏs yſten az
byrodalmaban eſ hathalmas ŏ emberſegheben Es embereknek
ydwezytthŏye Mert ha ŏtet the En hozyam hozandod Mynd azo-
kat kyk ez kemenſeges Rəkezes themleczben wannak mynd ky
zabadoythya Es ŏ yſtenſege myath wyzy az erek eelethre Myko-
ron azerth yllyen bezeedekkel egy maſſal fegyedezneenek Sathan
feyedelem Es az pokol Ime nagy herthetenſeeghel nagy zendwles
leen Es nagy czattagas Es nagy menderges Es nagy ſok lelkeknek
ywŏltheeſek monduan

Tollite portas principes ve*ſt*ras et eleuamini introibit rex glorie ꝛct

Nyſſathok megh pokolbely feyedelmek thy kapwthokath Es ywyetek ky merth beh megyen menynyeknek kyralya ezth halwan pokol zola az ſathan feyedelemnek halalnak byroianak || Thawoz- 115
yal El en thwlem Es meny kywe ynnen ez een lakaſymbol ha the hathalmas hadakozo wagy hathalmas wytez wagy eregy wyaſkogal az dyczeſeghnek kyralya ellen De magha my igyed wagyon tkeneked ő wele Es ez wthan az ő kegyethlen thyztarthoynak Mennyetek el hamar thegethek be pokolnak kegyetlen kapuyth Es rettenetes aytoyt weſſethek nagy was doronghokath őnekyk Es zawaryatok be was kelenczekkel Es alliatok erőſſen ellene hogy meg ne foghaſſwnk tarthwan az foghlyokath my foghſaghwnkba Ezth halwan mynd az ſok zenthek nagy megh feddes zerenth walo bezeddel kayatanak az pokolnak mondwan

Aperi portas tuas ut intreth rex glorie ꝛct

Nyſſad megh the kapwidat hogy yuien be az nagy dyczőſeghnek kyralya es Nagy fel zowal zola az angyal zaiu zenth Dawyd mondwan Nem De mykoron eelek wala ez felden megh mondam theneked, Dyczeeryek az wr yſtenth ő zenth yrghalmaſſagha zerenth Es czodatheleert embereknek fyayhoz ki megthőree | Az was Kapukat Es el zagghatha az was retezeketh Es kywe hozaa őket az ő alnokſaghoknak wezedelmeeből, Es ez wthan meg azonkeppen az nagy zenth Iſayas p*ro*p*he*tha monda mynd az theb zentheknek Nem de een mykoron elwen wolnek az feldnek zyneen megh mondam thynektek, fel kelnek azok kyk meg holthanak Es fel thamadnak kyk koporſoknak melyſegheben wa*n*nak Es kyk feldnek keldekeeben wannak Merth az allat ky wr yſtenthwl wagyon egheſſegh leezen ő nekyk Thowaba hol wagyon halal az te hatalmad hol wagyon pokol az the gyezedelmed Ezth Halwan az zenthek Nagy fel zowal zolanak pokolnak mondwan Nyſſad meg the kapuydath ymaran laczyk merth megh gyeztettheel Es erethelen leez Ez bezed megh leewen Nagy rettenethes zozatoth hallanak menyderghes keppen mondwan

Thollite portas principes veſtras ꝛct

Nyſſathok megh pokolbeeli feyedelmek az thy kaputhokath Laatha ezth pokol || Hogy Imaran Maſodzor kayathoth wona oly 116
mynth nem thwdna ky uona monda

Quiſ eſt iſte rex glorie ꝛc

Kyczoda ez Dyczeſeghnek kyralya Felele zenth Dawyd pokolnak mondwan Ez nagy Iwo̊theſeknek bezedyth en yol erthem Mert en ez ygheketh zent lelek myath megh mondam Es kyth akkoron ez wthaan mondeek eſmegh mondom

Dominus fortis et potens dominus potens imprelio ip*se* eſt rex gl*or*ie ꝛc

Ero̊s wr Es hatalmas hatalmas wr gyezedele*m*be o̊ az dyczo̊ſeghnek kyralya Nyſſad megh azerth te nyawalyas bodogthalan pokol az te kapwydath Hogi Iwyen be az dyczeſeghnek kyrallya Es hogy ezt zolnaa zent dawyd p*r*op*he*tha az pokolnak ymee el ywtha Az Dyczeſegnek Kyrallya embernek zemelyeben, hogy Embernek zemelyeben Az felſeghes wr, yſtenſeghe zerenth Az o̊ro̊k ſetethſegeketh megh wylaghoſytthanaa Azonnal megh wylagoſyttha Es megh oldoza Es | Az gyezhetetlen ereynek ſegedelmeewel megh latogata mynketh ylwen my nagy bynwnknek ſetetſegheben Es wethkwnknek halalanak homalyoſſaghaban ezeketh halwan pokol az zernyw halal Es o̊ benne walo keǵetlen feyedelmek mynd az ew zolgaywal Reayok waraak yllyen megh yſmerth fenes wylagoſſaghnak wrath Az aldoth wr yeſws cryſtwſth Es mynth lathak egyetembe nagyon fel ywo̊ltheenek mondwan Ky wagy yllyen naǵ gyezhetetlen ky az nagy felſeges wrthwl boczatthatol mynekwnk gyalazathoſſaaghwnkra Ky wagy te yllien erek ky walthozaſnak thoredelmeenel kyl romlathhathlan byzodalmal Es felſeges haraghal mynekwnk hathalmwnkath ſemywe thezed ky wagy the yllyen nagy Es kyſded alazathos Es felſeghes wythez Es paranczolo zolgay zemelyben nagy czodalatos bay wywo Es dyczo̊ſeghnek kyralya megh holt Es eelo̊ kyth kerezthfa wyn halalra halwan leewen az koporſoba Es eelwen zalua*n* my hoz-
117 yank Ky wagy the yly ero̊s hogy kyk eredeth || Byn myath thartathnak eth my nalwnk megh zabadytthod Es zabadſaghra boczathod Ky wagy the ky az byn*n*el megh wakwlthakath te yſtheny feneſſegheddel megh tyztuytaz Es az theb kezenſeges erdegek megh ezenkeppen mondnak wala Nagy retteneteſſeghel Es felelemel Honnan wagy ely eres ember Es fenes Iſteny felſegh zerenth ely nemes mynden makwlanekyl Es thyztha mynden bynnelkwl Es ſoha ez feldnek zynero̊l yllyen leelek my hoziank nem ywth Es ſoha yllyen ayandek pokolnak nem kyldeto̊th Netalantal

the wagy az Ieſws ky p*r*op*he*thanak mondaſa zerenth kerezthnek halala myath mynden wylaghnak hatalmaſſagath wehende wonal Az zenth Atthyaknak Es p*r*op*he*thaknak megh byzonwlth es beh tellyeſedeth kewanſaghy mondwan ez ygheketh Mert meg keſerettek wala zeghenyek Es megh nyomorotthak wala az pokolnak zernyw lathaſokbol Es az pokolbely retthenethes yelenethekbȏl Azerth waryak wala az ydwezyttȏth

Ieſu Criſte Qui paſſurus | Aduenisti ſuper nos Criſtus dom*inus* factus eſt obediens vſq*ue* ad morte*m* Qui p*r*ophetice prompſiſti ero mors tua o mors Qui expanſis in cruce manibus traxiſti omnia adte ſecula Vita in ligno moritur infern*us* ex morſu deſpoliatur Poſt hec rex gl*or*ie Criſtus dom*inus* Diui*n*a ſua maieſtate conculca*n*s morte*m* conprehendens ſathan principem tradidit inferni poteſtati et attraxit adam ad ſua*m* poteſtate*m*

Oh aldoth wr ieſus Criſtws ky zenwedween ywtthel my eretthwnk Oh aldoth wr Ieſws Cryſthus ky lwl enghedelmes mynd halalygh myeretthwnk Oh aldoth wr Ieſws Cryſtws ky ywendȏ keppen megh magyarazad O the halal leezek en the halalod Oh aldoth wr yeſws Cryſtws ky el theryezthwen the kezeydeth az maghas kerezthffan, vonyal mynden wylaghokath the hozyad, erek eleth kereztfan meg hala es pokol ragadozaſathwl meg foztatek, Ez bezedeknek || Wthanna Az aldoth wr Ieſws Cryſthws ȏ nagy **118**
felſeghes yſtenſeghe zerent az halalth ȏ laba ala nyomodwan Es az ſathan feyedelmeth megh raghadwan pokolnak hatalma ala wethee Es az zegeny adam attyankath wona ȏnnen hatalmaſſagha alaa, Ez wtha*n* weewe pokol az ſathan feyedelmeth nagy zernyw pyronghataſſal zegyengetwen es mondwan O the nagy zegyenſegh ky angyaloknak megh mewethȏie Es yghazaknak megh wtaloya, Myth zerzetthel eze*n*keppen hogy az nagy dyczȏſeghnek kyralyath meg fezeythwen halalnak alaya akarthad rekeztenye Es mynekwnk yllye*n* naǵ ayandekoth yghertttheel kybe balghataghwl yarttal Myth tetteel yme ymara*n* ez Ieſws ȏ yſthenſegheenek hathalmaſſaga zerent Halalnak mynden ſethetſeegheth el thawoztatthya Es mynden ereyth megh thery O the athkozot Sathan yme ymmar mynden thyzthwnkthwl meg foztottal merth kyket ketſeghnek byneenek myatta | My Hozyank Haythhathwnk wala ymaran myndenek ȏ egy kewes ſyraſoknak Es hohaythaſoknak myattha thernek az erek elettre Meg gyeztettel azeerth az kerezt-

ffanak yegyenek myattha el wezteed mynden hathalmadath Es
mynden wyda*m*ſaghodath Mykoron ez Criſtws Ieſwſth dyczőſegh-
nek kyralyath megh fezeytteed the ellened, Kyben en ellenem
theel kyerth mathwl foghwa megh yſmered mene giettrelmeth
wallaz Es erekwl erekke walo keenth lelz zenwedween Ennekem
En őrizethem alath Oh the athkozoth Sathan kelleth wona the-
neked ynkab ez Ieſwſnak kedweth kezreſned, kybe ſemy bynth
nem yſmeerthel honnem meegh yly kegyetlenul megh fezyttened
Mykoro*n* ezenkeppen fegyedezneek pokol az ſathan feyedelemre
Zolala Az dyczőſeghnek kyrallya pokolnak Es ezth mondaa Lee-
zen ez Satan feyedelem the byroſaghod alat mynd erekke Adam-
nak Es ő fyaynak en zentymnek helyette Ez wthan Az Aldoth
119 dyczeſeghnek kyralya wr ihus xpus || Foghwan Adam Kezeeth Es
mondwan Iwyethek en hozyam mynd thy en zenthym kykthek
thartya en zemelyewmeth Es een haſonlathoſſagomat kyk az meg
thyltoth ffanak myatta erdegnek Es erek halalnak myatta el
karhoztatok uolt Imaran ez may napon laſſatok megh azon ffa-
nak myattha Erdeghnek Es erek halalnak [el karhoz] el kar-
hozattyath Azonnal mynd az zentek egyeſwleenek az aldot
kyralnak yoghyahoz Es lewe eſſueen ymadak őteth mondwan
Immar el ywtthel my edes theremthenk Es megh walthonk ky
reghtwl foghwa the zent therwenyed zerenth Es p*r*op*he*thak-
nak althala magadath yghereed kyth ymaran thetemenyeddel
beh telyeſeytel megh zabadoythwan az eelőketh te zenth kerezth-
ffadnak myattha Es kereztnek halala myath my eretthwnk le zal-
lotthal hoǵ meg zabadyttanal mynket pokolbol Es halalnak fogh-
ſagabol teyſteny hatalmaſſaagodnak myatta Azeert mykeppen
wetted te dyczőſeghednek yegyet menyeknek orzaghaban Es
mykeppen fel eeppwytetted te zent kereztfadon walo megh wal-
thaſod feldnek zyneen, azonkeppe*n* ueſſed | Vr Iſten the Dycző-
ſeghnek kyralya ez athkozot pokorra gyezedelmednek yeǵet the
zent kereztfadnak abrazattyathwal hogy az zernyu halal ne wral-
kogyeek thowaba Megh Halgatha kerelmeſwketh, Es fel emelue*n*
az ő zent kezeeth wethee kereztnek zent yegyeeth Adamra Es
mynd az ő ſok zenthyre Es thartwan Adamnak kezeet fel ywee
pokolnak melſegeeből oth dyczerek az aldoth dyczőſegnek kyra-
lyath ky mynd az ő tehetſeghe zerent Es wtholzor ezenkeppen
mondanak

Hic eſt dominus deus noſter ineternu*m* et in ſeculum ſeculi ipſe regetnos in ſecula ꝛct

Ez az my wrunk yſte*n* mi*n*denkoron Es mynd erekwl ereke ő byryon mynketh ő zent orzaghaban, beh wyue azerth wr yſten Adamoth paradyczomba Es adaa zent myhal archangyalnak Es az teb zentek kewetheek őtet Es Lathaanak oth keeth fyrfyakath kyketh meg kerdue*n* feleleenek hogy eggyk wolna enok ky wrnak bezedemyath wytetőth wona oda az maſodyk elyas ky thyzes zekerben ragathatoth wona oda || Kyk Meegh Halalt ne yſmer- **120** neenek mygh Anticriſtus el nem ywne ky Ierwſalembe őket meg őlnee ezenkezbe előwe ywue egi nemynemő meg nyomorodoth rozzas zegeny ember hordozwan egy kereztfaath ő walla*n* Lathwan őtet Es meg keerdwen ky wona felele hogy ő wona az zegeny tolway kynek Cryſtws az kereztfa*n* paradyczomoth ygerte wona myerth ő benne hyt wolna ezt halwan az zent attyak Dyczerek az wr yſtent hoǵ yllyen yrgalmas wona az el wezendő emberi ne*m*zethez

Cum conpletum eſſet tempus Reſurrectionis et glorioſe aſſumpcionis corp*or*is eius uis dies d*omi*nica dixit Ade et ſa*n*ctis eius exntibus imp*ar*adiſo tempus eſt vt excite*m* corp*us* meu*m* vadam et reaſſu*m*pma*m* illud Qui om*ne*s p*ro*cidentes dixerunt Ite rex gl*or*ie et cito redite Quia gl*ori*oſum corpuſ veſtru*m* videre plurimu*m* affectamus ꝛct |

Mykoron Beeh tellyeſedeth wolna fel thamadaſnak ydey Es[az] Az aldot Cryſtws Ieſws Dyczeſeghes zent teſtenek fel wethele zola Adamnak Es ő wele walo zentheknek paradyczomba, Ideye ymaran hogy en el menyek fel ſerkenczem Es ream wegyem az en teſtemet kyk azonnal lewe eſween ymadak őteth Es mondanak Menyel dyczeſeghnek kyralya Es hamar hozyank thery merth az te dyczeſeges zenth teſtedeth yghen feletthe kewanywk lathnya De mykoron az my dyczeſeges wrwnk yeſws cryſtws reaya wette wolna mykeppen kezdedben megh zerzette wala az ő zent teſtet Es mynd kyk őryzyk wala reaya nezween Mykoron ő nagy yſteny feneſſeghe zerent Es thwlaydon hatalmawal kywe yween az koporſobol Es azonnal nagy kewanathos zeretettel az ő zomorwſagal beh tőlth dyczeſeges zent zyleyenek wygyazo haylokaban, Megh latogatwan Es megh wyghaztalwan az ő zent zyleyenek banattal bee thőlt zyweth yelenthwen ees eenekeluen || Iſtheny **121**

Dyczeretheketh Merth ygen gyakortha az bodogh anya marya ne*m* zynyk wala nagy eedeſſeeges zokkal Es bezedekel hynya az o̊ zent ſyath mondwan Thery megh Imaran en edeſo̊m ywy el ymaran en zeretho̊m hogy thawozyek el ymaran az keſerwſeges banathnak tho̊re az En zywembo̊l Oh en edes zerelmem Oh en nagy kywanſaghom Oh een zemey*m*nek wylagoſſagha Oh en ziwemnek gyenyerw erwendeteſſeghe agyad megh ennekem az the zent zynednek wydamſagat mwthaſſad megh enneke*m* az te zent orchadat Oh En remeenſeghem Oh en lelkemnek eelete Mwthaſſad megh the maghadath ennekem Es meg eleghedem en weele De mykoron az megh keſero̊deth zeplo̊telen zyz marya yllyen bezedeketh mondana Ime halla nagyſokſaghw angyaloknak zengheſeketh Es eenekleſeket mondwan Menyorzaghnak kyralne azzonya o̊rwly all*elui*a Merth az kyt the mehedbe*n* erdemleel hordoznya all*elui*a Fel thamadoth ymara*n* my*n*t megh mondottha all*elui*a Es hatra tekyntwen az | Eedes zyz annya Marya lathaa az o̊ edes zyletthet az nagy dyczo̊ſegnek kyralyath ywnye nagy kyraly ekeſſeeghel kezenue*n* o̊ neky Es mondwan Idwezlegy een zentſeges zyle*m* Es en edes anyam marya Fel thamattam ymaran Es yme weled wagyok o̊rwly Es wygagy ſyonnak leanya o̊rwly eleegh keppe*n* tellyes embery nemnek ſeghedelme Ime hol the mehednek gymo̊lcze Ime hol az te zyzen zylt zyletted Ime hol kyt te zyzeſſeges theyeddel thartotthal Ez neweltheel Nyſſad megh az te zadat Es een beeh to̊ltem o̊teth, kery keero̊th een thwlem Es myndenth adok teneked Ez wtan az edes zyz marya lewe eſue*n* o̊ zent fyanak labay elo̊th nagy alazatoſſagal monda Bodogh ky ywth wrnak neweeben Es maſtan wram fogagyad te zolghalo leanyodnak kerelmeeſyth Es kenyergheſyth Engegyed hogy wala mely bynes engem hywan the hozyad akarand thernye Nythwan lelye
122 te zent Irgalmaſſaghodnak aythayat || Ees Ky En Benne*m* the zenth zerelmederth byza*n*dyk Az ghonoz ellenſeghnek alnokſagos czalardſagath o̊ halalanak ydeyen ne fellye felele o̊ neky az o̊ edes fya Es monda Oh mynd o̊ro̊ke bodogh mely igen naǵ az the zeretho̊d Es mel nagy az te kegyelmeſſeged The wagy yzraelnek dyczo̊ſeghe The wagy Izraelnek wyghaſaga the wagy az een neepemnek thyzteſſeeges fel magazthalaaſa Leegy irgalmaſſaghnak annya mynden byneſeke*n* Es myndenek o̊rwllyenek te benned Es megh wygaztaltaſſanak te myattad Es megh aldaſſanak te benned

Azonnal leen az edes zyz marya mynekwnk zozolonk my zerethwnk my hythwnk Es o̊ro̊kwl walo remenſeghwnk

De laſſwk megh myt czelekedeenek Az tho̊b zenth azzonyok kyk az Cryſthwſeerth keſergeenek mykoro*n* el erettenek wolna holwal regghel az edes ydwezyttho̊nek koporſoyahoz hogy meg laſſak ha walaky megh bolgatta wolna az teſteth Mondanak o̊n bennek | Oh Wallyon Ky emely fel mynekwnk az nagy keweth az koporſonak zadarol kywel az kegyetlen ſydok my eedes wrwnknak teſteth az koporſoban rekeztetteek Mykoron azerth oda eerthek wona laathak wr yſtennek zenth angyalath ky o̊ nekyk mondi kyth kereſtek oh thy felelmes azzonyallathok ez koporſonal ſyrwan Es ohaythwan Feleleenek az azzonyok Es mondanak Az nazarethbely megh fezwlth Ieſwſt kereſſek mondanak az angyalok o̊ neekyk Nynczen yth ha o̊teth kereſytek De ſyethween menyethek el mongyathok megh az thanytwanyoknak es pethernek hogy fel thamadoth Ieſws Iwyetek el laſſathok meg az helth eſ hol temeteteth wolth my wrwnk Ieſws Cryſtws Az angyal zawara meeneenek el Es megh mondak az thanythwanyoknak mynt latthak Es hallotthak wolna hogy wru*n*k yeſws fel thamadoth wolna Meeneenek el azerth zent peter Es zent Ianos Es azo*n*keppen leelek mykeppen az azzonyok mondottak wona De mynekokaerth Az zenth azzony m*ari*a magdalena wrwnkath nagy buzgoſaggal || Zerethy wala meene el Kereſnye yllyen ſyralmas 123
bezeedeketh mondwan Oh een edes yſtenem az en lelke*m* meg keſeredek Es en zywem meg haſada merth een zeretho̊ meſtheremnek teſthet et wetteek kereſem ſem leelem kyatha*m* ſem zola en hozyam kellyek fel azerth kereſſem meg Ierwſalemnek wczayat Es fwſſam beeh mynd o̊ kerwleeſeeth kereſſem meg kyt az een lelkem kewan Meg geytezeek az en zywem en wramnak zerelmeeben kewannam lathatnom en wramath Es Mykoron meghdaleena ezt mondana zola az eedes Ieſus o̊ neky kertheez keepeben Es monda Azzonyallath myt ſyrz Es kyth kerez magdalena megh ne*m* yſmere, monda wram ha te wetted el az een wramnak teſteeth mond meg howa tetted Es en el wezem o̊teth zola az edes Ieſws o̊ neky mondwan m*ari*a the uagiee Magdaleena monda azo*n*nal Oh en edes meſterem Es akara labahoz bekelny De monda az edes yeſws ne akari enge*m* ylletnye merth meegh fel nem mente*m* az en zent attya*m*hoz de meny el mongyad az en thanythwany*m* hogy

galyleaban latnak meg enghemeth Es ez meg | Mondwan el ennyezek ő előle amen ame*n*

Ez ewangelywmot yrya zent lwczas ewangelyſta XXIIII Es olwaſtatyk hwſwet maſod napwan

(13—35) Az ydőben Ieſwſnak tanytwaany kezzwl ketten mennek wala az napon (azaz hwſwet napia*n*) Egy waroſban kynek newe emaws ky wago*n* Ierwſalembez hatwan keegny feulden Es ewk egyetemben zolnak wala mynd azokrol kyk tertee*n*tenek wala Es leen mykoron bezelleneenek Es őn keztek kerdezkedneenek Es az Ieſws kezelgetween megyen wala ő welek De maga az ő zemek meg tartatnak wala hogy ewtet meg ne eſmerneyek Es monda ő nekyk Myczodak ez bezeedek kyketh egyetemben zoltok yarwan Es zomorwk wattok Es felelwen egyk kynek newe cleophas monda neky Te ees zarandok wagy Ierwſalembewl Es nem hallottadee ||
124 Mynemw Dolgok leenek oth ez napokban kyknek Ieſus monda Myczodak Es mondanak Az nazarethbely Ieſwſrol ky wala nagy p*r*op*he*tha hatalmas mywelkedetybe Es bezehdebe yſten elewt Es mynden neep elewt Es Mykeeppen az papy feyedelmek Es my feyedelmynk el arwlak ewtet halalra Es meg fezeytek őtet De maga my hyzywk wala hogy ew wolna yzraelnek meg waltoya Es maſtan mynd ezeknek harmad napya wagyon ma hogy ezek leenek De nemynemő azzonyallathok my kezzwlw*n*k kyk ygen reggel wolthanak az koporſonal Es ew teſte meg nem lelwen meg yewenek mondwan hoǵ angyalt ees lattanak uolna kyk mongyak ewtet hogy eelne Es nekyk my kezzwlwnk el meenenek az koporſohoz Es azon keppen leltheek mynt az azzonyallatok mondaak Es ewtet meg nem leelek Es Ieſws monda nekyk O bolondok Es keeſedelmes zywk hynny | Mynd Azokat Kyket mondottak az p*r*ophetak ne*m*de yǵ yllette Cryſtwſnak kee*n*t zenwedny Es wgy menny ő dyczőſegeben Es el kezdwen Moyſeſrewl Es mynde*n* prophetakrol magyarazza wala az yraſt kyk ew rola yrattanak wala Es kezelgeteenek az waroſhoz howa mennek wala Es mwtataa ő magat hogy mezzeb me*n*ne Es kezereyteek őtet mondwan Maragy my welw*n*k mert bee eſtweledyk Es le haylot ymmar az nap Es bee meene ő welwk Es len mykoron le telepedneyek ő welewk wewe az kenyeret

Es megh alda megh zeghe Es adya wala nekyk Es megh nylattatanak az ew zemwk Es meg eſmereek ewtet Es Ieſws el meene az ő zemuk elől Es egyetembe mondanak nem de az my zyweenk bwzgo wala my benneenk mykort zol wala az wton Es magyarazza wala nekwnk az yraſt Es fel kelwen azon horan meg theerenek Ierwſalembe Es megh leelek az tyze*n* egy apoſtalt egyetemben gywlwen Es azokat kyk ew welewk walanak || Mondwan 125
Hogy Byzonyal fel thamadot Ieſus Es megh yelent Symonnak Es ewk bezellyk wala kyk lettenek wala az wton Es mykeppen meg eſmerteek ewtet az kenyernek zegeſeben Amen

Ez [wtan] ewangelywmot yrya zent lwcacz kenywenek hwzon negyed rezebe es anya ze*n*t egyhaz olwaſya hwſwet harmap napyan

(36—47) Az Idewben meg alla Ieſws az ő tanytwany kezet Es monda ő nekyk bekeſegh thw nektek een wagyok ne felyetek De maga meg haborodwa*n* Es meg rettenwen alythtyak wala hogy lelket lathnanak Es monda nekyk myerth haborottatok megh Es gondolatok zallanak az ty zywetekbe laſſaatok meg en kezeymet Es en labaymat mert en wagyok az thy wratok fogyatok Es laſſatok engemet mert az leeleknek teſte Es czontya nynczen Mykeppen engemeth lattok Es mykoron ezt mondotta wolna meg | Mwtataa nekyk kezeyt Es labayt Demaga meeg ees az thanytwanyok ne*m* hyween Es czodalkodua*n* monda ewremeeyert, Wagyone walamy yth enny walo Es azok hozanak eleyben fel ſylt halath Es leeph meezet Es mykoron ewth wolna ő előttwk wewe az maradekyat nekyk adaa Es mo*n*da nekyk Ezek az bezeedek kyket zoltam nektek mykoron meegh weletek woltam mert zykſeges myndeneknek bee telny kyk moyſſeſnek therweenyebe Es p*ro*phetaknak mondaſyban Es Solthar kenyben yrwan wannak en rolam Es megh wylagoſyta ew elmeywket zent lelekkel hogy meg eerteneyek az yraſokat Es monda neekyk merth ygy wagyon megh yrwan Es Cryſtwſnak ezkeppen kelleth keent zenwedny Es harmad napon hallottaybol fel thamadny Es predykallany ew newebe my*n*den neepnek penytencyath Es byneknek boczanattyath Amen ||

126 Ez ewangelywmot yrya zent Ianos keńweenek hwzad rezebe es olwaſtatyk huſuet nyolczed napyan

(19—31) Az Idewben Mykoron eſtwe wolna az napon ynnep maſod napyan (De myre hogy Cryſthws az ȍ yeweſeeth eſthweleere halaztotta Rea felel zenth cryſoſtom*us* es ezt mondya hogy az haazban mynd egyetembe lelnee ewketh merth ha eſtwe nem ywth wolna ewketh eǵgywth ne*m* lelthe wolna Maſod okaerth merth emberek zokthak eſtwe ynkab feelny azerth az oraban aakara ȍketh megh wygaztalny ȍ yelenetiuel) Es az az aytok bee teewe uolnaanak holot az thanythwanyok meg gywlekeztenek wala az ſydoktwl feeltwkben el yewe Ieſws es megh allapeek ȍ keztwk Es monda nekyk beekeſeegh tw nektek Es mykoron ezt mondotta wolna meg mwtatha nekik kezeyt Es oldalath Meg ȍrwlenek az thanytwanyok wrwk latwan Azert monda eſmeegh nekyk beekeſeegh thy nektek Mykeppen boczatot engemmet en attyam en ees | Boczatlak tyteket Ezeket mykoron mondotta uolna lehelle Es monda nekik wegyetek zent lelket, kyknek meg boczatangyatok byneyth meg boczattatnak Es kyknek meg tharta*n*gyatok meg tartwan leez[d]nek De maga tamas az tyzenketh tanythwan kezzwl egy ky mondatyk keetſegeſnek nem wala oth mykoron Ieſws el ywth wala azert Mondanak neky az egyeb tanytwanyok, latok wru*n*kath Es az monda nekyk hanem latandom ȍ kezey*n* az was zegeknek helyet Es ereztendem en wyomat az was zegeknek helyeben Es boczatandom een kezemet ȍ oldalaban kyllemben ne*m* hyzem Es nyolchad nap wtan eſmeegh walaanak az tanytwanyok eggywt Es thamas ȍ welwk, el yewe Ieſws aytok be tewe*n* megh allapeek kezettwk es monda nekyk beekeſeegh ty nektek Ennek wtanna monda tamaſnak hozd ide te wyodath Es laſſad en kezeymeth Es hozd yde the kezedet Es boczaſſad en oldalamba Es ne legy hytetlen hanem hyw felele tamas Es monda
127 En || Vram Es en yſtenem Monda neky Ieſws merth latal engemet thamas Es hywl bodogok kyk nem lattanak Es hyttenek Es ſok egyeb czodakat ees teen Ieſus ȍ thanytwany elewt kyk megh nem yrattak ez helie*n* De maga ezek megh yrattanak hogy hygyetek merth Ieſws yſtennek fya Es hoǵ hywen erek eeletet weheſſeetek ȍ zent neweeben

Zent Ianos yrya keńwenek tyzed rezeeben

(11—16) Az Idewben monda yeſws ew tanytwanynak En wagyok yo paztor Io paztor ő lelket adya az ő yhayerth De maga az beeres Es kynem paztor kynek nem thwlaydon ewee az yhok megh lattya az el yewew farkaſt el hagia az yhokat Es el fwth Es az farkas el ragadya Es el thekozlya az yhokat De maga az beeres el fwth mert beeres Es nem wyſel gondot az yhokrol En wagyok yo paztor Es meg yſmerem az en yhaymat Es meg eſmernek engemet az en yhaym Mykeppen eſmerth engemet az een attyam Es en eſmerem en attyamath Es az een | Lelkemet wetem en yhaymert Es maas yhaym ees wannak kyk ny*n*czenek ez akolbol Es azokat yllyk nekem yde hoznom Es en zomat halgyattyak Es leeze*n* eǵ akal Es egy paztor ame*n*

DE Aſcenſione domini noſtri Ieſu Criſti rede*m*ptoris

epiſtola diei feſti

Ez zent epyſtola kyt olwas anya zent eĝhaz ez may zent myſenek rezeben Irattatyk Apoſtoloknak Iaraſokrol zerzet kenybe ky ezenkeppen kezdetyk el Ezt kedeghlen yrya zent pal apoſtol egy thanytwanyanak mykeppen barattyanak

PRimum quidem ſermone*m* feci de omnibuſ o theophile ꝛct

(Apost. csel. I, 1—11.) O en thyztelendew barathom theophylle twĝad byzonyawal hogy en ez dologhrol ſenkynek mynd az en barathym kezzwl·ees nem yrtam elezer hanem czak teneked
128 kyket kezde || Thennye Az aldot Ieſws cryſtws Es thanoythanya o̊ fel thamadaſanak wtanna mynd az napyglan mykoron menyben meene paranczolwan az zent apoſtoloknak kyket ez wylagnak kezzwle zent leeleknek myatta walaztoth wala Mely apoſtoloknak adaa ees o̊n*n*en magath eelwen, ew zenth halalanak wthanna nagy ſok yſmerkedes keppen mert ez negywen napyghlan gyakortha o̊ neekyk yeleneek zolwan Es bezeelween ur yſtennek zent orzagharol Es o̊ welek eledelt weewee*n* azth hagya Es paranczola o̊ nekyk hogy ewk Ierwſalembo̊l el ne thawoznanak De o̊th warnaak az o̊ zenth Attyanak ygheretyth Kyth hallottatok egyebkoron ees En zambol Merth byzonyawal zent Ianos kereztelth czak wyzzel De thy kereztelteк zent leelekkel Nem ſok napok el mwlua*n* Annakokaerth kyk oda gywlekeztenek wala keerdezyk wala wrwnkath mondwan Nemes urunk ezt akarnok megh twdnya ha ezen wylagon adod | Megh az Iz*rae*lnek orzagat az az menyeknek bodogſaagat De felele o̊ nekyk az aldot ihs Cryſtws Es monda Nem yllyk thynektek meg thwdnothok ydeyet awagy horayat kyt az en menyey zent attyam weteth thwlaydon czak az o̊ hatalmaſſaaganak alaya De wezytek

az thy reatok ywendő zent leeleknek hatalmath Es ereyth Es leeztek ennekem thanoym Ierwſalembe Es mynd tellyes Iwdanak Es Samaryanak thartomanyban Es mynd ez zeles feldnek wtolſo rezeyghlen Es mykoron ő ez bezedeketh megh mo*n*dotta wolna mynd azoknak lathaſara kyk akkoron oth yelen walanak fel emelteteek, mynd addeghlan wthanna neezwen mygh lehethe Es az ſenes keed ewtet beeh fogaa ő zemeknek előle Mykoron meeg ees eryzneek menwen menyeknek orzagara yme keth fyrfyak yeleneenek az eeghben alwan ő ellenek feyeer etezethben Es mondua*n* ez bezedeketh O thy galyleabelyek myt allothok yth nezween menyorzaghra Ez Ieſws ky weetetheek thi thuletek menyorzagra, eze*n*kepe*n* || Iw erczed az wtholſo ytelethre Mykeppen lattatok őtet 129
menyorzaghban fel menwen

Ewangelium diei feſti

Ez may zent ewangelyomot yrta meg zent march euangelyſtha

(XVI, 14—20) AZ Idewben ez kedyglen wala fel thamadaſnak wtanna Mykoron az thaanythwanyok egybe gywltenek wolna Nekyk yeleneek az edes Ieſws Cryſtws Es meg ſeddee őnekyk hytetlenſegeketh Es zywknek keme*n*ſegeth merth azok kyk nylwan lattak wala ő^t^et fel thamadnya halottaybol ne*m* akaryak wala hynnye Es monda ő nekyk Ieſws el ozolwan mynd ez zeles wylago*n* predycallyatok az zent ewangelyomot mynden nemzeteknek Es walaky hyendy Es meg kereztelkedendyk Idwezwl De ky nem hyendy el karhozyk Azerth ez yegyek kewetyk [kewethyk] azokat kyk hyendyk En newembe erdegekeget kywe wetnek emberekből Wyonnan walo nyelwel zolnak | Ees Merghes kegyokat kezekben weznek Es ha walamy halaloſt meg yandnak őnekyk ſemmyt nem art korokra betegekre wetyk ő kezeketh Es kyn̄yebſeeget weeznek De mynek wthanna az edes wr Ieſws ezenkeppen zolloth wolna ő nekyk fel emeltetheek menyorzagra Es yl wr yſtennek yogyara Az zent apoſtolok kedyglen el menwen Es el ozolwan mynden feerre predycalwan wrnak ſegedſeghe myat Es byzonyoytwan az zent bezeedeketh wthanna kewethkezendő yegyekkel Es czodakal

Prosa Diei feſti

SVrſum ſonet laudis melos rex virtutum ſcandit celos *celeſti* potencia Hoſte n*oſtr*o triumphato ꝛ i*n*fer*n*o ſpoliato ſcandit cu*m* victoria ꝛc

Ez zentſeghes Dyczeretet mongya Es enekly anya zent egyhaz Es mynden hyweknek gyulekezety kyt zerzeth az zent attya kapyz-
130 tranos Ianos az aldot wr Ieſws Cryſthwſnak my edes || Megh walthonknak menyben menethyrewl nagy mondhatatlan dyczőſegel thyzteſſeegel Nag gezedelemmel Es wg mond:

Nagy edeſſeges Dyczeretnek eneklese zengedez: Mert myndennek Dyczeſeges kyrallya mynden egheknek felette meene ew thwlaydon menyey hatalmaſſaga zerent My halalos ellenſeghenket meg gyezwen Es poklot megh fozthwan mene fel nagy gyezedelemel Es nagy niereſegghel O te maghas menyorzaagh Es menyei bodogſagh wygagy Es őrwly az my edes megh waltonknak nagy eedeſſeeges wrwendeteſſegheth thewen. O the wr yſtennek meltho-ſagos orzaga ekeſőhed meg wdwarodath eppehed [megh] fel te zekeydeth awagy te thyztelendew karydath boczaſſad lewe the erekthwl foghwa meg zerzet kapwydath Nyſſad kywe the meg ekeſwlt aythoydat mert yme bee megyen az nagy dyczőſegnek kyrallya nagy hatalmaſſagal nagy ſokaſagal Es nagy gyezewdelemel Ith ez helyen megh eerczed | Hogy nem mynden angyalok Iſmeerthek my nemes wrwnk Ieſws Cryſtwſth emberſeege zerent De czak azok kyket hw yſtenſege zere*n*t akart, zolgalnya ew hozya ywnye ezek walanak kylemb kylemb ſereghőkel ő wele mynd az hyw lelkekkel egyetembe:

Wala akoron nagy remőlees Es yndwlath Cryſtws Ieſuſnak menyben menethy koro*n* az zent angyalok kezet me*n*nyeknek orzaghaban Azert ywttek wala ő eleyben az angyalok hogy lathnak Es yſmeerneek meg ky leegye*n* ez nagy dyczeſeeghnek kyrallya kyt annak elette ſoha nem lattak wala Es kyt ſoha yngyen hyrrel ſem hallottak wala Azert mongak wala ez ygeeketh az angyaloknak kyk walanak az edes Idwezyttő yeſwſſal kyczoda el nagy dyczeſeghes kynek zemelye nagy zeepſeghes nagy mondhatatlan ekeſſeghel Es az edes kewetek feleleenek mondwan, ez ky my*n*den allatoknak theremtheye Adam eſſeſſenek Es romlaſanak meg eppey-

theye ely nagy erős kezwlettel Meg ezth kerdek kyczoda ez kywel kerwl weetethőth ezt kerdwen az ő zent emberſeeget lathwan, myre az nag̓ kyraly felſegh bee fedeztetőt || Ky nem zykſeegh **131** fedezettel ezth mondaak az yſtenſegnek dragalathos zepſegherel ky ő zent lelkewel eggyeſwlteteth wala Az edes kewetek feleleenek mondwan Ez az zeep rwha Es az draga feedel, hwneky kegyeſſeges zent teſthe fogadwan azzonywnk Maryathwl mynden embery nem nekwl Megh ezt keerdek Myre hogy ez dragalatos rwha meg zakadozot Es mynden felől megh feſtetet ha weerben martottak volna Az edes kewetek feleleenek mondwan ezek az zentſeges ſebek kyket zenwedwen hordoza Ez az dragalathos zent weer ky ő belőle zarmazeek meg halwan embery nemnek waltſaghaerth Megh ezt kerdek kyczoda ez yly nag̓ ſokaſſaghal yl nagy felſeges Es ynneple kezwletthel myre yw ely nagy ſokſagw kezulettel wagyon meg kernykezween Az edes kewetek feleleenek mondwan Ezek az megh bodoghwlt lelkek pokolnak keenos fogſagawal kywe zabadwlwan kyk walanak meg tartathwan Es megh fogathwan az elſe zyleknek wethkekeerth azert mynden ayttatos lelek ezeben | Wegye Mert ez okaaerth Az edes Ieſws Cryſtwſnak ez zent menybe menetynek napyan mynden menyey karokban walo zent angyalok Az zepletele*n* zyzthwl zyletet zeep magzathnak mondnak egyete*m*be dyczeretet Es nagy meltho magaztataſth ky egybe zerkezet thermezeteth kyt ő zent halalawal megh eppeythe mykeppen eg̓ nag̓ thyzteſſeggel fel ekeſwlthethet zeep zerethe yegyeſth fel wywe az erek menyey hazanak bodogſagos lakodalmaba*n* kyt nekwnk ees engegyen atya fyw zent lelek myndereke amen

Iſtorica expoſicio eivſdem feſti

My nemes wrwnk Ieſwſnak Cryſtwſnak bodogſagos Es dyczeſeges fel thamadaſanak wta*nn*a mykoron az yſtenſeghnek ygaſſagos temploma ſydoſagnak kegyetlenſeege myath meg fezytteteth uolna Azonth harmad napo*n* ő yſteny hatalmaſſaga myath fel thamaztha kynek een zerethő attyamfyay ymar ez may nap negyue*n* zam napnak yeg̓zettetyk || Az ő zenthſeges akarattyanak zewr- **132** zeeſe [myath] zerent Es my ydweſſeges thanwſagwnknak haznalattyaerth Merth mynekokaerth az my edes ydwezyttenknek enny

teſt zerent my keztwnk walo mwlathaſa Es ŏ menyben menetynek haloghataſa leen ez okaerth hogy az ŏ fel thamadaſanak byzonſaagos woltha Es hythy kylemb kylemb zykſeegkeppen walo byzonywlaſokal Es thanwſagokkal meg ereſſwlne Awagy megh gyekerezneek az my zywnkbe Illyk azert Es alkolmas hogy meltho halakath agywnk Az yſteny hozyank [z] walo zerzeeſrŏl Es az zent attyaknak zykſeghes keſedelmŏken Merth kethelkŏttetheek ŏ thwlŏk hogy ne ketelkettetneek my thwlwnk : ·

Mynekokaerth az zegeny thanoythwaanyok yghen gyarlok walanak Es ygen erŏthlenek az ŏ hytekben mert myerth ymaran nagy ſokakath lattak Es hallottak wala megh ees thewlgeſben eſthenek wala Azert yeleneek az edes Idwezyttŏ ŏ nekyk Es megh fedwen ŏ zywknek kemeenſegeth Es hytetlenſegeketh mely dolgok maſtan neku*n*k | Hythwnknek nagy eppwleeſere Es erŏſſegere wagyon kyrŏl wgy mond Zenth gergely *papa* Ez May zenth ewangelyomnak magyarazattyaban keweſeb haznalatoſſagoth hozot Marya Magdalenanak hertelenſegghel walo hyweeſe hennem zenth Thamaſnak keſeyglen walo kethelkedeſe ky ŏ hytethlenſegheben megh meree Cryſtwſnak zent ſebeyth ylletny Es meg byzonyttha ŏ zenth fel thamadaſanak yghaz wotat Ez wthan wgy mond zent Lwcas ewan*gelis*ta hogy Cryſtws Ieſws etelth then az thanythwanyokal Es wgy meene fel hoǵ ŏnnen magha ees megh byonyttana ŏ byzonſagos teſteenek yghazaan walo fel thamadaſat Es ne rewleeſkeppen mynth nemely hytethlenek montaak Monda thowaba Idwezyththenk ŏ thanythwanynak El ozolwan zerthe zereenth mynd ez zeeles wylaghon predykalwa*n* mynden teremteth allatnak Ezth magyarazza zent gergely dokthor mondwan Nem de een zerelmes attyamfyay az zent ewangelyw*m* ertetyk mynden eerzekenſeeghnel kyl walokrol awagy eelŏ allathokrol awagy barom allathokrol Hogy arrol monda-
133 toth wolna az thanythwanyoknak, predykallyatok mynden ‖ Theremteth allathoknak De az mynden theremteth allathon abrazthatyk ember Mert ez wylagon wannak kewek kyk ſem eelnek ſem eereznek Wannak fywek Es faak Iolleheth ŏ thermeezetekben eellyenek De maga nem eereznek merth ŏnekyk elŏ lelkek nynczen De czak zŏldelnek Es wyragoſnak kyrŏl zent pal wgy mond The heyth bolond myth palantalz mert megh nem eeledhet hanem ha elŏzer meg hal Eel azert az ky megh hal merth eſmeg megh eeled Vannak azerth kewek ez wylaghon De nem eelnek wannak thermŏ faak

Es eelnek De nem ereznek De [okoſſagok] az barom lelkes allathok wannak eelnek ereznek De okoſſagok nyncz walogataſra, Vannak Angyalok kyk eelnek ereznek Es okoſſaghokal walaztaſth thwdnak thennye Azerth mynden theremteth allathbol walamy reez wagyon az emberbe Vagyon embernek kez reeze az kewekkel merth leethelee Vagyon eleeſe az faakkal vagyon eerzekenſeeghe az barmokkal Vagyon eertelme Es okoſſagha az angyalokal ha azerth ezenkeppe*n* kez thermezethe wagyon mynden theremteth allathokal | Az Embernek Azerth nemykeppen mynden theremthet allath az ember Azerth mynden theremtet allathnak predycaltathyk az zent ewangelywm Mykoron czak embernek ennen maganak predycalthatyk mynekokaerth az oly teremteth allath thanoythatyk kyerth mynden teremteth allathok theremtettenek ez feldnek zynen Awagy eertetyk az ewangelyomba my*n*den theremteth allathon my*n*den nemzetek ez zeles wylaghon Monda thowabba ő nekyk Idwezyttenk walaky hyendy Es megh kereztelkődeendyk az ydwezwl De walaky nem hyendy ő kezzwlők el karhazyk Erczed ez bezeedeketh ha ky ő hytywel mynden mywelkedetyth Es thethemeenyeth egyeleytendy ez yllyenek ydwezwlnek erekke Olwaſthatyk thowaba a zent yraſban Es az zent ewangelywmnak magyarazattyaban hogy az aldoth wr yſtennek zentſeges fya Ieſws Cryſtws ſokeeppen Es czodalathos keppen mene fel ő zenth attyaanak erek orzagara ez főldről

Elezer mert ő thwlaydon Iſtheny hathalmawal

Es nem egebeuel || Mene fel Kyről byzonſagoth thezen zent **134**
Ianos ewan*geli*sta Es wgy mond ſenky menyeknek orzaghara nem mehet fel hanem czak ky onnan zallot lewe, erczed thwlaydon hatalmawal, zenth Enok Es Illies p*r*op*h*etha nem mehetheenek thwlaydon hatalmokkal paradyczomban De wr yſtennek hatalmawal kyről wgy mond zenth gergely Doktor Az ő emberſeege zerent ment fel menyorzagba ky ő thwlaydo*n* Iſtenſeege zerent byrya menynyeth Es feldeth Kyről wgy mond zent agoſthon doktor oly yghen nagy engedelmeſſeege wagyon az meg dyczőwlth teſtnek az leelekhez hogy walahol akarya az leelek legottan oth leezen az teſth ő nag gyengheſeeghenek ayandekaerth De monthatnad merth az ewangelyom azt monga Az kőd kőrwl foghaa őtet Reaya felelnek az zentek mondwan hogy ő azt tette oly mynth őneky zolghalattyara zykſeegh wolth wolna De hogy megh mwthatnaa mert theremteth allathok keezek őneky engednye Es zolgalnya

Maſodzer mene fel nylwan az edes Cryſthws

Ky megh byzoṅoythatyk apoſtoloknak yaraſyrewl | Zerzeth kenynek elſő reezebe*n* Myndeneknek lathaſara emelthetheek fel kyrȏl ȍnne*n* magha wgy mond kyth megh yrth zenth Ianos kenyweenek thyzen hathod reezeben En el megyek ahoz ky engemeth boczatoth Es ſenky nem keerd megh rola enghemeth thy kezzwlethek howa megyek Theewe ezth az edes Ieſws Cryſthus hogy ezth lathwan thowaba rola byzonſagoth thenneenek Es hogy az embery thermeezeteth menyorzaghba wynnee kyrȏl ȍk ees nagy erwendeteſſegheth wenneenek

Harmadzer mene fel nagˊ herthelenſeegghel

Mykeppe*n* egy zeel Awagy egy angyal, ezt yelenty meg myneekwnk mene maghaſſagra menth legyen fel az edes Ieſws Cryſthws, Egy ſydo dokthor zenth Iraſban kynek Raby Moyſes newe ky nagˊ eeghbe nező meſter wala ky wgy mond hogy ez feldthwl foghwa az felſe eghyghlen oly yghen nagy kez wagyon my*n*t menyeth egy ember mehethne egy zeep thyztha ygyenes wthon Heethzer walo ezer Es hethwen zaz ezthendeyglen De wgy hogy mynden napy yaraſa thenne negywe*n* mely feldeth Es hogy az mely feld
135 wolna keth ezer leepeſnee || De Az poghan bȍlcz Docthorok kyk eleyn thwdakozthak az maghas egheeknek yaraſyrol Es forghaſyrol Mykeppe*n* megh twdhattak Es weegheere mehetthenek ȍ bȍlcz meſterſeegeknek thwdomanya zerent Mynden egheknek kezyth megh meerween Ezth weeghezyk hogy az kylenchedyk eegh ez feldnek kerekſeeghehez wolna zaz ezerzer walo ezer maagyary mely feld Mely zamot embernek ȍ elmeye czak alygh awagy nagy nehezen foghattya beeh kyth az edes ydwezytthő Ieſws Cryſtws mykoron myndeneknek zemey elȍl el weetheteth wolna egy zem pyllanthaſyghlan athal menwen zalla ȍ zent attyanak yoghyara

Negyedzer mene fel nagi wyghaſagghal

Nagy kezwlettel Es nagy eremmel kyrȏl wgy mond zenth Dawyd p*r*op*he*tha az ſoltar kenyben, fel mene wr yſten nagy wyghaſaggal byzonyawal wala wyghaſagos ȍ neeky fel meneeſe, negykeppen Elezer ennenmaghanak hogˊ mynden nemȍ dolgath kyth az ȍ zenth attya hagyoth wolna ȍneky myndeneketh el weeghezeth wolna Merth ymaran megh gyezte wala ez wylagoth az ȍ nagy melyſeghes zegeenſeeghenek myatta Es | Hogy az el wezeth embery ne*m*zetet megh lelthe wolna Maſodzer wala az edes

Criſthwſnak fel meeneſe wyghaſaghos az menyey zent angyaloknak ŏ romlaſoknak megh eppwlethyeerth Merth az angyaloknak mynden karybol hwllottanak wala lee az athkozoth Lwcyperrel kyk mynd ŏneky enghedeenek bynben, Oh mel nagy eremek wala az zenth angyaloknak az edes Ieſws Cryſtwſnak menybe menethyn Mykoron latthak wolna enny nagy ſok zamthalan ſeregh lelkeketh az ŏ karokban mennye Es zamlaltathnya ezth byzonoytya zenth lucacz ewan*gelif*ta ewangelyomrol zerzet keńweenek thyzen ethed reezebe*n* mondwan Eremek wagyo*n* az menyey zenth angyaloknak egy megh theerth byneſnek penytencya tharthaſan Mynewel azerth enny nagy ſokſaghw ſeregh lelkeken Es Mondhattak az zent lelkek kyk akoron Idwezyttenkkel wolthanak az zenth Ianoſnak mondaſaath kyt meg yrth lathaſarol zerzeth kenynek thyzen kylenched rezeeben wrwllywnk Es wygagywnk Es agywnk halath az erek elŏ wr yſtennek Mert el Iwttenek az artathlan || Barannak Menyekze napy harmadzer wala vygha- 136
ſaghos Lymboſbol kywe zabadwlth zenth attyaknak Az ŏ foghſagokbol erekwl walo kywe zabadwlaſaerth Es meńnyey bodoghſaghnak weetheleeyerth Es az angyalokkezzee walo zamlalaſerth Es hogy az foghatatlan zent haromſaghnak ŏ tellyes yſtenſegeenek aldoth zenth zyneet my*n*d erekke zynrŏl zynre lathhattyak Es az zent angyaloknak erwendethes tharſaſaagokert Zenth Amborwſnak mondaſa zerent Az zent angyalok czodallyak wala az embery gyarlo thermezethet az ew thyztha Angyaly thermeezeteknek feletthe ylnye kyth Myndenkoron ymadnak kyth zenthelen Dyczernek Es kynek ŏ zenth zyneeth czodalatthal kywannyak neznye Arrol olwaſthathyk hogy oterwemben zylettethnek eletthe Az menyey zent Angyalok ymattattak enne*n* magokath emberekkel kyth megh yrth Moyſes *prophe*tha kenyweenek thyzen nyolczad reezeben Lathwan abraam pathryarka harom angyalokath nap keletbrŏl lewe zallanya harmakath latha Es egyeth ymada Merth zent haro*m*ſagh | Abrazthatyk wala Az angyalokon De ſoha az edes Ieſwſnak Cryſtwſnak menybe menethy wthan nem hatthak maghokath ymadnya mondwan egyzer zenth Ianoſnak laſſad hogy ne thegyed Merth en es ygyenlŏ zolga wagyok the weled, Negyedzer wala wyghaſagos embereknek merth az edes Ieſws xpus menyben meene hogy az ŏ zent attyath megh kenyergethnee my erettwnk Errel mongya az edes Idwezytthŏ Ieſws ŏnnen magha

kyth megh yrth zenth Ianos ewangelyſtha kenyweenek hwzad rezeebe*n* Fel megyek az en zent atya*m*hoz Es ty attyathokhoz Erről megh wgy mond az ayttathos zenth bernald dokthor O the nyawalyas bynes ember Nagy bathorſaghos wthad wagyon ymaran theeneked az aldoth wr yſtenhez, ezt mongya zenth dawyd őrullyetek zwntelen az felſeeghes Kyralnak zyneenek eletthe

Ewtedzer meene fel haznalathoſſagal

Kyről ennen maga hyzonſagoth tezen zent Ianos keńweenek thyzen hatod rezeeben mondwan yllyk Es alkolmaz thynekthek
137 hogy en el [alk] menyek Oh een || Zerelmes Attyamfya Byzonyawal yghen haznalathos az edes ydwezytthő Ieſwſnak Cryſtwſnak ő menyben menety kyrel kel mynekwnk nagy wyghaſagwnknak lennye Elezer hogy az pokolbeely erdegeth megh zegyeneythenee Es megh haboroythanaa errel mongya zent Ieronymws Dokthor yghen koor Es bethegh az ellenſeegh merth mynden hatalma megh thereteth, maſodzer hogy wtath zerzene kyről wgy mond zent Iſayas p*r*op*he*tha ſenky nem thwd wala wtath Menyorzaghra annak eletthe [elette] De ez may napon megh mwtatthatheek kyrel wgy mond zenth dawyd p*r*op*he*tha Nylwan yelentheed megh ennekem az erek eelethnek wtath beeh thellyeſeytheel engemeth nagy ere*m*mel the zenth zynednek előtte Ennek wthanna wgy mond ennen magha az edes Idwezytthő En wagyok wth ygaſſagh Es eeleth ezth magyarazza zent aghoſton dokthor mykeppen kel eertenye mondwan Oh the zegeny nyawalyas bynes ha yarnod akarz een wagyok wth ha nem akarz thewelyeghned en wagok | Ighaſſagh Ha nem akarz megh halnod en wagyok az erek eeleth Errel megh wgy mond zenth Agoſthon dokthor Az aldoth Cryſthus Ieſws ő emberſeghe zerenth leen wth mynekwnk az ő yſthenſeeghenek yſmerethyre kyről wgy yr zenth Ianos elſe kenyweenek maſod rezeben Walaky wallya ennen magath Cryſtwſban elnye zykſeegh hogy mykeppen cryſthws eelth Es mywelkedeth ez wylaghon ő ees wgy eelye*n* Es mywelkegyeek thowaba zalla lewe Cryſthws menyből my eretthwnk kyről byzonſaghot thezen zent pal Epheſum belyeknek yrth leweleenek negyed reezeeben ky le zalla azon eſmegh ky fel thamada Es menybe meene az eelő wr yſtennek egyetlen egye Lewe zalla az zenth alazathoſſaghnak gharadyczan kyről wgy yr zenth pal Megh alaza őnnenmagath zolghanak abrazattyath fel wewen Errel mongya zenth agoſthon

ynthwen mynketh Es, az zenth alazatoſſaghnak yozagara mond-
wan zallyatok lewe hogy fel meheſſetek kyrel wgy yr zent lwcacz
ewangelyſtha kenyweenek thyzen nyolczad reezeeben || Mondwan 138
Walaky ennen magath megh alazya fel magazthathyk zenth ber-
nald dokthor megh wgy mond ha fel akarz haagnod zykſeegh
hogy elo̊zer le zaly the maghadath megh alazua*n* Ezen zent ber-
nald Dokthor magyarazza Idwezyttenknek mondaſyth holoth azth
mongya fel megyek en menynyey zenth attyamhoz, Es wgy mond
anneera lewe zalla az edes Cryſthws ihs howa ſoha annal alaab
nem Illek zallanya merth |ez gyarlo teſthnek fel weetelere merth
az magas kereztfara merth keſerw halalra merth az pokolbely
lymboſra Azerth annera fel meene howa fellyeb nem leheth Merth
mynden angyaloknak felette kyth megh yrth zent Mark ewan-
gelyſtha kenyweenek wtholſo rezeeben, yl attya myndenhatho wr
yſtennek yoghyara, Iſtennek yoghyanak mondathyk Az megh
foghatatlan yſthenſſeghnek ygyenleſeghe Maſodzer eele artathla-
nwl ez felden mynek wthanna lewe zalla kyro̊l wgy yr zent pether
apoſtol elſe kenyweenek maſodyk reezeeben mondwan o̊ ſoha
ſemy bynth nem teth Azerth maſthan Es menewel | Thyztab Ember
teſth zere*nt* Anneewal kynnyeb Es kyk menewel thyztabak annee-
wal alkolmaſbak [Es] fel meeneſre kyro̊l wgy zol zenth Dawyd p*ro*-
p*he*tha az ſolthar kenynek hwzon harmad reezeben, Ky ment fel wr-
nak hegyeere ; ennenmagha reaya felel Es wgy mond kynek o̊ kezey
arthatlanok Es zywe thyzta Harmadzor [merth] merth o̊ zenwe-
deeſenek wthanna meene fel kyth megh yrth zenth ewangelyſtha
kenywenek wtolſo reezeeben Nem de alkolmas leen ee Cryſtwſnak
zenwednye Es wgy beeh mennye az o̊ dyczo̊ſeegheben, thwgiad
ya attyamſya hogy myees nem mehettw*n*k kylemben kyrel wgy
mond ennen magha Idwezytthenk zenth Mathe kenywenek tyzen
hatod reezeebeu Walaky en wtannam akar ywnye thagagyameg
o̊nnenmagat Es weegye fel o̊ kereztheeth Es wgy keweſſen enghe-
met Az aldot Cryſtws Ieſwſnak o̊ kerezthe keeth keeppen weetet-
tethyk fel, elezer hogy ha my teſthwnkketh zenwedeteſſeghnek
myattha megh eztewerytthyek Maſodzor ha my barathynknak
karan banatthyan zyw*n*k zerenth || Bankodwnk Negyedzer merth 139
elezer hw thamada fel az wthan mynketh, kyro̊l wgy mond zent
Iſydorws dokthor nem haznal Az aldoth Cryſthwſnak fel thama-
daſa hanemha my ees fel thamadwnk o̊ wele Ethedzer merth

megh feddee az ő hytethlenſegheknek thewelgheeſyth ezenkeppen the ees megh fegyed bynnel megh ferthezeth eeletedeth wthalatoſſaghal kyro̊l uǵ mond zenth agoſthon dokthor, megh wtallyad the maghadban amy wagy ha azra akarz ywthnod ammy nem wagy, hatodzor merth mene az olywety*m*nek hegyere kyrel fel meene Annak yegyzeſeere hoǵ my ees az zent yrghalmaſaghnak theetelenek myattha kel fel mennwnk kyro̊l wgy yr bo̊lcz ſalamon egyk kenyweenek tyzen hathod reezeben Az yrgalmaſſagh theetel thezy azth hogy helt zerez kynek mynd az ew eerdeme zerenth menyek[nyek]nek orzaghaban zent pal megh ezenkeppen zol rola Thymodewſnak yrth leweleenek negyed reezeeben Az kegyelmeſſegh myndenre haznalathos De naǵoba*n* | Az erek elethnek Igheerethyre hetedzer merth az ő zenth kezeyth fel emelee Annak yegyzeſeere hogy mynden ez wylagy Es lelky yozaghynkath ő zenth felſeeghes yſtenſeghere kel mynekwnk thwlaydonoythanwnk kyro̊l zent pal wgy yr Corynthombelyeknek yrth leweleenek thyzed reezeben Myndenth walamyth theeztek en zerelmes athyamfyay az aldoth yſtennek dyczeſeeghere tegyetek Maſodzer zalla lewe menybo̊l haznalatoſſagheerth merth ezth [az] zenth kereztyen hythnek megh ereſſeytheeſeerth errel mongya zenth aghoſthon nemynemw bezeehdeben Az aldoth Cryſtwſnak menybe menethy leen ez kereztyen hythnek ero̊ſſeeghe Harmadzo̊r zalla lewe menybo̊l remenſeeghnek megh eppwlethyerth ezth by[r]zonyttya zenth agoſton dokthor Az aldoth Cryſtws fel maghazthala az my thermezethwnketh menyorzaghban hogy mynden hyweknek ő wthanna nylwan walo wthath mwtathna Negyedzer zala lewe
140 menybeo̊l ez haznalatoſſagherth || Hogy az yſtheny zeretetet ky mynd ez wylaghon megh holth wala fel yndoythana, awagy fel gyoponthanaa merth az edes Cryſthws azerth mene fel hogy ő wele az my zyunketh Es fel wynnee kiro̊l wgy mond zenth gergely dokthor oda keweſſek zywnkel hol hyzywk o̊teth teſth zerenth lennye, Kel azerth byzonyawal mynekwnk fel gyoponnwnk az zent zeretetben kywel kereſyek az erek lakodalmat kyrewl wgy mond zenth pal apoſthol En zeretho̊ attyamfyay nyncze*n* mynekwnk yth ez wylagon lakozo waraſwnk De ywendew kyth myndenkoro*n* naǵ zomehozwan kereſywk Azerth monda ez ygheeketh ydwezytthenk kyth megh yrth zenth Ianos kenyweenek thyzen

neǵed reezeeben el megyek een zereznem thyneekthek helt hegy hol oth een wagyok thy ees oth legyethek: —

Hatodzer mene fel nagy thyzteſſeggel

Kyro̊l byzonſaagot theze*n* zent Dawyd pprofeta az | Solthar Kenynek hathwan heethed reezeben hol oth wgy mond fel meene az magaſſaghra mynd az foghlyokath weele fel wyween az az azokath kyketh az pokolbeely erdegh fogſaaghban tartoth wala Oh een zeretho̊ attyamfya mely mondhatathlan nagy thyzteſſeeggel thyzteltetheek ez may napon az edes Cryſthws Ieſwſ kyro̊l wgy yr zenth Ioronymus doctor Mynd az kezenſeges angyaly Iozagok eleyben yweenek ez may napon az edes Cryſthws Ieſwſnak Errel mongya zenth Dawyd p*rophe*tha az ſolthar kenynek hethwe*n* ketthod rezeeben ky megh peeldaztatoth wala meegh reeghen Nagy Ighaſſaghban wyl beeh engemeth Es nagy dyczeſeeghel foghadal engemeth Azerth eenekly anya zenth[a]egyhaz ez may napon ez dyczereteth Oh en zenthſeeges wram ky wagy mynden yozagoknak kyrallya the wagy ky ez may napon weel myndeneken gyezedelmeth Es dyadalmath

Thowaba kel myneekw*n*k || Megh lathnwnk az 141 o̊ megh theereſeth retteneteſſeegghel Az wtholſo kyrthnek zozattyaban kyt megh yelenth mynekwnk Zenth pal apoſtol Theſſalonyabelyeknek yrth elſew kenyweenek negyedyk reezeben Megh zendwl az kyrtnek zawa Es fel thamadnak az megh holthak rodhatathlan Kyrewl wgy Ir zenth dawyd p*rophe*tha az ſolthar kenynek negywen kylenczed reezeben Es wgy mond Az my wrwnk yſthen nylwan Iw el Es weathegh nem halgath zenth zakaryas p*rophe*tha megh wgy mond Enekleſt thezen wr yſten az wtholſo kyrthnek zawaba Es azonkeppen zarmazyk kywe ew zayabol az o̊ thōre mykeppen nagy rettenetes feneſſeegh Az wtholſo ytheletheu*n* metelwen awagy waghwan mynd keeth felee De kerlek weegy ezedben yth ez aranth harom reend beely zozathokath lennye Az hatalmas Cryſtwſnak az wtholſo yteeletre ywethely koron Elſo̊ fel ſerkenteeſnek zawa Maſod wethekedeeſnek zawa Harmad el weeghezeſnek zawa hoǵhogy mykeppen mongya | Kywe Az rettenethes ſenthencyath

Mondam hogy elſo̊ zozath leezen fel ſerkentheeſnek zozattya kyth megh yrth zenth Mathe kenyweenek hwzon negyed reezeben El boczattya az o̊ zenth angyalyth nagy kyrtheleeſſel Es

nagy kayaythaſſal, Es egybe gywythyk az ŏ walaztotthayth meny-
orzaghnak neegy zeele felŏl, awagy ez wylaghnak neegh zeghe-
lethyrewl kyrŏl wgy yr aranzayw zent Ianos, Oh En zerelmes
attyamfyay mely yghen nagy leezen az zozath Es retteneethes
hogy kynek mynden elthethŏ allathok Enghednek ky kw zyklaa-
kath haſoghath poklokath megh thŏry koporſokath nylatkozthath
Halalnak kŏtheleeth el zagattya Es kezenſegel myndeneketh wr
yſtennek Igaſſaghos Itheelethyre kezereyth Oh mely yghen retthe-
netes leezen az ghonozoknak mykeppen az zenth agoſthon dok-
thor mongya, hogy ynkaban akarnaanak az ghonozok mynden
142 keenth zenwednye honnem azth hallanya Akoron kezdyk || Mon-
danya Az ghonozok az hegyeknek kyth megk irth zenth Ianos
lathaſarol zerzeth kenyweenek hatod reezeben Thamagyatok fel
Es eſſetek my reank Ez nagy rettenethes zozathrol mońga wala
az aytthathos zenth Ieronymoſ doctor Akar een egyem akar
ymathkozya*m* Myndenkoron zengh az zozath az een fyleymbe,
kellyetek fel halottak ywyetek az Itheelethre

Maſod zozath leeze*n* Wethekedeeſnek awagy keerde-
zeeſnek zozattya ky leeze*n* ennel nagyob retthenetesb kyrŏl wgy
yr Ioel *pro*p*he*tha ke*n*weenek maſod rezeeben, egybe gyeythek
mynden neepeketh Ioſaffathnak welgyeben Es En wethekedeſth
theezek ŏ weelŏk Elezer, eleyghben wethwen az ghonozoknak az
en kenaymnak zenwedeeſeth Es yazaghos eerdemyth, kyeerth
yeles keppen az aldoth wr yſthen megh thartotta az ŏ melyſeeghes
zenth Sebeyt kyth nylwan megh byzonyth zenth agoſthon dokthor
Ennek wthanna eleygben wethy az lelky Es theſthy | Irghal-
maſſagh theetelnek yozagyth kykben ŏk ne*m* czelekettek kyth
meg yrth zenth Mathee kenyweenek hwzon ethed reezeben mo*n*d-
wan Ehezem Es enghe*m* nem eethetheethek zomehozaam Es nem
ytathaathok Ezenkeppen elŏwe newezwen myndeneketh zere
zerenth Ennek wta*n*na aaz ghonoſſaghokath kyketh tettek ez
wylaagho*n* eeltekben kyth megh yrth bŏlcz kenyweenek wtholſo
reezeben Mydeneketh kyk leeznek ez wylaaghon el wyzy wr
yſthennek az ytheelethre Oh Iay wezyk myth felelheth oth az
zegeny nyawalyas bynes ember kyrel wgy yr zenth dawyd *pro*-
p*he*tha zenth lelek myath Az ſolthar kenynek zaaz hatod reezeben
Mynden alnokſaagh bee dwghya ŏ neeky zayath Neemak leeznek

az czalard nyelwek, kyczoda oly bőlcz ky megh eerthheethnee wr
yſtennek nagy yrghalmaſſagath

Harmad es wtolſo Zozath leezen el wegezeeſnek zo-
zathya ky myndennel retteneteſſegheſb || Leezen Mykoron Az 143
wtholſo fenthencyath kywe mongya az ghonozokra Mely zozathrol
wgy Ir zakaryas *prophe*tha kenyweenek kylenczed reezebe*n* Az
ydeben enekel wr yſthen kyrthben, Es kywe yw naǵ wyllamas
keppen az ew thőree az wtholſo ſentencyakoron Oh Iay wezyk
mely yghen eles thőr leezen az, ſebeſythwen mynd keeth felee
azaz mynd teſteeth mynd lelkeeth Mykoron ez nagy rettenetes
zozath kywe mondathyk

Ithe maledicti in ygnem eternum ꝛct: —

Eregyethek el athkoztak az erek thyzre ky megh wagyon
zereztethwen thynekthek mynd erekke:

Mynd ezeknek wtha*n*na wegyed yol ezedben Merth mykep-
pen fel menwen hagya zeretheteth Es beekeſeegeth Azonkeppen
el yw az bozzw allaſra megh ytheelnye mynd Iokath mynd gho-
nozokath Oth megh walyk ky ez wylaghon haraghos wolt Es
Daghalyos ő attyafya ellen awagy raghalmas kynek nyelwe megh
aaz | Haraghya nem wralkodhadyk Daghallya megh ehnyedyk Es
mynden bozzuallaſnak meerghe Es neheſſeeghe wnnen feyeere
zal Az haraghos byronak Es az hathalmas wr yſte*n*nek elette
mykoron az nagy [az] retthenetes ygheek kywe mondathnak Eregye-
thek el karhozthak az erek thyzre Oh en edes wram yſthenem oth
az remenſeghnek ſemy erey nem leezen Az Syraſnak ohaythaſnak
ſemy haznalattya nem latthatyk Merth az peenyte*n*cya tharthaſnak
ky maſthan bynes emberth megh eelezth ſemy hathalma ne*m*
leezen Merth az zegheny megh |nyomorodoth byneſnek ſemy
boczanath nem adathyk Azerth kerlek Es ynthlek feneſſeeghes
Ieſwſnak Cryſthwſnak Aaldoth zolghay hogy hagyathok el myn-
den daghalyoſſaghtokath Es thyztohatok megh ty zywetheketh
Es hagyatok el az ghonoz byneketh Es tegyetek Iozaghos mywel-
kedetheketh ky az eedes wr yſte*n*nek Es az feneſſeeghes Ieſwſnak
lege*n* dyczerethes Es thy magatoknak ydweſſeghes mynd || Erekwl 144
ereke kyth engegyen athya fyw zent leelek amen

Weghe Wagyon ame*n*

De ſſumpma feſtiuitate ſp*iri*tuſſ*an*cti vic penthecoſtes: —

Veni ſancte ſpiritus reple tuoru*m* Corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende Qui per diuerſitatem linguaru*m* cunctaru*m* gentes in vnitate fidei [g] congregaſti alleluia

Iwy el wyghazthalo Zent lelek tőczed be the hyweydnek zywketh Es az the zenth zerelmednek thyzeeth ő bennők gheryezth fel ky mynden nyelwek myath el ozloth nepeketh egy hythnek alaya gyeytheel Boczaſſad el wr yſthen az te zent lelkedeth Es myndenek theremtethnek Es wyoycz megh ez feldnek zyneeth

Epiſtolo dieei feſti

Ez zenth epyſtola ky | Olwaſtathyk Ez zenth myſeenek zeryben wagyon meg yrwan apoſtholoknak yaraſarol walo zerzeth kenybe ky ezenkeppen kezdethyk el

DVm complerentur dies pe*n*tecoſtes erant om*ne*s diſcipuli pariter ꝛct: —

(Apost. cselek. II, 1—18) Mykoron beeh thellyeſedneenek pynkeſth Innepeenek napyay walanak az zent thanythuanyok egyetemben azon hele*n* holoth az edes Idwezytthő hatha wala lennyek Es Ime leen nagy herthelenſeggel zozath menybewl mykeppen egy el yewő leleknek hertelenſeeghe, Es beeh thőlthee mynd az hazath holoth walanak egybe gywlekezween ylween Es ymatkozwan Es yme yeleneek ő neekyk ketthőzteteth ńelwnek abrazaaban mykeppen thyz Es oth myndenekre reayok zalla Es leghottam beeh teleenek mynd menyen walaanak zenth leelekkel Es kezdeenek zolny bezelleny kylemb kylemb nyelweke*n* mykeppen az zenth leelek aad wala zolaſth ő neekyk De az ydőben
145 lakoznak wala || Zerzethes ſydok Ierwſalembe Es walanak kezenſeeghes nepek mynden nemzethek kezzwl Ez wylaghon mynd kyk eeghnek alatta wannak Ez bezed kywe therwlwen egbe gywle

neepeknek ſokaſſaga Es ŏ elmeyekben megh haborodwan Merth ky mynd hallya wallya ŏ nyelwen Azokath zolnya Es bezellenye De myndenek el amelkodnak wala Es czodallyak wala mondwan ezenkeppen Nem dee ymee mynd ezek kyk ezenkeppen zolnak bezelnek galyleabelyekee Es mykeppen wagyon hogy ymee ky mynd kezzwlwnk mely nyelw alath ez wylaghra zyletthwnk Azon nyelwônken hallyok ôketh zollanya Mert Nemellyek ez neepek kezzwl lakoznak parthyaban medyaban kyk kezzwl wannak Naap kelethrôl kyk delrôl kyk nap nywgathrol kyk ezakrol Nemellyek ŏ kezzwlek lokoznak Meſopothanyaban kyk ytten ezen ſydoſagh-nak tharthomanyaban Es kapadocyaban Nekyk lakoznak Az thenghernek keeth feleen mykeppen aſſyaban Troyaban Es panphyllyaban my*n*d thellyes egyptomban Es lybyanak rezeyben Nekyk wannak az cyreenen waras | Felewl Ky nagy mezze wagyon Es nagy ſok romay Ieweweenyek Nekyk wannak ſydoſaghnak kywl walo tharthomanyabol Es az fel hythen walok Thellyes gheregh orzagh Es arabyay orzagh, Hallotthok wketh zolwan my nyelwônken wr yſtennek nagy ſok czoda theetheleth Deo gr*ati*as

Proſa ſacro ſancta diei feſti ꝛct : —

SAncti ſpiritus aſſit nobis gracia Que corda noſtra ſibi faciat habitaculom

Iwyen el my hozyank dyczeſeges wyghazthalo zent leeleknek malaztya mely zenth leeleknek malaztya az my zywnketh thegye ennen haylokawa kywe yzween ŏ belôle my*n*de*n*t byneket Es lelky keſeertheteketh Oh edes feneſſeeghes zent leelek ky myndeneknek wagy megh wylagoſoytoya, kerwnk thyztohad megh my elmeemknek zernyw ſethethſeegeeth Oh zenthſeeghes zerelem my*n*den the rolad ghondoloknak Oh edes kegyelmeſſeegh enczed the yhleeſedeth az my erzekenſeghwnkben the wagy || Mynden **146** bynben ferthezeth lelkeknek thyzthoythoya hogy az my felſeeges menyey zenth attyank lathaſſek Es yſmeerteſſek my thwlwnk kyth czak thyzthaſſaghos zywnek zemey lathattyak Oh wyghazthalo zenth leelek the wagy ky az reghy pro*p*h*e*thakath yhleed hogy az el ywendô Cryſtuſ yeſwſnak ŏ meelthoſaghos Dolghayth dyczerethes eenekleſſel kywe yelentheneek Az zenth apoſtholokat meg erôſſeytheed hogy az megh waltho Cryſthwſnak gyezedelmes wytheſſeegheth mynd ez zeeles wylagh zerenth el wyſelneek Es eel hordoznaak Mykoron menynek feldnek magaſſaghath Es kerek-

ſeeghet Es wyznek melyſegeth kezdethben az ő zenth ygheeye myath zerzee The mykoro*n* zenth lelked zerenth az wyzeken yarz wala nagy Iſtenſeeghednek melthoſagath Ielenthwen The ez keze*n*ſeeghes eelthethő lelkes allatoknak elő wyzeketh bewőytez The yhleeſednek myattha theez lelkes embery allathokath The ez wylago*n* ez ozloth nyelweketh Es | Reghy zokaſokath egybe eggyeſytthel wr yſthen Oh edes zereteth ky wagy myndenneel yob meſter ky az el thewelghet balwany ymadaſth wonad Iſtheny nagy thyzteſſeghre Azerth my ees zegeny megh nyomorodoth nepeyd theeneked kenyereghwen halgas megh kenyerwlettel Aldoth zenth leelek, Kynek ſeghethſegheenel kyl mynden kenyergheſek heyaban hytettethnek Es meltathlanok leeznek wr Iſthennek zenth zyneenek elötthe The wagy ky mynden wylaghon walo zentheketh the yſthenſeeghednek yhleeſeewel thanoytottad wehetnyek Es nyerhetnyek az zenth lelketh azon zent lelek ez may napon az edes Cryſthwſnak zenth apoſtholyth zanthalan ayandekkal aayandekozad ky mynden wylaghon leen halhatathlan Ez napoth nagy dyczőſeegheſen zőrzeed kyn engegyed the maghadath mynekw*n*k

Proſa alia ſacro ſancta eiuſdem feſti : —

Veni ſancte ſpiritus et emitte celitus lucis tue radiu*m* ||

147 Iwy el Dyczeſeeghes zent leelek Es boczaſſad alaa Menyből az the feneſſeghednek wylagoſſagath Iwy el megh nyomorotthaknak ő eedes atthyok Iwy el lelky aayandeekoknak adoya Iwy el zyweknek wylaghoſoythoya Oh the nemes wyghaztalo Oh lelkeknek eedes wendeeghe Es edes hyedelme Oh bodoghſaghos wylaghosſag az the zerethő hyweydnek Zywőknek belſő reezeyth, the zenth Iſthenſeeghődnel kywőle ſemmy nynczen emberbe ſemy nynczen byn neekwl Moſſad megh azth ky meg ferthezeth őnthőzyed meg azth ky meg azoth gyogyohad meg azth ky megh ſebeſwlth Haycz megh ky kemeny eelteſſed megh ky megh hydeghwlth byryad azth ky el theewedeth Agyad the hyweydnek kyk te benned byzthanak Heeth zent nemes ayandekydath Agyad yozaghoknak eerdemyth agyad Idweſſeeghnek el weeghezeeſeth agy erekwl erekee walo eremeth amen |

(Ján. XIV. 23—31) Az Idewben monda Idwezittenk Ieſws az ő tanythwaninak Valaky engem zeret az en bezedemet tartya Az en attya*m* ees zerety őtet Es ő hozya yewőnk es ő nala lakodalmat teezwnk ha ky eſmeg engem nem zeret az en bezedemeth nem tartya Az bezeed kedeegh kyt hallottatok nem enym De azee ky engem boczatot ezeket mondam tynektek veletek lakozwan, az wygaztalo zent lelek kedeg kyt el boczat en atia*m* en newemben ő meg tanyth tyteket myndenre Es myndeneket meg ihly tynektek valamyt mondandok tynektek Bekeſeget hagyok tynektek Bekeſeget adok tynektek Nem mykeppen ez wylag aad, adom tynektek Ne haborogyek megh ti ziwetek meg ſe rettennyen Hallottatok hogy mondottam thy nektek El megyek es el yewők ty hozyatok Ha zeretneetek engemet Byzonyawal erewlnetek mert een attyamhoz meǵek mert attyam nagyob ennalamnal maſt ees azert mondam tynektek mynek előtte meg lenne Hogy mykoron beeh telendyk hyggyetek Imaran nem ſokat zolok thy weletek merth || Fel yewth ez wylagnak feyedelme Es en **148**
benem ſemyt nem tart De hogy meg iſmerye ez wylag mert zeretem en attyamat Es mykeppen para*n*czolatot adot ennekem attyam azonkeppen czelekedem ||

Paraclitus ſp*irit*us quem mitet pater in nomine **149**
m*e*o ille vos docebit omnia Iohannis decimo qu, c ɔct

EZ Igheketh Irta megh zent Iaanos Ewangyelyſtha Ewangelywm yrth kenyweenek thyzen neged reezeben kyketh yelenth az my wrwnk Ieſws Cryſthws ez may zent ewangyelywmban kynek magyarſaghy Ezenkeppen wannak Wyghaztalo zenth leelek kyth kyld attyam een newembe az thyteketh meg thanyth my*n*denre Mely yghekben ky yelenthy wr Iſtennek my hozyank walo foghatatlan zeretetyth Es hogy my ees meg thanwlnok őteth azonkeppe*n* zerethnwnk Hogy azonkeppen erdemlenők vennye az Dyczeſeeghes zenth lelketh Azerth anya zent egyhaz ez may napon walaztotta olwaſnya wr yſtennek zenth zerethethyről walo ewangyelyomoth Honnan wagō*n* hogy az zenth leelek myath őthlethik my zywnkbe wr Iſtennek zent zerethethy | Mykeppen Zenth pal

Irya romayaknak yrth lewelynek őthőd rezyben Meľ zenth ewangelyomnak derekaban ydwezeythenk ynth Mynketh az yſteny zeretethre mondwan Walaky enghemeth zereth ez az en bezeedemet thartya Es een attyam ees zerethy őteth Es ő hozzaya yőwőnk Es ő nala lakodalmat thezwnk oly mynth azth mo*n*danaa Walaky azt akarya hogy mynd az tellyes zent hatomſaagh wr iſte*n* ő benne lakozyek zokya megh az wr yſtent zerethnye Es ezenkeppen mynd attya mynd fyw mynd zent leelek ő nala leezen Maſodzer ynth mynketh a zent Ewangyelywmban hogy az wyghazthalo zenth leeleknek erwendeteſſeegheth felette ayczak Es hogy meg thanyhon mynket myndenre Harmadzer az edes Idwezyttho̊ oly mynth iegi myat thanoyth mynketh zenth leeleknek yelen woltath my maghwnkban megh yſmerhethnwnk akoron ha az ő zent hytyt Es paranczolatyth megh tharthyok tahath Ighaz
150 beekeſeegheth wr yſtennel || Ees Az ő Angyalyual Es ez feldy emberekkel tharthwnk, mely beekeſeegh, ebben fekzyk hogy ſemmynemw bynnek myattha nem ellenkedwnk wr yſtennel Ezewkre thanyt ez zenth ewa*n*gelyomban wr yſten

D e l a ſ ſ w k m e g h t h o u a b a h a n k e p p e n b o c z a t t h a t y k m y h o z y a n k Az zenth lelek ky az felſeeges wr yſtennek zeerelmynek newezthetyk De azth ezwnkben kel wennwnk hogy az kegyeſſeeges wr yſtennek my hozyank byneſekhez walo nagy czodalathos zerelme yſmertethyk megh Mykoron az kegyes yſthentwl my hozyank boczatthathyk a zent leelek ky megh Ielentethyk az thőbby kezeth ez neegy Iegyekből Elő Iegy mondathyk Iſtheny ayandeekozaſnak Maſod belől walo őthleeſnek Harmad bathorſaaghos Idwezwleeſnek Negyed kegyes bewelkedeeſnek Elſő yegye mondam Ky Iő az felſeeghes wr yſtentul az ő zerethethyből yſtheny aya*n*deekozaſnak Merth wala mykoron az zenth leelek boczatthathyk | Myndenkoron ennen maagha az wr yſthen Embernek agya hőnnen maaghat az ő nagy Irghalmaſſaaghabol Es zerethethyből Merth wr Iſtennek ayandeeka az zenth leelek Azerth ygyenlőth aad ennenmaghahoz ky egy Iſthen thellyes zenth haromſaagh Attya fyw Es zenth leelek Es Az őrők mynden hatho Wr Iſthen ő thellyes Iſtenſeghe zerenth oth wagyon De eerczed yol megh Merth zent Iraſbeely Dokthoroknak megh Igyenőleeſek zerenth Es magyarazo meſthereknek mondaſok zerenth wr yſthen Nem foghlal ydőth ſem helth beeh nem weezen

Mynekokaerth bôlcz azth mongya kenyweenek elſô reezeeben hogy wrnak zenth lelke beeh thôlthette mynd ez egheez feldnek kerekſegheth Ezôkbôl megh eerthettyek hogy mykeppen az Ieſws wr Iſthennek zent fya boczatthatheek ez fôldre Awagy Mondathyk Iwnye ez feldre wgy eerczed hogy wyonnan kezde le*n*nye ez wylaaghon Es wyonnan kezde czelekedny ez theremtet allathokban Mykeppe*n* Ennek elôtthe Nem wolt Ith ez wylaghon azaz ew || Ze*n*th 151 Theſteenek fel weethele zerenth Es az ô zent zenwedeſenek Es my megh walthſaghwnknak zerzeeſe zerenth Ezenkeppen Es az zent leelek mykoron gymôlczeth theremth Embernek ô zyweeben Mo*n*dathyk oda ywnye merth Wyonnan mwthatthya megh ennen magath ôthlenye Es mynden gonoſſaaghokat onnath ky wzween Es byneketh el thawoztathwa*n* Mynek wthanna wgya*n* megh wylaghoſodyk ambernek elmeeye mynth Zenth palnak nylanak megh zemey Ime azerth wr yſten*n*ek Myhozyank walo nagy zerelme kyth aad az ô zenth lelkenek boczathaſa myath pelda, thowaba byzonyaual nagy kedweth Es barathſagoth tenne annak kynek ha walaky attya awagy Attyaſya halalaath meg boczathana Es el enghednee Wgyan thezen mynekw*n*k az kegyes Iſthen adwa*n* my elmeenkben wylaghoſſaghoth Es malazthnak eeletyth ô ellenſeghynek Kyt meg ôlthôk wgy mynth my bennwnk az aldoth Ieſwſth by*n*nek myattha kyth byzonyt zenth Pal ſydoknak yrth | Lewelenek hatod reezeebe*n* Megh fezythween wr Iſtent thynnen maghatokban Maſod Iegye mondathyk belôl walo ôthleeſnek awagy yewetelnek Merth mykoron az Zent leelek Es az ô zenth malazthya adathyk embernek ennenmagha az zenth leelek wr yſthen thwlaydo*n* zemelye zerenth ôthlethyk embernek zyweeben, Thwgyad kedygh azth hogy az zenth leelek Iw Es zal Embernek ô zyweben thwlaydon zemeelye zerenth ônnen allattyaban oth lakozwan Es mywelkedween Ezth hyhettyek zent aghoſton dokthornak byzo*n*ſaagh theethelybewl zenth haromſaghrôl yrth kenyweenek thyzen ôthôd rezeben holoth wgy mond Ne*m* kel myneekwnk Kethelkednwnk merth azon zenth leelek ky adathoth pynkeſt napyan az apoſtholoknak wgyan azon adathyk embereknek Es megh wgy mond Ime mely yghen nagy az wr yſten azaz Cryſthws ky my*n*den Ioth aad embereknek Idweſſeegheere Wgyan ezenrôl zenth Ambrws Dokthor || 152 Megh wgy mond Ze*n*t leelek[nek]rôl yrth kenyweenek elſô reze-

ben Wgyan azon egy az zenth leelek kyth az prophethak Es az apoſtholok nyerthek Megh wgy mond ky keethelkedyk abba hogy yſthen Es ember nem wolna az ky egethembe ōthlethyk nagy ſokakban Oh wallyon meľ kyral wolna ky az ayandekōth aadwan ky helyet ennenmaghath ees Adnaa Az wr yſthen thezen ygen mykorzn ayandeekot aad akor ennenmaghat es agya Illyen Ighen zereth azert mynketh az wr yſthen Harmad Iegye az yſtheny zeretethnek mykoron boczattya az ō zenth lelketh mynekwnk, mondathyk bathorſaghos Idwezwleeſnek Merth ſemynemw aya*n*deeka nynczen wr Iſthennek oly bathorſaaghos Es Idweſſeeghes Mynth mykoron Zenth leeleknek Ingyen adoth ayandeeka adathyk embernek hogy ez byzony legyen megh mwtatthatyk ylneemō okokbol Elezer merth akar menee ez wylaghy Iozaagha leegyen embernek | Nem bathorſaaghoſok de ynkab feelelmeſ Es wezedelmes ha ky gonozwl thartya Maſodzer merth Hythwnkel hyzyek hogy az kegyelmes attya myndenhatho wr Iſthen nagy Zeretetbōl aada az ō egyethlen egy Zerethō zylettheeth myneekwnk walthſaghwnkra De meegh ez ayandeeka ees elegh az wtholſo retthenethes Itheelethnek felelmywel kyth az ō zenth fya thezen az gonozok ellen Ennek wthanna lathyok hogy Criſthws Idwezytthenk attha myndeneſthwl foghwa myneekwnk ennen maghath az olthary Zenthſeghnek zemelyeben az erek elethre De Ennek ees wagyon felelme kyk meelthatlan weezyk az erek wezedelemre Zenth Palnak mondaſa zerenth De kynek az yngyen adoth aya*n*deek ōthlethyk Es az wyghazthalo zenth leelek adathyk Az mynden bathorſaghal Es feelelemnekyl eltethhetyk Es yarhath mert wgy mynth walakyneel az zent leelek leyend myndenkorth zenthōlthſeeghere wagyon Es erek eelethyre Azerth meg
153 Iſmeerthethyk wr Iſten*n*ek || Hozyank walo Nagy zerethethy ebbe hogy Ilylyen nagy bathorſaagos Ayandekoth adoth myneekwnk Meeltathlanoknak Negyed yegye ky mondatyk bewſeghes ayandeekozaſnak ennen mondathyk walaky bewſeegheſnek Mykoron Az ō kegyelmeſſeghybewl nagyokath Es ſokakath aad Merth az olyan zeretheththel tellyes Azonkeeppen az Irghalmaſſaghos Iſthen ky agya az zenth lelketh ky mynden ayandeekoknak fellyeb wagyon Es nagyſokra haznalathos Innen Ielenthethyk az zerethō Wr Iſtennek hozyank walo bewſeeges ayandekozaſa kyth megh yrth zenth Ianos elſō kenyweenek negyed reezeeben Ezekbōl eſmeerhettywk wgy mond megh merth wr Iſten lakozyek my bennwnk Es my

Iſthenben zent zeretethnek Es malazthnak myattha Merth az zenth leelekbo̊l adoth mynekwnk Mely bewſeeghel Es zaporaſaghal agya wr yſthen az zenth lelketh Innen, tetczyk megh, ſem egy akaaroknak Es theewo̊knek ky ő benne wagyon keez | Adnya Myndennek ualaky akarya wennye Megh wgy mond Cypryanws newo̊ dokthor az therweny kenyben Mykeppen az nap myndennek egyenlő keppen zylethyk awagy agya o̊ feeneſſegheth Es wylaaghath Azonkeppen az dyczeſeeghes zenth leelek Igyenlo̊keppen o̊thlethyk Azerth ha ky nem akarya ő ablakath megh nythnya hogy az ő Ielen wotha wylaghoſohon o̊nnen byne ha az bynnek ſethethſeegheeben marad Oh azerth mynden nyawalyas bynes ezeeben wegye wr Iſthennek Illyen nagy hozyank walo zerethethyth Es tharczon penythencyath hogy weheſſe az zenth lelketh

Thowaba kel mynekwnk megh lathnwnk az zenth leelek wr Iſtennek keewanathos awagy gyakortha walo Iewethelyro̊l emberekhez De ez ellen thezen ember mykoron bynben eel wezedelemnek daghallyaban tharthya az ő zegeny lelketh merth || Myndenzer el wzy ew thwle az wyghazthalo zent lelketh 154 Ennek okath wety zenth aghoſton doktor Es wgy mond Az zenth zereteth ky Iſtennek neweztethyk awagy zent leeleknek Es az halalos byn ellenzo̊ allathok egybe Merth ſoha az wr yſthen azth nem thezy hogy ewk egywth maragyanak Azerth ſoha nem yw az byneſhez az zent leelek myglen megh nem theer kyro̊l byzonſaghoth thezen bo̊lcz kenyweenek elſo̊ rezeeben mondwan az ghonoz akaro leelekben nem megyen beeh az zent bo̊lczeſeeghnek lelke Es nem lakozyk bynnek allaya veteth theſtben Ennek feletthe egy hytetlenneel ees nynczen az zent leelek Sem erethnekneel Sem oly kereztyenneel kyben lakozyk az bynnek fertezeteſſeeghe hanem ha el hagyak Es Cryſthwſhoz theernek Maſod byzonſaagh az peenytencya thartokrol hogy wala mykoron Es vala hanzor az bynes ember Ighazan meg[z]hannya bańnya byneyth Es peenytencyara theer: Mynd annyzor hozyaya yw az zenth | Leelek De Mykoron eſmeg az bynbe yzamyk meg ottan el yzy ő thwle az zent lelketh Hogy keghyklen embernek megh boczattaſſeek ő byne az Ighaz banattal Ezekyel prophetha byzonſaghoth thezen kenyweenek thyzen nyolczad rezeben mondwan Az aldoth wr Iſtennek keepeeben Wala mely horaban az bynes megh nyegellendy magath Es byneyth megh zannya bańnya Thowaba megh nem emlekezem

ſoha mynden o̊ alnokſaghyrol De az byneknek megh boczathaaſa nem leheth hanem czak az zenth leelek wr Iſtennek myatta Harmad byzonſagh az olthary zenthſeghro̊l hogy walakyk az hywekkezzwl wala mely zentſegho̊th o̊ hozya melthan weezen az wyghaztalo zenth lelketh weezy o̊ hozyaya zent Aghoſton dokthor wgy mond Elſo̊ kenyweenek elſo̊ reezeben Mynden zentſeegh aarth o̊keth foghdoſoknak hath wallyon mennyen ynkab kyk o̊ hozzayok weezyk Negyed byzonſaagh Iw Ingyen adoth malazthban elo̊ emberekro̊l Es Iſteny zeretethben hogy walaky Igaz zeretettel zerethy az wr ||
155 Iſtenth Az zenth para*n*czolathok[ba]nak megh tarthaſokban Zenth leelek wagyon o̊ benne, oka ez merth wgy mond zenth dyenes dokthor az yſtennek neweero̊l Zewrzeth kenyben Theremtethlen zereteth az az zenth leelek nemz emberben theremteth zeretheteth azaz wgy theezy hogy ember yngyen zereſſe az wr yſtenth, bodoghſaagos Zent bernald meg wgy mo*n*d az weegh waczorarol zerzeth bezeedeeben Oh aldoth zent zereteth bodogh Iozagh az zykra ky theezen embert wr yſtennek lakodalmawa Merth walaky lakozyk zeretethben Iſtenben lakozyk Es Iſthen o̊ benne lakozyk kyth megh Irth zenth Ianoſ kenyweenek negyed reezeben Megh wgy mond My lattatyk theneked Oh Iſten zeretho̊ Azte zerelmednek ywthalmarol Myth arthatnak theneked az ghonozok awagy mynemo̊ yoban leezen fogyathkozaſod Mykoron zereth theged az ky ſemmybo̊l theremteth thegedeth O mely felette bodogh hogy Ingyen ſem mondhatom mely Igen aldoth kyth zereth az kegyes attya az Myndenhato wr Iſthen | My thowaba Bodoghb my aldotthab mynth attul zeretethnye ky az myennyey paradyczomnak Wra kyneel wagyon eelethnek Es halalnak hatalma ky ydwezythethy o̊keth zeretho̊keth Es kaarhoztatny o̊keth gywlo̊lo̊keth az prop*he*thanak mondaſa zerenth Ewryzy wr Iſthen mynd az o̊ zeretho̊yth Es el wezthy mynd az byneſeketh Oh azerth zegeny bynes tarcz penythencyath the eeletedben hogy elne maragy az ſeregbo̊l

T h o w a b a k e l m e g h l a t n w n k a z

Dyczo̊ſeghes zent leeleknek czodalathos Ielenetyt ez may napon az o̊ thanytwanynak Mely Ielenet leen czodalatos yelenetyro̊l neegy okaerth Elſo̊ oka mert Iewe czodalatos zengheſſel menyorzaghbol mykeppen Irattatyk apoſtholoknak yaraſarol walo kenyben leen wgy mond menyorzaghbol nagy zendwlees Mykeppe*n* Egy herthelen leeleknek Io̊wethele holoth ezwnkbe*n*

kel weńnwnk hogy az zent leelek ſokzor Ielenth De Myndenkoron walamynemő Iegynek zendwlethywel Merth ennek előtthe kethzer yelenth Egyzer || Idwezytthenknek kerezthſegheben Maſodzer zy- 156
ueenek el walthozattyakoron Es mynd keethzer leth żenghees zerenth walo zozath mondwan zonak zengheſewel wegyetek zenth lelketh Es kyknek megh boczathangyatok byneyt megh boczathwan leeznek Maſodzer ez may napon nagy hyrthelen valo zengheſſel menyorzagbol De keerthethneed myre hogy myndenkorth nagy ze*n*gheſſel Ielenth Welheththywk azth hogy czak őket hozyaya therythetnee Es eze*n*keppen ky wznee az pokolbeely erdeghet ő zywekből Merth mykeppen adaa az ooh terwenth nagy rettenethes zonak zengheſeewel kyt megh yrth moyſſes *p*r*op*h*e*tha keńweenek thyzen kylenczed reezeeben Azonkeppen adaa wr Iſthen az wy therweenth zenth leelek althal zonak zengheſeben az megh wakwlth byneſeknek retthenetheſſeeghekre mykeppen az dokthorok yryak De ez zenth leeleknek nylwaban walo yewethelynek Iſmeerethyeerth Iarwllywnk az zentyraſra zenth dokthoroknak mondaaſok mellee|

Mynek wthanna Wrwnk Ieſws Cryſthws ygherte wolna az zent lelketh me*n*ben meeneſeenek wthanna gywlekezeenek az thanythwanyok Ierwſalembe Es lakoznak wala az waczoralo hazban holoth wrwnk xpus az weegh waczorath tetthe wala Es holot az hwſueethy barant megh őttheek wala Mykeppen Lyray myklos magyarazya zenth mathenak ewangelyomat merth nem thwgyak vala alkolmos Es Ieles napyath Mely napon az edes Cryſthws el boczatanaa ő reayok az megh ygherth zenth lelketh Es myndenkoron ymathkoznak wala es Ighen gyakortha zolnak bezeelnek wala ezrewl az edes zyz maryawal Idwezytthenknek zenth annyawal wgyan ezen dologrol zoth therlythween zenth Vynche doktor wgy mond hogy mykoron waarthak wolna maſod Es harmad napon Ennek wtanna ywthwan az waſarnap napra ky eſyk az wr Iſtennek mennybee menethynek octhawayaban mondnak wala nemellyek Ily || Bezedeth Ma Illyk hogy el Iwyen az zent leelek Merth ez az 157
nagy nap kyn wr Iſten theremthe ez Vylaghoth Azerth megh ezen napon wyoythya megh az zenth leeleknek myattha El mwlwan azerth az nap czodalkoznak wala myre nem Iwth wolna el Azonkeeppen theeenek az Maſodyk napon hethfeen neekyk mongyak wala Imaran ma kel el Iwnye Merth heetfee napo*n* theremthee wr yſthen az eeghnek magaſſagat Es el walaztha Az eeghen walo wy-

zeketh ez felden walo wyzekthul kyue Ielenthwe*n* wr Iſten hogy azo*n*keppen el walaztandok wolnanak az Io emberek Es az Mennyeyek az ghonozokthwl Es ez feldy emberektul Harmad napon mondanak ma Iwel merth ma theth wr Iſthen ez felden plantalo faakath Negyed napon mondanak ma teremthe wr Iſten az eeghen walo nagy keeth wylagoſſaghokath napot Es holdot Azerth Ma Iwel Eted napon mondanak Ez May napon menth Menyorzagba azert eſmegh ez may napo*n* boczattya el Es Ighen zomorkodnak wala mert nagy eedes zywel lelekel waryak wala | Hathod napon Mondanak ez may napen Iwel mert ez may napon zenwede embereknek waltſaghokerth Imaran zombat napra kelween mondanak ez may napon Iwel Merth ez may napon wagyon az Sydoknak pynkeſthnek ynnepe napya Mynd ez zamos napok el mwlwan naǵ banathban Es nagy keſerwſeghben eſeenek Tharthanak thanaczoth Es egy mas akarattyawal gywlekezeenek Es meenenek az edes zyz Maryahoz Az eedes zyzeknek vyraghahoz Es lylyomahoz ſyrwan ohaythwan keryk wala Az edes Wrnak zenth annyat hogy Imadna ő eerettek Merth ghondollyak wala hoǵ nethalantal megh haragwth wolna Az ő edes meſterek ő reayok myert haloghatnaa Azon az bodoghſagos Zenth zyz megh batorytta őketh mondwan nagy Edes bezeddel Io remenſeghtek legyen az En edes zerelmes fyam Igerethyről merth az myth foghadoth beeh tellyeſytty No azert Imathkozywnk egyethembe Myndnyayan Es Ime Mykoron Imadkoznaanak nagy eedes zywel lelekel Iſtheny ayttatoſſaagha
158 feelelemmel napnak harmad horayan || Az zeplőtelen zyz maryawal egyetemben mondanak nagy aytthatoſſaghal

Veni ſancte ſpiritus reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis igne*m* acce*n*de

Iwel Dyczőſeges zent leelek thőlczed beeh az the hyweydnek zywőketh Es az te zerelmednek langhazo thyzeth gyoponczad fel ő bennek Es Ime azonnal leen nagy herthelenſeeges zendwles Me*n*nyorzaghbol myth ha meńderges wona Mely rendwleteth mynd tellyes Ierwſalemnek waraſa meg halla Es nagyon megh feelelmenek Es meenenek oda az hazhoz nagy ſyethſeegel hogy latnak my dologh wolna Es my dologh thertenth wolna oth De az Iraſthwdo Sydok Es az papok lathwan hogy az hazath kyben gywlekezwe*n* walanak nagy fyſth kőrwl wette wolna mondanak hoǵ Meny Itőtte wolna őketh megh Azerth hogy Cryſthws Ieſws tha-

nythwany wolnaanak Merth ez athkozoth neepek alyttyak wala hogy
theewelgheſnek wthan wolnanak myerth wrwnk thanythwany lettek
wolna Maſodzer | Mondam Ielenek Az zent leelek az thanythwa-
nyoknak Czodalathos yegywel Merth yllyen felywl megh mo*n*dot
Iegyel nagy hyrtelen ſebbel Mykeppen nemynemő leeleknek hyr-
telen walo Ieweeſewel Nem retteneeſekre De Inkab őnekyk wyghaz-
thalaſokra Imee, beeh thele mynd az hazath nagy fokhatathlan
feeneſſeeghel Mykeppen lyray myklos mongya, walanak kedyghlen
akoron oth mynth zaz hwzan Es az edes wr Iſthennek ez nagy Ieles
Czoda theeteleth hogy lattak wolna wgyan ez zegeny gyarlo teſthy
zemel. Az ő feyek feleth az haznak maghaſſagaban az heyazatnak
allattha thyzes zynw wylagoſſagoth Mykeppen az napnak kerek-
ſegeth eeghween zykrazwan Es feenelwen Es el ozlattatheek az
feneſſeegh thyzes nyelwnek mogya zerent Es Abrazatthyaban Es
kyk oth walanak myndenekre feyenkenth zalla Es ezenkeppen
beleeők enyezeek Mykeppen magyarazo Iras nylwan mongya De
keerdhetneed myre leen ze*n*t leeleknek yly mywelkedethy Doktho-
roknak mondaſok zerenth hogy azerth yelent lege*n* || Az zenth **159**
leelek Kylemb kylemb Ielnek abrazaban hogy megh Ielenthene hogy
az thanythwanyok kylemb kylemb keppen walo Es mynden feelee
nyelwnek ayandekath eerdemlenek wennye kykkel predykallanyok
kellenee ez wylaghon el ozloth neepeknek Maſodzer Azerth Iele-
neek myndeneknek thyzes nyelwnek kepeben Ennek yelenethyre
hogy az Cryſthwſnak zent hythyről thyzes Igeketh kellene zolnyok
kykkel gheryeztheneek mynd ez wylagoth wr Iſthennek zerete-
thyre Harmadzer Ielenek az zenth leelek czodalathos yegyből
Merth bee thőlte myndeneketh zenth leleknek malaztyawal Es azon-
kezbe kezde myndenyk zolny kylemb kylemb nyelwen Es p*rophe*-
thalny Es Iewendőketh mondany Es wr Iſtenth kezdek fel ma-
ghaztalny Es dyczerny Merth Illyen neemő dolgoth thennye Czak
Iſteny nagy hatalmaſſaghoz Illyk wala hogy ees yly egygywgyw
emberekben oly hyrtelen oly thwdoſok lenneenek Kyk ennek előtte
Ingyen abechet ſem thwdnak wala Negyedzer Ieleneek czodalatos
ayandeekbol merth az | Dyczőſeeghes zenth leelek adaa az koron
az thanythwanyoknak czodalatos ayandeekokath Elezer merth
megh ereſſeythee az thanythwanyoknak zyweketh hogy ſoha ne
wethkezhethneenek mynd eelthekben ees halalos keppen Maſod-
zer hogy mynden nyelweknek Es mynden thwdomanth Es mynden

Idweſſeghes zykſeghekre megh thanoythaa Harmadzer hogy czoda tetelnek hathalmat ada o̊ nekyk Negyedzer hogy mynd ez zeles wylagoth o̊ predycacyoyok myath megh fordoythanaa Ewthedzer hogy ez kereztyen hytheerth aalnak ellene Es mynden keen gyethrelem ellen byzodalmath Es alhatatoſſagoth ada Olwaſthatyk thowaba az apoſtholoknak Iaraſokrol zerzeth Iraſban hoǵ akoron wolthak wolna Ierwſalembe ſok Iraſthwdok Es zerzethes neepek mynde*n* nemzethbo̊l kyk akoron fel gywlekezthek wala az pynkeſth napyanak Innepeert Myk[oro]epen lyrray myklos doktor mongya Mykoron azeerth az bezedek megh lethtenek wolna Es ez herthelen leeleknek Iwethely Es az apoſtholoknak Iſteny dyczerettyo̊k
160 Es mynd aaz || Kezenſeeghes thanythwanyoknak kyk annak eletthe yghen zolny ſem mernek wala feelelemnek myattha Ez czoda lathwan gywlekezeek nagy ſokaſaagh Es o̊ elmeeyekben megh zondo̊redwen azaz el amelkodwan czodallyak wala Ennek feletthe myndenek kyk hallyak wala ky mynd ew nyelweken o̊keth zolwan Merth ſoha Illyen dolgoth annak elo̊tthe nem lattak Es nem hallottak wala De az Iraſthwdok zerzetheſek Es papy feyedelmek megh mewethyk wala o̊ket mondwan Merth mynd borral tellyeſek Es rezeghek De zenth pether azonnal fel alwan mynden feelele*m*melkyl Es retthegheeſnelkyl nagy fel zowal monda Oh thy ſydo neepek Nem mykepen alloythyathok ezek reezeghek Mynekokaerth czak napnak harmad horaya leghyen meegh De ez az kyth meegh reghen Ioel *prophe*tha megh mondoth wala Ido̊knek weeghſo̊ rezeben wgy mond wr yſthen enthek En lelkembo̊l mynden teſtre az az ſydo neepekre Es Ige*n*lo̊ keppen az poghan neepekre Es Iewendo̊th mondnak | Thy fyaythok Es thy leanythok Es adok czodat fo̊lul Menyorzaghbol Es Innen alol ez feldrel Ennek wta*n*na zenth pether monda Az Nazarethbely Ieſwſth wr Iſthenthwl byzonywltattath Iozaghokban Es Czodathethelekben Mykeppen my*n*d nyayan Iol thwgyathok meg fezythwen meg o̊leethek kyt az hatalmas yſten halottaybol fel thamaztha kynek mynd my wagywnk thanythwany Es Iſtennek Iogyara wagyon fel magaztathwa*n* o̊ zent attyathwl attha Es boczatta ez zenth lelketh kyth maſthan lathtok Es yol hallothok Halua*n* ezeketh Es yllyeneketh naǵ ſokakath Megh zomorodanak Es mondanak Meggywnk haath Io Attyamfyay Monda zenth peether penytencyat tharczathok Es ky mynd thy kezzwlethek megh kerezthelkegyek az Cryſthws Ieſwſnak zent

neweeben Ezenkeppen thy ees wezythek ez zenth lelketh Ezt halwan meneenek azon napon az kerezthyenſeghre oly mynth harom ezeren Mynd ezeknek wthanna kylenczed hora koron zenth peeter Es zent Ianos wgyan azon napon || Mykoron az themplo*m*hoz fel **161** menneenek gyogytthanak meg egy zegeny Santat ky hogy zyleteth wolna labra nem kelheth wala Es kynek azonnal tho̊ben honnem my*n*t o̊th ezeren wr Iſtenben Mynd ez Illyen dolghokath lathwan az papy feyedelmek Indytthanak gharazdath Es haborwth o̊ ellenek ewk kegyglen wygadnak Es o̊rwlnek wala az wereſyghben az oͤ meſtherekert xpus Ihus zerethethyeerth ſe*m* gyethrelmeth ſem halalth ne*m* feelnek wala Nagy bathorſaghal predykalnak wala myndenwth Es ezenkeppen haythak mynd ez wylaghoth Cryſthwſnak zent hythyre nagy Czodakath theewen Keryek azerth my ees az edes Ieſwſth hogy agya myneekwnk ees az Dyczeſeeges ze*n*t lelketh erekwl ereke amen

Wege wagyon ꝛc

Ne gondoly weele ha nem zeepen yrtam De nezyed ydweſſeeghes haznalattyath ha ky megh oluaſa

---

Zol it az iras az zerzeteſſekrel kik twnyan es reſten mongyak meg Zoloſmayokat kyre regwlayok zerent tartoznak ymyllyen czodalatos dologh olwaſtatik rola

Wala keth doktor es mykor az thanwſagnak heleero̊l ő hazayokban theertenek wolna Es hogy mennenek az wton ywtanak egy nagy erdo̊ben Es mykoron el eſtweledeth wolna feelnek wala hogy o̊keth wadak megh zaggatnak Imadſaghra adak o̊nnen magokath hoǵ az yo iſten o̊keth megh menthenee zernyw halaltwl es Ime lathanak thawoly fo̊ldo̊n hozzayok egy kalaſtromoth es ez keet Doktor az kalaſtromhoz tharthanak es mykoron az calaſtromnak capuian czergettenek wolna Az calaſtromnak feyedelme hozzayok yo̊we es nagy o̊ro̊meſth bee fogada o̊keth Es eetelth ytalth es nywgodalmath adata nekyk Es mykoron az kalaſtromnak barathy fel ko̊ltenek wolna az weternyeere : Az egyk doktornak ees zokaſa ez wala hogy efely koron ő zoloſmayath nagy ayttatoſ-
162 ſagal megh mongya wala es mikoron || Bee menth wolna Az egyhazban latha thahat az baratok keet felee alnak az karban mykeppen zerzeteſewknek zokaſok es nagy ſyralmas zowal czak ezt mongyak wala Oh wr myndenhato yſten myre hagyal el engemet mas felo̊l megh ezen ygeth mongyak wala es az gyertya ky elo̊ttek eegh wala czak alegh ſyakol wala meg rettene ezen az doctor es ky meene az egyhazbol fel ko̊lte az ő tharſat es mynd ketten be menenek aaz egyhazban latal ez dolgoth Es hallyak wala az fo̊lywl megh mondoth ygeeket mondanya es ygen czodalkodnak wala raytha Mykor ymmar meg vyrradoth wolna mondanak az kalaſtromnak feyedelmenek keerwnk tegedeth zeretho̊ attyam hagy hywaſſad bee az baratokath mynd ym az eggywnk predycacioth teezen nekik monda az feyedelem o̊remeſt yo wraym Mykoron bee gywltenek wolna az baratok el kezdee az az eǵgyk az predica-

ciot ymez ygeken Zolgallyatok wrnak nagy vygaſaghban es mykoron nekyk nagy edeſſen predycallana Az baratok eǵgyen kenth kyky mynd naǵ ſyrwan ky megyen wala az ayton es czak o̊ maga marada az feiedelem es az doctorok ennel ynkab czodalkoznak wala Monda nekyk az feyedelem wraym ne alyczatok azt hogy yth maſtan kalaſtrom wolna auagi my elewen emberek wolnank De Im ma neektek az wr yſten nagy czodath yelenteth merth reegen yth kalaſtrom wala es mynd az baratok | Kyketh latatok yth lakta[to]nak es o̊ nekyek en feyedelmėk woltam es az my regwlank zerenth valo zoloſmath twnyan reſten es aytathlan mongyok wala megh es Ime az aldoth wr Iſten mynket nem vete karhozathra erette az o̊ nagy yrgalmaſſaga zerenth De yt wagyon keno̊nk mynd adyglan myghnem megh tyztwlwnk fogyathkozaaſwnkrol ennek byzonſagara ym ky keeſerlek az kapwn tyteketh es en magam be teerek az kapun legh ottan nem latyatok ez kalaſtromoth Hanem czak nagy langas fyſteth Ez megh leewen ki keeſeere o̊keth az kapun es beeh tere o̊ maga az kapun es legh otthan o̊ elo̊lek el enyezeek az kalaſtrom kyth lathnak wala es latanak az kalaſtrom helyen nagy langas fyſteth es az langhbol yllyen zozat yw wala ky mondwan Iay mynekwnk hogy nem zolgaltwk az my teremte yſteno̊nketh gyorſon es wygan ezeketh lathwan es haluan ez doktorok nagy halath adanak wr yſtennek Hogy illien nagy czodath mwtatoth wolna o̊ neekyk Merth mygh ez wylaghban elenek myndeneketh erre thanythnak wala hogy o̊ zerzet zoloſmayokath ayttatoſſagal megh fyzethneek wr iſtennek Wallyon my leezen en edes yſtenem azoknak kyk hogy nem czak meg mondanak regwlayok zerenth walo zoloſmayokat De ynkab haragoſſagnak es dagaloſſaghnak myatta es ez wylagy zorgalmatoſſaghnak myatta el hagyak bizońaual || Egyebeth nem Mont- **163** hatunk hanem czak Az zenth agoſtonnak mondaſat hol ezt mongya atkozot ember az ky wr yſtennek zolgalattyath gonozwl es reſten twnyan ezt mongya Zent agoſton doktor amen

Pater noſter

Iollehet nagy eerdemo̊wek Es nagy aittatoſok es naǵ ſokak legyenek ymaczagok kiuel emberek nagy malaztot ńernek Es ky

myat Iſtennel bezeelnek De maga ymaczagok kewzeth nagyob Es yob nynczen mynth az pater noſter Mert eǵeb ymaczagokat ſok okaeert felul mul Elewzer felewl mwl az leleſnek okaerth mert ewteeth lele awagy zerze Cryſtẃs Ieſws ewnnen maga ky wala yſten es ember Maſodzer felywl fwl mynden ymaczagokat mert ketelen meg hallando myndenektewl Merth ewtet Cryſtws zerzette Harmadzor felywl mul egyeb ymaczagokat zykſeghnek okaeerth mert mynd ez wylagy zykſeegewnket mynd az mas wylagiat ew benne Es ew myatta kerywk Towaba meg twdando hogy az pater noſterben vagyon heet keres Elew keeres mondatyk zenteltеſſek te newed Maſod keeres mondatik ywyen te orzagod De ez pater noſternek megh eerteſere kerdetyk myeerth mondod my attyank Es nem mondod my wrwnk my iſtenwnk auaǵ my teremtewnk felel bodogſagos | Zenth tamas ez kerdeſre Hogy azert mondod my attyank mert mynket zerete atyay zerelmel De ymez neweeth my wrwnk my Iſtenwnk my teremte*n*k retteneteſſeghnek awagy feelelmnek newe azert mondod my attyank Es nem mondod my vrwnk Awagy my yſtenwnk ky vagy menyeghhen ez rezhez keerdettethyk Myeerth mondod ky wagy menyeghben Nam iſten myndenewt mondattatyk lenny ez fewlden irgalmaſſaga zerent pokolban ygaſſaga zerent Menyorzaghban az meg bodogwlth lelkeghben dyczeſegel felel bodoghſaagos zent Thamas ez kerdeſre hogy keth oka wagyon wannak Elew oka hogy hogy myeert mongywk ky wagy menyeghben ez hogy cryſtws mynketh tanytana ne feldyet hanem menyeyet kewannywnk Maſod oka hogy mwtatnaya az helt azaz az menyorzagoth kyre wagyonk teremtettek Es megh waltottak, zenteltеſſeek te newed ez az pater noſterben elew keeres kyben kerywk yſtent hogy az ew neue zentelt leegyen De keerdened te azth hogy zenteltetyk iſtennek newe: ha mynden ha zentelth es aldoth wolth mert myndennemo̊ zenſeegwnknek ew tewle wagyon kezdethy feleltetyk ez keerdeſre hogy Iſten*n*ek ew newe nem mondattatyk megh zenteltethny Azerth hogy valamykoron zentelt nem wolt wolna Awagy kedygh **164** walaky ew reya zentſeeget athatna kertetyk azerth || Zentelthnek lenny Hogy my bennewnk az ew newe zentelt legyen my zywenghben eutet hywen es zerethwen, Zentelth legyen my zayonkban ewteth dyczerwen Es valwan, zentelth legyen my mywelkedetewnkben yol Es yghazan eelwen Ieyen the orzagot ez maſod

keeres az pater noſterben hogy kyben kerywk iſte*n*t Hogy az ew orzaga my hozyank kewzel leegyen De mondanad the azt hogy hogy kewzelythet my hozyank ez wylagon az ew orzaga Merth az ew orzaga az mas wylagh Azerth ez wylagon ez wylagyakhoz nem kewzelythet feleltetyk ez bezeedre Hogy nylwan ez wylagy emberek ez wilag zerenth nem byrhattyak az orzagoth De maga kerywk az ew malaztyat kynek myatta az ő orzagat walhatywk Legyen the akaratod mykenth menyben ees fewlden Ez az harmad keeres az pater noſterben kynek kylemb kylemb ertelmy wannak doktorok mondaſy zerenth elſew eertelme Merth az menyen ertethnek [by] ygaz emberek az fewlden eertethnek bynes emberek Hogy ez keereeſnek ez legyen ertelme legyen te akaratod mykenth menyben az az yo emberekben Es fewlde*n* az az bynes emberekben hogy te hozyad fordwlyanak Es the | Neked zolgalyanak De bodoghſagos zent thamas ygy magyarazza Legyen te akaratod myke*n*t menyben az az az zentekben Awagy angyalokban Es feulde*n* az az embereknek ew kőzőttwk De Scotws newő meſter ygy magyarazza, legyen te akaratod mykenth menyben Es fewlden az az az myth te menyben akarz zeretz gywlőlz my ees fewlden azth akarywk azt zereſſwk Es azt gywlőlywk My kenyeru*n*keth mynden napyath agyad neekwnk ma Ez negyed keeres az pater noſterben Hogy kyben ker yſtenth mynekwnk adny ez wylagy eeletewnketh merth embernek eeletenek kezdety kenyer Es wyz Mykenth megh wagyon o terwennek kenywenek egyk reezeben megh yrwan kerywk Es az mas wylagy eletewnketh kyrewl megh wagyon yrwan, Ember angyaly kenyereth ezyk megh, twdando mynekwnk yth az pater noſterben, Pater noſternek ew negyed kereſeeben hogy negy keppen walo keres yelenthetyk elſew keeres hogy kerywk hogy my nekwnk eledelth agyon De eteknek felette walo woltath my tewlewnk el wegek az mondatyk my kenyerwnket merth hol czak az kynyer wagyon oth eteknek ſokſaga nem yelentetik || Hanem el tawoztatyk Maſod keres yelen- 165
tetyk hogy my myndenth yſtentwl kerywnk wgy mynth my teremtenktwl az mondatyk agyad my nekewnk Harmad keres Hogy ſenky maganak walamyth ne twlaydonohon azert mondatyk mynekwnk Negyed keres yelentetyk hogy my ez wylagy marhath kyt yſtentwl kerwnk felette hozya zorgalmatozſok ne legywnk Es ew hozya ne ragazkogyonk Azerth mondatyk agyad my kenye-

rwnketh mynden napyath aggyad nekewnk ma Es boczas mynekwnk Ez ewted keres kyben kerywk yſtent hogy megh boczaſſa my byneynket mynd ew ellene waloth mynd baratonk ellene waloth Es mynd my ellenwnk walot De mondanad te azt myre monta cryſtws Es boczaſad megh mynekwnk my weetkynketh Es nem monta my bynenketh Feleltetyk ez keerdeſre Hogy yth ez helyen ez yeǵzy my veethkewnket, vetetyk kezenſeghel wgy mynd yeǵzy Es az bynth Ne wygy mynketh keſertetben Ez az hatod keeres az pater noſterben kyben kerywk yſten hogy meg tarczon mynketh mynden keſertettwl De mondanad te azt az keeſertet nagyob rezre erdemu*n*k azerth nem kel az keſertetthwl | Magwnkat meg wonnwnk feleltetyk ez kerdeſre hogy ne kerywk iſtent azra hogy ſoha ne keeſerteſſwnk de kerywk azra hogy Ha mykorth keſertetewnk tahath mynketh akor el ne hagyon hogy az keeſertethnek ellene alhaſſwnk De zabadoh mynketh gonoztwl ez az heted keres kyben yſtent kerywk hogy mynket meg zabadyczon mynden gonoztwl mynd el mwlttol yelen walothwl Es yewendőtwl Merth mykeppen meg wagyon yrwau mynd ez wylagh gonozban wagyon wettetween Merth my eeletwnk wagyon vyzza wywo akarath Hatwnk megeth wagyon el mwlth bynewnknek gyenyerwſege My iogonk felewl marhabely kazdagſagnak kewelſege Bal felewl wagyon haborwſaghbely zenwedethlenſegh my talponk alath wagyon zertelen walo zerelem de my feletteu*n*k wagyon ellenſeghtewl walo felette walo awagy zertelen felelm kytewl my myndeneſtewl kerywk yſtent hogy megh zabadyczon kit my nekwnk engegyen ew felſege

Pater noſter my attyank ky meg nem halgattatyk azoktwl az kyk halalos bynben wannak mert mykoron mongyak my attyank Rea felel az wr
166 yſten ezt mongya ne*m* || Wagyok en ty attyatok Merth ty az pokolbeely ewrdegtwl wattok az a ty attyatok mert az ő mywelkedetyth tezytek Es az ew elkulczet kewetytek thwdnya illyk my*n*t kewelſeghben es mynden bynegbe*n* Ky wagy menyeghben az az my bennőnk Es felel az wr' iſten nem wagyok ty bennetek mert ne*m* mennyeyek honem poklok wattok thy Zenteltеſſek te newed Felel az wr yſten merth nem ty myattathok ſem ty bennetek mert ty nem wattok zentek De ynkab atkozottak wattok Iwyen te orzagod Felel az wr yſten ne ywyen te [orzagod] hozzyatok De

ynkab el weeteſſeek tytwletek Es el karhoztaſſatok Leegyen te akaratod mykent menyben Es fewlden Felel az wr yſten mykeppen az en akaratom ez ez felden azonkeppen ahol az pokolbeely ewrdegh wagyon ty ees ot legetek awagy az en akaratom menyorzagban hogy ahol een wagyok ſohaa ty oda ne ywthaſſatok My kenyerwnket mynden napyat agad nekwnk ma felel az wr iſten nem tynektek kenyeret De ynkab ŏrekke walo eehezeeſth Es boczas nekwnk mykeppen my boczatwnk nekwnk weetetteknek Felel az wr yſten ne*m* boczatok mert ty ſem boczatthok az tynektek wettetteknek Es ne wygy mynket keeſertetben Felel az wr Iſtẹn nem wyzlek mikepe*n* mo*n*dia | Zenth yakab Senky ne mo*n*dya walaky keeſertetyk hogi yſte*n*twl keeſertetneyek mert az wr yſten az gonozoknak nem keeſertŏie Felel az wr yſten en tyteketh keeſertetben nem wyzlek De wytettethny engedlek De zabadoh mynket gonoztwl az az az pokolbely erdegtwl ees mynd az eu tarſaſagytwl ewreke kenozwan

Wrwnk Ieſwſnak Cryſtwſnak zent teſtenek weetelerewl

Myeerth Zent apoſtol mo*n*gia hogy az meg monthatatlan nagy zentſeget ky meltatlan wezy yteletet weeze*n* az az karhozatot ezyk Es yzyk ew maganak azeert mykoron Ieſwſnak zent teſtet wenny akarod zerezyed magadat annak elewtte egy heettel hozya keezwlny zorgalmaſſagal tewredelmeſſeegel Es byneknek gyakorlatos megh gondolaſawal Es ayttatos ymaczagnak edeſſeegewel merth ez kezewletrŏl wgy zol zent pal apoſtol Mykoron wgy mond komonykalny akar ember meg byzonyoha magath ember Es meg hannya veſſe Es wgy egyek az kyhnyerbŏl Es wgy igyek az poharbol Es az yewendew Vaſarnapon komonykalny igyekezyel Enczelkegyel Harmad nappal elewtte magadath leeleknek bwzgoſagara zerzened wgy hogi az waſarnap elewt walo penteken || Myndennemŏ rwth gondolathtwl ogyad elmeedet Es mynden 167 dologban awagy dolgodban lelky zemeyd elewt walyad az meg fezwlt Ieſwſt zyznek fyat az kereztfan fyghwen vas zegekwel aldot kezeit fel zegezwen tewys koronawal meg koronazwan echettel Es meeregel ytatwan hagyapaſokal Es bozzwſagokwal meg elegyt-

tetwen pyſpekektwl Es yraſtwdoktwl meg karomlattatwan ſok oſtorozaſokal megh ſarattatwan Hegyes chwchawal meg ekleltetwen meg halando emberek myat el temettetwen keſerw halal myat meg emeeztetween Es azon napon ezeket gondollyad akar walamyth egyebeth teeǵ yol megh gondolwan meg fezwlt terewmtődeth zywedben hordozwan zywedben es teſtedben banatod legyen Es orchadnak zomorwſagat mwtaſſad mondwan zenth pal apoſtollal nekem tawol leegyen dyczekednem egyebben Hanem czak my wrwnk Ieſws Cryſtwſnak kereztfayaban zo*m*baton kedygh zerezyed magadat my*n*den tehetſeegeddel Feleyd baratydnak nyayaſſagat el tawoztatnod Es elmeednek nywgolmath walazthanod Mert az ymmar lelky nywgodalomnak napya Es wegy te zadnak zoros weztegſeegeth vgy hogy aaz napon nem czak hywſagos bezeedeketh De mellyek zykſeegeſek es czak alegh awagy nehezen zollyad mert zent [Ieronymos] Ieremyas profeta | Thanwſaga zerent ygen yo embernek warnya wrnak ydweſſeegeth czendeſſegwel Es completa ydeygh zerezyed magadat awagy imadſágra Awagy zent yraſnak halgataſara Awagy Iſteny gondolatra Completa wtan be meny zent egyhazban Es oth egybe gyohed te elmeedet Es mynd eltygh teremtednek ellene walamyth tettel mynd oth megh gondollyad zywednek banattyaual Es keſerwſeegewel mondwan zent dawyd profetawal meg gondolom wram yſten te neked mynd en ezte*n*dewymeth zywemnek keſerwſegeebe*n* Es mykoron comonycalz az elewt walo napon beytely Es waſarnaapon weternye wtan ne erezyed alo*m*nak magadat de wygyazy ymathſagban merth wgy wegyed ezedbe hogy Idwezyttenk Ieſwſt Soha Hamarab meg nem leelettethetik mynth weternyey ydewn Bőlcz mondaſa zerent Ha ky reghwel wyǵazand en hozyam meg leely engemeth Mykoron ymmar hozyad weended az nagy meltoſagos zentſeget myndeneſtwl magadat meltathlannak ytellyed Es mykoron neked adatyk eſmeryed maghadat ynkab lenny menyey embernek hogy nem fewldynek azerth ſyes nyerny zywedben vygaſagos ſyralmat Es hamar folyamyal celladban Es eremedben gondollyad yeſwſnak te yo wendegednek haznalattyat
168 mert ew maga idwezitenk || Vgy mond Ky ezy en teſtemeth Es yzya en weremeth erek eleteth wal Es walamynemew dyczeereteketh mongy Es ogyad magadat hogy az napon te zadbol artalmaſ Es hywſagos zok ne zarmazyanak kyn beeh menth Ieſws dyczeuſegh-

nek eleghyteye merth wǵ mo*n*d zent pal apoſtol Sewt megh nem wehety Iſtennek Es ewrdeghnek poharat meltan az comonykalaſnak gyakorlatoſſagarol nem merezkedem tanalczoznya batorſagal Hanem czak menyben tanyth zent agoſton doktor wgy mondua*n* mynden napon vrnak teſtet ve*n*ny ſem dyczerem ſem orczarlom De maga mynden waſarnapra komonykalny kezerytek ha lelek bynek terhewel nem lattatyk megh nehezewlthnek lenny amen

mynd el temettetewnk criſtuſſal zent pal Romayaknak yria magyarazo meſter

Ez temetes awagy koporſo kibe*n* temettetewnk keel zerzeteſſegnek eelete Awagy kalaſtrom kyben az zewrzetes lelek zerent meg kel halny Ez wylagnak es el temethtethny Ez wylagh elewt mynde*n* ky nem hamys zerzetes Haſonlatos megh wolthoz es el temeteuthez negy haſonlatoſſagaerth elewzer mert mykent az holt nem gondol ez wylagy marharol awagy ny*n*czen ez wylagy marhaya azonkeppen | Az ygaz zerzeteſnek ſem*m*y twlaydo*n* marhayanak ne*m* kel len*n*y Hanem mynd kewſſegbe*n* adny, hogy mondhaſſa zent yobbal mezyttelen yutte*m* ky een anyamnak meehebewl eſmeg mezyttelen megyek oda, az az twlaydon marhanekyl, Vagyok ez zerzetben Es twlaydon marham nekyl halok meg Maſodzer Haſonlatos az ygaz zerzetes az holthoz mert mykent az holtnak nynczen eerzekenſege ſem yndwlaſa az keppen ygaz zerzeteſnek ne*m* kel teſt zerent gyenyerkedny Es az ew akarattya zerent yndwlny walamyre hanem az feyedelem akarattyawal Es mykeppen az holt nem mond elene Es nem zwgodyk az ky ewtet tazygallya Es rwgya es zydalmazya azonkeppen az ygaz zerzeteſnek az ew feyedelme akarattya ellen Es feyedelme ellen nem kel rwgodozny Es ellent tartany harmadzor mykent az holtat az mely ſeerbe tezyk onna*n* ky nem yw myg ne*m* ky vonziak onna*n* azonkeppen az ygaz zerzetes az mely kalaſtromban wetik, ky ne*m* megyen on*n*an myg ne*m* az feyedele*m* akarattya vety maſowa Es mykeppe*n* az el temetet ember ne*m* zwgodyk ellene ky ewtet az ſerbo̊l ky wonzya azonkeppen az igaz zerzetes mykoron egy kalaſtrombol maſba vetyk ne*m* zwgodyk zent pal yria myndẽ*n* ember az meſ hywatalban wagyon hywan azonba maragyon

Azert mynd erews penitenciara engedelmeſſegre zegenſegre es tyztaſagra teſt zerent es lelek zerent es, Es yelene*n* az ő twlaydon akarattyanak el hağaſara Mert akar mel ſokat hattőnk lege*n* meg e wylagy morhat ha az zabad akaratot meg ne*m* hattwk es ſem*m*yt nem haznalonk hane*m* mynd el wezewnk wrwnk criſtws meg wǵ mond az ky en wtanam akar ywny tagagia meg ő magat es weǵe fel ő kereztet es keweſſen ehngemet az az getrelmet walyon zerelmel en erte*m* ꝛct ||

169 gyonaſrol

EMber Akoron kezd lennye Igaz mykoron ew thwlaydon byneyről kezdendy ő maghat wadolny ky megh wagyon Irwan, Az Ighaz menthwl eleztheeb őnen maghat wadolya Semmy nynczen byzonyawal ghonozb mynth az ew byneyth az bynes ember meg Iſmeerwen Es megh ne*m* ſyratny Mynden bynes ez wylaghon keethkeeppen ſyrathattya megh ew byneyth Elezer mert ew thwnyaſaghanak myattha Ioth nem theth Maſſodzer merth ew mereeſſeghenek myattha ghonozth teeth Ioth kedyk kyth kelleth wolna tennye tetthe Es az ghonozt kyth nem kellet wolna thennye thette Az oly ember meelthan tharth penytencyath ky el mwlth byneyt ſyrattya Es az megh ſyrthakat nem theezy De ky ő byneyth megh Syrattya Maſodzer eeſmeg theezy olyan az mynth ha ky moſna zaradathlan theglath mellyeth mynth mennel Inkab moſſ annal nagyob ſarya leezen Ha Mykoron ember weethkezyk Es penyte*n*cyath thart Es ő eletheet, eelween mynden bynből megh thyzthythya ő neky ha | Halala therteenendyk myden keethſeghnelkyl az őrők nywghodalomra meegyen De ky ghonozwl eel Es halalanak Ideyen penytencyath tharth Mykeppen ő neky karhozattya keetſeeg wgyan azonkeppen ő boczanattya keethſeghes ky azert bathorſaagos akar lennye halalakoron ő byneynek boczanathyarol egheeſſeegheeben penythencyat tarczon Es egheſſeegheben az ő byneyth megh ſyraſſa Annak okaerth merth wr Iſte*n*nek ő Irghalmaſſaaga thythok zőnethlen walo ſyraſnak zykſeegh lennye azert een zerelmes Attyamfyay halgaſſathok zenth Iſydorws doktorth ky wgy mo*n*d Nem kel penythencya thartho Embernek ő byneyről bathorſaaghanak lennye Myre merth az bathorſaagh thwnyaſagoth nemz De ez feele reſthſeegh gyakortha

eztelen emberth eleebbely bynekre wonzon Maſthanſaaghal En zerelmes Attyamfyay wegyetek En thanaczomath Es mykoro*n* thehetytŏk thy eelettheketh meg Iobyhatok Mykoron thynekthek Ily malazth adathyk thy bynetheketh megh ſyraſſathok mykoro*n* || Thehetytek Megh bañyatok Mykoron tehetytek megh gyonh- **170** nyatok Myghlen ez teſtben eeltek addyk az thy bynetheketh megh ſyraſſathok Megh halandoknak hywaaſok leegyen Az thy Iobbwlaſthok Mykoron tehethytek ghonozokath kyketh thŏtthetek megh bannyaatok Mykoron tehetythek bynthwl Es weethkŏktwl thy maghatokath megh wonnyathok Mykoron Ideye wagyon kyaczathok az wr Iſtenhez thy maghathokeerth Myghlen ez garlo teſthben eelthek thy bynethekrŏl boczanatoth kereſſethek Es Irgalmath nyeryetek Azerth En zerelmes Attyamfyay byzonſagal hyggyethek Merth nagy remeenſegh wagyon a gyonaſban Azerth ſemmykeppen ne keetelkegyetek Es wr Iſtennek Irgalmaſſagathwl el ne theewegyetek Mynek wthanna thy halalthoknak napya el Iewend annak elŏtte penyte*n*cyath wegyethek Mynek elette az ŏrŏk pokolbeely kut beeh herpenczen penytencyath tharczathok Mynek elŏtte az pokol el ragagyo*n* | Az thy bynetheketh megh ſyraſſathok Mynek elŏtte pokol fenekeebe merwltethneethek thy reſthſegteketh Es thwnyaſakthokath megh zokokyathok Holoth Imar thowaba nynczen boczanathnak helye Holoth nynczen penytencyanak engedelme Holoth nynczen megh Iobbwlaſnak hagyomaſa Hol oth Imar nynczen gyonaſnak helye Myre Merth pokolba ſemy varankozas nynczen ſemy hyedelem nynczen Mert Iolleheth bynes leegy De magha penytencyanak myatta weez boczanathoth Semmy byn nynczen oly nehez hogy ky penytencyanak myattha megh nem boczatthatyk Keethſeegh ŏreghbŏythy az by*n*t Es keethſegnek byneenel nagyob nynczen ez keetſeegh mynden bynnel ghonozb De e[z]n Draghalatos attyamfyay leegyen byzodalmatok az zenth gyonaſban Es wr Iſte*n*nek yowothaban ne keethelkegyethek

penytencyarol

IAy En nyawaalyas bynes IAy en nyalyas feyem enny nagy ſok bynekbe enny nagy ſok weethkekbe Enny nagy ſok || **171** Reſthſeegekbe Es thwnyaſaghokban eeſwen Ezekezzwl elezer mellyketh ſyraſſam melyketh ohayczam Es mellyketh zoko[g]kyam elezer En nyawalyas bynes Es mynemŏ ſyralmath wegyek elezer En Meel-

tatlan mynemo̊ kenyhwllathaaſokath thegyek Es o̊nczek elezer: Ennekem elmem megh nem ghondolhattya Es megh nem Ielenthethy enny ſok zamthaalan byneknek mywothath O ſyralmak vallyon howa wontathok el thy maghathokat O ſyralmak hol watthok, hol wattok kenyhwllataſoknak bewſeeges kwt fey Indwllyathok megh keerlek En ſyralmamra O thy folyo kenywek follyathok en orczamra nedweſőheetek meg o̊teth Es Agyatok ennekem keſerw ſyralmath Segely Enghemeth En Iſthenem mynekelo̊tthe megh hallyak Mynek elo̊tte az halal elo̊l weegyen enghemeth Mynek elo̊tthe engem pokol el ragagyon Mynek elo̊tte enghem thyz eegheſſen Mynek elo̊tte enghem ſeetethſeegh beeh bwrohon Seghely enghemeth en Edes Iſtenem Mynek elo̊tte en az keenra Iwthneek mynek elo̊tte engem o̊ro̊k thyz | Eegheſſen Mynek elo̊thte engem gyeteryenek pokolba Weeghnelkyl En zereto̊ Iſtenem myth thegyek mykoron el Iewend az the nagy retthenethes Itheeleted Myt felelo̊k ha el Iewend az the Itheeletednek keerdo̊zeeſſe Es myth mondok En nyawaľas zegeny bynes Mykoron beeh Ikthatandom the naǵ felſeeges Itheelo̊ zent zeekednek eleyben En wram Cryſthws, Iay az napnak kyben weethkeztem Ia[z]y az napnak kyn ghonozth tettem Iay az napnak Mykoron althal haghtam wr Iſtennek zenth paranczolathyt Oh de ne thaamadot wolna fel az nap o̊ wylaghoſſaaghawal en ream hogy ne weethkezhettem uona Oh athkozoth nap Oh wthalathos nap ky waǵ Ennekem wthalatos mert en az the wylaghoſſagoddal ſemmyth nem haznaltam Oh te nap ky myndenkeppen nem wagy meltho newezethre: akartham wolneek ha ne thamattal wolna fel een ream ky hozoth enghem ez wylaghra ky nytta fel en meehemnek rekezeeth yob wolth uolna neekem ha nem voneek ||
172 Ez wylaghra Zylethween honnem mynth o̊ro̊kwl o̊ro̊ke pokolban kenzathnam Iob wolth wolna ennekem ha Ingyen ſe zylettem wolneek honnem az o̊ro̊k kenokath zenwedneem Iob wolt wona ha ne nemzettem uona honnem mynth pokolnak zernyw langat zenwedneem Io̊b woth wolna ha nem lettem wolna honnem o̊ro̊kwl ereke zernywſeeghnek faydalmath wallottam wona Elegh wot wolna Ennekem ha Ingyen ſe theremtettem wolna ez wylaghra honnem o̊ro̊kwl walo ghonozokath zenwedneem Syryathok En raytam meny Es feld Ohayczatok En raytham mynden theremteth allathok Es kyknek erzeeko̊nſeegh zerenth walo eeleto̊k

leheth ko̊nyuet hwllaſſathok en raytam Merth nagy nehezen veetko̊zthem bodoghthalanwl weethkeztem nyawalyaſſaghwl weethkeztem Nagy ſok zamlalhathatlanok Ennekem byneym Mykoron Iol eelnek zabadakarathtal el hagyam foghadaſomat De En ez Iokath kyketh fogattham wala ſoha meg ne*m* tharthottam De myndenkoron Een byneymre theerek Myndenkoron en byneymeth | Sokaſyttham Es En wetkeymet myndenkoron gyakorlam Soha Iob erkwlczekre nem walthozam Es ghonoz theetemeenyekthwl ſoha meg nem zwneem de kerlek Imagyatok Iſtenth En eero̊ttem thy zenth emberek Es eſedo̊zyethek En eeretthem mynd zenthek Es mynden zenteknek kary Merth neethalanthal Irgalmaz ennekem az wr Iſten Es Neethala*n*thal el moſſa een byneymeth Nethalanthal el weezy En alnokſaghymath Oh En nyawalyas lelkem wallyon ky Irghalmaz the weled Es ky wyghaztal megh theged Oh zegeny leelek Oh gyarlo lelek ky theezen wallyon ſyralmath the eeretted O hol wagy embereknek o̊ryzo̊ye O hol wagy lelkeknek meg walthoya hol wagy the Io paztor Myre wthaltal megh engemeth Myre fordyttotthad el the zenth zynedeth en thwlem De En eedes Iſtenem ne felegy el engemeth mynd o̊ro̊kee Es ne hagy el weegezetre Ne hagy el o̊rdo̊go̊knek hathalmaſſagha aala Mert bynes Ember wagyok Es Meeltathlan wagyok De magha meegh ees een edesIſthenem the hozyad fwtok mert the kegyes wagy Es kegyelmes ees ſok Irgalmaſſagw wagy || Senkyth el Nem Hacz ſenkyth 173
megh nem wthalcz ſenkyth el nem wecz Az te zenth Irghalmaſſaghottwl Azerth En nemes wram Ieſws Cryſthws mythaſd megh En raytham the zenth Irghalmaſſaghodath Es keerlek En nemes wram Ieſws hogy ne thagagyad megh En thwlem kyth Irgalmaſſaghod zerenth egyebeknek atthal En wndokſaagymath nem othalmazom ſe*m* menthem Es een byneymeth el nem enyezthem Merth wthalathoſok ennekem En to̊th ghonoſſaaghym Es een bodoghthalan weethkeztem En thewelgheſymeth gyonom Es een Weethkeymeth Ielenthem een alnokſaghymath Iſmeerem Weethkezthem wr Iſten azert Irghalmaz ennekem Weetkeztem En Iſtenem azerth leegy kegyelmes Ennekem byneſnek Engegy een ghonoſſaghymnak kegyelmez een byneymnek Es boczas En weethethymnek En wram Myndenhatho wr Iſthen ha En alnokſaghymra neezendez Wram ky byrhath awagy ky zenwetheth el theegedeth ſenky the kerdezeſſedre meegh az Ighaznak Ighaſſaga ees bathorſagos nem leheth

Wallyon ky | Vagyon oly Ighaz ky meerneye oͦnnen magath mondanya bynneekyl egy Ember ſem wagyon bynneekyl Senky nem thyztha weethekthwl Senky nem thyzta the zenth zynednek eloͦtthe Imee meegh az zenthek koͦzoͦth ees nem leelethyk foͦrthoͦzethlenſeegh Ime kyk mynd wr Iſtenek zolghalthak Nem woltak alhathatoſſok De meegh az angyalok koͦzoͦth ees leeleteth az aalnokſaagh Az menynyey Czyllaghok ees nem thyzthak the eloͦtted Az Menyey eghek ees nem thyztak the zenth zynednek eloͦtthe Es nem az zentek Senky nynczen foͦrtoͦzethlen Menewel nagyoban En nyawalyas bynes penez Dohoſſaagh Es feeregh embernek fya leanya ky alnokſaghokban wgyan merwlte*n* mykeppen wyzben Es megh ſokaſytthottam En byneymeth ky wloͦk nagy porban ky lakozom ſaros hazban ky ez foͦldyeketh tharthok fondamenthomnak En vram Es En Iſthenem Engegyed the zenth Ioghodath enneekem byneſnek Emlekezyel
174 megh En eedes Iſthenem rola my leegyen en mywolto*m*nak || Iozaghy Emlekezyeel megh Merth feld wagyok Emlekezyel megh Merth Hamw Es por wagyok agy wrwoſſagoth kywel gyogywllyak megh En gyarloſaghos eſſeem en nagy byneymnek wermeeben En meeltathlan eſſeem pokolnak fenekebe De een eedes Iſthenem zabadohad megh een nyawalyas lelkemeth pokolnak rekezes fogſaaghabol Ne rekezyen bee Enghemeth az nagy meelſeegh Ne oͦrwlyen bee nyelny enghem pokol Ne wygyarghaſſa En ream pokolbeely werem oͦ zayath Zoroſſagh nethagagya megh En ky meeneſemre oͦ wtath Imee hol az feelelmes naap Imar Ihol tethczyk Imar Im el Iwth az wtholſo naap Im kezel wagyon az keſerw halalnak napya Imar Semmy nynczen egyeeb az ſyrneel ſemy nynczen egyeb az koporſonal boczas megh ennekem En Wram Iſthen mynek eletthe menneek Az fekethe foͦldbeh ſegely megh Enghem En zerethoͦ Iſthenem mynek eloͦtthe Iwthneek nyawaalyaſſaghnak Es homalyoſſaaghnak foͦldeere lelkeknek | Megh Walthoya theeǵ ſegedſeegeth Enneekem mynek elette megh Halok oldozyad megh En byneymnek ketheleyth Mynek eloͦtthe halalra Iwthneek Cryſthwſban En zerethoͦ attyamfyay wr myndenhatho Iſthen zorghalmazyon thy welethek Es boczaſſa megh thyneekthek mynden bynetheketh, wr Iſthen theegyen boczanatoth thy weethkeytoͦkroͦl wr Iſthen boczaſſa megh mynd walamyth weethkezthetek Wr Iſthen ky moſſon thyteketh mynden bynethekboͦl Iaryathok Imar wgy Mykeppen Illyk Weeghezyethek el thy zywetekben hogy thowaba

ſooha ne*m* weetkeztek Thekellyetek megh thy zywethekben hogy thowaba ſoha ghonozt nem theezthek Oyathok thy bynetheketh gyakorlany Ne fo̊rto̊ztheſſe[d]tek megh maghad[a]thokath thy bynethek wthan Thy penythencyathoknak ſ[a]yralmy wthan ne theeryethek megh bynetekre maſodzer Ne thegyeethek maſodzer azth kyth Maſodzor kel megh ſyrathnothok Nem penytencya thartho az De megh mewetho̊ ky megh theezen ollyath kyro̊l penythencyath kel eſmegh tharthanya || Nem Latthathyk Ez Ily Ember alazathoſ- 175
ſaghal wr Iſtenth megh kenyerghethny De kewelſeeghel megh czwfolny ky meegh ,ees Azon gonozt theezy kyro̊l peenytencyath thartoth Azerth mongya zent Iſydorws doctor Inanis eſt penitencia quam ſequens coinquinat culpa ꝛct Heyaban mondathyk az oly penythencya kyth wthanna kewethkezo̊ byn megh ferthezthеth Megh eeſmegh wgy mond Merth maſſodzor leth ſeb keeſeebyk gyogywl megh Azonkeppen ky gyakortha weethkezyk Es gyakortha ſyr Weelte nyeer boczanathoth ľegyetek azerth Ero̊s Az penytencyaban

Vitam bonam quam cepyſti tenere non deferas ꝛct

Io eeletthеketh kyketh kezthethek tharthanothok el ne hagyathok Merth Az Idweſſeeg weeghyg megh maradoknak ygheerthetyk Es wegygh megh maradoknak adathyk Azerth mongya az zenth Dawyd ez Igheeketh

Beati qui cuſtodiunt Iudicium et faciunt iuſticia*m* in omni tempore ꝛct

Bodoghok kyk o̊ryznek Iteleteth Es theeznek Ighaſſaagoth mynden Ido̊ben megeeſ | Megh wgy mond ky weghygh megh maradand ez Idwezwl Thyzthelendo̊ zyzek Inthlek thytheketh hogy myndenkoron thy Zemeelthek zerenth zemeremſeegeth hordozyathok thy byneteknek Emlekezethyrewl zemeermeth wyſellyethek thy orczathokon thy theethementeknek Emlekezethyeerth Es bynetheknek zemeremſeegheeyerth le fyghezteth orchawal zomorw zynnel Iaryathok meg wnth kedwel zo̊r Imo̊gh Es hamw' fo̊do̊zye beeh thy thaghotokath Cylycyom ko̊rnykezye thy theſteketh fo̊ld leegyen thyneekthek haylokthok fo̊ld leegyen thynekthek agyathok por wagy Es porba Ily hamw wagy Es hamwhban eely Legyetek myndenkoron ſyralmaſok Myndenkoron zomorwk myndenkoron zybeely fohazkodaſokath eerezyethek Myndenkoron tho̊redelmeſſeegh leegyen thy zywethekben legyen zokoghas thy mellyethekben Es

nyőghes thy zywetekben gyakorta kenyweek hwllyanak thy zemeythekből my*n*denkoron keezek legyethek ſyralomra Thyzthelendő ||
176 Zyzek Hyggyethek En neekem merth wr Iſtennek zolghay Ith ez wylaghon ſoha nem lehethnek bathorok Iolleheth Ighazak legyenek Iſthennek zolgaynak Myndenkoron wygyaznyok kel Es ő byneket Nagy ſyralmal Mynde*n*koron ghondolnyok kel Annak okaerth Mennyey Iegyeſnek eedes Ieſws Cryſtuſnak Dyczerethyben Deczeretről zerzeth kenyben Ezenkeppen mondathyk Hw Iſthőky palma ffa keppen Magháztatthanak Es feketheek mykeppen hollok Myth Aytthathos leelek Cryſthwſnak Iſthőkyn eerthethwnk Ez wylaghy hyw embereketh kyk myglen zenth Haromſaghnak hytheth ew zywőkbe*n* wyſelyk Es wr Iſtenhez ragazkottak Myt hyznek azth theezyk mykeppen feyeen ſyghween ew neeky thyztheſſeegeth theeznek De ez palma fa yghen nag Magaſſan nő haznal Es Iegyzeeſe myath győződelmeth mwtath azert Cryſthwſnak wſthőky maghaſſak Mykeppen palma ffa | Merth Ez Wylaghrol walaztatoſſok Iollehet hogy Myndenkoron Iozaghoknak maghaſſagara őnnenmaghokath Ighazohak De wr Iſtennek malaztya myath neha győződelemre wytethnek feketheknek mondathnak mykepen hollo Merth Iolleheth Iozaghokkal őnnen maghokath menyorzaghra Ighazohak De magha byneſſeknek thwgyak Myndenkoron őnnen maghokath Wgyan eze*n*keppen thw ees En zerelmes attyamfyay Iolleheth Hol ees zerzethben eellyethek Iollehet Ighazan Es aytthathoſon vr Iſtennek zolghallyathok De magha thytheketh Inthlek erre hogy ſyralomthwl meg ne fogyathkozzathok Es el ne hagyathok ha azerth keewannyathok Es akaryathok thy bynetheknek ferthelmeeth el moſnothok Myndenkoron zereſſethek ſyralmath Edeſſek legyenek thy kenyhwllathaſthok gyenyerkettheſſen thyteketh myndenkoron thy fohazkodaſthok Es nyőgheeſtekthwl el ne thawozyathok Anneera legyethek kezewk ſyralmakra Meneere wolthatok keezek byntheethelre meneere
177 wolth thyneekthek || Igyekezettek Byn theetelre Anneera legyen penythencya tarthaaſra aytthathoſſaghtok Egyenlő erőſſegh keppen kel hozya haſonlanya az wrwoſſaghoth Neheez bynek Es nagy weethkek Nehezeb ſyralmakath keewannak En Thyzthelendő attyamfyay az thytheketh ſeghehen Es wyghaztallyon ez Ielen walo eelethben kyth zenth angyalok Imadnak az menyey zenth wduarban őrőkwl őrőkee amen

Commonycalaſrol

VAlaky Eyendy ez kynyereth Es Iangia wrnak poharath meltathlan Weethkezyk vr Iſte*n* zenth theſteenek zent weereenek ellene az az bynth Es főrtelmeth vonzyon ő reaya Myre Merth Iora ghonozul Iarwl De keeſeercze megh ember ŏnnen maghath Es wgy egyeek az kynyerbe Es az pohharbol wgy Igyek oly ha azt mondana Mynden ember megh ghondollya ŏnnen eeleteeth Es thyzthoha megh ew zyweeth mynden makwlaath'wl hogy meelthan Iarwlhaſſon Ily nagy zenth aldozathra Merth walaky Wr Iſte*nn*ek zenth theſteeth Es zenth weereth eezy Es Izya meeltatlan | Itheeletheth Ezyk Es Izyk Es zőrzy ŏnnen magath karhozattyanak okawa kyről zenth Iſydorws doktor ees ezenkeppen zol kyk wr Iſtennek egyhazaban eelnek eektelenwl Es zenthſeeghnek weethelethwl meg nem zennek aloythwan ŏnnen maghokath eely zenthſeegh weetel myath ő bynekből megh thyzthwltathnya Thwgyak ez Illyenek ő thyzthwlaſokra ſemmyth nem haznalnya *pro*p*he*thanak byzonſagha myath My dologh az, hogy az En zerethem en hazamba ſok weethkeketh thŏth Soha zenth thaghok the teeth ghonoſſaghydath rolad el nem weezyk ky azerth wr Iſtennek zenth teſteeth hozzya akarya wennye Előzőr thanwllyon Es enczelkegygyeek Cryſtwſnak hythybe*n* Es zeretethyben gyŏkerezny Es megh maradny Azzerth mongya wrwnk Cryſthws Ieſws az Ewangyelywmban ky eezy en teſtemeth Es Izya En weeremet az een bennem lakozyk Es En hw benne oly ha azth mondanaa Az en bennem lakozyk, ky Io mywelkedethekben een akarathomath || Beeh thellyeſyttħy Es meg tarthya, ha egyebkeppen, hogy een 178 bennem ne*m* lakhandyk hythynek Es Iozaghos mywelkedethynek myattha Es en ő benne En ő benne zenth theſtemet melthan hozya nem vehethy ſem kedygh En veeremeth nem Ihattya Myczoda azeerth Az kyth eeznek Emberek Ime myndenek Ighen gyakorta veezyk ez olthary zentſeeghet, veezyk byzonyaawal De nemely ő kezzwlek Cryſthwſnak zenth teſtheeth leelek zerenth veezyk Es ew zenth veereth Izyak Es nemely nem De czak az zentſeegeth Az Az Chryſtwſnak zenth theſteeth Az zentſeegh alath Es nem veezyk zentſeeghnek allattyath Ez zentſeegh neewőn Erthettyők Cryſthwſnak thwlaydon teſtheeth zyzthwl zylteth az

Allathon kedygh Cryſtwſnak lelky teſtheet Azeerth Ioo Ember eezy Es Veezy my*n*d Az zentſeegeth mynd az zenthſeegnek allattyat de az ghonoz myeerth meeltathlan veezy bodoghſagos zent pal apoſtolnak mondaſaa zerenth Itheelethőt eezyk Es Izyk Nem byzonywthwan elezer wnnenmaagath Sem wr Iſthennek | Zenth theſteenek Meltoſaghath nem ghondolwan Azzerth myth eezyk az bynes Es myth Izyk Byzonyawal nem Cryſtwſnak zenth theſteeth ſem weereth leelek zerent veezy ő Idweſſeegheere De karhozattyara Itheletőth yollehet latthaſſeek hw ees egyebekkezeth az olthary zenthſeegeth wennye Azeerth nemely ember weezy wr Iſtennek zenth teſteeth Idweſſeegheere Nemely karhozattyara Az oly ember ky wr Iſtennek zenth teſtheeth az Arwltatho Iwdaſſal weezy, Az Iwdaſſal kaarhozyk De ky zenth petherrel Es thőb hywekkel ayttatoſſaghal Es hywen veezy őteth zenth petherrel Es az thőb hywekkel keethſeeghnelkyl Wr Iſtennek zenth theſteeben zenthelthetyk Halghaſd azerth Cryſthwſnak zeep zerethew Iegyeſe zenth aghoſthon Dokthornak mondaaſath ky ez thyztelendő olṫarhoz thyztha teſthel Es thyzta zywel thyzta lelky Iſmeerettel Es aytthatos elmeewel Iarwl zenthſegnek weetheleenek okaeerth Az oltharra ky menyorzagban wagyon vr Iſtennek zenth zemeynek eletthe Nagy bodoghſaghos ky mwlaſſal Iwth Cryſthwſban En
179 zerelmeſſeeges || Attyamfyay Keerlek hoǵ halghaſſathok megh keegyonak ő Bwczeſeeghet Merth az keegyo mykoron ynnya kezdend mennye Mynek előtte az kwthfwre Iwthna kywe okagya mynden meergeeth Es wgy Izyk kőweſſeethek azert thy ees zerelmes Attyamfyay ez kegyoth ez dolghaban hoǵ Mynek előtthe ywthnaal az kwthfere az az My nemes wrwnknak Ieſws xpuſnak zenth teſteenek veetheleere okagyad kywe mynden meergedeth az az gylőſeeghődeth haraghoſſaghodath ghonoſſagodat Iregyſeeghődet ghonoz akarathodath Es hamys gondolathydath the zywedből Boczaſad megh the feleydnek barathydnak Es mynden kőzőſſydnek azokath kyketh the ben*n*ed hwk weethkeztek hogy the neeked ees megh boczatthaſſanak wr Iſtentwl the byneyd Mykeppen őnnen magha monǵa Idwezytthenk Az zenth eewangelyomba Megh boczaſſatok Es megh boczattathnak thyneekthek Azerth ha mynd ezőketh beeh thellyeſyttendythek mynd feyenketh kyketh mondottham thynekthek Haath melthan Iarwlhattok az eelő kwthfere az eedes zerelmes Cryſtwſhoz Ky | Mynden Ionak Kwth-

feyenek mondathyk őnnen magha ees wgy mond vnnen magharol En wagyok elő kynyr ky Menyorzaghbol zallottham leh Ez kynyerről wgy zol zenth dawyd az ſolthar kenyben Angyaly kynyerth eewek ember De mas keeppen megh wgy mond merth Iolleheth ez eledel Es ez Ithal Menynyorzaghbol Iwth legyen De magha myerth theſtes wala angyalokhoz nem haſonlatthatheek ez azerth az kynyer Es az Ithal ky azon abraztathek De az Edes CryſthwsAngyaly kynyernek mondathyk Es ez draghalathos zenthſeegh ew byzonſaagos Es Ighaſſaaghos zent theſte Es bizoń zenth weere kyth leelek zerenth eezyk Es Izyk ember Es ez okaeerth onnan eelnek az Angyalok Menyorzagban Innen eelnek emberek ez főldőn Merth mynd lelkynek mondathyk Es Iſteneſnek ő benne walamyth oth eerez ember De Mykeppen mongya zenth pal apoſthol nemellyek Az kyethlembe Wgyan ezen eeledelth ettheek Es meg holthak Azonkeeppen maſtha*n* ees Annya zenth Egyhazba*n* Nemellyeknek vr Iſten*n*ek || Zenth theſthe eeleth Nemellyeknek kedyghlen keen Es bynnek gyethrelme Wr Iſthennek zent theſte kethſeghneelkyl eeleth azoknak kyknek Cryſthws eelethek De azoknak halal kyk bynnek Es thwdathla*n*ſaghnak myattha Es reſthſeeghnek myattha pokolbeely őrdőghnek thagy Mynek okaeerth een Thyztelendew zerelmes attyamfyay Inthlek thytheketh Hogy Mykoron wr Iſtennek zenth theſteeth hozyathok Weezythek Egyebeth eerczethek hozyathok weewen Egyebet eerezyethek zathokba*n* foghadwan Halghaſſaatok eeſmegh Thyzthelendő zyzek myth Cryſthwſnak zenth teſtheenek zentheleeſeben mond az pap Iambor kerywk wgy mond Ez zenth aldozatoth aldothnak lennie Ky myath my aldoththak legywnk Es Irothnak Ky myath my mynd Mennyorzaghban Iratthaſſu*n*k Es zeleſwlthnek awagy erőſnek ky myath my my*n*d thaghyay kőzyben zamlalthaſſwnk Es okoſſagoſth Ky myath my mynd oktalanſaaghoſth eerzeekenſeghőkből ky wethkőzunk | Es kellemetheſſee Melthozthaſſal thennye hogy My ees ennek myattha kyk my bennwnk meeltathlanwl wannak ő eggyethlen Egy fyaba Az eedes Ieſws Cryſthwſban kellemetheſbek legywnk azerth thy Thyztelendő zyzek tharczathok ezethekben Mykeppen ennek előtthe mondotta Cryſthws őnnenmaghabol Menyeknek orzaaghaban eeltethy ő zenth angyalyth Es cryſthws wnnenmaghabol eelthethy mynd az ő hyweyth ez főlden Es Cryſthws remeenſeegh

180

myath eleeghyththy az zenth angyalokath o̊ hazaayokban Cryſthws hyth myath eelteth mynketh ez fo̊lden hogy megh ne fogyathkozzwnk az wthon Es Cryſthws mynd az angyalokath Es az Embereketh nywgotthya Es eleegytthy o̊nnenmaghabol De magha eeppen Es egheezze*n* megh o̊ zenth orzaagaban Oh mely Ighen Io kynyeer Es eedes kewanathos Es Czodalathos kybo̊l menyorzaghban az zenth Angyalok megh eleegednek Es ez fo̊ldo̊n emberek beeh tho̊ltethnek kyth Angyaloknak zama eezen thellyes
181 zaual || Az o̊ro̊k Hazaaban Vga*n* azonth eezy zarandok ember o̊ kewanſaagha zerenth hogy el ne faragyon az wto*n* Cryſthwſ eelo̊ kynyer ky Mondathyk angyaloknak eleeghedeeſe wgyan azon embereknek megh walthoya Es wrwoſſaagha maſtha*n* azerth En zerelmes attyamfyay keeryeethek Es onzollyathok az wr Iſthenth my*n*den thellyes elmeethek zerenth hogy thyzthoha meg thy lelky Iſmeerettheketh Mynden ghonoſſaghbol hoǵ meelthan Iarwlhaſſathok leelek zerenth Es theſth zerénth az My nemes Idwezytthŏ wrwnk Ieſws Cryſthwſnak zenth teſtheenek Es weerenek weetheleere Amen

gondolathrol

EN zerelmes Attyamfyay Halgaſſaathok megh az my nemes wrwnknak mo*n*daſath Iſayas *prophe*thanak myatta fordohatok el thy ghondolattoknak gonoſſagath En zemeym elo̊l Iollehet ember neha megh zo̊nnyek ghonoz Mywelko̊detthwl De ha meegh ees ghonoz gondolatoth tarth o̊ zyweeben nem lehet bynneekewl | Azerth Mongya Zenth Iſydorws dokthor Ne*m* czak theethemenywnkbe wethko̊zwnk De meegh ghondolathynkba ha o̊ weelek ghonozwl tho̊rtheno̊kkel Es Iwtotthakkal gyo̊nyo̊rko̊dw*n*k Mykeppen nemynemo̊ ghonoz meerghes fero̊gh kynek vipera newe o̊nnen fyaythwl Mykoron meegh ew meheben wolnaanak kegyo̊thlenwl megh raagatthatyk Es megh o̊leethyk Azonkeppen mynketh ees megh o̊lnek az ghonoz gondolatok kyk mynnenbennwnk newekednek Es fel eeltethnek Merth megh emeezthyk my lelkwnketh ez fo̊ľwl megh mondoth meerghes fero̊ghnek mogya keppen Azert En zerelmes Attyamfyay az eedes Cryſthwſnak kedveeyerth Inthlek thytheketh hogy the zywetheketh my*n*den eenczelkedeſſel o̊ryzyeethek Merth oth wagyon mynd Io mywelko̊dethnek Es ghonoznak kezdethy Megh wagyon Irwan My*n*den o̊ryzetthel tarczad meg the zywedeth Merth o̊ belo̊le mynd eeleth Es yo zar-

mazyk halgaſſadthok meg Thyztelendő zyzek myth mond az
edes yeſws zenth egyhaznak dyczeerethyben Dyczeerethről zewr-
zeth || Salamonnak Kenyweeben The feyednek yſthőky Mykeppen 182
kyraly barſon thakaroythwan erezthweenben Annya zenth egy-
haz feyeenek Iſthőky awagy egyebneemő zenth ember lelkeenek
Mykeppen kyraly Draghalathos barſon gywlekőztetőth pokroczban
[Es mynden] awagy thakarwanba*n* kyről melthan emlekőzheth-
nek Es mynden embernek elmeehez [haſon] alkolmaſon hozya
haſonlyk Merth ew feyeenek Iſthőky mondatnak ghondolathoknak
kyk erezwenyeknek bőthkyben meg zoroytathnak Merth Iſtheny
zenth Iraſokban hogy heyaban Es haznalathlan el ne folnanak,
megh zoroytatnak Ewryzzeethek azerth thy zywetheketh thyzte-
lendő attyamfyay arthando Es meerghes ghondolathokthwl Thy
elmeetheketh heyth ghondolath ne foglallya legyen Thy elmeethek
thyztaſaghos Az felſeeghes wr Iſten nem czak embernek theſteth
keerdezy Es wallatthya megh De meegh ő elmeeyeth ees Wr
Iſthen Ithely emberhek lelky thwdomanyath Es ez Ighaz Iſten
meegh az ghonoz gondolathbol ees megh Itely embernek ő |
Lelkeeth De Mykoron ghonoz ghondolath yzgath ne őrwllyetek ő
neky Ne hagyathok ghonoz ghondolatoth lakoznya thy zywethek-
ben Valamely horaban ghonoz gho*n*dolath ywthand kywe Izyee-
thek hwteth Mynth hamar az ſcorpyo fel teczendyk theryed megh
őneeky feyeeth Nyo*m*yathok megh meerghes kegyonak ő feyeth azaz
ghonoz gondolathnak eredetyth oth banyathok megh thy byne-
theketh hol Zylethyk awagy thamad thy zywethekben ondokſagos
gondolathnak feyezethyth wzyethek kywe thy zywethekből Oth
Weethkezthek Es oth thezthek bynth hol nem thwgyatok Iſtenth
lennye Merth ſemmy el nem enyezyk wr yſtennek előtthe, Lath
thytkokath ky zerzeth el enyeztőtteketh wr Iſten myndenwth
Ielen wagon wr Iſthennek zenth lelke myndeneketh beh fogoth
Myndenhatho wr Iſtennek felſeeges woltha mynden eelthethő
allathokath althal hathoth ſemmynemő hel nyncz ő kywőle wr
Iſthen thwgya embereknek ghondolattyokath En zerelmes attyam-
fyay akartokee ſoha nem lenny zomoruk thy mongyathok akarwnk
ha azth mongyatok hath yol eellyetek ha thy yol eele*n*dőthők
ſoha Zomorwk nem leeztek || Bathorſaghos eelmeyw ember ky- 183
nyen zenued zomorwſagoth az Io elmeenek Myndenkoron őrwen-
deeſe wagyon Merth ha thy Io eeletthekben megh maradandotok

zomorwſagh el thawozyk thy thwlethek Es ha thy zentſeeghes eeletthekben megh maradandothok zomorwſagh nem ellenko̊dyk thy weletek

Si bene et pie vixeris nu*n*cquam plagam neque mortem timebis ꝛct

Ha yol Es kegyeſen eelendo̊tho̊k ſoha ſem [gya] czapaſt ſem halalth nem feelthek

Set con ſcyencia peccatoris ſemper eſt in pena ꝛct

De lelky Iſmeerethy az byneſnek myndenkoron kynba wagyon

Nunq*uam* reus homo ſecurus eſt

Soha az bynes ember nem bathor Merth embernek elmeeye ky o̊nnenmagath bynbe Iſmeery az thwlaydon wnnen o̊ztho̊keleeſe myath gyo̊threthyk En thyztelendo̊ attyamfyay halghaſſathok myth az felſeeges wr Iſten mond az azzonyallathrol az megh wehwth keegyonak Es azzonyallath tho̊rye megh the feyedeth Az keegyonak o̊ feye megh tho̊rethyk Mykoron oth az byn ky | Thyzthwlthathyk hol zyleteth Es thamadoth Me*n*nyey myndenhatho felſeeges wr Iſtenſeegh thyzthoha meg the zywedeth mynden ghonoz fo̊rtelmes gondolatokbol hogy o̊neky zolgalatoth thehesſethek mynden thyzthaſſaghwal amen

Veztegſeghro̊l

ZEnth Iſayas profetha ezenkeppen mond wezteghſeegh mo*n*dathyk Ighaſſaghnak eppo̊ytho̊ye Es o̊ro̊kwl walo bathorſaagh zenth dawyd p*rophe*tha ees ko̊nyo̊rgees keppen kery mondwan Veſſ en wram Iſten o̊ryzeto̊th en zamnak Es ko̊rnywl weethelnek aythoyath En ayakaymnak Az reghy zenth attyak Ighen nagy wygyazaſſal o̊rzo̊tteek az wezteghſeego̊th Es czendeſſeego̊th enczelko̊tthenek zabadwlnya Es lathhathnya mely Ighen eedeſſeghes Es mely yghen gyo̊nyo̊rwſeeghes leegyen az wr Iſtenſeegh Es ez wylaghy eelethnek gongyayth Hatra hagywan ragazkotthak menyey eelethhez En zerelmes attyamfyay wtallyathok megh ||
184 Tyztheleththlen bezeedo̊keth thawoztaſſathok el ondokſaghos zolaſokath Heyth bezeed hertelen megh ferteztethy embernek o̊ elmeyeth Es kynyen habortathyk ky o̊ro̊meſth halgattatyk Soha

ſemy thy zathokbol kywe ne zarmazyeek hogy ky theegho̊d megh ba*n*thaſſon the Io mywelkedeto̊tthwl Soha ſemy thy zatokbol kewe ne Iwyen ky latthathyk hogy nem Io ſoha ſemyth ne zollyathok ky nem alkolmas oly bezeed Zarmazyek thy ayakaytokthwl ky halghathonak fyleyth eppwhe Fwſſadthok el bezednek mynden rwthſagath heyſaghos bezeed mwtath heytſaghos lelky Iſmeereto̊th Embernek nyelwe megh mwtattya o̊ Io lelky Iſmeretyth

Qualis ſermo oſte*n*ditur talis animus comprobatur ꝛct

Myneemo̊ bezeed Ielentethyk olyan akarath byzonywlthathyk

Ex habundancia eni*m* cordis os loquitur ꝛc

Merth zynek bewſegheból zol embernek zaya Ember o̊ldo̊kleeſrol walo | Bezeedekro̊l Enyhycczetek megh thy nyelweteket Es ragalmas bezedektwl foghyaathok thy nyelwetheketh eekthelen bezeedeketh ne zollyathok Es ne czaczoghyathok heyt mondaſokath Merth heyth bezeed ne*m* leezen Itheelethnelkyl ky mynd okoth adando o̊nnen bezedyro̊l kynek mynd o̊nnen zemey elo̊th leeznek o̊ bezeedy Es aalnak az wtolſo Ithelethnek napyan Es azokat kyketh zolny akarthok megh eerthkeppen legyenek awagy neheſſeghel Es thwdomannyal meelthok legyeenek Legyen thynekthek bezedtek foghatatlan Es ſedhetethlen Thy nyelwethek thytheketh elne vezeſſen Thy nyelwethek thyteketh el ne karhozthaſſon Ne zollyathok azth kyk vezteghlenye kel thy barotthok ellen Veſſethek o̊ryzeteth az thy zathoknak az thy ayakatthokra weſſethek peczeeteth veſſetek thy nyelwethekre veztekſeeghnek rekezeeth Thwgyatok mely horaban Es mely Ido̊ben zolnothok kel ghondollyathok meg mely helyen myth zollyathok Alkolmas Ido̊ben zollyathok Es alkolmas Idewben weztheglyetek Vezteghlyetek mynd addeegh mygh keerdetthek keerdes nyſſa fel az thy zathokath Rythkak ees || Keweſeek legyenek 185
thy bezeedthek Ne mwlaſſathok el bezeedtheknek meertheketh Sok bezeedek el nem mwlathnak bynth Sok zo nem enyezth el weethketh Nyelues zyz heyth bolond bo̊lcz zyz kewes bezedekkel cleghezyk Az bo̊lczeſeegh kewes bezeedeth zerez ſokakath zolny bolondſagh Ezenkeppen azerth thy bezetteketh megh meerthekellyethek Leegyen azerth thy bezedtekben meerthekletheſſeek Thy zollaſtoknak mogyath ky ne halagyad En thyzthelendo̊

attyamfyay Az melthoztaſſek thy zadthoknak vethny o̊ryzeteth ky theetho̊keth o̊ maghanak walaztoth Iegyeſwl amen

Hazwkrol

HAzwghok theezyk azth hogy kyk ygazath zolnak Es ne hyggyeek Nagy zorghalmathos eenczelkedeſſel kel el thawoztathnya mynden hazwghſaghnak nemeeth Iolleheth az hogy leegen nemynemw kyſded bynw hazukſaagh mynth hogy ha walaky walamely ember Idweſſegheerth thezen Hazwkſaagoth De myeerth megh wagyon Irwan oly zay ky hazwd megh o̊ly az lelket | Ez Illyenneemo̊ Hazugſaghoth thekeelletes emberek nagy zorgalmas eenczelkedo̊deſſel el thawoztattak wgy hogy egyebeknek o̊ eleteketh ees hazwkſaghal ne menczek hogy az o̊ lelkeknek arthaſth thegyenek mykoron mas ember theſteenek ſeghedelmeth theeznek De hyzem hogy ez ylyneemo̊ hazwkſaagoth el thawoztathhattywk Ighen kyńnyen En zerelmes attyamfyay Inthlek wr Iſtenben thytheketh Hogy nagy zorghalmathoſſaghal el thawozthaſſatok myndenneemo̊ hazwkſaagoth ſe okwetheeſſel ſe akarathokạl ne zollyathok hazwkſaaghoth Ne thanwllyatok hazwdny ſe egyebeth ne thanyczatok rea Es egyebeknek eeletheth thy hazwkſaghthokal ne olthalmazyathok Merth Myndennemo̊ hazwghſaagh Myndenekben byn mynden ky Ighaſſagal nem egyenes alnokſagh az ez wylaghy therweenyek karhoztattyak az hamys hazwghokath Es ez wylaghy therweenyek karhoztatthyak az Czalardȯkath Es megh gyethryk Ha az hazwkſaagh Myndenekneel ezenkeppen karhozthathyk ha az hamyſſagh embery Itheeleth zerenth megh ǵetretyk || 186 Myneewel Naǵoban az hathalmas Es Igaſſaaghos wr Iſthen elo̊th ky Mynden bezeedeknek Es mywelkedetheknek thanwya Es thwdoya ky elo̊th Es megh Mynden hyw bezeedekro̊l ky mynd zamoth adando Es ky elo̊th meegh az el mwlo bezedro̊l ees ky mynd gyethrelmeth zenwed kyth megh Irth zent Dawyd

Perdes omnes qui loquuntur mendacium ꝛc
El weztez wr Iſtenh myndenth kyk zolnak hazwkſaghoth
Et teſtis falſus non erit impunitus ꝛct

Es az hamys thanw nem leezen gyethrethlen En Thyztelendo̊ attyamfyay thawozthaſſatok el azerth hogy ne zollyathok hazwkſaagoth

Q*uo*d uerum eſt [eſt] loquare nunqua*m* menciaris

Ky Ighaz azth zollyathok Es ſoha ne zollyatok hazwghſaagoth

Eſto verax nunquam aliquem menciendo decipias

Legyethek Ighaſſagoſok ſoha walakyth hazudwan megh ne czallyatok Egyebeth walamyth ne mongyatok Es egyebeth | Ne thegyethek En Zerető attyamfyay agyon vr Iſte*n* thy neekthek myndenkoron Igazath zolnothok Es bezeellenetek amen

Hamyſhythről

VVr Iſten wgy mond az zent ewangyelyo*m*ba Non iures p*er* cel*um* quia ſedes dei eſt neque p*er*terram quia ſtabellum pedum eius eſt Neque p*er* caput tuum quia non potes in eo vnu*m* capillum facere albu*m* aut nigru*m*

Ne eſkwgyel menynyorzaghra merth wr yſtennek lakodalma ſe ez főldre merth labaynak alaczon zeky Se the feyedre merth nem thehecz ő raytha egy hayzalath feyerree awagy fekethewee

Sed ſit ſermo v*eſte*r eſt eſt non non ect

De leegyen thy bezetthek vǵ wgy nem nem awagy nyncz nyncz ky en*n*ek kywle leyend gonozthwl wagyon Es feletthe wagyon Mykeppen nem hazwdhath az ky nem zol bezeel azonkeppen hamyſſan nem eſkhethyk ky nem kewanya Valamynemő okoſſaghos bezeeddel walaky eſkwzyk De maga az felſeeghes wr Iſten ky mynden lelky Iſmerethnek thwdoya azth oly modon vezy Mykeppen az eerthy || Ky eſkwzyk oly ghonozth kyth eſkwzwnk 187 thennye ne akaryok beeh thellyeſyttenye En thyztelendő attyamfyay akaryathokee hogy megh mongyam thynekthek Mykeppe*n* hogy ſoha hamyſſan ne eſkwgyethek Semykeppen ne eſkugyetek zokaſthok zerenth Es ſoha nem eſkwzthek hamyſſan Ha feelthek hamyſſan eſkweeſthwl Soha ne eſkwgyetek Thylczatok megh thy bennethek az eſkeſth hagyatok el az eſkeeſnek zokaſath Merth yge*n* Wezedelmes eſkeſth tennye Eſkeeſnek zokaſa thezen gyakortha walo hamys eſkeeſth Eſkeeſnek gyakorlaſa vonzo*n* emberth hamys hyttre de leegyen thy zathokba wgy awagy, az, Es nem

wgy awagy nem az, myndenkoron Ighaſſagh nem zykes eſkeeſſel lenny Az hyw bezed helyeth tharthya az igaz hythnek ereſſeb leegyen the yghaz mondaſodnak hytthe En zerelmes attyamfyay az dyczeſeghes zent leelek ky the zyzeſſeeghes theſtedbe*n* zerzeth o̊ maganak templomoth veſſen Es zerezye*n* the zayadban meertheghleteſſeghnek Iegyzeſeeth amen

Raghalmaſſagrol |

CRyſthwſban En zerelmeſſeeghes athtyamfyay halgaſathok myth zolok hallyathok kyre Inthlek wegyethek ezethekben kyket mondok Az raghalmazas Ighen nehez byn Az raghalmaſſagh nagy weethek Az ytheles Ės ember zolas nagy nehez karhozath Az raghalmazas nagy weethko̊zeth Myndenek zydalmazyak az raghalmazoth, myndenek bynthethyk azth ky ragalmaz Myndenek thyzthelenytthyk azth ky raghalmaz kyro̊l wgy mond zenth dawyd p*r*op*he*tha az ſolthar kenyben Thythkon raghalmazwan o̊ baratyat Es attyafyath haborghato*m* Es Ighen nagy mondhatatlan rwthſagh Es wndokſagh Ennel ſemmy nyncz fertelmeſb az raghalmazok wgathnak Mykeppen okthalan ebek Mykeppen az ebek meg maryak mello̊lo̊k mwlo embereknek labayth Azonkeppe*n* az ragalmazok megh raghyak o̊ barattyoknak eeletyth Az okthalan ebek zokthak megh moroghny embereketh Es o̊ meerges Es halalos foghokal el Iarokath megh zaggathny En thyztelendo̊ attyam-
188 fyay azerth walazzatok el || Thy nyelwethekthwl raghgalmazaſnak byneeth egeebnek eeleteth ne raghyathok Egyeeb eeleteth ne byntheſſeethek Egyeebnek eleteth ne zaggaſſathok Egyeebnek ghonoſſaghawal ne rwthyczatok megh thy zatokath ne raghalmazyathok az byneſth De keſerwllyeethek myt egyeeben megh zolthok azth Inkaban thy bennethek fellyeethek lennye Kyth egyeeben megh feddethek thy maghathokban Ighazohathok mel nagy eenczelkedeeſſel feddythek egyebeeknek eeleteth ollyan nagy ghondal Ighazohathok thennen magathokath Mykoron egyeebnek Izelketthek thybezeedtekel thynnen maghatokrol wethekegyetek Mykoron egyebeth megh marthok akoron thy byneteketh fegygyeethek ha akarthok raaghodnotok thynnen bynetheketh raaghyatok De ne neezyetek egebeknek byneyth De

thwlaydon az thyeetheketh Ne Igyekezyetek egyebeknek bynekre De thwlaydon az thyeethekre Soha egyebekhez zoth ne weſſetek, ha thynnen maghathokat myndenkoron megh theky*n*thendytek Azerth thy eletteknek | Iobbwlaſarol Legyethek koronked zorghalmathos Thenne*n* Idweſſeghtekro̊l Es Ighazwlaſthokrol legyethek fygyelmes Raghalmazokath ne halghaſſathok Swghorloknak hallaſthokath ne agyathok, egyenlo̊ kenba thartathnak ragalmazok Es halghathok Azonkeppen bynbe eſſyk ky ragalmaz Es ky raghalmazoth halgath Az gonoz bezedwk Es ghonoz mondok wr Iſthennek orzaghath nem nyeryk Oly zyz kedyghlen ky menynyey tharſaſſaghban keewa*n*kozyk ywthathnya ne akaryon myndent ragalmaznya O thyzthelendo̊ zyzek ha thy fyletheketh az raghalmazokthwl el haytangyathok Es thy nyelwetheketh vyzza valo zolaſokthwl megh enyhyththendythek Az mennyey bo̊lczeſeeghes zenth zyzek ko̊zzee alkolmaſon zamlaltatthok

I r e g y ſ e g h r o̊ l

IRygy ember pokolbely erdeghnek thaghya kynek Irygyſeege myath zernyw halal Iwebe, ez thellyes zeeles wylaghra Az Iryghſegh mynden yokat Es yozagoknak nemyth megh eghethy Az yryghſegh mynden yokat o̊ || Halalos gheryedeteſſeghewel megh 189
emezth Az Iryghſeegh [mynden] leleknek molya awagy zwa Az Iryghſegh elezer arth o̊nnen maghanak az wthan egyeebnek Az yryǵſegh elezer o̊nnenmagath marya honnem egyebeth Az yryǵſeegh elezer wnnen theremtheyeth emezthy Az yrygyſegh embernek erzekenſegheth megh ezy mellyeth eghethy, elmeeyeth zaghatthya Embernek zywet mykeppen nemyneemo̊ do̊gh awagy halal elthethy Azerth Iryǵſeghnek thamagyon ellene yozagh, zenth zereteth o̊thózteſſegh Es eppwlteſſeegh Iryǵſegh ellen En zerelmes aththyamfyay egyebeknek youothokath ne banyathok, egyebeknek haznalathyarol ne thewo̊lo̊ghyethek Egyebeknek bodoghſaghyrol ne gyo̊threſſethek Semy Iozaagh az, kynek nem leend yryǵſegh gonoz ellenzo̊ye Czak ez wylaghy nyawalyaſſagh Es zeghenſegh fogyathkozoth megh yryǵſeghthwl Myre? merth ſenky nem yryǵko̊dyk az nyawalyaſra Az oly zyz ky wr Iſthennek orzaghaban kewankozyk lakozny ne akaryon Emberekre Iryǵ-

ko̊dny oly zyz ky Cryſthwſſal az | Menyey Menyeghzo̊ben akar
beeh menye egyebeknek thyzteſſeegheerewl ne zomorkogyek En
zerelmes atthyamfyay wr yſthen thyzthoha megh thy zywetheket
mynden ghonoſſaghbol Es mynden yrygſeghbo̊l hogy zolghalhaſ-
ſathok o̊ neky tyztha zolgalattal

haragoſſagrol

Tyztelendo̊ Zyzek halgaſſatok myth mond zenth ſalamon
laſſw feleleth megh tho̊ry az haraagoth kemen bezeed dyheſſeegeth
rezzezth Megh eſmegh wgy mond Az eedes Ighe megh enghezthely
az ellenſegeth Es barathokath ſokaſyth Mynden thwdathlan an-
neewal hamarab megh gyo̊zthethyk myneewel nagyoban beekeſe-
ges haraghoſſagnak myattha elmenek zeme meg haborwlthathyk
haragoſſaghnak myattha bo̊lczek o̊ bo̊lczeſſeegheketh el wezthyk
Haragoſſagh myath el ydeghenwl ember wnen maghathwl Nemel-
lyek hamar haraghwznak De eſmegh hamar beekeſeeghre theer-
nek De nemellyek keſebbyk haraghwznak Es az bekeſeghre ees
190 keſebbygh theernek || De Nemellyek ky feletthe yghen ghonoz
Az haraghra ees hamar haylandok, bekeſeghre ees keeſſebbyk
therendo̊k Azerth yobbak azok kyk hamar haraghwznak Es hamar
bekeſeghre theernek honnem mynth kyk keeſſebbyk haraghwznak
Es bekeſeghre keſo̊bbyk thernek En zerelmes attyamfyay halgaſ-
ſathok zenth Iacab apaſtolnak mondaſaath legyen azerth mynden
ember gyorſ halgataſra De keſedelmes zolaſra Es keſedelmes
haraghra Myre? Merth embernek o̊ haraghya Iſtheny Igaſſagoth
nem mywelko̊dyk Azerth ſem walamely zyznek haraghya Iſteny
ygaſſagoth nem mywelkedyk Az oly zyz ky yſtennek temploma
akar lennye ſemykeppen ne akaryon haragoſkodnya Nem yllyk
Cryſtwſnak zeretho̊ Iegyo̊ſeeth haraghnak foghlahlnya Az oly zyz
ky az o̊ zyweeben akar Cryſthwſnak haylokoth zereznye Es lako-
dalmath mynden modon kywe kel yzny az haraghoth o̊ zywebo̊l
Az oly zyz ky kewankozyk az eedes Ieſws Cryſtwſſal Mennyey
therembe yutnya | Kywe kel Myndenkeppen o̊ zywebo̊l thawoz-
tathny En zerelmes attyamfyay ha thytheketh megh hathand az
haragoſſagh enyho̊hetek meg o̊teth Ha tyteketh elo̊l vehend az
haragh engeztellyetek o̊teth Az haragoſſaghnak Indwlattyath eny-

hyczethek megh foyczathok megh az haraghnak herthelenſſegheeth ha nem lehet Hogy el thawoztaſſathok awagh meerthekleteſkeppen legyen Ne raghagyon el az dyheſſegh Ne gyoponczon fel az haragh Ne yndwhon fel thyteketh haborkodas Az fenes nap ne nywgogyek el thy haraghthokon

gywleſeghro̊l

Tyztelende zyzek halgaſſathok myth mond Az gywlo̊ſeegh el haſonl emberth wr Iſtennek orzaghathwl Az gywlo̊ſegh el thawoztath emberth paradyczo*m*bol Az gywlo̊ſeegh el wonzo*n* emberth Menyeknek orzaghathwl Az gywlo̊ſeegh ſem kennak myatta el ne*m* tho̊ro̊ltetyk ſem marthyro*m*ſagh zenwedeeſnek myattha megh nem thyzthwltatyk Sem ky omloth weernek myatta el nem moſatthatyk Nem kel mynekwnk gywlo̊ſeghben vennwnk Embereketh || De byneketh Es ghonoſſaghokath Walaky o̊ attyafyat 191
gywlo̊ly gylkos az, ky ew attyaſyath gywlo̊ly ſetethſeeghbe wagyon az Es ſetethſeeghben yaar Wr yſtenth nem zerethy az ky emberth gywlo̊l Mynee kylemſeegh wagyon az zalka Es az dorongh awagy az ozlop kezeth Anne kylemſeegh wagyon az haraghnak Es gywlo̊ſeeghnek kezetthe Merth az gywlo̊ſeegh mondathyk megh egyzeth haraghnak De azerth az haraghnak myattha meg homalyoſwltatyk embery elmeenek zo̊me Es az gywlo̊ſegnek myatta kywe fakaztatyk embery zywnek zo̊me Cryſthwſbeely een zerelmes attya*m*fyay wegyethek ezethekben myth en zolok thynekthek ha megh tantorytthan[do]gathok walamy dolghotokban thy barathokath elegheth thegyetek o̊ neky Ha veethko̊zendo̊tho̊k thy felethek ellen penythencyath tharczathok o̊ ello̊the Ha meg thantoryttandothok wala melyet az Cryſtws zolghalo leany kezzwl keerd megh hogy megh boczaſſon theneked Syethſeeghel yarwllyatok megh yghazwlaſra Ne alwgyathok el addyghlan mynek elo̊tthe eleegh theterre menthek Ne nywgogyathok el addygh | Mygh nem bekeſeghre therthek ha eſendyk thy ellenthek thy ellenſegthek ne akaryathok o̊rwlny Ne wyghagyatok thy ellenſeeghtheknek thanthorodaſan nethalanthan hogy thy reathok ne ywyenek olyanok Es hogy wr Iſten theread ne therehe o̊ haraghyath gyo̊nyo̊rkettheſſen thytheketh bankodnothok azon ky wezedelemben eſſeth Igyenlo̊ keppen bankogyathok egebnek nyawalya-

yan Egyebnek bozzonkodaſa koron legyethek zomorwk Az ohaythokal ohayczatok Az ſyrokal ſyryathok En thyzthelendo̊ attyamfyay ne leǵetek kemenyek ne legyen thynekthek kemen zywetek thy bennethek weethko̊zo̊nek ne tegyetek bozzwth o̊ byne zerenth Merth thy reathok ees Iwendo̊ wr Iſte*n*nek ythelethy boczaſſatok megh maſnak hogy megh boczatthaſſek thynektek Merth nem weezthek boczanatoth ha thy maſnak nem adandothok Izyetek kywe thy zywetekbo̊l az gywlo̊ſegho̊th Thy elmeetekben gylo̊ſeegh ne lakozyek En zerelmes attyamfyay wr Iſten agya thynektek o̊
192 zerelmeth Es attyatokfianak || Zerelmeeth amen ꝛct

Kewelſeghro̊l

Az kewelſegh mynde*n* ghonoſſaghnak eredethy Es fondamenthoma Az kewel[ſe] Ember mynd yſtennek mynd embereknek gywlo̊ſeghes Az kewely ember haſonlathos az erdeghhez Az kewelſeegh Es az feſweenſeegh wgy mondathnak egy ghonoſſaghnak Hogy ſem az kewelyſeegh feſwenſeghnelkyl Sem az feſwenſeeg az kewelyſeghnelkyl nem lehetnek Es egyk az maſyknal kyl nem lakozhathyk Az erdegh lwcyper kewelyſegheben Es feſwenſeghes kewanath myath monda azth fel megyek menyorzagban De az edes xpus ezth monda nagy alazathoſſagal Megh alazthatheek az en lelkem az porban Az erdegh Kewelyſegheben Es kewanathoſſaghaban monda lezek haſonlathos az felſeghhez De Cryſthws az naǵ alazatoſſaghnak myattha leen enghedelmes o̊ zenth atthyanak mynd halalyg Weghre az erdegh kewelyſegh myath wetthetheek pokolnak fenekeben De az Cryſthws alazathoſſagh myath | Emelthetheek fel Mennyeknek orzaghaban myczoda my*n*den nemo̊ byn hanem az o̊ro̊k Myndenhatho wr Iſtennek wthalatthya kywel ew zenth paranczolatyth megh wthalyok Zeretho̊ attyamfyay hygyethek ennekem Hogy az nagy ſok ydeyghlen walo wygyazaſok Imathkozaſok bo̊yto̊k alamyſnak Es kylemb kylemb mwkak ha kewelyſeggel wegheztetennek mynd ſemmynek aloytathnak Es weetethnek Iſtenek elo̊tthe Azeerth En thyztelendo̊ attya*m*fyay Az kewelſeghnek o̊ zarnyayth kywe ne thereheetek Es az kewelſeghnek tollayth ne Ighazgaſſathok Myre ? Merth az kewelyſeegh anǵalokath le weteth Hathalmaſokath hwl-

latoth kewelyőketh győzőth Megh wagyon yrwa*n* hogy az wr Iſthen az keweelyeknek ellene al De az alazatoſſoknak malaztoth aad Inthlek meegh ees thyteketh Cryſthwſnak zeep Iegyőſy hogy nagyoban őrwengyetek az zenth Angyaloknak tharſolkodaſokrol, Es wr Iſtennek zolghalo leanynak, hogy nem mynth thy nemetheknek Es nemzetyteknek nemeſſegheb*en* Kerlek thyteketh En zerelmes atthyamfyay hogy Inkaban erwengyetek az zegeny zyzeknek || Tharſſaſſaghokrol Honnem mynth az thy [z] ghazdag **193** zyleytheeknek nemeſſeghyről Myre? Merth nynczen zemelnek waloghathaſa wr Iſtennek eletthe Valaky az zegenth megh wthallya wr yſtennek bozzwſagoth theezzen walaky az zegent megh rwthollya zydalmazza Thahath zydalmath theezen ő theremtheyenek En thyzthelendő attyamfyay wr yſte*n* agyon thynektek melſeeghes alazathoſſagoth Es ygaſſaghos zerethetheth amen

Maghahanyaſrol

Mynd thetemenyu*n*kben es mynd bezedwnkben el kel tawoztathnwnk az Maghahanyaſth Azerth en zerelmes attyamfyay thekyᵰczeethek megh mynd kőrwl thynnen maghatokath Es ſe*m*myth thymaghathoknak ne kedweſyczethek Azokban kyk bennethek wannak bynnek kywőle Thawoztaſſaatok el Az Magahanyaſth, fwſſatok el hew dyczőſeghnek kewanſaagath Thawoztaſſaatok el az heyaban walo dyczerethnek thanwſagath Ne maghaztaſſaathok thy maghatokat Ne hanyaatok thy maghatokath Es ſemyth ne merezkeggetek thy | Maghatokthwl Ne emmellyetek fel thy maghathokath zokas feleth Semy Iot thynnen maghathoknak ne thwlaydonyczathok Az Iozagos mywelkedethből ne dyczekőgyetek Ne legyetek megh kernykőztethwen hyzelkewdeeſnek zeleewel Wthallyaathok megh embereknek dyczerethyth Ne thwdakozyathok azon ky dyczer thyteketh awagy ky zydalmaz Dyczereth thyteketh el ne hyteſſen Se zydalmaſſagh el ne walthoztaſſon

Q u i l a u d e m n o n a p p e t i t n e c c o n t u m e l i a m ſ e n t i t

Valaky dyczereteth nem kewan bozzwſagoth ſem erez az Az oly zyzek kyk őnnen eerdemekből dyczekednek embereknek előt-

tho̊k Nynczen azoknak olay hw lampaſokban Merth az hy dyczö-ſeghnek kewanſagha myath az Iwthalmath kyth erdemnek wala wr Iſtentwl el wezto̊ttheek Nezyeek azeerth myndenkoro*n* hw dohoſſagokath merth hew dyczeſego̊th zerethnek Es zomorkogyanak hogy el weztettheek az yo t̃hetemeenth kyth embery dyczeretheerth teetthenek Azerth mongya my nemes wrwnk Ieſws Cryſthws az zenth ewangelywmba Byzony mondom tynektek ||
194 Merth el wo̊tthek erdemet Az zenth embereknek o̊ yozaghok az hew dyczo̊ſeghnek thanwſagha myath erdegheknek byroſagha ala wettethnek Mykeppen ezekyas kyraly ky o̊ maghaztalaſaban my*n*den o̊ kazdaghſaghyth az poghanoknak kywe yelenthe Annakokaerth mynden hw Iozaghynak el wezeſeeth profethanak myattha megh thwda Az yraſthwdo Sydŏ ees ky Iſtennek templomaban ymathkoznya menth wala Azerth mynden Iawyth el wezte Merth o̊nnen magath fel maghaztala Mykeppen az keſelyw nagy hamarſaghal a nagy Maghaſſaghrol az eelederre le yw Es zal Azonkeppen Ember zenthſeghes Es yo nyayaſſaghnak magaſſagharol Es Melthoſagarol Az hew Dyczo̊ſeghnek kewanſagha myat pokol fenekebe merwlthethyk En zerelmes attyamfyay Ne weſſethek thy lelky Iſmeeretheketh egyebeknek nyelwere az az Ne alohathok annak thynen magatokat kyth egyeb mond Dyczeryen azert thytheketh egyeb nyelw Es ne az thyeethek

Alienum os laudet te no*n* tua

Egyeb ember zaya | Dyczeryen Ne thy Thennen maghathok ythellyethek maghatokath ne egyeb ſenky nagyoban nem thwgya kyk legyethek mynt thynnen maghatok mynemo̊ lelky Iſmeerethwk legyetek, En thyztelendo̊ attyamfyay akaryathok ee hoǵ megh mongyam thynekthek Mykeppen mynden Iozagokat o̊reghbo̊ythhetthek

En zerelmes attyamfyay halghaſſatok megh azerth ha akaryathok mynden thy yozaghthokat o̊reghbee lennye, ſenkynek kywe ne yelenczetek Reyczeetek el thy Iozaghytokath maghazthalaſnak okaerth Ne akaryatok latathny kyk eerdemletthetek lennye thy Iozaghtokath reyczethek el Es byneyteketh nyſſathok ky, thy zywetheknek wethkeyth Ielenczetek ky Reyczetek el thy Io thetementeket Soha ko̊ïſeghben ky ne mongyathok my yoth theendo̊thek auaǵ mondandothok Thy alnokſaaghos ghondolatytokath legoththan ky Ielenczetek Merth az kywe yelentetho̊th byn

hamar megh boczatthathyk De az byn ky el halgattathyk megh őregbwltethyk, Ha el enyeztetyk az kyſdedből nagy leezen Az byn ky nylathkozaſſal zeghethyk Es weztekſeghel newekődyk Az Iozagok tythko*n* neuekednek || De nylwan kyſſebwlnek Kewelyſegghel 195 ky yelenghethő Iozaghok ſemywe leeznek De alazathoſſaghal thythkolwan zaporodnak Azerth en thyztelendő attyamfyai thy thanacztok Es thy dolgothok wr Iſtenhez legyen Mynden thy dolgotokban wr Iſthennek ſeghethſeegeth keeryethek Myndenth Iſtheny malazthnak Es Iſtheny ayandekozaſnak thwlaydonoh ſemyth the erdemed zerenth ne aloh Es ne thwlaydonoh Thy hatalmatokban ſemyth ne byzyathok ſemyth ne weſſetek thy mereeſſeghthőkben En zerelmes attyamfyay halghaſſathok mynth mond zent pal apoſthol walaky dyczekődyk wrban dyczekegyeek Azerth thyztelendő attyamfyay thy dyczőſeghtek Es thy dyczerethtek myndenkoron legyen az eedes Ieſwſba Cryſtwſba a thy Menyey zeep zent zerethő yegyeſtheghben Ame*n*

Halazathoſſaghrol

EN thyztelendew attyamfyay Halgaſſathok az eedeſſeges wr Ieſuſt Cryſtwſth az ewangelyomba mondwa*n* ez zenth ygheketh Thanwllyatok en | Thwlem Merth kegyes wagyok Es alazathos zyw Io thyztelendő attyamfyay alazyyathok megh thynnen Magathokath wr Iſtennek hatalmas keze alath hogy thytheketh fel magazthallyon haborwſaghnak ydeyen

Conſciencia virginis ſemper debet eſſe hwmilis

Zyznek lelky Iſmeerethy myndenkoron kel lenny alazathoſnak Es zomorwnak hogy akoron az alazatoſſaghnak myattha ne kewelkőgyek Es az haznalathos zomorkodaſnak myattha ő zywe győnyőrkődeſre Es kewanſaghra ne olwagyon Es ne ozollyon

Humilitas eſt ſu*m*ma virtus virginis ect

Az alazatoſſagh melyſeges Iozagh zyznek, Es ő benne fellyeb walo Kewelyſegh Az alazathos zyz Iollehet zwth Es ala walo rwhaban legen De magha nagy dyczőſeghes wr Iſten előth Iozagokban De az kewely zyz ky Iollehet emberek eleth zeep legyen ekes Es nemes De maga wr Iſtennek zenth zemey előth wtalathos Es

196 wndok awagy zernyw Myre? Mert az || Ighaznak o̊ lelke zent
Iſtennek zekes helye Mykeppen o̊nnen magha wrwnk mongya·
kybe nywghozom En egyeebbe hanem az alazatoſſokba Es nyw-
godalmaſoghban gyo̊kerezwen Es az en bezedemeth felo̊ghben
Cryſthwſban En zerelmes attyamfyay legyetek alazathos legye-
thek alazathoſſaghban gyo̊kerezwen legyetek wtholſo Myndenek-
nek, legyetek weeghſo̊ myndeneknek Kerlek ſenkynek thymaga-
thokath elo̊l ne weſſetek ſenkynek tymaghathokath felette ne
thegyetek Alyczathok myndeneketh thy felettbetek lennye Mynee-
wel nagyobak watthok Annewal tymagatokath alazyatok myn-
denben ha thy alazatoſſaghoth tartandothok dyczo̊ſeghtek leezen
Quanto enim humilior fueris tanto te ſequatur gl*or*ie altitudo
Mynewel nagyoban alazathos leendez Annewal ynkab ko̊weth
theged dyczo̊ſeghnek magaſſagha Deſcende vt aſcendas, zaly le
hogy fel hagy Humiliare vt exalteris, ne exaltata humilieris,
Alazthaſſal hogy fel·Magaztaſſal, ne fel magaztaſſal | Elezer Es
wgy alazthaſſal megh Quia qui ſe exaltat humiliabitur et qui ſe
hwmiliat exaltabitur, Mert walaky o̊ magath fel maghaztallya
megh alaztathyk Es ky o̊ magat megh alazya fel maghazthathyk
Merth walaky fel magaztatyk meg gyalazthatyk, Nagy Magaſſagh-
rol nagy eſſeth leezen, Mezzwnwen nagyob wezedelem therthe-
nyk, Az alazatoſſagh eſeteth nem thwd Az alazatoſſagh wezedel-
meth nem Iſmeer Az alazathoſſagh tho̊redelemre ſoha nem ywth
Az alazathoſſagh kaarth ſoha nem zenued Oh azerth Cryſthws
Ieſwſnak zeep Iegyeſy Iſmeeryethek megh Merth wr Iſten alaza-
thoſon Iwe Iſmeryethek megh Merth wnnen magath zolghanak
zo̊melyeben alaztha Enghedelmes lewen mynd halalygh En ze-
relmes Attya*m*fyay Iaryatok wgy Mykeppen o̊ Iara ko̊weſſethek
hw peldayath Nyomyatok az o̊ wtath legyetek megh wtalth, le-
gyetek meg wnth, legyetek el weto̊th, az artathlan Cryſtwſerth,
wthallyathok megh magatokath Walaky o̊ magaban wthalathos
naǵ az wr Iſten elo̊th, ky o̊ maghaban kellethlen az Iſtenben ||
197 Kellemethes En Zeretho̊ attyamfyay legyethek kyſded thy zeme-
thek elo̊th hoǵ legyethek nagy Iſten zemey elo̊th Annewal leztek
wr Iſtennek zemey elo̊th dragalathoſb Mynewel leezthek thynnen
zemethek elo̊th wtalathoſb En zerelmes attyamfyay ha thy mel-
ſeghes alazathoſſagot thartandothok Az bo̊lcz zyzekkel menyor-
zagnak bodoghſagaban wygadozthok

B e k e ſ e g h r e w l

My nemes wrwnk Ieſws Chryſtws wgy mond az zenth ewangyelyomban Bodogok az bekeſegheſek mert ewk Iſtennek fyaynak hyuatthathnak En zerelmes attya*m*fyay Ha ez wylagy bekeſeghes emberek bodogok Es Iſtennek fyaynak hywattathnak Byzonyawal zykſeegh thynektek az bekeſegh Paciencia opus p*er*f*e*ctum h*abe*t, Az bekeſegh tekellethes dolgot tarth Az bekeſeges zyz bölcznek mondathyk Az haragos zyz nem mondatyk thwdomanyoſnak De bolondnak En thyztelendő attyamfyay Ith ez wylaghon thernelkyl lehetthek martyrok ha thy lelketheghben Ighaſſagal bekeſeget tharthandothok, Homo pacificus | Conſorcium Merebitur ang*e*lor*um*, Az bekeſeghes ember angaloknak tharſſaſſagaban Iwthhath Homo in vidus et iracundus erit particeps demonior*um* Az Irygy Es haraghos ember lezen tharſa erdeghnek Az bekeſeghes ember el fwttya az haborwſagoth De az haraghos ember gharazdath yndwyth De az kegyeſſeges ziz ha meegh bozzwſagoth zenwed ees ſemynek thwgya Az bekeſeghes zyz zerez thyzta lakodalmath Cryſthws Ieſwſnak ő zyweben Myre? Merth xpus az bekeſeegh Es bekeſeghben zokoth nywghodnya, filia pacis pacem debet diligere, Bekeſeghnek leanyanak bekeſegeth kel zeretnye Nagyoban zerezyetek tennenmaghatokath bozzwſaghnak wethelere hogy nem theeweſeere Nagyoban thanwlyatok ghonozokath zenwednye hogy nem then*n*ye, Eſto paciens eſto mitis eſto ſuauis eſto modeſta manſueta Legyetek bekeſeghes Legyethek kegyeſek Legyetek eedeſſek Legyetek merteghletes Es zylygy Ama pacem dilige pacem, pacem cum om*n*ibus retine, Kewanyatok az beekeſegeth zereſſethek az bekeſegeth tarczatok bekeſegeth my*n*denekkel || Myndenth En- 198
ghedelmeſſegben Es zeretethben tharczathok Byzonyohathok megh thynnen maghathokat nagyoban zeretnetek Hogy nem zerethtethnethek keſerczethek megh thyn*n*en maghatokath egyebeketh nagoban zerethnethek Hogy nem zerettethnethek, Non ſis leuis in amicicia Retine ſemper vincl*u*m amicicie, Ne legy haylo az barathſaghba tarcz megh myndenkoron barathſaghnak Kőtheleeth, H*abe*to ſemp*er* paci*enci*am mentis, Tharcz myndenkoro*n* elmebely bekeſegeth, Eſtho benigna Eſto prompta aff*e*ctu eſto affabilis inſ*er*mo*n*e, Legy kegyelmes Legy keez kewanathban Legy eedes the beze-

dedben Legy Io akaro lelekkel myndenekhez Thawoztaſſad el mynden haborwſaghnak okaath, Sperne litem Ama pacem Cole deu*m* honora m*at*res vive ſemp*er* impace Cariſſima ſoror, Wthaly gharazdath zeres bekeſegeth Thyzto̊lyed az vr Iſtenth bo̊czwly anyakath elyetek nywgodalomban En zerelmes attyamfyay ha leheth Mynden Emberekkel tarczathok bekeſegeth Contumelias detrahenciam per pacienciam ſupera, Ragalmazoknak Bozzwſaghal walo theeteleket bekeſeegh zenwedeeſſel gyo̊zyethek meg bekeſeghnek payſyawal | Tho̊ryeetek Megh bozzwſaghnak meerkes nylayth Veſſeetek thy lelky Iſmeretto̊knek othalmath az thy nyelwethek to̊reenek ellene Nagy Ioſaghoſok watthok Ha megh nem ſeerthytek azth ky tytheketh megh ſeerth Nagy ero̊ſſegwek wattok ha megh boczaththok az thyteket megh bantoknak Nagy dyczo̊ſegwk wattok Hogy ha kynek arthhatnatok Es engettek En thyztelendo̊ attyamfyay Edes Iſtennek bekeſeghe ky felwl mwl mynden erzekenſegho̊keth o̊ryzye Es oltalmazya thy zywetheketh Es thy lelketeketh amen

E g [e] y e ſ ſ e e g h r e w l

HAtok wannak kyketh gywlo̊l az my*n*denhato wr Iſte*n* Es az hetedyket wthallya az o̊ zenth lelke Mykeppen azth ky zerez haborwſagoth attyafyak ko̊zo̊th Athkozoth ember az ky az wr Iſten zolgaloy kezet zerez haborwſagoth ky bekeſeghet Es Igyeneſſegheth zaggath wr Iſten ellen thezen Cryſtws Ieſwſnak thezen bozzwſagoth ky Iſten zolghaloy kezeth zerez haborwſagoth Myre? Merth az eedes xpus my bekeſeghwnk, ky thewe my*n*d az ketto̊th eggyee Merth az zenth
199 angylokat es ez feddy hy || Embereketh thewe Egy Akarowa Az gonozoknak egyenleſego̊k ellenſegh az Ioknak Mykeppen wagyon hogy keua*n*nyokel, hogy az Ioknak bekeſeghek legyen, Wgyan kewannwnk kel, Hogy az gonozoknak egyenlo̊ſeghek el romlaſſek Bynzerzo̊ egeſſeegh gonoznak mondatyk de az yozagh zerzo̊ egheſſegh Ionak neweztetyk ky Igaſſaghra ko̊wethko̊zteth Es ky wr Iſtennek zolgalattyara yndwyth Ezeerth wagywnk gywlekeztethwen egybe hogy az edes zeretho̊ Iſtennek zolghalattyaba mynd egy zywnk Es egy lelkwnk wolna Myndeneknek Iſten hazaban lakozoknak egy lelko̊knek Es egy zywknek kel lennye wr yſtenben Semmyt ſem haznal ha mynketh egy haaz foghlal Es akaratnak kyle*m*ſeghe el Haſonl Inkaban zerety az eedes wr yſten az egyenlo̊

elmeywketh Hogy nem egy helyen lakokath Ime wagywnk helheztetwen egy hazban nagy ſok emberek kylemb kylemb elkwlczwk kylemb kylemb zywo̊k kylemb kylemb lelkvk Ezeknek kel mynd egybe zerkeznyo̊k egy Iſhekezeth Egy zereteth wr Iſtenben Kel azert mynekwnk lennwnk ebben egy lelkwknek, egy akarwknak hogy Az eedes wr Iſtennek | Zolghallywnk Es Hogy zereſſo̊k azeedes Iſtenth mynd tellyes zywnkkel Es tellyes lelkwnkel Es mynd tellyes elmeenkbo̊l Es my barathynkath mykeppen my Maghwnkath Nagy zykſeegh azeerth byzonyawal mynekwnk ygyenlo̊ſeghnek Iozagha De ha en akarom te*n*nem, az en akarathomath mas az hweeth, Harmad megh wgyan, eth ozlas lezen Es waltozas, Haborwſagh Indwlthatyk haragh Es gharazda kezdetyk kynek mynd ő akarattyaban ky ez wylaghy, Es teſthy dologhnak mondathyk Es Mykeppen mongya zenth pal apoſtol kyk Illyeteneketh zereznek Iſte*n*nek orzagath nem wehetyk En zerelmes attyamfyay Hygyetek ennekem merth az eedes wr Iſtennek nem annera kellemetheſek my bo̊ythw*n*k my Imaczagwnk my aldozathynk Mynth Igyenlo̊ſegwnk Azerth mongya az eedes Iſten az ewa*n*gelyomba Eregy el elezer bekellyel megh the atťadfyawal Es az wthan Iwy el Es Hozyad fel the Ayandekodath En zerelmes attyamfyay byzonyawal Ighen nagy az Igyenlo̊ſeghnek Iozagha az eedes wr Iſte*n*ek elo̊tte || Kynelkyl 200
Nem Kellemethes wr yſtennek az my aldozathwnk kyk myath bynek megh boczattathnak Ezt kedyglen thwdnwnk kel mykoron megh thereeſre Io̊wo̊nk Nagy vyaſkodaſth kell ten*n*u*n*k az agh ellenſegh ellen De kerdhethnek ezth en thwlem En zeretho̊ attyamfya Ielenczed megh ennekem myt feel nagyoban az pokolbely erdegh feleleth neked en thwlem En zerelmes Attyamfyay Semy nyncz kyth erdegh Inkab fellyo̊n mynth yſtenbely egyenlo̊ſegeth Es zeretheto̊th Merth ha mynd Ky mynekwnk wagyon mynd az eedes Iſten*n*ek neweben adnok Azth az erdegh nem fely Merth ew ſem byr ſemmyth ſemy nyncz ő neky ees Ha my bo̊ytho̊lwnk azth erdegh nem fely, merth ő ſoha ſemyth nem ezyk Ha my wygyazwnk azth erdegh nem fely merth erdegh ſoha nem alwzyk De ha my az eedes ydwezyttho̊ wr Iſtenben zerelmeth Es egyenlo̊ſegeth tharthwnk Azt az pokolbely erdegh yghen ero̊ſſen fely Myre? Merth azt tharthyok ez felden, kytew az Menyorzaghnak boldoghſaghaban thartanya nem akara, Wgyan ezennek mondatyk az ky eert an*n*ya | Zenth Egyhaz Retthenetesſnek mondathyk My-

keppen thaboroknak zerzeth ſereghe, Merth az ellenſeghek felyk mykoron thaborbely ſeregheth żereewel Lattyak wynya zereztethween, Wgyan azonkeppen byzonyawal megh rette*n*nek Mykoron lelky Iſmero̊ yffyakath lathnak kylemben walo Iozaghoknak fegywereewel eko̊ſwlween egyenlo̊ſeeghnek eggeſſegheben eelwen Az gonoz pokolbely erdegh megh gyo̊ztetyk Es megh zegyennwltetyk Es felette yghen banya hogy az ollyanokath haborwſaghnak Es wyzza wonaſnak myatta el nem haſonlathhattya, Es o̊ zywketh beeh nem hathhattya, kel byzonyawal azeerth mynekw*n*k mynd ygyenlo̊ſeghel Es Igyeneſſeghel az wr yſtennek hazaban eelnwnk Wr yſte*n*nek zolghalo leany kyk ygyeneſſeeghben akartok eelnye, Kel elezer [ew] thynektek megh do̊gleteth ghonoz zokaſthokat el hannothok Ne legyetek wyzza wono Ne legyetek vyzonlo Ne legyetek bekethelen Ne haborohathok megh thy feſleth zokaſthokal Az tho̊b yſtennek zolghalattyaban walo zyz leanyokath Es ne thanthoryczaathok megh hw elmeywkben, kel thowaba thynektek meg meerthekelnethek thy my-
201 welko̊detteketh || Es Indwlatthokath bezeedteketh Es mynd thy tellyes eeletteketh hogy az eedes Iſte*n*ek akarattya zerenth megh Igyeneſwllyethek azokal kykkel eggywth eltek Azeerth en zerelmes attyamfyay Inthlek thytheketh hogy Igyeneſſegel Es alazatoſſaghal eelyetek ez zenth Calaſtromba az eedes wr Iſtennek zolghalo zyz leanywal En zerelmes attyamfyay gywlo̊ſegro̊l bekeſegre Iwyethek, haborwſaghoth ygyeneſſeghre wonyatok Sem egy haborkodo bezeed ne thamagyon thykeztetek ky az ygyenlo̊ſegeth el haſoycza O Eedes Cryſtws Ieſwſnak zeep Iegyeſy Az zent Iſteny bwzgo zereteth ky thyteketh el haſonlottoth ez wylaghtwl Az tyteketh ragazyon az kegelmes wr yſte*n*hez

Zenwedeteſſeghrewl

EN zerelmes attyamfyay Thanwllyatok az edes cryſtwſtul Meertekleteſſeghet Thanullyatok, zenwedeteſſegeth Thanwllyathok, Cryſtws Ieſwſth gondollyatok Es nem bankodthok az bozzwſaghrol Merth my eretthwnk o̊ zenwede neekwnk peldath adwan My eretthwnk thenerrel veretheek oſtorokkal Ittethek nyalakkal mewettethek | Vas Zeghekel Zegeztetheek thewyſkel Coronaztateek kerezth myath karhoztatheek es myndenkoron weeztegh halgatha

mynth egy Igyw artathlan barany Mykoron azerth walaky thynektek bozzwth mondnak bynethek zerenth thertenyk thynektek Mykeppen Ingho̊rly thy byneytektwl wannak mynd, Vala my tho̊rtenyk thynėktek ellentek, thy byneytho̊kerth tho̊rtennek, kynnyeben zenwedytek el ha walamy thertenyk Es meg ghondolangyatok, Mykoron azeerth thyteketh ragalmaznak thy akoron Imathkozyatok Mykoron thyteketh walaky megh athkoz thy meg algyadtok Ioth mongyatok o̊neky ky nektek gonozth mond gonoz mondonak thynektek Aldom̃aſth weſſethek Az haragwſth bekeſegel kynyhetek Engedelmeſſeghel haraghwſnak dyheſſegeth olwazyatok kynnyeytheſſel gyo̊zyeetek az alnokſagoth Iamborſaagal gyo̊zyetek az ghonoſſaagoth thy Io wototokal nyomyatok el maſnak ghonoſſagath Thy nywgolmas elmetekel ozlaſſatok el egyebeknek bozzwſaagh theetheleth En zerelmes attyamfyay mynd Iora Es mynd ghonozra zerezyeetek Hozya thy zyweteketh || Mynd Io[ra]k 202
Es myn*d* konozok mykeppen thynektek therthenendnek el wyſellyetek zenwegyetek mynd yol awagy Ighazan Es felen tho̊rtenendo̊keth wala myllik eleedben akadand, Wala mellyek eleytto̊kben Iwtannak thynektek, kellemethes elmeethekel zenwegyethek Reſpue probra illate contumelie, Wthallyatok megh az to̊th bozzwſaghnak panazlaſaath Deſpiciendo ſupera irriſionum probra, Megh wthalwan gyo̊zyetek megh az megh meweth o̊knek panazlaſokath Diſſimulando contenue errores det*ra*henciu*m* Thettetheeſſel wtallyathok megh az ragalmazoknak thewo̊lgheſo̊keth Thyztelendo̊ zyzek Iolleheth thyteketh mynden Ingherlyo̊n Iolleheth mynden bozzonczon Iolleheth Mynden keſero̊ho̊n Iolleheth mynden Indwho*n* Iolleheth mynden bynteſſen Iolleheth haraghra hywyon Iolleheth gharazdara ynduhon Iolleheth myndenth zemethekre ha*n*gyon Iolleheth bozzwth thegyen Iolleheth nyomorwal ylleſſen

Tu ſile Tu tace Tu diſſimula Tu *con*tene Tu non loquaris Tu tene ſilencium In | Iuria*m* no*n* dicas mala no*n* reſpondeas conuicium no*n* retorqueas contumeliam no*n* reſpondeas

The weztegy The halgas The mwlaſd el The had el The ne zoly The tarcz wezteghſegeth bozzwth ne mongy ghonozth ne felely haſonlatos bynth hozya ne weſſ bozzwſagoth ne felely Tene ſilency pacem, tharcz bekeſeghnek wezteghleeſeth, Tacendo cicius vinces Weztegho̊lwen hamarab go̊zzy O eedes Cryſtwſnak zeretho̊ Iegyo̊ſy tharczathok gyo̊zo̊delmeth ez ydo̊ zerenth walo bozzwſagh

theetelőkőn Legyetek mynden eſſetekben erőſſek myndenth bekeſeghel zenwegyetek Bekeſeghel kel el zenwednye egy emberthwl azth ky ſokaknak thertenyk Valaky győther Es ky győthretyk halando az Vala ky ghonozokath thezen Es ky gonozokath zenwed megh hal az En zerelmes attyamfyay hygyethek ennekem hogy ſenky thynektek ellentek nem theheteth wolna ha az wr Iſthenthwl ő nekyk hatalom nem adatoth wona Nem voth wolna hatalma thy raytathok az pokolbely ődeghnek ha ne*m* engednee az wr yſten

oportet per multas trilaconis nos introire in regnum dei : ||
203 Nagy ſok bozzwſagh atal kel mynekwnk be menwnk az wr Iſtennek orzaghara

Non ſunt condigne paſſiones huius temporis ad futura*m* gloriam Nynczenek ygyenlő ken zenwedeſek ydő zere*n*t az Iuendő dyczőſeghhez En zerelmes attyamfyay hygyeetek hogy Myndeneket ez wylagon tőrtenethhez haſolwan zenwegyek Senky ny*n*czen ky ez yelen walo eelethben wetteteth hogy nem fohazkodnek Iſta vita lacrimis eſt plena, Ez my wylaghy ſyralmakal thellyes, Iſta vita afletibus inchoatur, Ez eeleth ſyralmakrol kezdetyk el Azeerth megh nem marandando Merth zenth ghergely mondaſa zerenth Inkab halal hogy nem eeleth Az artathlan gyermek mykoron zylethyk ſyraſrol kezdy el ő eelleſeeth Az artathlan magh mykoron kywe Iw ő zyleyeenek meheből elezer kőwekőleſth tezen ho*n*nem mynth mewetheeſth, ſyrwan vettethwnk azeerth ez nyawalyaſſaghos eelethre, Vtilis eſt tribulacio, Haznalatos az nyawalgas, haznalathoſok ez gyarlo eelethnek nyomorwſaghy Mynewel ez wylagon nagyoban megh thőretwnk annewal nagyoban őrőke megh ereſwlthethwnk mynewel ez Ielen walo | Idewben nagyaban győthrethwnk Annewal nagyoba*n* ywendőben wyghadwnk ha my eth oſtorokkal verethwnk, az nagy Itheletnek napyan megh tyzthwltathwan leelettethwnk amen

B e t h e g h ſ e g h r e w l

MI Nemes Iduezytthenk mongya lathaſrol walo kenyben mondwan En kyketh zerethek megh feddem Es meg werem Haromkeppen az kegyelmes wr Iſten weer megh embereketh ez wylago*n*

Elezer az ghonozokath wery az o̊ro̊k karhozathra Thyzthwlathra wery azokath, kyketh laath thewo̊lgenye, az walaztandok kezzwl, gyo̊thry, awagy wery az yghazakath eerdemnek o̊reghbwleſeerth, Az hatalmas wr Iſten az egyptumbelyeketh Carhozathnak czapaſawal weree megh Megh oſtoroztatheek az zegeny poklos lazar thyzthwlatheerth Megh oſtoroztatek zenth yob meg byzonywlaſeerth, Meg oſtoroz wr Iſten emberth ew byneenek eletthe hogy Io lenne Es ne gonoz Mykeppen zenth palth oſtoroza megh ky mykoron az ſathanas || Angyalnak Izgathaſaath zenwedy wala **204**
theſthy eztho̊keleeſo̊keth Maſodzer megh werethyk ember Iſtenthwl o̊ byneynek wthanna hogy megh yghazwlna Mynth az ky enghettetheek wr yſte*n*thwl erdeghnek byrodalma alaa, theſthy halalra, hogy o̊ lelke ydwezwlne Kyk azzerth ez wylaghon ero̊ſbek Es egheezbek zykſeegh o̊ nekyk az betheghſeegh Hogy ne byzyanak o̊ egheſſegho̊knek ereyben, nagyoban wyghadwan ez el mwlokban Es ez feldy allatokban, annal my*n*t kellene, ghonoz az oly embery teſthnek egheſſeghe ky lelky betheghſegre wyzen De mely Ighen nagy Io az oly theſty beteghſeegh ky wezerly emberth lelky egheſſeghre, ez feele theſty bethegſegeth dyczery zenth pal apoſtol mondwan Mykoron een beteghlem akoron ereſſeb wagyok lelkemben Az wr Iſten*n*ek oſthorozaſaban nem kel embernek morghodaſth thennye Merth az myath Hogy werethyk byneybo̊l thyztultathyk Kynyeben zenwedwnk teſty beteghſego̊keth Ha emleko̊zethre hozangok az gonozokath kyketh tethtwnk, Embernek ew | Beteghſegeben nem kel zughodnya myre? Merth aththwl ytheltetyk kynek Ithelethy myndenkoron yghaz, ky beteghſegheth zenwed Es wr Iſten ellen morgodyk az ythelo̊ Iſtennek ygaſſagath bynthethy, Es az myath wr Itennek haragyath yndwythya o̊ ellene Nem leheth az, ſemmykeppen Hamys, ky az ygaz Ithelenek kellemethes, kyth az eedes Iſten zereth megh wery, Megh wery azeerth byzonyawal mynden fyath kyth hozya fogad Es mykeppen az kegyes athya hw fyaban kellemetheſſego̊th wezen, Ez wylagh zerenth az eedes wr yſten enged az byneſeknek Es nem enged az Igazaknak, De az Iwendo̊ elethben awagy az mas wylaghon Enged az ygazaknak, Es nem enged az byneſeknek Valaky ez yelen walo eelethben nem eerdemlend oſtoroztathnya Az pokolban go̊tro̊dyk En zerelmes attyamfyay banath Es keſerwſegh myndeneknek ko̊z ſenky nyncz ky ez wylago*n* ne bankodneek Myndenkoron az ke-

gyelmes wr Iſten azokath ǵoͦtthry kyketh az oͦroͦk Idweſſeghıe
zoͦroͦz En thyztelendoͦ attyamfyay thy theſty bethegſeegtekben
205 ne zomorkoǵatok || Thy gyoͦthrelmetekben Halakath agyatok
Nagyoban kewanyatok thy lelketeknek egheſſegeth hogh nem thy
teſteteknek Nagyoban ayczathok eghez lennethek elmetekben
honnem theſtetekben, mert Theſty ellenzeeſek lelky eppwleeſek
Az beteghſegh teſteth ſebeſyth Es lelketh megh wygaztal Az kor-
ſaagh bynre walo Indwlatokath el enyezth Az korſaagh teſty foͦr-
telmeſſeghnek ereyth megh thoͦry Iſmeryethek megh thy magato-
kath megh byzonywltathnya banathban Es megh ne thoͦreſſel
Mykeppen kemenczeben thyzthwlth arany Hogy foͦrtelmekthwl
thawoly legyethek Haborwſaghnak Kemenczeyeben megh thyztwl-
taſſathok Hogy thyztabnak tetteſſetek, bozzwſagnak thyzeben meg
fwtaſſatok Byzonyawal meg fwtatthok hogy mynden byneyteknek
fertelmeybewl meg thyztwltaſſatok Byzonywlaſeerth wannak mynd
ezek kyketh zenwettek Azeerth Criſthws Ieſwſban en zerelmes
attyamfyay th̄y beteghſegteknek ydeyen ne zwgogyathok Karom-
laſth ne thegyetek Ne mongyaatok myre zenwegywk ez ghonozth
Ne mongyaatok myre gyoͦthretwnk myre zenwegywk czth | Kerd-
hethnetek En thwlem En yo attyamfya Keerlek mongyad megh
mynekwnk myt kel beteghſegwnkben mondanwnk awagy mykep-
pen kel mymagwnkath wadolnwnk feleeleth thynektek En zerel-
mes attyamfyay Illyen modon wadollyatok thymaghatokath
mondwan Wethkeztwnk Es myth erdemlywnk wala nem weth-
thwk, Kyre meltok walank nem erzettwk, Es haſonlatos bozzw
allaſth my bynwnkroͦl nem Iſmerwnk Alaab erzwk my magwnkath
megh werthnek lennye mynth erdemlenoͦk My wethkeynkhnek
terhehez kepeſt kyſſeb az bozzw allaſnak nyomorwſagha My by-
neynknek eerdeme zerent nem Igyenloͦ az kennak oka Nynczenek
anne gyoͦthrelmmek mynth az my bynwnk O Cryſwſ Ieſwſnak
zerethoͦ yegyoͦſy akartok ee thy bynetekboͦl megh tyztwlnothok Az
kenba, gondollyatok tynnen magatokath Es wr Iſtennek ygaſſagat
dyczeryetek, Thy thyztwlattokra Igaz elegh ha mynd azokath
kyketh zenwettoͦk wr Iſtennek ygaſſaghara thwlaydonytyatok, Ha
ty raytatok leth beteghſegben alazatoſſagal wr Iſtent dyczoͦyten-
dytek, Megh oſtoroz tyteketh az wr Iſten keǵes ſanyarwſaghnak
206 oſthorawal || Thezen thy raytatok wereſegoͦth, Az ky thynektek
engedwen, hw thwle thawoly yz wala, megh gyoͦtoͦrween kedig

kayath hogy meg theernetek Thy thyztelendo̊ zyzek gondollyatok megh mynd ez wylaghy gyo̊threlmeketh Forghaſſatok megh thy elmeetekben myndennemo̊ ez wylaghy go̊ttrelmeketh Es keenokath Mynden nemo̊ czalardſagoknak kegyethlenſeegyth Myndennemo̊ kenzaſoknak faydalmyth Haſonl'atok mynd ezeketh az erek ke*n*hoz Es kyny lezen mynd az kyth thy zenwettek En zerelmés attyamfyay ha felythek pokolnak kennyath felyetek Merth ez wylagy kenok Ido̊zerenth walok De az mas wylagy erekkwl Ez wylagy kenban meg halwa*n* Ennek go̊ttrelme el mwlyk De az Maſodykban meg halwan erekkwl walo banat thamad Ha azerth meg therendo̊to̊k mynd az myth zenwetto̊k thyztwlath, Merth Imaran megh theerteth Ez wylaghy oſtorozaſok o̊ byneybo̊l megh ogyak Merth meg theerthnek Illetendo̊ eſſetho̊k thyztwlathra haznalnak Merth walaky Ith go̊trelemel megh weretethyk o̊th megh zabadwltatyk De walaky awagy Ith | Megh nem oſtoroztatyk mynd ydo̊ zerenth walo kennal Es o̊ro̊kwl walowal el karhoztatyk Es Ith elezer ez wylaghon ytheeltethnek Es oth az ywendo̊n[k] wyonnan ytheeltethnek Ez yllyeneknek ketthe az keen Es karhozath, Ketthe ez Illyeneknek az wereſeegh myre? Merth yth Es ez wylagon vagyon gyo̊ttrelmeknek kezdethy Es az oth, az mas wylagon kenoknak thellyeſo̊ytheeſe azeerth wr Iſtennek keze thyteketh ke*n*ra weto̊th, wr yſtennek bozzwallaſa tyteketh gyo̊to̊rnye hagyoth Hw megh haragodwa*n* engedeth tynektek mynden gonozokath erzenetek En tyztelendo̊ attyamfyay Mykoron thy teſty beteghſeghteknek myattha megh zegetendo̊to̊k Mykoron thy thagaytoghba*n* korſagal ylletendo̊to̊k Mykoron thy faydalomnak o̊ztho̊keyewel, yzgatandotok Mykoron lelky banthaſokkal zomorkodandotok Mykoron elmebely keſerwſego̊kkel banthatandotok Mykoron keſedelmes o̊rdo̊ghy teſth zerenth walo keſertheſo̊kkel ko̊rnywl weetetendo̊to̊k Walamely ezekkezzwl tyteketh thalaland wgyan azth ty byneytekerth Iſteny ygaſſagh engedy Es agya thynnen fegywero̊tek wyaſkodnak thy ellenthek || Thynnyen 207
Nylaytoknak myatta ſebeſwltetto̊k Thyn*n*en Chwchayoknak myatta meergho̊ſwltetto̊k Per que eni*m* peccaſti per hec et punieris, My myath wethkeztetek azon myath ees go̊ttretto̊k Merth ko̊wettheetek thy teſteteketh Es kenzattok ty teſtetekben Wgyan azonban nyo̊go̊ttek kyben vethkeztetek En zerelmes attyamfyay wgyan azo*n* thagayttokban go̊ttrehtto̊k kykben bynth tette-

tek Oh azeerth az aranth wagyo*n* kennak fyzetheeſe holoth bynnek oka, Vnde corruiſti ad vicia inde ſuſtines tormenta, Honnan eſtheel az wethkőzethre onnan zenweded gőttrelmeeth O ſponſa amabilis pulcherrimi Ieſu Iuſte argueris Iuſte flagellaris Iuſto iudic*io* iudicaris procella Iuſte te contexit Iuſticie pena te premit, Oh zepſeghw Ieſwſnak zerelmes yegyeſe Ighazan feddethől Ighazan weretől Ighaz ythelettel yteeltetel az weez ygazan feddezeth be thegedeth Igaſſaghnak keennya nyomorgat theghed

fe ſ w e e n ſ e g h r ő l

My Nemes Idwezythtenk Ieſwſ xpus wǵ mond az zenth ewangelyombȧ Thawoztaſſatok el | Mynden feſwenſeegeth Myerth [nagy] nem bewſeghbe*n* kynek mynd ő elethy wagyon, ez feldnek zyneen, azokbol kyketh byr Es ez wtan zenth pal apoſtol megh wgy mond Mynden főrtőzeth Es wndokſaagh Es feſweenſegh newel ees ne neweztеſſek thy kezettetek, Megh wgy mond Mynden ferthezetes Es wndokſaagh Es feſwenſeegh ky balwan zolghalattyanak mondatyk Nem erekes wr Iſtennek orzaghaban kyről wgy zol zenth Salamon Megh haboryttya ő hazaath az ky kőweth feſweenſegeth Az feſweeny nem telyk ſoha bee penzel Qui amat diuicias non capiet fructu*m* exeis Valaky kazdaghſagoth zereth ne*m* wezen haznalatoth ő belőlők Nihil eſt peius qua*m* amare pecunias, nynczen ſoha ghonozb mynth penzth zerethnye Merth ez ely ember ő lelkeeth arwba tharthya Mykeppe*n* az feſwenſegh el merőyth emberth pokolba azon modon alamyſnanak bewlkődeeſe fel emel menyorzaghra Az feſwen ember haſo*n*latos pokolhoz Merth pokol ſoha ne*m* mond elegeth, Wgyan az feſweny nem elegethhetyk megh penzbe Mykeppen az belpoklos mynth ynkab
208 Izik || Annewal nagyoban zomehozyk azonkeppen az feſwen mynewel thőbeth kereſſ annewal thőbbeth kewan Awaricia et cupiditas ſorores feſwenſegh Es kewanatoſſagh egy alomyak Az kewelyſegh kedyghlen ezeknek annyok Soha az kewelſegh nem voot kewanſaghnelkyl Sem az kewanſagh feſwenſeghnekyl En zerelmes attyamfyay Ne legyen thy kezethők el nywlwa weetherre Es beeh zoroythwan adaſra Ne leǵen thy kerettők gyors ayandekra Es reſth latoghataſra Nagyoban gőnyőrkőtteſſen thyteketh adas honnem vethel Melius eſt dara q*uam* ąccipere, Iob őneky adnya

honnem maſthwl wennye En zerelmes attyamfyay Az feſwenſeegh ne fygghezye o̊ gyo̊kereeth thy zywetegben feſwe*n*ſeegh ne legyen thy bennetek Izyetek kywe thy zyweteghbo̊l az feſweenſeghet Si p*er*fecte contempſeris p*ro*dulci Ieſw o*mn*ia terrena Cum eodem Ieſu xpo ſponſo tuo dulcifluo letaberis inceleſti patria, Ha thekelleteſſeegel megh wthalandotok az eedes Ieſwſeerth mynden ez feldyeketh wgyan azon Ieſwſ Cryſtwſſal thy edeſſeges Iegyeſtekel wyghadozthok | Az o̊ro̊k mennyey hazaba

Kewanſaghro̊l

RAdix o*mn*iu*m* maloru*m* eſt Cupiditas Mynden gonoſſaghnak fondamentoma az kewanatoſſagh ſenky tekelleteſſeghel lelky wyadalmath fel nem weeheth, Hanem elezer teſthy gyenyerwſego̊keth megh ehnyo̊he Nem leheth embernek o̊ elmeye az Iſteny melſeges gondolatokban zabados wala ky ez feldyeketh Es ez el mwlandokath ez wylagh zerenth kewanyangya Nem lathhath o̊ elmeeyenek zeme melyeketh, Ha o̊teth beeh to̊lty ez feldy kewanſaghnak porawal Cupiditas graue p*eccatum* eſt o*mnium* e*n*im criminu*m* mat*er*ia e*ſt* Az kewanſagh nagy nehez wetek Merth mynden byneknek gyo̊kere Nem czoda ha halalnak wtanna pokolnak rettenethes thyzeeben zamlaltathnak kyk ez wylaghy eeletekben o̊ gonoz kewanſagoknak thyzeeth megh nem othattaak En zerelmes athtyamfyay Iolleheth ne legyen thynektek penzetek De maga ha wagyon kewanatoſſagtok lennye ſemyth nem haznal thynektek Semyth nem haznal thynektek theſteteknek mezytthelenſeghe Ha thynektek rwhanak kewanſagha wagyo*n* || Az Nyawalyas Iwdas **209** kewanſagh myath arwla el Cryſtwſth Mezeytelen zylethwnk ez gyarlo wylaghra Mezyttelen [zyle] Kel kywe ees mennwnk ez wylagbol, Cur go concupiſcimus terrena et tranſitoria, Myeerth kewanyok azeerth ez feldyeket Es ez el mwlokath Ha azeert ez wylaghy Iozagokath hyzw*n*k el wezendo̊nek lennye Myre Ily nagy zeretettel kewanyok ewketh Ha my ez feldyeketh Es ez el mwlandokath ez wylaghon fellyebben zerethywk annal mynth kel wethkezwnk Azeerth En zerelmes attyamfyay gondollyatok megh thy eeleteketh Es Iſmeryetek megh thynektek az keweſeth eleeghnek lenny, ky wagyon ha azeert az kewanſaagh fondamenthoma myn-

den ghonoznak Mykeppen fo̊lywl megh mondook Ezen kapytwlomnak eleybe*n* haath zykſeegh Hogy kywe hannyatok weſſethek o̊teth thy zyweteghbo̊l hogy az tho̊b Maghzatok megh ne fo̊rto̊zteſſenek az wethkekthwl En thyztelendo̊ attyamfyay erek myndenhato wr Iſten theeǵe wnnenmagaeerth thytheketh mynden ez wylaghy Iokath megh wthalnothok Es ſemy ghonozokath feelhethnetek amen

Zegenſegro̊l |

BEati paup*er*es ſp*iri*tu quonia*m* ip*ſ*or*um* eſt regnum celorum ꝛct

Ezenkeppen zol my nemes Idwezytthenk Ieſws az zenth ewangelyomba Bodogok az lelky zeghenyek merth hweek menyeknek orzaga Sokak byzonyawal zegenyek kyketh zeghenſeegh nem theezen bodoggha De nyawalyaſſa, Merth az zegenſegeth nem az eedes wr Iſteneerth zenwedyk de kezerytheſeerth Wannak eſmegh nemely zeghenyek kyketh az zeghenſegh nem theezen nyawalyaſſa De bodogha Merrth azok az eedes wr Iſteneerth zenwedyk kykro̊l alkolmaſon mondathnak ez fo̊lywl mondoth Igheek Bodoghok az lelky zeghenyek En zerelmes attyamfyay meegh ees thy reathok therythwen En bezedemeth mondwan, Ighen yol [hallod] hallyatok zenth Iobnak haborwſaghaath Es bekeſegh zenwedeeſeth Azeerth Inthlek [theg] thyteketh hogy az raytatok leth haborwſaghban megh ne zegeſſetek Es az Iwtoth yo zerenczaban fel ne emelkegyetek, thy az zent pattryarkakath kazdaghnak
210 morhawal De alazathoſnak olwaſſatok le*n*nye || Az o̊ lelko̊kben, Mynemo̊ wolth Abraham ky ezt mongya wala zolok En wramhoz Es En Iſtenemhez Myeerth fo̊ld Es hamw legyek Azeerth byzonyawal bodoghok leeztek En zerelmes attyamfyay ha ty Io zerenczeteghben Es gonozban halath adandotok zynethlen az edes wr Iſtennek Es ez ydo̊ zerenth walo eeletnek bodoghſagath Mykeppen el fogyathkozo fyſteth Es ſemmye lewo̊ porth Es ganeeth alyttandotok Kyro̊l wgy mo*n*d Zenth pal apoſtol Ha ez wylagy eelethben czak remeenlyeknek mondatwnk ees, Cryſtuſban gyarloſagoſbak Es nyawalyaſbak wagywnk Mynden embereknel Merth az aldoth Cryſtws hogy kenczeth Es aranyath ne zerethnenk, erek elethnek ayandekath adwan, thanoytha megh wtalnwnk Hogy ehſeget ne

feelnenk Negywen ee nappa boͦythoͦle Hogy mezyttelenſegeth ne feelnenk egy koͦntoͦſth paranczola oͦ thanythwanynak lennye, Hogy haborwſagoth ne rettenneenk wnnenmaga elezer haborwſagot zenwede Es hogy halalth ees ne feelnenk oͦ my erettwnk halalt zenwede Es ween Omne q*u*od in mu*n*do eſt Concupiſce*n*cia | Carnis et concupiſcencia oculoru*m* et ambicio ſeculi ꝛct

Mynden walamy ez wylago*n* wagyon Awagy teſty kewanatoſſagh awagy zemnek kewanſaga, awagy ez wylaghnak kellemeteſſege De ez nyawalyas wylagh el mwlyk Es mynde*n* oͦ kewanſaga Azeerth En zerelmes attyamfyay ne zereſſeethek ez wylagot hogy weele oͦzwe el ne wezyetek Es azokkal kyk wannak [kyk] ez wylagon Nam zenth dawyd kywalthkeppen wralkodyk wala Es mykoron wona ſok kencze, ezyſtek Es aranyak Es paranczolna nagy eres hatalmaſſagal neepeknek, De maga zeghen*n*ek Iſmeere wnnenmagath Es monda zegeny wagyok een Es nagy ſok mwkakban newekоͦttem en Iffywſago*m*twlfoghwa Megh wgy mond megh nyomorodoth Es zegeny wagyok en Megh wgy mond yweweny wagyok en ez felden Es zarandok mykeppen mynd az en attyaym En zerelmes attyamfyay Ne gyenyerketteſſenek tyteketh ez el mwlando czalartſagok ſe ez feldy haznalatok Es ne oͦrwengyetek ez wylagy nyereſegeknek Es yngyen ſe haborogyatok megh ez wylagy karokon Mykeppen megh wagyon Irwan Ha wgy mond, az kazdaghſagok bewoͦlkednek Ne weſſeethek reaya zyweteketh kyketh || Nagy 211
Bwzghoſaghwal tarthwnk nagy banattal veztiek el Halgaſſatok Cryſtwſnak zerelmes Iegyoͦſy kyketh mondok Az kynek mynd men*n*yeyek Es feldyek zolgalnak zeghenye akara myerettwnk lenye Myeerth ? hogy az oͦ zeghenſeghewel mynketh mynd kazdagaa tenne Thy kedyghlen thyztelendoͦ zyzek Iaryatok az wthon kyn yara az eedes wr Ieſws Cryſtws thy zerelmes Iegyeſtek Es megh wnathlan lepeſoͦkkel koͦweſſetek az menynyey wezerloͦth Mynden kethſeghnelkyl ha ewteth kewetendytek oͦ wele menyeknek orzagaban wralkottok En zerelmes attyamfyay Az edeſſeges Es zerelmes azonywnk zyz maryanak thekynczetek meg oͦ zyzeſſegeeth Es zegenſegeeth ky oly mondhatathlan kazdagh wolth az edes wr Iſtenben hogy oͦ wrnak zenth annya le*n*ne De annera wolth ez wylaghy morhatwl zegeny hogy ew zenth zyleeſekoron nem leenek babay awagy daykay ſem Zolgalo leany oͦ zenth zolgalattyara De megh ees annera wolth ez wylagy morhatwl zegheny hogy az

Kyſded hayleczka Es az kyſded zeeneczke oly zoros vala oly zyk wala oly Kyſded wala oly ondok wala oly tyztelethlen wala, Hogy az kyſded Zylethteth az kyſded gyermeketh az | Kyſded kyralth, az wyonnan yelenth aranyas Ieſwſth, nem dragalatos agyba ne*m* gyenghe helyen nem tyztelendo̊ nozolyaban De egy kyſded Iazolban barmoknak almaban egy kewes yzeeken helheztethwen De megh az Ioſeph ky o̊ zenthſegenek attyanak aloytatyk wala Es, kynek azzonywnk yeǵezteto̊th wala Mykoron o̊ ygaz wolna De magha zege*n* Annera hogy o̊ naponked valo eeleteth Es rwhazattyaath meſterſeghewel Es mwkayawal kereſneye Cowacznak olwaſtatyk byzonyawal leth lennye, az zenth apoſtolokrol ees olwaſſok Megh wgy mond, zolgalnak wala wr yſtennek ehſeeghbe Es zomehhozaſba kyro̊l wgy mond zent pal apoſtol ehſeghbe Es zomehſagba bo̊yto̊kben ſokkeppen hydeghſeghben Es mezyttelenſeghbe Es nagy ſokſagw wygyazaſban O edes Ieſws Cryſtwſnak zerelmes yegyeſy Ihol az zenth peldak kykben ez fo̊ldy kazdaghſaghokath meg wtalhatthok Es az menyeyeketh kewanhattyatok Merth kyk akarnak kazdagok lennye ez wylagon, eſnek ero̊s keſertethben Es o̊rdo̊ghnek ko̊theleeben Nagy ſok kewanſaghban Es artandoſaghban, Ky mero̊yth
212 embereketh [k] pokolnak fenekebe*n* || Byzonyawal eremeſt meg azok ez feldy kazdaghſagokath kyk tho̊kelleteſſeghel rèmenlyk az menyeyeketh Merth arantal walo zeghenſeegh beh wyzen emberth Menyeknek orzagaban, ne*m* azeerth Iwttwnk zerelmes attyamfyay ez zenth zerzethben hogy o̊ benne gyo̊nyo̊rwſeghben lakywnk De ynkab hogy wygyazwan ymathkozwan bo̊yto̊lwen wr Iſtenth dyczerween Az my regy ellenſegwnk ellen dyadalmath weween Es wyaſkodwan, Az nekwnk ygeerth zenth orzaghban edes Ieſws Cryſtws ſegedelmeewel ywthaſſwnk Megh azeerth zylettw*n*k ez wylaghra mezeytelen Meg azeerth Iarwltwnk az zent kerezthſeghre mezeytelen hoǵ my halalwnknak wtanna Mezyttelenek mynden banthaſnalkyl ywthhathnank wr Iſtennek zenth orzaghara Mely meeltathlan ez mely hallathlan Es mely eekthelen hogy kyth o̊ o̊ zyleye Mezyttelen zylth Mezythtelen fogatta hozya, anya zenth egyhaz, es nagy kazdagul akarna mennye menyorzagban Facilius eſt Camelum p*er*foramen acus tranſire qua*m* diuitem introire in regnu*m* c*e*lorum, Kynnyeb az teweenek | Az thwnek lykaczkayan altal mennye Mynth az kazdaghnak bee mennye menyeknek orzaghaban Minus egere melius eſt quam plus h*abe*re Keweſſel enſegh-

ben elnye yob hogy nem ſokath byrnya Nimis eſt auarus Cui non ſufficit dominus Ighen feſwen az kynek ne*m* elegh az wr Iſten Azeerth En zerelmes attyamfyay ha ez wylaghon ehſeget zomeſagoth Es mezyttelenſeget az edeſſeges Cryſtwſſerth zenwedendetek Es kyk meeltan awaǵ meeltathlan thertenennek ő reaya thwlaydonyttangyatok wga*n* azon zepſegw Ieǵeſtekel Ieſwſſal Cryſtwſſal az menyey nywgodalomban eedeſſeghel őrwltek mynd őrőke amen

Zwghodaſrol capitu*lum*

HOſpicium cordis noſtri p*er* graciam dei ſanctificatur My zywnknek hayloka Iſtennek malaztya myath zenteltehtyk megh Es a zent leleknek lakaſa myath Mykoron emberben benne lakozyk az zenth zereteth bekeſeegh yozagh alazatoſſagh bekeſeegh zenwedees eǵǵeſſeegh zylygyſegh Es egyebek Illynnemő yozaghok, Hec ſunt n*oſtr*e diuicie Boni mores et virtutes ꝛc || Ezek Mondathnak **213** my kazdaghſagynknak yo elkwlczek Es yozagok De ha kezdwnk mykeztwnk haborkodny Es zwgodny awagy wetekedny azonnal ez yllyen lelky [Iozagok nem lakhathnak az bynekel Merth mykeppen] Iozaghoktwl yreſen maradwnk Es mezeytelen Myre? Merth az Iozagok neem lakhathnak az bynekkel Merth mykeppen egy kewes kowazy mynd az tebyth megh wezthy Mynde*n* ky wr Iſtennek zolgayanak hytettetyk megh gondollya ew zywebe*n* mely nagy weetekben eſyk Ha ez wylagy morhaeerth feddyk awagy zwgodyk honna*n* kazdagh lehethne, Leegyen zege*n* ezek myne kwnk kazdaghſagw*n*k Es Iozagwnk Az yozagokat byzonyawal el weztyek ha eetelerth Es ythalerth morghodwnk Merth nagy nehez byn az morgodas kyről wgy mond zenth gergely Menyeknek orzagath ſem egy zwgodo nem wezy Merth ſenky ky azth akaarya wennye nem zwgodyk Az heyth bolondnak ő zywe gongya Mykeppen az zalma hordozo zeekernek czykorgaſa eellyenek nagy ſok attyafyak wannak az zerzethben Es ſok baratok az regwlaban Kyk teſty kewanſagh ala wettettenek Es ſoha nem zynnek zwgodaſtwl Azeert zerelmes attyamfyay | Nagy Zykſegh Myneekw*n*k az aldoth zenth pal apoſtolnak bezedy Holoth ezenkeppen mond Ne zwgogyatok thy Mykeppen nekyk ő kezzwlek zwgottanak az kyethlembe Es el weztenek az keſerteth myath Azeerth Igen weze-

delmes mynekwnk zwgodaſth tennwnk, hoǵ my ees el ne wezywnk az keſalkodo myath ez Calaſtromba Mykeppen ewk weztenek el az kyethlembe Megh thylczok azeerth nyelwenketh az zwgodaſthwl hogy el ne wezzwnk Kythwl wr Iſten wegyen, ez wylagon mykeppen ázok el weztenek Es my az mas wylagon Azonkeppen el ne wezywnk Ogyok azeerth my magwnkath hogy to̊rtenettel kyth mykeppen ok zenwettek teſtekben My zenwegyek azokat lelkwnkben Megh ezenkeppen zenth pal apoſtol ynthe ezenth zol mondwan Ne keſerczek az hatalmas Cryſtwſt Mykeppen nekyk o̊ kezzwlek keſertettek Es el weztenek Kegyok myath Cryſtwſth keſerthy az ky o̊ eeteleerth Es ythalaeerth awagy rwhazattyaeerth zwgodyk Mykeppen megh wagyon yrwan wgyan azon neeprо̊l, keſeer-
214 theek wgy mond wr Iſtenth o̊ zywo̊kben, Mykoron o̊ || Barmoknak eeledelth Es o̊nnen lelkeknek Megh ezenkeppen zwgodaſth thwnek o̊ thaborokban Es nem halgathak wrnak bezedeth Cryſtwſth keſerthy az ky az Calaſtromba lakozwan maradekokrol zwgodyk Cryſtws ellen thezen ky thebet kewan az Calaſtromba honnem mynth kellene Cryſtwſban wethkezyk ky az monoſthorban ez feldy Es ez elmwlando morhakath kereſ Es o̊ prepoſtokath megh tanthoroythýa Es kegyoktwl el weztenek, Myerth weztenek el, hanem czak azeert hogy Mykeppen az kegyonak o̊ meerghe myath weztenek el Azonkeppen az oly ember o̊ nyelwenek morghaſabol zarmazoth meerge myath weez el Mykeppen pokolbeely erdegh kyro̊l wgy mond zenth Iacab apoſtol Nywkhatathlan gonozzal to̊lth nyelw halalos meregel thellyes, El kel azerth mynekwnk thawoztathnwnk az morgodaſth hogy halalos erdegy mereghnek myatta el ne wezywnk En zerelmes attyamfyay halgaſſatok meg myth my edes wrwnk Ieſws cryſtws mond az zent Ewangelyomban Ezt mondom thynektek hogy ne legyetek zorgalmaſok thy lelketeknek myt egyetek | Es teſteteknek mywel fo̊dezyetek oly mynth nylwan ezth mondana Azon Iſten ky nektek lelketh adoth eetelth es aad Es ky teſteth adoth rwhazatoth ees aad Illyen nemo̊ bezedeth wete wthanna Nezyeetek megh az eeghy madarakath Mykeppen ſem zanthnak ſem Capalnak ſem gyo̊ytnek ſem raknak azthagokath ſem pynczeketh nem to̊lthnek Es az wr Iſten el eeltety o̊ket ha az eeghy madarakath azert Iſthen ygazgattya Es taplallya kyk ma wannak Es holnap nynczenek kyknek lelkek ees halando Meerth el mwlando Mynewel naǵoban aad wr yſten .

ő zolgaynak Es ő zolgalo leanynak mynd eeteltlı Es mynd ytalth Es rwhazatoth kyknek ő lelkek halhatatlan Es megh maradando Es kyknek menyeknek orzaga ygeertetyk Mas helyen meg ezth mongya gondollyathok az mezey liliun wyragokat Mykeppen newekődnek Nem mwnkalkodnak ſem zwnek ſem fonnak Es az Iſten zeepen fel rwhazza őketh Es eteztety Myneewel ynkab nagyoban őtőztety ő zolgayth Es ő zerethő zolghalo leanyth Nem őly megh az wr Iſten az ő zolgaloynak lelkeketh eehel zomehal Es mezeytelenſeghel Ez wthan meg ezth mondaa kereſſeetek elezewr || **215** Wr Iſtennek orzagath Es ő ygaſſagath Es ezek mynd beeh thellyeſednek thynektek oly mynth ezth mondana zolgallyathok wr Iſtennek zent feelelemben, Enekellyetek Es wygagyatok őneky eyel Es nappal retteghwen Es aad thynektek ő ez wylagon Es az mas wylagon mynden zwkſegheſeketh wr Iſten kereſőknek nem fogyk megh mynden yo En zerelmes attyamfyay Az kegyelmes wr Iſten ky kyhozoth tyteketh attyatoknak hazathwl, Ha ő zenth zolghalattyaban wegygh megh maradandotok Ad tynektek zywetek zerenth kereeſteghben mynden Iokath Es zykſegheſeketh amen

Egyenlő banathrol

Oh Iſtenbely En zerelmes attyamfyay Halgaſſatok myt mond my nemes wrwnk Ieſus Cryſtws Myndennemő Iokat kyketh akartok Hogy tegyenek nektek emberek thy ees olyant teegyetek őnekyk ebben fekzyk Iſtennek thőrwenye Es profetaknak mondaſy Es zent pal apoſtol ezenkeppen zol erről wygaggyatok az wygadokal Es ſyryatok az ſyrokal Meg ezenkeppen mond fogagyatok beeh az korokat betegőket Es leegyetek | Bekeſegel Myndenekhez, zent Salamon kedyghlen ezth mongya Walaky meg wtallya ő attyafyath Es baratyath weethkezyk az Megh ne maſollyad te hytedet baratodnal ő zegenſegebe Es ő yawyban vele egyetembe őrweng zomorwſagnak ydeyen maragy meg te attyadfyawal hywen Es az ő őrőkſegheben legy wele őrőkős Valaky kedyghlen arkot aaſ ő attyafyanak alaya őnnenmagha eſyk belee Es ky thőrth zőrez ő attyafyanak ő maga veez belee Kyről wgy mond zent Dawyd az ſoltar kenybe Arkoth nyta Es aſa Es őnnen maga eſſeek az arokba bee kyt zőrze Thekelleteſſegel ő baratyat nem zerety az ky ew zykſe-

geben ſegedſegh nem leend Mynewel nagyoban ko̊ńo̊rwlees keppen my barathynknak zykſego̊kben ſegedſeegh leenddw*n*k Annewal Inkab my nemes kegyelmes teremthenkhez ko̊zelben leezwnk Czak anne gondoth tarczw*n*k my magwnkrol hogy my attya*n*kfyanak gongyat hatra ne weſſek Azeerth En zerelmes attyamfyay kyth nem kewantok thy magatoknak lennye Ne kewanyatok ty
216 attyatokfyanak ees ezth terthennye || Bankogyatok Myndenkoron egyebeknek wezedelmes dolgayn gyo̊to̊ryetek tynnen magathokat ſyraſokkal egyebeknek keſergheſekoron Egyebeknek zomorwſagakoro*n* thy ees zomorkogyatok Es az bethego̊kel legyetek betegh Ezenkeppen egyebeknek keſerwſegyn Myndenkoron ſyrankozyatok Az Syrankozokal Syrankozyatok az zo̊po̊go̊kkel zo̊po̊ghyetek az ko̊ny hwllatokkal kenywet hwllaſſatok Az Syrokal Syryatok az ohaytokal ohayczatok Olyan kedwetek legyen egyebhez Mellyeth ty hozzathok maſtwl Kewantok lennye Kyth nem akartok zenwednye azt ne tegyetek maſnak Ne tegyetek ghonozt Hogy ty ne zenwegyetek olyan ghonozokat olyan ko̊nyo̊rwletes legyetek egyeb wethkey koron mykeppen az ty byneyto̊k koron hogy ne alohatok maſt egyebkeppen Mykeppe*n* thwlaydon thy magatokath Ha megh czalatyk thy ellenſeghtek ne o̊rwengyetek o̊ neky wezedelmeen Ha megh gyo̊zetyk thy ellentek ne magaztaſſatok fel ne Wyghagyatok thy ellentek thewo̊nek nyomorwſaghan myre | Merth nethalantal olyan awagy haſonlatos ghonoz tertenhetyk az wtan Hamar tynektek Ne fwalkogyatok fel thy ellenſeghto̊knek eſſeſen hogy az Igaz iſten nethalantal tyreatok fordoha az o̊ Haragyat Myre? Merth gyakorta tho̊rtenyk az ky o̊rwl o̊ ellenſegenek czalathſagan hertelen az olya*n*ra theer az gonoz Leegyen azert emberſeges latogatas Es kewanath az nyawalyaſhoz Es Leegyen banathnak keſerwſege az zegenhez Az el weto̊thez yrgalmaſſaghnak zerelme Ha eeho̊zendyk ty ellenſegtek meg eleego̊hetek o̊teth Ha zomehozyk ytalth agyatok o̊ neky Ne wtallyatok zegenyeket Ne wnyatok meg Megh fogyatkoztakath Ne rwtolyatok arwakat Merth az arwaknak Iſten attyok Senky tytwletek bozzwt ne wegyen Senky thytwletek zegennel el ne walyek Latogaſſatok betego̊keth, korokath, Wygaztallyatok bozonkodokat hogy ty ees az felſeges wr Iſtentwl meg wygaztaltathny az o̊ro̊k bodoghſagba eerdemlyetek

Irghalmaſſaghrol

OH Iſtenbely En zerelmes attya*m*fyay || Halgaſſatok Az 217
Edes Ieſus Cryſtwſth Ewangelyomnak rezebe myth mond bodoghok az Irgalmaſok Merth o̊k yrghalmaſſagoth weeznek Es mas helyen megh wgy mond legyetek Irgalmaſok Merth az ty menynyey zent attyatok ygen Irgalmas zenth pal erro̊l wgy mond legyetek thy egymaſhoz kegyelmeſek Es Irgalmaſok Es Iaryatok ty mykeppen Iſte*n*nek walaztottay Es zenty Es Irgalmaſſaghnak taghyay Mert az kegyelmeſſeegh myndenre haznalatos Es zent Salamo*n* ezth mongya Irgalmaſſagoth Es Itheeleteth thennye nagyoba*n* kellemetes Iſtennek hogy nem aldozathot Az Irgalmaſſagh kynek mynd helt zo̊ro̊z o̊ myuelko̊detynek erdeme zerenth embery Irgalmazas wnnenmagahoz Es barattyahoz lattathyk De wr Iſtennek Irgalmaſſaga Mynden teſty allatokon Az oly ember zo̊ro̊z aldozatoth ky thezen yrgalmaſſagot De wr Iſtennek Irgalmas wota eegyeb nyawalyaſſaganak zenwedeſeero̊l wezen maganak newezeto̊t Walaky eegyebeken Irgalmas nem leend az Iſtennek Irgalmaſſagat ſoha meg nem lelhety Criſtws Ieſwſban En zerelmes attyamfyay az yrgalmaſſagh Es byzonſagh thytheketh | Elo̊l wegyenek az Irgalmaſſagot Soha el ne hagyaatok Azth mondom hogy wgy theeztek Ioth ty lelketeknek ha yrgalmaſſagot teeztek ky egyeben kenyerwl engedelmet nyer az wr Iſtentwl En zerelmes attyamfyay wala myth tartotok tarczatok Irgalmaſſaghra tegyetek Irgalmaſſagot zwgodaſnekyl myre? mert olyatan lezen thy tetementek kywo̊l mynemo̊ zandektok belo̊l Nynczen oth Irgalmaſſagh hol yo akarath nem leelettetyk Mynden Ioth kyt maſſal teeztek Irgalmaſſageerth tegyetek ne hy dyczo̊ſegerth Semyt ne tegyetek Dyczereteerth De az o̊ro̊k bodoghſagnak ayandekozaſaeerth Semyt ne tegyetek czak hyrerth De az o̊ro̊k eeleteerth kyre thyteketh wezeryen az o̊ro̊k myndenhato wr Iſten En zerelmes attyamfyay amen

Zenteknek peldayrol

EZ gyarlo wylagon walo hyweknek meg fordwlaſokra Es tyztwlaſokra auaǵ yobbwlaſokra ſok zenteknek pelday haznalnak

En zerelmes attyamfyay annak okaerth Irattathnak megh o̊nekyk
218 eſſeſy Es fel tamadaſy || Hogy my Kyk nyawalyaſok Es gyarlok
wagywnk nagy ſokſagw bynekeerth kethſeghben ne eſſwnk De
hogy az zenth penytencyamyath valo fel tamadaſra my theeth fo̊r-
telmeſſegwnknek wtan*n*a ees remenſegwnk legyen hoǵ ſenky o̊
weethkeynek wthan*n*a Iſtennek yowotaban ne keto̊lko̊gyek Mykoron
walaky meg tekynte az zenteknek megh eppwleſo̊keth o̊ eſſeſo̊knek
wtanna Annak okaerth weto̊tte wr Iſten az zenteknek o̊ yozagyt
my peldankra hogy nyomdokokzerenth my ees veheſſek az o̊ro̊k
o̊ro̊mnek bodoghſagat Awagy ha o̊ket Io mywelkedetekel ko̊weth-
nye nem akarangyok gyo̊thtrembe menthhetetlenek leezwnk zenth
Iſteny emberrek myglen eelwen wolthanak ez wylagon nem zente-
nek megh fwthny az Io mywelko̊detekben bo̊yto̊kben wygyazaſok-
ban alamyſnalkodaſokban thyztaſagban meertekleto̊ſſeghben ſo-
kayghlan walo megh maradaſban bekeſeghben edeſſeghben Ima-
czagokban haborwſagokban Io akarathban eho̊zeſben zomehozaſ-
ban hydegſeeghben Es ſok mw*n*kakban az eedes megh walto Ieſus
Cryſtwſnak | Zenth neweerth Zenth emberek kyk woltanak, megh
wtalthak ez wylagoth hogy o̊ro̊kwl walo orzagoth leelhethnenek
Nem kewantaak Ith ez wylagon az ygereto̊keth awagy ez gyarlo
wylaghnak nyawalyaſſagos kazdaghſagath kyk wezernek o̊ welo̊k
gonozwl elo̊ embereketh pokolnak keſerw kenyara De ez wylagon
walo hazaath mynden tellyes Igeko̊zetekel el hagywan menyey
Ierwſalemnek dyczo̊ſegere emelteek fel o̊ zemeketh Ez wylagon
elo̊ zent emberek el thawoztattak bezed zerent walo byneketh
Mywelkedethben gondolathban tekeentethben hallaſban Indwlath-
ban zemleleeſben kezeyben labayban weteko̊deeſben haraghban
dyho̊ſſeghben thethowa hanyaſban hew dyczo̊ſeghben kewelyſegh-
ben fwalkodaſban keewanſaghban thorkoſſaghban alo*m*ban bwya-
ſagban ero̊lteteſben o̊ryzwen o̊ teſteketh Es o̊ zarnyokath kethkep-
pen tettek bo̊yteth Es zenwedeto̊ſſegeth byntwl Es eeteltwl Nagy
yo eeteltwl walo zenwedeto̊ſſegh De annal Iob Es haznalatoſb
bynthwl walo maga megh tartaſa Es zenwedeto̊ſſeghe ember-
nek kykro̊l anya zenth egyhaz Mykepen o̊ taghyayrol emlekezyk ez
219 Illyen zenth emberekro̊l || Es wgy mond En Kezeym faczargatanak
zeepyllathw myrra newo̊ keneteth Myth eerthhetwnk o̊ neky
kezeyn Egyebeth hanem czak zenteknek mywelkedetyth erthetty o̊k
Es myczoda wallyon az myrra egyeb hanem teſthnek Es bynnek

meg halaſa weetetyk Anya zent egyhaznak kezey Io mywelkődő zent emberek kykről ezenkeppen Iratthatyk Mywelkedenek ők ygaſſagoth Azeerth anya zent egyhaznak kezey Io mywelkedethnek myrrayath zyreenek Merth mynekwnk Io eeleſnek peldayath mwtattyak Es hogy my teſtwnknek wethkeyth megh őllyők azth predykallyak Azeerth mondaa eggyk ő kezzwlek, byzonyaual ha teſtwnk zerenth eelendwnk meg halw*n*k Ennek wtanna ees megh ezth mongya őllyeetek megh thagotokat kyk ez felden wannak Ez wthan anya zenth egyhaz ezth monǵa Ennekem wyaym megh byzonywltatot myrrak, Byzonyawal akoron mondatyk byzonynywltatoth myrranak mykoron thekelleteſſegel az teſth megh őletyk, veethkek Es bynek mykoron el thawoztathnak Azert Cryſtwſbely En zerelmes attyamfyay ha menyey dyczőſegos zenteknek tarſaſaghath | Kewanyok Zykſegh hogy az zenteknek peldayath kőweſſők ha my walamykeppen wethkőzwnk Imar az bynről ſemy magwnk mentheeſe nynczen myre? Merth meegh Iſtennek thőrwenye ees myndennapon ynth my*n*keth hogy Iol ellywnk Es reghy zenth attyaknak eelety Es pelday ynthnek Es hynak Io mywelkődethnek theetelere De Imar ha my kőwetyek walamykoron ghonozoknak eeleteketh myre nem kőwettyők az zenth attyaknak peldayokath hogy ha az gonoznal mynden yo dyczereteſb Es ha gyorſabak Es alkolmaſbak wothwnk gonozokath gonozban kőwethnwnk, myre wagywnk reſtek Ioban yokat kőwethnwnk En zerelmes attyamfyay azeerth kőnyőrgeſſők megh az wr Iſtenth hogy a zentſeges Iozaghos mywelkedetők kyketh ő zentynek zőrzőth koronazathtyokra mynekwnk ne legyenek őrők kenwnkra Es karhozathwnkra De Inkab haznalatoſſagwnkra Es Idueſſegwnkre Mynden kethſeegnekyl hygyek hogy ha az zenteknek peldayath kőwetengyők ez wylagy eelethnek wtanna ő welek menyorzaghban || Wral- 220 kodwnk Ezt kedyghlen megh eerczetek hogy mynewel ynkab az zenth attyaknak eeleteketh olwaſſok Es ő nekyk peldayokath kőwethnye nem akaryok annewal nagyoban byneſek leezwnk Maſtan azeerth tyztelendő zyzek Keerrem az myndenhato wr Iſtent thy erőttetek hogy agya thy nektek az reghy zent attyaknak Illyen peldazo Iozagyth Cryſtws Ieſwſnak alazatoſſagath zent peternek ayttatoſſagat zenth Ianoſnak zeretetyth Abraham patryarkanak Engedelmeſſegeth Iſaak patryarkanak bekeſeegh zenwedeſet Iacob patriarkanak zenuedeeſeth Ioſephnek tyztaſagat Moyſſes profeta-

nak egygúſegeth Ioſwenak alhatatoſſagos wotat ſamwel profetanak kegyelmeſſegeth Dauid profetanak Irgalmaſſagat Danyel profetanak zenwedendo̊ſegeth Es egyebeknek kyk elo̊tthwnk zentee lettek meltoſagos mywelkedetyth Hogy ez halando eelethnek wtanna meheſſwnk önekyk zent tharſaſagokba Cryſtus Ieſwſnak ayttatos zyzey Mynden napon gondolyatok mynemö meertekleto̊ſſegel Es Igyekȫzettel awaǵ thȫredelemel Iſten feelo̊ emberek | Kellemeteſek wolthanak Iſtennek, wgy Irattatyk anya zenth egyhazrol zerzet dyczerethben Cryſtwſnak zemelyeben Mely Igen nagy zeepſeghw teneked lepeſyd the zeep cypello̊ſydben meltoſagos feyedelemnek zeep leanya Criſtus az ö Iſtenſegenek hatalmaſſaga myath mynden teremtet allatoknak feyedelmeenek mondatyk Ennek okaeerth anya zent egyhaz ez nemes feyedelemnek leanyanak hywattatyk Mert Cryſtnak predicacioya myat wy eelethre zyleto̊th Mellyek leegyenek azeerth anya zenth egyhaznak cypello̊ſy hanem czak zent attyaknak pelday kykben ez Ielen walo wylagon ero̊ſwltetyk hogy mynden haborwſagon ſarws labbal Iarhaſſo*n* Cryſtwſban En zerelmes attya*m*fyay lelo̊k zerenth ees, mylabu*n*kba ſarwth wonzwnk Mykoro*n* zent attyaknak peldayat veezyo̊k Es wonzok Mas helyen es wgyan azon dyczerethben anya zenth egyhaznak nemes yegyo̊ſe wr Ieſws Cryſtws ezenkeppen zol Lee zalleek az kerben hogy megh thekentenem almanak erezthwenyeth Es megh lathnam hogy ha meg Wyraghzottak az zo̊lo̊o̊k ha nemzettenek az
221 pvnika almaak Erczetek megh Imar ezth || Zo̊lo̊o̊k Mondathnak Vyragzanya Mykoron zenth Egyhazakba fyak hythben Wyonnan zylethnek Es ze*n*tſeges nyayaſſaghra oly mynth Io mywelkedethnek nemynemo̊ öreghbwleeſere eeppwltethnek Es pwnyka almaak mondatnak nemzenye Mykoron az tekelletes emberek ymar Io- mywelko̊dethnek peldaya zerenth ew baratyokath ygazgatyak Es zenth nyayaſſaghnak wyſagaban ö predycacyoyoknak myatta Es Io eelethnek mwtataſa myat zenthſeges dolgokba wywytyak kykbo̊l ynthlek tyteketh Cryſtwſban lelky zeretho̊ym hogy thegyetek Io peeldath thyrolatok Myndenek ko̊zo̊th mynden thy eeletekben Thyztelendo̊ zyzek kewano*m* hogy feenellyetek Iſtennek mynd kezenſeges zolgalo leany ko̊zo̊th kyk thy weletek Ez Calaſtromba eelnek Io eeletben foghlaltathwan Merth wgy mond zenth ghergely doktor kyk egyebek elo̊th ö yo eeleteketh el reytyk azok önnön magokba megh emeeztetnek Es nem mondathnak egyebeko̊zo̊t

wylagoſſagnak peldayanak De azok byzonyawal kyk Iozagoknak peldayath o̊ zenthſeges eeletho̊knek myattha Es az o̊ predycallo bezeedeknek myattha | Egyebeknek wylagoth mvtathnak Egho̊ lampaſſoknak mondathnak azok mert eǵebeknek Idweſſeeghnek wtaath yelentyk Azeerth mongya wrwnk az ewangelyomban thy wylagoſſaghtok feenlyek embereknek ko̊zo̊tte hogy laſſak thy Io mywelko̊detto̊keth Es dyczo̊wyczek ty zenth attyatokath ky menyben wagyon Merth byzonyawal czak Iſtennek kel thwlaydonoytanya mynden dyczo̊ſegeth Cryſtwſnak ayttatos Zyzey ynthlek thyteketh hogy oly modon thy mywelkedetto̊k legyen nylwan hogy thynektek akarattok belo̊l tythkon lakozyek Azeerth Cryſtwſban En zerelmes attyamfyay Mykeppen ennek eletthe megh mondam tynekthek hogy mywelkedetteghben Es mynden thetementeghben Es mynden nyayaſſagos dolgotoghban ko̊weſſetek az zenteketh Myndenkoron zemetek elo̊th legyenek az zenteknek pelday Es az zenteknek peldayth kewanſagal gondollyatok ko̊wethnye Az Ighazaknak peldayokath hanyatok weſſetek thy eleteghben zenth attyaknak peldayok zerenth walo eeletek legyenek thanwſaghtoknak yzghathaſy || Ewrwlyetek Zenteknek yo mywelko̊deth zerenth walo 222 Iozagyth Indwllyathok zentheknek yo eeleth zerent walo thwdomanyra Vala mynemo̊ ghonoz hyr meg ne thanthorycza thy eletteketh Valamynemo̊ ellenko̊do̊ weelekedes meg ne zomoroyczon tyteketh Enczelko̊gyetek wyraghzanya Io dyczeretekel Ioban byzonywltatoth legyetek o̊ryzyethek thy Io hyreteketh thy yo hyretek newethek wala myneemo̊ dohoſſagal megh ne fekethwlteſſeek Thy yo hyretek newetek ſemmynemo̊ zemero̊mſeegho̊kel ne zaggattaſſeek Es ne thekozlattaſſek

W e t h e k e w d e ſ ſ e w l

ZEnth pal apoſtol ezt mongya Mykoron thy ko̊zo̊ttetek haborkodas Es ellenkedes leend Nem de ember zamaba Iartokee Es teſth zerent vattokee Es zent Salamon vǵ mond az kewelyo̊kkezet myndenkoron weteko̊deſek vannak Myndenkoron az gonoz, haborwth keres ghonoſſaghnak angyala boczatthatyk o̊ ellene valaky wezedelmes helyo̊ko̊n yar hamar bele eſyk wgyan azonkeppen az oly ember ky naponked | Haborkodyk o̊ feley barathywal hamar theewelgeſben eſyk kegyes emberek myndenkoron el tha-

woztatyak az kegyetlenſeegeth kyk kedyghlen mynden napon wetekednek Es haborkodnak kewes emberekthwl zeretethnek annak okaeerth bekeſegh Es Igyeneſſegh mynde*n* emberek kőzőth ygen zykſeegh En zerelmes attyamfyay halgaſſatok zenth agoſthon doktorth myt mond Oh mely ygen fethhetetlenők lehethtwnk wona hogy ha oly nağ zolgalmatoſſagal my byneynkketh el thawoztattok wolna mely nagy gondal egyebeketh megh feddwnk De ha my magwnkath yol megh gondolyok Es megh nezywk byzonyawal my magwnkba ſok dolgokath megh fegyhethwnk Ezt kedyghlen akarom hogy megh thwgyatok Es megh Iſmeryetek Merth ſemy nynczen eektelemb mynth zőrzeteſek kőzőth walo haborwſagh kyk zent eğgyeſſeegh myath Es zenth zereteth myat tartoznak feenlenye mynd ez wylagon mykeppen menyben wylagoſyttok Vetekődeeſ[ne]ők yrygyſeeghből Es ragalmaſſagbol zoktanak thertennye Es thamadnya De ha ragalmaſſaagh Es haborwſag
223 lelettetyk ez Calaſtromba wallyon hat hol vağon || Zőrzetőſſőknek wezteghletőſſegők hol wagyon regwlanak zenthſeege hol zerzethnek wezteghſeege? Hol ez kalaſtro*m*nak zőrzetőſſege ? Hol zenth zeretethnek kőthelezeſe ? hol egyeſſeghnek bekeſeeghe ? Hol attyafywſaghnak ygyenőſſeege? Hol tharſaſagos zereteth Iay keſerwſeges banath El wezet reghwlay weztegſeegh el weetetőth zőrzethnek zentſeghe El fogyot zerzetnek laſſwſaga Semye leth monoſtory zerzetőſſeegh el az attyafywy zeretethnek kelenczőzeeſe De ha wk bekeſeghben kezdeneenek eelnye leghottan el kezdnek vetekedny haborkodny vyzath wonny Hol wagyon akoron oth az czendez eeleth Hol az nywgodalmas eeleth Hol az bekeſeges eeleth Hol az tyzteſſeges eeleth Hol az menyey eeleth Hol az angyaly eeleth Byzonyawal nem leheth oth tellyeſſeegel walo bekeſeegh hol oth wralkodyk az ragalmazo nyelw Hol oth wralkodnak haborkodaſok Es wethekődeeſők Hol oth Illyetenek leendnek byzonyawal nem tekelletes oth az zerzeth Laſſatok megh Azeerth Iol, en zerelmes edes attyamfyay hogy ez ſok Haborkodaſnak Es wetekődeeſnek myatta el ne wezeſſeetek a ty | Mwnkaytokath kyket gyermekſeghtegtwl foghwa gywytőtetek nagy faradſagal Oyatok magatokath hogy ty napytokat ragalmazaſnak Es wyaſkodaſnak myatta el ne mwlaſſatok Wegyeetek zorgalmatoſſagal Iol eztekben hogy ez el mwlo wylaghy haragokal Es feddeſſőkel el ne wezeſſeetek az menyey nagy Igereteketh Legyetek okos Es gyors hogy hew

bezedeknek myatta el ne theewezzeetek az o̊ro̊k wyghaſagoth Azeerth thy ṅelweteketh megh ehnyo̊hetek Es zerzeteſek leztek Merth ha o̊teth megh nem ehnytytek zerzeteſek nem leeztek De ha ezth nem hynnetek hallyatok zenth Iacab apoſtolnak mondaſath, ha ky aloytya magat zerzeteſnek lennye Es meg nem ehnythwen o̊ ṅyelweth De yncab el arulwan o̊ zyweth Annak heyaban walo o̊ zerzete Az nyelw Igen kyſded tagh embernek teſte ko̊zo̊th De ha megh ehnywlwen [gem] ne*m* tartatandyk mynd az eghgeez teſteth megh fo̊rto̊ztety Es el wezty, hogy hogy? Mykeppen egy kyſded kowaz gonoz lewen meg wezty my*n*d az ſokaſagoth kyben wetyk || Ees Mykeppen az kys zykrazen megh eeget egy nagy 224 erdo̊th Azonkeppen ehnywlethlen nyelw nagy vrakath Es prepoſtokath egyenlo̊keth Es tharſokath zolgakat Es aprolekokath myndeneketh megh theboloyth Es haragra hyw Es Indoyth Az haborkodo nyelw ha ero̊th nem wyſelend egy ember ſem leheth kywel o̊ beekewel eelheſſen Fegyo̊zo̊do̊ nyelw meero̊gel rakwa kyth ha megh nem tartandnak mynden o̊ tarſayth nagy wezedelemre wonzya En zerelmes attyamfyay Azeert Igen Io thynektek hoǵ megh thylczatok ty nyelweteketh gonoztwl Es ty ayakaytokath hogy alnokſagoth ne zolyanak bezelyenek ghondolyatok meg honnat Iwttetek Es myeert Iwttetek Ez wylaghrol Iwttetek Es Iſtennek taboraban, az az ez Calaſtromba fwtottatok Ez wylagy kazdagſagokath hathra hagywan Es meṅnyey kazdaghſagoknak nyereſere Iwttetek Es ezeerth zegenſegeth walaztottatok kythees Igen walaztottatok Azeerth kel tynektek el felednetek mynd azokath kyketh wr Iſteneerth el hattathok Oyatok azeert magatokat | Eedes attyamfyay Hoǵ ne akaryatok egyebeknek feletthe magaztaltathny De myneewel nagyobak wattok anneual Inkab alazyatok myndenekbe*n* magatokath Hagyatok el edes attyamfyay az arwltataſnak Es ragalmazaſnak leeleſeth Es gyo̊yto̊zeſeet thawoztaſſatok el Morgaſokath Es ſwgorlaſokath Es azokath ne halgaſſaatok Es azokra fyleyteketh ne hayczatok Valazyatok ty hallaſtokath ember ragalmazoktwl Mykeppen meerges keǵo̊kthwl thawoztaſſatok el az ragalmazokath mykepen meerges feergeketh Az ragalmazok o̊nthnek halalos meergeth o̊keth halgatoknak fyleyben Az ky ragalmaz Es ky o̊ bezeedeth halgattya mynd ketten halalos keppen weethkeznek Nem czak az ky ragalmaz weethkezyk De az ees ky akaratya zerenth o̊teth halgattya weethkezyk

Thyztelendő zyzek halgaſſatok myt mond az tekelletes fyrfyw az ſoltar kenybe Nem yltheṁ alnokſagnak gywlekőzetybe Es hewſag zőrzőkel beeh ſem megyek Thy azerth hewolkodoknak thanaczokkezet ne őrőmeſt telepőggyetek Es gonoz bezeedwkel ne egyelő-
225 ǵetek Ne wetekőǵetek walamy dologhrol Es ſemy okba ‖ Magatokath ne egyelyczetek Merth wetekedes haborwth nemz Vetekődes fonalſagoth zyl Vetekődes garazdoth hoz Wetekedes Ireegyekezeth yzeketh geryezth Vetekődees eǵgyeſſegeth ronth Vetekődees megh haboryttya ember elmeeyenek zőmet Mykeppen zol rola zenth dawyd Megh haborodoth en zőmem haragh myat Azeerth Iſtenben zerelmes attyamfyay Inthlek tyteketh hogy ſemmynemő okba ne vetekőgyetek Ne wetekőgyetek Etheltekben Es Italtokban awagy rwhazattokon De weǵeetek thy nektek adoknak kezeyből azokath kyk nektek adathnak zwgodaſnelkyl Mellyek thy prepoſtotoktwl Es feyedelmetektwl thynektek zolgaltathnak morgaſnekyl el wegyetek Ha thy feletek baratoknak Iob etezeteth wettek mynth tynektek ne weſſetek gondoth rea Ha thy feyedelmetek alab walo [walo] rwhath adand nektek mynth maſtoknak azon ne zwgogyatok Es ha Ielesb rwhay leendnek theeb tarſydnak azon ne thőrekőgyetek Semy ez wylaghy dologhban ne akaryatok magatoknak Iobath Ez el mvlando morhakezeth ne kereſſetek haznalatoſth Ez wylaghy | Iozagok kezeth Ioth ne kewanyatok Es ne zereſſetek Myre? Merth nem ywthtehtek kazdaghſagokra de zeghenſegekre Nem Iwttetek ez kalaſtromba hogy ez wylaghy kazdaghſagothok legyen De Inkab lelky Iozagoth győyczetek De hogy eǵgyǵwſeghben wr Iſtennek zolgalyatok Nem Iwttetek zerzethre hogy embereknek zemey előth rwhatokban dyczekedwen teſſetek De hogy zenth alazatoſſag miat wr Iſtennek zolghalyatok es kelleſſetek Nem Iwttetek ez rekezbe hogy dragha rwhakba Dyczekegyetek Nem Iwttetek ez zent ǵwlekőzethre hogy ty akarotokath tellyeſőhete[y]k De hogy egyeb akaratyanak engegyetek Es wr Iſtenerth mynden ez feldyeketh megh wtallyatok Ha kedygh nem Iob woth wolna thynektek azo*n* attyatok hazanal megh maradnotok Hogy nem ez Calaſtromba draga Es dycző rwhakath kehreſnőtők Iob wolth wolna zerelmes attyamfyay thynektek zyleeteknek hazanal nywgodalmat wennetek Hogy nem az
226 wr Iſten zolgalo leany kőzőth ‖ Ez feldy Es ez el mwla*n*do dolgokeerth haborgataſt tennetek Iob wolth wolna thynektek főldőtők-

ben lakoznotok Honnem wr Iſthen hazaban ez wylaghy Iozageerth wetekődeeſt tennetek awagy haborgataſth garazdath Es zwgodaſth tennetek Azeerth En zerelmes attyamfyay mynt ennek előtte megh monda*m* thy zerelmeteknek Semmynemő okokban ne akaryatok wetekődeſth thenny Hanem czak wgy czelekegyetek hogy az őrők elő wr Iſtennek myndenben kelleſſetek amen

Thanwſaghrol

DIczőſeges Zent Salamon ezt mongya halgaſſad zerelmes fyam te attyadnak thanwſagat Es ne hagyad el te annyadnak thőrwenyeth hogy engetteſſeek malazth te feyednek Es eekeſſeegh the nyakadnak tarcz megh az thwdomanth Es ne hagyad el őteth őryzyed azth merth ő teneked anyad Vegyed az twdomanth Es ne akaryad thwled el wethny | Ky győthrelmeketh gywlől heyth bolond az ky poryttaſokath el hagy yghen thewőlőgh az ky twdomanyokath megh wtal veethkezyk az Walaky az twdomanth őryzween thartangya eelethet leel az, ky kedyghlen nem akarangya halalth leel az, Zykſeegh Es zemeremſeegh leezen az ollyannak ky el hagya az twdoma*n*t ky engedend gőttrőnek, dyczekedyk az Az heyth bolond meg czwfollya ő attyanak thwdomanyath De ky őryzend oktataſokath bőlcz ember az thőbbeth haznal nyelnek oktataſa okos embernel, Honnem zaaz czapas bolond emberneel, az bwlcz ember Es thwdomanyos nem theezen morgolodaſth az ellen ky őteth megh feddy De maga otth az feddeſnek meerteklteſnek kel lenny Azeerth mongya az zenth amborws doktor kynnyen feddőth bőczwleteth tezen az feddőnek De ky kegyethlenwl verettetyk Es feddettetyk Az ollyannak ſem feddeeſeeth ſem Idweſſegeeth nem fogagyak Laſſw kegyeſſeeggel el zenwedendők azok kyk zokoth gyarloſagos elkőlczőkbol meg nem feddetthhetnek Vethkőzőknek kylemſeegőkeerth nemellek el wyſelendők nemellyek megh győthretendők Mert || Kylemb kylemb modot kel 227
tartanya az byneſekhez Egyhazy feyedelmeknek el kel vyſelnyők ő alattok walokath kyketh megh oſtoroznak Es megh wernek Es megh kel wernyők azokath kyketh el wyſelnek Innen wagyon az hogy mykoro*n* zent ſalamon wr Iſten templomanak kw labayn orozla*n* keepeth Es őkőr zynth Es kerwbyn angyal zőmelth Ezeketh kedyghlen nyomas zerenth Iratta wala fel Nem egyebek

yegyőztetnek azeerth ez egyhazbeely kwlabakon hanem egyhazy feyedelmek kyk byrodalo*m*nak zorgalmatoſſagath fel fogagyak Mykeppen az kw ozlopok hordozyak reaok wettőth therhet, Cherwbyn kedyghlen Iſtheny thwdomannak thellyeſſegenek magyaraztatyk Az kw ozlopokon Cherwbyn abraztathyk merth egyhazy feyedelmeknek kel menyey thwdomanyal thellyeſnek lennyők Az orozlanon ertelmeſſeeghnek feelelme abraztatyk De az őkren ehnywyteeſnek bekeſeege mwtattatyk Azeert az kw ozlopon ſem az orozlanok őkrőknel kyl Sem az őkrek orozlanoknalkyl ky nem abraztatnak Myre? Merth az egyhazy feyedelmek neha kemenſegel neha Engedelmeſſeegel neha kegyethlenſegel neha bezeeddel neha oſthorral kel ees Illyk ő allatok | Valo nepeketh megh feddeny Es werny Merth az ky lagy bezeeddel fedwen meg nem weretyk zykſeegh hogy az kemenſeegel wereſſek Es megh feddeſſeek Byzonyawal nagy banattal kel el reyteny az ſebeketh kyk kynyen megh nem gyogytathhathnak Merth ky tytok ynteſſel ő byneből ky nem akar thernye azth nylwan kel megh feddeny Hogy az daganath ky tythkon megh nem wrwoſoltathatyk nylwan kel megh Igazwlny Es megh feddeny kyk nylwan weethkeznek Merth ha Illyenek nylwan megh feddethnek azok ees kyk wgyan wttanna kőwethkezween weethkőzennek megh ygazwlhaſſanak Wǵ hogy mykoron eggyk megh weretyk Es az maſodyk meg theryen Naggyal Iob Es haznalatoſb ſokaknak ydwezwleeſere egynek karhozattya avaǵ megh wereeſe hogy nem egynek zabathſaga myath ſokak thewőlyőghyenek Kyről wgy zol a bodoghſagos zent gergely doktor Sokak wannak kyk feddeeſzerenth valo bezedőketh ő ygazwlaſokra halnak Es penytencyara nem akarnak thernye, Ky mynd őrwendetheſſen Halgaſſa azth Iſtennek orzagarol melleth zeret, halgaſſa pokorrol Es kyth felny kel ||
228 Hogy ha anne Zeretete nynczen kywel menyorzaghba mehetnee awagy feelelőm myath wehethnee Bodoghſagos zenth Iſydorws doctornak mondaſy Az Igazak kegyeſſen fogagyaak Vereſeeghnek gőttrelmeeth Mykoron az ő bynekről feddettethnek Io zerelmes attya*m*fyay az oſtorozaas ygazgathas kyth nem kel zydalmaznya Ezekeerth kel azeerth my feyedelmwnketh Es előttw*n*k yarokath zerethnu*n*k Es ő bezeedeketh keǵelmeſſen fogadnwnk kyk ő thanogataſoknak Es wereſeegeknek atala el wezyk thwlwnk my thwlaydon akarathwnkath Es ez wylagy kewanatoſſaghwnkath Wgy Irattatyk dyczerethről zőrzeth kenyben ez Illyen feyedelmekről

kyk anya zenth egyhaz awagy egébnemő ayttathos hyw lelek ezenkeppen mondhat Thalalanak meg engemeth az őryzők kyk őryzyk az waraſth Megh vereenek engemeth Es megh ſebhőteenek Weewek el rolam en palaſtomath az waar őryzők Erczed az waras őryzőken eertethnek erſőkők pyſpekek kyk zenth egyhaznak terheet wyſelyk Es byryak kyk meegh | Idwezwlő lelkeketh ees kereſnek Es győythnek Vǵan azokath ő predycallaſokkal Es Idweſſeges yntéſekel Es fenyegeteſekel veryk Es keſergetyk Eze*n*keppen Cryſtwſnak bwzgo zerelmewel megh ſebhőtyk De meegh ez es nem elegh őnekyk Merth meegh palaſtyokath ees el wonzyak Az az mynden ez feldy győnyőrwſegőketh Es Idő zerent walo morhakat ő twlők el veezyk Es ezenkeppen mezeytelen byneкthwl Es pwztan ez wylagy kazdaghſagokthwl menyeknek orzagara fel kyldyk Es zabado*n* boczattyak Azeerth Cryſtwſbely En zerelmes attyamfyay byzo*n* Igen melto Es Igen alkolmas hogy my feyedelmwnketh Mykeppen attyankath wgyan zereſſek Es ő thwlők my Idweſſeegw*n*knek Iſmeretyth őrőmetheſen fogagyok Bodoghſagos zent dawyd *p*r*o*p*he*thanak mondaſa zerenth walo thanaczolaſaath kereſſetek Iſmerethnek thanwſagaath hogy walamykoron wr ne haragwgyek Es azonkeppen el wezzyetek az Igaz wthrol Azeerth ha my az ygaz wthrol el nem akarwnk vezny zykſeegh mynekw*n*k Iſmerethnek thanwſagath megh kereſnwnk Ha az oly ember ky nem akarya ez yllyen thanwſagoth weny Kethſeeghnelkyl el weez az ygaz wthrol De byzońawal erőſſwltetőth leezen az || Ky ez Illyen 229 thwdomant beeh fogagya Maſtan azeerth En zerelmes attyamfyay Inthlek tyteketh hogy őremeſth wegyetek thwdomanth ky myat wr Iſtennek haraghyabol zabadwlhaſſatok Es ygaz wthba erőſſwlheſſetek Nagy ſok halakath agyatok annak ky tyteket gőttrend Es annak ky tyteket meg feddend Iot mongyatok Ha feyedelem azzontok awaǵ meſter azontok ty Idweſſeghtekert meg feddend raytha meg ne haborogyatok Es gonoz kedwők ne legyetek Mynekokaeerth ty feyedelem azzontok auaǵ meſtertek ty Idweſſeghteknek wtat mwtatangyak Es Igazgatangyak meg fogagyathok őnekyk thwdomanyokath Mykcron walaky meg mwtatangya ty Idweſſegtekhnek wtath awagy okat ty ne legyetek wyzza wonok zereſſethek azokath kyk tyteket meg fednek thy teewőlgeſtőkrel kedwellyeetek azokat kyk tyteket keſergethnek ty hewolkodaſtokrol Es Mykeppen anyaythokath wgyan ne gywlőllyetek azokat kyk tyteketh

meg wereentnek ty zofogadatlanſaghtokrol, Es bynetekro̊l meg oktatoknak bozzw bezeedeket ne felelyetek Thyteket gonozrol megh wonoknak Irygy bezedeket ne mo*n*gatok | Io tet Helyeben Soha gonozt ne tegyetek Haznalatos thanaczok ellen haborwt ne Indohatok, bezeedek ellen gonozt Es eertetlent ne felelyetek Myre? Mert walaky zerety az thanoytaſt zerety az bwczeſeget Azeert ha ty ees zeretendo̊tek thanwlny tahat bwczek leeztek twdomanyoſok leeztek Ha ty wereſeegeketh bekeſegwel el zenwedendetek Bwczek leeztek Ha alazatoſſon ty nyomorwſaghtokat el wyſelendytek, Thyztelendo̊ zyzek thwgyatok hogy az wr Iſtentwl Es ez wylagy feyedelmektwl nyomorgattatwnk Es werettetwnk hogy ez wylagyakkal el ne karhozzywnk Sokkal Iob myneekwnk yt ez wylagon my feyedelmwnktwl megh feddetnwnk my hewolkodaſwnkert honnem az Iwendo̊ wylago*n* o̊ro̊kke el karhoznwnk Cryſtwſbely En zerelmes attyamfyay Iob mynekwnk my zerzeto̊nknek feyedelem azzonyanak keze myath egy keweſſee meg werettethnwnk awagy oſtoroztathnwnk hogy nem mynt pokolba kytwl wr Iſte*n* oltalmazyon, Nagy kenokath zenwednwnk awagy keſerwſegel go̊ttrethnwnk Iob mynekwnk eedes attyamfyay my feyedelmwnknek keze myath |
230 Egy keweſſee wereſegeth wallanwnk hogy nem my*n*t hyhetetlen pokolnak zernyuſegere zallanwnk Iob mynekwnk Ith ez wylagot bwal awagy banattal awagy egy kewes zomowſagal eelnw*n*k hogy nem az gondolhatatla*n* keent o̊ro̊kwl walo faydalmat ſyralmat Es athkozoth zernywſeget zenwednwnk Iob mynekwnk edes attyamfyay my feyedelmwnknek Es meſterwnknek egy kewees Ideyghlen wezzo̊enek keſergeteeſeth zenwednwnk hogy nem az mas wylagon o̊ro̊k thyzben langhban eegettethnwnk kykbo̊l nagy meeltoſagal En zerelmes attyamfyay tyteketh Es mynket meg zabadohon az eedes wr Iſten ky o̊ dragalatos zent werewel megh walta amen ꝛc

Engedelmeſſeegro̊l

EN Zerelmes attyamfyay halgaſſathok bodoghſagos zent pal apoſtolnak bezedyth Sem egy helyen nynczen hathalom czak wr Iſtenneel De Myndenek kyk Iſtenthwl wannak zere zerenth van*n*ak Azeerth ky hatalmaſſaghnak ellene alland Ellene aal | Az Iſteny Zerzeeſnek Azeerth nem kel mynekwnk hatalmaſſaghnak ellene allanwnk, awagy ez wylaghyak Awagy zent egyhazyak legenek

Mert mynd yſtenthwl zerzettenek Azeerth mykoro*n* engedethlenſeghel my feyedelmwnknek ellenők mondandwnk wr Iſtennek akoron bozzwſagoth teezwnk Mykoron my keweelſegwnk myat awagy engedethlenſeeghwnk myath my feyedelmwnknek dagaľoſok wagywnk Wr Iſten zent paranczolattya ellen teezwnk Mykoron my feyedelmwnk ellen dwzmattak wagywnk Es engedethlenők akoron wr Iſtenſegeth wtalyok meg ky ezt monda, ky tyteket halgat az engemeth halgat Es ky tynektek enghedelmes Ennekem ees engedelmes De ky tyteketh meg wtal engemet wtal az meg, Criſthwſban zerelmes attyamfyay Erczetek megh ky ő feyedelmeeth megh wtallya Wr Iſtent wthallya az megh Es ky feyedelmeth thyztőly wr Iſtent thyztely az Es ky engedelmes ő feyedelmeenek wr Iſtennek ees engedelmes az Ez lelky Iozagot ky mondatyk engedelmeſſeeghnek zenth Samwel p*ro*p*he*ta ezenkeppen dyczery || Nagyal nagyob az Engedelmeſſegh hogy nem az aldo- 231
zath Es engednye nagyob ho*n*nem Iohoknak kőwerywel aldozny Myre? Merth olyan az engedethlenſeghnek ő byne Mykepen varaſol[aſ]oknak eekthelenſege Es mykeppen balwan Imadaſtwl megh nem ze*n*ny ky nem akar engednye, Marya aaronnak hwga kewelſegheenek Es engedethlenſeghenek myatta then zwgodaſth Moyſes ellen ky attyafya wala Es legottan megh werettetek pokloſſagal Ez Maryan kedygh ky ő attyafyanak moyſeſnek ellene zwgodeek az az ky ő feyedelmeenek engődethlen es waſoth, Iegyzy mynden embereknek lelkeeth ky zwgodyk ő feyedelmeenek ellene kynek nem akar engedny ſem Idweſſeeges paranczolattyath thartanya De mynekokaeerth nem akarya engedelmel ő feyedelmenek paranczolatyath fogadnya Az megh weretyk bynnek poklawal awagy dőghleteſſeeghewel Es meg ferteztetyk Ennek wtanna ez Chore, Dathan Es abyron kyk moyſſes p*ro*p*he*thanak Es aaron new papnak ellene thamadanak kewelſegeknek Es Dagalyoſſagoknak myatta leghottan az ő mereeſſegőkerth kenokath zenwedenek ky | Mykeppen megh wagyon yrwan az ſoltar kenyben Megh nyleek az főld Es el nyelee Datanth Es az wtan abyronnak ſeregheere bwrwla Ennek wtanna thyz hatalmazeek őnekyk ſynagogayokra az langh megh eeghetee az byneſeketh Ozyas kyral Es mykoron nagy kewelycn ő engedetlenſege myath Es fwalkodaſa myath thwrybwlom yath fel wette wolna Es Iſtennek tőrwenye Es akarattya elle*n* aldoznya akarth wolna Wr Iſtentwl pokloſſagal wereteek megh Es őneky homloka meg

fertezeek Mykoron Sawl kyral ees engedethlen leen orzagath el weztee Es o̊ ellenſegenek kezeben eſſeek Ionas pro*phe*tha ees engedethlenſegheben el fwtha Es azonkepen az Cethal el nyelee Es thenger fenekeere wywee, Oltalmaznwnk kel azeerth mynekwnk hogy my feyedelmwnknek ellenŏk enghedethlenſeghnek myatta ne mereezywnk thamadnya hogy az wr Iſten o̊ erettek kyk o̊ zemelyeben wannak my kezettwnk Mynketh kegyethlenwl ne latho-
232 gathna Thyztelendo̊ zyzek my Idweſſegwnkeert teeth || Awagy weto̊th wr Iſten feyedelmeket zenth egyhazban hogy my hozzank laſſanak Es mynketh ygazgaſſanak Es wr Iſten elo̊th my rolu*n*k agyanak okoth Es mynketh o̊ryzyenek hogy gonozt ne tegywnk Ezth mongya zent pal apoſtol engegyetek thy prepoſtotoknak Es halgaſſatok o̊teth Merth o̊k mynde*n*koron wygyaznak mykeppen ok adook ty lelketekeerth feyedelmeknek kel o̊ryznyo̊k Es oltalmaznyok o̊ wroknak czordayath nagy wygyazaſſal Es zorgalmaſſaggal Ez Illyetenekro̊l anya zent egyhaznak kepeben ezenkeppen olwaſtatyk Salamonnak aggya Hatwan ero̊ſſekel ko̊rnykezteteth Izraelnek ero̊s wytezy kezzwl tarthwan eles thereketh Es hadakozaſra thwdomanyoſok Myndenyknek therek o̊ farczykan eeyely feelelmeknek okaeerth Igazan ez Salamon kyralyon Cryſtwſth erthhettyek lennye ky byzo*n*ſagal bekeſegeſnek mondatyk Merth el wezo̊th bekeſeget Iſten ko̊zo̊th Es ember ko̊zo̊th megh wyoythya Salamonak kedyghlen agyan hywo̊kuek gywleko̊zetyt erthhettyo̊k Kybe felſeges wr | Iſten lakozyk Es nywgozyk Nem egyeeb ez Mykoron ſalamonnak agyath hathwan ero̊ſſek ko̊rnyko̊zyk hanem az feyedelmeketh yegyzy kyk otalmazwan werwen meg fedwe*n* gyo̊to̊rwen ynthwen ko̊rnywl weeznek Es wr Iſtennek egyhazaath mynden bynek ellen Es mynden lathhatathlan Es latando ellenſego̊k ellen kyk azeerth mondathnak ero̊ſſeknek merth zenth egyhaznak o̊ feyedelmy thekelleto̊ſek wr Iſten paranczolattyanak meg thartaſaban Annak wtana mondaa az fo̊lywl mondo[t]h ygheghbe myndenek tarthwa*n* to̊ro̊keth az az lelky bezeedeketh Merth predycalwan Es thanythwan o̊ allatok waloknak byneyth azzal thawoztattyak Es enyhyttyk Annak wtan*n*a mondaa hadra ygen bwczek Merth zykſegh hogy lelky hadakozaſra ygen thanwlthak legyenek Annak wtanna mondaa myndeneknek to̊ro̊k o̊ farczykayan Merth zenth egyhaznak feyedelmy o̊ farczykokon tho̊ro̊keth tarthnak Merth elezer o̊nnenmagoknak Es az wthan o̊ alattok waloknak teſty bynnek fo̊rtel-

meeth kel el haſoytanyok Es thawoztathnyok Es ezeketh thewen eeyely feelelmekerth || Azaz pokolbely gonoz leleknek tythkon 233 walo czalarthſagokeerth kyk ez wylaghnak ſetethſegheben ygen czalardkodnak zenth embereknek Es feyedelmeknek elȏttȏk hogy azokath megh czalwan Es el haytwan Salamonnak agyat azaz wr Iſten zolgaynak ǵwlekezyth megh fȏrtȏztethnek Es el thekozlanak En zerelmes attyamfyay azeert mondam ezeketh tynektek hogy mely nagy ayttatoſſaghal Es mel nagy alazatoſſaghal kel my feyedelmwnknek engednwnk Myre? Merth czak az engedelmeſſeegh mondatyk oly Iozaghnak ky eggyeebnemȏ lelky Iozagokath embernek elmeeyeben megh tarth Es hooz kyrȏl zenth Salamon wgy zol nagyob kellemetes az engedelmeſſeeg hoǵ nem az aldozath Merth az aldozathnak myatta egyeeb allatoknak teſtȏk aldathyk Es ȏletyk De zent engedelemnek myatta ȏnnen akarattya el zagattatyk Innen wagyon az, hogy az engedelmes ember Myndenkoron gyȏzȏdelmeſen zol Merth my walaky mas ember zawanak alazatoſſon enged zyweben ȏnnen magath megh gyȏzy Elſȏ ember | Adam attyank el eſeek mert engedethlen len wr Iſten zawanak Idwezyttenk kedyghlen menyben leytepeek mert mynd ȏ zenth halalayghlan zent attyanak engede Mykeppen adamnak engedethlenſeeghebȏl ſok zantalan byneſek thamadanak Wgyan Cryſtws Ieſwſnak engedelmeſſeghebȏl ſok yghazak zerzethenek Es mykeppen Adamnak byneerth ſok emberek adathanak halalnak karhozattyara Wgya*n* azonkeppen ſok emberek wonathanak ygaſſaghnak eeletheere Az eedes Cryſthwſnak Igaſſaga myath, megh ezenkeppen Mykeppen az my elſȏ atyanknak engedethlenſeghe halalth nemze Azo*n*keppen my Idwezyttȏ Cryſtoſwnknak engedelmeſſeghe eeleteth nemze Azeert En zerelmes attyamfyay ha az eedes Ieſws Cryſtwſerth engedelmes leende[z]tek thy feyedelmeteknek Az eedes Ieſwſſal wralkottok Es eerde*m*lytek wenny menyorzagot Thy anyatok ellen azaz feyedelem azony ellen Es thanytto meſtertek ellen ſoha kemeny bezedeth ne mongyatok, ty feyedelmetek ellen || Soha Dagalyoſſok ne legyetek Thy prepoſtotoknak 234 ſemybe ellenek ne tegyetek De tyztȏllyetek myndent nalatoknal bȏlczebeth Es thanwltabbath Es Iob eelethwth Thyztellyetek mynden emberth ȏ zentſeges eerdemekeerth Naladtoknal nagyob meltoſagoſnak myndenkoron alkolmas thyzteſſegeth tegyetek kynek mynd ȏ nagyob wolthaeerth bȏczwletȏth thegyetek Nalatoknal

fellyeb walohoz magatokath ne haſonlyatok thyzteſſeghbely weneknek engedelmes legyetek Es alazatoſſon zolgallyatok o̊ paranczolatoknak Engegyetek nagyobaknak erthelmo̊knek tegyetek meeltho zolgalatokath nalatoknal öreghbeknek Legyetek myndeneknek engedelmes Io hagyomaſokba Es para*n*czolatokba O Cryſtws Ieſwſnak zerelmes zeep yego̊ſy wgy engegyetek embereknek hogy megh ne banczatok wr Iſtennek akaratyat ghonoz theethemenyo̊kbe*n* ſoha ne legyetek engedelmes Ne engegyetek az ollyannak ky tynektek gonozt para*n*czol tennetek | Es ghonoz Hagyomaſoknak ne hayollyatok Ne akaryatok engednye ghonozban ſem egy hatalmaſnak De ha meegh gyo̊ttrelmet thenneenek ees ha kenokkal feddeneenek Es zernyw halallal hyeztheneenek mert ſok helyen Iob halalth zenwedny hogy nem ghonoz paranczolathokat tellyeſytteny Iob embertwl halalth wennye honnem mynth o̊ro̊k Iteleth alath karhozny Byzonyawal nynczen bynnelkyl mynth ky nylwa*n* walo gonoznak enged Azeerth En zerelmes attyamfyay legyetek engedelmes mynd halalygh Es megh aggya tynektek az wr Iſten az o̊ro̊k eelethnek koronayath amen

Zomorwſaghrol ꝛc

VR Iſten wgy mond ewangyelyom zereeben byzoń byzony mondom thy nekto̊k mert bankottok Es ſyrtok ty ez wylagh kedyglen wygad, akoron ty zomorkottok De ty zomorwſaghtok ther nagy o̊ro̊mre wgy mond zent ſalamon ez mellee o̊rwendetes zyw wygh
235 orchath thezeen De az zomorw elmee boczatatik || Leeleknek zomorwſaghara o̊rwendezo̊ kedw thezen wyraghzo ydo̊keth De zomorwſagh megh zarazt emberth En Io fyam Iokbba ne teǵ panazt Es mynden tho̊rtenetekbe gonoz bezeed myath ne tegy banatoth Merth mynden czapas zywnek zomorwſaga Es zywnek wydamſaga embernek eeleth zerenth walo eeleſe haborodot zyw nemz embernek zomorwſagoth Es az bo̊lcz ember ellene al annak banathnak altala ko̊zelgeth emberhez az halal Zomorwſaagh megh haythya zywnek o̊ nyakath wygh zyw Io egheſſegeth nemz De az zomorkodo embernek megh zaradnak tetemey Meegh ees wgy mo*n*d zent atanaſyws doctor Az zomorw ember myndenkoron gonoſſaghba wagyon Es megh haboryttya az zent lelketh kyt Iſten o̊neky felywl boczatoth ayandekkeppen Vga*n* erre thanwyth myn-

ket zent pal apoſtol mondwan Ne akaryaatok meg haboroythanya az zent lelket ky ty bennethek lakozyk Kybe Iegyőztetween wattok waltſagnak napyan | Laſſatok Iol megh En zerelmes attyamfyay hogy ne haborohatok megh az zenth lelketh ky thy benneteek lakozyk hogy ne thalantal el ne hagyon thyteketh Weſſetek el twletek mynde*n* kethſegőket Es batorſagokat Merth mynd ket felől meg haborwltatyk az zent lelők Veſſetek el twletek mynden zomorwſagot merth ez mondatyk ketelkedeeſnek Es bathorſaghnak hwganak Byzonſagal mondom tynektek hogy ez wylagy zomorwſaag meg bantya Es meg thőry Es meg fagatgya yſtennek zolgaloyt, Es ez wylaghy zomorwſagnak haborodaſa my*n*den gonoz keſeertethneel elle*n*ſeegeſb mert ygen arth Iſten zolgaynak De az zent lelek nem zenwedy ez wylaghy bozzwſagos bantaſokath Azeert En zerelmes attya*m*fyay őthőzyetek myndenkoron lelky nemes wyghaſagban ky myndenkoron malaztos Iſtennek előtte kezenſeeggel mynden lelky wygaſaagh Io Es yokath gondol Es meg wthal hewſagos zomorwſaghokat ha az lelky wygafagh Io Es kellemetes nem wolna ſoha ne*m* mo*n*dana azth *prophe*tha || Ewrwllyetek 236 wr Iſtenbe Es wyg[y]agyatok ty yghazak Es dyczekegyetek mynd thy thyzta zywők Es ennek wtanna ezt mongya őrwl az Igaz wr Iſtenbe Es byzyk ő benne Es dyczertetnek mynden ygaz zywyek kerdhetnetek ezt O en zerelmes attyamfya ha ez wylagy zomorwſagh gonoz Es arth az Iſten zolgaynak myre mongya ezt zent Salamo*n* Az bőlczelkődő zyw hol ot zomorwſaagh wagyon Es heytſagos zyw hol ot wygaſaagh wagyon feleleth En zerelmes attyamfyay ezt myth ez főlywl meg mo*n*dot yghekben Ielent zenth Salamon nem ertetnek egyebekrewl hanem lelky zomorwſagokrol Es ez uilagy wygaſagokrol De hogy nylwaban meg eerczeetek ezt akarya mondany Oth wagyon az bőlczelkődő zyw holot lelky zomorwſaagh wagyon Es heytſagos zyw hol ot ez wylagy wygaſaagh wagyon Valakyk Iſtenzerenth zomorwſagoth tarthnak azok bőlczek De valakyk ez wylagh zerent bankodnak azok heytok Es bolondok Vgy mond wr Iſten az ewangyelyomba Őrwllyetek Es wyghaghyathok | Merth thyneknek newetek Irwan wagyon menyeknek orzagaban Es zent pal apoſtol wgy mond Legyetek mykeppen zomorwak De myndenkoron őrwlyetek Es wgy mond őrwllyetek wr Iſtenben myndenkoron Es meg mondom őrwlyetek Azeert az lelky zomorwſaag yghen Io De oly feele

zomorwſagh ky thamad ez wylaghy allatoknak kewanatoſſagabol gonoznak mondathyk Lelky zomorwſaghrol ygy wagyon megh Irwan Bodogok kyk ſyrnak merth wk meg wygaztaltathnak De ez wylagy zomorwſaghrol wgy mond zent Salamon Sokakath megh o̊l az banath Es nynczen haznalatoſſag ő benne Es ez lelky wygaſagrol ezenkeppen yrattathyk o̊rwengyen wr Iſte*n* kereſo̊nek zywe Es ez wylaaghy vygaſaghrol wgy olwaſtatyk Iay tynektek kyk ez wylagon mewettek Es wygattok Merth megh zo̊peghytek Es meg ſyryatok Es zerelmes attyamfyay halghaſſatok myt ennek wtanna mond zent pal apoſtol Az banath ky Iſten myat wagyon czelekedy ydweſſeghnek penytencyayat De az zomorwſagh ky ez wylagh zerent czelekedyk Embernek ymaczagha ky myndenkoron 237 zomorw || Nynczen annak erey Es nem meheth fel Iſtennek zent zyne eleyben Azeerth En zerelmes attyamfyay weſſeetek le az banatoth hagyatok el az zomorwſagot mynden keſerwſegeth thawoztaſſatok el tytwletek Ne akaryatok adny magatokath ſok banathnak Ne keeſſetek zomorwſaghba Ne agyaatok az ty zyweteketh keſerwſeeghnek Ez Illyen keſerwſeegh mondatyk egynek Es yeleſnek heeth fw bynek ko̊zo̊th Es ez okaeerth kel el thawoztathny mynden Iſten zolgaythwl Azeerth mongya Iſydorws newo̊ zenth doktor ha the yol Es kegyeſſen eelendez ſoha zomorw nem leez Merth az yo eelethnek myndenkoron o̊ro̊me wagyon Thyztelendo̊ zyzek azeerth kerlek hogy thawoztaſſatok el thwletek az zomorwſagoth Merth mykeppen az moly megh eezy az dragalatos rwhat Es mykeppe*n* az zw megh raghya az faath wgyan azonkeppen az banat megh eezy Es megh raghya az zyweth Thyztohatok meg azeert ty zyweteketh mynden teſty zomorwſaghtwl Es ez wylagytwl Es tyneknek kellemetes lezen Imaczaghtok wr Iſtennek elo̊tte Ezeert Cryſtwſban en zerelmes attyamfyay thy teth byneytheknek | Emlekezetyeerth ſyry Es Ieſws Cryſtwſnak te mennyey Iegyo̊ſto̊knek zep zerelmeeben o̊rwlyetek ty el mult byneyteknek emlekezethyn ohayczatok Es menyey Ioknak remenleeſen o̊rwengyetek El hagyot bynetekrol es hewſagos reſtſeghto̊ko̊n bankogyatok Es menyey bodoghſaghnak ygeretyro̊l wyghagyatok el mwlt wethkeyto̊kro̊l keſero̊ghyetek Es az o̊ro̊k o̊ro̊mnek ayandekozaſarol wygh legyetek kyre thyteket meltoztaſſon az kynek az ty zyzeſeeges teſteteknek haylokaba gyo̊nyo̊rwſeghes lakodalmat zo̊rzettethek

[Egyenlő banathrol

O Iſtenbely en zerelmes attya*m*fyay halgaſſatok myt mond My nemes wrwnk Ieſws Cryſtws Myndennemoͦ yokat kyketh akartok hogy tegyenek nektek emberek ty ees tegyetek olyant oͦnekyk ebben fekzyk Iſtennek thoͦrwenye Es p*ro*p*he*thaknak mondaſy Es zent pal apoſthol Ezenkeppen zol erroͦl wyghagyatok az wygadogkal Es ſyryatok az ſyrokkal] ||

Iſteny zeretethroͦl 238

MI nemes wrwnk Ieſws Cryſtws wgy mond az ewangelyomban Valaky engem zereth en bezedemeth tartya Es en attyam ees zerethy oͦteth Es oͦ hoozya ywoͦnk Es oͦ nala lakodalmat theezwnk. Es zent Ianos apaſtal megh ezt mongya My zeretyek az wr Iſten mert oͦ eleeb zerethe mynketh Walaky yſtenth zerety koͦnyoͦroͦgh oͦ byneerth Es towaba azokba nem leelettyk Iſtenbely en zerelmes attyamfyay zereſſeetek az wr Iſtent Es hyyatok oͦteth ty Idweſſeghtekre merth az zeretet eeleth Es az gywloͦſeegh halal az wr yſten nem akarya oͦnnenmagat czak bezeeddel zeretetnye De tyzta zywel Es Io mywelkedetoͦkwel Iſtent az nem zerety ky Iſtennek paranczolatyt meg wtalya Az oly embernek elmeeye ky yſtent zerethy nynczen ez foͦlden De menyorzaghba mert myndenkoro*n* menyeyeketh kewan Inthlek azeerth tyteketh En zerelmes attyamfyay hogy zereſſeetek az eedes wr Iſtent myndeneknek foͦloͦtthe mert oͦ tyteketh walaztot Idweſſeegre | Ez wylaghnak Kezdetynek eloͦtte Inkab kel mynekwnk Iſtent zerethnwnk hogy nem ez wylagy atyankath Myre ? Merth yſten teremteth mynketh ees zylenketh thwlaydon kezeewel awagy az oͦ thwlaydon hatalmawal Mykeppen megh wagyon Irwan oͦ teremte mynketh Es nem my oͦteth Nagyobat toͦth my welwnk az wr Iſtenth honnem ez wylaghy zylenk Es azeerth hog foͦloͦtte zereſſoͦk zylenkneel az eedes Cryſtwſt Balgataghſagh embernek ynkab egyebeth zerethny Iſtennel Walaky ynkab zereth teremteth allatoth hogy nem teremtoͦt wethkoͦzyk Es ky eloͦl wethy Iſtennek zeretetynel ez wylagnak zeretetyt thewoͦloͦgh az Azert wr Iſtent kel myndeneknek felette zeretthnwnk·

Mongyatok kerlek zerelmes attya*m*fyay nagy zeretettel es nağ
bwzgoſaggal Cryſtwſrol, Zeretőm ő ennekem Es en őneky ky le-
gheltetyk lylywm wyragok kőzőth mygh napnak meleghſege
eerhety Es ſetethſeghnek homaloſſaga hayolwan el eerkezyk Cry-
ſtwſ Ieſwſnak zeep yegyőſy kerlek hogy nylwaban mongyatok En
239 zeretőm zőrkőzyek en hozyam zerelemnek Es ‖ Kewanſaghnak
Kőtelewel Es en ő hozya ragazkogyam Es tharſalkogyam wyzon
ellen eggeſſwlő zeretetthel Ky legeltetyk lylywm vyragok kezet,
awagy gyonorkedyk Es őrwendezyk az feenlő Es yllathozo zeep
zenteknek yozagy kőzőth Es zenth zyzeknek kary kőzőth mygh-
len napnak ydey tarth Es ſetethſeghnek haylaſy myghlen ez yelen
walo ydőnek kődős bwrwlaſa el mwlyk Es nap teczyek az az, el
Iwen az őrők bodoghſaghnak fenes nylathkozaſa, En zerelmes
attyamfyay byzonyawal nagy ygagaſſagh az wr Iſtenth tellyes
zywnkel zerethnwnk Es ő hozya tekeelletes akaratwnkal ragazkod-
nwnk Ky ő benne felſeges Io Az felſeges Ioth zerethnye nagy
bodoghſagh walaky yſtenth zerety az yo De az ky yo bodogh ees
Menewel ynkab ember az wr yſtenth zerety annewal nagyoban
bodogh Az zereteth, Ieleſſen Es kywaltkeppen walo yozaagh az
zenteknel Cryſtwſbely En zerelmes attyamfyay Azeert mondam
ezeketh hogy ſemmy ez wylaghy zereteth el ne zakazyon wr
Iſtennek zerelmeetwl Cryſtwſnak | Zerethő Iegyőſy meghees ker-
lek hogy wala myth mongyathok az ty menyey zeep yegyőſtőknek
zerelmeeről feleleth, Myrranak zep győkereenek yllatthya En
zerethőm eennekem mellyembe lakozyk Mond ky en zerető
attyamfya nylwaban hogy azokath kyket mondaz eerthheſſek
megh Myrranak ǵengeſeeghes yllattya en zeretem en mellyembe
lakozyk Embery zywnek yele mondatyk en mellyembe Azeerth en
zeretőm az az en nemes wram Ieſwſnak Cryſtwſnak zeep yeǵő-
ſőmnek emlekezety kewanſaga Es zerelme myndenkoron megh
maradwan leezen en zyemnek belſő rezeben Vgy hogy mynd yo
zerenczamnak ydeyen Es ellenző zerenczamnak ydeyen emlekő-
zethre hozok mynden Iokath kyketh ennekem adoth Merth zere-
the enghemeth Es halalth zenwede En eerőtem Es menybe meene
Es hogy ő hozya ywthhathneek mynden naponked ezenkeppen
hyw engemeth Iwy az kyethlemből en zerethőm Iwy az kyethlem-
240 bewl ‖ Iwy Hogy Koronaztaſſal Ieſws Cryſtwſnak En zerethő
yegyeſemnek bal karya en nyakam Es feyem alath ky mondatyk

zenth leeleknek ayandeekanak ky nywghoweek een bennem Ith ez yelen valo wylaghnak eelethebe Es zenthſeges yraſoknak ertelme legyen en elmembe hoǵ ŏteth megh Iſmeryem Es megh Iſmerwen zereſſem Es az ŏ Iob karyawal ewlellyen megh enghemeth Vǵ hogy az ŏrŏk bodoghſaghnak dyczŏſeghebe wygyen engemeth En zerelmes attyamfya keeryed Cryſtwſnak zyz leanyth kyk the weled wannak Es mond ezth ŏnekyk fyzyetŏkbe engemet zep wyragokal hymczetek be zeep almakkal Merth Cryſtws Ieſwſnak zerelmeeben gŏttretem O ty zenthſeges neneym kyk ymmar Cryſtwſth Ieſwſth myndeneknek felette zeretytŏk Es az ŏ zerelmeenek elette ſemyth nem wettŏk eekŏſŏhetŏk megh engem thy yo peldatokal Es hogy mymodon En zerethŏ Cryſtoſomath meg lelhethneem Ielenczetek meg Merth ŏneky zerelmeerth bethegeſkedem en | Ez Illyen Zerelem eedes ez Illyen gyŏttrelem ǵonorw ez yllyen beteghſeegh zenthſeges ez Illyen zereteth tyztha ez yllyen zŏrkŏzeth zeplŏthelen ez yllyen eggeſeegh yllethetlen ez yllyen tellyeſſeegh waltozhatathlan O thy zenthſeges neneym ekŏſŏhetek meg engemeth zeep wyragokkal thy tharſſaſagos egyeſſeeghteknek zentſeges peldayawal Merth az en zenth yegyeſemnek cryſtwſnak zerelmeyert bankodom Te thyztelendew zyz byzony hoǵy Ieſws Cryſtuſnak te menyey Iegyŏſŏdnek zeep zerelmeerth bankodol hogy az ŏ zerelmeerth myndeneketh kyk ez wylagon wannak el hacz Es megh wtalz byzony hogy Ieſws Cryſtwſnak zerelmeerth The menynyey emlekŏzetŏdnek agyaban fekzez ha cryſtwſth myndennek felette zereted Azeerth Cryſtwſba mynd kezenſegel en zerelmes attyamfyay ha cryſtwſt ty tellyes zywetekel zeretendytek Es ſemyt az ŏ zerelmeenek elŏtte nem wetendetek wgyan azon Ieſws Cryſtwsſal thy zepſegw yegyŏſtŏkel menyeknek orzagaban ŏrŏkwl ŏrŏke wyghadoztok Maſodzor ha xpuſth || Mynd ty tellyes elmee- 241 tek zerent kewetendytek Es tellyes eelmetek zerent zeretendytek Mynden kethſeghnelkyl ŏ wele menyey bodooghſaghnak hazayaban ŏrwendeztek Es ŏteth mynd az ſok dyczeſeghes zenth Zyzekkel wala howa menend eſ theerwlend ŏtet kŏwetytek Harmadzor ha mynden ayttatoſſagtokal az eedes Cryſtwſhoz ragazkodandotok Es ŏ hozya eeyel nappal fohazkodandotok Ith ez wylagon lettedben Mynden kethſeghnelkyl ŏ weele wygadoztok az menyey palothaban Es az zent Zyzeknek karyban eeneklŏtŏk ŏneky eedes dyczerethre walo eenekleſŏketh Mykeppen meg wagyon yrwan

Ky legelthetől zeep lylyum wyragokkezeth kernykeztethwen zyzeknek thanczyaban Az Iegyes eekeſwltetőth dyczo̊ſeggel Es ő zereto̊ynek ywtalmat fyzethween The walahowa megy, oda zyzek keeſernek dyczerettel eneko̊lwen the wthannad fwtoſnak Es eedes eeneklefo̊kel zeneghnek Ez bezedo̊keth azeerth mondam een zerelmes attyamfyay hogy Cryſtwſth myndennek felette zereſſeetek Es hogy ſemyt ő zerelmeenek elo̊tte ne ko̊weſſetek Kerlek thyteketh en zerelmes attyamfyay hogy cryſtwſnak kywo̊le | Semmynemo̊ Zerelmeth ne kereſ Es ſenkyt ne zereſſetek Es ſenkynek zeepſeegeth ne kewanyatok Cryſtwſnak zeretetyeerth ſyryatok Es ohayczatok mynd adyghlan mygh eerdemlytek lathnya ő zent attyanak yoghyan wralkodnya amen

Attyafywy zeretetro̊l

EN thyztelendő zerelmes attyamfyay halgaſſathok meg Mellyeeketh mond my nemes Idwezythtenk wr Ieſws Cryſtws az ő thanytwanynak Ezen Iſmernek meg hogy en tanythwanym wattok hogy ha zereteteth tartandotok egymaſhoz Mynden Igazan eelő hywek Cryſtws thanytwanynak mondathnak es Ky mynd annak thanythwanyanak mondathnak Kynek thwdomanyat Ko̊wethy Azeerth walaky akar cryſtwſnak tanythwanya lennye eenczelko̊gyek ő baratyth attyafyait mynth o̊nnenmagath zeretnye Attyafywy zereteth gonozt nem eenczelkedyk es nem czeleko̊dyk Myre? mert az therwennek fondamentoma Es thekelleto̊ſſege az zeretet ||
242 Azeerth mongya Zent pal Iaryatok zeretetben Mykeppen Cryſtws ees zerete mynketh Es adaa o̊nnenmagat my ero̊ttwnk Es zent Ianos apoſtol megh wgy mond ky zerety ő attyafyath wylagoſſaghban lakozyk Es thantorodas nynczen ő benne De ky gywlo̊ly ő attyafyat ſetetſeghben lakozyk Es homalyban yar Es nem thwd howa menny Merth az Setethſeeghnek homalya megh wakyttottak ő neky zemeyth Valaky azth monga zeretem Iſten: Es ő attyafyath gywlely hazwgh az oly ember Es byzonſaagh ő benne nem lelettetyk Es ez paranczolath wagyon nekwnk az wr Iſtentwl, hogy ky Iſtent zerethy az zerety o̊nnenma- attyafyath ees De walaky nem zerety attyafyat kyth lath Es yſmer Iſtent kedyglen kyth nem lath hogyhogy zerethhety zent Salamon ezth mongya

Mynden Ideben zereth az ky barath leend, Es attyafyw zykſeegnek ydeyen byzonywltatyk meg Es zenth Agoſton megh wgy mond Emberth megh gyozy embery bodogſaggal Es dyczerettel őrdőghőt győzy | Ellenſeghnek Zerethſeghewel De en zerető attyamfyai nem kel Iſtennek zolgay kőzeth teſty zeretethnek lennye De lelkynek Nynczen Iſtennek elette nemeſb, zeretethnek yozaganal Az erdeghnel kedyg ſemy kewanatoſb mynt zeretethnek megh hydeghwleeſe Az zent zereteth nem twd thantorodaſth Mynden hyw embereketh yttely attyadfyaynak lenny Emlekezyetek meg rola hogy egy meſter zerzeth mynket Az byzony zereteth nem zenwedy thantorodaſnak keſerwſeegeth Thiztelendő attyamfyay Attyafywy zeretethbe megh Iſmeerhetythek mykeppen kel Iwthatnotok Iſtennek zeretetyre Ky wthnak mondatyk Mert mykeppen az zereteth embernek elmeeyeth fel emely Wgyan az gonoſſagh el fődőzy wgy hogy ſem yſtenet ſem attyafyath byzonyal nem zerethhety De ſem attyafyath Iſtennel kyl Byzony zeretetőth tarczatok hogy ha baratotokath zeretytek Iſtenben Es thy ellenſeegtőketh Iſtheneert Mynewel ynkab beewőlkődendőtek attyafywy zeretethben Annewal nagyoban bellyeb leeztek Iſtennek yſmeretibe || Ha ty byzonſagal zeretytek attyatok fyath nywgodamba 243
lezen myndenkoron thy nektek zywetek Az oly ember ky ő attyafyarol gywlőſegeth tarth kőrnywl veeteteth homalyoſſagal Es banattal De ky zerety ő attyafyath tyzthwytaſt theezen ő elmeenek zemeyn Iſtennek nylwaban walo laataſara De magha en zerelmes attyamfyay yntlek Ez bezeedekkel tyteketh hogy teſth zerenth egy emberth ſee zereſſetek Azeerth mongya zent Iſydorws doktor Igen ſylleth az ez felden ky halando emberth zereth teſt zereenth főlőtte Azert wr Iſtennel eggywth nem lakozhatwnk ha ez wylaghon egymaſſal Igyeneſſek nem leendwnk Es az barathſaagh zykſeeghnek ydeyen byzonyultatyk megh Ha wr Iſten*n*ek paranczolattyath akaryok őryznye hath mykeppen my magwnkath thwlaydon wga*n* zereſſek my attyankfyat Es baratynkath leelek zerenth Valaky tetteteeſnel kyl zerety ő embery attyafyath Hamar megh engeztely Iſteny attyat Valaky zerety ő barathyath nem thezenaz olyan gylkoſſagoth ſem paraznaſagot ſem wrſagot ſem hamys hyteth | Sem Hamys thanwſagoth Nem ragadozaſth nem yrygyſegeth ſem haborwſagot Azeerth thyztelendeu zyzek Iſteny Es attyafywy zereteteth kybe mynden thőrwenyek Es profetaknak mondaſy fyghnek

Mynden koron tharczok zywnkben Es mywelkedetynkel beeh thellyeſo̊hek De ha my attya*n*kfya zenwed walamy nyomorwſagoth awagy betegyſegeth awagy kaart awagy ha temleczben vettetyk Ez Illyeneken banatoth thegywnk Es anya zenth egyhaznak taghyaynak mondatwnk De ha ezeken nem bankokandwnk Imar anya zenth egyhaztwl el zakadwan wagywnk Az zenth zereteth ky myndeneketh egybe gywyth Es egybe raggath, anya zenth egyhaznak ky mynden taghyath eeltety Ha latand mynketh my atyankfyaynak Es yo baratynknak karan Es wezedelmen o̊rwlnwnk legottan el zakazth mynketh zenth egy haznak thagyaytwl Es Myndaddeghlan faydalmas az meg ſerwth tagh mygh az egheez teſtben
244 rezzerenth tartatyk De ha az tagh || El Haſonlandyk az teſtul ſem eero̊zhet ſem fayhat az wtan Ha embernek keze awagy laba awagy egyeebneemo̊ taghya el ozlatandyk az egheez teſtwl Es ha valameľ rez kenzaſra awagy thyzre vetetendyk ſem ęro̊znek ſem kenzodnak Myre? Merth Immar el thawoztak az egeez teſtwl Illyen modon waǵo*n* mynden kereztyennek dolgha ky egyebeknek karan Es nyomorwſagan awagy zomorwſagan Es zykſeegen ne*m* bankodyk De Inkab azon o̊rwl, ky annal ees gonozb Es eektelemb Merth ymmar legottan anya zent egyhaztwl el zakadot Es Ideghen My kedyglen tyzto̊lendo̊ zyzek kyk anya zenth egyhaznak taghyay wagywnk Ha byzony Es tekeletes zereteteth akarwnk o̊ryznye Zereſſek yol mynd az hyw embereketh mykeppen my magunkath Merth mynekokaeerth Cryſtws Ieſws nekwnk feywnk Es eredethwnk, erdemlenk my o̊ taghyay lennu*n*k Es mykoron Cryſtẅs Ieſws meg Ielo̊nendyk ky my dyczo̊ſegwnknek mondathyk My ees zerethſeeghnek ygyeneſſeegewel auaǵ Iſteny | Es attyafywy Zerelemnek eggyeſſeegewel o̊ weele Ielenheſſwnk dyczo̊ſeghben, Akkoron embertwl o̊ barattya zerettetyk yghazan, mykoron ne*m* o̊ magaeerth De Iſteneerth zerettetyk Ezth byzonyttya bodoghſagos zent Iſydorws doktor Walaky meerteklethlen zerety z o̊ barattyath, ynkaban zerety azt o̊ magaeerth hogy nem Iſtenerth Akoron mynden wr yſtennek yowotanak Es Iſteny ygaſſaganak thezen ellenzeſth Mykoron megh wtallya o̊ baratyath nyomorwſagh myat megh weretteth Es nyawalyaſſagh myat megh bantattath Az byzon barathſaagh ſemy okwethees myath ky nem rekeztetyk Es ſem egy Ido̊ben el nem hagyattatyk De wala howa az ydo̊ magath forgattya Myndenkoron ereyben wagyon, keweſſen leelettethnek

maſtan oly baratok kykkezet az zereteth mynd vegygh draga
leegen Az byzo*n* barathſaagh ky ſemyth o̊ barattyanak yozagaban
nem kewan De czak az Io akaratoth wgy hogy yngyen zereſſe
o̊teth zereto̊th Azeerth Cryſtwſbely en zerelmes attyamfyay Inthlek
tyteketh || Hogy zereſſeetek ty baratokat yſtenben, az az mynden **245**
yoban Es zereſſeetek tyteket haborgatokat Es ellenſeeghteketh wr
Iſteneerth mykeppen megh wagyon yrwan zereſſeetek ty ellen-
ſeghteketh Es yot thegyetek azokkal kyk tyteketh gywlo̊ltenek Es
ennek wtanna, ha eehezendyk the ellenſeeged eetelth agy o̊ neky
Ha zomehozandyk ytalth agy o̊ neky Es zolgaly o̊ neky Ioth mon-
gyatok tyteketh haborghatoknak Algyatok o̊keth Es ne akaryatok
o̊nekyk ghonozth mondanya Az kewanat awagy egymaſhoz walo
ayttozas, Es az zenth Zeretetnek hwga wgy hogy az zereteth nem
wolth ſoha ayttatoſſaghnelkyl ſem ayttatoſſagh Zeretethnelkyl
Thyztelendo̊ attya*m*fyay azeert zykſeeghes mynekwnk az aytta-
toſſagh kykben enne Iozagok wannak Es kybo̊l enne Iok tamad-
nak thwgyatok ezth kedygh hogy az ayttatoſſagh tarth keth zar-
nyath Az yob zarnya mondatyk Iſteny ayttatoſſaghnak Az bal
zarnya attyafywy ayttatoſſaghnak Senky emberfyay ko̊zwl eggyk-
kel ezo̊knek nem meheth menyorzaghba Myre? Merth ſem |
Iſteny ayttatoſſagh o̊nnenmaga attyafywy ayttatoſſagnel kyl ſem
attyafywy ayttatoſſagh czak Iſteny ayttatoſſaghnelkyl haznalatos
meńnyey o̊ro̊k bodoghſaghnak veetelere Es nyereſeegere, bo̊lczeſe-
ges zyzek walazyatok tynnenmagatoknak ez keth zarnyakath kyk
mondathnak yſteny Es attyafywy aytatoſſagoknak hogy zabadon
ro̊pwlheſſetek yoth mywelkedwen az menyey orzaghnak hazaya-
ban amen

Az el kezdewkrewl

EN Thyztelendo̊ attyamfyay halgaſſatok zenth bernald dok-
tornak mondaſath Nem kereſtethnek wgy mond kereztyenekbe
kezdeto̊k awagy eredeto̊k De weegh Es megh maradas Mykeppen
zent pal apoſtol ghonozwl kezdee De yol weegezee Iwdas ſcarioth
ky wrwnknak thanythwanya wala Iol kezte wala De gonozul wee-
gezee Dyczertetyk Iwdaſnak kezdeeſe De eeleteenek veege karhoz-
tatyk De heyaban embernek kezdety deczeeretes mykoro*n* o̊ ||
Veeghe Karhozatos Azeerth mongya zent gergo̊ly doktor Io tee- **246**

telnek Iozagha wegygh meg maradas De heyaban teetetyk az oly Io ha ő eeleteenek weege elewt el hagyattatyk Erről ees wgy zol zent Iſydorws doktor Nem ytheel wgy mond Iſten emberth el mwlth eeletheből De ő eeleteenek wegezeteből byzonyawal Ky mynd ő halalanak napyan ygazwltatyk awagy karhoztatyk Merth megh wagyon yrwan walahol theged leelenlek oth ytheellek Zent marya magdaleena ees azeerth eerdemlee Cryſtwſth fel thamadwan elezer lathnya Merth őteth megh nem zôneek kereſnye Anya Zenth egyhaz ees eenőkly ew zerethőeeről hol ot ezenkeppen mond En agyamban mynd eethatal Kereſeem kyth zerete en lelkem Inthlek azeerth tyteket tyztelendő zyzek hogy kereſſeetek azon wr Ieſws Cryſtwſth thy ágatokban azaz ty elmeelkődeeſteknek nywgodalmaban Es menyey gondolattoknak vezteghſeegheben Mynd eetatal kereſſeetek őteth Erczetek ez Ielen walo eelethben wr Iſtenhez fohazkodwan Es ewteth kewanwan Hogy ewteth | Thekelleteſſegel lathaſſatok az mas wylagon Es neezheſſeetek wralkodwan ő zent attyanak hatalmas zekyben, zenthelen kereſſeetek őteth yol eelween hogy ő zent zyneeth lathaſſathok menyeknek orzagaba keerlek Cryſtwſnak Iegyőſy hoǵ mońgyatok ez zokat zenth dawyd profetawal eegyetembe zomehozeek en lelkem En Iſtenemhez elő kwthfwhez vallyon mykoron ywők Es yelenem wr fyw zyneenek előtte, byzonyawal ty lelketek wr Iſtenth zomehozya Ha őteth myndennek felette zeretytek Byzonyawal ty lelketek wr Iſtenth zemehozya ha az ew zeep zerelmeerth ez feldyeket myndent meg wtal Byzonyawal ty lelketek wr Iſtent zomehozya ha őtet attyanak yoghyan wralkodwan kewanya Es ayttya Megh vǵan azon *prophe*tha Illyen bezeedekkel ynt mondwan, kereſſeetek wr Iſtenth Es erőſſwlletők megh kereſſeetek ő zenth zyneth myndenkoron Azaz bwőlkődeſben Es zomorwſaghban zeghenſeeghben Es kazdaghſagban beteghſeghben Es egeeſſeghben Iffywſaghban Es wenſeeghben kel wr Iſtent kereſnwnk thellyes
247 elmeewel tellyes Igyekezettel hogy eerdemynk ő myatta || Megh ereſſwlnwnk zent nyayaſſaghban Es egyeſſegben Es hogy őtet meg lelheſſők Es lathhaſſok Az menyey bodoghſagban Thyztohok meg azert my magwnkath mynden teſty Es lelky fertelmekből, mert nem egyebkeppen czak tyztha teſthel emelkődhetwnk fel Menyorzagban fel tamadaſnak napya Nem lathattyak az felſeges wr Iſtenſeghnek dyczőſegeth Hanem czak azok kyk tyzta zywel wan-

nak En zerelmes attyamfyay hygyetek ennekem hogy nem hyttoknak Es bwdoſoknak aawagy ezee wezetteknek zőrzetteek Iſtennek orzagat de gyorſan kereſőknek, keerőknek Es zőrgetőknek Merth my wrwnk Ieſws ees wgy mond, keeryetek Es wezytek kereſſeetők Es megh lelytek zőrgeſſetek Es megh nyttatyk nektek Kel aazeerth keernye menyeknek orzagath ymathkozwan, kel kereſnye Iol eelwen, kel zőrgetnye Iſteny zolgalathban wegygh megh maradwan Nem eleegh embernek Ioth kezdenye Hanem ky mynd eenczelkőgyek azokath kyketh Iol kezdeth ő eeletheenek wtolſo weegeyghlen wonnya Merth őneky az Igaſſagnak wtath Iob meg ne yſmernye hogy ne*m* mynth | Iſmereth wtan hatra theernye Azeerth mongya wnnenmaga ydwezyttenk az ewangelyomba Senky nem Azokkezzől kyk ő kezőketh wetyk az ekeere, neezwen hattra alkolmaſok Iſtennek orzagara Azeerth een tyztelendő attyamfyay zykſeegh hogy az őrők menyey bodoghſagnak kewanſaga myath zőrgeſſwnk felſeges wr Iſtennek kegyelmes fyleybe Ne zőnywnk megh az yoktwl kyketh keztwnk mygh nem őnnenmaghaa megh nylathkoztathwan eerdemywnk ez halalnak themlőcheből kywe zabadwlny Es menyey hazanak kapwyara ywthhatny Cryſtwſbely en zerelmes attyamfyay Ighen yo Es haznalatos myneekw*n*k wr Iſtennek zolgalattyaba wegygh megh maradnwnk Mert kyk zenth monoſtorbol ez Iſtentwl fwtamoth wylagra thernek, nagyob feketheebek awagy zernyebbek leeznek az alwth zenneel Myre? Mert ő elmeeőknek thwnyaſaghok myath Iſteny zeretethnek tyzeenelkyl meg halnak Es el fogynak Azeert mongya zent Iſydorws doktor kyk yo eelethről, ghonozra theernek Ez wylagy kewanatoſſagoknak myatta azok meg kődőſwltenek || Ees bynnek 248 Zernyw vothawal megh főrtőztettenek Es homalyoſwltanak Es az felſeges wr Iſtennek fenlő wylagoſſagatwl Idegenek Es kylenek, kyk zenth claſtrombol ez wylagra fwthnak angyaly tarſaſagoktwl el thawoztathtathnak Es ődőgőknek tarſaſagokba eſnek kyk zentſeges gywlekőzeteth el hagynak Es ez wylaghy eelethre zalnak le Iſteny Iſmeerettwl el thawoznak Es tharſaſſagos nyayaſſagathwl el zakadnak Es ődőghnek byroſagha ala wettethnek Cryſtwſban en zerelmes attyamfyay ghondollyatok megh myt tettetek Naponked emlekezyethek meg rola honnan ywttethek Es myre Iwttetek Es myeerth Iwttetek Thy wr Iſtenerth myndeneketh kyk ez wylagon wannak, el hattatok Es megh wtaltatok Es ő zenth zerel-

meerth ez claſtromot walaztottatok Thy menyeknek orzagat meg wetteetek Es thy magatokat araban aloyttothtatok Enczelkegyetek azeerth nagy wygyazaſſal hogy el ne wezeſſeetek az o̊rök orzagoth kyth wettetek De hogy ynkab tardhaſſatok o̊ro̊kwl, kyth aakartatok Es kewantatok oyatok hogy el ne wezeſſeetek Az orzagot kyeert magatokat | Iwthalmwl Adatok Halgaſſatok zent pal apoſtolnak mondaſat Nem koronaztatyk ſenky hanem ha tho̊rweň zerenth wytheezko̊dyk Az Az ſenky nem veezen ayandekot valaky weegygh nem wyaſkodyk Az wytheezkedyk tho̊rwen zerent ky Io mywelkedethben meg marad mynd Halalanak napyayghlan Az wythezkedyk tho̊rwenzerenth ky Iſteny zolgalathban megh marad czalardſagneelkyl Es tetteteeſnelkyl Az wr Iſtennek meltan zolgal ky az yoth kyt el kezdo̊t mynd wegezetyglen wonzya Az Io mywelkedethben Iol gyo̊ytözyk ky azokath kyket kezdet el weegezy Azert mongya anyazent egyhaz o̊ hozya egyeſwltekro̊l yſteny zolgalatban megh maradokrol dyczerethro̊l walo zerzet keňbe My hazwnkba meelto mykeppen Cedruſnak eeko̊ſſeghe Es Cypreſſuſnak foghlalaſa Anya zent egyhaznak haza mondatyk hywo̊knek gyo̊ytözeeſe wr Iſtenth zolgalwan Es azokba*n* kyk Iſtenee wegygh meg maradwan Ez Cedrus Es Cypreſſus newo̊ faak rothatathlanok hw thermezetek zerent Es Iegyzyk wr Iſtennek zentyth, kyk
249 farathatathlanok Es lankathatathlanok o̊ tero̊mteeo̊knek || Bwzgoſaghban eeghwen Es Io mywelko̊detho̊kben eeleto̊knek wtolſo weegeyg alhatatoſſon megh maradwan Azeerth Thyztelendo̊ zyzek ty ees legyetek Cypreſſws wr Iſtennek hazaban Io eelethben veegygh meg maradwan Es ennek wtanna Azon Iſtennek hazaban Cedros ees leeztek ha tytwletek Io eelethnek peeldaya zarmazandyk Es ty tarſaſagtoknak yo nyayaſſagnak nemes Illattya adathandyk Bewlczeſeeges zyzek Azert mondam ezeket hogy ez wylagyakath tellyes zywetek zerent megh wtallyatok Es el hagyatok Azeerth mondam ezeket hogy ſoha ez zerzethnek eeleteet el ne hagyatok Es ez wylaghyra ne teeryetek Azeert mondam ezekath hogy ſoha ne akaryatok ez baraty eeleteth el hannotok Es mykeppen okthalan kywe okadathra wgyan ne theeryetek ez wylagra Azeert Inthlek tyteketh hogy ez claſtro*m*ba mynden thy eeletteknek napyayban wegygh meg maragyatok Es ez wylaghy eeletet ſoha ne kewannyatok Inthlek tyteket hogy nagy kewanatoſſagal zereſſeetek ez Claſtromoth Es hogy tellyes zywetek zerent

ez wylagoth hatra hagyatok Inthlek tyteket hogy wr Iſtennek hazaban myndo̊n Időgbe*n* | Megh Maragyatok Es ſoha ſemykeppen ez wylaghra ne Igyekezzetek Myre ? Mert az zent monoſtorban wagyon lelky nywgodalmas eeleth, de ez wylagon nagy mwka zere*n*t walo eeleth Az monoſtorban leelettetyk zent eeleth De ez wylagon bynnel walo eeleth Az monoſtorban wagyon lelky eeleth De ez wylagon teſt zerenth walo eeleth Az monoſtorban wagyon menyey eelet De ez wylagon wagyon ez feldy eeleth Az monoſtorban wagyon nywgodalmas awagy wezteghſeeges eeleth De ez wylagon haborwſagos eeleth Az monoſtorban wagyon bekeſeeges eeleth De ez wylago*n* nywkhatatlan eelet Az monoſtorban wagyon czendeſſeeges walo eeleth De ez wylaghon wetekődeeſſekel walo eeleth Az monoſtorban wagyon thyzta eeleth De ez wylagon fo̊rto̊zetes eeleth Az monoſtorban wagyon tekelleto̊ſſegel walo eeleth De ez wylaghon wezedelmes eeleth Az monoſtorban wagyon mynden Iozagokkal walo tellyes eelet De ez wylagon mynden bynnel walo eeleth Az monoſtorban wagyon zenthſeges eelet De ez wylagon mynde*n* alnokſaghnak eeletthe || 250 Wr Ieſwſban Cryſtwſban en tyztelendő zerelmes attya*m*fyay hallatok byzonſaghal az yokath kyk az zent monoſtorban wannak Hallathok az gonozokat ees kyk ez wylagon wannak Hallatok az monoſtorbeely Iozagokat Hallatok ez wylaghbely ghonoſſagokat Hallatok ez monoſtorbely ydweſſeget Hallatok ez wylaghbely wezedelmeth hallatok my legyen az eelet Es az halal Maſtanſagal azeert Ime eleedbe mynd yoth Es mynd gonozt Imee zőmetek eleyben adok myndeneketh thy lelketeknek Idweſſeegeth Es wezedelmeeth Ime elo̊ttőkbe adom eeleteket Es halaltokath Ime elo̊ttekbe adok mynd thyzeeth mynd wyzeet Theryczeetek kezeteketh Es walazyatok el mellyket akaryatok Ime laſſatok paradyczo*m*nak wtath Es pokolnak wtat Ime az wth ky wyzen o̊ro̊k eelethre Es yme az wth ky wyzen o̊ro̊k halalra Azeert yaryatok mellyko̊n akartok Czak ez egyen kerlek eedes attyamfyay hogy walazyatok az yobykat Mondhattyatok alkolmaſon ez bezeedeket Io attyamfya ez thanaczoth o̊remeſt wezywk | Es ky Iob azt walazthywk ygen yo Es alkolmas myneekwnk thanaczot wennwnk Es ez wton ky paradyczomba wyzen wr Iſtennek ſegedſeegewel yarhatnwnk Thyztelendő zyzek myeerth az yobyk wtath walaztyatok wr Iſten*n*ek halath adok Azeerth az yo wtath kyth el keztetek tartany ne hagyatok el Io eelethnek zandokat mynden

eelettőknek napyban erőſſen tarczatok Akoron leezen thynektek gotok thekelletes ha wegezetyghlen megh allangyatok Az Idweſſeegh wegygh megh maradoknak ygeertetyk Es az eerdem meg alloknak adatyk Nem bodogh az, awagy nem zent ky yoth kezd De ky zwnethlen theezy Ha azeerth yozagos mywelkődetőkben my*n*d ty eletetőknek wegeyghlen meg maradandotok ydwezultek

A z z y z e ſ e e g h r e w l

Bewlczeſſeges zyzek weenek olayt ő edeenekben lampaſokkal egyetembe En zerelmes attyamfyay halgaſſaatok myth mondok Leelek zerenth Es teſt zerent zyzeknek nem mondatnak az
251 bolondok De az bewlczek Es ky mehetnek || Eleyben az wőleghennek mert olayt weettek ő edenyekben azaz zyzeſſeegeth tartnak ő elmeywkben De kyk czak teſth zerenth zyzek Es nem elmeyők zerent bolondok azok Es nem bewlczek Es nem mehethnek kywe ő yegyőſeknek eleyben Merth nem wetthek olayth ő edenyőkben azaz nynczen zyzeſeghők őnekyk elmeeyőkben Erről wgy mond zenth Iſydorws doktor Theſte zerent walo zyz Es nem elmeeye zerenth nem weezen reezth az ayandekozaſba Es Idwezythtenk az zenth ewangyelyomba wgy mond az bolond zyzekről byzony mondom nektek nem thwdlak tyteketh Ez okaeerth Inthlek tyteketh En zerelmes attyamfyay hogy legyethek mynd elmeetek zerenth Es mynd teſtetek zerent zyzek hogy ez wylagy eelethnek wta*nn*a eerdemlyetek thy menyey Iegyeſtektwl az eedes yeſwſtwl helheztethnye menyey nywgodamba Az zyzeſſegh nem hagyomas De yntees merth ygen felette melſeges, kőteztethween wagyon az zyzeſſeeghnek ayandeka Merth ez wylagon megh ment ez wylagy gonttwl Az mas wylagon tyztaſag tartaaſnak eerdemet veezy | Mynden kethſeeghnelkyl kyk tyztaſaghban weegezyk el ő zyzeſeegőketh wr yſtennek zent angyalyhoz leeznek haſonlatoſok Hyzem hogy az zyzek dyczereteſbek leeznek az őrők bodogſaghban Mykeppe*n* zent Eſayas p*r*op*h*e*tha byzonyttya mondwan, Ezt mongya wr yſten az meddwknek Adok őnekyk en hazamba Es een varamba helt Es neweth yobath En fyaymnal Es leanymnal, őrőkwl walo newezetőth adok őneky ky ſoha el nem veez Mynden byn zenth penytencyanak myatta wezen boczanatoth De ez zyzeſeegh ha el yzamandyk ſoha megh ne*m* eepultetyk Noha zent

penytencyanak myatta veegyen boczanatoth De magha ſoha az
eleebbely eppwleeſth megh nem nyery Thyztelendo̊ hwgaym ſemyt
nem haznal teſty zyzeſſeegh holoth nem leend elmeenek egeez
wolta Ez wylagy zyzek kyk o̊ eerdemekbo̊l dyczeko̊dnek keppwta-
lokhoz haſonlattathnak kyk yo mywelkedethnek dyczo̊ſeeget kywl
kewannyaak kyk o̊ lelky Iſmereto̊knek belo̊l walo otalma alath
kello̊t wolna wennye Ez az kyth az ewangelyomba monnak awagy
Ielenthnek ekeeppen || Zyzek nem weenek olayth o̊ edenyekben 252
Azaz nem tartanak byzonſoth yo mywelko̊dethro̊l o̊ lelky Iſmere-
tho̊kben De kywl walo zyw zerenth akaranak dyczeko̊dnye embe-
rek elo̊th nem zywkben wr Iſtennel zenth agoſton doktornak
mondaſy ſemyt nem haznal teſty zyzeſſegh hol oth lakozyk elmee-
nek dagaloſſaga Nag kylembſeegh wagyon lelky zepletelen zyzeſ-
ſeegh ko̊zo̊th ky ſemy ondokſagal megh nem fo̊rteztetoth Es az
kozoth ky nagy ſok gonoz kewanſagal rakwa En Thyztelendo̊
attyamfyay halgaſſatok zent yeronymos doktorth mondwan Semyt
nem haznal teſth zerent valo zyzeſſeegh ha elmeeyeben feleko̊dyk
Ennek wtanna ees ſemyth nem haznal az zyz teſthnek o̊ryznye o̊
zyzeſeeget Ha o̊ zo̊meyth ghonoz kewa*n*ſagos thekeentetektwl
megh nem wonyangya Theſtben zyzeſeegh tartas ſemyth nem
haznal Ha az Iſteny zent zereteth awagy alazatoſſaag ky eeltety
embernek zyweebo̊l kywe thawozandyk Inthlek azeert tyteketh en
zerelmes attyamfyay hogy legyetek zyzek mynd elmeetekbe Es
mynd teſtheteghben | Megys ynthlek tyteketh hogy wegyetek yo
mywelkewdethnek olayath thy hozyatok Es hogy eekeſyczeetek
meg thy lampaſtokath Io elkwlczekkel Es wylagoſohatok zenth
yozagokkal Hogy mykoron ez ywo̊teeſ leend Ime az zeep yegyes
el ywth kellyetek fel eleyben o̊neeky thy ees Iarwlhaſſatok eleyben
az eedes Ieſwſnak Cryſtwſnak thy menyey yegyeſteknek Es azon
yegyeſtwl eerdemlyetek helheztetny az o̊ro̊k menyey bodoghſagh-
nak o̊ro̊k nywgodalmaban amen

Iſteny dyczeerethro̊l

Soror kariſſima cu*m* inconſp*ec*tu dei cantas pſalmos et imnos hoc tracta in mente q*uod* cantas in voce ꝛct

En zerelmes attyamſyay mykoron wr Iſtennek zenth zynee-
nek elette eenekleesth Es dyczereteth mondotok kyth elmeetekben
forgattok azt mongyatok zodtokal ees Thy elmetek zodtokal egye-
ſwlyen, egyeſwllyen nyelwetekel ees Ne gondollyatok egyebet, Es
egyebet enekelyetek Ha egyebeth gondoltok elmeetekben Es egye-
253 bet eenekloͦtoͦk zodtokal || El weztytek az ty mwnkaytoknak
gymelczeet Es haznalattyat Ha teſtetek zerenth az zenth egy-
hazban allothok ees elmeetek kywoͦl bwdoſyk el veztytek ty eer-
demteket Ez Illyeroͦl mondatyk Ez neep engem czak ayakaywal
tyztoͦl De az ő zywoͦk thawol wagyon een twlem De mykeppen zol
rola ze*n*t pal apoſtol Dyczeerlek lelkemel Dyczeerlek elme*mm*el Es
enekloͦk zamal Es zywemel Igen yo azeerth myndenkoron elmee
zerenth wr Iſtent ymadnya Igen yo embernek zonak zengeeſeeuel
ymnoſokat pſalmoſokat Es egyebnemoͦ Deczereteketh Es lelky
vygaſagokat wr Iſtennek tyzteſſeegere tennye Mykeppen ymaacza-
gokkal ſegeeltetwnk Azonkeppen zeep zenghoͦ dyczereteknek mon-
daſaban erwendezyw*n*k merth enekleeſnek zokaſa megh wygaztal
zomorw zyweketh Egyhazbely eenekleeſ embereknek elmeeyeth
meg wydamwttya zomorwſagbelyeketh gyoͦnyoͦrkoͦttet reſteketh fel
yzgat byneſoͦket ſyraſra yndwyt Iollehet ygen kemeenyek legyenek
ez wylagy embereknek ő zywoͦk De mynt az eedes enekleeſnek
zengeſeeth hallangyak legottan kegyeſſeghnek zerelmeere thernek
Sokath wannak byzonyawal kyk zeep enekleeſnek eedeſſegeboͦl
meg zomorodnak Es keſeroͦdue*n* | Az ő byneketh meg ſyryak Az
ymaczagh czak ez wylagy eeletben haznal byneknek boczanat-
tyara De az egyhazban walo eenekleesnek dyczerety yegyzy wr
Iſtennek oͦroͦkwl walo dyczeretyt az oͦroͦk erembe ky megh wagyon
yrwan, Beati qui habitant in domo tua domine in ſecula ſeculo-
ru*m* lawdabunt te ꝛc Bodogok kyk lakoznak te zent hazadban wr
Iſten oͦroͦkwl ereke Dyczeernek tegedet Valaky hywen es fygyelmes
elmeewel dyczereteket enekel nemykeppen vr Iſtennek zent an-
gyalahoz tharſalkodyk Mykeppen? Merth ember azt dyczeery ő
tehetſeege zerent ez felden kyth az zenth anyalok zoͦnethlen ymad-
nak Es dyczoͦythnek menyben Dyczeeretnek enekleeſe neha yndyt
mynket ſyralomra neha kezeryth ymaczaghra Ez yly dyczeretek
teeznek mynekwnk halalatos eyely wygyazaſokat mondwan Exul-
tate iuſti in domino rectos decet collaudacio, Wrwllyetek ygazak
wr Iſtenben mert yllety az yokat az dyczeereth Dyczereteknek

eneklesy meg mutattyak mynekwnk napnak elſe orayat Nagy feneſſeghnek wygaſagawal mondwan Deus in nomine tuo ſaluu*m* mefac, et in virtute tua iudica me Wr Iſten te zent newedben ydwezycz engemeth, es te zenth || Iozagodban ytely meg engemet 254 Dyczeereteknek eneklesy megh zentelyk mynekwnk napnak harmad horayath mykoron azth mongyak Et veniat ſup*er* nos miſericordia tua domine, ſalutare tuu*m* ſ*ecun*d*um* eloquim tuum Es zallyon my reank te zent yrgalmaſſagod wr Iſten te Idweſſeged te zent mondaſod zerent Dyczereteknek enekleeſe megh wygaztalnak mynketh napnak hatod horayan kynyrnek meg zegheeſebeu Es kylenczed horayan bo̊yteket megh feythnek Es mynket megh elego̊ythnek lelky edeſſegel Es gyo̊nyo̊rwſegel Dyczereteknek eneklesy wr Iſtennek beeh yelenthnek Napnak vtolſo rezen mondwan Diricatur domine oracio mea ſicut incenſum in conſpectw tuo Eleuacio manuum tuarum veſpertinu*m* Ighazgattaſſek wr myndenhato Iſten en ymaczagom, zent aldozathkeppen te zenth zynednek elette The zenth yogodnak yelentheeſe eſthwely aldozath Dyczeereteknek enekleeſe thowaba ynthnek mynketh hogy dyczereteth thegywnk wr yſtennek conpletanak ydeyen mondwan Ecce nunc benedicite dominum omnes ſerui dominu*m* Ime ymar dyczeeryetek wr Iſtent vrnak kezenſeges zolgay Cryftwſba een zerelmes | Attyamfyay ereſſen tharczatok thy ezetekben hogy az edes wr Iſtennek zent fyleyben zepen zengh mykoron az hyw lelek kewanſaghnak zerelemnek Es ayttatoſſaghnak myattha pſalmoſokat ymnoſokath Es egyebnemw zent lelky dyczereteketh mond es enekel wr Iſtennek Innen wagyon hogy az zeep velegheny az eedes criſtws Dyczerethnek zerzeſeeben ynthween o̊ zerelmes yego̊ſeet Anya zenth egyhazat, awaǵ mynden hyw lelketh Es mo*n*dwan, Oſtende michi faciem tuam, ſonet vox tua in auribus meis Mwtaſſad megh ennekem the zenth zynedeth zengh theneked zozatod en fyleymbe, merth te zozatod ygen eedes Es te zyned ygen eekes Cryſtws zawa The wǵ mond en zeretem, ky nywgozol eedeſſeges gondolathnak agyaban kyben ennekem myndes eedes enekleſo̊kben Dyczeretekben Es lelky wygaſagokban Es ymaczagokban, kelletthel Iwy el Es mwtaſſad megh ennekem te zep zynedeth Es Iwy ky te zywednek tythkos kamorayabol Es mwtaſſad megh eǵebeknek peldawl o̊ yozagos thetemenynek zepletelen zepſeegyth Mykeppen megh waǵon yrwan, laſſok thy Io mywelkedet-

255 teket Es dyczőyczek ty || Menyey Zent attyatokat ky menyeknek orzagaban wagyon Sonat vox tua in auribus meis zengh the zeep zozatod en fyleymbe Az Az predycatoroknak zawok Iſteny dyczerethnek zawa Iſteny vygaſaghnak zawa kykkel egyebekkezőth en dyczerethemre Es en tyzteſſegemre haznalhacz, Iſteny zent dyczerethnek eneklesy győnyőrkőttetyk az halgatoknak fyleyth Es thanoytya awagy Igazgattya hyw embereknek lelkeyth yol eelnye Az eneklőknek ő zawok egy lezen zenth angaloknak zawokkal kyket nem lathatwnk, egyelőhek azerth azerenth Dyczerethnek zozatyath ő welek Wr Iſtennek zolgaloy mykoron tartoznak Iſtennek zenth neweenek Dyczeretyre Az főlywl zarmazo vyzek ezth yelentyk kykről wgy mondatyk Benedicite aque que ſup*er* celos ſunt dom*in*o Dyczeeryetek vyzek kyk egheknek felette vannak wr Iſtent Merth azt valaztottak ne*m* wezteghlygh őrőkkwl ereke Dyczernye az eedes wrnak zent neweeth De az alſo wyzrewl mondwan wagyon ezenkeppe*n* gywllye[t]nek egybe az zyzek kyk eghnek allatta wan*n*ak | Egy zoros Helyre Mert az walazhathlanok mynde*n* ez zeles wylagon kyk maſtan el ozlottanak egy herre gywlnek, Merth pokolba nagy keſerw kenra, zentelen kel az Iſtennek hyweynek dyczerethtel halaath adwaan Merth az eedes wr Iſten wygadoz hyu embereknek zyweyben En*n*ek byzonſagara hogy wr Iſthen wyghagyon az hywekben ezth wnenmaga mongya az edes Cryſtws Salamonnak dyczerethről zerzeth kenyweeben holoth zol az ő zeep Iegyeſeről Anya zent egyhazrol Es az hyw leelekről mondwan Que h*ab*itas in ortis, ky lakozol rekezes kerthben, Kerthben lakozyk anya zent egyhaz[ba*n*] Awagy mynden hyw lelek ky mynden remeenſeghnek Es Iomywelkődethnek zeldellő vyragawal tellyes, ky ymar ez yly kerben lakozyk Alkolmas annak hogy ő zep zerethőeenek, ő zep zenghe zawath hallanya agya ő zeep predykacyoyoknak zauat Awagy zenth wygadozaſanak zawat Awagy Iſtheny dyczerethnek zengheſeeth boczaſſa kybe az győnyőrkőgyeek kyk ő lelke kywan kyth baratoknaythnak Es mynde*n* ||
256 Valaztottak, Ky eelethnek bezeedyth, Az Az leczkeket pſalmoſokath ymnoſokath Es egyeb Iſteny Es lelky wyghadozo dyczereteketh kewannak hallanya hogy az menyey hazaba*n* megh elegegyenek Azeerth En zerelmes attyamfyay Mykeppen ymar ennek elötte megh mondottam tynektek ygen nagy zykſeegh hogy főlette mynden thy tellyes eelettekben dyczeeryetek az őrők my*n*denhato

teremtho̊ wr yſtenth merth ynnen yw Es adatyk thyněktek boczanat honnan az dyczeereth lezen Dyczeryetek azzerth o̊teth thy zywetekben Dyczeryetek o̊tet ty zotokban Dyczeryetek o̊tet zotoknak wygaztalaſaban Dyczeryetek o̊teth eenek wtanna ty tytkos elmeelko̊deſtekben Dyczeryetek o̊teth ty lelketeknek wygaſagos zawawal Iollehet hogy az Iſteny dyczeerethre byneſek Es meltatlanok wagywnk De azeerth Az dyczerettwl meg ne zenynywnk Merth ynnen hyziek nyerhethnye my byneynknek boczanattyaath honnan az wr Iſtent dyczeeryek Ezth kywe nylathkoztattya az eedes Idwezytto̊nek o̊nnen zawa az ſoltar kenyben, Sacrificium laudis honorificabit me, Zent dyczerethnek aldozattya | Magaztal fel Es dyczo̊yt engemet Megh wgy mond Es oda wagyon annak wtha kyth en meg mwtatok o̊neky Az Idwezytto̊ wr Iſtennek dyczo̊ſegere, oly mynt nylwan ezt mondana Az ymaczagokban wagyon dyczerethnek wtha, kywel az o̊rek dyczeretre ywthacz De ha een ezth tynektek megh nem mwthatandom azt tynnen magatok megh nem lelhetytek Azeerth keerem thy zerelmeteketh hogy laſſatok hozya Merth my Idweſſegwnknek wtha, my theremtenknek kezeeben wagyon Inthlek azert tyteketh hogy o̊neky dyczerety ſoha ty zatokbol kywe ne zakagyon En thyztelendew attyamfya Iſten tynektek dyczerettek Azeerth ty ees leſetek o̊neky dyczerety wgy hogy myndenkoron legyen ty zattokban o̊neky dyczerety Amen

Olwaſtatyk Zent Albert pyſpekro̊l hogy mykoron ygen kewannaya meg twdnya mellyek wolnanak Iſtennek kellemeteſbek hogy azt tennek De maga Iſtennek o̊ || Kegelmeſſegeben byzwan mykoron 257 egyzer myſet zolgalna az wr Iſtenek teſtenek aldaſa vtan tartwan o̊ kezeeben az wr Iſtenek zent teſtet keruen yllyen bezedekel monduan

Vram Ieſus Cryſtws teged en addygh el ſem boczathlak ſem fel nem emenlek myghnem elezer nekem meg mondod mellyek wannak teneked kellemeteſbek Es en lelkemnek ydweſſegere haznalatoſbak, ky halla ez zoth mondwan neky Thyz wagon mellyek ennekem kellemeteſbek Es ennekem haznalatoſbak

ELſew ez ha atte eeletetben en zeretetemert egy penzth adandaz nekem kellemeteſb Es teneked haznalatoſb hogy nem halalod wtan egy arany hegyeth adnal ky az eget eerne fel :

Maſodzor ha egy ellened valo ygeeth el zenwecz en zeretetemeert Ennekem kellemeteſb Es teneeked haznalatoſb hogy nem mynd ez wylagnak erdo̊yt hatadon el zagatnad awagy el tho̊rned :

Harmadzor ha ymaczagodba vygacz Es az the almadba egy keweſet el hacz | En zeretetemerth Enneke*m* kellemeteſb Es neked haznalatoſb hogy nem halalod wthan tyzen keth ezer fegywereſt erezteneel az zereczenek ellen hoǵ vynanak o̊ welek mynden napon o̊ ellenekbe :

Negyedzer beteghwkel banny Es wton Iarokat bee fogadny en zeretetemerth nekem kellemeteſb Es teneeked haznalatoſb hogy nem mynt bo̊ytho̊lnel negywen eztendeygh vyzzel kynyerrel :

Ewto̊dzer ha baratodath tewelgeſnek vtarol meg fordoyta*n*dod nekem kellemeteſb Es teneeked haznalatoſb hogy nem ha menneel mezyth labbal zenth Iakab hazahoz Es mynden mel fo̊ldo̊n egy marok wezzo̊uel werneed tennen magadat hoǵ weered ky folna :

Hatodzor hogy tetwled mynden ydo̊ben yteeleto̊th el tawoztas Es ha walamyt hallaz awagy latz Ha teheted yobra fordohad az nekem ynkab kellemetes Es teneked haznalatoſb hogy nem mynd az eegigh fel menneel az Iſtheny ghondolathban :

Hetedzer tennen magadert kenyergeny hogy te byneydeth
meg boczaſſam Es teneeked malaztomath adyam ennekem kelle-
258 meteſb es teneeked || Haznalatoſb hogy nem my*n*t az en zent
anyam Es mynd az angyalok Es en zentym kyk meny orzaghban
wannak ez felden te eretted ymadnanak

Nyolchad hogy ero̊s hyted leegyen en bennem merth az nekem kellemeteſb Es teneeked haznalatoſb hogy nem ha egy kwlabath emelnel fel fo̊lthwl menyorzagygh Es mynden felo̊l eelo̊s tho̊rrel bee fyzned Es mezyttelen fel mennel myndeneſtwl foghwa az te teſtedeth el zaggathnad Es veredeth ky ontanad :

Kylenczed el hanny mynde*n* feldy wygaſagoth Es ennen magamba vygadnod az enneekem dragalatoſb hogy nem ha anny dolgoth tenneel kybo̊l ez wylagon meny zegeny waǵon mynd el eeltethned :

Thyzed Es wtolſo hogy egy kenyhwllataſod en eroͤttem Es en kenomnak emlekezetyeert Es te bynednek boczanattyaeerth nekem Inkab kellemeteſb Es teneked haznalahtoſb hoǵ nem ha ſyrnal annyth el mwlandoeerth awagy egyeeberth mykeppen thenger wyze Awagy the halalodnak wtanna egyebek tenneenek foͤroͤdoͤth az kenýhwllaſbol the eeroͤtthed ame*n* u e g e v a ǵ o *n* |

Wrnak neweben kezdetyk zentſeges elethnek moǵa

MInden yol veeǵe ezeben hogy ember Iſteny yozágnak el hagyaſaeerth eſyk keeſertethben Es o̊rdo̊ghnek twreben kyth ropertos doctor ekeppen byzonyth mondwan hogy meegh az angyalok ees, Es elſo̊ zylenkees yozaghnak el hagyaſaeerth eſeenek el Merth nem adanak halat a termezeth zerent walo yozaghrol, kyben az wr Iſten wketh teremtee azerth wgy ylleek hogy Iſtentwl o̊kees el hagyattaſſanak Myeerth o̊kes Iſtenth el hagyak Azeerth kyky mynd yol ezeeben weegye hogy akar mely nagy tekelletes embernek eſete Es wezedelme Ilyen modon leezen twdnya myeerth kyczynded Iſteny hozagot el hagyogathnya hewſagot zolnya wezteghſego̊keth ne*m* tartanya gyakorta nem ǵonnya Imaczagot thwńan mondanya Es mynd wegre yozaghba megh nem maradnya Mynd ezek kyczyndedeknek lattattnak lennye De maga mynd ezo̊ghbo̊l o̊rdo̊gh ygen nagy byneketh twd zereznye wegy peeldath
259 az || Hordorol kyt nagy abronczokal ko̊tho̊ztek egybe Es az abronczokath apro ko̊to̊ wezzo̊kel ko̊to̊ztek egybe Es ha az ko̊to̊ wezzo̊k el feſlendnek az abronczokees el feſelnek Es ezkeppen mynd az nagy hordo el omol Ezenkeppen walaky az kyczynded weethkezettel nem gondol laſſan laſſa*n* Igen nagyra newekedyk, kyſdednek lattatyk embernek hewolkodnya Es hewſagot zolnya Mykoron ne legyen kyſded weetek De Igen nagy kyro̊l az byzonſagh yǵ mond Mynden hewolkodo ygeero̊l kyt zolnak emberek okoth adnak yteleth napyan rola zenth gergely doktorees ygy mond Embernek zaya myneewel ynkab megh fo̊rto̊ztetyk az hewſagos zolaſſal annewal kyſſebe halgattatyk megh yſtentwl az ymaczaghba, kyſdednek lattatyk az ymaczagot twnyan reſten mo*n*danya Mykoron legyen

ne*m* kyczynded byn De ygen nagy merth ez yly thwnyaknak
feyere Ieremyas athkoth kyalth mondwan Athkozoth az, ky az
Iſteny dolgoth czalarthſagal thezy, kyſdednek lattatyk az yma-
czaghban Es Az zolofman wegygh nem allany | Ky mykoron nagy
wethek legyen Merth az oͦ mwnkayanak nagy eerdemeth el wezty
Merth doktorok ygy tartyak hogy mynden yo mywelkedethnek az
wegezety koronaztatyk megh Ezth megh byzonyttya Az mynden-
hato atyanak boͦlczeſege mondwan walaky wegygh allya ez Idwe-
zwl twdwan kedygh az agh ellenſegh hogy mynden yozaghnak az
wegezety yob, Mynden thehethſeegewel azon ynczelkedyk hogy
ezth wezeſſe el embertul Neeked kedygh ha ezed leyend ellenth
tartaz neky Es nem hagyod magadat megh czalny kyſdednek lat-
tatyk zerelmes attyamfyay az wezteghſeeghnek nem tartaſa Myko-
ron ygen nehez weetegh legyen Merth wgy mond zenth bernald
hogy az weztegſeegh tartas mynd az zerzethnek fondamentoma Es
eroͦſſeege kyth megh byzonyth Iſayas mondwan Az weztegſeghben
lezen ty eroͦſſeghtoͦk azerth mynden zerzetes ky weztegſegeth nem
tarth megh thyltoth ydoͦkoͦn megh wtalaſbol ez gonoz zokaſbol,
ez yllyen halalos keppen wethkezyk Merth az zerzetnek fonda-
mentomath Es eroͦſſeegeeth || Inczelkedyk el thernye Azeert yol **260**
ezwnkbe wegyek hogy az wezteghſeghnek tartaſa yeleſſe*n* ewth
yozagoth hoz embernek Elſoͦ yozagha wezteghſegh tartaſnak ez
Mert emboͦrth Iſten*n*el walo zolaſra zerez kyt meg byzonyt Ieremyas
profeta mondwan Io varnya wezteghſegel Iſtennek ydwoͦſſegeth
Az yſtennek ydweſſege az oͦ zent fya kynek myatta ez wylagh
Idwezwle Azeerth ez yſtennek fya yge kynek okaeerth weztegſeget
Es zywnek gondolattyat kereſy Es akarya merth wgy mond zenth
bernald dokthor hogy az kynek Iſten beloͦl zol nem ſokath gondol
az kywoͦl walo zolaſſal Es ky Iſtenth wallya tarſwl nem gondol az
Embery nyayaſſagal Ez oka myeerth ynth mynketh wezteghſeg-
nek tartaſara Seneka newoͦ meſter mondwan Intlek teged keſen
zollonak lennye Es koͦzel lezen hozad Iſten Maſod yozaga wez-
teghſeeghtartaſnak ez Mert boͦlczeſeegnek yegye kyth megh byzo-
nyt az zent yras mondwan Az balgatagh Ha weztegh halgatand
boͦlcznek alyttatyk Merth walaky balgatagh az weztegh nem hal-
gathhat | Azeerth Hogy Zerzethoͦſoͦk balgataghnak ne alytaſſanak
Es ne mondaſſanak zent Ieronymos tanoyttya ewketh mondwan

Eleb Iwywn az bezed az reſre hogy nem az nyelwre mert az aky nem akar zolnya kylo̊mben Hanem Ha eleb megh gondolya myth zol Ez ylyen ember o̊ zayanak kwlczath zywenek zekrenyeben tartya kyro̊l zenth yras byzonſagot theezen mondwan, balgataghnak zywe zayaban wagyon Es az bo̊lcznek zaya zyweben wagyon Harmad yozagha wezteghſeegh tartaſnak ez Merth embert ero̊ſſe theezen ellenſeghnek ellene allaſban Es Iſtennek malaztyaban zent paſtor apatwr ygy thanyttya wala baratyth mondwan Mert mykeppen az baynak ygen nehezen awagy ſoha megh nem gyo̊ztetyk hanemha gonoz bezedeth mondand Ezenkepen o̊rdegtwl ygen nehezen awagy ſoha ember megh nem gyo̊ztetyk Ha magath megh oltalmazangya ſok gonoz zolaſtwl Thanoyth erre mynket
261 Seneka newo̊ meſterees mondwan || Erre Haylob legy hogy o̊ro̊meſben halgas hogy ne zoly merth az hewſagos zolas hewſagos zywnek meg yelento̊ye Es mynemo̊ ember elmeyeben olyatannak mwtattya zayanak czaczokaſa Neked yozaga az weztegſegnek tartaſanak ez mert az Ayttatoſſagot emberben meg tartya Mert mykepen zokot az hordot bee zadalnia kyben az forro bor wagyon hogy a bor ero̊ſſeb legien ezenkeppen kel a zerzeteſnek zoros weztegſeget tartanya hogy az ayttatoſſagnak buzgoſaga benne megh tartaſſek mert ha az o̊ zaia Heuſagra Es ſok zolaſra megh nyttatandyk valamy ayttatoſſagh benne leend az el veez belo̊le zent gergeli doctor : — Meg ygi mond az ſok zolo zerzetes ygen wtalatos iſtennek Es mynd az menyey : — wdwarnak elette Zenth yacab apoſtol ees ygy mond ha walaky alyttya magat zerzeteſſnek ees nyelweth meg nem ehneyty Es ylyeteneknek hewſag zerzeto̊ſſege : — Iras to̊rlytto̊ meſto̊res wgy mond, elſo̊ lelky yozagot alitok lennye a nyelwet megh ehnytteny o̊to̊d yozaga Az | Veztegſeg tartaſnak ez mert az weztegſegh tarto zerzetes nagy bekeſegben lakozyk kyro̊ly igi mond a Zent iras az weztegſegben lezenty bekeſeghto̊k De weztegſegnelkyl walo kalaſtorom olyan mynt az rekez nekwl walo kert ky el pwztwlaſra wagyon wettethwen kyro̊l ygy wagyon megh yrwan Valahol az ſeweny nynczen oth el tekozlatykh a tartomany azeert valameľ zerzetes weztegſeget nem : — tarth ky weztegſegh az kalaſtromnak ero̊s kw fala ez yllyeten zerzeteſth ygen ſok gonoſſag foglallya megh Kyth meg byzonyth a zent yras mondwan ky el Zagatya az ſo̊went ezt megh marya az zomak Azeerth mynd ezo̊gbo̊l meg teccyk kyk magoghoz

nem latnak mene wezedelembe eſnek es mene karth walnak Es mene yozagh az weztegſegh tartaſbol yo̊yen mert wgy mondatek hogy yſtennel walo zolaſra zerőz Es bőlczeſeghnek ellene az aytthatoſſagoth emberben megh tartya es embert nagy bekeghben tarth amen ||

Maryanak menyorzaghban menetynek wtanna zent yanos fohazkodyk wala ew erette es aytatatos wala hozyaya Es keery vala ewteth mynd ew tellyes zyweewel hogy ewt meg lathatnaya Azert yſten ewteth lelekben menyorzaghban wywe Es oth halla zent Ianos Ieſwſth ew zent annyawal zolwan Es kerdezwen ew keſerwſegerewl Es eppeſeegherο̊l kyt wallot wala az fο̊lden Mondwan neky zyz marya Sok bozzwſagokath wallottam en te erted zeretο̊ fia*m* Ieſws De yeleſwl ez ewt lewn nagyob mynd az tο̊byneel Elſew mykoron tegedet az templomba wylek thahat Symeon monda neekem hogy az en lelkο̊meth keſerwſegnek tere altal folnaya az te halalodnak ydeyen Es aztwl foghwa mynd az te halalodyg zomorw leek Maſod mykoron tegedeth el weztettelek wala Es harmad napyk kereſeelek Harmad mykoron az ſydok megh foganak Neǵed mykoron teged az magas kereztfan fyghwen latalak Ewted mykoron az magas kereztfarol meg halua*n* en elemben le fogalak Tahat felele Ieſws mondwan en edes zylem ha walaky az elſew epeſegedrewl megh emlekezendyk annak adok tyztha penytencya tartaſth mynden byneyrο̊l es [eſ]megh eryzem azt mynden | ghonoztwl Maſod ha walaky meg emlekezendyk azrol hoǵ te engemet el weztetteel wolt Es harmad napygh kereſteel annak adok harom napot halalanak elewtte Elſew napon ygaz ǵonaſt Maſod napon tellyes penytencia tartaſt Harmad napon tellyes ywtalmat hogy ha zolgalt volna nekem negywen eztendeygh Harmad Ha walaky meg emlekezyk az en fogſagomrol azt meg akarom zabadyttanom teſti fogſagbol Es lelky foghſagbol Neged ha ky meg emlekezyk hogy az kereztfan lattal ha az ember az en kenomrol megh emlekezendyk az embert megh akarom az een keenombol ayandekoznom wgy hogy ſoha engem el nem feled Ewted ha ky meg emlekezendyk azrol hogy mykoron az kereztfaarol halwa

te eledben le fogthal annak adom az en yrgalmaſſaagomat es ſemyt thewle megh nem tagadok es adom azt te hatalmaſſagod hala hogy tegyed azt ew weele az myth te akarz Es mynd ezekert kel olwaſny o̊th pater noſtert es o̊th aue mariat

Walamely emberben ez ewth wagyon hamar bynben eſyk Elew kazdagſag mas zeepſegh harmad ky ſenkytwl nem feel neǵed hewolkodas ewted nyayaſſagh

Zent bona ventura azt mo*n*ǵa ||

Myeerth az hogy my eleetwnk ſem*m*y egyeb ne legyen hane*m* 263
eletrewl halalra menendew tahat myre kewanywk az byzontalan napoth Mert mygh to̊bbeth elwnk attwl tewb bynt teezwnk Es mygh az eleth hozyab az by*n* attwl mellyeb zent agoſton azt mongya Haſonlatos az erdeghez ky ew termezety zerenth akar eelny zent Ieronymos azt mongya ez wylagnak ew eelety nem eeleth hanem halal hazwgh eelet czalard eeleth mert nyha zewldul Es nyha ottan meg az zem pyllantaſygh walo eeleth Es megh : — rothatando mely eelet eelet yonkab new annal ynkab fogyatkozyk oly ez wylagy eleth telyes halowal meny ſok emberth te ez vylaghban megh kewtwztel Es meľ ſokak ymmar pokolnak kenyath zenwedyk athkozot ember ky emberben byzyk tyzteſſegh gyenyerwſegh kazdaghſag ezek orzagolnak ez wylagon de nehez ydweeſſeeghre

Aryſtotiles irya vilag biro zandornak

Alkozyk nemes feyedelem : — magadnak zolgakat en tanalczom zerent walazthanod Es ewketh meg keſertened tanalczokban Es mywelkedetekbe*n* Es twlaydonſagokban mynkenth | Elo̊zer yelentettem teneked merth ſok embernek twlaydonſaga, twǵad hogy dyczeſeges wr Iſten nem theremtet ſemynemo̊ allatot emberneel bewlczebben Es ſemyt nem zerzet ſem egy lelkeſben kyth nem zerzeth wolna emberben ſemmynemo̊ leelekben nem lelz oly erkwlczeth awagy zokaſt kyth megh nem lelz emberben Mert ember bator mykenth orozlan Feleken mykenth nywl, bew mykent kakas feſweny mykenth ees, kemeny mykenth varyw, kegyes mykent gherlice, alnak mykent no̊ſten orozlan, Zeled mykent galamb

Czwff ees ſod mykent rawaz Egy iǵw Es alazatos mykent barany Sereny es kenyw mykent wad keczke Reſt mykenth medwe Nemes es dragalatos mykenl elefant Rwt es goromba mykenth zamar Dagalyos myke*n*t ekerzem Engedelmes mykenth pawa Bolond mykent yztrwcz ekes mykent meeh bwdoſo mike*n*t wad kaan tanolatlan mykent byka fel rwgo mykent ezweer nema mykent hal nyelwes mykent feczke Belendes mykent dizno kegyetlen mykent bagoly keweer es kewely mykent loo, kaartheewo̊ mykent eker, okos mykent angyal Es termezet zerent nem lelhecz ſem lelkeſt ſem lelketlenth zamoſt ſem zantalan ſem mennyeth ſem [?] ſe*m*
264 valamynemo̊ || Hegyet Sem kedegh walamynemo̊ allatoth kyben walamyneemo̊ thanwſagh wagyon Hanem az twlaydonſagot megh lelheed emberben Es azeerth hywatyk kiſſeb wylaghnak Se te ne hyǵ oli nemzetbeely emberth hogy ky nem hizi ew terwenyet alkozyk azeer embert walaztanod Es walaztatlan ne*m* myndeneketh hynned ha kedeegh en thanalczom zerent nem yarandaz o̊ryzied magadat hogy : — neeked wgyan ne thertheennyek mykent az keeth embernek kyk mondatnak egy wton yaroknak egyk wala kereztyen maſik wala ſydo ʒct

pelda

Egy wy barat my zerzeetwnkben wala ky nagy erews keſertetet zenwed wala hogy ky mennyen az zerzethbewl Egyzer hogy cellayaban ba*n*kadneyek ſyrnya kezde Es monda Oh nemes azzonyom zyz marya na*m* mykoron ez wylagban en nyawalyamba hozyad kyaltottam megh halgattal engemeth Ma ymmar yme az te zerelmederth Es eedes Ieſwſnak te fyadnak zerelmeyerth ez zegeny zerzetben fwtottam hogy erek tyztaſagot Es penytencyath tarczak myre nem halgacž megh Es myre haacz el weznem ez gonoz keeſeertethnek myatta leghotthan | Azzonywnk marya neky yelenek mondwan Wyteezkegyel hogy meg koronaztaſſal es legy bator merth meg ſegytlek tegeedeth Es ennek wtanna nagy : — bekeſeegel Es zerelmel Es zent eeletel wegezee ew eeleteth zent pal wgy mond ſenky nem koronaztatyk hanem ew ero̊ſſen wytezkedyk :

Egy nyha*n* yozagok vanak kyket ha ky meg tartand. keetſeghneekyl ydwezwl Es tekelletewſſegre yew

Elſew zemeremſegh felelm my*n*den yokban Es teetemenyekben kewes zolas weztekſegh tartas tyltoth ydewben Es tyltot helyen keez engedelmeſſegh Hywſag el tawoztatas, myndenkor lelky yozaghban foglalas gonozoknak Es hywolkodoknak tarſaſagath el thawoztatny gyakorta tyzta*n* gyonny gyakorta Es zynetlen ymatkozny teſtet bewytel es mu*n*kawal es dyzyplinawal okoſſagh zezenth ehnyteny Iſtennek eremeſt zolgalny attyafyanak awagy hwganak erkelczeketh es terheket bekeſſegel wyſelny Iſten zerenth ſenkytel meg nem tagadny ezek az dragalatos gyengyek kyk iſte*n* elewt fenlenek kyk teznek zerzeteſeketh angyal[na]okhoz egyenlőketh az erek dyczewſeghben amen ||

---

265 Eezők Az wallaſok kyket kel te*n*ny embernek ő halalanak ydeyen az őrők karhozatnak ellene

Attyanak es fywnak es zent leleknek tellies zent haro*m*ſag wr yſtennek neweben

En ky wagyok aldot Ieſwſnak Cryſtwſnak meltatlan zolgaya wetetwen ez gyarlo wylagnak mezeyre be rekeztetwen teſtemnek temlőcheben eelwen halalnak kőzepőtte Es ez horaban ywtwan en eletemnek wegere halalomnak ydeyre Tezek gyonaſt Es wallaſt en Idweſſegemnek okaerth kegyelmeſſeghnek leeletyert Es ellenſegymnek thawozaſyeerth tellyes kereztyenſegemnek allattyaban hytemnek erőſſegeben tyzta remenſegemben Es mynden tellyes yſtenhez walo zerelelme*m*be

Előzőr hogy ezen ygaz hytben kyt romay zenth zeek Es kyt kőzőnſeges kereztyen Anya zent egyhaz wal Es kyben en előttem walo zent attyak zent yamborok kywe mwltanak En ees akarok Es kewanok azo*n* hytben ez wylagbol kywe mwlno*m* Es Semmykeppe*n* thowaba nem akarok elnem hanem Czak mynere en Wram yſtennek kegyelmeſſegenek kellemethes kynek markaban ayanlom mynden akaratomath

Thowaba tehzek gyonaſt Es wallaſt teneked en zent Angyalom hogy te otalmad alath wr yſtennek malaztyanak Segedſeghe myat akarok ky mwlnom Es my*n*den ketſeghben eſeſnel kyl Es en hytőmnek ketſegenelkyl ygyekezem mennem az halalra wgy hogy Sem en byneymnek nagy woty ſem Sok woty az őrők wezedelmes ketſegnek ſetetſegeben be ne eyczenek Merth hyzőm Es wallom
266 hogy az yrgalmazo wr iſtennek || Egy czep were elegh wolth wolna tellyes embery neemnek megh waltſagara ha ő Iſtenſege wgy akarta wolna

Thowaba tezek gyonaſt Es wallaſt mynden okoſſagom zerent

hogy ha az en kyſded wotomnak myatta awagy twdatlanſagomnak myatta Awagy [thwdath] keſerwſege*m*nek myatta awagy yſteny ytelethnek rettenteeſe myath kyre reya menendő wagyok Awagy pokolbely ellenſegnek keſertety myat Kyth az edes wr yſten el tawoztaſſon wala mynemő ketſeghben eſne*m* Awagy hytômnek agazatyban ketelkednem Mynd azokat maſtan Es ez oraba Mynden akaratom zere*n*t tellyes lelkem zerent hatra hywom Es megh maſlom hogy nem en akaratom zere*n*t leeznek De myndeneſtwl foghwa ayanlom en magamat en wram yſtennek kegyes yrgalmaſſagha alaa

Thowaba thezek gyonaſt Es wallaſt Byzwan wr yſtennek yrgalmaſſagaba*n* hogy egy byneſtwl ſem wo*n*zya el őnnen magat az vr yſten ő yrgalmaſſaga zerent ky akarya ő byneinek | Boczanattyath Es ky meg zannya bańnya Es megh gyonnya az ő byneyth En ees akarok tellyes zywemmel lelke*m*mel Es kewano*m* wr yſtennek azon yrgalmaſſagat Az ő zent keſerwes ke*n*nyanak Es zernyw halalanak eerdemeből es az ew zent annyanak epeſegeből Es eerdemeből es kezenſeges zenteknek zent angyaloknak Es walaztottaknak eerdemőkből

Thowaba tezek gyonaſth Es wallaſt Alazatos kenyergeſſel kerwen az wr yſtent hogy az ő yſteny kegyelmeſſege zerent vegye*n* Es fogagyon az oly embereknek zamaban kyketh el wegezet az wtolſo yteleten ydwezyttenye De bator mynd ytelet napyaighlan gyetreſſem pwrgatoryomban az en gonoz tőt byneymeerth czak kywe ne rekezzőn az ő wr yſten az ő nagy kegyelmeſſegeből

Ez wallaſoknak wtanna en zent angyalom teneked ayanlom mynden akaratomath Es kewanſagymat teſtamontom zerent De myndennek || Felette Haarmat kewanok az en edes megh waltomnak **267** Teſtamentomabol enneke*m* rezeltetnye Előzőr egy Syralmas tekyntetőth Es egy banathos fohazkodaſth mynd az Sok zamlalhatatlanok kőzzwl kyketh fygwen az magas kerezt wen harom orayghlan Elwede Az en nagy keſerwſeges zokogaſymat nyegeſymet fohazkodaſymat Es Syralmymath kykbe*n* en Maſtan győtretem meg enyhythwen Es meg laſſytwan Es hogy az edes malaztnak annya en welem kőzőllye ő egyetlen egy zyzeſeges zywenek epeſeget Es keſerwſeges fohaazkodaſaath Es Syralmas thekynteſeth mynd az ſokak kezzwl kiket Az magas kereztfa alath alwan Nagy fohazkodaſokkal Es kenyhwllataſokwal ew zent fyara neez-

wen walla Es wele egyetemben embery nemnek waltſaghaban zen-
wede Fogadwan enghemeth az oly byneſeknek zamaba kyk bocza-
natot nyernek Es ydweſſegeth lelnek az wtolſo yteletnek napya*n*
Az zyz maryanak zentſeges | Erdemeerth Es kenyergeſeerth Ma-
ſodzer Segelyen engemeth az the angyaly kegyeſſeghed hogy
mykoro*n* az en nyawalyas zywem meg haſad Es az en megh nyo-
morodoth zegeny lelke*m* teſtemtwl el thawozyk hoǵ lelheſſem meg
engedwen az hatalmas byroth Es meg kenyerwlwen Az o̊ felſeges
yſteny zerelmenek tekeentety myath kyben az o̊ edes zerelmes
zywe meg feſlyk wala Es el olwad wala az kemenſeges kereztfan
ez wylagnak ydweſſegheyert Es mykoron az o̊ yſtenſeges lelke o̊
yſteny teſtetwl el thawozyk wala Mynd eezeknek wtanna felſeghes
wr yſtennek zent angyala Ayanlom theneked en eeletemnek wtolſo
orayat Es en eletemnek weghen az en lelkemnek ky mwlaſath
byrnod Es otalmaznod Es o̊ryzno̊d en ydweſſegemnek mynden
ellenſegythwl Es en wallaſymnak ydeyen Es en zykſegymnek
ydeie*n* legy ielo̊n hanzor menezo̊r zykſegh leeyend Es az kegyel-
268 mes wr iſten*n*ek zent malaztyat koronked keryed || En lelky Es
teſty wezedelmymnek ellene Amen

Mynden ember ky az o̊ halalarol akarand meg emlekeznye Es ky o̊ ellenſegynek czalartſagatwl magat meg oltalmaznya Es ky o̊ ydweſſegeben bator akarand lennye ezo̊ket olwaſſa ꝛc

Kylemb Kyle*m*b keppen zolnak Doctorok Az keſerw Es rettenetes halalnak o̊ mywotharol kykben mynekwnk teznek thanwſaagot hogy mynek elo̊tte el ywne Magwnkat hozia zo̊rzeno̊k Mynekokaert zykſegh myndennek ky Idwezwlnye akar hogy az o̊ halalarol megh emlekezyek kykre zwkſegh ew neky gondolkodny Elo̊zo̊r megh kel gondolnya az halalnak hw kegyetlenſeget Merth Sem papanak Sem czazarnak Sem kyralnak Sem kazdaghnak nem enged Sem zege*n*t | Megh Nem wthal De myndeneknek aytoyako*n* mykoron akarangya be feerkezyk Es hol myth nem teth el wezy Es myth nem weto̊t el arattya Maſodzo̊r meg kel gondolnya az halalnak hamar ywethelyth kyro̊l wǵ mond egy bo̊lcz Semmy nyncz byzonyoſb mynth az halal De Semmy byzontalamb mynth halalnak oraya Kyro̊l annya zent egyhaz yntwen az o̊ ayttatos zolgayt Es leanyt Ezenkeppen zol Vygyazyathok myndenkoron merth nem twgyatok Mykoron el yw az ytelo̊ byro Vygyazyathok mert mykoron el yw o̊ neky kewety Nem thwgyatok az az halalnak foglalaſaa Eyel awagy eeffely koron thygzokoron awagy hollal Vyǵazyatok hogy alwan ne lelie*n* Es kezwletlen mykoron el kelletendyk o̊ wele menned Harmadzor megh kel go*n*dolnya az halalnak ketſeges wotat hogy el ne wezyen o̊ro̊kwl mynt az oly ember ky halalath ne*m* hizi hamar De Sok eztendeyghlen byzyk elnye Byzyk towaba o̊ egheſſegeben byzik o̊ || Ereyeben Kyk 269
kezzwl Sokakat lattam byzyk kazdagſagaban Byzyk tyzteſſeegeben awagy io zerenczayaban Ez yllyenek nem ghondolwan o̊ halalaknak ketſeges volthawal megh rekkennek hw el mwlaſoknak ydeyen Negyedzer meg kel go*n*dolnya az halalnak megh foztaſaath

Merth valaky o̊ rola valo, kyt el nem kel mwlathny gondolatyath el wezteghlendy Semmynemo̊ yozagyban tekozlaſth nem erez Merth az halal mynde*n* yozaghos theetemeenyben embernek veghet veeth, zerenczayban weeghet tezen, ydeyth el weghezy Es mynden aakarathyath el waltoztatya Ez wylagy yozaghyth baratynak Es kôzeſynek oztia Iffywſagath erek wenſegh foghlalya egheſſeghet erek beteghſegh nyawaloythya Theſtet feregh ragadozya Es hw lelkeeth, kythwl wr yſten olthalmazya, ewrdegh kenozya Hwto̊dzer Es wtolzo̊r megh kel gondolnya az halalnak rettenetes woltat kyro̊l wgy mond egy ieles pogan bôlcz kenywenek harmad rezeben Mynden reththenetes allathok kôzôth | Retteneteſb Teſtnek cw halala De magha meegh ees az leleknek ô hala]ahoz nem kel Haſonlanya kyro̊l zent aghoſton doctor byzonſagoth tezen Es wgy mond

Maius damnu*m* eſt in amiſſione vnius anime quam mille corporu*m* ꝛc

Nagyob kaar wagyon egy leleknek el hagyaſaban ho*n*nem ezo̊r teſtnek el wezeſebe*n* Kyro̊l thowaba zent bernald ees ylyen byzonſagot tezo̊n

Totus iſte mundus ad vnius anime preciu*m* eſtimari no*n* poteſt ꝛct

Mynd ez yelennen walo wylagh egy leleknek arwyaban nem meltoltathatyk awagy nem alyttathatyk Annewal azerth az lelky halal zernyeb Es retteneteſb awagy karhozatoſb Mynewel nemeſb Es Dragalatoſb az lelek embernek teſtenel De mynekokaerth embereknek o̊ lelkôk nagy dragalathos Es meeltoſagos azert az pokolbely ellenſeegh ky embery nemnek ydweſſeghenek yrygilo̊ye Myndenth ew wegſo̊ korſaganak beteghſegeben nagy keſertetôkkel **270** haborgath kyknek ydweſſegeth wezteny akarya Es || Ew wele karhozny kewa*n*nya felette ygen nagy zykſegh azerth hogy mynden ember ew lelkenek ydweſſeghehôz laſſon Es gondollyo*n* hogy az keſerw halalnak ô merghe megh ne foycza Es teſtet wele el ne borycza Merth az agh ellenſegh Igen keez Es gyorſaſagos myndent el wezteny De az halalrol walo thwdomant Es bôlczeſeget mynden ember az ô zemey elôth forgaſſa hogy yol twgyon meg halnya Es az ô wtolſo betegſeghenek ydeyen elmeyeben forghaſſa Merth mykeppe*n* zent gergely doctor mo*n*gya Igen zorgalmaztattya ônnenmagath yozagos myuelkôdethôkbe*n* ky myndenkoro*n* hw weghe-

ro̊l awagy halalarol gondolkodyk Merth ha az ywende ghonoz awagy wezo̊delem meg gondolthatyk kynnyeben zenwettetyk el Egy bo̊lcznek mondaſa zerenth

Futura ſi preſtitantur facilius tollerantur &c

Iwendo̊k ha megh twdathnak kynnyebben zenwettethnek De yghen rytkan leeletyk oly ember ky | Annak elo̊tthe zerezye az halalhoz o̊nnenmagat mert mynden keeſeygh Es ſok ydeyghlen aloythya hw eeleteeth vonnya Es Semmykeppen nem hyzy hw halalath hamar tho̊rtennye awagy ko̊zel io̊nie Ky hyzem hogy nem lezo̊n az erdegy keſertetnek yndwlattyanekwl kyben emberth megh akar bothrankoztathny Nagy ſokak byzonyawal ez yllyen hew remenſegnek myatta wnnenmagokath halalokhoz walo kezwletlenſegekben el hattak O bodoghthalan hewolkodas O nyawalyas reztſegh O rementelen byzodalom kyben ember el wezty o̊nnenmagat Semmykeppen azerth Nem kel az betegh ember elo̊th emlegetnye ydweſſeghnek remenſeegeth Sem teſty egheſſegenek megh thereſeth Merth egy yeles doctor ky paryſy notharyws wala wgy mond wala Merth wgy mond gyakortha ez yly czalard ydwezwlethnek awagy wydamſagnak myatta Es hw egeſſeghenek tettethees byzodalma myath nylwan walo karhozatra eythy ember o̊ magath De myndennek hatthra || Hagywan kel az halando Ember 271 elo̊th ky hw ydweſſeghere zykſegheſek gyakorta emlegetnye

Vallaſok

Elo̊zo̊r hogy hygie kyt mynden yo kereztyennek kel hynnye Es ho̊rwlye hogy az aldoth Cryſtwſnak zent hytiben Es annya zent egyhaznak hywſeghes Es engedelmes eggyeſſegheben mwlyk kywe Maſodzo̊r hogy megh yſmerya o̊nnenmagat nagy nehezen Es Sok keppen o̊ theremto̊ yſteneet megh bantothlennye Es azokrol banatoth Es ha lehet Syraſth tennye Harmadzer vegezye el mynden tehetſeghe zerenth Es akarattya zerent magath megh yobythtanya ha wr yſten thowaba eelnye haagy Es nem uetkeznye Negyedzo̊r hogy megh boczaſſon mynden o̊tet Megh bantoknak iſtenert Es megh ko̊weſſe azokat ees kyknek hw bantaſt tho̊th Awagy ellenek teth Ho̊to̊dzo̊r hogy kytwl myth el uet Awagy kynek mywel tharthozyk megh agya Es meg fyzeſſe Hatodzer hygye hog az aldoth yſtennek zenth fya o̊ ero̊tte holt megh Towaba hygye hogy nem ydwezulhet | Hanem Czak az kegyelmmes Criſtws

yeſwſnak zent kennyanak halalanak eerdeme myath Kykrôl mynere felôle lehet halaat aggyon kykre ha walamely Halando ember tyztha zywel Es eedes lelôkkel felelend byzonnyal thwgyad hogy ydwezwlôknek zamay kôzeth wagyon Thowaba mynemô okoſſaghal awagy bôlcz bezedôkkel kel az beteghghôt yndwythanya az olthary zentſegnek wetheleere Elôzer tyzta thôredelmeſſegel tegyen tellyeſſegel walo gyonaſt Es hogy az zenth keneteſt ees ayttatoſſagal rea fogagya De walaky ez fôlywl megh mondottakrol eegyebthwl megh nem kerdetendik awagy megh nem thanyttatandyk hw*n*nenmagha maghat megh kerdezye Es rolok gyakorta gondolkodwan Es mynd ezôket elmeyeben forgathwan hogy ha myndenekre keez awagy akarathos kyk ymmar megh mondotthanak Ha myndenekben keeznek lattya ṽnnenmagath fordoha ô elmeyeth az zenwedô Ieſwſnak Cryſtuſnak zenth kennyara haalalara holoth
272 ayanlya hw || Maghat Ez zenweedeſnek eerdemeben gyakortha walo elmelkôdeſôkel Es kenyergheſekel mert ezeknek ghondolatyok myath Nagy ſok keſerthetôk gyôzethnek megh my hytw*n*knek ellene Azerth myn*d*e*n* Ember ezeben wegye hogy ky mykoron ywtand ô halalanak ydeere Naggyal Nehezeb Es erôſſeb keſertethek leznek kyk az agh ellenſeghtwl leznek honne*m* mynd tellyes ô elethyben thertenthenek kyketh ha Egyben gieythettyôk ôth rendben gondolhattyok Mellyeketh Egy kewes bezed wthan kywe yelentek kyk ellen mynd reez zerenth Az yo angyal wr yſtennek hyw kôwethe Ielen lezôn Es yo yhleſôketh aad my zywnkben byztathwan ez ygaz hytben Es ygazgatwan ydweſſegnek wthara Es erek Eletnek bodoghſagara

De mynekokaerth ez iele*n* walo yraſok Myndeneknel zykſegheſbek Es haznalatoſbak Nem yllik Senkynek ô rola walo gondolkodaſrol megh | Zeennye De Inkab Thanwllyanak ydweſſegheſen eennen kywe mwlnya kynek thowaba ô elmelkôdeſe kôz mynd yraſtwdoknal mynd bôlczeknel mynd thwdathlanoknal mynd Eggyegyw zeghen nepeknel ky hol mykeppen akarya maghat hozya meerhethy Es zemey eleeben wehety Mykeppen az tykerben magath nezhety Mynt el mwltakban magath wyſelte Es ywendôre magath zôrezye kykben magath [zerezye] mentheſſe Es adoſſagat fyzetheſſe Valaky azert yol akara*n*d ez wylagbol kywe mwlnya Ezôketh zerezerenth gyakortha olwahſſa Es megh laſſa hogy ô

halalanak keſerwſegeth ne laſſa De az bodoghſagban wr yſtennek
zent zynet lathaſſa ŏrŏkwl ŏrŏke

Temptacio Diaboli De fide ꝛct

Mynekokaerth mynden embernek hu hyty ky yeleſſen kerez-
tyen anya zenth || Egyhazthwl tartya fondamenthoma mynd telles 273
ŏ ydweſſegenek kynek kywele egy ember Sem meheth Sem za*m*-
laltatyk ydwezwlŏk kŏzyben kyrŏl zent agoſton Doktor nylwan
walo byzo*n*ſagot thezen mondwan Az hyth mynden yonak fonda-
mentoma Es ydweſſegnek eredety zent Bernald doctor megh ezen-
keppen zol rola Es wgy mond Az hyt ne*m* egyeb hanem embery
ydweſſegnek kezdethy Ennel kyl Soha ſenky wr yſtennek fyay
kŏzyben nem zamlaltatyk Es Senky az walaztottak kŏzyben nem
olwaſtatyk Es Thowaba Embernek mynden mwnkaya Es mynden
dolga Semmyre kellŏ [Es] De mynd heythſagh ennel kyl Mynek-
okaerth azerth mynden haznalathoſſagnak ez feye Wgyan azon
okaerth ky mynden yonak gylŏlŏye Emberry nemnek ellenſeghe
ydweſſeghnek haborgatoya Az pokolbely agh ellenſegh mynden
eenſegnek feyedelme Es Iozaghnak pwztytthoya mynden Erey
zerent Es tellyes ŏ hatalmaſſagha | Zerenth az zegeny gyarlo em-
bert ŏ wtolſo betegſegenek ydeyen Es halalanak horayan ygyeke-
zyk ŏ hytyben meg tanthorytthanya Es ŏ ygaz wtharol el haytha-
nya awagy czak walamynemŏ thewŏlgeſre hoznya kyben wr yſten-
twl akarna el zakazthanya Mondwan ŏ elŏtte yly bezŏdeket hoz-
wan ŏ zyweben yly gondolathokath Oh the nyawalyas Es gyarlo
ember Nagy Thewŏlgeſbe*n* allaz nagy byzonthalanſagokban wagy
nynczen aazonkeppen mynth hyzŏd nem wgyan wagyon my*n*t
wallod awagy mynt predycallyak Mert megh tŏretteteth az pokol
Akar mynemŏ ghonozt ember tegyen De ha megh ŏnne*n*magath
megh ŏlneye awaǵ walakyt egyebeth De ha meegh balwanth
ymadna ees mynth nemellyek tŏtthenek Mykeppen az pogan ky-
ralyok Es ŏ welŏk nagy ſok poghanok nem de mynd egykeppen
lezŏn ŏ halalok hogy Senky meg nem ther ky theeneked ygazat
mondanaa azerth || Nem Thwdhatod the penytencya tartaſodnak 274
haznalattyath Merth az halal wthan Senky meg nem theer ky
meg yelentenee Azerth az the hyted heyaban walo Es ſemmy

Azerth ezekel Es yllyen nemw yntheſekel czelekedyk az czalard pokolbely ellenſegh hogy ha wala mely emberth ô el mwlaſanak weegh napyan ygaz hythebôl el fordwythhatnaa Mert yghen yol thwgya Es yol yſmery hogy az fondame*n*thom el omland myndenek kyk raytha epwltettenek El omolnak Twgyad azt thowaba hogy az Setethſegnek zerzôye alnokſagnak nemzôye Semmynemw keſerteth myath emberth ne*m* kezerytheth Es nem erôltetheth hwneky engednye Awagy ô akarattyara haylanya Mygh ember ezeewel byr Es ô okoſſaghawal eel czak akarattya zerent maghat ô neky ne engeǵgye kykkezzwl Sokakat lathwnk Es hallwnk kythwl wr yſten myndent meg oyon Es hytiben erôſſeghôth aggyon | Ez mellee wgy mond a*n*nya zenth egyhaznak hyuſeghe zent pal apoſtol Engedelmes Es hywſeges az wr yſten ky nem hagy my*n*ket keſerthenye felette hanem czak kyth el byrhathwnk De zerzeeſth tezen az keſertettel hoǵ el zenwetheſſek

Bona iſpiracio angeli de fide ꝛct

ELſew yhleeſ wr yſtennek zent Angyalathwl erdegy keſertethnek ellene hytben mondwan O the yduezwlô ember Ne hygy Se*m*mykeppen ôrdôghnek merghees Es halalos yzgathaſanak Mynekokaerth mynden mywelkôdetybe*n* Czalard Es hazwgh Mert az elſô zyleynketh ees hazwkſagawal czala megh Ne kethelkôgyel azerth the hytôdben Mynek okaerth the erzeekenſegheddel megh nem thwdhatod Es the elmeddel megh nem foghatod Merth ha the okoſſagoddal megh foghatnad rola hythôd neked nem wolna
275 Es erdemed ne*m* len*n*e || Zenth gherghôlnek mondaſa zerenth fides non habet meritum vbi humana racio ex perimentum Az Hyt nem tarth eerdemeth hol embery okoſſagh wehet byzonſaghot De emlekezyel meg Az regy zent attyaknak bezedyrôl yeleſwl zent pal apoſtolnak mondaſath ky wagyon gheregheknek yrt Kenywenek tyzen eggyed rezeben mondwan Sine fide impoſſibile eſt placere Deo Az hytnelkwl lehetetlen kellethnye iſtennel Es zenth Ianos kenyuenek harmad rezeben Qui non credit iam iudicatus eſt Valaky nem hyzy ymmar megh ytheltethôth zent bernald megh wgy mond Fides eſt primogenita inter virtutes Az elſô zylôt my*n*den yozagok kôzôth Meg ezôn zent doctor wgy mond Beacior

fuit maria *per*cipiendo fidem criſti quam Carne*m* eius Bodoghb len azzonynywnk marya fogadwa*n* Es hywen Cryſtwſnak hytheth honnem theſteth Gondollyad thawaba aaz reghy hyweknek hytyket Abrahamnak Iſaaknak Es Iacobnak awagy | Nemynemő poghanoknak mykeppen moabnak Es raabnak yeleſſen az zent apoſtoloknak awagy az ſokſaghw martyromoknak kyk Kezdettwl foghwa wr yſtenerth zenwetthenek zent Confeſſoroknak Es Sok zeplőthelen zyzeknek kyk hythők myat mynd reeghen mynd maſtan kellemethőſők wolthanak wr yſtennek zenth peterth Hyty myath byra el az thenger Zent yanos hyty myath marada megh az mereghnek halalathwl mykoron ő neky ytalban attak wolna Thowaba nagy alexandernek ymaczagara Kaſpiuſnak hegyey hyween eggyk az maſykhoz eggyeſwle Ez ellyen erdemeknek okaerth mondathyk az hyt aldotnak Es bodoghnak Azerth nagy erőſſen Es oly mynth fyrfywy wyaaſkodaas keppen aly ellene hythedben az pokolbely ordőghnek Es erőſſen hyggyed annya zent Egyhaznak mynden zerzeeſyth Es paranczolatyth Merth anya zent egyhaaz Semmykeppen ne*m* thewőlegheth mynek okaerth || Az Dyczőſeghes zenth 276 lelekthwl ygazgattaſſek De mynden ember ezeben wegye hogy mykoron meg Erzendy az keſertetőt hytben ghondollya mynnel Elősőr mely ighen zykſeeghees az hyth kynel kyl Semmykeppen az yduezwles nem leheth Maſodzőr gondollya mely haznalathos Merth myndenth Thehet wr yſtennek zent bezede zerent Omnia poſſibilia ſunt credenti My*n*denek lehetſegheſek az hywenek megh maſodzewr Quodcunque orantes pecieritis Credite quia accipietis Valamyth ymadwan kerendőtők hyggyethek merth wezythők Eze*n*keppen mynden betegh vr Iſtennek zent malaztya myath kynnyen ordegnek ellene alhat De azerth yllyen koron yghen yo aaz Credoth kyben wannak hytnek agazaty az hala*n*do embernek előtte fel zowal olwaſnya Es gyakorta mondanya hogy mykoron azt halwan az zegeń koor ember bathorythaſſa az ő lelketh hytnek allapattyara Es hogy aaz | Ellenſegek kyk oth halgatwan wannak erőt ne weheſſenek Es keſerteſt ne theheſſenek honnan lelket haboryczanak De thawol mezze thawozzanak Es az zent angyalok oth yelen legyenek

Temptacio Diaboli de Deſperacione ꝛct

Maſodzor az pokolbely o̊rdegh keſert embert o̊ bethegſegeben
Es halalanak ydeyen ketſeghben eſſeſſel Ky wagyon remenſegnek
ellene kyketh embernek kel tarthanya o̊ yſtenehez Mykoron az
zegeń koor ember gyetretyk teſty korſagnak faydalma myath
akkoron az pokolbely faydalomra faydalmath wethwen Es elo̊we
hozwan mynden ew byneyth Ielo̊ſſen gyonatlanokath hogy czak
kethſeghben eythetnee Mondwan O the nyawalyas zegeny ember
neezd yol megh az the Sok byneydeth Es Tekynczed megh az te
zanthalan wetkeydeth kyk anne ſokak hogy ſoha boczanatoth ||
277 Nem nyerhecz Wǵ hoǵ meltan mondhatod kayymal Nagyob az
en alnokſagom Es az en wethkezetem honnem mynt boczanatot
nyerhetnek Laſſad yol megh azerth mykeppen yſtennek paran-
czolatyth attal haghtad hanzor menezer bezeedeth nem fogattad
mert wr yſtent myndennek felette nem zeretted baratydat bozzw-
ſagal ylletted Magha yol twdthad hogy az paranczolatoknak bee
thellyeſyttеſenekwl Senky ydweſſeegeth nem lelhety Merth az wr
yſten o̊nnenmaga mongya Ha az o̊ro̊k eletbe Akarz menned tarcz
paranczolatot De the kedyglen kewelſegben elthel feſwenſegben
paraznaſaghban thorkoſſaghban haraghoſſagban Irygiſegben reſt-
ſeghben Es Ennek kywo̊le nagy Sok ghonoſſaghban eelthel De
magha yol hallottad yeleſſen predycacioban hogy czak Egy Hala-
los byneerth ees o̊ro̊kke el karhozhatyk ember En*n*ek Wthanna
heeth yrghalmaſſagoth be nem tellyeſytto̊ttel kyketh yeles keppen
meg kerdez wr yſten az wtolſo napo*n* Mykeppen wnnenmaga |
Mongya azoknak az kyk bal keze felewl alnak Ite in ignem
eternum ꝛc. Mennyetek az o̊ro̊k tyzre Merth en zomehozam Es
nem adathok ennekem ytalth ehezem Es nem adathok etelth
mynd ezenkepen elo̊ newezwen Ez ara*n*t zent Iac[o]ab apaſtal
wgy mond Iudicium ſine miſericordia erit illi qui
ſine miſericordia fuit ſuper terram ꝛct Itheeleth yr-
galmaſſagnekwl lezen annak ky yrgalmaſſagnekwl wolth ez fo̊ldo̊n
Ennek wtanna yol lathod kyk mel nagy vygyaſaſſal eyel Es nap-
pal eelnek Es mwnkalkodnak ez fo̊ldnek zynen De magha meegh
ees Semmykeppen nem lehet byzodalmok Sem Mereeſſeghek o̊
ydweſſeghekrewl Merth Senky nem thwgya ha gylo̊ſeghre awagy

zeretethre meltho Azerth Semykeppen teneked ydweſſeghedze-
renth remenſegh nem hagyatthathyk Es Se*m*mynemo̊ byzodalom
Ezeknek Es yllyenfele bezedo̊knek myatta wonzon az pokolbely
Ewrdegh emberth halalanak napia*n* ketſegbe*n* || Mely Bynth myn- 278
den byneknek felette el kel thawoztatny mynekokaerth wr yſten-
nek zent yrghalmaſſagha ellen wagyon es Twlaydon czak ky my*n*-
ket ydwezyth kyro̊l *prophe*tha byzonſagot thezen mondwan Czak
wr yſtennek yrghalmaſſagha thezy hogy meg nem emezthetwnk
awaǵ hogy Semywe nem lezwnk kyro̊l zent agoſto*n* doctor ees
wgy mond ky mynd bynbe wagyon eez wylaghon ha az boczanat-
rol kethſeghben eſendyk az Irgalmaſſaghot Semye theezy De by-
zonywal Semy nagyoban wr yſtenek ellene nyncz Mykeppe*n* az
keethſegh

Inſpiracio boni angeli contra deſperacionem

Az maſodyk yhlees erdeghnek keſertety ellen wr yſtennek
zenth Angyalathwl mondwa*n* ezenkeppen O the ydwezwlo̊ lelek
myre ketho̊lko̊do̊l awagy myre kelthehneked kethſeghben eſned
De ha meegh nagy ſok tholwayſaghokath tettel wolna Es | Sok
wrſaghokath o̊ldeghleſo̊keth Es mynden fele gonoſſaghokath mynth
az zeles thengernek czeppe Es fo̊wenye De ha meegh mynd ez
zeles wylaghnak byneeth the tetted wolna Es ha my*n*d azokrol
penytenciath ſemmyth nem tartottal wolna Es ha ſoha megh Sem
gyontad wolna Es ha maſthan ees az zenth gyonaſra Semy ygye-
ko̊zetho̊d ſe*m* wolna awagy halalodnak ydeyen ees gyonaſt nem
Tehetnel Meegh ees Se*m*myth ne ketelkegyel Mert az ollyan koron
eleegh zybely tho̊redelmeſſegh awagy banath Mykeppen *prophe*tha
mongya zent lelek myath az ſolthar kenyben ezkeppen Cor contri-
tu*m* et humyliatu*m* deus non deſpiciet Az Tho̊redelmes
es megh alazot zyweth iſten megh nem wthallya Es Ezekyel *prophe*-
tha megh wǵ mond Quacunque hora p*e*cc*a*tor ingemue-
rit ſaluus erit Walamely horaba*n* az bynes ſiraſt awaǵ nyo̊gel-
leſth teyend ydwezwl kyro̊l wgy zol az aytthatos zent bernad doktor ||
Maior eſt dei pietas qua*m* queuis iniquitas ꝛct Na- 279
gyob wr yſtennek kegyelmeſſege honnem akar mely byn Zenth
agoſton megh wgy mond Plus poteéſt deus miſereri quam

homo peccare Tho̊bbet boczathat megh az wr yſten honnem ember wethkezneek De ha az tertennek thowaba hogy nylwan zamlalthatnal az karhoztaknak zamay kezze Semykeppen Megh ees nem kellene ketſeghben eſned Cak annak okaerth ees hogy annak Myatta az edes kegyelmeſſeghnek wra yſthene nagyal nagyoban megh banthatik Es eegyebnemo̊ byneketh Nagyoban megh nehezyt Es pokolnak erekke Senthencyazoth keſerw kennat Veeghetetlen o̊reghbo̊ythy Ne boczaſſad azerth the maghadath kethſegben Mert az wr yſtennek egyetlen eggye wr yeſws xpus Az zegeny byneſekert fezwlt megh Es nem az yghazakerth Mykeppen wnnenmagha byzonyttya mondwan Non ueni uocare iuſtos ſed peccatores Nem Iuttem Hynya az | Ighazakath De az byneſo̊keth thowaba wegy peldat zent petho̊rro̊l mykoron criſtwſt megh thagada Zenth palrol ky Cryſtwſnak zent egyhazath haborghata zent Matherol Es zagheuſrol kyk mynd nylwan walo byneſek walanak Weegy peldat Marya magdalenarol kyt az ewangelywmban byneſnek neweznek Es az Azzonyallathrol kyth az Sydok cryſtws elo̊th bynben foghwan wadolnak wala Es Az tholwayrol ky Cryſtwſnak yogyarol Halalakoron fygh wala Es az zegeny Egyptombely maryarol kyk mynd nylwan walo byneſek walanak De tho̊redelmeſſeghnek Es penytencianak myatta wr yſtennek yrgalmaſſaga zerenth mynden o̊ bynekro̊l boczanatot lelenek es thowaba mynd ygazak leenek Mynden koor ember azert Es kywe mwlando leelek mynnel hamarab megh ertendy kethſeghben walo keſertheſeth Azonnal gondollia hogy az kethſeegh mynden byneknel nagyob awagy karhazatoſb Es hogy akar mynemo̊ bynert ſem kel o̊ bele
280 eſnye Mert mykeppen || Zenth aghoſton Doctor mongya Az zegeny nyawalas Iwdas nagyoban wethkezek hogy keethſegben eſeek honnem az ſydok kyk Cryſthwſt meg fezyttek Maſodzor gondollya mel nagy yo haznalatos Es zykſeegh Az remenſegh Merth aran zayw zent yanoſnak mondaſa zerenth My ydweſſeghwnknek ero̊ſſegeh Es my Elethwnknek fondamentoma My mennyorzaghra menendo̊ wthwnknak ygazghatoya Es wezerlo̊ye azert Soha hatra nem kel wethnye walamely binek okaert

Temptacio Diaboli De Impaciencia ꝛct

HArmadzer zokot erdegh keſertenye emberth ő korſaghanak ydeien awagy ő halalanak Ideyen bekethelenſeghbo̊l ky gyakortha thamad nagy korſagbo̊l awagy hozyw bethegſeghbo̊l mondwan ezenkeppen Oh te nyawalyas ember myerth zenwedo̊d ez betheg-ſegnek nehez faydalmath ky zenwedhetetlen mynden teremteth allatnak Es teneked kedyglen haznalatlan Merth te byneydnek felette wagyon honna*n* teneked | Therwen zerent kellene thamad-nya Ez yllyen naǵ korſaghnak Merth megh wagyon yrwan hogy az keenokban Engedelmeſſnek kel keſertethnek lennye Maſodzor ky nagy neheſſeghet thezen merth the raytad Senky nem kenye-rwl kyben ſenky nem ketelkedyk hogy ez mynden okoſſagnak ky-wo̊le ne legyen De yollehet hogy ez wylagy yſmerő baratyd zo zerent bankogyanak the raythad De magha yeles keppen kewa-nyak azok theneked halalodath Iozagodra Es morhadra walo ke-wanſagban Mynek wthanna lelked el thawozandyk the teſtedthwl yghen Sok ha egy nap awagy mygh az the morhadban tarth Es the rolad czak emlekőzeth ſem lezen mert megh egyebro̊l wyſel-nek gho*n*doth Ellyenekel azerth auaǵ ehez haſonlathos bezedőkuel Es gondolatokwal Az pokolbely erdegh yndwyth az beketelen-ſeghre Merth twgya hogy ennek myatta embert hamar bynben eythet Mely byn mondatyk lennye Az wr yſtennek eedes zerethety ellen kywel thartozwnk wr yſtenth zerethwnk my*n*dennek feletthe ky elle*n* keſert || Az agh ellenſegh hogy a zent zeretetnek eerde- 281
met thwlw*n*k el wezthenee Thwgyad ezt kedyglen hogy az halando Embero̊kre nagy faydalom eſyk theſt zerent Azokra yeleſwl kyk nem thermezet zerenth walo halallal ky igen welthe terthenyk mykeppen Nylwan yol latthyok De ǵakorta therteneth zerent wolo halallal Mykeppen betegſeghel fw faydalommal Degh halallal Es kylemben kylemhen walo korſaggal awagy Neheſſeghel neha egyeb ember myath neha hozyw korſagh myath Mely korſagok ygen gya-kortha Es yeles keppen naǵ zertelenwl haagy embert halalanak ydeien hogy nag bekelenſeghben eythyk ő magokat zwghodaſok-nak Es morgaſoknak myatta Nagy Sokzo̊r Thowaba az nagy fay-dalo*m*nak Es bekethelenſeghnek myatta Neemak Es ezewezo̊ttek leznek Mykeppen Sok helyen latthwnk Es hallotthwnk Illyeneketh

De Mynek okaerth nylwan wagyon hogi ez Ellyenek megh fogyatkozthanak az yghaz zeretethben zent Ieronymos doctornak mondaſa zerenth Valamely ember Azert oͤ bethegſeghet awaǵ ew halalath banattal zenwedy | Awagẏ Kewannya Nylwan walo yegyee hogy az ẇr yſtent myndeneknek felette uem zerety kyroͤl zenth pal apoſtol ellyen nemoͤ byzo*n*ſagoth thezen Caritas paciens eſt benigna eſt Az yſteny zent zereteth bekeſeghes awagy enghedelmes zenwedeſben

Bona iſpiracio Angeľi De Impaciencia ꝛct

Pokolbely erdeghnek Harmad keſerthety ellen Az beketelenſegnek ellene Wr yſtennek zent angyala aad yo yhleeſt mondwan O the ydwezwloͤ lelek fordohad el the elmeedeth az bekethelenſeghroͤl Ky myath az alnokſagnak meſtere Semyn egieben nem ygiekezyk Czak hogy tegedeth karhozathra wohatna Es Semyn nem ygyekezyk egyeboͤn hane*m* czak hogy lelkedeth wezedelemre wyhetnee Thwgyad azerth zegeny hogy az beketele*n*ſegnek Es zwgodaſnak myatta el kel wezned Es az lelek hamar el wez myatta Mykeppen bekeſegh myath megh tarthathyk kyroͤl zent gergely

282 byzonſagot tezen Es wgy mond Regnvm || Ceľorum nulľus murmurans accipit ꝛct Mennyeknek orzagat ſenky morgho nem wezy Theged Azerth ez beteghſegh ky te eerdemed zerent ygen kyſded meg ne nehezoͤhen mely pwrgathoryu*m* wyzeth adatyk Embernek oͤ halalanak eloͤtthe bethegſegenek ydeien Mykoron Ember el zenwedi my*n*t Illyk Es lattatyk Mykoron ember bekeſegghel Es yo akaratthal halath aad mert nem Czak azokrol kel embernek halath adnya ky akaratya zerenth Es kedwezerent wagyon De azokrol ees kyk gyoͤttrelmeere awagy akarattyanak kywoͤle wagyon Merth mykeppen zent gergely papa mongya Irghalmaſſagh zerenth weth wr yſten Emberre ydeighle*n* ualo nyawalyat awagy gyetrelmeth hogy oͤrekke bozzwt ne allyon oͤ raytha kyroͤl zent Agoſton Doctor ezenkeppe*n* zol

Domine hic vre hic ſeca vt ineternum parcas

Wr yſten yth eeghes yt vagi hogy erekwl engegy Azert Semmynemoͤ bozzwſagok awagy nyomorwſagok meg ne haborohanak ha az aldoth Cryſtwſth nem | Akarod el hannya kyt megyelent

mynekwnk zenth agoſton doctor Es wgy mond Maľa que nos hic puniunt ad deum nos ire conpellunt Mynden gonozok kyk mynket ez wylagon geternek az wr iſtenhez mennye kezerythnek [mynnye] mynket Azerth az lelky ydweſſegh nem byzonywltatyk megh teſtnek ő akarattyaban Hol oth wagyon erek karhozath zent agoſtonnak mo*n*daſa zerenth Nylwan walo karhozathnak yegye yſmertetyk megh myndenben akarattya tellyeſednye kewanſagha lennye Es ez wylaghyaktul zeretetny Megh wgy mond nagy czodalathos dologh hoǵ myndeneknek kyk erekke karhozatra walaztottak meegh az kewek ees wygaſagokra ne*m* tamadnak De byzonyawal nagyob Czodalatos dolog hoǵ Myndeneknek kyk erekke Idweſſegre walaztattak my*n*d az kewek ees nyomorwſagokra Es gyetrelmŏkre ne*m* thamadnak Thawoztaſſad el azert te twled az beketelenſegeth mykeppen egy meereghgel tŏlt halalt Es wed fel az bekeſeget mykeppen egy erŏs othalmadath kywel || leleknek mynden ellenſeghy megh gyŏztetnek Thekeencz megh 283 towaba az bekeſeghel zenwedŏ Cryſtwſt Es mynde*n* zentheket kyk Cryſtwſſert halalt zenwettenek De mykoron a zegeny betegh ember megh ertendy az keſeertetŏt beketelenſeghbŏl gondollya megh Elŏzŏr mely wezedelmes Es halalos az beketelenſegh mert hwteth az nywghatatlanſagh Es haborwſagh ky pokolbely ewrdegh myath leezen Iſtentwl el zakaztyꝰ kyrŏl wnnenmagha ydwezyttenk wgy mond Hol oth nywghozyk megh az en lelkem hane*m* Czak az nywgodalmas Es alazathos zywben Maſodzer gondollya megh hogy az bekeſegŏt nagy zorgalmaſſagal kel megh thartanya Elŏzer hogy ighen zykſeges kirŏl wgy mond zent pal apoſtol Az bekeſegh mynekwnk yge*n* zykſegh My nemes wrw*n*k Ieſws megh wgy mond Ne*m* dee yllyk wala cryſtwſnak zenwednye Es wgy beh me*n*nye ŏ dyczŏſegheben zenth ghergely ees wgy mond Se*m* Egyeſſegh Sem baratſagh nem maradhat megh czak bekeſeghnek myatta Maſodzer mert haznalathos, kyrŏl wgy mond my nemes ydwezyttenk |

Impaciencia poſſidebitis animas ueſtras ɜct

Bekeſeghnek myatta tarthhattyatok meg ty lelketeket zent gergely megh wǵ mond Nagyob eerdeme wagyo*n* ky gonozokat zenwed awagy bozzwſagot thyr Honnem ky myndenkoron yob myuelkŏdethŏkben czelekŏdyk Azo*n* zent megh wgy mond thŏrnekwl Es waſnekwl martyromok lehetwnk ez wylagon haa bekeſeghben eteztettyuk byzonſaghal my lelkwnketh zenth Salamon

megh wgy mond Melior eſt paciens viro forti Dyczereteſb az bekeſeghes ember az ero̊s fyrfywnaal Awagy ky iol byrya az o̊ lelket honnem ha nagy waraſt wenne megh wywaſawal awagy o̊ ereyewel ·

Temptacio Diaboli De uana gl'oria ꝛct

Negyedzo̊r az pokolbely o̊rdo̊gh keſerty az zegheen betegh embert awagy ky halalahoz ko̊zelgeth wnnenmaghahoz walo kellemeteſſegghel ky lelky kewelſeghnek mondatyk awagy hew dyczo̊ſeghnek ky myat az ayttattoſok kezet Es zerzeto̊ſo̊k ko̊zo̊th awagy
284 kyk ymmar thekelleteſek || Nagyoban kereſkedyk Es keſalkodyk Mykoron azerth Emberth akarand o̊ hytyben megh tantoroythanya awag̋ ketſeghben awagy beketelenſeghben elly halalos gondolathokath weth o̊ zyweben mo*n*dwan Oh mely ero̊s wagy te hito̊dben Es mely ero̊s the remenſeghedben Es mel' alhatatos bekeſeghes wagy te Nyomorwſagydban Es beteghſeeghydben Oh mely za*m*thalan Sok yokat tettel Es Sokat haznalthal bathorſaggal dyczekethето̊l merth nem ollyan wagy mynth Egyebek kyk Sok zanthalan ghonozokath to̊ttenek De ſem wagy haſonlatos the feleydho̊z baratydhoz kyk hewſagal eelthek ez wylagoth Es kyk egy kewes Syraſſal ywttanak mennyeknek orzagara Azert te twled Iſtennek zent orzagha melthan nem thagattatyk megh Mynekokaerth ero̊ſſen Es therwenzerent wythezko̊ttel ez wylagon Azert wegyed az zent koronat ky thenekeked alkottatoth kezdetthwl fogwa Es egyebeknel meltoſagoſb zeeketh Es tizteſſegeth erdemlez Ezekel Es yllyen nemw bezedo̊kkel | Zentelen Enczelkedyk az agh ellenſegh haborgatnya Es emberth lelky kewelſeghre awagy wnnenmaganak kellemeteſſeghere wonnya De twgyad azt hogy ez ylyen kewelſeghet felette yge*n* el kel thawoztatnya Elo̊zo̊r azerth merth emberth o̊rdo̊ge thezen Merth thwlaydon Czak ez kewelſegh myat leen lucifer lwciperre Es az zep Angyal rwth o̊rdo̊ghe Maſodzer azert Ez bynnek myatta ember yſteny karomlaſt theezen Merth mynemo̊ iot yſtenthwl weeth azt wnnenmaghatwl hyzy lennye Harmadzer azert mert oly nag̋ lehet az wnmagaban walo kellemetho̊ſſegh hogy azonnal el karhozyk kyro̊l wgy mond zent gergely papa Megh Emlekezwen walaky az o̊ tet yozagyrol Es azokban magaztataſt wewen Az zent alazatoſ-

ſagnak theremytherethwl el thawozyk zent Agoſton doktor megh wgy mond ember ha wnnenmagath Igazyttangya Es ha ew Igaſſagaban mereeſſegheth weyend ygen hamar Eel eſyk De yay az olyan embernek ||

Bona Inſpiracio Angeli contra uana gloriam 285

Pokolbely Ewrdegnek keſertety ellen Aad wr yſtennek zent angyala hewdyczo̊ſegh ellen yo yhleſt mondwan Oh the zegeny Ember myre kewelko̊do̊l Es Magadnak thwlaydonoythwan hytben remenſegben Es bekeſeghben walo alhathatoſſagot kyth wr yſtennek kel thwlaydonyttanya Mynekokaerth Semmynemw yozaagh ten magattwl nem let kyro̊l ydwezyttenk wnnenmagha byzonſagot tezen mondwan Sine me nihil poteſtis facere Ennalamnekwl ſemmyt nem thehetto̊k kyro̊l megh ezenkeppen wagyon megh yrwan

Non te arroges non te iactes non te inſolentur extolſas nihil te pſmnas nihil boni tibi tribuas

Semmyth the magadnak ne thwlaydonycz ne hand Veeſd the msghadath the magadat zertelen ne maghaztaſſad Semyth te magadnak ne merezyel Semi iot czak the magadnak ne agy awagy ne keres az edes | Idwezyttho̊ ees wgy mond az zent Ewangelyomban

Qui ſe exaltat humiliabi*tur*

Valaky magat magaztallya megh alaztatyk thowaba megh wgy mond hanem ha yllyetenek leeztek mynt az kyſded gyermekek nem mehetthek mennyeknek orzagaban Alazyad megh azert the magadat ez wylagon hogy fel magaztaſſaal Az edes ydwezyttho̊nek mondaſa zerenth Qui ſe humiliat exaltabitur Walaky magat megh alazya fel magaztatyk kyro̊l agoſthon dokthor yſ igheket mond Si te humiſias deus deſcendet ad te Si te exaltas deus recedet abſte Ha magadath megh alazod wr iſten lee zal the hozyad ha magadat fel magaztalod wr iſten el tawozyk the twled Fordohad el azert az te elmeedet az atkozot kewelſegnek bynethwl ky regy el mwlt ydo̊ben Az zepſeegw fenlo̊ lwciferth o̊rdeghe theue Es Myndenek kezeth zeernyebbe Es mennek magaſſagarol eythee pokolnak nagy meelſee-

ghere ky thowaba leen oka mynden athkozot byn*n*ek kyro̊l yeleſ-
keppen zent bernald Doctor byzonſagot tezen mondwan Mynden
286 bynnek kezdety ez wylagon Es mi*n*de*n* || Wezedelemnek oka lee*n*
ez Atkozot keweelſeegh Azo*n* zent Doktor megh wgy mond veſſed el
the thwled az bynt Es kewes mwnkawal mynden byneketh thawol
yzhecz the twled Thwgyad kedyglen towaba hogy wala mykoron
az halando ember megh erdethendy Ewrdeghtwl walo keſertetit
ez atkozoth kewelſeegh' myat ghondglya[d] elo̊zo̊r azt mykeppen
Eredettwl foghwa mely Vthalatos leen az Atkozoth kewelſegh Es
oly igen ellene leen az wr yſtennek hogy Czak ez okaerth theewee
ez Draghalatos nemes theremteth allatoth Az feennel fel Thamado
lwciferth mynd o̊ hozya haylokal hogy az me*n*nyey nagi dyczo̊ſeg-
nek bodogſagabol erekkwl walo karhozattra walaztathnanak Ky
mynd ellyenfeele ghondolatokal awagy iſmereto̊kel Ezeben wegye
wnnen magath megh alazwan Es o̊ gondolatyth lewe haythwan o̊
byneyre Mert ne*m* thwgya ember ha zeretetre Awagy gylo̊ſeghre
legye*n* meltho Azerth nagy zykſeegh Myndennek peldath wennye
Az bodogſagos zenth Anthal Confeſſorrol kyth Mykoron az pokol-
beely | Ewrdegh Megh Zoloytot wolna mondwan Oh the Anthal
Engemeth te meg gyo̊zel merth Mykoron akaralak theged fel ma-
ghaztatnom the themagadath megh alazad Es mykoron thegedet
lewe akaralak eytenem te themagadath fel magaztalad Maſodzer
go*n*dollya megh mel nagy kellemethes wr yſtennek elo̊tthe az
zent alazatoſſagh hoǵ Czak ez zenth yozaagh leen oka hogy az
kegyeſſeges ziz Marya erdemle fogadnya o̊ zent meeheben Az
aldoth wr yſtennek zenth fyath Es ky myath leen thowaba meltho
fel magaztatnya mynden angyaly karoknak feletthe Meńnyeknek
orzagaban o̊rekwl o̊rekke ame*n*

Temptacio Diaboli De auaricia ꝛct

POkolbely Ewdegnek Ewted Keſertethy mondatyk feſue*n*-
ſegh Kyben ez wylaghy Embereketh Es teſtek zeret elo̊ nepeketh
keſeerth kyknek nagy zorgalmatoſſaghok wagyon kywo̊l walo
morhayokhoz Es yozagokhoz fyayhoz feleſeghehez Attyafyayhoz
287 Es ez wylaghy yo || Barathyhoz Es egyebekhez kyketh ez wyla-
ghon nagyobban zerettek Azonok myath Ewrdegh nagy Montha-

tatlan Haborwſagoth yndwyth Embernek halalakoron mo*n*dwàn Oh te gyarlo ember O the nyawalyas lelek Ime Imar el hacz mynden ez Wylagyakath kyk mynd nağ ghondokal Es nagy Zorgalmatoſſaghal Es nagy Mw*n*kakkal geythettenek Es kereſtettenek De meegh zerethew Feleſegedeth ees el hagyod magzatydat rokonſagydat baratydath Es zerelmes tharſydath Es mynden ez wylagy kewanathos gyenyerwſego̊deth kykben ha meegh wolnal ees Thennee wala mynemw wydamſagokath Azerth nağ felette Sok yoknak okaath Wezthez el ez wttal Ezekel Es yllyenfele bezeedekkel awagy gondolatokkal Az pokolbely erdegh haborgath emberth Ez feſwenſeggel Es az ghonoz kewanatoſſagghal halalanak ydeien gondolwan Az Alnok ellenſeegh Hogy Ennek myatta Mykeppen ez wylagot zeretthe Es kewantha el haythathnaa Wr yſtennek zent zerelmeethwl Es twlaydon o̊ Idweſſegethwl kit embernek | Kywalthkeppen Ezebe kel wennye hogy mykoron az agh wezo̊delem, yllyennemo̊ keſertetŏth hozand el thawozthaſſa hogy ez fo̊lwl meg mondoth dolgokban Semyth o̊ ezeeben ne forgaſſon De kywe hannya veſſe Es ſemmyt o̊ zemey elo̊th ne tarczon De el reycze Es o̊ teſthamenthomanak ydeien mynd egyebnek hagya hogy lelkeeth nn fwldallyak zyweeth ne keſero̊hek Es ydweſſegeth eze*n*keppen megh ne banczak Hanem czak Annera myneere az oly beteghnek ydweſſeghere zykſeeghes leend Mert Egyebkeppen nagy wezedelmes Mynekokaerth mynd kywl walo erey Es belo̊l walo thermezethy nagyoba*n* zykſegheſek o̊ lelkenek yghazwlaſahrol Honnem ez wylagy yozagynak ghongya wyſeleeſero̊l Hogy ha mykoron wala mely koor ember fygyelmezendyk o̊ reayok ygen wezedelmes az ollya*n*nak wtha Es kethſeghes o̊ halalaa amen

Bona Inſpiracio Angeli Contra auariciam ꝛct

Pokolbely o̊rdegnek ethedzeer feſwenſegben walo keſertety ellen Aad vr iſtenek || Zenth Angyala Io yhleſt Embernek halala- 288
koron mondwan Oh the kereztyen Ember fordohad el te fyleydeth az halalos erdegy yzgataſokrol Es erdegi goythozaſokthwl Es bozdwlaſokthwl kykkel ygyekezyk theged yngherlenye Es meg Do̊ghletnye Mynden ydo̊zerenth walokath Azeert Hathra weeſſ Es el hagy kiknek o̊ Emleko̊zethyo̊k Semyth nem hoznak embernek ydweſſeghere De yncab Nagy bantaſt theeznek Emlekezyel megh

wrw*n*knak bezedyro̊l myth zol ez yllyetenekro̊l Hanem ha ky wgy
mond ellene mo*n*ddand Myndeneknek kyketh o̊ byr nem lehet
Egyebkeppen ennekem az Thanythwanyom Megh wgy mond Va-
laky en hozyam Akarand ywnye Es nem gylo̊ly o̊ attyat Es annyat
feleſeget fyayth Es attyafyayth awagy hwgayth Meegh Sem lehet
az ennekem thanytwanyom De halgaſſa megh mynde*n* myth
mond az eedes ydwezytto̊ azoknak kyk mynd Ezeknek ellene
monnak De mynden walaky el hagyangya o̊ hazaath awaǵ |
Attyafyaith awagy Hwgayth Awagy attyat ańnyat Es fyayt Es
mezeyth az en Newemerth zaaz annyath wezo̊n ero̊tte Es erek
eleteth byr erekke Emlekezyel megh Thowaba az eedes Cryſtwſnak
Ieſwſnak o̊ zeghenſeghero̊l az maghas zent kereztfan fygwen The
ero̊tted hagya el az o̊ zerelmes zent zyleyeeth Es az o̊ zeretho̊ tha-
nytwanyt zabadakarattya zerenth, thee ero̊tted hagya myud el,
gho*n*dollyad megh Thowaba mykeppe*n* Eez wylaghnak kezdetytwl
foghwa mynd ez ydeyglen myne ſok zamthalan Es za*m*lalhatatlan
zent Emberek Ez wylagy yozagokat meg wtalwan ko̊wetheek ew-
teth Halwan az kewanatos zent Igeketh mondwan ywyeto̊k el En
Attyamnak aldottay byryathok az orzagot ky meg wagyon zerzeth-
ween ez wylaghnak kezdethynek elo̊tthe Ragghaſſad azerth az the
elmedben mynd ezeketh Es mynden ez wylagyakat halalos me-
reghkeppen the tuled el yzy Es el weſſ De az the zywedeth tellyeſ-
ſeghes zeegenſeghnek Akarattyara fordohad Es Azonkeppen Az
289 megh ygerth Menneknek zent || Orzagath Weheted My nemes
wrwnknak bezeede Zerenth hol oth wgy mond bodogok az lelky
zegenyek mert Wwek mennyeknek zent orzagha Myndeneſtwl
fogwa Azerth gondollyad az wr iſtennek zent kennyat zent hala-
lat zywedben Es ayanľad o̊ zent yſtenſegenek thennenmagadath
ky theneked erekul wala kazdaghſagokath Aad Thowaba mynden-
nemw thellyes byzodalmadath o̊ be*n*ne helhezteſſed Thwgyad to-
wabba Es weed yol ezo̊dben hogy mykoron meg eertendo̊d az
pokolbely o̊rdo̊gnek keſertetyth feſwenſeghnek myattha awagy Ez
fo̊ldy Zerelmeknek myattha gondolliad Elo̊zer hogy fo̊ldyekhez
walo zerelo̊m az Mynde*n*hato wr yſtenthwl el zakazt Merth azzal
wr Iſtennek zent zerelmeeth kywe rekezthy zent ghergely papa-
nak mondaſa zerenth

Tanto quis aſuperno amore diſiungitur Quanto hic inferius delectatur

Annewal az felſegh zerele*m*thwl el haſonlyk Mynewel eeth alab walokban gienyerkedyk Maſodzewr | Gondollya megh Hogy az zabadakarath zerenth walo zeeghenſegh emberth meg bodogyth Es Mennyorzagban wyzen Idwezytthenknek mondaſa zerenth

Beati paup*er*es ſpiritu quoniam ipſorum eſt regnu*m* ceľorum ꝛct

Bodoghok kyk lelkekben zegenyek merth week mennyeknek zenth orzągha amen

Ez ennehany ygeketh mynden ember ezeeben wegye Es zyweben rakazya Hoǵ mykoron lathangya az zegeny koor emberth Halalra walthoznya Es nem zolhatnya awagy okoſſagghahwal nem erthenye Mongya el walaky o̊ elo̊tte aaz wallaſokat Az wthan Imaczagokath yeleſſen az Credot nagy fel zowal awaǵ Egyebnemo̊ zent bezedo̊ket wr yſtenro̊l ayttathoſſagal kykben thwgyatok hogy o̊ eeltheben ayttatos wolth Awagy kellemeto̊ſſeghe Es wnneńmagha ymatkozyek zywewel awagy keuanatoſſagawal Mykeppe*n* thwd Awagy mykeppen || Leheth Es theheth De ha az halando **290** embernek okoſſaga Es eze wagyon thegye*n* aytthatos ymaczagot az wr yſthenhez Elo̊zer hywan az o̊ zent newet Hogy hwteth az o̊ ky ielenthetetlen yrgalmaſſaganak myatta Es az o̊ Zent Kenzenwedeſenek Erdemynek myatta meltoltaſſon o̊ hozya fogadnya Maſodzor hywya Az Dyczo̊ſegges zyz annya maryath Az o̊ ko̊zbe yaraſaiert [Annak wthanna az zent apoſtholokath] Es Annak wtanna Az zent Angyalokath Ieleſwl ky wnnen o̊ryzetyre wagyon Thwlaydonythwan Annak wthanna az zent apoſtolokath martyrokath Confeſſorokath Es az zent zyzeket De yeleſkeppe*n* Azokath kyknek ynnepyt Illetthe zent neweth tyztho̊lthe Es emlekezetyt hordoztha Es kyketh thellyes zywewel zereto̊t Es zolgalt Awagy kyknek kepey my nemes Idwezyttenknek zent fezwletywel Es Azzonyw*n*knak zent kepewel eleyben Wytetnek Mynd ezeknek wthanna mongya haromzor ez werſeth Dirupiſti domine vincula | Mea tibi ſacrificabo hoſtiam laudis El zagghathad wr yſthen en ko̊theleymet theneked aldozom Dyczerethnek aldozattyath Merth ez zent werſnek zenth Caſſyodorwſ Dokthornak mondaſa zerenth oly igen nagy erey wagyon hogy megh gyonth Embernek halalanak ydeyen Aytthatoſſaghal mondwan mynden byneyth el wezy Megh ezeknek wthanna mongya haro*m*zor ez ygheketh Awagy haſo*n*lathoſokath kyk yrattatnak melthoſſagho-

ſon bodoghſagos zent agoſton doktornak mo*n*daſabol Es yraſabol ekeppe*n*

Pax dom*ini*, n*oſt*ri ihu xpi et uirtus paſſionis eius et ſignu*m* ſancte crucis et integritas beatiſſime marie virginis et benediccio o*mniu*m ſanctor*um* ac ſanctar*um* cuſtody angelor*um* nec non ſuffragia o*mniu*m electorum ſint int*er* me et omnes inimicos meos viſibiles et in.viſibiles in hac hora mortis mee am*en* et vltimo dicat In manus tuas comendo ſpiritu*m* meum amen ꝛct

My Nemes wrwnk Ieſuſ Cryſtwſnak bekeſeghe Es az o̊
291 zenth ken zenwedeeſenek || Erey Es az zent kerezthnek hathalma bodoghſaghos Zyz maryanak thellyeſſeghe awagy malaztos wolta Es mynden zenteknek Es zyzeknek adomaſy zent Angyaloknak o̊ryzety Es thowaba Mynd kezenſeghes walaztotthaknak kenyergheſy legyenek En ko̊zo̊tthem Es en ellenſegymnek ko̊zo̊tto̊k latha*n*doknak Es lathatathlanoknak Ez en halalomnak horayanak ydeien Amen Es mynd ezeknek wtanna wtolſor mongya The zenth Markodban ayanlom En lelkemeth en edes theremthe*m* wr yſthen amen

De ynthek myndent Mynekokaerth mynden embernek ydweſſeghe o̊ halalanak ydeyen walyk el Hogy ha walakynek yo Attyafya Awagy io yſmero̊ye Awagi Iſtenben aytthatos barattya wagyon o̊ halalanak ydeien oth legyen ky o̊teth hytnek ero̊s w[a]thara byztaſa Es bekeſeghre Ayttatoſſaghra Es alhatatoſſaghra Es wegygh megh maradaſra yndoha rezezye Es lelko̊ſo̊ycze Ayttatos bezedo̊keth zent ygheketh Es eedes ymaczaghokath mongyon Es | Ez fo̊lwl meg yrthakath elo̊tte olwaſwan mert akoro*n* az halando ember nem zolhat enneth

De Iay wezyk mel keweſſen leelettetnek yllyen feleek kyk ellyen hywſeget tarthananak az keſerwſeges halal koron o̊ barat-yoknak hogy kyk Thowaba o̊ket kerdezneek ynteneek Es o̊ erettek ymadnanak kyket yeleſſen lathnak nem o̊ro̊meſt mennye az halalra kyk kezzwl nagy ſokan nyawalyaſok el tantoorodnak Es erekke az yrghalmaſſagthwl el thawoznak Es el weznek kythul othalmazyon az kegyelmes wr yſten amen

Halalnak Rettenetes es zernyw uoſtaroſ kezdetyk ymar

OH Halal mely Keſerwſeges thenekewd Emlekőzeted Oh mely rettenetes teneked yeleun woltod Wyda*m* ziuknek || Es myn- 292
den ez wylagy gyenyerwſegben előknek yeleſſen annak ky ideyben yffyw Ereyben erős Es bathor Es kynek mynden yo zerencza be foly Es az ghonozrol yngyen Se*m* Emlekezyk meg kykkezzwl yeles Es egy Iay Ennekem merth en wagyok De mynekokaerth maſtan azerth Oh te zernyw halal Hertelen rohanwan en ream meg foglaltaal Es ezen keppen ualo kethelekkel megh kőtőzthe[r]l Es az kemeenſeghes kőtelekben weled wonzaz Mykeppen zokot wonyatnya az karhozot erek kenra awagy halalra Maſtan ymar az nagy keſerwſeges banatnak myattha kezem kwlczwlwa ordyttaſt tezek Es rettenetes ywőteſt akarwan az halal előt el fwtnom De Iay mert nynczen ydeye fwtaſomnak nyncze*n* helye menekődeſemnek Neezwen mynden fele De nynczen egy tanaczczoſom ees nynczen egy Segedelmem ees Mert | Wrnak akarattya zerent meg wagyon ereſwlween Es el nem waltoztathatyk Nagy zernywſeghnek zozatyat hallom zeneghwe*n* En fyleymbe Es mondua*n* O te zegeny halalnak uaǵ te fya Sem aranyok ſe*m* ezyſtek Sem Attyadfyay ſe*m* yo baratyd nem zabadythatnak meg tegedet En kezemnek hatalmabol weghe wagyon az te eletődnek El ywt az weghſő ora meg thőkelletőt Es be kel tellyeſednye

Thowaba felel az zegeny meg gyewzewt mondwan ezkeppen

OH een edes Iſtenem meg kel ymmaran Ennekem halnom Nem waltoztathatyk el ez kywe mondoth ſentencia kywe kel Ennekem yllyen hamar ez wylaghbol ky mwlnom Oh zernyw halalnak weelhetetlen yewetely Es aloythatatlan go*n*dolattya Oh mel nagy ǵe*n*gheſeges yffywſagomnak ydeyen rohanaal en ream Oh

293 mely keweſſe bizta*m* || Wolth hogy eelyen hamar halalomath nem hyttem uolna Engegy kerlek Engegi az en yffywſagomnak Engegy ennekem meegh ydethlennek Ne thegy ellyen kegyethlenwl Es ne wony kywe ez wylaghbol iľ veeltele*n*

Thowaba az meg go̊zo̊tnek feleleth szct.

OH the zegeny nyawalyas nem emlekezhethel ee Mely ſokan o̊ thellyes thekelletes ezthendyknek elo̊tthe ko̊ſſeghbo̊l kywe mwlthanak Awagy aloythod hogy czak theneked Az halal enged Es az te ſaarbol zewrzet haylokodban be nem ferkezyk Nem thwdod ee az Halalnak ygyenleu | Iteletyth Zemelyo̊ket o̊ ne*m* walokath Es Senkinek Nem enged De wnnenmagath ygyenlo̊keppen Myndeneknek oztya Sem yffyakal Sem wenekkel ne*m* Irghalmaz Nem yſmer nemeſſeket Es hatalmaſokat kylen Nem tyztely kazdaghokat nagyoban az zeghenyeknel kyketh egyenlo̊ keppen el rekkent Az regy zent profethaknak Es nagy ſok zentheknek Es zent embereknek nem enghedeth De mynd kywe mwltanak Mykeppen azert byzhaatyk wala ky ez wylagho*n*

Thowaba feľeľ az zegeny meg gyewzewt mondwan ezkeppen

OH Immar ne*m* ſyrathom az halalnak ytheeletyt De Syrato*m* En eeletemnek Es halalomnak kezette walo karth Nem Ohaytom azt hogy ez wylagbol kywe kel mennem De Syratom Es banom ydem el mulaſynak kaarath kyt haznalatlan Es mynden
294 yozagoknal kyl el mwlattham azert || Reghen el thawoztham az byzonſaghnak Es yghaſſagnak wtharol Az byzony wylagh nem wolth enneke*m* Wylaghoſſaghra Es eertelemnek napya o̊ feneſſeghewel nem thamadoth fel en ream Merth myndeneſtthwl foghwa Ez wylagyakra woltam therwlwen Awagy fordwlwan Megh farattam Es megh lankaththam az alnokſaghnak wta*n* Es wezedelemnek wthan En en yaraam Mynden neheſſeghnek wthat Es en Az wr yſtennek zenthſeges wtharol thwdathla*n* woltham Mert enghem Feddo̊knek nem akartham Enghednye Oh yay wezyk wallyon myt haznalt Ennekem ez wylagy keweelſegh Awagy myt haznalt es myt go̊ytet kazdaghſagnak tettetheeſee Es myt hozoth haznalattra El mwltanak mynd azok Mykeppen el mwlo arneek Es mykeppen el Syetho̊ hamarſagos ko̊wet kynek egy kewes waartathwa Sem yegye Sem laba nyoma Sem teczyk De en ees kyſded zyletheſem wthan naponked el fogyatkozom | Mynekokaerth Semy yozagnak

peldayat yelentenye nem akartham Erczetek thwlaydon yokath megh emeztwen Spes mea tanquam lanugo que a vento tollitur ꝛct Ennekem reme*n*ſeegem mykeppen az moh auaǵ lanna ky kewes lengő zelthwl el wytetyk Es mykeppe*n* egy napy el fwtho wendeeghnek emlekezety awagy yſmerety Mynd ez yllyen bezedeknek okaert wagyok akarmyth zollyak nagy Mondhatatlan keſerwſeghben wettethwen Es mynden bezedy*m* tellyeſek banattal Annak okaerth ygen megh zomorodoth ennekem az en zywem Es megh homalyoſwltanak ennekem zemeym Es megh Setethwlthenek Oh yay Ennekem ky tennee azth hogy ywthathneek az ellebely eeletembe mykoron mynden erőſſeghel Es zeepſeghes ekeſſeghel fel magaztattham wala Es Mykoron Sok ezthendem wala en elettem Es akoron mynd ez Sok ghonoz Thőrtenetőket Es herthelen zerenczakath kyk maſthan En ream rohanthanak megh yſmerthem wolna: Oh nagy dyczőſeghes es || Melthoſagos Iſteny felſeg mely igen Czaltam megh En[g]magamat 295 Mykoron nem gondolom wala az ydőnek nagy mondhatatlan draghalatos woltat De mynd heyaba boczatwan gonoz kywanſagnak zelletywel Es Ereywel megh faradwan es Myndeneſtwl foghwa el la*n*kadwan En napymat heytſaghban wonthatom wala De az ő draghalatos woltokat nem erthhetem wala Ezenkeppen ennen maghamath zabados erdey zylygi zamarkeppen eltethem wala De maſtan ymmar yay nagy keſerwſegnek merth mykeppen az kyſded madarka az turbe Es az bolond halaczka az horogban akadnak Es megh fogattatnak Azonkeppen en zegeny nyawalyas fogattam megh, Es ghonoz weletlen wezelnek ydeyen Mert ime Az el mwlando ky folth kyt ſem egy ember hatra nem therytheth yay ennekem nyawalyas byneſnek Azert hwllat maſtan az en zemeym banat myath Es az en zemőldőky*m* nedweſek kenyhwllathaſoknak myatta Oh merth nem hyhato*m* megh ymmar azt ky eczer el mwlth Oh | Nagyſagos felſeegh wallio*n* myre kereſtem en ennyeth myre mwlattam yly ſokat Vallyon myere ely nagy kellemethes Es malaztos napokat keſedelmes Es heuſagos mwlatho bezeedőknek myatta Es egyebnemő ſok Mondhatatlan wetkekkel Es hytſagokkal heyaban el mwlattam Es el kőltőttem Es ennenmagamath ennere el hattam Ok En zywemnek kywe yelenthetetlen naǵ ſohazkodaſy myre thanultam en ez wylagon Czak heytſaghnak Es oly my*n*t Semmynek Es hogy my*n*d tellyes en eletembe thanultam

wonek megh halnom Az maſtan ennekem haznalatoſb wolna Iay laſſatok mynd kyk maſtan yth wattkok Es az en nyawalyas kenomat lattyathok kyk meghlen az aldot Iffywſagnak wyragaba*n* erwendo̊ztek Es kyk meglen myndenre alkolmas ydo̊ket byrthok Enghem megh tekynczetek Es en ream o̊ryzyetek en reyam nez-
296 yetek Es az en gyarloſagymath ghondollyatok || Es az en wezedelmembo̊l Thy karhozattokat el thawoztaſſatok Es ty yffyuſagtaknak gyengheſeghes wyraghat wr yſtennel ko̊zellyethek Az ydeket zentſeges mywelko̊detekkel megh foglalyatok Az yſte*n* Attayokath ydeghenſegre ne tekozlyathok hogy eze*n*keppen ghonozth teeteltekben keenth keſerwſeghel ne zenwegyetek De yay wezyk az kellemethes yffyuſaghnak kyt myndeneſthwl foghwa el weztetthe*m* en Oh erek myndenhato wr yſten theneked panazolok ez gyarloſaghos Es nyawalyaſſagos keenerth kyth zenwedek Enghem thanythoknak nem Enghedelmes leenem Es kegyeſſen yora ynto̊ktul el haytotta*m* reztſegh myat En fyleymet Es feddo̊ bezeddo̊kkel nem gondoltham Oh en wram yſtenem Ime ygyen maydan aaz pokolnak wermeebe eſo̊m Oh yob wolth wona ennekem ha yngyen Sem zylo̊ttem wolnek ez wylagra Awagy meegh en Annyamnak meheben el Weztem woneek Es | Megh reekettem wona ho*n*nem mynth en penytencyamnak ydeyth ely heyaba nagy mwlatſaggal el weztettem wolna De az en ydo̊meth nagy kewelſeghel eeltem megh halalnak ketheleywel foghlaltattam meg Es nagy keſerwes zomorwſagh myath zoroytthatoth megh en lelkem wgy annera hogy my tennekem kellene theenem nem thwdom Semmykeppen De mykeppen az kyſded fogoly madarka az o̊lwnek kemeen kermeyben el zaggattatyk Az Halalnak kemenſeges keſerwſeghe myath meegh maſthan Mykeppen bolonnak el wezo̊th Ennekem Ezem Es mynden erzekenſegho̊k en thwlem el mezze thawoztanak Semyth egyebet nem gondolwan hanem czak mymodon az halalnak wezedelmeethwl megh menekedhethneem De magha Semmykeppen ez elo̊th el nem mehethek Valahol azeerth kereſkedem az halalnak byrodalma engemeth gyether engemeth Es kenoz Es az ew keſerwes
297 waltſaga engem ſepheth yay az halalnak || Keſerw walazthaſaa Oh felſeges wr yſten mely bodog az penytencya Es Az haamarſagohl walo megh therees De yay Ennekem mert yge*n* keeſo̊re halaztottam En elete*m*nek megh ygazwlaſath Es Igen keezſen en ydweſſeghemeth keeſleltem Oh ygen hozyw meg yobblwaſnak halo-

ghataſa mely igen el ydeghenwltem En thekelletes Akaratymthwl Mert ſem akarathnak kezdeeſe Sem haſonlatoſſagha Sem foghadot Iózagoknak tekelleſe wegre nem wytettenek kyk enghemeth el weztettenek O the byztatoth honapy nap mel hozyw ghwſth ko̊to̊t-tel Es az zo̊rnyw pokolnak wndokſagaban napnak halogathaſa myath beh wonthaal Megh czalal enghem Es megh Czalatkozam, Ne*m* de Ez halalnak gyarloſagha Awagy nyawalyaſſagha mynden ez wylagy nyawalyaſſagoth fo̊lywl mwl ne*m* De kel ee ezen Ennekem melthan zywemben gyethrethnem megh Sebeſwlthetho̊t en lelkem banat myat merth mynd az en napym el mwltanak Egy napy thyzteſſegnel kyl harmycz | Eztendo̊k mynd en elete*m*bo̊l kywe yzamthanak Es el weztenek Nagy Syralmaſſon mwlthanak el Es nagy reztſegel ko̊ltettenek el wgy Annera hogy inge*n* Sem thwdom ha walamykoron mynd ezekkezzel wala myth el ko̊lto̊t-tem Wr yſtennek Akarattyaba Es kezenſeges yozagoknak mwlat-ſagaban oly melthoſagal oly dyczerettel Es oly thekelietheſſen mynth nethalanthal kelleth wolna Awag thartoztham wolna Czak egy napoth Awagy egy orat Awagy ha wala mykoron alkolmas Es melto zolgalatoth tettem en theremtemnek oly hywſegel Es oly kellemetheſen Mykeppen en mywolthomhoz ylleth wolna Es kelleth wolna De yay wezyk ennekem merth ezekbo̊l wagyon hogy mynden belo̊l walo thagaymath ragyak Es zaghatyak Oh ennekem o̊ro̊k iſten mel nagy zeegyenſeghel allok teneko̊d elo̊tted Es my*n*d te Sok zentydnek elo̊ttho̊k az wtolſo ythelethnek napyan Mykoron kezerytthetho̊m okoth adnom mynden ymmar meg teth Es el || Mwlth Byneymro̊l Es wethkeymro̊l De myt mondanek 298
ennel tho̊bbeth Igen ko̊zel wagyon az en zomorwſagom merth ymar kywe kel mennem ez wylaghbol Halghaſſatok een hozyam azerth mynd thy kyk eth wattok kerlek zorgalmaſſaggal yme ez horaban ynkab o̊rwlneek Egy kyſded rewyd ymaczczaghnak mykeppen Egy Angyaly idwezlethnek En ero̊ttem Ayttatoſſagal honnem mynt ezerzer walo ezer arany forythnak Awagy penznek De yay ennekem Oh en edes yſtenem mely zamthalan ſok yokath En el wezto̊ttem Es el weztheglettem Es el mwlattam Es mely gonozwl Tho̊rtenek enneke*m* hogy ezth elo̊zer nem weelthem Mykoron elo̊zer yol hozya lathhattam wolna De mene Sok horat en el weztettem holoth mynden thetemenym Es dolgaym haznalatlanok woltanak Ennee nagy Sok Es draghalatos yokat el mwlattham Es

zykſeeghnek kywo̊le walo dolgokkal magamath foghlaltattam | De kyk zykſegeſek woltanak Azokath egyebeknek hattam Es egyebeknek gongyawal nagyoban honnem az eńnymel ghondoltam EEzenkeppen magamban reztſeget zo̊rzettem Es egyebeknek kezeyben magamath boczattam hol oth magamnak Seghedelmeth nem lelthem Halghaſſathok azert mynd thy ees ezethekben wegyetek [wegyetek] magamat kyk yelen wattok az en nyaualyamon merth mykeppen yol lattyatok Ennekem ydo̊m el fogyot El yartham En mynden barathymat kerdezkettem myndeneknel kyktkwl Ennekem remenſeghem leheto̊th wolna awaǵ czak Egy kewes Alamyſnath adnaanak Az o̊ bewſeges lelky kazdagſagokbol Es yozagokbol Az eṇ zykſeges zegenſegemnek eppwleſeere Es en byneymnek megh ygazwlaſara Es eǵgyk Sem agya wala ennekem holoth megh foztatham De annak feletthe megh mewethenek Es el thawoly yzeenek monduan Nethalantal nem elegh nekwnk Es thee-
299 neked De ynkab meny el az uaſara || Es weegy myndenth kyk nelkyl remenſeged nem lehet hogy the zykſegedben theged Seghehenek Oh kegyelmes wr yſten yrgalmaſſagoknak keges atya thekynczed megh ezeket Es kenyerwly En raytam nyawalyas byneſen De yay ennekem yay bodoghtalannak mene Sok yozagokath tehettem woneek Enne ydeyglen Es nem tettem Mene ſok mondhatatlan lelky kazdaghſagokath Es Mennyey keenczeketh ǵeythethem wolnek De meert el reſteltem el weztettem Es karba attham Oh en edes O En yrgalmaſſagom eleghthetelnek mywelko̊dety Ennekem yghen kellemetes Es kewanatos wolna Merth kewannam ha czak az morſalekokbol ees megh eleghedhetneem kyk lewe hwlnak hw wroknak aztalarol De azt Sem agyak Oh thy kyk maſtan etthegyenek wattok kenyerwllyethek En raytam Es yrgalmazyatok en welem es myglen thynekthek ero̊ adatoth Es ydo̊ engettetto̊th gyehetek az mennyey Czyrbeh .ez wylagon Rakyatok azthaghokath mennyeknek orzagaban gyeczethek | Kenczeketh Es kazdaghſagokat az o̊ro̊k eletnek ladayaban hogy my ido̊nek rezeben meg kezdethek fogyatkoznya wegyenek az erek elethnek haylokaban Es hogy el ne maragyatok az ywendo̊ weghſo̊ oranak ydeyen Mykeppen lattok maſtan enghemeth hewon Es mynden yozagos mywelkedetekthwl megh foztatnak lennye O the meńnyey dyczo̊ſeghnek Es feldnek felſeges kyralya the zent akaratod alaa wannak myndenek wettethwen Es nynczen ſenky ky ellene alhatna.

az te zent akaratodnak En wram my*n*denhato yſtenem kerlek nyſſad fel te zent zemeydet Es thekenczed megh az en megh nyomorwlt wothomath Es fordohad az een keſerwſeges Syralmamat eremre Es kenyerwly en raytam gyarloſagos zolgadon ky el hagyattatoth nagy reztſeghben Es myndeneſtwl foghwa kethſeghnek wermeeben wetteteth O mynd thy kyk maſtan ettegyen yelen wathtok nyezwen az en nyomorwſagomath Es nauaľaſſagomat || Kenyerwlyetek en raytam kenyerewlyetek En raytam awagy thy 300
kyk wattok en baratt[a]ym Mert wrnak zent keze tőth erőt En raytam Azert hogy ne thőrtenyek thyneknek Azonkeppen mynt maſtan ennekem kerlek hogy yeǵezyetek megh yt ez helth Es wegyetek yol eztekben Merth ez az nagy bolczeſegh Es melſeghes ezeſſeegh hogy ay igaz thőredelmeſſegnek myatta tyztha Es eghaz gyonaſnak myatta zerezyetek fel tymaghatokath Myghlen ereytekben Es Egheſſeghtekben wattok Es megh yghazwlth elegh teetelnek myatta Es mynden Artandoſakokath kyk Idweſſeghettwl el wonznak Es megh banthnak el thawoztaſſatok Es thy maghatokath zentelen es mynden horaban wǵ tarczatok hogy ha azon nap Awagy walamely horaba Awagy honapy napo*n* Awagy hogy ha ez hethen kellene ez wylagbol kywe Mennetek Ez en benne*m* walo faydalmakbol ézetekben wehetytek Mykeppe*n* | Kél Zent agoſton Doktornak mondaſa zerent rola gondolkodny Es aloytanya azokath mellyek my reank ygen hamar ywendők leeznek Emlekezyetek megh wǵ mond az en yteletemről mert Ezenkeppen lezen az ty itelettek ees Ma Enneke*m* honap thynekthek Thekynczetek en ream Es emlekezyetek megh ez eyrel mynd addyghlan mygh eeltek O megh gondolhatatlan reſtſegh O Aloythatathlan yozaagh ymmaran weegheth theezek az en bezedymnek Merth ymmaran Thowaba en ne*m* Syrankozhatom Es ymmaran towaba en nem thőrekethetem Es nem kenyerekhetek Maſtan lathom en hogy nem wolt allando az en elethem Maſtan yſmerem en hogy az en eeleſe*m* ez wylagon haſonlatos wolt az wyzőn yaro hayoſhoz Awagy kormanoſhoz mert my ydőben en wygyaztam Awagy Alwttam Awaǵ eettem awagy ittam myndenkoron az halalra kőzelgettem Es en weghſő napo*m*hoz kőzelben ywtottam O wylagh wylagh Oh el || Mwlando eeleth mel ygen Sokakat the meg czalz Mykoron el tha- 301
woztatol Akoron yelen wagy mykoro*n* latthato[k]l Akoron arnyeek wagy Mykoron fel magazthatol akoron fyſt wagy Neema wagy

heytoknak De bo̊lczeknek fegywerek wagy kyk thegedet zerethnek nem Iſmernek De kyk theged el fwthnak azok megh erthhethnek Sokaknak the maghadath yghered Hozywnak lennye hogy czalartſagoth zerezhes Nemellyeknek ro̊wydnek hogy hwket kethſegben eythetneed Ez az teged zolgaloknak Es teged kewetheknek erdemek O yay wezik mely ighen keſerw Mely merghes mely halalos O Iay en nekem mely yghen nagy wezo̊delemre boczatta*m* Ennen magamat Mykoron nagyoban Es fellyeben kereſeem Es ko̊weteem ez wylaghy bo̊lczeſegheth annal my*n*t Illo̊th wolna Es nagy ſok atkozando dolghokat lattam en Azerth ez wylagy bo̊lczeſeegh czalt meg elyen yghen Es nyomoryttoth meg engemet hogy az hw rola walo ghondolatok alwttottak meg az yſteny gondolattoth | Kyth wr yſten Egyebek ko̊zeth nagyoban wezewn ezeeben Maſtan azert the zegeny nyawalyas yſmerheted meg my legyen ez wylagy bo̊lczeſegh ez fo̊ldnek zynen Merth ez feld o̊rdo̊gy baratſagh ydweſſeghnek ellenſege eelethnek megh foythtaſa Es mynden gonoz kewanſaghnak annya Es zyleie walaky azerth newekedyk ez wylaghy thwdomanba Es nem yo elkeczbe*n* Awagy yo eelethben az el thawozyk wr yſtentwl Vallyon myth felelhet az zegeń koor ember egyebeth ennel Oh Iay wezyk Enneke*m* mert ymaran nem aloytto*m* Es nem welem De byzonnyal thwdom hogy heyaba walo Es el mulando wolt ez wylaghy bo̊lczeſeegh mert ez wylagy eeleth yozaagh Es morha az mennyey bodoghſaghoz haſonlwan ynkaban mondatyk therehnek honnem Segedelemnek halalnak honnem eeletnek De ymaran yme el kezelgheteth az hora ky engemet el wezen ez feldnek zynero̊l Oh Iay ennekem merth yma-
302 ran yol lathom Es iol Iſmerem hogy thowabba || En nem elhetek Es az halal yghen kezel wagyon Mert ymaran az en ero̊telen kezeym el kezdnek hydeghwlnye lathaſym megh homalyoſodnya Es en zemeym be eſnye Oh ennekem nyawalyaſnak Ime Az halalnak ko̊zelgetheſenek keſerwſegy megh kernykeznek enghemeth Es yme Az En betegh zywem megh kezd foyttathnya Oh zyunek keſerwſeghy Es hertelen halalnak nyomorgataſy ime el kezdethem megh nemwlnya lehelleſym el fogyny Es oly mynt nag̃ keeſen gywlhethny Imaran ez wylaghy wylagoſſaghot ne*m* latok De yme yngyen maydan az mas wylaghnak abrazattya az en lelky zemeym eleyben ywnek Es yngyen maydan nylwan kezdem lathnya Oh melyſeges felſeegh Oh Dyczo̊ſeges yſtenſeegh mely nyawalyaſſagos

Es mel gyarloſagos az en lataſom .Iay imaran Ennekem Merth yme hol az kegyetlen erdeghek Ime embery zynbe abrazban ywnek elo̊mbe erdegeknek ſokaſſagy fekethek Es zo̊rnyek | Mykeppen Zereczenek nagy ſok zamlalhatatlano*n* kernykeztenek megh enghemeth haborgathwan warwan az en zegeny lelkemet ky ezennel kywe megyen derekambol De Iay wezik Ennekem nyawalyas bodogtalannak wallyon hol gondolod leezen megh maradando az en zegeny lelkem ez eyel Awagy ky fogagya az En nyawalyas lelkemeth o̊ hozyaya Es hol lezen zallaſa hol lezen ez eyel megh maradaſa Awagy kyk leznek kyk o̊ hozyayok fogaǵak az yſmerethlen fo̊lden Es thwdatlan thartomanban Oh mely bwdoſo lezen az en lelkem O mely ighen el hagyattatot Es meg wtaltatoth mynden lelkeknek feletthe Wallyon lezenee oly ky o̊ neky eleyben kelyen hywſeghel Es ky kywaltkeppen akarnaa Segyttenye azert meg keſeredwen en maghamba nagy keemen bezedeken boczathok Es thezek en folyo wyzkeppen nagy Syraſokat ohaytaſokath Es kenyhwllataſokath De kel ymmara*n* ez napſaghtwl fogwa een magamath Syratnom Es keſerwſeghes bezeedewketh || gyeythenem Oh wege 303
zakadoth Es el wegezeth ky Semmykeppen el nem ualthozyk Bel rekeztette az agh Ellenſegh ennekem wthaymath Czalard Es alnok mykeppen az barlanghban el reytezeth orozlan el [reyth] thereytwen az o̊ alnokſagos thwreet Es bele wonwan az en nyawalyas lelkemeth halalnak erekwl walo thwreeben O en Wram yſtenem ky wagy ygaſaghos byro mely iǵenlo̊k es Alkolmaſok az te ythetelyd mely nagi neheſſeghet mwtacz Es meerz en bennem zeghen bynesbe kyk meegh az kyſdedſeghek myath walamy kyſded reezzerenth megh batorodhathnanak O Iay ennekem merth ymaran az halo wero̊ kywe yth el folywan mynden thagaymat Ky en eelethemnek hamar wotath Es halalomnak yelen woltath kywe yelengetween O nagy ygaſſaghos ythelo̊ byronak rettenethes tekynthety ky nagy feelelemmel hertelen wagy ywendo̊ Ennekem el weghezeeſe*m*re Wallyatok el ymmara*n* een thwlem mynd thy en zerelmes tharſym Es edes baratym merth ymmara*n* en | Ez wylaghbol kywe mene*n*do̊ wagyok En lelky zemeymmel nylwan lathwan poklot De yay mert pwrgathoryomoth Es lathom kyre ymmar rea menendo̊ waǵok Es ennen addeegh ky ne*m* menekedem myglen mennel kyſſeb reezro̊l yghazath nem weznek Oh Iay Ennekem nyawalyaſnak ky leezek oth az tho̊b lelkek kezeth az

keen zenwedeeſben melyek oth leeznek Lathom ymaran az tyzes
langat newekődny kewerny Es forgatny nemynemő nyawalyas lelke-
keth az nagy tyzben langban egyetemben az nagy fyſtben hol fel yw-
nek hol alaa mennek oly mynt ordoythwan Es az nagy zernyw ken-
nak myatta Es faydalomnak myatta ky mynd ezenkeppen ywőtwen
Es mondwa*n* kenyerwlyetek en raytam kenyerwlyetek en raytham
awagy thy kyk wattok en baratym Oh ſyralomnak wőlgye O pokol-
nak thawa Es melſeges werem holoth az nap fekethwllyk Es az fay-
dalom neweked[e]ik holoth Semmy zozath nyncz De mynd Iay Iay
304 Iay maſtan Es mynd őrőkul || Ereke Iay hallathyk Oh Oh Oh hol
wagyon maſtan walamely yo barathomnak Segedelme hol wannak
En yo rokonſagy*m*nak mynden fogadaſok Es kezenſeghes yo bara-
tymnak kyknek ő kedwekeerth zeerthelen Dolgokban eelthem Es
en maghamath el hatta*m* Es ez gyetrelemre hozta*m* enn̄en maga-
math Iay Ennekem myerth tettem ezth ő baratſagokert mu*n*kal-
kodwan Es yme gonozwl ayandekoztattam meg Merth eeghők Es
kenzathom Es Semy Segedelmeth ọ thwlők nem wezők Iay azert
Ennekem hoǵ myre Semyth enne*n* magamnak Idweſſeghemről
nem lattam Es nem gondoltam Oh Iay Ennekem zegeny nyawa-
lyaſnak hogy ezenkeppen czalathkoztam megh ez wylaghon ky
ektelenſeeghnek wőlgy nyawalyaſſagnak wermee ohaytoknak lako-
dalmok yellennen waloknak Syralom Hytetlenſeghnek rekezee
kyben meg azoth az byzonſagh Es ygaſſagh Es kyben uiragzyk |
Az hazwkſagh Es newekedyk az hamyſſagh Es kyben hyrhezyk az
ygazaknak arwltataſok Es hoborwſagok kyben wagyon keennak
newekődeeſe Es gylőſegnek banattya Iryǵſegnek yzgataſa kewel-
ſegnek dagalya paraznaſaghnak gywlaſa Es gonoz hyrnek dohaa
Oh hol wagy[on] mynden malaztnak byzoń zeretetnek Es mynden
bodogſaghnak kwthfeye Ime En nyawalyas megh azoth ffa ky
Syrtalan győkerrel wagyok haznalathlan Es meddw őrek thyzzek-
kel eeghendő Es őrek kenra wethendő Myth felellyek Es myt felel-
hetek az napo*n* Mykoron zaam weetetyk Enthwlem mynd egy zem
pyllanthaſyk mynden ydőkről kyk ennekem adathwan wothak My
lezen wallio*n* akoron az gonoz gondolatokrol Es haznalathlanok-
rol hewolkodokrol Es trwffa bezedőkről nyayaſſagokrol kynnyen
Es nehezen lettekről Es egyebnemw Sok zamlalhatatlan bynekről
305 Ime ymaran az ffanak thőwehez kőzelgeth || Az wagho feyze the-
remcze*n* Es tegyen gymőlczeth ymaran ha lehet Oh en lelkem

Iay wezyk mert ezekkel ne*m* gondoltal Es nem wetted ezedben Es ez bezedek ne*m* zengőttek the hallo fyleidben es nem ywtoth hal·laſodra az rettenetes kyrtnek zawa kelletek fe halottak ywetek az ytelethre Oh felſeghes dyczőſegh hogy en ez ygeketh Ennek előtte megh nem go*n*doltam Sem ez keſerw Waltozatot nem weeltem Es nem twttam Menynyetek el athkoztak az erek tyzre Es megh ezt Iwyetek el en attyamnak aldotthay wegyetek az erek orzagot Oh en lelkem hallod ee ezeket my lehet retteneteſb gondolny gondolni Mynt ez Mennyetek el atkoztak az erek tyzre Oh keth zozath kykkezzwl egyknel Soha retteneteſbeth Es az maſodyknal Eedeſbet ez wylagon ne*m* hallottam Oh heytok bolondok Es ez wylagyak Haſonlyatok el Es walazyathok el ty magatokath ez wylaghtwl hogy oztan maradhaſathok megh az Cryſtwſſal Fwſſatok el ez wylaghoth Es kőweſſetek az edes xps | Ieſwſt thawozyatok el ymaran az gonozoknak tarſaſagoktwl hogy kőwetheſſetek az megh bodogwltaknak Seregőket Kerlek wegyethek eztekben zerelmes attyamfyay myth mond yme menne kyſſeb gyethrelme ez pwrgatoryomnak kyth zenwedek főlwl mwl mynden ez wylagh zerent walo akar mely nag keent Es myndennel ynkab eegyeb gyetrelmeknek kőzőtte nagyoban ſerth Es kenoz Az nagy felſeges wr yſtennek bodogſagos zent zyneenek el enyezteeſe Es tytko*n* wotha Oh mynd zentheknek melſege Es dyczőſege hol wannak maſtan azok kyk kezdettwl fogwa reghy yddőyghlen tellyeſſeggel ez wylagnak nagy kewanatos Zorgalmatoſſagal zolgaltanak kyk nagy gyeňerwſeghben eelwen wettek ennenmagokath kylemb kylemb ez wylagy dyczőſeghnek alaa Oh wallyon myth haznal maſtan my*n*d az ő nekyk kyk mykeppen arnyek nagy hamarſagal mynd el mwltanak Meli kyſded gyenyerwſeegh ely nagy hozyw ghwſyath az erek nyawalyanak wo*n*zia || Ew wtanna Oh mynd ty 306 hyttők Es eztelenők hol wannak maſtan az oli bezedek kyk neha oly nagi vygaſagos zywel leeznek wala Es kyket nagy hayya Es meweteſſel zokthatok wala ky mondanya Iwetek el ymmaran Es elywnk azoknak yawyual Es lakozywnk mynden theremteth allathal mykepen az wydamſagos yffiuſagnak ydeien Myk maſtan mynd az Sok edeſſegőſek kykben akoron ely yo kedwen megh marattok uala byzonyawal ennek ellene ynkaban kel wala nektek Syrankoznotok Es az megh Syrtakath kyue ywőthenetek Es mondanotok Iay Iay Iay mynekwnk maſtan Es mynd őrőkwl őreke

Iay mynekw*n*k Merth ymaran zylethtwnk Es thowaba Soha megh
nem halhatwnk Iai merth nehezen gyetrethw*n*k Es thowaba Soha
ez ǵetrelembo̊l kywe nem zabadwlw*n*k O wallyon kyczoda ky ez
gyethrelmeketh megh gondolya Es enny my raytwnk leth gyet-
relmeket zywere wetthety ez | Ith walo [keekok oly rettenetes hogy
kegy] keenok ol nagyok De meegh ſem gondoltathatyk ez wyla-
gon oly rettenetes ken hogy kegyetlenſeeghben ezekhez haſonlat-
tathatneek Oh dragalatos nap ky nem thwd nyugowaſt ne*m* ywt-
wan eſtwelere Mykoron hallom az erek dyczeretnek zawat Es
zengeſeeth erek eremnek Es wygaſagnak zawath mondwan Menybe
az te wradnak yſtenednek eremeeben Menybe az felſeges vrnak
erek eremeeben Meňbe zomorwſaghnekwl walo erembe ky tart
erekwl walo wygaſagot Oh eremeknek ereme megh gyo̊zwen Es
fo̊lwl haladwan mynden eremeth kynek kywo̊le ny*n*czen ſem*my*
erem Mykoron ywtok en thee beleed Es mykoron ywtok en oda
hoǵ lathaſſam az en yſtenemet az edes wr yeſws cryſtwſth ky
lakozyk the benned Iay Ennekem merth az en lakozaſom yghen
megh keſſelth engemeth Mygh leezen az mykoron enñekem azt
mongyak wary wary mayd mayd keweſſe eſmeg keweſſee De maſ-
307 tan yay || Wezyk mert be rekeztetőt az aytho bee thetetőth az
kapw megh tagattatot Es el weetetőt ydweſſeghnek my*n*den wta
Es mynden en reme*n*ſeghemnek waraaſa azerth Iay ennekem
mynd o̊rekwl ereke Amen

Wege Wagyon Amen

T i t w s c z a z a r[n a k] R o m a y w a r o ſ b a n o r z a g l a k y i l y t e r w e n t z e w r z e h o g y e w e g y e t l e n e g y f y a n a k n a p y a myndenektwl zenteltetneyek Es walaky ew egyetlen egy fyanak zyleteeſe napyat mwnkalo dologban megh tőrneye halalal halyon, ez terwen ky hyrdetteteek Hywata ew hozya nagy virgiliwſth Es monda neky zerethew attyamfya yl terweent zerzek Iol lehet gyakorta tytkon meg terhetyk kyket en nylwan meg nem eſmerhetek kerlek azert tegedet hoǵ te twdomanyod zerent Valamynemő twdomant zerezy ky mya meg eſmerheſſem azokat kyk ez terwent nem tartyak Es ew monda vram legyen akaratod, Vyrgylios legottan erdegy twdomanyal nemynemew balwant az waras kewzepyn fel allatta, Es az okos az napon mynden reytegben tewt byneket zokotwala az czazarnak meg mondani Es ew vadolaſanak myatta ſok emberek weznek wala el Es wala az | Varaſban nemynemő kowacz ſokws newő ky az napon mywelkedeek mynt egyeeb napokban Es egyzer mykor ew agyaban fekwneek legottan gondollya wala: mykeppen ez baalwannak ew wadolaſa mya ſok emberek halnak valna meg Es holwal fel kele az balwanhoz mene monda neky Oh te gonoz balwany te wadolaſodnak myatta ſokak vettethnek halalra En wramra mondom hogy ha te engem bee wadolandaz, bezegh ottan atte feyedet bee tewrőm, Es az kowacz kezeben vyt wala egy werőt Es azal fenyegety wala hogy bee tewrne agyat Ezeket meg mondwan el haza meene Elew oran az czazar mykent zokta wala ewkewetyt az balwanhoz el boczata Hogy meg kerdeneyek ha walakik az tőrwenth meg zegteek wolna: — Es mykoron az balwanhoz mentek wolna Es az czazarnak akarattyat meg mondottak wolna monda az balwany attyamfyay emellyetek fel zemeteket es laſſatok mellyek yrwan wannak en homlokomon mert ymmar nem meer wal[ny]a zolny Es azok mykoron fel emelteek wolna zemeketh latak az ew homlokan ezeket, hoǵ ydewk waltoznak Emberek kyſſebylnek Es kyk ygazat mondnak tewreth feyek leezen Mennyetek el Es wratoknak

[menyetek] megh yzennyeetek mellyeket lattatok Es olwaſtatok az 308 kewetek el || Menenek Es wroknak mynd ezenkeppen meg mondak es, az czazar hogy azth hallotta wolna Monda az ew wytezynek hogy fel fegywerkedwen az balwanhoz mennenek Es ha walaky az balwan ellen mondoth wolna kezey Es labay meg ketezwen neky wynneeyek, Az wyteezek a balwanhoz meenenek mondwan kellemetes czazarnak hogy meg mwtaſſad es meg meg mongad kyk az to̊rweenth meg zegteek wolna Monda az balwan Fokws kowaczot fogyatok meg Merth ew my*n*den nap terweenth zeegh Es ennekem Es ennekem nagy bozzwth teth Es ewtet ottan meg foghak Es az czazar eleyben wyweek Es monda neky az Czazar Attyamfia my az myt hozyad hallok myre hogy az zerzet to̊rwent megh to̊red Es ew monda az czazarnak Wram een az to̊rwent ſemmykeppen meg nem tarthatom Mert mynden napon kel enneekem nyolcz penzt lelnem Es azokat nem lelhetem mwnkanekyl Azert az to̊rwenth en nem tarthato*m* meg Monda neky az czazar Es myre kel az nyolcz penz ky monda neki Mert eztendo̊nked mynden napo*n* tartozom adnom keth penzt kyt gyermekſegembe ko̊lczen wo̊ttem wolth Es adokketto̊t kelczen Es ketto̊th el weztet Es ketto̊t el ko̊lto̊k Monda az czazar ew neeky Mongyad meg ennekem nylwabban | Ez penzeknek eertelmeet Monda fokws kowacz Vram halghas meg engemet keeth penzt myndennapon tartozom adnom en attyamnak Mert mykoron e*n*h wolnek kyſded En attyam en ream mynden napon keth penzt kewltet Es ma az en attyam nyomorwſagba*n* Es zegenſegben wetteteth Azerth oka agya hogy en ees kenyerullyek zegenſegeben ew rayta Es azert mynden napon keet penzth adok ew neky Annak wtana keth penzt eſmeg adok en fyamnak kelczen ky ymmar tanwſagh helyre megyen Annak okaerth hogy en nyomorwſagban Es zegenſegben eſendem, mynt az een attyam ennekem, az ket penzth megh aggya, mykeppen en attam en attyamnak, ket penzt kegyghlen mynden napon el weztek en feleſegemre keltwen mert nekem myndenkoron ellenem rwgodozo Es ellenem yaro Es zabad akaratw, Es ez horomert akar myth en neky agyak Es, el weztem Es meg keent penzt en magamra eſ kewltek mynden napon eetelre Es wenerekre, Es ennel kylemben egy napon ees nem lehetek Ha nem zinethlen mwnkalkodnom kel, kybo̊l ez felewl mondot penzeket meg kel lelnem Azert ymmar czazar hallottad az en napon-

ked walo mwnkalkodaſomath, agy igaz yteleteth Monda az Czazar
Focus elegh || Bôlczen feleleel Menyel es matwlfoghwa mynden- 309
koron mwnkalkogyal Ennek wtanna hamar meg hala az czazar Es
focus kowacz ew belczeſeegeert myndenektwl valaztatek Czazarra
ky nagy bewlczeſeegel byrya wala az czazarſagot kynek ees halala
wtan hol az czazaroknaknak kepewket fel yryak ew kepet Es keuzw-
tewk fel yrak Es ew feye fewlôth bewlczeſeegert az nyolcz penczth

Iſtenbely en zerelmes attyamfyay az czazar az my menyey
attyank ky yli z terwent zerzee hogy valaky ew egyetlen egy fyà-
nak meg terneye paranczolattyat halalal halna Es ez nap az
waſarnap Awagy zent egyhaztwl mely innep zerezwe wagyon
Honnat regy terwenbôl auaǵ wy terwenbel mondatyk Emlekezyel
ynnepeth zentelned De yay ma mert ſokak az napokon tewb bynth
teznek hogy nem egyeb napokon Es ylyetenek haſonlok thenger-
nek nemynemô halayhoz kyknek thermezetek az hogy walamygh
az tengerben lakoznak mynd addegh yo eu nekyk De ha tertenyk
Hogy fel zakelyek az wyzbewl eſſôs ydôn Es az eſew ewteth megh
eerendy kezd meg halny eſ ſok napygh ew egeeſſegeben nem
eſſhetyk mygh nem eſmeg az tengernek wyzeeben meg elegedyk
wylaghnak tengereben Azonkeppen kyk mynd hetedzaka wannak
ez wylaghnak tengereben mwnkalkadwan nekyk addygh yonak Es
egeznek tecyk | De ha tertenyk ew nekyk egyhazhoz menyek es
oth az edes wyzek mynt predycacyot Es myſeet hallanyok nekyk
tecyk hogy vannak nagy nyomorwſagban awagy nehezſegekben
mynd addygh mygh nem ez wylagy dologban magokat foglalyak
Az vyrgylyws ky az balwant tette wala, az az zenth lelek ky pre-
dycatort zerze Hogy hirdeſſen yozagokath byneket, kenth ees
Dyczeſſeget De yay ma mynt az predycator meg monthatya, my-
keppen az balwany meg mongya wala, Idewk el mwlnak emberek
megh kyſſebewlnek Es ky igazat mond feye be tewryk, Idewk el
mwlnak Ez elegh nylwan vagyon nekewnk latywk elewzerbely
egyhazak mynden allathban wallanak yobbak mynth moſtan feld
ſyryat Ionkab beweben agy wala De myndenkor valaztot bynek
Es egyebek myndennemôwek eledelhez teremtet allatoth valtoz-
tattath Eh kedygh teczyk meg Noe folyo vyzeben Maſodzer embe-
rek kyſſebewlnek mykeppen nylwan lattywk Regy ydewben wala-
nak yob aytatos emberek Es alamyſnaſok, zeretetwk, Hogy nem
mynth maſtan wannak Es myre merth mynd ez wylagh gonoſſagh-

ban wagyon wethwen Harmadzer ky ygazath akar mondany Merth
310 ma ha az predycator nagoknak || bynet ha meg mongya legottan:
— bozzwkat Es zwgodaſokat wal Es ezekre ynczelkednek hogy aaz
helybo̊l zydalomſagal boczattaſſek ky Es ezek keweſſen vannak yga-
zak kyk megh mernek mondanya mynt Fokws kowacz, Valamely yo
kereztyen ky hywen mywelkeedyk mynth yſtennek wyteze, mert
mynden yo kereztyen napyaban: — Haromzer tartozyk ew menyey
atyanak keth penzth adny zeretetyeerth Es tyzteſſegeyerth zerete-
tyeerth, merth mykenth zereteth Wgy hogy my eretewnk walo zere-
tetyeerth ew egyetlen egy fyath menyorzagbol ala boczata Es keſer-
wes halalnak ereztette Tyzteſſegeerth merth ew tewle myndenek
zarmaznak Es ew nala nekyl ſemmy yoth nem teheteunk Es megh
keth penzt kenczellek en fyamnak Mykent valo fiw ez Byzony fyw
kyro̊l zol yſayas profeta, gyermek zyleteth nekwnk Es fyw adatot
nekw*n*k Es mynemew penzeket kel neekwnk ew neky kelczenle-
nenk Byzony ez ket penzeket mynden napon kel adnwnk Io aka-
ratot Es yo mywelkedeteth Megh regento̊l foghwa wagywnk ez
hallando teſtben Es mykor my zegenyek Awagy gyarlok leendwnk
yteeletnek napyan es mykoron mezyttelen maradwnk | Hat ew
meg agya nekewnk az ket penzt az erek eleten, [mykoron] mykep-
pen yrwan wagyon Es wezytek yſtennek orzagat Es az keth penzt
el weztettem feleſegemre my az feleſeegh Ez ǵarlo teſt ky myn-
denkor ellene yaro az leeleknek Az keeth penzt melylyeketh kewl-
tettem ew reya azok lewnek gyenyerkedes Es ghonoz mywelkewdes
ky myndenkoron ew thwlaydon akarattyabol mywelkedyk Ez ket
penzt el weztyuk mert eerte nehezen gyetretwnk yth awagy egye-
bwth Es keth penzth mynden napon kewltunk mynnen mago̊nkra
ha yot mywelkedwnk lezwnk hogy yſtenth tellyes zywel zereſſwk
Es my attyankfyat awagy baratwnkat mykenth mynnen magw*n*kath
Azert zeretew attyamfyay ha ez nyolcz penzt ezenkeppen el
kewlteny akaryatok az o̊ro̊k eeletet nyerhetytek kyt engegyen ne-
ku*n*k Ieſws cryſtws yſtennek fya ame*n*

Ez yraſnak wege wagon vr fyw zyletethnek
wtanna ezer o̊th zaz Harmyncz eztendewben wyz
kerezt octawayan ſewenhazy ſoror marta keze
myath eſ dyczerteſſek az wr iſtennek az ewaldot
zenth newe am*en* ||

TARTALOM.

CIRCULATE AS MONOGRAPH